22500264567

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME II, PART I.

CALCUTTA:

BAPTIST MISSION PRESS.

1898.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

Or. 462

NOTICES OF SANSKṚT MSS. 1893.

No. 1. अकुलागमतन्त्रम्. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 43. Lines, 7 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Roāilgrāma. District Ḍhākā, Bābu Yogīndranātha Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ।
यत् सृष्ट्यादौ त्वया नाथ मुनिसिद्धैरनेकधा ।
अनेकशास्त्रमर्य्यादा कथिता परमेश्वर ॥
प्रसन्नो भव देवेश भवदुःखविनाशन ।
अनेकशास्त्रभ्रमणादस्माकं भ्रामितं मनः ॥
एतच्च कारणं किञ्चित् प्रयोगः प्रोच्यते श्रुतौ ।
योगश्च षड्विधं प्रोक्तं नानात्वं तस्य दृश्यते ॥ इत्यादि ।

End. अभ्यासाच्च स्वयं प्राणो गच्छते व्योममण्डलम् ।
अयं योगः सर्व्वशास्त्रे विज्ञानीयाद्वरानने ।
गुरोः प्रसादात् ज्ञातव्यं रहस्यमकुलागमम् ॥

Colophon. इति श्रीअकुलागमे योगशास्त्रे योगसारसमुच्चयो नाम नवमः पटलः ॥ * ॥
श्रीदुर्गा शरणम् ॥

विषयः । १ मे पटले,— योगज्ञानादिकथनम् । २ ये पटले,— कर्म्माकर्म्मादिनिरूपणम् । ३ ये पटले,— विन्दुनिर्द्धारणादिः । ४ र्थे पटले,— वह्निमार्गधूममार्गादिस्वरूपकथनम् । ५ मे पटले,— गुणत्रयविभागादिकथनम् । ६ छे पटले,— स्थूलसूक्ष्मादिनिरूपणम् । ७ मे पटले,— षट्चक्रादिनिरूपणम् । ८ मे पटले,— दीक्षाशब्दव्युत्पत्तिमुखेन तन्माहात्म्यादिकथनम् । ९ मे पटले,— आश्रमादिनिरूपणमिति ।

No. 2. अघोरपञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 6 × 4 inches. Folia, 145. Lines, 5 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuyā Mahārājā's Library. Appearance, Fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ अघोराय नमः ।

ॐ हिमाद्रिशिखरासीनं ईशानं पार्व्वतीपतिम् ।

त्रिशूलखट्वाङ्गधरं कपालास्थिविभूषणम् ॥

चारणगन्धर्व्वसिद्धौघसेवितं त्रिपुरान्तकम् ।

पार्व्वती विनता भूत्वा पप्रच्छ परमेश्वरम् ॥ इत्यादि ।

End. गजव्याघ्रादयो दुष्टाः पलायन्ते दिशो दश ।

सर्व्वे दुष्टाः प्रणश्यन्ति चेत्याज्ञा पारमेश्वरी ॥

Colophon. इति स्तोत्रराजः सम्पूर्णः ॥

विषयः । १ । अघोरस्य पूजापटलम् । २ । अघोरपूजापद्धतिः । ३ । अघोरसहस्र-नाम । ४ । अघोरकवचम् । ५ । अघोरस्तोत्रञ्च ॥

No. 3. अद्भुतसागरः . Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 65. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1700. Place of deposit, District Bardhamāna, Kājoḍā, Post Office Aṇḍāl, Rājendranātha Nāyek. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गायै नमः । अथाद्भुतनिरूपणम् । तत्र वृद्धगर्गः ।

अभूतपूर्व्वं यत्पूर्व्वं × × × जायतेऽन्यथा ।

तदद्भुतमिति प्रोक्तं नैमित्तं स्यान्निमित्तजम् ॥

अथाचोत्पादविवेकः । तत्र गर्गः ।

प्रकृतेरन्य उत्पातः संशये तावदीदृशः ॥

त्रिविधः स तु विज्ञेयो दिव्यनाभसभूमिजः ॥ इत्यादि ।

End. चन्द्रः प्रतिमुखे तिष्ठन् सग्रहो यदि दृश्यते ।

सर्व्वधान्यानि शुष्यन्ति जातं जातञ्च नश्यति ॥

क्षत्रा शस्त्रञ्च रोगञ्च अनावृष्टं तथैव च ।

उपद्रवश्च भूताश्रिताः । (?)

तदा द्विगुणकाले च फलं विद्यात् शुभाशुभम् ।

मयूरचित्रे ।

लोष्टस्यैवाशु विज्ञेयमद्भुतं निष्फलं हि तत् ।

मत्स्यपुराण-विष्णुधर्म्मोत्तरयोः । यदि निर्व्विकारमभः पर्जन्यस्त्यजति सप्त रात्रात् । प्रशममुपगच्छतीति शेषः ॥ • ॥

Colophon. इति अद्भुतसागरः समाप्तः । १७०० शकाब्दाः ।

विषयः । उत्पातनिरूपणम् । सूर्य्याद्भुतावर्त्तादिकथनम् । शुभसूचकचन्द्रलक्षणम् । राहोरद्भुतावर्त्तादिकथनम् । ग्रहणफलादिनिरूपणम् । पञ्चभङ्गकथनम् । मङ्गलाद्यद्भुतावर्त्तादिकथनम् । मध्यमार्गचारिफलकथनम् । बुधाद्यद्भुतावर्त्तादिकथनम् । मण्डलफलादिनिरूपणम् । नक्षत्रविशेषचारसमयफलादिनिरूपणम् । वर्णफलादिनिरूपणम् । रव्यादिवर्षाद्भुतादिनिरूपणम् । उल्कालक्षणादिनिरूपणम् । वातवृष्ट्याद्यद्भुतादिनिरूपणम् । गजाश्वाद्यद्भुतनिरूपणम् । अद्भुतफलादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 4. अधिकारसंग्रहः (सटीकः) By वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्य्यः. Substance, country-made paper, $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 32. Lines, 11 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sam. 1879. Place of deposit, Candrakoṇā, District Medinīpura, Mahānta Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse. Correct.

मूलस्य—

Beginning. प्रपदनमये विद्याभेदे प्रतिष्ठितचेतसः
प्रतिपदमिह प्रज्ञादायं दिशन्त दयाधनाः ।
शठरिपुशुकव्यासप्राचेतसादिनिबन्धन-
श्रमपरिणतश्रद्धाशुद्धाशया मम देशिकाः ॥
एते मह्यमपोढ़मन्मथशरोन्माथाय नाथादय
स्तव्यन्ते प्रतिनन्दनीयविविधोदन्ता खदन्तामिह ।
अज्ञानव्यशरण्यदम्पतिदयादिव्यापगाव्यापकाः
स्मर्त्ता + + + विप्रलम्भपदवी वेदेशिका देशिकाः ॥ इत्यादि ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यम् ॥

श्रीलक्ष्मणाय नमः । इह खलु भगवान् कवितार्किकसिंहः सर्व्वतन्त्रस्वतन्त्रः श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः वेदान्ताचार्य्यवर्य्यः रहस्यत्रयसारार्थाधिकारार्थसंग्रहेण शिष्यबुद्धिसमाधानं कुर्व्वन्नादावाचार्य्यप्रणामरूपमङ्गलव्याजेन स्वरूपयाथात्म्यज्ञानं प्रार्थयते विद्याभेदे प्रपदनमये पृथगुपायत्वेन प्रमाणप्रसिद्धे प्रपदन इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. मूलस्य—

स्तोतुं निन्दितुमस्मदुक्तिमथवा सोढुं समूढं जगत्
किं नश्छिन्नमनन्तचिन्तनरसे सुस्थे परं तस्युषाम् ।

शिष्याः शिक्षितबुद्धयः श्रुतिपथे येषां वयं ये च न-
स्तत्सन्तोषसमर्पणक्षममिदं साडम्बरैः किं परैः ॥
आस्तिक्यवान्निश्चितबुद्धिरनभ्यसूयः
सत्सम्प्रदायपरिशुद्धमनाः सदर्थी ।
सङ्केतभीतिरहितः स तृणेष्वसक्तः
सम्वर्त्तनीमनुविधास्यति शाश्वतीं नः ॥

Colophon. इति श्रीकवितार्किकसिंहस्य सर्व्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्य्यस्य कृतिषु अधिकारसंग्रहः समाप्तः ॥

(टीकायाः शेषवाक्यम्)

आस्तिक्यवान् शास्त्रविश्वासशाली निश्चितबुद्धिः श्रुतार्थधारणशक्तः अनभ्यसूयः गुणे दोषाविष्करणरहितः सता श्रुतिस्मृत्यविरोधिना संप्रदायेन परिशुद्धमनाः निःसंशयहृदयः सदर्थी सद्भ्यः अर्थविशेषं जिज्ञासुः सङ्केतभीत्या रहितः तृणेषु निःसारग्रन्थेषु असक्तः पुरुषः यः सः शाश्वतीं अविच्छिन्नसम्प्रदायां सम्वर्त्तनीं सन्मार्गं अनुविधास्यति × × × × ॥
इति श्रीकवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद् वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्य्यस्य कृतिषु अधिकारसंग्रहः समाप्तः । शुभमस्तु संवत् १८७९ ।

विषयः। मङ्गलाचरणग्रन्थप्रयोजने उक्त्वा उपोद्घाताधिकार-सारनिष्कर्षाधिकार-प्रधानप्रतितन्त्राधिकार-अर्थप्रपञ्चाधिकार-परदेवतापारमार्थाधिकार-तत्त्वत्रयचिन्ताधिकार-मुमुक्षुत्वाधिकार-अधिकारविभागाधिकार-उपायविभागाधिकार-प्रपत्तियोग्याधिकार-परिवारविभागाधिकार-पुरुषार्थाधिकार-शास्त्रीयनियमाधिकार-शिष्यकृत्याधिकार-सिद्धोपायशोधनाद्यधिकाराणां संग्रहः।

No. 5. अनुक्रमणिका. Substance, country-made paper, 7 × 2½ inches. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 608 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1734. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ । गं । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्या-ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् ॥ इत्यादि ।

End. ऋग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैशिरीयके नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥

Colophon. इति कात्यायनप्रोक्तानुक्रमणिका समाप्ता ॥ * ॥ शुभमस्तु शाके १७३४ अङ्गिरोनामसम्वत्सरे वसन्तऋतौ अधिकवैशाखमासे कृष्णपक्षे पञ्चम्यां तिथौ भृगुवासरे पूर्व्वाषाढ़नक्षत्रे मिथुनस्थे देवगुरौ इदं पुस्तकं समाप्तम् ॥ •

विषयः । ऋग्वेदीयशाकलशाखाया ऋषिदेवतच्छन्दसां निर्णयः ।

No. 6. अन्वयशिक्षा. By रामकृष्णशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 10. Lines, 3 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mānpāsā, District Bākharganja, Paṇḍita Jagaccandra Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Incorrect.

Beginning. नमः शिवाय ।

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं श्रुत्वा सतां वचस्कृता ।
वृत्तिर्द्वयीयशिक्षायाः श्रीरामकृष्णशर्म्मणा ॥
ह्रस्वो दीर्घाश्च सन्धाया विन्दुसर्गौ च कादिना । (?)
एवं ... मेरुका ज्ञेया पञ्चाशद्वर्णमालिका ॥ इत्यादि ।

End. साधूक्तिर्द्विविधा पद्यमयी गद्यमयीति च ।
छन्दसा ग्रथितं पद्यं गद्यन्तु पदराजिना ॥

Colophon. इत्यन्वयशिक्षा समाप्ता ॥

विषयः । अत्र प्रथमं स्वरनिरूपणम् । ततो वाक्यान्वयरीत्यादिः गद्यपद्यनिरूपणञ्चेति ।

No. 7. अमरकोषटीका. By रत्नेश्वरः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 84. Lines, 8 on a page. Extent, 2,000, çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihāzār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṅkāra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो महागणपतये ॥ ॐ नमो विष्णवे ॥

भवानीचरणाम्भोजं नत्वा गुरुपदं ततः ।
टीकाममरकोषस्य वक्ति रत्नेश्वरः सुधीः ॥
पण्डितैर्ज्ञायते सर्व्वं तदर्थं न च मे श्रमः ।
नानातन्त्रं समालोक्य बालकार्थो ममोद्यमः ॥
अत्र ग्रन्थारम्भे शिष्टाचारपरिप्राप्ततयाशेषविघ्नविनाशायाभिमतदेवतानमस्कारकीर्त्तनेन परोपदेशेन च पुण्यमर्जयन् ग्रन्थकृदाह यस्येति । अगं पर्व्वतं बाधत्त इत्यगाधो विष्णुः ये धीराः स विष्णुः सेव्यतां । अन्यैस्तु धीरा इत्यत्र च प्रक्षिप्य व्याख्यायते । यस्य अगाधस्य विष्णोर्लोकपालनादयो गुणा अनघा निष्पापा निर्मला इति यावत् । ज्ञानं ददातीति ज्ञानदा सरस्वती

मया विशिष्टस्य यद्वा ज्ञानदा सरस्वती ईर्लक्ष्मीः ज्ञानदे तया विशिष्टस्य वा सिन्धुरपि तथा विष्णोः सागरशायित्वात् तत्पत्न्यास्तवावस्थितिः ॥ इत्यादि ।

End. वीजस्य कोषः पवं वीजकोषः कोषोऽस्त्री ..... पावे इति मेदिनी। व्रियते इञ् वरणे वाऽलकादटेन वरं दलानां दीप्तिं अटति इत्यणि सन्ध्यायां वराटः। (?) द्वयं पद्मवीजाधारे। पद्मवीज इति केचित् ॥ इह काण्डे यदुक्तं तत् श्लोकेन संहरति उक्तमिति। तत्र स्वर्गवर्गः सप्तधा उक्तः पातालस्यतुर्धा शब्दादीत्यादिशब्देन रूपरसादीनां ग्रहणं एषाञ्च सङ्गतमिति तत्र स्वःसङ्गतं देवादि असुरादि च व्योमसङ्गतं मेघादि नक्षत्रादि च दिक्सङ्गतं दिग्गजादि कालसङ्गतं दिनपक्षादि धा (?) सङ्गतं विचारणादि शब्देन रूपरसादिगन्धादिक ... ... यशोनिन्दादि च नाट्यभुकुंशादि-पातालसङ्गतं ... ...

Colophon. इति श्रीवन्द्यघटीय-श्रीरमानाथशर्म्मात्मज-श्रीरत्नेश्वरशर्म्मविरचितामरकोष-टीका समाप्ता ॥

अत्र यल्लिखितं भ्रान्त्या चाज्ञानाल्लिखितञ्च यत् ।
तत्सर्व्वं पण्डितैः शोध्यं प्रार्थना प्राञ्जलिर्मम ॥
यो मत्कृतिं समालोक्य स्वपौरुषसमीहया ।
मन्दमाच्छादनं कुर्व्वन् सुकृतं तस्य नश्यतु ॥
नत्वा नारायणं देवं भवानीचरणन्ततः ।
गुरुपादं नमस्कृत्य चक्रे टीकेयमुत्तमा ॥
यत्नेन लिखिता पुस्त्री छलेन नीयते यदि ।
पिता वै गर्दभस्तस्य माता च शूकरी भवेत् ॥
श्रीहरिः शरणं मुदा ॥

विषयः। अमरसिंहकृतस्य कोषस्य व्याख्यानम् ।

No. 8. अवयवटीका. By गदाधरभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 46. Lines, 9 on a page. Extent, 2,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍār grāma Kurān, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरिः । कालिकेऽनुकूला भव । अनुमानं निरूप्य न्यायतदवयवनिरूपणं प्रतिजानीते । मूले तच्चेति निरुक्तमनुमानं परार्थं विचारदशायां मध्यस्थस्य विवादविषयसाध्यनिश्चयरूपप्रयोजनसाधनं न्यायसाध्यं न्याय प्रयोज्यमित्यर्थः वादिप्रयुक्तन्यायजन्यशाब्दबोधेन मध्यस्थस्य लिङ्गपरामर्शरूपानुमानजननादिति भावः । ज्ञायमानलिङ्गस्यानुमानत्वे विशेषणस्य परामर्शस्य न्यायाधीनत्वेन तद्विशिष्टस्य तथात्वमित्यवधेयम् । अथवा अनुमानमनुमितिः परार्थं मध्यस्थस्य साध्यसंशयनिवृत्तिरूपप्रयोजनसाधनं परः प्रतिवादी अर्थो निवृत्तिर्यस्मात् तादृशमिति वा । एतेन निरूपणप्रयोजनमुपदर्शितम् । इत्यादि ॥

End. एतन्मतं दूषयति वीप्सयापीति । अयमाशयः महानसत्वादिनोपस्थितेष्वधिकरणेषु साध्यवत्त्वप्रतीतावपि धूमवत्त्वावच्छेदेन वह्निमत्त्वाग्रहात् तत्तद्रूपसामानाधिकरण्यात्तेष्वेवाधिकरणेषु साध्याभावावगाहित्वात् व्यभिचारबुद्धौ बाधकाभावस्तस्माच्छाब्दतो व्याप्तिप्रत्ययार्थमेव व्याप्तिं प्रतीच्छारूपा वीप्सा । द्विरुक्तयत्पदसमभिव्याहारस्थले तत्पदार्थांशे विधेयबोधकपदस्य यत्पदार्थविधेयव्यापकताविशिष्टस्वार्थलक्षणाया निरूढत्वात् व्याप्तिबोधानुपगमे धूमव ... ... व्यधिकरणानामेव यत्र बुद्धिस्थता तत्र तत्र यो यो धूमवान् स वह्निमानिति प्रयोगस्यापि प्रामाण्यापत्तेः तादृशयत्तत्पदार्थेषु सर्व्वेषु वह्निमत्सु धूमवत्त्वबोधात् वह्निधूमशून्याधिकरणस्याबुद्धिस्थत्वेन तदर्थविरहादिति ॥ ० ॥

Colophon. श्रीकाली जयतितरां । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । तत्त्वचिन्तामणीयानुमानखण्डान्तर्गतस्य अवयवग्रन्थस्य शिरोमणिकृतदिधीत्याख्य टीकायाः व्याख्यानम् ।

No. 9. अष्टोत्तरसहस्रमहावाक्यरत्नावली. By रामचन्द्रेन्द्रः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 42. Lines, 8 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuyā Mahārāja's Library. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्राय नमः ।

ईशाद्युपनिषत् प्रोद्यन्महावाक्यकलेवरम् ।
विकलेवरकैवल्यं रामचन्द्रपदं भजे ॥
विश्वाधिष्ठानसन्मात्रवासुदेवेन्द्रमूर्त्तये ।

श्रीदेशिकस्वरूपाय परस्मै ब्रह्मणे नमः ॥
नत्वा श्रीदेशिकं ब्रह्म × × मिच्छताम् ।
महावाक्यरत्नराजिकिरणावलिरीर्य्यते ॥ इत्यादि ।

End. फलभूतमहावाक्यफलो वै देहमस्तकः ।
एवंविध्याद्विदेहान्तमहावाक्यकलेवरः ॥
वस्तुतो निर्व्विशेषात्मा चिपान्नारायणोऽस्म्यहम् ।
यन्महावाक्यसिद्धान्तमुक्तचित्तैकगोचरम् ॥
वासुदेवेन्द्रसंज्ञं तं नौमि नारायणं महः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीवासुदेवेन्द्रसरस्वतीचरणकमलमकरन्दप्रस्यन्द-रामचन्द्रेन्द्रग्रथितेशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषत्सारसंग्रहभूताष्टोत्तरसहस्रमहावाक्यरत्नावली परिपूर्णा । ॐ तत्सत् ॥

विषय । अत्र प्रथमं ऋगादिक्रमेण वेदविभागनिरूपणं तेषां शाखाप्रशाखाकीर्त्तनञ्च । ततो महावाक्यरत्नावल्यधिकारिनिरूपणं, अष्टोत्तरशतोपनिषदां शाखाभेदनिरूपणं, ईशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषदां सारसंग्रहश्चेति ।

No. 10. असाधारणसिद्धान्तरहस्यम्. By **मथुरानाथतर्कवागीशः.** Substance, country-made paper, $16\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍār grāma Kurān, Paṇḍita Ambikā Caraṇa Vidyasāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदक्षिणकालिका स्फुरतु मम चित्ते॥ सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वादित्यादेः स्वमते साधारणत्वात् तत्रातिव्याप्तिप्रदर्शनासङ्गतेराह सम्प्रदायेति । तन्मते निश्चितसाध्यतदभाववद्वृत्तेरेव साधारणतया उक्तहेत्वोरनुपसंहार्य्यत्वासाधारणत्वदशायामलक्ष्यत्वमेवेति भावः । ननु मणिकारमते वास्तवसाध्याभाववद्वृत्तिरेव साधारण इत्येव कुतोऽवधारितमित्यत आह अतएवेति स्वमते तस्य लक्ष्यत्वादेवेत्यर्थः । अग्रे सिद्धान्तग्रन्थे निश्चितसाध्यवत्तदन्यवृत्तित्वमित्यत्र तत्पदस्य प्रक्रान्तनिश्चितसाध्यवत्परामर्शकत्वे साध्यसंशयविषयीभूतपक्षे स्वपक्षे च वर्त्तमानसद्धेतावतिप्रसङ्ग इत्यतस्तस्य साध्यवन्मात्रपरतां स्पष्टयितुं व्याचष्टे निश्चित इति । इत्यादि ।

End. तथाच प्रतिहेतुपरामर्शेऽप्रामाण्यज्ञानमिति पर्य्यवसितार्थः । एतेनाव्याप्यत्वादिज्ञानस्यानुमितिविरोधिव्याप्यवत्ताज्ञानसत्वेऽकिञ्चित्करता व्याप्यवत्ता-

परामर्शप्रतिबन्धात् दुर्घटता वेत्यसङ्गतिरिति परास्तं अप्रामाण्यज्ञानेऽव्याप्त्वादेर्धर्म्मितावच्छेदकानवच्छेदकानवच्छिन्न एव हेतौ भानात् तस्य व्याप्तिनिश्चयाप्रतिबध्यतया विरोधिनिश्चयोत्तेजकीभूततत्समवधाने प्रकृतसाध्यानुमितिसम्भवात् ॥

Colophon. ॐ काली जयति । इत्यसाधारणसिद्धान्तरहस्यम् ।
श्रीकालीचरणाम्भोजे धर्म्मकामार्थमुक्तिदे ।
मनो धावतु मे नित्यं द्विरेफ इव पङ्कजे ॥

विषयः । तत्त्वचिन्तामणीयानुमानखण्डान्तर्गतासाधारणग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 11. आख्यातवादविवरणम् . Substance, country-made paper, 18 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Vardhamāna, Kājoḍāgrāma, Post Office Aṇḍāl, Yatīndranātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीकृष्णः शरणम् । नन्वाख्यातस्य यत्नवाच्यत्वं शक्तिग्राहकं विना कथमवधारितमतमाह पचतीति ॥ इत्यादि ।

End. संयोगानुकूलस्य व्यापारस्य तरोरपि सत्वात् त्यजति दत्त इत्यपि स्यादित्यर्थः । गुरुमतमाह तत्रेति घटं जानातीत्यसङ्गतेराह क्वचिदिति ॥ ० ॥

Colophon. इत्याख्यातवादविवरणं सम्पूर्णम् ॥ * ॥

विषयः । आख्यातवादाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ॥

No. 12. आख्यातव्याख्यानम् . By विल्वेश्वरतर्काचार्य्यः . Substance, palm-leaf, 17 × 1 inches. Folia, 101. Lines, 3 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Vidgā, Paṇḍita Içānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ परमदेवतायै नमः । द्विर्वचनम् । अधिकारसूत्रमिदं वक्ष्यमाणानां संक्षेपाय कार्य्याकार्य्यनिमित्तानां यदुदीरणं सोऽधिकारः ॥ इत्यादि ।

End. अन्तस्यैव निमित्तमित्यनेन समवायलक्षणः सम्बन्धः प्रतिपादितः । अधिकारमतेस्तथा दर्शनादाह सपरस्वराया इति ॥ * ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायविल्वेश्वरतर्काचार्य्यविरचिताख्यातव्याख्यानं समाप्तम् ॥

विषयः । कातन्त्रीयाख्यातपादस्य व्याख्यानम् ॥

No. 13. आचारोल्लासः. (परशुरामप्रकाशीयः) By खण्डोरायपण्डितः. Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 103. Lines, 7 on a page. Extent, 3,600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta Çyāmapukura, Bābu Nagendranātha Vasu. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

निस्यूतन्मदगण्डमण्डलमिलद्भृङ्गावलीमञ्जुल-
ध्वानाकर्णनिमीलिताक्षयुगलव्याड़द्गजास्यप्रभुः ।
श्रीविश्वनाथनगरी जयति त्रिलोक्यां
वाराणसीति सुलभा किल यत्र मुक्तिः ।
तत्र श्रुतिस्मृतिपुराणविवादविज्ञो
धर्म्माधिकार्य्यथ महीपतिपण्डितोऽभूत् ॥
तस्मादभूत् श्रीमदनन्तपण्डितो
यः सर्व्वशास्त्राभिनिवेशमण्डितः ।
तस्यापि सूनुः किल कृष्णपण्डितः
काश्य मे धर्म्मं सहि येन खण्डितम् ॥ (?)
तदीयसूनुः सकलार्थवेत्ता
निरन्तरालोचितधर्म्मशास्त्रः ।
ततः स नारायणपण्डितोऽपि
समादिशद्ग्रन्थमिमं विधातुम् ॥
तं धर्म्मशास्त्रार्थविवादनिष्ठं
पुत्रं कनिष्ठं हि गुणैर्गरिष्ठम् ॥
श्रीनारायणपण्डितस्य तनयः श्रीनीलकण्ठानुजः
खण्डोराय इति श्रुतिस्मृतिपुराणार्थं समुद्धृत्य च ।
नत्वा देवमभीष्टदं स्वपितरौ विद्वज्जनप्रीतये
+ + कुरुते निबन्धमखिलग्रन्थार्थसारास्पदम् ॥

मन्वाद्याश्च स्मृतीः सर्व्वाः पुराणान्यखिलानि च ।
नारायणं भारतञ्च विष्णुधर्म्मोत्तरं तथा ॥
शाम्बपुराणञ्च तथा भविष्यञ्च विशेषतः ।
वैखानसाद्यागमांश्च तथा शैवागमादिकान् ॥
मेधातिथिं कल्पतरुं कालादर्शं मिताक्षराम् ।
हेमाद्रिञ्च पराशरमाधवं स्मृतिचन्द्रिकाम् ॥
स्मृत्यर्थसारं मदनवलञ्च स्मृतिदर्पणम् ।
प्रयोगपारिजातञ्च तथा सिद्धान्तशेखरम् ॥
न्यायपाणिनिमीमांसा आगमाः परिशीलिताः ।
तथापि वालिशत्वाच्च धार्ष्ट्यमालम्ब्य यन्मया ॥
नाम्ना हि परशुरामप्रकाश इति विश्रुतो ग्रन्थः ।
प्रकटयतु धर्म्मतत्त्वं तमसावृतमर्थतत्त्वमिव । इत्यादि ।

End. वामनं खड्गिनञ्चैव दुःस्वप्नेषु सदा स्मरेत् ।
एवमन्योऽपि सप्तशतीजपादिविधिर्ज्ञेयः । अत्र दुःस्वप्नतारतम्येन शक्तभेदेन च व्यवस्था ज्ञेया। इति स्वप्नप्रकरणम् ।

Colophon. इति परशुरामप्रकाशे निद्रामयूखः । इति शाकद्वीपीय कुलावतंसद्वोलिन-मिश्रात्मजपण्डितमण्डलीमण्डनायमान—सार्व्वभौमलब्धवाणी-रसालरायपदवी-विराजमानमानोन्नत-श्रीमत्परशुराममिश्रकारिते वाराणसीस्वधर्म्माधिकारि-नारायणपण्डितात्मज-खण्डोराय-पण्डितविरचिते परशुरामप्रकाशे आचारो-ल्लासः समाप्तः ॥ * ॥

विषयः । आदौ प्रबोधमयूखः । तत्र आचारादिकथनम् । श्राद्धनिरूपणम् । वारप्रशंसा । प्रबोधकालनिरूपणम् । प्रातर्जप्यादिकथनम् । माङ्गल्यदर्शनादिनिरूपणञ्च । २ य मयूखे, मृत्तिकाग्रहणे कालादिनियमः । मूत्रपुरीषत्यागविध्यादिः । शौचविधिः । गण्डूष-विध्यादिश्च । ३ ये स्नानमयूखे, दन्तकाष्ठप्रमाणकथनम् । निषिद्धदन्तकाष्ठादिकथनम् । दन्तधावनकालादिकथनम् । केशप्रसाधनादिकथनञ्च । ४ र्थे मयूखे, स्नानभेदादिकथनम् । स्नानमहिमकथनम् । प्रातःस्नानविधिः । नैमित्तिकस्नानादिविधिश्च । ५ मे वस्त्रमयूखे, परि-धेयवस्त्रादिकथनम् । परिधानविध्यादिकथनञ्च । ६ ष्ठे मयूखे, ऊर्द्ध्वपुण्ड्रप्रशंसादिः । तुलसी-काष्ठमालाधारणविध्यादिः । विभूतिमाहात्म्यकथनम् । भस्मधारणनिन्दादिकथनम् । विभूति-धारणाधिकारिकथनम् । रुद्राक्षधारणादिनियमश्च । ७ मे मयूखे, सन्ध्याकर्म्मप्रशंसादिकथनम् । सन्ध्याशब्दार्थकथनम् । सन्ध्यानुष्ठानविध्यादिः । प्राणायाममाहात्म्यादिकथनम् । मार्जनादि-

विधिः । अर्घ्यदानविध्यादिः । गायत्रीमहिमकथनम् । गायत्रीजपविध्यादिः । जपयोग्य-प्रदेशादिकथनम् । जपमालालक्षणादिकथनम् । सन्ध्याक्रमकथनम् । सन्ध्याविधिनिषेधादिश्च । ८ मे मयूखे, होमप्रशंसादिः । होमकालादिनिरूपणम् । होमविधिश्च । ९ मे मयूखे, दानप्रशंसा । नित्यदानविध्यादिश्च । १० मे मयूखे, अभिवादनविधिः । प्रत्यभिवादन-विध्यादिश्च । ११ शे मयूखे, वेदाभ्यासप्रशंसा । वेदाध्ययनविध्यादिः । विद्यादान-फलम् । अनध्यायदिनादिनिरूपणञ्च । १२ शे मयूखे, कुशग्रहणकालादिकथनम् । कुश-प्रतिनिधिकथनञ्च । १३ शे मयूखे, धनार्जनप्रशंसा । ब्राह्मणादीनां वृत्तिकथनम् । स्ववृत्त्यनु-ष्ठानफलादिकथनञ्च । १४ शे मयूखे, माध्याह्निकस्नानादिविधिः । गृहस्नानविधिश्च । १५ शे मयूखे, ब्रह्मयज्ञप्रशंसादिः । तत्कालनियमादिः । तर्पणविधिश्च । १६ शे मयूखे, देवपूजा-प्रशंसा । देवपूजाकालनिरूपणम् । अधिकारिनिरूपणम् । पूजास्थानादिनिरूपणम् । शाल-ग्रामसाहात्म्यादिकथनम् । शालग्रामलक्षणनिरूपणम् । दामोदरादीनां लक्षणनिरूपणम् । उप-चारद्रव्यादिनिवेदनविधिः । पुष्पमाहात्म्यम् । चयनविध्यादिः । विष्णुपूजायां निषिद्धपुष्पादि-कथनम् । पञ्चायतनक्रमकथनम् । पार्थिवपूजाविध्यादिः । गुरुपूजादिः । निर्माल्यादि-धारणविधिः । देवार्चनाकरणे प्रायश्चित्तादिकथनञ्च । १७ शे मयूखे, पञ्चयज्ञप्रशंसामुखेन तदकरणे दोषकीर्त्तनम् । वैश्वदेवविध्यादिः । नित्यश्राद्धविधिः । अन्नदानफलादिकथनञ्च । १८ शे मयूखे, भोज्याभोज्यनिरूपणम् । भोजनकालादिकथनम् । भोजनोत्तरकर्म्मादिनिरूपणम् । ताम्बूल-भक्षणविध्यादिश्च । १९ शे मयूखे, विश्रामनियमादिकथनम् । सायंसन्ध्याविध्यादिश्च । २० शे मयूखे, निद्राविधिः । भार्य्यागमनविध्यादिः । स्वप्नानां शुभाशुभत्वकथनञ्च । २१ शे मयूखे, श्राद्धस्वरूपकथनम् । श्राद्धाकरणे दोषकथनम् । अनुकल्पविधिश्च । २२ शे मयूखे, श्राद्धाद्यधि-कारिनिरूपणम् । २३ शे मयूखे, श्राद्धकालादिनिरूपणम् । षोड़शश्राद्धकालादिनिरूपणम् । सपिण्डीकरणव्यवस्थादिः । वृद्धिश्राद्धव्यवस्थादिश्च । २४ शे मयूखे, श्राद्धयोग्यप्रदेशादिकथनम् । २५ शे मयूखे, श्राद्धार्हब्राह्मणपरीक्षा । शाकद्वीपिब्राह्मणानां शाकद्वीपस्य च निरूपणम् । शाकद्वीपिलोकानां स्वरूपकथनम् । तथा शाकद्वीपिब्राह्मणानां स्वरूपकथनम् । शाकद्वीपि-ब्राह्मणानां उत्पत्तिकथनम् । श्राद्धीयब्राह्मणनिमन्त्रणविध्यादिश्च । २६ शे मयूखे, श्राद्ध-पाकार्हमन्त्रादिकथनम् । श्राद्धयोग्यधान्यादिनिरूपणम् । श्राद्धविहितभोजनपात्रादिनिरूपणञ्च । २७ शे मयूखे, श्राद्धपरिभाषा । २८ शे मयूखे, अग्नौकरणहोमविध्यादिः । श्राद्धभोजन-कालादिनिरूपणम् । विकिरविध्यादिः । पिण्डप्रमाणादिकथनम् । पिण्डदानविध्यादिश्च । २९ शे मयूखे, वैश्वदेवश्राद्धशेषभोजनविध्यादिः । ३० शे मयूखे, श्राद्धाङ्गतर्पणविध्यादिः । पार्व्वणश्राद्धानुक्रमश्चेति ।

No. 14. आचार्य्यानुमानटिप्पनी. By गदाधरभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office, Khaḍār, grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीकालीचरणाम्भोज हृदि तिष्ठ सदा मम ।
उपलक्षणस्यैव परिचायकत्वेन प्रसिद्धतया परिचायकत्वाप्रतिक्षेपेण लिङ्गमेव विशेषकमिति विशेषणत्वापगमो मूलेऽसङ्गतः । न च परिचायकत्वप्रतिक्षेपपर एवायं ग्रन्थः । अग्रिमस्येन्द्रियसंयोगपरिचायकत्वाभिधानस्यासङ्गतेरत उपलक्षणविशेषणसाधारणपरिचायकत्वपरतां प्रकृतेर्दर्शयति परिचायकत्वमिति । इत्यादि ।

End. अयञ्चाभ्युपगमवादः तत्तत्पक्षतावच्छेदकावच्छिन्नविशेष्यकवह्न्याद्यनुमितित्वरूपविशेषकार्य्यकारणतावच्छेदकगर्भे वह्न्यनुमितित्वादिनिवेशादेवोपपत्तेस्तदवच्छिन्नं प्रति हेतुत्वान्तरस्य निर्युक्तिकत्वात् सुखादिसाधारणात्मगुणत्वावच्छिन्नं प्रति मनस्त्वेन कारणताकल्पनात् तत एवानुमितेः सकरणकत्वनिर्व्वाहे अनुमितित्वावच्छिन्नं प्रति ज्ञानत्वादिना हेतुत्वमपि निर्युक्तिकमित्यखरसबीजमत्र बोद्धव्यम् ।

Colophon. इति आचार्य्यानुमानगदाधरीयटिप्पनी समाप्ता । श्रीकाली मम चेतसि स्फुरतु । श्रीरामः ।

विषयः । तत्त्वचिन्तामणिदीधितेरनुमानखण्डीयानुमितिग्रन्थस्य आचार्य्यानुमानांशस्य व्याख्येयम् ।

No. 15. आत्ममन्दिरस्तोत्रम्. By यामुनाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse Incorrect.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
ॐ स्वादयन्निव सर्व्वेषां × × × × सुदुर्ग्रहम् ।
स्तोत्रयामास योगीन्द्रस्तं वन्दे यामुनाह्वयम् ॥

नमो नमो यामुनाय यामुनाय नमो नमः ।
नमो नमो यामुनाय यामुनाय नमो नमः ॥
नमो यामुनपादाब्जे रेणुभिः पावितात्मने ।
विदिताखिलवेद्याय गुरवे विदितात्मने ॥
+ + + + × +
तस्मै नमो मधुजिदङ्घ्रिसरोजतत्व-
ज्ञानानुरागमहिमातिशयातिसीम्ने ।
नाथाय नाथमुनये + + + + + +
नित्यं यदि + चरणौ शरणं मदीयम् ॥
भूयो नमः परिमिताच्युतभक्तितत्त्व-
ज्ञानामृताब्धिपरिवाहशुभैर्वचोभिः ।
लोकेऽवतीर्णपरमार्थसमग्रभक्तिं
+ + + नाथमुनये यमिनां वराय ॥ इत्यादि

End. ननु प्रपन्नः सकृदेव नाथ
तवाहमस्मीति च याचमानः ।
तवानुकम्प्यः स्मरतः प्रतिज्ञां
मदेकवर्ज्यं किमिदं व्रतं ते ॥
(?) प्रकृतिमत् त्वच्चरणारविन्दे
प्रेमप्रहर्षावधिमात्मवन्तम् ।
पितामहं नाथमुनिं विलोक्य
प्रसीद मद्वृत्तमचिन्तयित्वा ॥
यत्पादाम्भोरुहध्यानविध्वस्ताशेषकल्मषः ।
वस्तुतामुपयातोऽहं यामुनेयं नमामि तम् ॥

Colophon. इति श्रीयामुनाचार्य्यविरचितायां (?) आत्ममन्दिरस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । यामुनाचार्य्यस्य स्तुतिः ।

No. 16. आनन्दलहरीटीका. By रामशङ्करचूड़ामणिः. Substance, country-made paper, 19 × 3½ inches. Folia, 25. Lines, 6 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākul Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Bramhanārāyaṇa Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. नत्वा श्रीरामपितरौ रामशङ्करशर्म्मणा ।
आनन्दलहरीव्याख्या तन्यते रामतुष्टये ॥
अद्वैतवक्तुः कृतिनो ... ... व्याख्या कृताऽस्या बहुधा पुरा सा ।
दोषैरभुक्तोद्भिरणैर्निरस्ता गृह्णन्त्विमां मे रघुनाथ धीराः ॥
तत्र धीरपरम्परापरिप्राप्ततयाद्वैतवादविमुखः शङ्कर इव श्रीशङ्कराचार्य्यः शिव इति मङ्गलप्रतिपादकं निर्द्दिशन् स्वेष्टदेवं श्रीरामचन्द्रं स्तोतुमारभमाणः परमात्मनस्तस्यातिपुण्यवतां हर्य्यादीनामेवाराध्यतया अहमकृतपुण्यः सन् किं स्तौमीत्याह शिव इत्यादि — शिवशब्दोऽत्र श्रीरामपरः नित्ये परे ब्रह्मणि शिवे इत्यध्यात्मरामायणात् सर्व्वदेवात्मकः शिवः ॐ तत्सत् इत्येनद्रामचन्द्रस्य नामाष्टोत्तरं शतमिति पद्मपुराणाच्च ... ...
... ...
देवो दीप्तिमान् पुरुषस्तेजोरूपश्चेद् यदि शक्तियुक्तो भवति तदा खलु निश्चितं स्पन्दितुमपि न कुशलः न समर्थः शिरश्चालनन्नेदमुक्तञ्च ...
... ... अतो हे हरिहरविरिञ्चादिभिरप्याराध्य विष्णुशिवब्रह्मेन्द्रप्रभृतिभिरप्याराधनीय स्वस्वकार्य्यनिर्व्वाहायाभ्यर्थनीय ... ... अं अक्षराणामकारोऽस्मीति अकारः स्यात् परं ब्रह्मेति चोक्ताकारलक्षणं त्वां प्रणन्तुं प्रकृष्टेन भक्त्यतिशयादिना नमस्कर्त्तुं स्तोतुं वा ... ... अकृतपुण्यः नास्ति कृतपुण्यं यस्य स जनस्तथा च कृतपुण्याभाववान् जनः अथवा न कृतं पुण्यं येन सः ... ... कथं प्रभवति समर्थो भवति ॥ इत्यादि ।

End. अथ भक्त्या पुनरप्याह कठिने इत्यादि — हे सीतापते अचरोऽपि त्वं यथा आदेवि किरातकन्यकाभिः सम्यग्दीप्तिमत्किरातबालाभिर्युतेऽपि किल निश्चितं तत्र विष्णुशैले विन्ध्यपर्व्वते कृपय तत्कृपां विना तासां तत्पर्व्वतस्य च प्रकाशवत्त्वाभावात् । न च कथं चित्कूटादिं विहाय विन्ध्योपादानमिति वाच्यं तद्भक्ताया निवासतस्तदुक्तं धन्यासि कृतपुण्यासि विष्णुभक्तासि पार्व्वतीति विन्ध्याचलनिवासिनीत्यादीति ध्येयम् । तथा मम मानसे कठिने काठिन्येऽपि निर्जितशारदारविन्दौ अनेनातिकोमलावपि तव चरणौ निधत्स्व निधापयेत्यर्थः ॥ १०५ ॥ (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहरीस्तोत्रस्य श्रीरामचन्द्रपक्षे व्याख्यानम् ।

No. 17. आनन्दलहरीटीका . (हरिभक्तिसुधोदया) By हरिनारायणः. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 37. Lines, 12 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṅkāra. Appearance, old Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।

हरिनारायणः श्रीमान् विश्वामित्रकुलोद्भवः ।

तनोत्यानन्दलहरीहरिभक्तिसुधोदयाम् ॥

अथ खलु दुस्तरदुःखसंघातघोरतरसंसारसागरान्तरुद्दाममोहसन्तानप्रवल-वडवानलज्वालाजालकवलनविकलान् सकललोकानालोक्यात्मतत्त्वज्ञाननि-दानजगदुपादानकारण परदेवतासमाराधनोपाय-मन्त्रयन्त्रध्यानावधानप्रस-न्नान्तःकरणो भगवान् शङ्कराचार्यो विचार्यातिरहस्यतन्त्राण्यनेकशो जन्म-मरणाद्यनेकक्लेशरूपामङ्गलरहितां मन्त्रयन्त्रध्यानार्चनभजनप्रकारं प्रकाशयन् भवानीस्तुतिमारभते । शिव इत्यादि । शिवः शक्त्येति शिवोऽविद्या तत्कार्योपार्जितजन्ममरणाद्यनेकक्लेशरूपा मङ्गलरहितत्वात् कल्याणरूपः सदाशिवः केवलनिर्गुणं ब्रह्म वा शक्त्या कर्तुमकर्तुमन्यथा कर्तुं शक्त्या त्रिगुणात्मिकया अघटनघटनपटीयस्या प्रकृत्या यदि युक्तः परिष्वक्तो भवति तदा प्रभवितुं प्रभुतां विधातुं शक्तः समर्थो भवति । तथाहीच्छाज्ञान-क्रियात्मकशक्तिसम्बन्धादेव गुणातीतस्यापीश्वरत्वात् सृष्ट्यादिकार्ये प्रवृत्ति-रिति भावः । इत्यादि ॥

End. प्रकारान्तरेणापि पुनस्तद्ध्यानमाह पवित्रीकर्तुमिति ।

पवित्रीकर्तुं नः पशुपतिपराधीनहृदये

दयामित्रैर्नेत्रैररुणधवलश्यामरुचिभिः ।

नदः शोणो गङ्गा तपनतनयेति ध्रुवममुं

त्रयाणां तीर्थानामुपनयसि सम्भेदमनघे ॥

हे पशुपतिपराधीनहृदये महादेवायत्तचित्ते अनघे निष्पापे ध्रुवं निश्चितं नोऽस्मान् पवित्रीकर्तुं अरुणधवलश्यामरुचिभी रक्तशुक्लकृष्णकान्तिभिर्नेत्रैः शोणो नदः गङ्गा शुक्ला तपनतनया कालिन्दी च कृष्णा इत्येतन्नामकानां त्रयाणां तीर्थानां अमुं सम्भेदं सङ्गमं उपनयसि प्रापयसि कीदृशैर्नेत्रैर्दया-मित्रैर्दयैव मित्रं येषां तैः ... ...

विष्णुपक्षेऽपि अये इति सम्बोधनं पशुपतिपराधीनहृदिति गङ्गाविशेषणं

अथवा पशुपतिपराधीनहृदये इति समुदितमेव गङ्गाविशेषणं इं कामं ददातीति इदः कृष्णस्तं कृष्णवर्णत्वात् तत्सादृश्यं वा सतीति इदया यमुना अनघे स्थाने पूर्ववन्निमित्तसप्तमी वा अनघे निष्पापे जने दयाभिर्वैरिति वान्वयः शेषं समानमिति ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृताया आनन्दलहर्य्याः शक्तिपक्षे विष्णुपक्षे च व्याख्यानम् ।

No. 18. आनन्दलहरीटीका . By श्रीकान्तभट्टः . Substance, country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia, 63. Lines, 11–14 on a page. Extent, 1,520 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1851. Place of deposit, Benares city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।

अमलकमलनेत्रा पूर्णशीतांशुवक्त्रा
दनुजमनुजदेवैर्वन्दिता सिद्धसंघैः ।
उदिततरणितेजोमण्डलारक्तकान्ति-
र्दिशतु सकलसिद्धिं सुन्दरी साधकेभ्यः ॥
श्रीरामजीगुरुपदाम्बुजभक्तिपूतः
श्रीकान्तभट्टकरुणात्तसमस्तविद्यः ।
गङ्गाधरेण गुरुणोदितशास्त्रमूर्द्धा
टीकां करोति विबुधः कविराजशर्म्मा ॥ इत्यादि ।

End. हे वाचां जननि वाचां मातर्मदीयाभि र्वाग्भि र्मम वाणीभिस्तवेयं स्तुतिः ।
यतस्त्वं वाचां जननी मम मूढ़स्यायमभिमानः ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीकान्तभट्टविरचितं सौन्दर्य्यलहरीटिप्पनं सम्पूर्णम् ॥ सम्वत् १८५१ ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या व्याख्यानम् ।

No. 19. आपस्तम्बसूत्रे गृह्यप्रश्नः . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 756 Sūtras. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Benaras city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ कर्म्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते उदगयन-पूर्व्व-पक्षाहः-पुण्याहेषु कार्य्याणि यज्ञोपवीतिना प्रदक्षिणम् । पुरस्तादुदग्वोपक्रमः तथापवर्गः । इत्यादि ।

End. सुहृदः समवेतान्मन्त्रवतः ॥ मद्याभिर्गावो गृह्यन्ते । येन जुहोति तदग्नौ प्रतितप्य । अथ कर्म्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । इत्यादि ॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे गृह्यप्रश्नः समाप्तः ॥ * ॥

विषयः । कृष्णयजुर्व्वेदीयानां गृह्यकर्म्मकथनम् ।

No. 20. आयप्रकरणम् . Substance, country-made paper, $7 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 4. Lines, 9 on a page. Extent, 80 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । आयप्रकरणम् । दीर्घत्वेन विस्तारं गुणयित्वा षड्भिर्भाजयित्वा शेषं आयः स्यात् । अष्टौ आयाः ।

ध्वजधूमोऽथ सिंहः श्वा वृषभश्च खरो गजः ।
ध्वांक्षश्चैव क्रमोद्भूते रायाष्टकमुदाहृतम् ॥
एतत् फलमुक्तं गर्गेण ॥ इत्यादि ।

End. सेव्यसेवकयोश्चैव गृह-तत्स्वामिनोरपि ।
परस्परं मित्रयोश्च एकनाड़ी प्रशस्यते ॥ इति ।

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । ज्योतिषोक्तशुभाशुभवचनसंग्रहः ॥

No. 21. आह्निककारिका . Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 13 on a page. Extent, 208 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ब्राह्मे मूहूर्त्ते चोत्थाय चिन्तयेदात्मनो हितम् ।
गुरुं विष्णुं नमस्कृत्य मातापित्रोस्तथैव च ॥

अस्तं गच्छति तिग्मांशा वय्याधिगत एव यः । (?)
स्वपेत वाग्यतः स्थित्वा समस्तामपि तां निशाम् ॥ इत्यादि ॥

End. महादेवं समाराध्य त्रैयम्बकमृचं जपेत् ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति शम्भोस्तस्य प्रसादतः ॥

Colophon. इति शौनकीयत्र्यम्बककल्पः ॥ * ॥

विषयः । सूर्य्योदयमारभ्य अस्तं यावत् विप्राणां नित्यकर्म्मकथनम् ।

No. 22. उत्पलारण्यमाहात्म्यम् . (ब्रह्मसंहितान्तर्गतम्) . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 20. Lines, 18 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933. Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।
श्रीगङ्गाभागीरथ्यै नमः ।
कृष्णं कृष्णाग्रजं राधां ललितां ललितेक्षणाम् ।
वन्दे यशोदां गोपीश्च वन्दे मूर्द्ध्ना निरन्तरम् ॥
व्यासं वैयासकिं सूतं शौनकादीन् मुनीश्वरान् ।
गिरिजां गिरिजाकान्तं प्रणमामि सदैव हि ॥

मुनय ऊचुः ।

अरण्यानां नवानां यन्माहात्म्यं गदितं त्वया ।
कुतस्तत्रोत्पलारण्यमाधिक्येन निरूपितम् ॥
अतो येन निदानेन तत् प्रशस्तमभूद् यतः ।
तन्नः कथय सर्व्वज्ञ श्रद्धया समुपस्थितान् ॥
कथामृतं नैव वयं त्वन्मुखाम्भोजनिस्सृतम् ।
कदापि न विरम्यामः पिबन्तोऽपि मुहुर्मुहुः ॥

सूत उवाच ।

आकर्णयध्वं तत्सर्व्वं यन्मां पृच्छथ सत्तमाः ।
ब्रवीमि युष्मत्सन्देहानुमाप्रश्नानुसारतः ॥ इत्यादि ।

End. न चोत्पलानां माहात्म्यं भवान्यै भूतनायकः ।
अवर्णयद् यथेदानीं तद्यूयं श्रोतुमर्हथ ॥
यः करोत्यूर्ज्जितां बुद्धिं हृदयस्थः सदा मम ।
तस्मै कृष्णाय महते नमः कारुण्यवार्द्धये ॥
या इमाः कथिता रम्याः कथाः चेत्रस्य वेधसः ।
सदैव देवदेवेशस्ताभिः कृष्णः प्रसीदतु ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये पार्व्वतीश्वरसंवादे भवान्याः पञ्चमूर्त्तिकथनं नामैकविंशोऽध्यायः । ॐ तत्सत् । शुभम् । संवत् । १९३३ ।

विषयः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मस्तुतिर्नाम प्रथमोऽध्यायः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये द्वितीयोऽध्यायः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मयज्ञवर्णनं नाम तृतीयोऽध्यायः । इति श्रीब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये वर्द्धिष्णुतीर्थवर्णनं नाम चतुर्थोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये गङ्गावतरणं नाम पञ्चमोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तक्षेत्रमाहात्म्यं नाम षष्ठोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तमहिमा नाम सप्तमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तक्षेत्रयात्रावर्णनं नामाष्टमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तक्षेत्रयात्रादिफलकथनं नाम नवमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ज्ञानतीर्थवर्णनं नाम दशमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये कपिलेश्वरवर्णनं नामैकादशोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये सौतातीर्थवर्णनं नाम द्वादशोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये लक्ष्मणतीर्थकथनं नाम त्रयोदशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये ध्रुवक्षेत्रमाहात्म्यकथनं नाम चतुर्दशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये शुक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं नाम पञ्चदशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये रामतीर्थवर्णनं नाम षोड़शोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये दशाश्वमेधतीर्थमाहात्म्यं नाम सप्तदशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये गोचरणतीर्थमाहात्म्यं नामाष्टादशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये अष्टतीर्थयात्राविधिः नामैकोनविंशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये अष्टतीर्थयात्राकथनं नाम विंशोऽध्यायः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये पार्व्वतीश्वरसंवादे भवान्याः पञ्चमूर्त्तिकथनं नामैकविंशोऽध्यायः ॥

No. 23. उपसर्गवृत्तिः. By भरतसेनः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dhātrīgrāma, District Bardhamāna, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।

पार्व्वतीशङ्करौ नत्वा बालानामुपकारिका ।

भरतेनोपसर्गाणां वृत्तिः स्वल्पा विधीयते ॥ इत्यादि ॥

End. प्रसिद्धा गदिता ह्यर्थाः शेषा ज्ञेयाः प्रयोगतः ।

Colophon. इति वैद्य-गौराङ्गमल्लिकात्मज-श्रीभरतसेनविरचितोपसर्गवृत्तिः समाप्ता ॥*॥

विषयः । प्रपराद्युपसर्गाणामर्थादिनिरूपणम् ।

No. 24. उपासनविनोदः. Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ।

नत्वा रामं परं ब्रह्म सच्चिदानन्दविग्रहम् ।

उपासनविनोदोऽयं क्रियते ज्ञानसिद्धये ॥

इह खलु प्रथमं तावत् स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यध्यायशब्दवाच्यवेदाक्षरराशे-र्पठनं विधीयते । तच्चाध्ययनं किंरूपं कथञ्च कर्त्तव्यमित्यपेक्षायां ह्यष्टवर्षं ब्राह्मणमुपनीतमध्यापयेत् ।

श्रावण्यां प्रोष्ठपद्यां वा उपाकृत्य यथाविधि ।

युक्तश्छन्दांस्यधीयेत मासान् विप्रोऽर्द्धपञ्चमान् ॥

इत्यादि व्रतनियमविशेषोपदेशे ... ... विधीयन्ते ॥ इत्यादि ॥

End. यतो जन्मादिवाक्ये च जगत्कर्त्तृत्वोपादानत्वयोर्ब्रह्मलक्षणतया विवक्षित-त्वात् लक्ष्यस्य ब्रह्मपदार्थस्य दुरपह्नवमेवेति । उक्तन्यायेन ब्रह्मशब्दस्य मुख्यार्थः सिद्धः । उक्तञ्च गारुड़े ।

वेदे भूरिप्रयोगाच्च गुणयोगाच्च शार्ङ्गिणि ।

तस्मिन्नेव ब्रह्मशब्दो मुख्यार्थश्च महामुने ॥

यस्मिन् प्रयुज्यमाने तु गुणयोगः सुपुष्कलः ।
तत्रैव मुख्यवृत्तोऽयमन्यत्रेत्युपचारतः ॥ इति ।
ब्रह्मशब्दस्य परमात्मन्येव मुख्यवृत्तिर्नान्यत्रेति ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः । अत्र प्रथमं भक्तिस्वरूपनिरूपणम् । ततः श्रीरामोपासनाप्रकरणम् । सविशेष-ब्रह्मनिरूपणम् । अद्वैतनिरूपणञ्च ॥

No. 25. ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् . By भगवान् शौनकः . Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 51. Lines, 7 on a page. Extent, 710 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares. city, Paṇḍita Vāmanācāryya Çāstrī. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । हरिः ॐ ।
परावरे ब्रह्मणि यं सदाऋर्वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवं प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनकः ॥
माण्डूकेयः संहितां वायुमाह तथाकाशं चास्य माण्डव्य एव ।
समानतामनिलाम्बरे च मत्वागस्त्यो विपरिहारं तदाह ॥ इत्यादि ।

End. अघोष उष्माणो घोषात् स्पर्शोऽन्तःस्थाश्च घोषिणः ।
अपूर्व्व उष्मासंयुक्तो मकारो ह्यातिहान्वितम् ॥ (?)
णकारस्य णकारस्य णैतूष्माणूष्मणिन्विता ॥ (?)

Colophon. इति भगवत् शौनकप्रणीत-ऋग्वेदप्रातिशाख्यं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । वर्णानामुच्चारणस्थाननिरूपणम् । उदात्तादिस्वरभेदेनोच्चारणनिरूपणम् । तेषां गुरुलघुत्वादिकथनम् । ऋग्वेदोक्तप्रयोगसिद्ध्यादिकथनञ्च ॥

No. 26. एवकारविचारः . Substance, country-made paper, 14×2½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 185 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1601. Place of deposit, District Ḍhākā, Dhānakoḍā Paṇḍita Pitāmbara Bhaṭṭāçāryya, Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । एवकारस्यात्यन्तायोगायोगान्ययोगानाञ्च प्रत्येकं व्यवच्छेदोऽर्थः । इत्यादि ।

End. न तु तद्विशिष्टान्यस्वरूपसम्बन्धावच्छिन्नाधिकरणतासम्बन्धेन इति न काप्यनुपपत्तिरिति ॥

Colophon. इति एवकारविचारः समाप्तः ॥ श्रीहरिः ।
इन्दुविन्दुरसेन्द्वब्दे शुचौ भार्गववासरे ।
स्वार्थं श्रीकृष्णदेवो हि व्यलिखत् पुस्तकं निशि ॥

विषयः । एवकारस्य विचारमुखेन व्याख्यानम् ।

No. 27. कतिपयकारकव्याख्यानम् . By विद्यासागरः . Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 9 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Medinīmaṇḍala, Paṇḍita Vāmanadāsa Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । समासघटकपदोपस्थापेन समासघटकपदार्थस्य नान्वयः । आकाङ्क्षाविरहात् । इत्यादि ।

End. प्रकृतविभक्तेरपादानाश्रितत्वाभावेनान्यवच्छितसूत्रीयक्रमस्यैवोचितत्वात् ननु देवदत्तसंग्रहादि । ... ...

Colophon. इति श्रीविद्यासागरकृतायां दुर्गटीकावृत्तौ कतिपयकारकव्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । दुर्गसिंहकृतवृत्तेः कारकपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 28. कविप्रिया . By वामनमिश्रः . Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 52. Lines, 6 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā grāma, Post Office Aṇḍāl, Akhilanātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य परमं ज्योतिर्वामनेन कविप्रिया ।
काव्यालङ्कारसूत्राणां तेषां वृत्तिर्विधीयते ॥
काव्यं ग्राह्यमलङ्कारात् । काव्यं खलु ग्राह्यमुपादेयं भवत्यलङ्कारात् । काव्यशब्दोऽयं गुणालङ्कारसंस्कृतयोः शब्दार्थयोर्वर्त्तते । इत्यादि ।

End. कुथेन नागेन्द्रमिवेन्द्रवाहनमित्यत्र इन्द्रवाहनशब्दे वाहनमाहितादिति णत्वं न भवति स्वस्वामिभावं विवक्षितं तेनेन्द्रवाहनमिति ।

सदसन्तो मया शब्दा विविच्याल्पेन दर्शिताः ।
अनयैव दिशा कार्य्यं शेषाणामप्यवेक्षणम् ॥

Colophon. इति वामनमिश्रविरचिता कविप्रिया समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । प्रथमाधिकरणे, — १ माध्याये प्रयोजनस्याननिरूपणम् । २ याध्याये अधिकारिचिन्तारीतिनिरूपणम् । ३ याध्याये काव्यशरीरादिनिरूपणञ्च । द्वितीयाधिकरणे, — १ माध्याये दोषनिरूपणम् । २ याध्याये वाक्यार्थदोषदर्शनञ्च । तृतीयाधिकरणे, — गुणादिविवेचनम् । चतुर्थाधिकरणे, — १ माध्याये शब्दालङ्कारविचारः । २ याध्याये उपमाविचारः । ततः अलङ्कारविवेचनञ्च । पञ्चमाधिकरणे, — १ माध्याये प्रयोगादिनिरूपणम् । २ याध्याये शब्दशुद्ध्यादिनिरूपणञ्चेति ॥

No. 29. काण्डानुक्रमणिकाविवरणम् . Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 12 on a page. Extent, 258 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ काण्डानुक्रमो विस्तरतो व्याख्यायते अथ काण्डानुक्रम इत्यादि काण्डशेषान् यथा काण्डं विदध्यात्तु विचक्षण इति वचनात् काण्डशेषसंयुक्तानि पुरोडाशीयादीनि क्रमेण निर्दिश्यन्ते ॥ इत्यादि ।

End. यः वेदवित् यजुर्वेदं पठन् एतान् उक्तान् ऋषीन् वेद जानाति सः ऋषीणां सायुज्यं ब्रह्मणः सालोक्यं एति प्राप्नोति इत्यर्थः ॥

Colophon. इति काण्डानुक्रमणिकाविवरणे चतुर्थोऽध्यायः ॥ * ॥

विषयः । काण्डानुक्रमणिकाव्याख्या ।

No. 30. कातन्त्रपरिशिष्टटीका . By गोविन्दपण्डितः . Substance, palm-leaf, 13 × 1 inches. Folia, 94. Lines, 3 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihāzār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṃkāra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

शिष्टाचारपरिप्राप्तं प्रारब्धविघ्ननाशकम् हरिनमस्कारं कुर्व्वन् शिष्यशिक्षार्थमादौ निबध्नाति संसारेति । अस्यार्थः हरिं नत्वा कातन्त्रपरिशिष्टं ब्रूमः ॥ परिशिष्टं यद्वृद्धादिमुपचारान्तन्तद्विधायकं सूत्रमिति यथा कृतिना न कृताः कृत इति कृत्लक्षणे न कृतमित्यर्थः । संसारतिमिरमिहिरमिति विशेषणेन नमस्कारोपयुक्तत्वं दर्शितम् । नमस्यत्वं प्रतिपादयति मत्रेशमिति तथाहि सर्व्वनियोजकत्वमिति संसारोत्कृष्टत्वेन नमस्यत्वमिति । इत्यादि ।

End. तच्छब्देन प्रकृतं कर्म्म उच्यते तस्य प्रत्ययस्तत्प्रत्ययः असङ्गतमिति न विद्यते संज्ञा यस्येति विग्रहः । ननु कथमेतदुपपन्नं मासादीनामपि कालादिसंज्ञायाः सत्त्वात् नैवमित्याहापादानादिसंज्ञानामविषय इति प्रस्तुतत्वादिति भावः कालादिशब्देन कियन्तोऽभिधीयन्ते इति विशिष्टप्रतिपत्तिच्छित्तये श्लोकेन कालादिकं प्रतिपादयति कालस्येति कालस्य कालशब्दवाच्यस्येत्यर्थः कालभेदानां मासपक्षादीनां अध्वमानस्य क्रोशादेः अपादानादेरविषय इति परत्र निगदितं कथमिदानीं तद्विधायाधिकरणे दर्शितमित्याह अधिकरणविधिरयमित्यादि यत्र स्वपदेन सह कालादेः सम्बन्धत्वेनोपस्थितिस्तत्रैवायं विधिः । ध्रौव्यस्येति किमिति राचावापानं पठतीति पाठोऽशुद्ध एव अधिकरणसंज्ञाविषयत्वेन कर्म्मत्वं सिद्धमिति दुर्गमतस्वीकारेऽप्यदोषात् तदयुक्तमित्याह इत्येत्यादि कर्म्मणि विधेयः ... ... ।

Colophon. इति गोविन्दपण्डितविरचितकातन्त्रपरिशिष्टे सन्धिप्रकरणम् ॥

No. 31. कात्यायनीतन्त्रम् . Substance, country-made paper, $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 588 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्री पार्व्वत्युवाच ।

हे देव जगदानन्द सृष्टिस्थित्यन्तकारक ।
त्वयोक्ताखिलतन्त्रेषु देवी कात्यायनी पुरा ॥
कात्यायनीति विख्याता सा कथं तद्वद प्रभो ॥ इत्यादि ॥

End. श्रीशिव उवाच ।

इति ते कथितं देवि संक्षेपेण तवाग्रतः ।

महादुर्गा-जगद्धात्री-विद्योत्पत्तिं सुदुर्लभाम् ॥

Colophon. इति कात्यायनीतन्त्रेऽष्टसप्ततिः पटलः ।

विषयः । कात्यायन्युत्पत्तिकथनम् । तस्याः पूजादिकथनञ्च । महादुर्गाजगद्धात्र्युत्पत्तिकथनम् । तस्याः पूजादिकथनञ्च ।

No. 32. कापिलसूत्रवृत्तिः . (संक्षिप्ता) Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 126 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यद्वाग्विभूतिरसनाखिलतत्त्वजाता

नानार्थतत्त्वममलं परिबोधयन्ती ।

श्रेयः करोति जगतां भगवन्नमाद्यं

तं श्रीमहर्षिकपिलं प्रभुमानतोऽस्मि ॥ इत्यादि ।

End. इत्येवं परिसूचयन्मतिमते मोक्षापहं कापिलम् ।

सूत्राणाममलं द्विकद्वयमिदं जीयाच्चिरं चेतसि ॥

Colophon. इति संक्षिप्तसांख्यशास्त्रे कापिलसूत्रवृत्तिः समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । सांख्यसूत्रस्य संक्षेपेण व्याख्यानम् ।

No. 33. कामापञ्चतीर्थविधिः . Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 9. Lines, 6 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Roāil, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कामाख्यायै । अथ कामापञ्चतीर्थविधिः । तत्र पथक्रमः ।

पूर्व्वे तु धनकामः स्यात् राज्यकामस्तु पश्चिमे ।

उत्तरे मुक्तिकामस्तु ऐशान्ये रिपुनाशनम् ॥ इत्यादि ।

End. तस्याः स्पर्शमात्रेण पुन इति कामाख्यासंक्षेपपूजा अत्र पीठस्थानानि लिख्यन्ते ॥ ० ॥

Colophon. लिपिरियं आषाढ़स्य त्रिंशद्दिवसीया ॥ • ॥

विषयः । कामाख्यापूजाप्रयोगादिः ।

No. 34. कारकचक्रटीका. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 18. Lines, 10 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1746. Place of deposit, District Vākuḍā, Post Office Sālatāḍā, Vākule, Paṇḍita Caṇḍicaraṇa Cattopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । क्रियानिमित्तत्वमिति क्रिया धात्वर्थः तन्निमित्तं तत्प्रयोजकं ग्रामं गच्छति इत्यादौ गमधात्वर्थः । इत्यादि ।

End. इत्यत आह नौकापदस्येति । ननु काष्ठलौहप्रचयरूपा मानइत्तारम्भकारम्भ (?) इत्यत आह नौकाया इति ॥ * ॥

Colophon. समाप्तेयं कारकचक्रटीका । शकाब्दाः १७४६ ।

विषयः । कारकचक्रस्य व्याख्यानत् ।

No. 35. काव्यकौमुदी. By रत्नभूषणः. Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 130. Lines, 7 on a page. Extent 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1731. Place of deposit, District Barisāl Mānapāçā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।

विदधात्यपूर्व्वमखिलं पुष्णाति स्वेच्छयाथ संहरति ।
ब्रह्माच्युतहरजयिनी जयति कवेर्भारती देवी ॥
स्वरूपमिति शब्दानां तदर्थस्य निगद्यते ।
प्रागेव बालबोधार्थं ततः काव्यं निरूप्यते ॥
श्रीरत्नभूषणेनैषा तथापि च यथामति ।
विविच्य शब्दानर्थादीन् क्रियते काव्यकौमुदी ॥ इत्यादि ।

End. दोषाणामेवमन्येषामौचित्येन क्वचिद्बुधैः ।
अदोषता गुणत्वञ्चानुभयत्वञ्च गम्यताम् ॥

अनुभयत्वं दोषगुणाभाववत्त्वं ... ... ।
अन्येऽत्र काव्यकौमुद्यां विदन्तु सुधियः सुखम् ॥ ० ॥

Colophon. इति वैद्य-श्रीयुतरत्नभूषणकृतायां काव्यकौमुद्यां दोषनिर्णयो नाम दशमः परिच्छेदः । शाके सोमकृशानुशैलशशिनि त्वङ्के गते कार्मुके ॥ * ॥

विषयः । १ म परिच्छेदे नामकाण्डम् । २ य परि० लिङ्गादिनिरूपणम् । ३ य परि० धातुप्रत्ययादिकथनम् । ४ र्थ परि० काव्यस्य प्रयोजन-कारण-स्वरूपादिनिरूपणम् । ५ म परि० ध्वनिनिर्णयः । ६ ष्ठ परि० गुणीभूतव्यङ्गशब्दार्थचिनिर्णयः । ७ म परि० गुणविवेकः । ८ म परि० अलङ्कारनिर्णयः । ९ म परि० अर्थालङ्कारविवेकः । १० म परि० दोषनिर्णयश्चेति ॥

No. 36. काशीकल्पलतिका. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 20. Lines, 6 on a page. Extent, 450 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gāḍuriā, District Barisāl, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः काश्यै ।
देवान्न प्रणमामि चन्न न च यत्ते मुक्तिदानक्षमाः
ज्ञानाधीनतया स्मृतस्य विदुषां कीटादिकानामपि ।
तत्त्वज्ञानकरं कलौ जडमतिः वन्दे न षड्दर्शनं
श्रीकाशीं प्रणमामि यान्तसमये निर्व्वाणमुक्तिप्रदा ॥ इत्यादि ।

End. शेषो न दृष्टः ।

विषयः । काशीस्तवादिकथनं तन्माहात्म्यकथनञ्च ।

No. 37. कुलपूजनचन्द्रिका. By चन्द्रशेखरशर्म्मा. Substance country-made paper, 14×3 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura, Vidgā, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं चन्द्रशेखरशर्म्मणा ।
क्रियते कौलिकप्रीत्यै कुलपूजनचन्द्रिका ॥

नन्वत्र केषामधिकार इति जिज्ञासायां कालीयामले भैरवं प्रति देवीवाक्यं।
सर्व्वेषामधिकारोऽत्र नैव कार्य्या विचारणा ।
सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यं सत्यं न संशयः ॥ इत्यादि ।

End. न्युञ्जीकृत्य ततः पाद्यं पुष्पं तत्र क्षिपेद्बुधः ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । कौलिकानां पूजाविध्यादिः ।

No. 38. कृतार्थमाधवः. By रामसाणिककविराजः. Substance, palm-leaf, $13 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 36. Lines, 3 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Mattagrāma, Bābu Amṛtānanda Kavirāja. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
स्रष्टा सृष्टिविधौ कृता निरुपमा नैपुण्यसीमेव या
सा श्रेयांसि सुलोचना दिशतु वो गोपात्मजानां वरा इत्यादि ।

End. माध । निश्चस्य । सर्व्वे गता अहमपि गन्धिन्यालये गच्छामीति निष्क्रान्तः ।

Colophon. इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । तृतीयोऽङ्कः । अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । माधवसुलोचनोपाख्यानात्मकं नाटकम् ।

No. 39. कृत्पादविवरणम् (सारावलीयम्). By रघुवीरवन्द्योपाध्यायः. Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 51. Lines, 6 on a page, Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Huglī, Khānākul, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Pūrṇacandra Tarkavāgīça. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः ।
अनाथनाथं रघुनाथमद्वयं चैतन्यमानन्दमनादिमादरात् ।
प्रणम्य टीका रघुवीरशर्म्मणा कृता कृतः कोविदमोदवृद्धये ॥
अथ नामपदसाधनमारभते तद्धि प्रथमादिसप्तविभक्त्यधीनं सा च विभक्तिर्नामोत्तरविधेया प्रायो नाम-कृत्प्रत्ययाधीनसाधनमिति नामोत्तरविहितात् तद्धितादपि प्राक् नामोत्पादककृत्प्रत्ययविधायकं पादमातनुते तत्र च

शतशानयोर्दशलकारेषु पुरस्कृतलङ्धर्म्मातिदेशलिङ्त्रयविधेयत्वाच्च तत्-सूत्रमादौ विदधाति । लङ्ब । धातोः कृत्पर्य्यन्तमधिकार इति धातोरिति व्याख्यातम् । इत्यादि ।

End. एवं प्रकृतिप्रत्ययागमादिभिरन्यानि साधनीयानि । तथाचोक्तमाचार्य्यैः । वर्णागमो वर्णविपर्य्ययश्च द्वौ चापरौ वर्णविकारनाशौ ॥

Colophon. इति श्रीरघुवीरवन्द्योपाध्यायकृतौ सारावल्यां तृतीयकृत्पादविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । नारायणकृतसारावलीव्याकरणान्तर्गतकृदन्तपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 40. कृदन्तटीका. By वंशीवदनः. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana 1270. Place of deposit, Kājoḍā, Post Office Aṇḍāl, Paṇḍita Yādu Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

श्रीरामं जलदश्यामं जितकामं तनुश्रिया ।
रत्नसिंहासनासीनं ज्ञानमुद्राकरं भजे ॥
लट् ॥ तिङ्प्रत्ययानन्तरं कृत्प्रत्ययविधानं इति तिङ्धर्म्मिप्रत्ययद्वयमाह ।
इत्यादि ।

End. कृस्वादिति स्वभावेत्यादि ददित्यादौ यथा तुक् तद्व्याख्यातमेव ॥
श्रीवंशीवदनं विशिष्टविनयं विद्वज्जनप्रीणनं
सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् विशिष्टः स्वः यत् । (?)
व्याकारे क्रमदीश्वरेण चरिते श्रीनन्दिना शोधिते
गौरीचन्द्रकृते तु तद्विरचिते पादस्तृतीयो गतः ॥ ० ॥

Colophon. इति कृदन्तटिप्पनी समाप्ता । सन १२७० साल ।

विषयः । संक्षिप्तसारीयकृदन्तपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 41. कृष्णकेलीनामकाव्यम् . By कृष्णमोहनः . Substance, country-made paper, 14×2 inches. Folia, 45. Lines, 4 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Roāil Raghunāthapura, Paṇḍita Ramaṇīmohana Smṛtiratna. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

अनन्तब्रह्माण्डं भ्रमति सदकाण्डं तनुरुचां
विलेयस्याधारस्त्वणुपरिमितं मानसमचो ।
जगद्वन्द्यं मायागुणत इति सोऽपि प्रयमितो
व्रजौकः प्रेमाख्यैरवतु गुणमुख्यैः स निखिलम् ॥ इत्यादि ।

End. काण्डं नीतिशतं तथामृतशतं स्तोत्रसज्जां यष्टिका
पूर्व्वे चाप्यमृतोदयन्तु चतुरो वृत्तादिकं संग्रहान् ।

Colophon. इति श्रीकृष्णमोहनकृतश्रीकृष्णकेलिनामकाव्ये सप्तमः सर्गः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ • ॥

विषयः । कृष्णलीलावर्णनम् ।

No. 42. कृष्णाभिषेकविधिः . Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Caukidāṅgā, Nandigrāma, Rājapura, Paṇḍita Aṭalavihāri Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally incorrect.

Beginning. ॐ श्रीदुर्गा । अथ कृष्णाभिषेकविधिः । स्नातः शुचिः कृतनित्यक्रियः कुशहस्ताचान्त आसनशुद्ध्यादिकं विधाय । इत्यादि ।

End. इति पुरुषसूक्तेन मन्त्रेण षोड़शकलसस्नानम् । ततस्तद्वस्त्रं परिवर्त्त्य गृहमानीय षोड़शोपचारैः पञ्चोपचारैर्वा पूजयेत् ।

Colophon. इति कृष्णाभिषेकविधिः ॥ * ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्याभिषेकविधिस्तत्प्रयोगादिश्च ।

No 43. कौलगजमर्दनम् . By श्रीकृष्णानन्दाचलः . Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 29. Lines, 9 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1941. Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. गणपतये नमः ।

नत्वा श्रीगणनाथपादकमलं प्रत्यूहकक्षानलं
मार्त्तण्डं भव मे स्वपादयुगलं देव्यङ्घ्रिपद्माचलम् । (?)
लब्धं यत्पदसेवनेन सकलं वेदान्तवाचां फलं
तं कैलासपदादिसज्जमचलं संस्मृत्य लब्ध्वा बलम् ॥
विप्राणां रक्षणार्थाय विदुषां तोषहेतवे ।
स्मृत्यागमादिभिः कुर्व्वे दुष्कौलगजमर्द्दनम् ॥ इत्यादि ।

End. येषां बुद्धिस्तु नो धर्म्मे यथेष्टं सञ्चरन्ति ते ।
यथेष्टाचारतस्तेषां नो वृद्धिर्न च वै क्षतिः ॥
रन्ध्रचन्द्राङ्कचन्द्रेऽब्दे भाराख्ये विक्रमाद्भुते ।
आषाढ़ासितपक्षत्यां काशिकायामिदं कृतम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्कैलासाचलयतिवर्य्यशिष्य-श्रीकृष्णानन्दाचलनिर्मितं कौलगजमर्द्दनं समाप्तम् । सम्वत् १९४१ ।

विषयः । तान्त्रिकसम्प्रदायमतविरुद्धमतस्थापनम् ।

No. 44. क्त्वावादः . Substance, country-made paper, 18 x 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 64 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Barisāl, Gāḍuriā, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

क्त्वाप्रत्ययस्य लाघवात् प्रागभावे शक्तिः ॥ इत्यादि ।

End. असङ्कोचेनैवोपपत्तौ सङ्कोचस्यान्याय्यत्वात् इति समासः ॥

Colophon. इति क्त्वावादः समाप्तः ॥

विषयः । क्त्वाप्रत्ययस्य विचारः ।

No. 45. क्रमकौमुदी. By धनञ्जयः. Substance, palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 29. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhī, Baidyabelghariyā, Bābu Çaçibhūṣaṇa Cakravarttī. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. नमः शिवाय ।

विबुधमुनिफणीन्द्रश्रीदसीमन्तिनीना-
मुरसि सुभगसम्पन्ने पल्लायोद्यतानाम् ।
गलविलसदहीन्द्रस्फुल्लतैराद्रवेद्यः
स्मितमवतु पुरारेः प्रच्छदश्चन्द्रमूर्त्तेः ॥

... ...

... ...

व्युत्पित्सोः क्रमकौमुदीं प्रतिपदव्यामोहहत्यै सुख-
प्रज्ञप्त्यै च धनञ्जयः प्रतनुते सन्तोऽनुगृह्णन्त्विमाम् ॥
येऽग्राचो धातुसम्बन्धास्तेऽनुबन्धाः प्रकीर्त्तिताः ।
क्वाप्यवर्णः प्रयुक्तोऽत्र सुखोच्चारणसिद्धये ।
भू सत्तायां तथोत्पत्तौ चिती संज्ञानके तथा ॥ इत्यादि ।

End. भूचुराद्योर्निविष्टाः स्युर्येऽन्येऽनुक्तास्तु धातवः ।
तयोर्व्युत्करणाभावादसमाप्तसमुच्चये ॥

Colophon. नानामतानुबन्धेयं धनञ्जयविनिर्म्मिता ।
(?) धराश्वा १०० शाकेषु समाप्ता क्रियाकौमुदी ॥ • ॥ श्रीहरये नमः ॥

विषयः । भुवाद्यदाद्यादिधात्वर्थानां निरूपणम् ।

No. 46. गङ्गालहरीटीका. By सदाशिवभट्टः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 20. Lines, 16 on a page. Extent, 912 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमो गङ्गादेव्यै ॥

पितुः स्कन्धे स्थित्वा विमलमुकुरालोकनधिया
हिमांशुं व्याकर्षन्नहिभयविदूनेन मनसा ।

विधुं हित्वा वह्निं सरसमणिबुद्ध्या गिरिभुवा
शुभं भीतो नीतो दिशतु बङ्ग वः शम्भुतनयः ॥ इत्यादि ।

End. इमां पीयूषलहरीं जगन्नाथेन निर्म्मिताम् ।
यः पठेत् तस्य सर्व्वत्र जायन्ते सर्व्वसम्पदः ॥
स्वकाव्यपठनफलमाह इमामिति पीयूषस्य अमृतस्य लहरीं त्वां यथा
इत्यादि ॥

Colophon. शाके कीलकसंज्ञके वसुखके सन्मासके चैत्रके
वारे भार्गवके तिथौ करणके सर्पस्य सम्बालके ।
मूले मे विबुधौघचित्तसुखदा टीका समाप्ता नरा-
णेषां पातु समस्तपापहरणी गङ्गा महेशाङ्गजा ॥
नारायणो यस्य पितामहोऽभून्माणीकभट्टस्य पिता यदीयः ।
गोपी यदीया जननी सुशीला टीका कृता तेन सदाशिवेन ॥
इति सदाशिवविरचिता जगन्नाथनिर्मितगङ्गालहर्य्या व्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । गङ्गालहरीनामकस्य जगन्नाथकृतस्य स्तोत्रस्य व्याख्या ।

No. 47. मणपाठः. By भरतसेनः. Substance, country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrīgrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः शरणं ।
स्मरहन्ता तन्वकान्तः सम्पदलीनोऽपि सम्पदान्दाता ।
पीतविषो जितमृत्युश्चित्तचरित्रो हरो जयति ॥
समेतः कतिचिद्धातून् गृहीतानादिना तथा ।
नद्यादींश्च सुपद्येन ब्रवीति भरतो भिषक् ॥ इत्यादि ।

End. देवत्रा वन्दे देवं वन्दे देवत्रा भक्तिरस्तु देवे भक्तिरस्तु ॥ देवादिः ॥

Colophon. इति वैद्य—हरिहरखानवंशसम्भूत—गौराङ्गमल्लिकात्मज—श्रीभरतसेनकृतगण-
पाठः समाप्तः ॥ * ॥

विषयः । मुग्धबोधमतेन धात्वर्थादिनिरूपणम् ।

No. 48. गणेशपञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 85. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārajā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ श्रीभैरव उवाच । (?) देव्युवाच ।

ॐ भगवन् भूतभव्येश कुलधर्म्मप्रकाशक ।

कुलेश श्रोतुमिच्छामि तन्त्रस्यास्योत्तरार्द्धकम् ॥

श्रीभैरव उवाच ।

अधुना देवि कौलेशि कौलिकानां हितेच्छया ।

तन्त्रोत्तरार्द्धं वक्ष्यामि ... ... ॥

गणेशस्य च पञ्चाङ्गं ... ... ।

... ... ॥

देवि वक्ष्ये रहस्यं ते प्रश्नोत्तरमिमं महत् ।

अवक्तव्यमभक्तेभ्यो भक्तेभ्यो मुक्तिसाधनम् ॥ इत्यादि ।

End. पञ्चाङ्गञ्च गणेशस्य रहस्यं मम पार्व्वति ।

विना शिष्याय नो दद्यात् साधकाय विना तथा ॥

पटलं पद्धति ... ... मन्त्रनामसहस्रकम् ।

स्तोत्रं पञ्चाङ्गमनिशं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥

Colophon. इति श्रीदेवीरहस्ये महागणपतिस्तोत्राख्यानं नाम शताधिकत्रिंशः पटलः ।

विषयः । श्रीमहागणपतेर्देवीरहस्यान्तर्गत-पूजापद्धति-सहस्रनाम-कवच-स्तोत्रात्मकपञ्चाङ्गस्य कथनम् ॥

No. 49. गयामाहात्म्यम्. (वायुपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 25. Lines, 12 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1932. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सूत उवाच ।

सनकाद्यैर्महाभागैर्देवर्षिः सह नारदः ।

सनत्कुमारं पप्रच्छ प्रणम्य विधिपूर्व्वकम् ॥

नारद उवाच ।

सनत्कुमार मे ब्रूहि तीर्थं तीर्थोत्तमोत्तमम् ।

तारकं सर्व्वभूतानां पठतां शृण्वतां तथा ॥

सनत्कुमार उवाच ।

वक्ष्ये तीर्थवरं पुण्यं श्राद्धादौ सर्व्वतारकम् ।

गयातीर्थं सर्व्वदेशे तीर्थेभ्योऽप्यधिकं शृणु ॥ इत्यादि ।

End. उपाख्यानमिदं पुण्यं गृहे तिष्ठति पुस्तकम् ।

सर्पाग्निचौरजनितं भयं तत्र न विद्यते ॥

पठेद्वा पाठयेद्वापि पूजयेद्वापि पुस्तकम् ।

तस्य गेहे स्थिरा लक्ष्मीः सुप्रसन्ना भविष्यति ॥

सूत उवाच ।

सनत्कुमारो मुनिपुङ्गवाय

पुण्यां कथां तत्र निवेद्य भक्त्या ।

स्वमाश्रमं पुण्यवनैरुपेतं

विहृत्य सङ्गीतगुरुं जगाम ॥

Colophon. इति श्रीवायुपुराणे श्वेतवराहकल्पे गयामाहात्म्येऽष्टमोऽध्यायः । श्रीरामो-जयतितरां । सम्वत् १९९१ चैत्र कृष्ण अमावास्यायामिदं पुस्तकं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । वायुपुराणान्तर्गतम् गयातीर्थस्य माहात्म्यम् ।

No. 50. गर्गसंहिता. Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 302. Lines, 11 on a page. Extent, 5,600 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमो भगवते तुभ्यं वासुदेवाय साक्षिणे ।

प्रद्युम्नायानिरुद्धाय नमः सङ्कर्षणाय च ॥

श्रीगर्ग उवाच ।

इत्थं श्रीकृष्णचरितं मया ते कथितं मुने ।

चतुःपदार्थदं नृणां किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥

श्रीशौनक उवाच ।

बहुलाश्वो मैथिलेन्द्रः श्रीकृष्णोऽष्टहरिप्रियः ।

किं पप्रच्छाथ देवर्षिं तन्मे ब्रूहि तपोधन ॥ इत्यादि ।

End. नवसर्गविसर्गाढ्यां स्वर्गभृद्गर्गसंहितां ।

चतुर्वर्गप्रदामुक्त्वा गर्गो गर्गाचलं ययौ ॥

शरद्विकचपङ्कजश्रियमतीव विद्वेषक-

मलिन्दमुनिलेहितं कुलिशकञ्चिकाभृतम् ।

स्फुरत्कनकनूपुरं दलितभक्ततापत्रयं

चलद्युतिपदद्वयं हृदि दधामि राधापतेः ॥

Colophon. इति श्रीमद्गर्गाचार्य्यसंहितायां विज्ञानखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे ब्रह्म-निरूपणं नाम दशमोऽध्यायः ॥ संवत् १९३१ ॥ ... ...

विषयः । अत्र नवखण्डाः सन्ति । आदौ विश्वजित्खण्डस्तत्र श्रीमद्गर्गाचार्य्यसंहितायां विश्वजित्खण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे मरुतोपाख्यानं नाम १ अध्यायः । २ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे प्रद्युम्नविजयाभिषेको नाम २ अः । ३ ग० सं० वि० खण्डे यादवसैन्यनिर्गमनं नाम ३ अः । ४ ग० सं० वि० खण्डे प्रद्युम्नदिग्विजयार्थगमनं नाम ४ अः । ५ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे कलिङ्गदेशविजयो नाम ५ अः । ६ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे मरुधन्वमालवमाहिष्मतीदेशविजयो नाम ६ अः । ७ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० गुर्ज्जराटविजयचेदिदेशगमनं नाम ७ अः । ८ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० धुमच्छक्रबधो नाम ८ अः । ९ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० संवादे रङ्गपिङ्गबधे शिशुपालयुद्धे चेदिदेश-विजयो नाम ९ अः । १० ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० संवादे कौकण-कुटक विगर्त्त केरल-मैलङ्ग-महाराष्ट्र-कर्णाटविजयकारूषदेशगमनं नाम १० अः । ११ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० दन्तवक्त्रयुद्धे करूषदेशविजयो नाम ११ अः । १२ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० उशीनर-विदर्भ-कुन्त-दरददेशविजयेऽगस्त्यकार्ष्णिज्ञानप्रस्तावो नाम १२ अः । १३ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० शालमल्लारल्लकाविजयो नाम १३ अः । १४ ग० सं० वि० वेङ्कटाद्रिद्राविड़देशविजयो नाम १४ अः । १५ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० उड्डीशडामरवङ्गसीमाधीशकामरूपकैकेयविजयो नाम १५ अः । १६ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे १७ अः । १८ ग० सं० वि० ख० ना० काशी-कोशलोत्तरमरपालनैमिषकारूषपश्चात्यकान्यकुब्जकापिल्यविन्दुनिषधभद्रमधुशूरसेनदेशविजयो नाम १८ अः । १९ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० कुरुदेशगमने यदुकौरवोपाख्यानं नामैकोनविंशो-ऽध्यायः । २० ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० कौरवयुद्धवर्णनं नाम २० अः । २१ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० यादवकुरुविग्रहे २१ अः । २२ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० इन्द्रप्रस्थत्रिगर्त्त-

वैराटकुरुजाङ्गलकौशाम्बम्लेच्छगौराङ्गविजये भरतखण्डदिग्विजयो नाम २२ अः । २३ ग० सं० वि० ना० ब० सं० करवीरदेशविजयपक्षदेशप्रयाणं २३ अः । २४ ग० सं० वि० ना० ब० सं० यदुपक्षे युद्धे (गज) युद्धवर्णनं नाम २४ अः । २५ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० यक्षदेशप्राग्ज्योतिषपुरविजये २५ अः । २६ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० रङ्गवङ्गौचैत्रदेशविजये किम्पुरुषखण्डविजये २६ अः । २७ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० दशार्णदेशविजये हरिवर्षखण्डविजयो नाम २७ अः । २८ ग० सं० वि० ना० ब० सं० उत्तरखण्डविजयो नाम २८ अः । २९ ग० सं० वि० ना० ब० सं० मकरडिण्डिमसिंहक्रौञ्चदेशत्रिशृङ्गविजये हिरण्मयखण्डविजये २९ अः । ३० ग० सं० वि० ना० ब० सं० कलङ्कदेशमानवदेशविजये रम्यकखण्डविजये ३० अः । ३१ ग० सं० वि० ख० मन्मथदेशविजये केतुमालखण्डविजयो ३१ अः । ३२ ग० सं० वि० ख० भद्रदेशविजये भद्राश्वखण्डे चन्द्रावत्युपाख्याने हृष्टदैत्यबधो नाम ३२ अः । ३३ ग० सं० वि० ख० भद्राश्वखण्डगमने चन्द्रावत्युपाख्याने दैत्ययुद्धे भूतसन्तापनदैत्यबधो नाम ३३ अः । ३४ ग० सं० वि० ख० चन्द्रावत्युपाख्याने टकदैत्यबधो नाम ३४ अः । ३५ ग० सं० वि० च० कालनाभबधो नाम ३५ अः । ३६ ग० सं० वि० च० महानाभदैत्यबधो नाम ३६ अः । ३७ गर्गाचार्य्यसंहितायां चन्द्रावत्युपाख्याने हरिश्मश्रुदैत्यबधो नाम सप्तत्रिंशोऽध्यायः , ३८ ग० सं० वि० ख० च शकुनियुद्धवर्णनं नाम ३८ अः । ३९ ग० सं० वि० च० कृष्णागमनं नाम ३९ अः । ४० ग० सं० वि० चन्द्रावतीयुद्धोपाख्याने गरुड़ागमनं नाम ४० अः । ४१ ग० सं० वि० च० युद्धोपाख्याने शकुनिदैत्यबधो नाम ४१ अः । ४२ ग० सं० वि० च० यु० शकुनिबधोनाम भद्राश्वखण्डविजयो ४२ अः । ४३ ग० सं० वि० ख० इलावृतखण्डवने सुतपोदेशविजये वेदनगरवर्णनं नाम ४३ अः । ४४ ग० सं० वि० इलावृतखण्डगमने वेदादिस्तुतिवर्णनं नाम ४४ अः । ४५ ग० सं० वि० इला रागकृत श्रीकृष्णान्तर्ध्यानवर्णनं नाम ४५ अः । ४६ ग० सं० वि० इला० गन्धर्व्वदेशविजये वसन्तमालतीवर्णनं नाम ४६ अः । ४७ ग० सं० वि० इला देवदेशविजये शक्रसखयुद्धं नाम ४७ अः । ४८ ग० सं० वि० इलावृतखण्डविजये प्रद्युम्नद्वारागमनं नाम ४८ अः । ४९ ग० सं० वि० यज्ञारम्भे स्वजननिमन्त्रणं नाम ४९ अः । ५० गर्गाचार्य्यसंहितायां विश्वजित्खण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे उग्रसेनमहोदये राजसूययज्ञोत्सववर्णनं नाम पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायं विश्वजित्खण्डः ॥ ० ॥ द्वितीयो गोलोकखण्डस्तत्र । १ गर्गाचार्य्यसंहितायां गोलोकखण्डे जनकनारदसंवादे श्रीकृष्णमाहात्म्यवर्णनं नाम १ अध्यायः । २ ग० सं० गो० ख० वैदेहनारदसं गोलोकवर्णनं नाम २ अः । ३ ग० सं० गो० ख० नारदबहुलाश्वसंवादे आगमोद्योगवर्णनं नाम ३ अः । ४ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० उद्योगप्रश्नवर्णनं नाम ४ अः । ५ ग० सं० गो० ना० ब० सं० भगवद्ब्रह्मसंवादे भगवदागमोद्योगवर्णनं नाम ५ अः । ६ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० कंसबलवर्णनं नाम ६ अः । ७ ग० सं० गो० ना० ब० सं० कंसदिग्विजयवर्णनं नाम ७ अः । ८ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीराधाजन्मवर्णनं नाम ८ अः । ९ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० वसुदेवविवाह-

वर्णनं नाम ९ अः । १० ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० वल्लभद्रजन्मवर्णनं नाम १० अः । ११ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीकृष्णचन्द्रजन्मवर्णनं नाम ११ अः । १२ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० नन्दमहोत्सववर्णनं नाम १२ अः । १३ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० पूतना-मोक्षो नाम १३ अः । १४ ग० सं० गो० ख० ना० ब० संवादे शकटासुरतृणावर्त्तमोक्षवर्णनं नाम १४ अः । १५ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० विश्वदर्शन नन्दप्रभाव-श्रीकृष्णनामकरणं नाम १५ अः । १६ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीराधाविवाहवर्णनं नाम १६ अः । १७ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीकृष्णबालचरित्रे दधिस्तेयवर्णनं नाम १७ अः । १८ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० यशोदाब्रह्माण्डदर्शनं नाम १८ अः । १९ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० यमलार्जुनभङ्गो नाम १९ अः । २० ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० भगवद्वैभववर्णने दुर्व्वा-ससो मायादर्शने नन्दनन्दनस्तोत्रवर्णनं नाम २० अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं गोलोकखण्डः ॥ ० ॥ तृतीयो वृन्दावनखण्डस्तत्र । १ श्रीगर्गाचार्य्यसंहितायां श्रीवृन्दावनखण्डे श्रीनन्दसुनन्दसंवादे वृन्दावनोद्योगवर्णनं नाम १ अः । २ ग० सं० वृ० ख० गिरिराजोत्पत्तिकथनं नाम २ अः । ३ ग० सं० वृ० ख० नन्दसुनन्दसंवादे कालिन्द्यागमनवर्णनं नाम ३ अः । ४ ग० सं० वृ० ख० नारदबहुलाश्वसंवादे वत्सासुरमोक्षो नाम ४ अः । ५ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० बकासुर-मोक्षो नाम ५ अः । ६ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० अघासुरमोक्षो नाम ६ अः । ७ ग० सं० वृ० ख० श्रीकृष्णगोचारणवर्णनं नाम ७ अः । ८ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० धेनुकासुर-मोक्षो नाम ८ अः । ९ ग० सं० वृ० ख० कालियदमनदावाग्निपानं नाम ९ अः । १० ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० शेषोपाख्यानवर्णनं नाम १० अः । ११ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० कालियोपाख्यानवर्णनं नाम ११ अः । १२ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० राधाकृष्णप्रेमप्रकाश-वर्णनं नाम १२ अः । १३ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० तुलसीमाहात्म्य-तुलसीपूजनं नाम १३ अः । १४ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० प्रीतिपरीक्षणं नाम १४ अः । १५ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० कृष्णदर्शनं नाम १५ अः । १६ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रासक्रीड़ायां वृन्दावनविहारो नाम १६ अः । १७ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रासक्रीड़ायां गोवर्द्धनबाहु लता-कुमुद्वन (?) मधुवनविहारो नाम १७ अः । १८ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० कामवन-कोकिलवनविहारे तानलीलावर्णनं नाम १८ अः । १९ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० शेषशायिलता-भाण्डीरवनविहारो नाम १९ अः । २० ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० लोहजङ्घमहावनविहारे शङ्खचूड़वधो नाम २० अः । २१ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० वृन्दावनविहारे शिवासुर्य्युपाख्यानं नाम २१ अः । २२ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० वृन्दावनविहारे शिवासुरिमुनिवरप्राप्तिर्नाम २२ अः । २३ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० शङ्खचूड़वधोपाख्याने विरजानदीसमुद्रोत्पत्ति श्रीदामशापप्रस्तावो नाम २३ अध्यायः । समाप्तश्चायं वृन्दावनखण्डः ॥ ० ॥ चतुर्थो गिरिराजखण्डस्तत्र । १ गर्गाचार्य्यसंहितायां गिरिराजखण्डे नारद-

बहुलाश्वसंवादे गिरिराजपूजाविधिवर्णनं नाम १ अः। २ ग० सं० गि० ख० गिरिराजमहोत्सव-वर्णनं नाम २ अः। ३ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गोवर्द्धनोद्धरणं नाम ३ अः। ४ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० कृष्णाभिषेको नाम ४ अः। ५ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गोप-विवादो नाम ५ अः। ६ गर्गाचार्य्यसंहितायां गिरिराजखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे ६ अध्यायः। ७ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजवर्णनं नाम ७ अः। ८ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजविभूतिवर्णनं नाम ८ अः। ९ ग० सं० गि० खण्डे गिरिराजोत्पत्तिवर्णनं नाम ९ अः। १० ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजमाहात्म्यं नाम १० अः। ११ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजखण्डप्रभावस्तववर्णने सिद्धमोक्षो नाम ११ अः। समाप्तश्चायं गिरिराजखण्डः ॥ ० ॥ पञ्चमो माधुर्य्यखण्डस्तत्र। १ गर्गाचार्य्यसंहितायां श्रीमाधुर्य्यखण्डे नारद-बहुलाश्वसंवादे श्रुतेरुपाख्यानं नाम १ अध्यायः। २ ग० सं० मा० खण्डे ऋषेरुपाख्यानं नाम २ अः। ३ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० मैथिलोपाख्यानं नाम ३ अः। ४ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० कोशलोपाख्यानं नाम ४ अः। ५ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० अयोध्यापुर-निवासिन्युपाख्यानं नाम ५ अः। ६ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० अयोध्यापुरनिवासिन्युपा-ख्यानं नाम ६ अः। ७ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० अयोध्यापुरनिवासिन्युपाख्यानं नाम ७ अः। ८ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० यज्ञसीतोपाख्याने एकादशीव्रतफलं नाम ८ अः। ९ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० एकादशीमाहात्म्ये यज्ञसीतोपाख्यानं नाम ९ अः। १० ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० पुलिन्दकोपाख्यानं नाम १० अः। ११ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० रमावैकुण्ठ-श्वेतद्वीपोर्द्ध्व-वैकुण्ठाजितशीलोकाचलवासिनी-श्रीसखीनामुपाख्याने ११ अः। १२ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० होलिकोत्सवे दिव्यादिव्यत्रिगुणवृत्तिभूमिगोप्युपाख्यानं नाम १२ अः। १३ ग० सं० मा० ना० ब० सं० देवजनस्त्र्युपाख्यानं नाम १३ अः। १४ ग० सं० मा० ना० ब० सं० जालन्धर्य्युपाख्यानं नाम १४ अः। १५ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० वर्हि-ष्मतीपुरन्ध्र्यष्टरसातलवासिनी नागेन्द्रोपाख्यानं नाम १५ अः। १६ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० यमुनाकवचं नाम १६ अः। १७ ग० सं० मा० ना० ब० यमुनास्तवो नाम १७ अः। १८ ग० सं० मा० ख० श्रीसौभरिमान्धातृसम्वादे पटलपद्धतिवर्णनं नाम १८ अः। १९ ग० सं० मा० ख० सौभरिमान्धातृसम्वादे यमुनासहस्रनामकथनं १९ अः। २० ग० सं० मा० ख० नारद-बहुलाश्वसम्वादे प्रलम्बबधो नाम २० अः। २१ ग० सं० मा० ना० ब० सं० दावाग्निमोक्ष-विप्रपत्नीदर्शनं नाम २१ अः। २२ ग० सं० मा० ना० ब० सं० नन्दादिवैकुण्ठदर्शनं नाम २२ अः। २३ ग० सं० मा० ना० ब० सं० सुदर्शनोपाख्यानं नाम २३ अः। २४ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० व्योमासुरारिष्टासुरबधो नाम २४ अः। समाप्तश्चायं माधुर्य्यखण्डः ॥ ० ॥ षष्ठो बलभद्र-खण्डस्तत्र। १ गर्गाचार्य्यसंहितायां बलभद्रखण्डे दुर्य्योधनप्राग्विपाकसंवादे अवतारकारणं नाम १ अध्यायः। २ ग० सं० ब० दु० प्रा० सं० सङ्कर्षणागमनसंमन्त्रो नाम २ अः। ३ ग० सं ब०

ख० ज्योतिष्मत्युपाख्यानं नाम ३ अः । ४ ग० सं० ब० ख० ज्योतिष्मत्युपाख्याने रेवत्युपाख्यानं नाम ४ अः । ५ ग० सं० ब० दु० प्रा० सं० श्रीकृष्णजन्मोत्सवो नाम ५ अः । ६ ग० ब० दु० प्रा० सं० रामकृष्णव्रजलीलावर्णनं नाम ६ अः । ७ म० ब० दु० प्रा० सं० मथुरालीलावर्णनं नाम ७ अः । ८ ग० ब० दु० प्रा० सं० द्वारकालीलावर्णनं नाम ८ अः । ९ ग० ब० दु० प्रा० सं० रामरासक्रीड़ावर्णनं नाम ९ अः । १० ग० ब० दु० प्रा० सं० पद्मतिपटलवर्णनं नाम १० अः । ११ ग० ब० दु० प्रा० सं० स्तोत्रकवचवर्म्मवर्णनं नाम ११ अः । १२ ग० ब० दु० प्रा० सं० बलभद्रसहस्रनामवर्णनं १२ अः । समाप्तश्चायं बलभद्रखण्डः ॥ ० ॥ सप्तमो मथुराखण्डः । तत्र — १ गर्गाचार्य्यसंहितायां मथुराखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे कंसमन्त्रो नाम १ अध्यायः । २ ग० म० ना० ब० सं० केशिवधो नाम २ अः । ३ ग० म० ना० ब० सं० अक्रूरगमनं नाम ३ अः । ४ ग० म० ना० ब० सं० मथुराप्रयाणं नाम ४ अः । ५ ग० म० श्रीकृष्णप्रवेशो नाम ५ अः । ६ ग० म० मथुरादर्शनं नाम ६ अः । ७ ग० म० नारदबहुलाश्वसंवादे ७ अः । ८ ग० म० ना० ब० सं० कंसवधो नाम ८ अः । ९ ग० म० ना० ब० सं० यदुसौख्यं नाम ९ अः । १० ग० म० ना० ब० सं० रजकवाणकसुदामोपाख्यानं नाम १० अः । ११ ग० म० ना० ब० सं० कुब्जाकुवलयापीड़वर्णनं नाम ११ अः । ११ ग० म० ना० ब० सं० चानूरकंसघाटपञ्च (न्य) पूर्व्वाख्यानं नाम १२ अः । १३ ग० म० ना० ब० सं० उद्धवागमनं नाम १३ अः । १४ ग० म० ना० ब० सं० नन्दराजोद्धवमेलनं नाम १४ अः । १५ ग० म० ना० ब० सं० राधादर्शनं नाम १५ अः । १६ ग० म० राधागोप्याश्वसनं नाम १६ अः । १७ ग० म० कृष्णस्मरणे गोपीवाक्यं नाम १७ अः । १८ ग० म० गोपीवाक्ये उद्धवागमनं नाम १८ अः । १९ ग० म० ना० ब० सं० कृष्णागमनोत्सवो नाम १९ अः । २० ग० म० ना० ब० सं० रासोत्सव-कृष्णभुमोक्षो नाम २० अः । २१ ग० म० ना० ब० सं० राधामाधवसंवादे २१ अः । २२ ग० म० ना० ब० सं० नारदोपाख्यानं नाम २२ अः २३ ग० म० कृष्णागमनं नाम २३ अः । २४ ग० म० कोलदैत्यवधो नाम २४ अः । २५ ग० म० ख० ना० ब० संवादे मथुरामाहात्म्यं नाम २५ अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं मथुराखण्डः ॥ ० ॥ द्वारकाखण्डोऽष्टमः । तत्र — १ गर्गाचार्य्यसंहितायां द्वारकाखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे जरासन्धपराजयो नाम १ अध्यायः । २ श्रीग० द्वा० द्वारिकावासकरणं नाम २ अः । ३ श्रीग० द्वा० बलभद्रविवाहोत्सवो नाम ३ अः । ४ श्रीग० द्वा० कुण्डनपुरयानं नाम ४ अः । ५ ग० द्वा० रुक्मिणीनिर्गमनं नाम ५ अः । ६ ग० द्वा० रुक्मिणीहरण यदुविजयो नाम ६ अः । ७ ग० द्वा० रुक्मिणीविवाहो नाम ७ अः । ८ ग० द्वा० सत्यभामाप्रद्युम्नविवाहो नाम ८ अः । ९ ग० द्वा० द्वारकागमनकरणं नाम ९ अः । १० ग० द्वा० चक्रतीर्थमाहात्म्यं नाम १० अः । ११ ग० द्वा० तीर्थोत्पत्तौ गजग्राहमोक्षो नाम ११ अः । १२ ग० द्वा० शङ्खोद्धारमाहात्म्यं नाम १२ अः । १३ ग० द्वा० प्रभास-सरस्वती-बोधपिप्पल-गोमती-सिन्धुसङ्गममाहात्म्यं नाम १३ अः । १४ ग० द्वा०

रत्नदेवतकाचलमाहात्म्यं नाम १४ अः । १५ ग० द्वा० कपिटङ्कण्टगकूपगोपीभूमिमाहात्म्यं नाम १५ अः । १६ ग० द्वा० सिद्धाश्रममाहात्म्ये राधादर्शनं नाम १६ अः । १७ ग० द्वा० सिद्धाश्रम-राधाकृष्णसमागमे राधाप्रेमप्रकाशः १७ अः । १८ ग० द्वा० सिद्धाश्रममाहात्म्ये १८ अः । १९ ग० द्वा० प्रथमसर्गे लीलासरोवर-हरिमन्दिर-ज्ञानतीर्थ-कृष्णकुण्ड-बलभद्रसरोवर-गणेशतीर्थ-दानस्थल-मायातीर्थमाहात्म्यं नाम १९ अः । २० ग० द्वा० द्वितीयसर्गे इन्द्रतीर्थ-सूर्य्यकुण्ड-ब्रह्मतीर्थ-नील-लोहित-सप्तसमुद्रकमाहात्म्यं नाम २० अः । २१ श्रीगर्गाचार्य्यसंहितायां श्रीद्वारकाखण्डे तृतीय-सर्गे पिण्डारकमाहात्म्ये यात्रामाहात्म्ये २१ अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं द्वारकाखण्डः ॥ ० ॥ नवमो विज्ञानखण्डस्तव । १ इति श्रीगर्गाचार्य्यसंहितायां विज्ञानखण्डे व्यासागमनं नाम १ अध्यायः ॥ २ ग० वि० व्यासोग्रसेनसंवादे लोकगतिनिरूपणं नाम २ अः । ३ ग० वि० व्या० सं० निर्गुणभक्ति-वर्णनं नाम ३ अः । ४ ग० वि० व्या० सं० भक्तमाहात्म्यं नाम ४ अः । ५ ग० वि० व्या० सं० भक्त्युत्कर्षवर्णनं नाम ५ अः । ६ ग० वि० व्या० सं० मन्दिरप्रतिष्ठावर्णनं नाम ६ अः । ७ ग० वि० खण्डे ८ अः । ९ ग० वि० व्या० सम्वादे ९ अः । १० इति गर्गाचार्य्यसंहितायां विज्ञानखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे ब्रह्मनिरूपणं नाम १० अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं विज्ञानखण्डः ॥ ० ॥

No. 51. गायत्रीपञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 136. Lines, 5 on a page. Extent, 510 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्कृत्य भगवान् याज्ञवल्क्यः स्वयम्भुवम् ।
परिपृच्छति + ब्रूहि ब्रह्मन् गायत्र्या उत्पत्तिं श्रोतुमिच्छामि ब्रह्मज्ञानोत्पत्तिं प्रकृतिं परिपृच्छामि ॥ इत्यादि ।

End. विश्वामित्रसमुद्गतं हितकरं सर्व्वार्थसिद्धिप्रदं
स्तोत्राणां परमं प्रभातसमये पारायणं नित्यशः ।
वेदानां विधिवेदमन्त्रसकलं सिद्धिप्रदं सर्व्वदा
संप्राप्नोति परत्र सर्व्वसुखदं आयुष्यमारोग्यदम् ॥

Colophon. इति श्रीविश्वामित्रकृतो गायत्रीस्तवराजः सम्पूर्णः ।

विषयः । गायत्रीहृदय—रुद्रयामल-तन्त्रोक्तगायत्रीरहस्यान्तर्गतगायत्रीनित्यपूजापद्धति-रुद्रयामलीयगायत्रीरहस्यान्तर्निहितगायत्रीसहस्रनाम-विश्वामित्रसंहितान्तर्गतगायत्रीकवच-विश्वा-मित्रकृतगायत्रीस्तवराजरूप-पञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

No 52. गीतगोविन्दटीका. By चैतन्यदासः. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 53. Lines, 9 on a page. Extent, 1,800, çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Dāsarā, Paṇḍita Guruprasāda Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीचैतन्यकृपासीधुकणोन्मत्तेन केनचित् ।
टीका संगृह्यते गीतगोविन्दस्य समासतः ॥ इत्यादि ।

End. ततः श्रीकृष्णप्रार्थना । प्रत्यूहयदुत्सवान् मुग्धे उक्तौ पिता प्रीतिमवाप्यते । (?)
तद्वत् श्रीकृष्णचैतन्यः प्रीयतामच जल्पिते ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णचैतन्यपूजक-श्रीचैतन्यदासगोस्वामिविरचितायां श्रीगीतगोविन्द-टीकायां द्वादशसर्गविवृतिः सम्पूर्णा ॥ ० ॥

विषयः । जयदेवकविकृतस्य श्रीकृष्णलीलात्मकस्य गीतगोविन्दाख्यकाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 53. गीतराघवः. By हरिशङ्करः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 17. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office, Aṇḍāl. Kājoḍā, Paṇḍita Kārtikacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ श्रीरामचन्द्राय नमः ।
श्रीरामचरणसरोजध्यायसन्धानधीरो (?)
दशरथगृहभाजं विश्वराजं स्वराजम् ।
+ + + + + +
+ + + + + + ॥
वाग्देवताचरितचिचितचित्तसद्मा
श्रीजानकीचरणचिन्तनचक्रवर्त्ती ।
श्रीरामचन्द्रवनवासकथासमेतं
काव्यं करोति हरिशङ्करभूमिदेवः ॥ इत्यादि ।

End. चतनुवनाञ्चसपरिशिथिलाङ्गति
रिनहृदि विलसति हिमवति सीता ।
जिमपति-कुञ्जरकरनिभबाहुक-
वलयित-सुतनुरतनुरणभीता ॥ (?)

द्विजहरिशङ्करविरचितगीतक-
मिदमुदयतु हरिजनहृदि सारम् ।
कलियुगमानुष-षड्विधकिल्बिष-
निबिडविपिनपरिहननकुठारम् ॥

Colophon. श्रीरामचन्द्राय नमः ।

विषयः । नानाविधरागेण प्रथमसर्गे रामपरिदेवनादिकथनम् । २ य सर्गे, – भरत-सम्भाषणम् । ३ य सर्गे, – पञ्चवटीवृत्तान्तशूर्पणखादर्शनादिः । ४ र्थ सर्गे, – मृगचरितादि-कथनम् । ५ म सर्गे, – जानकीदर्शनम् । ६ ष्ठ सर्गे, – हनुमत्प्रेषणादिः । ७ म सर्गे, – अयोध्यागमनादिवर्णनञ्च ।

No. 54. गुणरत्नकोषः. (सटीकः) By रङ्गराजभट्टः. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 17. Lines, 18 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bhārata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. मूलस्य ।

श्रियै समस्तचिदचिद्विधानव्यसनं हरेः ।
अङ्गीकारिभिरालोकैः सार्थयन्त्यै कृतोऽञ्जलिः ॥
उल्लासपल्लविपालितसप्तलोकी-
निर्व्याहकोरकितनेमकटाक्षलीलाम्
श्रीरङ्गहर्म्यतलमङ्गलदीपलेखां
श्रीरङ्गराजमहिषीं श्रियमाश्रयामः ॥
अनुकलतनुकाण्डालिङ्गनारम्भशुम्भत्-
प्रतिदिशभुजशाखश्रीसखानोकहर्द्धिः ।
स्मननयनगुलुच्छस्फारपुष्पद्विरेफा
रचयतु मयि लक्ष्मीः कल्पवल्लीः कटाक्षान् ॥ इत्यादि ।

टी– प्रा–

श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीकूरकुलपद्मः पारावारपार्व्वणचन्द्रमाश्चतुर्दश-विद्याविलासिनीविलाससुकुरविम्बायमान–श्रीरङ्गनायककरुणासमासादित–कुमारसाम्राज्य-श्रीनिवासभूत-श्रीरङ्गराजभट्टनामधेयकविरविघ्नेन प्रारिप्सित-

ग्रन्थपरिसमाप्तौ स्वकृतग्रन्थप्रतिपादितदेवतामेवादौ नमस्करोति । श्रिये । समस्तचिदचिदिति । इत्यादि ।

End. मूलस्यान्तवाक्यम् ।

ऐश्वर्य्यमक्षरगतिं परमं पदं वा
कस्मैचिदञ्जलिभरं वहते वितीर्य्य ।
यस्मै न किञ्चिदुचितं कृतमित्यथाम्ब
त्वं लज्जसे कथय कोऽयमुदारभावः ॥
इत्युक्तिकैतवशतेन विडम्बयामि
तानम्ब सत्यवचसः पुरुषान् पुराणान् ।
यद्वा न मे भुजबलं तव पादपद्म-
लाभे त्वमेव शरणं विधितः कृतोऽस्मि ॥
श्रीरङ्गे शरदां शतं सह सुहृद्वर्गेण निष्कण्टकं
निर्दुःखं सुसुखं च दास्यरसिकां भुक्त्वा समृद्धिं पराम् ।
युष्मत्पादसरोरुहाभररताः स्यामस्त्वमम्बा पिता
सर्व्वं च त्वमपि त्वमेव भवनं स्वीकुर्व्वकस्मात् कृपाम् ॥

इति श्रीगुणरत्नकोषः समाप्तः ॥

टीकाया अन्तवाक्यम् ।

श्रीरङ्गेति — निष्कण्टकादिपदत्रयं क्रियाविशेषणं दास्यरसिकां दास्यरससहितां दास्यसमृद्धिमिति यावत् सुहृद्भिः सह शतायुर्वै पुरुषः इत्युक्त्या + रवसानपर्य्यन्तं दास्यमेवानुभुज्य ततः परमपि युवयोः पादपद्मनिरता भवामः । अस्माकं मातापितृप्रभृतिसकलं त्वमेव सम्बन्धस्य त्वमेव तस्माद्-कस्मात् कृपां निर्हेतुकदयां अस्मद्विषये स्वीकुरुष्वेति सर्व्वं समञ्जसम् ।

Colophon. इति श्रीमद्रामानुजाचार्य्यविरचित-श्रीगुणरत्नकोषव्याख्यानं समाप्तम् ।

विषयः । रङ्गनाथनामान्तरितस्य भगवतो विष्णोः शक्त्याश्च लक्ष्मीदेव्याः स्तवात्मकोऽयं ग्रन्थः ।

No. 55. गोत्रप्रवरदर्पणः. By कमलाकरभट्टः. Substance, country-made paper, 19×4 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Çyāmapukura, Bābu Nagendranātha Vasu. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारायणात्मज-श्रीमद्रामकृष्णस्य सूनुना ।

कमलाकरसंज्ञेन गोत्रप्रवरनिर्णयः ।

क्रियते विदुषां प्रीत्यै ग्रन्थानालोच्य सर्व्वशः ॥

तत्र सगोत्राय दुहितरं न यच्छेत् : असमानप्रवरैर्विवाह इत्यापस्तम्ब-गौतमाचार्य्यैः सगोत्रा सप्रवरा निषिद्धा । इत्यादि ।

End. भोगनस्त्वां परित्यज्य पालयेज्जवनीमिव ।

अज्ञानादेव वै गृह्णेत् त्रिभिर्गर्भस्तु कश्यप ॥ इति ।

तच्छ्रोत्रियोपलभ्या स्याद्विषयत्वेन चेपणमिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीकमलाकरभट्टकृत-गोत्रप्रवरदर्पणः समाप्तः ॥ ० ॥

विषयः । समानगोत्रादिविवाहदोषकथनमुखेन गोत्रप्रवरादिनिरूपणम् ।

No. 56. गोत्रप्रवरविवेकः . (धर्म्मप्रदीपान्तर्गतः) By धनञ्जयः . Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office, Rūpaganja, Nāorā, Paṇḍita Çivacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीसूर्य्याय नमः ।

अथ गोत्रप्रवरविवेकः ।

जमदग्निर्भरद्वाजो विश्वामित्रात्रिगौतमाः ।

वशिष्ठकाश्यपागस्त्या मुनयो गोत्रकारिणः ॥

एतेषां यान्यपत्यानि तानि गोत्राणि मन्यते ॥

एतदुपलक्षणम् । अन्येषामपि दर्शनात् । प्रवरस्तु गोत्रप्रवर्त्तकस्य मुनेर्व्यावर्त्तको मुनिगणः । जमदग्निगोत्रस्य जमदग्नि-और्व्व-वशिष्ठाः । भरद्वाज-गोत्रस्य भरद्वाज-आङ्गिरस-बार्हस्पत्याः । विश्वामित्रगोत्रस्य विश्वामित्र-मरीचि-कौशिकाः । अत्रिगोत्रस्य अत्रि-आत्रेय श्यातातपाः । इत्यादि ।

End. धन्वन्तरिगोत्रस्य धन्वन्तरि अप्सार-नैयभुष आङ्गिरस-बार्हस्पत्याः । एवमन्ये व्यवहारतो ज्ञातव्याः । विष्णुवृद्धिगोत्रस्य विष्णुवृद्धि-आङ्गिरस-बार्हस्पत्याः ॥

Colophon. इति धनञ्जयकृते धर्म्मप्रदीपे गोत्रप्रवरविवेकः ॥ इति श्रीदुर्गा ॥

विषयः। गोत्रलक्षणम् । प्रवरलक्षणम् । जमदग्निप्रभृतिसप्तचिंशद्गोत्राणां प्रवरकथनम् । मतभेदमाश्रित्य केषाञ्चिद्गोत्राणां प्रवरस्य द्वैविध्यकथनञ्च ।

No. 57. गोपालपञ्चाङ्गम् . (गोपालपटल-गोपालमन्त्रपद्धति-गोपालसहस्रनाम-गोपालकवच-गोपालस्तवराजात्मकम्) Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 104. Lines, 5 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । शुभम् ।
ॐ गोपीजनान्ते प्रवदेद् बलमायाग्निसुन्दरी ।
अयं दशाक्षरो मन्त्रो दृष्टादृष्टफलप्रदः ॥
अथ पूजाप्रकरणम् । इत्यादि ।

End. राजव × × × मेति भवेत् सर्व्वजनप्रियः ।
अचलां श्रियमाप्नोति स वाग्मी जायते ध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीगौतमीयतन्त्रे गोपालस्तवराजः समाप्तः ॥

विषयः। अङ्गन्यास-ध्यान-विन्दुबीज कामबीज-अङ्गमन्त्राद्यात्मकगोपालपटल-गोपालमन्त्रपद्धति—सम्मोहनतन्त्रोक्तहरपार्व्वतीसंवादमयगोपालसहस्रनाम—सनत्कुमारसंहितान्तर्गतत्रैलोक्यमङ्गलनामगोपालकवच-गौतमीतन्त्रान्तर्निहितगोपालस्तवराजात्मकोऽयं ग्रन्थः ॥

No. 58. गोपालसहस्रनामभूषणम् . By दयालुशर्म्मा . Substance, country-made paper, 16×5 inches. Folia, 31. Lines, 16 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1885. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bhārata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीविद्यागुरवे नमः ।
ॐ नमः श्रीभुवोरस्तु देवाय दुरितच्छिदे । (?)
कृष्णाय तदुपद्रष्ट्रे गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥
चिकीर्षोर्नामसाहस्रभूषणं गोपिकापतेः ।
शिवः शिवदया × × र्म्मे दाक्षिण्यमवताद् विभुः ॥
जयजय + + + + + ।

इह खलु सकलभुवनवन्द्यानवद्यैकशरणचरणा पञ्जरार्पितवसुमतीमण्डला गौरी निजस्वामिनं शङ्करं जगतां सुखकरं शिवं पृच्छति तदन्तर्ज्ञातु-मिच्छतीति शङ्कराभिन्नाश्रयवृत्त्यन्तर्ज्ञानानुकूलव्यापाराश्रया गौरीति शाब्द-बुद्धेरित्यादि ॥

End. हे महादेवि तस्य गृहे सदा सर्व्वस्मिन् काले श्रीगोपालो देवः वसेत् यस्य गेहे नाम्नां सहस्रमिति पूजितमपि तिष्ठति किं पुनरभ्यस्तमिति सिद्धम् ।

इति श्रीगोपालसहस्रनामस्तोत्रं विवृतं समाप्तम् ॥

बुद्धौ शुद्धिमतो निरीक्ष्य नितरां गौड़ान् क्रियासु स्थिरान्
प्रायो द्राविड़भूसुरानिति यदोर्वंशावतंसो विभुः ।
शाम्बव्याजमथात्युपासनपरानचानयन्भूसुरां-
श्छाकद्वीपनिवासिनोऽथ सवितुर्भर्गानुरूपान् भुवि ॥
सारस्वताः कान्यकुब्जा गौड़ा उत्कलमैथिलाः ।
पञ्चगौड़ाः समाख्याता विन्ध्यस्योत्तरवासिनः ॥

\+ + × +

मास्मान् विस्मर यादवेन्द्र जगतां नाथेन्द्रदर्पापहन्

\+ + + + ।

\+ + + + +

दीनानाथदयानिधे दयितया नाथान् सनाथान् कुरु ॥

Colophon. इति श्रीभगवदर्पितसर्व्वस्वेन भूदेवशर्म्मशिष्येण मिश्रश्रीमद्दयालुशर्म्मणा विरचितं श्रीगोपालसहस्रनामभूषणं समाप्तम् ॥ संवत् १८८५ ॥

विषयः । गोपालसहस्रनामस्तोत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 59. गोपालसहस्रनामविवृतिः. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 52. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमः श्रीभुवोरस्तु देवाय दुरितच्छिदे ।
लक्ष्माय मदुपप्रष्टे गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

चिकीर्षोर्नामसाहस्रभाष्यं श्रीगोपिकापतेः ।
शिवः शिवदयालोर्मे दाक्षिण्यमवताद्विभुः ॥ इत्यादि ।

End. यस्य गेहे नाम्नां सहस्रमिति पूजितमपि तिष्ठति किं पुनरभ्यस्तमिति ॥

Colophon. इति श्रीगोपालसहस्रनामविवृतिः समाप्ता ॥

विषयः । गोपालसहस्रनामव्याख्यानम् ।

No. 60. गौरगणोद्देशदीपिका. By कविकर्णपूरः. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 13 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Seyādsol *viâ* Rāṇīgañja Çrīcandranānda Ṭhākura. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।
यः श्रीवृन्दावनभुवि पुरा सच्चिदानन्दसान्द्रो
गौराङ्गीभिः सदृशरुचिभिः श्यामधामा ननर्त्त ।
तासां शश्वत् दृढ़तरपरीरम्भसम्भेदतः किं
गौराङ्गः स न जयति नवद्वीपमालम्बमानः ॥ इत्यादि ।

End. गौराङ्गकान्तशरणौ चिरञ्जीवसुलोचनौ ।
नयेन्न × × गुर्व्वाख्यामिति शास्त्रानुसारतः ॥
श्रीश्रीनाथस्य पूर्व्वाख्या मया न प्रकटीकृता ।
+ + कारपरीपाट्या यो भागवतसंहिता ॥
कुमारहट्टे यत्कीर्त्तिः कृष्णदेवो विरयाम (?)
× × महान्तः क्रमभङ्गभूता-
स्ते मेऽपराधं कृपया क्षमन्तु ।
गुणान् विनिर्णीय सतां स + +
ब्रह्मेशशेषाः कथितुं न शक्ताः ॥
मीमांसकेभ्यः शठतार्किकेभ्यो
विशेषतो हेतुवचः + + ।
गोप्यः प्रयत्नाद्रसशास्त्रविद्भ्यो
देयः सदा गौरपदाश्रयेभ्यः ॥

श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका रचिता मया ।
दीप्यतां परमानन्दसन्दोहा भक्तवेश्मनि ॥
शाकेवसुग्रहमितेव युक्ते + ×
ग्रन्थो ममाविरभवत् कथमस्य वक्त्रात् ।
चैतन्यचरितामृतमग्नचित्तैः
शोध्यः नितगौरगणाख्य एषः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीकविकर्णपूरविरचिता श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । नित्यानन्दाद्वैतादिसकलगौराङ्गपार्षदनामादिनिरूपणम् ।

No. 61. चन्द्रदूतम्. By श्रीकृष्णचन्द्रतर्कालङ्कारः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 14. Lines, 4 on a page. Extent, 112 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Āḍāihājār, District Ḍhākā, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkāra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
रामो रामाभिरामो रमितकरभरैरात्मरामाधिरामो-
त्तप्तो मोमुह्यमानो झटिति वियति तं वीक्ष्य चन्द्रं तदीयैः ।
स्मरोऽयं वा स्मरो वा स्मररिपुरिति वा स्वर्मणिर्वा विभाति
प्राणेशीवक्त्रचन्द्रः किमु गगनचरस्तर्कयामास चैतत् ॥
नायं स्मरः कुवलयवपुर्न स्मरः खड्गलक्ष्मा
मारप्रादुर्भवनवचनो न स्मरारि ... ... ।
न प्राणेशीमुखदनशशी दूरगो यत् ... ...
जाने प्राणप्रणयविकली दुःखशङ्की शशाङ्कः ॥ इत्यादि ।

End. इति निगदितवाक्यः प्रेक्षमाणः शशाङ्कं
मदनशरहताङ्गो वर्हिषा रिङ्गमाणः ।
विरहजलधिजेन प्रेमवारिप्रपूर्णो
रघुवरकुलसिंहः क्ष्मातले सम्पपात ॥
इति कतिपयवेलाः संस्थितो मूर्च्छितात्मा
किमिति किमिति वाक्यैर्बोधितो लक्ष्मणेन ।
झटिति करिकरौघैः चालिताशाश्च दृष्ट्वा
शिव शिव विदितात्मा जिघ्नयामास रामः ॥

Colophon. इति श्रीगोपीकान्तभट्टाचार्य्यात्मज-श्रीकृष्णचन्द्रतर्कालङ्कारविरचितं चन्द्र-
दूतमहाकाव्यं समाप्तम् ॥
मत्काव्यपीयूषरसप्रमोदो येषाञ्च ... ... ।
गृह्णन्तु ते मत्कृतकाव्यमेतत् श्रीराम ... कोमलाङ्गम् ॥
श्रीहरिकृष्णशर्म्मणो लिपिरेषा पुस्तिका च ।

विषयः । सीतां प्रति रामस्य दूतरूपेण चन्द्रमसः प्रेषणम् ।

No. 62. चम्पूभारतम् . By अनन्तभट्टः . Substance, country-made paper, 14×3½ inches. Folia, 89. Lines, 7 on a page. Extent, 1869 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vēḍo, Post Office Raghunāthapura, District Mānabhūma Veṇkaṭa, Varadācāryya Gosvāmī, Appearance, tolerable. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. कलचं वो विधत्तां करटमदधुनीलोलकल्लोलमाला-
खेलल्लोलम्बकोलाहलमुखरितदिक्चक्रवाकान्तरालम् ।
प्रत्नं वेतसरत्नं सततपरिचलत्कर्णतानप्ररोहं
दूताङ्कुरचिह्नीर्षादरविटतफणाशृङ्गभूषामुजङ्गः ॥ (?) इत्यादि ।

End. शौरेर्दीर्ष्णा घटितनिजदोर्द्दर्म्मभूर्वेदिपार्श्वे
साहस्रीणां शतमखदृशां सन्दधानोऽभ्यसूयाम् ।
तत्ताध्यक्षं नियमपरधीराजहाराश्वमेधं (?)
... ... ॥
राज्ञां मौलिपरम्परां चरणयोः पाणौ प्रदानश्रियं
बुद्धौ रञ्जेन योदयं हृदि कृपां सत्यं रसज्ञाञ्चले । (?)
वाहौ सागरमेखलां वसुमतीं मस्ते किरीटं मुदा
कुर्व्वन्धर्म्मतनूभवश्चिरमसौ गोपायति स्म प्रजाः ॥ * ॥

Colophon. इत्यनन्तभट्टस्य कृतौ चम्पूभारते द्वादशस्तवकः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । संक्षेपेण महाभारतीयविषयस्य कथनम् ।

No. 63. चिकित्सादर्पणः . Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 313. Lines, 10 on a page. Extent, 9390 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vākule, Post Office Sālataḍā, District Vākuḍā. Bābu Balarāma Caudhurī. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

रोगमादौ परीक्षेत ततोऽनन्तरमौषधम् ।
ततः कर्म्म भिषक् पश्चात् ज्ञानपूर्व्वं समाचरेत् ॥
औषधा नीरसाः सर्व्वे मन्त्रयित्वा प्रदापयेत् ।
तेन सर्व्वं प्रयच्छन्ति आयुरारोग्यमेव च ॥
अथातो मूलिकाहरणविधिमाह ।
स्वभावारण्यमेकान्ते प्रभाते मन्त्रयुक्तितः ।
संग्राह्यमौषधैर्नैव न चेद्भवति काष्ठवत् ॥ इत्यादि ।

End. कोषातकी नीलकण्ठा लाङ्गली सहदेविका ।
चक्रमर्द्दामृताकन्दकाकमाचीरविप्रिया ।
विष्णुक्रान्ता हस्तिशुण्ढी विदारी भृङ्गराट् पटुः ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ॥ ० ॥

विषयः । औषधग्रहणकरणादिनिरूपणम् । भेद्यादिज्वराङ्कुशनिरूपणम् । बृहद्गुडूच्यादिकथनम् । काञ्जिकरसादिनिरूपणम् । वारवल्लिकथनम् । लघुगङ्गाधरचूर्णादिनिरूपणम् । ग्रहण्यादिचिकित्सा । महाशङ्खवट्यादिनिरूपणम् । शतावरीघृतादिनिरूपणम् । मूकादिचिकित्सा । उदररोगादिचिकित्सा । निर्गुण्डीतैलादिनिरूपणम् । कुष्ठरोगचिकित्सादिः । कर्णरोगादिचिकित्सा । शिरोरोगादिचिकित्सा च ॥

No. 64. चित्रकूटमाहात्म्यम् . Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 40. Lines, 11 on a page. Extent, 880 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933 Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

रामं कामाभिरामं रघुकुलतिलकं सीतया शोभनीयं
श्यामं भक्तार्त्तिनाशं स्वजनभयहरं वामदेवाधिवन्द्यम् ।
कामं कामार्त्तिनाशं कलिकलुषहरं कामदं कामदानां
वन्दे लोकाभिरामं दशरथतनयं रावणारिं रमेशम् ॥
यतः सर्व्वाणि भूतानि प्रतिभान्ति स्थितानि च ।
यच्चैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥

... ...

श्रुत्वा रामायणं कृष्ण-रामचारित्रभूषितम् ।
भुशुण्डिं परिपप्रच्छ शाण्डिल्यो भगवानृषिः ॥

शाण्डिल्य उवाच ।

श्रुतं त्वत्तः कृपासिन्धो जगदुत्पत्तिकारणम् ।
अधुना श्रोतुमिच्छामि तीर्थमाहात्म्यमुत्तमम् ॥
चित्रकूटो गिरिश्रेष्ठः श्रीरामपदभूषितः ।
यस्मिन् श्रीजानकीनाथो रमते सर्व्वदैव हि ॥
माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामि रहस्यं श्रुतिसम्मितम् ।
श्रुतञ्च परमैश्वर्य्यं श्रीरामस्य गिरेः प्रभो ॥ इत्यादि ।

End. माहात्म्यमेतत् कथितं पुरातनं वाल्मीकिगीतं सुतधान्यवर्द्धनम् ।
पठन्ति गायन्ति शृणन्ति ये नरास्ते रामभक्तिं सततं लभन्ते ॥

Colophon. इति श्रीबृहद्रामायणे श्रीचित्रकूटमाहात्म्ये समस्ततीर्थवर्णनं नाम षोड़शो-ऽध्यायः समाप्तः । जेठ वदि संवत् १९३३ अवस्थान श्रीचित्रकूट ।

विषयः । चित्रकूटमाहात्म्यकीर्त्तनम् । प्रसङ्गतः सर्व्वतीर्थानां माहात्म्यकीर्त्तनञ्च ।

No. 65. चैतन्यचन्द्रामृतम्. By प्रबोधानन्दसरस्वती. Substance country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 37. Lines, 3 on a page. Extent, 277 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Seyādsol, District Vardhamāna, *Çrī* Candranātha Ṭhākura. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगौराङ्गः शरणम् ।
सुमस्तं चैतन्याकृतिमतिविमर्य्यादपरमा-
द्भुतौदार्य्यं वर्य्यं व्रजपतिकुमारं रसयितुम् ।
विशुद्धप्रेमोन्मदमधुरपीयूषलहरीं
प्रदातुं चान्येभ्यः परपदनवद्वीपप्रकटम् ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मेशादिमहाश्चर्य्यमहिमापि महाप्रभुः ।
मुग्धबालोदितं श्रुत्वा स्निग्धोरस्यं भविष्यति ॥

दृष्टं न शास्त्रं गुरवो न शिष्टा
विवेचितं नापि बुधैः सुबुद्ध्या ।
यथा तथा जल्पतु बालभावात्
तथैव मे गौरहरिः प्रसीदतु ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीगोस्वामिना विरचितं श्रीमच्चैतन्यचन्द्रामृतं सम्पूर्णम् । श्रीश्रीनरहरिचैतन्य ॥

विषयः । श्रीचैतन्यदेवस्य स्तवः ।

No. 66. चैतन्यचन्द्रामृतव्याख्या. (रसिकास्वादिनी). Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 40. Lines, 11 on a page. Extent, 1,320 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Uthuli, *Çrī* Dīnabandhu Gosvāmī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।
कृत्वा दण्डप्रणामं स्वगुरुवरमहाश्रीनृसिंहाङ्घ्रिपद्मे
केनाप्यानन्दि-नाम्ना प्रकरणघटिका रच्यतेऽनर्घबुद्ध्या ।
टीका चैतन्यचन्द्रामृतरसरसिकास्वादिनी वैष्णवानां
देवाह्लीनामिवासत्कुलदनुजघटा मोहिनीव ... ॥ इत्यादि ।

End. तत्तत् श्रवणादिपूर्व्वकप्रेमामृतवर्त्तित्वं सूचितम् ।
प्रेमनाम ... त्वादि श्रीवृन्दावनमाधुरीम् ।
राधिकाञ्च विजानीयात् को वा गौरहरिं विना ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीचैतन्यचन्द्रामृतेऽवतारमहिमप्रकाशे विंशतिपद्यात्मके रसिकास्वादिन्यां टीकायां संशयो विभागः ॥

विषयः । चैतन्यचन्द्रामृतस्य व्याख्यानम् ।

No. 67. छन्दः. Substance, country-made paper, 6×3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 115 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय परापर्य्याय श्रीकृष्णाय नमः । ॐ ।
म य-र-स त-ज-भ-न ल ग संमितं भ्रमति वाङ्मयं जगति यस्य
स जयति पिङ्गलनागः शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ।
त्रिगुरुर्विद्धि मकारं लघ्वादिसमन्वितं यकाराख्यं
लघुमध्यमन्तरे यं सकारमन्ते गुरुनिबद्धम् ॥ इत्यादि ।

End. शेषः प्रचित इति । अत्रानुक्तं गाथा । द्विकौलौ । मिश्रौ । पृथग्रा मिश्राः वसवस्त्रिकाः ।

Colophon. इति छन्दः समाप्तम् ॥

विषयः । छन्दसां विशेषेण कथनम् ।

No. 68. जन्मचन्द्रिका. Substance, palm leaf $15 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 59. Lines, 3 on a page. Extent, 463 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kalasakāṭi *viâ* Barisāl, Paṇḍita Kāçiçvara Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः सूर्य्याय । अथ जन्मचन्द्रिका लिख्यते । अथ पापसौम्यग्रह-निर्णयः । अर्की-नेन्द्वर्क-सौवाराः पापाः सौम्यास्ततोऽपरे । इत्यादि ।

End. शत्रुस्थाने स्थितो जीवो रिपुगेहौ विधोः सुतः ।
एष शस्त्रहतो योगो यदि शक्रसमो भवेत् ॥

Colophon. इति जन्मचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । पापादिग्रहनिर्णयः । ग्रहदृष्ट्यादिकथनम् । ग्रहक्षेत्रादिनिरूपणम् । ग्रहाणा-मुच्चनीचादिकथनम् । ग्रहाणां मूलत्रिकोणादिकथनम् । नाक्षत्रिकदशादिकथनम् । ग्रहाणां स्त्रीपुरुषज्ञानम् । योगादिकथनञ्च ॥

No. 69. जातरिष्ट्यादिनिर्णयः. By विद्यार्णवः. Substance, country-made paper, $13 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 35. Lines, 5 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ākiādhala, Post Office Lohajaṅga, District Ḍhākā, Paṇḍita Kāçīnātha Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।
प्रणम्य परमानन्दं कृष्णं त्रिभुवनेश्वरम् ।
वक्ष्ये विद्यार्णवो विद्वान् जातरिष्टादिनिर्णयम् ॥
आदौ गण्डनिरूपणम् । दीपिकायाम् ।
अश्विनी-मघ-मूलानां तिस्रो गण्डाद्यनाड़िकाः ॥ इत्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । गण्डादिनिरूपणम् । जन्मस्थानादिनिरूपणम् । जातकशिरोज्ञानादि-निरूपणम् । दण्डाधिपादिकथनम् । मूर्द्धादिप्रसवज्ञाननिरूपणम् । रिष्टादिनिरूपणञ्च ।

No. 70. जानकीगीता . By श्रीहर्य्याचार्य्यः . Substance, country-made paper, $7\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Extent, 198 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bharatarāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
साम्राज्यमर्पयति भक्तिलवेऽप्युदग्रं
प्रेम्णि प्रदर्शयति पादसरोजशोभाम् ।
विघ्नं निवारयति या भजतां समन्तात्
सा जानकी विजयते कुलदैवतं नः ॥
विद्युत्समत्कृतिमवाप निरीक्ष्य कान्तिं
क्षोभं करीन्द्रनिकरो गतिमाकलय्य ।
यस्या विलोक्य वदनं परितापमिन्दुः
सा जानकी रघुपतेर्मुदमातनोति ॥
× × × ×
गन्धार-रागे एकतालो ताले ।
जय जय जानकि रघुपतिदयिते
विधि-शिव-सनक-शुकादिकमहिते ।
देवि शरणं तव करुणा अभिलषिता
त्रिभुवनगुरुणा । ध्रु ॥ इत्यादि ।

End. जय जितदूषणा सुरकुलभूषणा जय जय हरिदयिते ।
जय कविकमलविरोचन सुन्दर जय जय निखिले हिते ॥
जय दशमुखतृणनिकरहुताशन जय जय युवतिमणे ।
जय जय सदयहृदय सकलेश्वर जय जय नतचरणे ॥

+ + +

विद्याविभूषणयुतो हरिरञ्जनाभ-
पादारविन्दमधुपो यदिदं व्यधत्त ।
श्रीजानकीचरितगीतसुदग्धभावात्
तत् साधवः प्रतिदिनं मुदिताः पिबन्तु ॥

Colophon. इति श्रीहर्य्याचार्य्यविरचिते श्रीजानकीगीते आनन्दसीतारघुनन्दनो नाम षष्ठः सर्गः ॥

विषयः । गीतगोविन्दानुकारिणी श्रीजानकीविषयिणी गीतावलिः ॥

No. 71. जालन्धरमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 36. Lines, 10 on a page. Extent, 1,080 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1839. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । शौनकादय ऊचुः ।
सूत सूत महाभाग सदागमविदाम्बर ।
धन्योऽसि कृतकृत्योऽसि यस्य ते मतिरीदृशी ॥
जालन्धरस्य माहात्म्यं श्रावितं कुलसत्तम ।
पुनश्च श्रोतुमिच्छामस्त्वत्तः किञ्चिन्महाव्रत ॥ इत्यादि ।

End. वक्तुमर्हसि सर्व्वं हि किं वाच्यमधिकं मया ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे जालन्धरमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः । सम्वत् १८३९

विषयः । १ मे अध्याये विपाशामाहात्म्यम् । २ ये अध्याये वाणगङ्गाख्यापनम् । ३ ये अध्याये तस्य माहात्म्यकीर्त्तनम् । ४ र्थे–१३ शेषु अध्यायेषु जालन्धरमाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 72. ज्योतिषरत्नं. By केशवतर्कपञ्चानन. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 420 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1748. Place of deposit, Vākule *viâ* Sālataḍā, District Vākuḍā, Bābu Caṇḍīcaraṇa Caṭṭopādhyāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ राधाकृष्णाभ्यां नमः ।

श्रीकृष्णं सच्चिदानन्दं प्रणम्य जगदीश्वरम् ।
हिताय ज्योतिषः श्लोकान् सञ्चिनोमि यथोचितम् ॥
तत्र सर्व्वकार्य्येषु वर्जनीयत्वात् प्रथमं वारवेला लिख्यते ।
रवेर्वर्ज्यं चतुः पञ्च सोमे सप्तद्वयं तथा ।
कुजे षष्ठं द्वितीयञ्च बुधे बाणत्रतीयकम् ॥
गुरौ सप्ताष्टकञ्चैव त्रिचत्वारि च भार्गवे ।
शनावाद्यन्तषष्ठञ्च वारवेला प्रकीर्त्तिता ॥ इत्यादि ।

End. खदशाभिर्दशां हत्वा नवभिर्भागमाहरेत् ।
लब्धा मासास्तु तच्छेषं पूरयित्वा तु चिंशता ॥
अङ्कैर्हृत्वा दिनं लब्धं तच्छेषे षष्टिपूरिते ।
नवभिश्च हृते लब्धा ज्ञेया दण्डास्तदन्तरे ॥
ज्योतिःशास्त्रमहासिन्धोः सारात्सारतरं कृतम् ।
अभ्यस्यमेतत् सततं व्यवहारोपयोगि यत् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीकेशवतर्कपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचितं ज्योतिषरत्नं समाप्तम् ॥ * ॥
शकाब्दाः १७४८ ।

विषयः । वारवेलाकथनम् । रिष्ट्यादिकथनम् । चन्द्रवामवेधशृङ्ग्यादिकथनम् । नक्षत्राणां देवतानिरूपणम् । अमृतयोगादिकथनम् । विवाहविचिन्तनक्षत्रादिनिरूपणम् । सप्तशलाकावेधादिनिरूपणम् । युगयामित्रादिकथनम् । नववध्वागमनकालादिकथनम् । ऋतुफलादिनिरूपणम् । नामकरणान्नप्राशनादिकालनिरूपणम् । तिथिदग्धादिकथनम् । पञ्चाङ्गतादिकथनम् । बीजवपनादिनिरूपणम् । रव्यादिभोगकालनिरूपणञ्च ।

No. 73. ज्योतिःसारः. By श्रीकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 17×3½ inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 2,576 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीकृष्ण मामुद्धर ।

श्रीसूर्य्यं विघ्नराजञ्च श्रीगुरुं श्रीरघूत्तमम् ।
नत्वाचष्टे कृष्णदेवो ज्योतिःसारं सतां मुदे ॥
प्रकाश्यते प्रदीपेन वर्त्तमानघटादिकम् ।
ज्योतिःशास्त्रप्रदीपेन विश्वं कालत्रयोदितम् ॥
सप्तविंशतिभैर्ज्योतिश्चक्रं स्तिमितवायुगम् ।
तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्त्तचरणाङ्कितः ॥
अस्यार्थो यथा,— अश्विन्यादिसप्तविंशतिनक्षत्रे ज्योतिश्चक्रं भवति तच्चक्रं स्तिमितवायुगं स्थिरेण वायुविशेषेण धृतम् । तस्यार्कांशो द्वादशांशो अश्विन्यादिनक्षत्रनवपादाङ्कितो राशिर्भवेत् । तथाच अश्विन्यादिसप्तविंशानां भानां नवनवाङ्घ्रिभिरेकैकराशिर्मेषादिद्वादशैव ते ॥ इत्यादि ॥

End. अतएव विष्णुपुराणम् ।

स्मृते सकलकल्याणभाजनं यत्र जायते ।
पुरुषं तमजं नित्यं व्रजामि शरणं हरिम् ॥
रिष्टयो व्यतिपाताश्च येऽन्ये त्वनीतिसम्भवाः ।
ते नामस्मरणाद्विष्णोर्नाशं यान्ति महात्मनः ॥
विदेशगतभ्रातुरन्वेषणाय न गन्तव्यम् ।

विष्णुपुराणम् ।

ततः प्रभृति वै भ्राता भ्रातुरन्वेषणे द्विज ।
प्रयातो न पश्यति तथा तन्न कार्य्यं विजानता ॥
ततः प्रभृति न भ्रातुः कनीयान् मार्गमिच्छति ।
अन्विष्य दुःखमाप्नोति तेन तत्परिवर्जयेत् ॥
इति यात्राप्रकरणं समाप्तम् ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय—श्रीकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यविरचितो ज्योतिःसारः समाप्तः ॥

विषयः । राशिनिरूपणम् । केन्द्रपर्य्यायतत्स्थाननिरूपणम् । ग्रहवर्णकथनम् । दिगधिपनिरूपणम् । दिक्बलिकथनम् । गुणरसाधिपकथनम् । जात्यधिपकथनम् । वेदाद्यधिपकथनम् । दुष्टतिथिनिरूपणम् । ग्रहचन्द्रादिशुद्धिनिरूपणम् । जातक-सुखप्रसवादिजारजयोगप्रभृतिनिरूपणम् । पापग्रहरिष्टिकथनम् । रिष्टिभङ्गादिनिरूपणम् । द्विग्रहयोगफलनिरूपणम् । अन्तर्दशाफलादिनिरूपणम् । द्युत्प्रभृतिफलनिरूपणम् । यात्राप्रकरणञ्च ॥

No. 74. ज्योतिःसारः. By महेशपञ्चानन. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 26. Lines, 5 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā, District Bardhamāna *viâ* Aṇḍāl, Paṇḍita Mādhava Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Proso. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो विवस्वते ॥

प्रणम्य भास्करं देवं बालकानां हितैषिणा ।
क्रियते श्रीमहेशेन सारो ज्योतिषि यत्नतः ॥
वैशाखो ज्येष्ठ आषाढः श्रावणो भाद्रसंज्ञकः ।
आश्विनः कार्त्तिको मार्गः पौषो माघस्तथैव च ॥
फाल्गुनश्चैव इत्येव मासा द्वादश विश्रुताः ।
इति मासंज्ञा ॥ इत्यादि ।

End. मेषोत्तरापुष्यधनिष्ठधात्रपित्रोऽम्बुदे + वरुणे शुभेऽर्के
वारे कुशुक्रेन्दुबृहस्पतीनां शुभप्रदः स्यात् सरसः प्रकाशः ॥ * ॥

Colophon. इति महेशपञ्चाननविरचितो ज्योतिःसारः समाप्तः ॥ * ॥ श्रीहरिः ।

विषयः । मासराशिसंज्ञादिनिरूपणम् । अमृतादियोगनिरूपणम् । रविचन्द्रादिशुद्धिनिरूपणम् । याचिकतिथिनक्षत्रादिनिरूपणम् । निषिद्धनक्षत्रादिकथनम् । द्रेक्काणव्यवस्थादिः । जन्मलग्नादिनिर्णयः । चन्द्रादीनां स्थूलदशानिरूपणम् । वर्षणजनिताकालकथनम् । विवाहनक्षत्रादिकथनम् । गण्डपादादिनिरूपणम् । वास्तुप्रकरणम् । हलप्रवाहादिकालनिरूपणञ्च ।

No. 75. ज्योतीरत्नम्. By गोपालचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 16 × 2½ inches. Folia, 154. Line, 5 on a page. Extent, 3,850 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1631. Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Çirṣā, Yadupura, Paṇḍita Rājendralāla Gosvāmī. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।

लक्ष्मीशेशविरिञ्चि-सूररजनीजानीन्दुजक्रूर + + वा-
गीशा स्कु + + नार्किराजशिखिनो मूर्द्ध्ना प्रणम्याम्बिकाम् ।

ज्योतीरत्नमिदं तनोति सुधियां मोदाय नानागमात्
संगृह्याखिलकर्म्मसु क्षितिसुरो गोपालनामा कृती ॥
वराहादिकृतान् ग्रन्थानालोक्य बहुशो मया ।
निरूप्यते कर्म्मकाण्डः सविशेषः सतां मुदे ॥
स्वरूपं राशिचक्रस्य नक्षत्राणाञ्च कीर्त्तनम् ।
देवताकीर्त्तनं तेषां नक्षत्रै + + + + ॥ इत्यादि ।

End. शब्दागमं सुनिपुणं कविचन्द्रपादात्
योऽधीत्य तच + + स्वमतं व्यतानीत् ।
काव्यादिशास्त्रनिवहेषु तथा × ×
यः सर्व्वदा व्यरचयद् बहुशस्तु पद्यान् ॥
ज्योतीरत्नमिदं तस्य + + + + ।
नानाग्रन्थेषु यज्ज्ञेयं + + + + ॥
वेदाङ्कबाणावनि १५९४ संमितेऽब्दे
शाके दिनेशे प्रमदां गते च ।
गोपालशर्म्मा समपूरि शास्त्र-
मिदं मुदा रूपवता + + + + ॥

Colophon. इति श्रीकविचन्द्रचरणारविन्दद्वन्द्वनिःस्यन्द + + + मधुव्रत-श्रीगोपाल-चक्रवर्त्तिविरचितं ज्योतीरत्नं सम्पूर्णम् ॥ श्रीरामः शरणम् । शकाब्दा १६३१

विषयः । राशिनक्षत्रनिरूपणम् । सप्तविंशतिनक्षत्रघटितराशिमण्डलनिरूपणम् । लग्नस्थाननिरूपणम् । कालाशुद्धिविवेचनम् । चन्द्रतारादिशुद्धिविवेचनम् । पुंसवनादिकृत्यनिरूपणम् । कृषिकर्म्मादिनिरूपणम् । वृष्टिज्ञानादिनिरूपणम् । शुभलग्नादिनिरूपणम् । शक्रोत्थानादिप्रकरणनिरूपणम् ॥

No. 76. तत्त्वानुसन्धानम् . (अद्वैतचिन्ताकौस्तुभनामकटीकासहितम्)
Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 147. Lines, 12 on a page. Extent, 5,292 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. मूलस्य । वृत्तिर्नामविषयचैतन्याभिव्यञ्जकोऽन्तःकरणाज्ञानयोः परिणामविशेषः । अभिव्यञ्जकत्वं नामापरोक्षव्यवहारजनकत्वमावरणपरिणामो नाम । इत्यादि ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यम् । श्रीकृष्णाय नमः ।

प्रमातारं मानं फलमपि च मेयं विजगतां
नियन्तारं जीवं विगलितभिदं शुद्धममलम् ।
यमाहुर्योगीन्द्रा जडतनुसमासङ्गवशतो
नमामस्तं कृष्णं व्रजयुवति ... कमलम् ॥

तत्त्वमस्यादिवाक्यजन्याखण्डापरोक्षवृत्त्या ज्ञाननिवृत्तिरानन्दावाप्तिश्च भवतीत्युक्तं तत्र केयं वृत्तिः किं वा तत्र प्रमाणं कथं वा तदुत्पत्तिः वृत्त्या वा किं प्रयोजनमित्याकाङ्क्षायां प्रमाप्रमाभेदेन द्विविधां वृत्तिं निरूपयितुं प्रथमां वृत्तिं लक्षयति वृत्तिर्नामेति । इत्यादि ।

End. मूलस्य ।

परमसुखपयोधौ मग्नचित्तो महेश-
हरि-विधि-सुरमुख्यान् देशिकान् देहमात्रम् ।
जगदपि न विजाने पूर्णसत्यात्मसंवित्-
सुखतनुरहमात्मा सर्व्वसंसारशून्यम् ॥
यदुकुलवररत्नं कृष्णमन्यांश्च देवान्
मनुजपशुमृगादीन् ब्राह्मणादीन् न जाने ।
परमसुखसमुद्रे ... ... तन्मयोऽहं
गलितनिखिलभेदः सत्यबोधैकरूपः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपाद-शिष्यमहादेवसरस्वतीमुनिविरचितं तत्त्वानुसन्धानं ॥

मतिसहितध्यानयोगेन बन्धे क्षीणे साक्षात्कृतोऽसौ मुनिवरनिकरैः शुद्धसत्त्वैरुदारैर्मुक्तो गम्यो मुकुन्दो यदुकुलतिलकः श्रेयसे भूयसेऽस्तु ॥ (?)

जिज्ञासितव्यो विमलान्तरङ्गै-
रानन्दविज्ञानसदैकरूपः ।
वेदान्तवेद्यो यतिवर्य्यगम्यो
गोपीजनेशः प्रदिशत्वभीष्टम् ॥

वाणीति वेदवचनानि वदन्ति देवीं
यामात्मयोनिगृहिणीं हृदये स्मरन्ति ।
यच्चिन्तया सकलशास्त्रकृतो भवन्ति
तामानतोऽस्मि सततं प्रणतेष्टदात्रीम् ॥
दुरन्तसंसारमहाम्बुराशेः
समुद्धृतो येन दयालुनाहम् ।
महत्तमं तं पुरुषोत्तमं श्री-
स्वयंप्रकाशं गुरुमानतोऽस्मि ॥
नामानि रूपाणि निरस्य वेदो
यद्बोधयेन्नित्यनिरस्तमोहम् ।
साक्षिस्वरूपं परिपूर्णरूप-
महं तदेवास्मि विमुक्तगम्यम् ॥

अन्तवाक्यं टीकायाः । पूर्णेति । पूर्णः अपरिच्छिन्नः सत्यात्मा कालत्रयाबाधित-स्वरूपः संवित् चिद्रूपः सुखतनुः सुखस्वरूपः असङ्गोह्ययं पुरुष इत्यादि-श्रुत्या कर्तृत्वादिसर्व्वसंसारवर्ज्जितः आत्माहमित्यनुभवामीत्यर्थः । भिन्न-तया स्वेष्टदेवतामपि न पश्यामीत्याह यदुकुलेति । तत्र हेतुमाह परम-सुखेति ॥

उपासकानां हार्द्दस्य तमसो विनिवर्त्तकम् ।
श्रीकृष्णस्य गलेऽद्वैतचिन्ताकौस्तुभमर्पितम् ॥
अध्यारोपापवादोन्मृदितजड़तनुर्द्वैतहेतुः परात्मा
... ... ।
... ...
... ... नैकगम्यः ... ... ॥ (?)

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्य-पादशिष्यभगवदानन्दसरस्वतीमुनिचूड़ामणिविरचिते तत्त्वानुसन्धानव्याख्याने-ऽद्वैतचिन्ताकौस्तुभे चतुर्थः परिच्छेदः । समाप्तोयम् ॥

विषयः । मूलस्य । इति प्रथमः परिच्छेदः । टीकायाः । इति श्रीमत्परमहंसपरि-व्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपादशिष्यभगवन्महादेवानन्दसरस्वतीमुनिविरचिते तत्त्वानुसन्धानव्याख्यानेऽद्वैतकौस्तुभे प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः । मूलस्य । इति द्वितीयः परि-च्छेदः । टीकायाः । इति ... ... द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः । मूलस्य । इति तृतीयः

परिच्छेदः । टीकायाः । इति श्री ... ... तृतीयः परिच्छेदः समाप्तः । सम्वत् १९११ । मूलस्य । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपादशिष्यमहादेवसरस्वतीमुनिविरचितं तत्त्वानुसन्धानम् ॥ टीकायाः । इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दसरस्वतीमुनिचूड़ामणिविरचिते तत्त्वानुसन्धानव्याख्यानेऽद्वैतचिन्ताकौस्तुभे चतुर्थः परिच्छेदः ॥

No. 77. तद्धितगणदीपिका. By सच्चिदानन्दमहान्तठाकुरः. Substance, country-made paper, $12 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 18. Lines, 5 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Gauraguṇānanda Ṭhākur. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यः । आर्य्यागाथा । वृत्तयमकम् ।

गोकुलभूमौ योऽजनि गोकुलराजानुदा च तं वन्दे ।
गोकुलविधाधिनयो गोकुलमप्यकरोच्च मोघम् ॥
सरस्वतीं नमस्कृत्य क्रियते गणदीपिका ।
तद्धितस्य च पद्येन सच्चिदानन्दधीमता ॥
... ... अथ गणा ।
अजेड़काश्च वड़वाश्वटकः कोकिलस्तथा ॥ इत्यादि ।

End. सहायग्रामकुमारौ ग्रामषण्डस्तथैव च ।
मनोज्ञादिर्गणो ज्ञेयोऽन्येऽपि चाच प्रयोगतः ।
भुजङ्गप्रयातम् ।
कृतेऽस्मिन् गणे योऽप्यशुद्धो विजात-
स्तदा शोधनीयः कृपावत्-सुधीभिः ।
मुनीनां भ्रमः स्यादहं तत्र को वा
सदैतद्विचिन्त्याव हर्षाय सन्तः ॥

Colophon. इति तद्धितगणदीपिका समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । पद्येन संक्षेपतस्तद्धितगणादिनिरूपणम् ।

No. 78. तद्धितटीका. By वंशीवदनः. Substance, country-made paper, 14×3 inches, Folia, 31. Lines, 11 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1814. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office, Ukhḍā, Dakṣiṇakhanda. Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीगौराङ्गः ।

श्रीरामचरणद्वन्द्वमहमद्वन्द्वसाधनम् ।

वन्द्यवृन्दारकैर्वन्द्यमिन्दिरामन्दिरं भजे ॥

तद्धितप्रत्ययेषु विधान्तरेषु लिङ्गानां स्वभावतः प्रातिपदिकनिष्ठत्वेन सङ्गिहितत्वात् लिङ्गकार्य्यम् । इत्यादि ।

End. समस्तत्वेऽपि दृश्यते ह्यधिकाराणां प्रवृत्तिनिमित्तता । इति न्यायादनुवर्त्तनीयमिति भावः ॥ * ॥

Colophon. श्रीवंशीवदनं विशिष्टविनयं विद्वज्जनप्रीणनं

सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् वशिष्ठः स्वयम् ।

व्याकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते

गोपीचन्द्रकृते तु तद्विरचिते पादे चतुर्थे त्विदम् ॥

युगाब्धाष्टेन्दुमिते शाके ।

विषयः । संक्षिप्तसारस्य तद्धितपादव्याख्यानम् ।

No. 79. तत्त्वदीपनी. By रामगोपालशर्म्मा. Substance, country-made paper, 18×4½ inches. Folia, 213. Lines, 7 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1626. Place of deposit, Boḍiā, District Rājsāhi. Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

कालव्यालभिया सुनिश्चलधिया मायामयेऽम्भोनिधौ

नान्यः पातुमलं विनाङ्घ्रिकमलं श्रीनाथधन्वन्तरेः ।

तारा तारणहेतवे नहि तरिर्व्विज्ञाय मूर्द्ध्नि स्वयं

धत्तेऽस्तोभ्यगुरुं तदीयचरणं वन्दे मनो मेऽवताम् ॥

निगमागोचरतत्त्वां तारितभुवनत्रयीसत्त्वाम् ।

किङ्करसिद्धकदम्बां जगदम्बां नौम्यनालम्बाम् ॥

कलौ विषयतादात्म्यव्याकुलाशेषचेतसाम् ।
ज्ञानाय तन्यते सिद्धिसाधनी तन्त्रदीपनी ॥
श्रीनाथाङ्घ्रिसहायेन रामगोपालशर्म्मणा ।
तन्त्राणां सारमाकृष्य ज्ञात्वा साधकसम्मतिम् ॥
तत्रादौ ब्रह्मनिरूपणम् । यथा श्रुतिः ।
अजामेकां लोहितशुक्लकृष्णां
प्रजा बह्वीर्जनयन्तीं स्वरूपाम् । इत्यादि ।

End. आगमे सर्व्वविद्यास्च सर्व्वशास्त्रार्थमाममे ।
आगमे सर्व्वदेवा हि आगमाच्च परा गतिः ॥
येऽभ्यसन्ति त्विदं शास्त्रं पठन्ति पाठयन्ति वा ।
सिद्धयोऽष्टौ करे तस्य धनधान्यादिसम्पदः ॥
आदृताः सर्व्वलोकेषु भोगिनः क्षोभकारकाः ।
आप्नुवन्ति परं ब्रह्म सर्व्वशास्त्रविशारदाः ॥
यदत्र लिखितं भ्रान्त्या मौढ्याद्यच्चापि वस्तिगतम् ।
तत्सर्व्वं क्षम्यतां मातरखिलात्मा यतोऽम्बिके ॥
मच्छेश्वरप्रोक्तनिगूढ़शास्त्र-
मर्म्मार्थभिन्नं स्तपितं यदत्र ।
श्रीरामगोपालधरामरस्य
कृतौ मद्भिः परिशोधनीयम् ॥
षड्क्षिरसचन्द्रमःप्रमितशाकसम्वत्सरे (१६२६)
स्मरारिमुखपङ्कजाङ्गलितसौधधारोचिता ।
नितान्तपरविदुषे परमतत्त्वसंसेविनां (?)
चिदर्थपरिपुञ्जिता जयति तन्त्रदीपन्यसौ ॥ ० ॥

Colophon. इति परमनिरञ्जन-श्रीकाशीनाथानन्दनाथपदारविन्दैकशरण-श्रीरामगोपाल-शर्म्मकृत-तन्त्रदीपन्यामेकादशोल्लासः ॥ समाप्तेयं तन्त्रदीपनीति । श्रीदुर्गा-चरणे भक्तिरस्तु ॥ ० ॥

विषयः । १ प्रथमोल्लासे तत्त्वज्ञानादिविवेचनम् । २ ये सामान्यपूजादिनिरूपणम् । ३ ये विष्णुसूर्य्यादीनां मन्त्रकथनम् । ४ र्थे श्रीविद्यादिमन्त्रपूजादिकथनम् । ५ मे छिन्ना-प्रकरणम् । ६ छे तारिण्यादिप्रकरणम् । ७ मे मञ्जुघोषादिमन्त्रनिर्णयः । ८ मे स्तवकवचादिः । ९ मे पूजोपचारादिनिर्णयः । १० मे विजयाकल्पादिः । ११ शे कुण्डादिनिरूपणमिति ।

No. 80. तन्त्रप्रदीपप्रभा . By सनातनतर्काचार्य्यः . Substance country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 17. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1741. Place of deposit, District Rājasāhi, Puṭhiā, Paṇḍita Guruprasāda Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । पूर्व्वा । एकदेशोऽस्यास्तीति एकदेशी तच्चैकदेशशब्देनावयव उच्यते इत्युक्तम् ॥ इत्यादि ।

End. यदि हितसुखशब्दयोगे आशिषि षष्ठी तत्कथं प्रमा यङ्गुणिनां हितं इत्यादिप्रयोग इत्यत आह आहितसुखाभ्यामित्यादि ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसनातनतर्काचार्य्यविरचितायां तन्त्रप्रदीपप्रभायां अनभिहितपादः समाप्तः ॥ * ॥ शकाब्दाः १७४१ ।

विषयः। तन्त्रप्रदीपस्य व्याख्यानम् ।

No. 81. तन्त्रसंक्षेपचन्द्रिका . By भवानीशङ्करवन्द्योपाध्यायः . Substance, country-made paper, $18\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 108. Lines, 7 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākul Kṛṣṇanagara, Bābu Pūrṇacandra Bandyopādhyāya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. (१ म पत्रं नास्ति)

अथ शिष्यलक्षणम् ।

शान्तो विनीतः ... श्रद्धावान् धारणक्षमः ।
समर्थश्च कुलीनश्च प्राज्ञः सच्चरितो यती ॥
एवमादिगुणैर्युक्तः शिष्यो भवति नान्यथा ।
गुरुता शिष्यता वापि तयोर्वत्सर ... ॥
... ...

तत्र गुरोर्दोषा यथा,—

परीवादवैधकर्म्माश्रद्धा-कितवता-क्रियाहीनता-तत्तत्कल्पानभिज्ञता-गुरुनिन्दा--खर्व्वता--सदामात्सर्य्य-श्वित्र-गलत्कुष्ठ-नेत्ररोग-कुनख-श्यावदन्तस्थिराबाधि ... ... बहुभोक्तृत्व-स्त्रीजितत्व-पत्नीपुत्रोभयराहित्यानि ॥

इत्यादि ।

End. मन्त्रेणोङ्कारयुक्तेन स्वाहान्तेन विचक्षणः ।

... ... ॥

इति स्मृतौ स्वाहान्तमन्त्रे स्वाहान्तरं निषेधयति ।

मन्त्रतन्त्रप्रकाशकानां मन्त्र इत्यभिधीयते ॥

Colophon. इति वन्द्यघटीय-श्रीभवानीशङ्करदेवशर्म्मविरचिता तन्त्रसंक्षेपचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । शिष्यलक्षणम् । गुरुदोषनिरूपणम् । साधककर्त्तव्यनिरूपणम् । अकड़मचक्रनिरूपणम् । राशिचक्रनिरूपणम् । नक्षत्रचक्रनिरूपणम् । कुलाकुलचक्रनिरूपणम् । दीक्षाकालनिरूपणम् । मालानिर्णयः । मन्त्रस्य दशविधसंस्कारनिरूपणम् । तान्त्रिकसन्ध्यानिरूपणम् । दुर्गादिगायत्रीनिरूपणम् । पूजानिरूपणम् । प्राणायामनिरूपणम् । पुरश्चरणलक्षणम् । अन्नपूर्णादिमन्त्रनिरूपणम् । श्यामापूजाप्रकरणम् । ऋष्यादिन्यासनिरूपणम् । रामकृष्णादिमन्त्रनिरूपणम् । हृष्टादिन्यासनिरूपणम् । दुर्गाशतनामस्तोत्रम् । श्यामास्तोत्रम् । शिवस्तवकवचादिः । संक्षेपहोमनिरूपणम् । कूर्म्मादिचक्रनिरूपणम् । सर्व्वतोभद्रमण्डलादिनिरूपणम् । पञ्चायतनीदीक्षानिरूपणम् । कुण्डविधानञ्च ॥

No. 82. तारापञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 168. Lines, 6 on a page. Extent, 1,175 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीताराभगवत्यै नमः । तत्सत् ।

श्रीदेव्युवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वागमविचक्षण ।

श्रीमन्महोग्रतारायाः ... तद्भवता परम् ।

सूचितं यत् कृपाम्भोधे कथयस्व वृषध्वज ॥

श्रीभैरव उवाच ।

श्रीतारा परमा विद्या जगच्चैतन्यरूपिणी ।

नातः परतरा विद्या नातः परतरो मनुः ॥ इत्यादि ।

End. मोक्षार्थी लभते मोक्षं धनार्थी लभते धनम् ।

विद्यार्थी लभते विद्यां तर्कव्याकरणादिकाम् ॥

इदं स्तोत्रं पठेद् यस्तु सततं भक्तिमान् नरः ।
तस्य शत्रुः क्षयं याति महाप्रज्ञा च जायते ॥
पीड़ायां वापि संग्रामे महोत्पाते तथा भये ।
य इदं पठते स्तोत्रं सुखं तस्य न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीताराकल्पे तारास्तवराजः समाप्तः । शुभम् ॥

विषयः । श्रीतारायाः पटल-पूजापद्धति-तारार्णवीयसहस्रनामस्तोत्र-भैरवीतन्त्रोक्त त्रैलोक्यमोहननामककवच-ताराकल्पीयमहोग्रतारास्तवराजरूपपञ्चाङ्गम् ।

No. 83. तारारहस्यम् . By राजेन्द्रशर्म्मा . Substance, country-made paper, 18 × 3¼ inches. Folia, 98. Lines, 7 on a page. Extent, 1,300 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana 1225. Place of deposit, Baradā Ājabnagar, Post Office Ghāṭāl, District Medinīpura, Paṇḍita Īçānacandra Vācaspati. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे ।

अथ श्रीराजेन्द्रकृत-श्रीतारारहस्यं लिख्यते ।
अथ प्रातःकृत्यमभिलिख्यते । गौतमीयतन्त्रे ।
इदानीं पूर्व्वकृत्यञ्च प्रसङ्गात् कथयामि ते ।
यत् कृत्वाधिकारितां याति मन्त्रयन्त्रार्चनादिषु ॥
येन विना न सिद्धिः स्यात् नरकञ्च प्रपद्यते ॥

यामले च ।

प्रातःकृत्यमकृत्वा तु यो देवीं भक्तितो यजेत् ।
तस्य पूजा च विफला शौचहीना यथा क्रिया ॥

स्वतन्त्रे ।

शुद्धस्फटिकसङ्काशं शुद्धक्षौमविराजितम् ।
गन्धानुलेपनं शान्तं वराभयकराम्बुजम् ॥
मन्दस्मितं निजगुरुं कारुण्येनावलोकितम् ।
वामोरुशक्तिसंयुक्तं शुक्लाभरणभूषितम् ॥
स्वशक्त्या दक्षहस्तेन धृतचारुकलेवरम् ।
वामे धृतोत्पलायाश्च सुशक्तायाः सुशोभनम् ॥
परानन्दरसोल्लासलोचनद्वयपङ्कजम् ॥ इत्यादि ।

End. ऋतुः षोड़शयामिन्यश्चतस्रस्तासु गर्हिताः ।
पुत्रास्तास्वपि या युग्मा अयुग्मा कन्यकाप्रदाः ॥
त्यक्त्वा चन्द्रमसं दुष्टं मघां मूलां विहाय च ।
शुचिः संनिविशेत् पत्नीं पुंसामर्थो विशेषता ॥
शुचिं पुत्रं प्रसूयेत पुरुषार्थप्रसाधकम् ॥
इत्यादि मन्वादिमुनिप्रणीत-
शास्त्रप्रणीते पथि वर्त्तमानः ।
न बध्यते कल्मषकर्म्मपाशैः
श्रीरामचन्द्रस्य पदं समेति ॥
... ...

Colophon. इति प्रकटगुप्ततरसम्प्रदायकुलकौलोत्तरनिर्गर्व्वरहस्यातिपरापररहस्यातिपूर्व्वरहस्याचिन्त्यप्रभाववत्-तारारहस्ये आगमशास्त्रे वेदगर्भवंशीय-राढ़ीय-महामहोपाध्याय-श्रीयुतकिशोरात्मजश्रीयुतराजेन्द्रद्विजविरचिते मन्त्रचैतन्यादिविवेचनो नाम द्वाविंशत्तमः परिच्छेदः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।
वेदगर्भः शूलपाणिस्तथा विद्यापतिः स्मृतः ।
ख्यातो धनपतिर्विप्रः कृष्णानन्दो महाशयः ॥
त्रैलोक्यनाथो विख्यातो रामानन्दस्तथा स्मृतः ।
वंशीदासः सुतो विप्रकिशोरोऽपि महाशयः ।
राजेन्द्र इति विख्यातो गुरुदेवार्चने रतः ॥
अवासीद् वेदगर्भो जगति ... ... विद्यापतिश्च
कृष्णानन्दस्तनूजस्तदभिनवसुतः श्रीलत्रैलोक्यनाथः ।
रामानन्दस्तदीयस्तनय इह च तन्नन्दनो वंशीदास (?)
स्तत्पुत्रः श्रीकिशोरोऽस्य तनय इह श्रीलराजेन्द्रशर्म्मा ॥
तेनैवेदं प्रयत्नात् गुरुचरण ... ...
... ... ।
संसारे दुःखसारे सकलसुखकरं तारिणीतत्त्वमुक्तं
यत् संसेव्य त्रिलोकीमपि वशयति अम्बकः स्याच्च साक्षात् ॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः लिखितं ... ... सन् १२२५ शाल ।

विषयः । अत्र प्रथमद्वितीयतृतीयपरिच्छेदेषु प्रातःकृत्य-गुरुस्तोत्रादिनिर्णयः । चतुर्थे स्नानादिविधानम् । पञ्चमे स्थानादिशोधनप्रकरणम् । षष्ठे प्राणायामविधानम् । सप्तमे भूत-

शुद्धिकालपुरुषादिनिरूपणम् । अष्टमनवमदशमेषु मानसपूजादिविवेचनम् । एकादशे यन्त्रादि-विवेचनम् । द्वादशे अर्घशोधनविशेषनिरूपणम् । त्रयोदशे देवीपूजानिरूपणम् । चतुर्दशे पुष्पादिविवेचनं तारास्तोत्रकथनञ्च । पञ्चदशे स्तवादिः । षोड़शे मन्त्रसिद्धेरुपायादिनिरूपणम् । सप्तदशाष्टादशोनविंशविंशेषु मालादिविवेचनम् । एकविंशे मन्त्रभेदविवेचनम् । द्वाविंशे मन्त्र-चैतन्यादिविवेचनञ्च । इति ।

No. 84. तिथितत्त्वटीका. By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 103. Lines, 8 on a page. Extent, 3,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1778. Place of deposit, Amarapura, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna, Bidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामो जयति ।

नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांसि मूर्द्ध्ना
श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुकृती कृतिनां हिताय
तिथ्यादितत्त्वविवृतिं वितनोति सम्यक् ॥
स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुम् ।
विदितं विषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥
मीमांसादिनानाशास्त्रपारदृश्वा वन्द्यघटीय-श्रीमान् रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः प्राचीनविचक्षणगणनानाविधव्याख्याजनितसन्देहस्य स्मृतिशास्त्रस्य मुन्यन्तर-वचनयुक्तिभ्यां तत्त्वं निर्णीय इदानीन्तनानां सुखबोधाय निबन्धांश्चकार । तत्र च स्मृतिशास्त्रस्य स्वभावतो दुर्गमतया कानिचित् कठिनानि सन्ति अतस्तानि मया यथामति व्याख्यायन्ते । तत्र तिथितत्त्वव्याख्या । इत्यादि ॥

End. तत्पूर्व्वदिने च सायं षष्ठीलाभात् तत्रामन्त्रणं निर्विवादं अत उक्तघटिका तदधिकेति । तदनुपपत्तेः आमन्त्रणानुपपत्तेः । अनुपपत्तौ हेतुमाह पूर्व्वेति पत्रिकाप्रवेशदिवसीय पूर्व्वतनीयदिवसीयायाः व्यवहितत्वात् पत्रिकाप्रवेशा-व्यवहितपूर्व्वदिनेन व्यवहितत्वात् इत्यर्थः । परदिवसीयायाः षष्ठ्याः कर्म्मानर्हत्वात् तिथिमलत्वात् घटिकान्यूनत्वाच्चेति बोध्यम् । मूलानुरोधात् मूलानक्षत्रानुरोधात् मध्याह्नादौ यदि गृहं प्रविशतीत्यन्वयः । विसर्गं पत्रीविसर्जनम् ।

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचिता तिथितत्त्वटीका समाप्ता ॥
शाके वसुगसप्तक्ष्मामिते सूर्य्ये गते हरिम् ।
टीकेयं लिखिता श्रीलवेचारामाख्यशर्म्मणा ॥
श्रीगोपालपदाम्भोजे मनो मे भ्रमरायताम् ॥

विषयः । रघुनन्दनकृततिथितत्त्वस्य दुर्गोत्सवान्तं व्याख्यानम् ॥

No. 85. तिथितत्त्वटीका . By रामचरणविद्यावाचस्पतिः . Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dhātrīgrāma, District Bardhamāna, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय देवतानमस्काररूपमङ्गलमाचरन् शिष्यप्रवृत्त्यर्थं प्रतिजानीते प्रणम्येति । इत्यादि ।

End. अथवा त्रयोदशवर्षानन्तरं चतुर्दशवर्षे कृष्णैकादश्यां षोड़शश्राद्धं कुर्य्यादिति ॥

Colophon. इति श्रीरामचरणविद्यावाचस्पतिना कृतेयं तिथितत्त्वीयसामान्यकाण्डटीका समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । रघुनन्दनकृत तिथितत्त्वीयसामान्यकाण्डस्य व्याख्यानम् ।

No. 86. तिथिद्वैधप्रकरणम् . By शूलपाणिमहामहोपाध्यायः . Substance, country-made paper, $17\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Bidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।
वचनद्वैधसंजातसंशयच्छिदुरः सताम् ।
तनोतु मुदमत्युच्चैर्द्विखण्डतिथिनिर्णयः ॥
प्रतिपदादितिथिविशेषविहितानां स्नानदानादीनां कर्म्मणामखण्डतिथौ निःसंशयमनुष्ठानम् । यदा तु वृद्धिह्रासादिना दिनद्वये तिथिप्राप्तिस्तदा कुत्र क्रियेतेति संशये निर्णयः । तत्र सम्वत्सरप्रदीपः ।

सा तिथिस्तदहोरात्रं यस्यामभ्युदितो रविः ।
तया कर्म्माणि कुर्व्वीत ह्रासवृद्धी न कारणम् ॥
यथास्तं सविता याति पितरस्तामुपासते ।
तिथिं तेभ्योऽपराह्णो हि स्वयं दत्तः स्वयम्भुवा ॥
इति गृह्यपरिशिष्टवचनात् देवकर्म्मणि उदयगामिनीति व्यवस्थामाह । न च पूर्व्वदिने षष्ठीयुक्तसप्तम्येकादशीयुक्तद्वादश्योः परदिने विनिर्गमे सूर्य्यव्रत-विष्णुव्रते स्यातामिति वाच्यं भविष्यपुराणविरोधात् ॥ इत्यादि ।

End. यथा मनोरथद्वितीयायां दिवा वासुदेवार्चनं रात्रौ चन्द्रोदये अर्घ्यदानं नक्तं भोजनादिकं यथा विष्णुधर्म्मे,—
देवमभ्यर्च्य पुष्पैस्तु धूपदीपानुलेपनैः ।
उद्गच्छतश्च बालेन्दोर्दद्यादर्घ्यं समाहितः ॥
नक्तं भुञ्जीत च नरो यावत्तिष्ठति चन्द्रमाः ।
अस्तं गते न भुञ्जीत व्रतभङ्गभयान्नरः ॥
अस्तं गते चन्द्रे । तथा पद्मपुराणे,—
दिवारात्रौ व्रतं यच्च एवमेव तिथौ स्मृतम् ।
तस्यामुदययोगिन्यामाचरेत्तद्व्रतं व्रती ॥
तेन प्रतिपदादियुक्तापि द्वितीया कर्म्मार्थं दिवारात्रौ न च लभ्यते न च तदा युग्मादरः कार्य्यः । द्वितीयातृतीयायुग्मदिने द्वितीयाविहितकर्म्मणि द्वितीया कालस्यालाभादित्यर्थः ।

Colophon. इति साऊड़ियानमहामहोपाध्यायशूलपाणिविरचितं तिथिद्वैधप्रकरणं समाप्तम् । श्रीश्रीकृष्णः ।
शाके खरिपुमैत्राङ्के द्विखण्डतिथिनिर्णयः ।
ग्रन्थोऽयं लिखितः श्रीमद्वेचारामाख्यशर्म्मणा ॥

विषयः । सत्सु तिथिषु परस्परविद्धेषु प्रतिपदादितिथिकृत्यकालनिर्णयः ॥

No. 87. तिथिविवेकटीका . By श्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिः . Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Khānākul Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Brahmanārāyaṇa Bidyālaṅkāra, Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणम् ।

गजनिमीलनवन्न मनश्चिरं
दधति दर्शनतत्त्वविदः स्मृतौ ।
पदपदार्थविचारजड़ाः × × ×
तदिह शिष्यहिताय मम श्रमः ॥
श्रीकराचार्य्यपुत्रेण श्रीमच्छ्रीनाथशर्म्मणा ।
व्याख्या तिथिविवेकस्य यथामति वितन्यते ॥
शास्त्रस्य परार्थतया तत्प्रवृत्त्यङ्गं सम्बन्धप्रयोजनं ग्रन्थाशीर्व्वादव्याजेनादौ निबध्नाति वचनद्वैधेति । संशयच्छिदुर इति । यद्यपि छिदिभिद्योः कर्म्मकर्त्तर्य्येवाभिधानं तथापि केचिदर्थकर्त्तर्य्यपि दोषान्धकारभिदुरो दृष्टारिपक्षच्छिदुर इति वृत्तिकारोक्तनयेन कर्त्तर्य्यपि साधुरित्याहुः । इत्यादि ।

End. अतएव वक्ष्यति ।

दिवा रात्रौ व्रतं यत्र एवमेव तिथौ स्मृतम् । इति ।
एवमेवेति दिवारात्रिव्यापिन्यामित्यर्थः द्वितीयाकालस्यालाभादिति शेषः ।
एवञ्च यद्युभयदिनस्यापि दृष्ट्वा दिवसान्तद्वितीयादितिथेर्दिवसरात्रिव्याप्तिस्तत्रैव युग्मादयो नान्यथेत्युक्तमिति सर्व्वमनुकूलम् ।
लघुरिति नावज्ञेयो ग्रन्थो यत्रास्ते विषयता महती ।
+ + + + + + × ॥
सुशिष्यबुद्धिवैषद्यहेतोः श्रीनाथशर्म्मणा ।
कृता तिथिविवेकस्य टीका तात्पर्य्यदीपिका ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-श्रीमच्छ्रीकराचार्य्यात्मज-श्रीमच्छ्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिकृता तिथिविवेकटीका तात्पर्य्यदीपिका समाप्ता ॥ श्रीसीतारामः ।
शाके वर्गत्यदितिरजनीनाथैर्मिते मीनभे
श्रीरामश्यामलपदयुगं ध्यात्वा पितुः पादकम् ।
नत्वा जन्माघनिकरहरं ब्रह्मार्चितं कोमलं
श्रीनाथाचार्य्यगुरुवरकैर्यत्नैः कृते मे लिपिः ॥

विषयः । शूलपाणिकृततिथिविवेकस्य व्याख्यानम् ।

No. 88. तिथिसंग्रहः. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1749. Place of deposit, Bākuliā, Post Office Sālatāḍā, District Vākuḍā. Bābu Caṇḍīcaraṇa Caṭṭopādhyāya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । प्रायेण सङ्कल्पानामेव कर्म्मणामारम्भकत्वात् आदौ स एव लिख्यते । कायवाङ्मनोभिरर्जितं कर्म्म फलाय समर्थमिति श्रुत्या त्रयाणामङ्गत्वमुक्तम् । इत्यादि ।

End. तथा ब्राह्मे ।

सर्व्वदानानि नियमा आवासाश्च तपांसि च ।
यज्ञो दानं तथा जप्यः श्राद्धञ्च सुरपूजनम् ।
गङ्गायान्तु कृतं सर्व्वं कोटिकोटिगुणं भवेत् ॥

Colophon. इति समाप्तम् । लिखितमिदं गुरुचरणेन शकाब्दाः १७४९ ॥

विषयः । सङ्कल्पादिनिरूपणम् । मलमासादिनिरूपणम् । अर्थवाद-निषेध-पर्य्युदासादि-निरूपणम् । जन्मतिथ्यादिव्यवस्था । प्रतिपदादितिथिव्यवस्था । दुर्गोत्सवव्यवस्थादिः । महाज्येष्ठादिनिरूपणम् । अर्द्धोदयादिनिरूपणम् । सुवर्णदानविधिस्तत्फलादिकथनञ्च ।

No. 89. तिथ्यादिविधिसंग्रहः. By रघूत्तमतर्कशिरोमणिः. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bidgā, Bikramapura, District Ḍhākā. Paṇḍita Ānandacandra Bidyālaṅkāra, Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

भवाब्धिपङ्के च निमग्नकातरा
भवन्ति यत्पादयुगं पुरद्विषः ।
रघूत्तमस्तर्कशिरोमणिर्नमन्
तनोति तिथ्यादिविधेश्च संग्रहम् ॥ इत्यादि ।

End. तत्र प्राप्ताद्यवच्छिन्नोत्तरत्वविशिष्टविशेषणाभावादेव विशिष्टनित्यत्वाभावात् । इति संक्षेपः ।

शिशुशशिशिखपादद्वन्द्व + + प्रणामाद्
यदिह रघुलघुत्वं नेति तत्पादयुग्मम् । (?)

निरवधि हृदि धृत्वा प्राप्नुयात् वाक्पतित्वं
भुवि वपुरवसाने यद्भवेत् किन्त्वकथ्यम् ॥ * ॥

Colophon. इति तिथ्यादिविधिसंग्रहः सम्पूर्णः ॥ * ॥

विषयः । तिथिस्वरूपादिनिरूपणमुखेन तिथ्यादिव्यवस्था ।

No. 90. तीक्ष्णाकल्पः. Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 81. Lines, 8 on a page. Extent, 2,700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Roāil, District Ḍhākā. Babu Yogendranātha Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
चितिरूपेण या कृत्स्नमेतद्व्याप्य स्थिता जगत् ।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै चिमूर्त्तये ॥
ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय परिधायांशुकान्तरम् ।
उपवीतसमाकारमुत्तरीयं विधृत्य च ॥
प्रक्षाल्य नेत्रे आचम्य मूलाधारे त्रिकोणके ।
सुखाद्यतब्रह्मद्वारां ध्यात्वा क्रोधेन बोधयेत् ॥ इत्यादि ।

End. कूर्म्मपृष्ठसमं कुर्य्यात् दक्षिणस्य च पृष्ठकम् ।
एवं बद्धा कूर्म्ममुद्रां सर्व्वसिद्धिं प्रयच्छति ॥
संसक्ता अङ्गुलीः सर्व्वाः (अतःपरं खण्डितम्)

Colophon. शाके वर्षेऽक्षिवह्निक्षितिधरधरणीमे तु चन्द्रप्रतापि-
श्रीराधामोहनस्य द्विजमणिधरणीभर्त्तुरानन्दमूर्त्तेः ।
संसारापारपाथोनिधिपतितजनोत्तारतारापदेच्छो-
स्तीक्ष्णाकल्पः सुलिप्तस्त्रिभुवनजननीतारिणीधीप्रकाशः ॥

विषयः । १ मे पटले,—प्रातःकृत्यादिकथनम् । जपपूजादिविधिः । यन्त्रादिकथनम् । आसनशुद्ध्यादिविधिः । मातृकाध्यानादिः । ध्यानविध्यादिः । न्यासादिनिरूपणम् । एकजटापूजाविधिस्तत्प्रयोगादिश्च । २ ये पटले,—पूजोपचारादिनिरूपणम् । मन्त्राभिषेकादिनिरूपणञ्च । ३ ये पटले,—नित्यासाधकस्तवादिः । ४ र्थे पटले,—पुरश्चरणस्थानादिनिरूपणम् । ५ मे पटले मायास्तोत्रादिः । मुद्रादिनिरूपणम् । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 91. तीर्थतत्त्वम् . By रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 32. Lines, 7 on a page. Extent, 625 çlokas. Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Mānapāsā, District Barisāla. Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य सच्चिदानन्दं जगतामीश्वरं हरिम् ।
स्मृतितत्त्वे तीर्थतत्त्वं वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

End. कलौ तु सर्व्वतीर्थाणि स्वं स्वं वीर्य्यं स्वभावतः ।
गङ्गायां प्रतिमुञ्चन्ति सा तु देवी न कुत्रचित् ॥
अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । तीर्थयात्राविधिः । गयापद्धतिकथनम् । प्रयागमाहात्म्यकथनम् । मथुरा-माहात्म्यकथनम् । स्नानशुद्ध्यादिकथनम् । गङ्गामाहात्म्यं खण्डितम् । अतःपरं नास्ति ।

No. 92. त्रिपुरासारतन्त्रम् . Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 280 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Roāil, District Ḍhākā. Babu Yogindramohana Rāya, Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । पार्व्वत्युवाच ।
त्रिपुरेश महाभाग कुलाचारप्रबोधक ।
सारं श्रीत्रिपुरेशान्याः कथयस्व मयि प्रभो ।
सप्तलक्षमहाविद्याः कथितास्तन्त्रभेदतः ।
तेषु सारतरा का वा का वा शीघ्रफलप्रदा ॥ इत्यादि ।

End. अन्तर्यागरते देवि बहिर्यागं न चाचरेत् ।
अन्तर्यागे हि चरिते बहिर्यागे प्रवर्त्तते ।
देवताशापमाप्नोति न च देवी प्रसीदति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसारतन्त्रे दशमः पटलः सम्पूर्णोऽयं तन्त्रः (?) ॥ श्रीदुर्गा ॥

विषयः । १ मे पटले, — भक्तिविधानादिकथनम् । २ ये पटले, — दशविद्यादिकथनम् । ३ ये पटले, — महामन्त्रविवरणम् । ४ र्थे पटले, — मन्त्रार्थादिकथनम् । ५ मे पटले, — पूजा-विध्यादिः । ६ छे पटले, — गुरुमन्त्रगोपनविध्यादिः । ७ मे पटले, — योगोदयकथनम् । ८ मे पटले, — पूजाक्रमादिकथनम् । ९ मे पटले, — षट्कर्म्मसाधनप्रकरणम् । १० मे पटले, — अन्त-र्यागादिकथनञ्चेति ।

No 93. चोटकदीपिका. By सच्चिदानन्दयोगी. Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ विलसच्चिति बलतः स्फुरदखिलखकतमसा
परिनिर्म्मितविपुलखरपिहितखकमहिमा ।
व्यवहारिकवपुषा विधिवचनादिकविषयो
मम मानसनिलयोऽरिवतां जगदखिलम् ॥ इत्यादि ।

End. नियन्तारं सहस्रशीर्षेत्यादिश्रुतिसिद्धं विष्णुं मुमुक्षुरहं नमामीत्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीपूज्यपादयोगीन्द्रशिष्येण सच्चिदानन्दयोगिना विरचिता तत्त्वदीपिका चोटकदीपिका समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । श्रुतिसारसमुद्धरणव्याख्यानम् ।

No. 94. दत्तात्रेयसहस्रनाम (ब्रह्माण्डपुराणीयम्). Substance, foolscap paper, 6 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 5 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । दत्तात्रेयसहस्रनामप्रारम्भः ।

सूत उवाच ।

पुण्ये भागीरथीतीरे तपस्यन्तं परन्तपम् ।
सनत्कुमारं ब्रह्मर्षिं ज्ञानयोगपरायणम् ।
सर्व्वे समेत्य मुनयः पप्रच्छुर्मुनिपुङ्गवम् ॥

ऋषय ऊचुः ।

कथ्यतां भो मुनिश्रेष्ठ भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ॥

सनत्कुमार उवाच ।

प्रणम्य परमानन्दमादिदेवं जगत्पतिम् ।
दत्तात्रेयं महात्मानं सत्यविज्ञानभास्करम् ॥ इत्यादि ।

End. य इदं पठते नित्यं पाठयेद्वा समाहितः ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति दत्तात्रेयप्रसादतः ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे श्वकुलागमे सनत्कुमारब्रह्मर्षिसम्वादे दत्तात्रेयसहस्रनाम सम्पूर्णम् ॥ श्रीकृष्णाय नमः । सम्वत् १९३६ ।

विषयः । दत्तात्रेयस्य भगवतः सहस्रनामकथनम् ॥

No. 95. दत्तात्रेयसहस्रनामस्तोत्रम् . Substance, foolscap paper, 6×4 inches. Folia, 48. Lines, 5 on a page. Extent, 189 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुदत्तात्रेयाय नमः ।

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

देव शङ्कर सर्व्वेश भक्तानामभयप्रद ।

विज्ञप्तिं शृणु मे शम्भो नराणां हितकारिणीम् ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

वद प्रिये महाभागे भक्तानुग्रहकारिणि ।

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

देवदेवस्य दत्तस्य हृदयं ब्रूहि मे प्रभो ॥ इत्यादि ।

End. तदारभ्य भुवि श्रेष्ठः प्रसिद्धश्चाभवद्भुवि ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचितं स्वप्नावस्थायां दत्तात्रेयोपदेशितं सकलपुराणवेदोक्तप्रपञ्चार्थसारवत्सहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥ लि० नाथुरामेण ।

विषयः । दत्तात्रेयस्य भगवतः सहस्रनामस्तोत्रकथनम् ॥

No. 96. दत्तात्रेयहृदयस्तोत्रम् . Substance, foolscap paper, 6×4 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीदत्तात्रेयाय नमः ।

कदाचिच्छङ्कराचार्य्यश्चिन्तयित्वा दिवाकरम् ।

किं साधितं मया लोके पूजया चैव वन्दनैः ॥

बङ्ककाले गते तस्य दत्तात्रेयो महामुनिः ।
स्वप्ने प्रदर्शयामास सूर्य्यरूपमनुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

End. गुरुभक्ताय दातव्यमन्यथा न प्रकाशयेत् ।
तव स्नेहाच्च कथितं भक्तिं ज्ञात्वा मया शुभे ॥
दत्तात्रेयस्य कृपया स भवेद्दीर्घमायुकः (?)

Colophon. श्रीरुद्रयामले श्रीशिवपार्व्वतीसम्वादे दत्तहृदयस्तोत्रं सम्पूर्णमस्तु ॥

विषयः । दत्तात्रेयस्य भगवतो हृदयाख्यस्तोत्रकथनम् ।

No. 97. दानसागरविधिः . Substance, palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 14. Lines, 3 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura, Vahara, Paṇḍita Tāriṇīcaraṇa Vidyābhūṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ दानसागरविधिः । दानकौमुदीये । तत्र दानक्रममाह व्यासः । भूदीपान्नमित्यादि ।

End. ताम्बूल-विचित्रोपानद्युगल-विचित्रध्वजेन गात्रमार्ज्जनीवस्त्र । विचित्रदार्व्वासनाय नमः । इत्यादि वाक्यम् ॥

विषयः । दानसागरप्रयोगादिनिरूपणम् ।

No. 98. दायतत्त्वव्याख्या . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1739. Place of deposit, District Barisāl Mānapāsā, Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । तत्त्वं स्वाश्रयप्रतिपादकसम्बन्धेन तादृशस्मृतिदृत्त्यसाधारणरूपं दायतत्त्वमिति यावत् । ... ... निबध्यन्ते इत्यस्य क्रियन्ते इत्यर्थकत्वे पितृकृतविभागस्य इत्यन्वयापत्तिसामग्रीसत्त्वे आत्मन्येव निश्चयसम्भवात् ॥ इत्यादि ।

End. दायभागकारोऽपि अस्य पुनरेष विषयो यत्र एकस्य भ्रातुरल्पसंख्यकाः पुत्राः अपरस्य चाल्पसंख्यकास्तत्र पितृतो भागकल्पना इत्याह ॥ * ॥

Colophon. इति दायतत्त्वव्याख्या समाप्ता ॥ शकाब्दाः १७३९ ॥

विषयः । रघुनन्दनकृतस्य दायतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 99. दुर्गार्चाकालनिष्कर्षः. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrīgrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे ।
नत्वा दुर्गां महाभागां सारदार्चां कृपामयीम् ।
तदर्चाकालनिष्कर्षं करोति मधुसूदनः ॥ इत्यादि ।

End. यजमानस्य हिताय पूजां कुर्य्यात् । महागुरुनिपाते तन्न कुर्य्यात् इत्यलं विस्तरेण ॥

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पतिविरचितो दुर्गार्चाकालनिष्कर्षः समाप्तः ॥ * ॥
ॐ गुरुः ।

विषयः । दुर्गापूजाव्यवस्थादिनिरूपणम् ।

No. 100. दुर्गार्चाकौमुदी वा दुर्गार्चापद्धतिः. By परमानन्दवेदान्तवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrīgrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ कालिकापुराणोक्तदुर्गापूजाविधिर्लिख्यते ॥ अष्टादशभुजापक्षे कृष्णनवम्यां विल्वपक्षे देव्या बोधनं षोड़शभुजापक्षे कृष्णचतुर्द्दश्यां बोधनम् ॥ इत्यादि ।

End. नवम्यां दक्षिणादानमुचितं विसर्ज्जनस्य पूजाङ्गत्वादिति साङ्गपूजानन्तरमेवौचित्यात् । विद्यापतिरप्येवं । ततो जलक्रीड़ां कृत्वा मङ्गलमाचरेत् ।
श्रीगोविन्दपदद्वन्द्ववन्दनानन्दनात्मना ।
दुर्गार्चाकौमुदी चक्रे परमानन्दशर्म्मणा ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायवेदान्तवाचस्पतिभट्टाचार्य्यकृता कालिकापुराणीय-दुर्गार्चापद्धतिः समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । कालिकापुराणीयदुर्गापूजाविधिस्तत्प्रयोगश्च ।

No. 101. दुर्गार्चामुकुरः. By कालीचरणः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrīgrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ तत्सत् । अथ दुर्गार्चामुकुरः ।
प्रणम्य दुर्गाचरणं सुचेता
करोति कालीचरणोऽतिभक्तितः ।
तदीय-दुर्गानवमी-दिनार्चन-
व्यवस्थितेर्निर्णयमुत्तमं स्फुटम् ॥
अथ कार्त्तिकशुक्लनवम्यां दुर्गापूजामाह कामाख्यातन्त्रे । इत्यादि ।

End. सदाशिवं पूजयित्वा अन्नपूर्णां प्रपूजयेत् ।
तत आकर्षन्ति इति मन्त्रेण तदितरमूलमन्त्रेण वा होमं कृत्वा शक्त्यैदष्टोत्तरशतप्रदक्षिणप्रणामं कृत्वा दक्षिणां दद्यात् ॥

विषयः । अत्र खण्डद्वयमस्ति । प्रथमखण्डो दुर्गार्चामुकुरस्तत्र जगद्धात्रीपूजाकालादि-निरूपणम् । तत्पूजाप्रयोगश्च ॥ द्वितीयखण्डे कालिकार्चामुकुरस्तत्र कालिपूजाकालादिनिरूपणम् । अन्नपूर्णापूजादिनिरूपणञ्च ॥

No. 102. दुर्गापञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 6 × 4 inches. Folia, 98. Lines, 5 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् सर्व्वतन्त्रज्ञ साधकानां जयावह ।
यत् पुरा सूचितं देवि दुर्गापञ्चाङ्गमुत्तमम् ॥
तदद्य कृपया ब्रूहि यद्यस्ति मयि ते दया ॥ इत्यादि ।

End. श्रीभैरव उवाच ।

इदं रहस्यं परमं दुर्गासर्व्वस्वमुत्तमम् ।

Colophon. इति श्रीरुद्रयामलतन्त्रे देवीरहस्ये दुर्गास्तोत्रं पञ्चाशत्पटलः ॥ दुर्गापञ्चाङ्गं समाप्तम् ॥

विषयः । १ मे पटले, – दुर्गापूजाविधिः । २ ये पटले, – दुर्गापूजापद्धतिनिरूपणम् । ३ ये पटले, – दुर्गायाः सहस्रनामकथनम् । ४ र्थे पटले, – दुर्गाकवचम् । ५ मे पटले, – दुर्गायाः स्तोत्रम् ॥

No. 103. देवतावादरहस्यम् . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 3 on a page. Extent, 38 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mollāigrāma, District 24-Parganas, Paṇḍita Gopālacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । देवतावाचक इन्द्रादिपदानामिन्द्राय स्वाहा इत्यादि मन्त्रात्मकचेतन एव शक्तिः ॥ इत्यादि ।

End. शक्तिसम्बन्धेन मन्त्रपदवत्त्वस्यैव मन्त्ररूपत्वादिति ।

Colophon. इति देवतावादरहस्यम् ॥ * ॥

विषयः । देवताशब्दविचारः ॥

No. 104. देवीमाहात्म्यव्याख्या . By गोविन्दरामसिद्धान्तवागीशः . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 102. Lines, 7 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Boāil grāma, Babu Yogīndracandra Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै: ।

यत्पादपद्ममनिशं परिवन्द्य भक्त्या
योगीन्द्रवृन्दपरिवन्द्यपदो हरोऽभूत् ।
तस्याः स्तुतेर्वृत्तिरियं प्रकाश्यते
गोविन्दरामेण विपश्चितां मुदे ॥ इत्यादि ।

End. सूर्य्यात् जन्म उत्पत्तिं समासाद्य प्राप्य सावर्णिर्मनुर्भविता । श्लोकमेकं वारद्वयं केचित् पठन्ति तदिहाप्रमाणं वचनाभावात् प्राचीनव्यवहाराभावाच्च ॥ इति देवीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥

नागाग्निरेतोनयनारिपृथ्वी १६३८
गते शकाब्दे गिरिजापदाब्जम् ।
गोविन्दरामेण सदा प्रणम्य
व्यकाशि चण्डीस्तुतिवृत्तिकेयम् ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दरामसिद्धान्तवागीशभट्टाचार्य्यविरचिता चण्डीस्तुतिव्याख्या समाप्ता ॥ * ॥ श्रीरामः ।

विषयः । मार्कण्डेयपुराणीय-देवीमाहात्म्यव्याख्या ।

No. 105. देवीमाहात्म्यटीका. (तात्पर्य्यकौमुदीनाम्नी) By रघुनाथचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 17 × 1½ inches. Folia, 102. Lines, 3 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1682. Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Bahar, Paṇḍita Tāriṇīcaraṇa Bidyābhūṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. (अस्य प्रथमपत्रं नास्ति तेन द्वितीयपत्रप्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।) देवी भगवती आद्या शक्तिः । यदनुग्रहात् सर्व्वेषां सर्व्वकर्म्मसु शक्त्यधिक्यम् ॥ इत्यादि ।

End. एवम्प्रकारेण सुरथः देव्या वरं लब्ध्वा क्षत्रियर्षभः क्षत्रियश्रेष्ठः सूर्य्यात् जन्म-समासाद्य संप्राप्य सावर्णिर्मनुर्भविता सावर्णिर्भवितामनुरिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति ।

Colophon. इति वैशाखस्य चतुर्विंशतिदिवसे शनिवारे कृष्णपक्षीयतृतीयायां तिथौ दिवाप्रहरद्वयगते श्रीरघुनाथचक्रवर्त्तिकृतायां तात्पर्य्यकौमुद्यां देवीमाहात्म्य-व्याख्यानं समाप्तम् ॥ * ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १६८२ ॥

विषयः । मार्कण्डेयपुराणीय-देवीमाहात्म्यव्याख्या ।

No. 106. देवीरहस्यम् . Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

राजोवाच ।

भगवन्नवतारा मे चण्डिकाया स्त्वयोदिता ।

एतेषां प्रकृतिं ब्रह्मन् प्रधानं वक्तुमर्हसि ॥

ऋषिरुवाच ।

इदं रहस्यं परममनाख्येयं प्रचक्षते ।

भक्तोसीति न मे किञ्चित् तवावाच्यं नराधिप ॥ इत्यादि ।

End. आख्यानं दिव्यमूर्त्तीनामभीष्टफलदायकम् ।

तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन देवीं जप निरन्तरम् ॥

सप्तजन्मार्जितैर्घोरैर्ब्रह्महत्याशतैरपि ।

पाठमात्रेण मन्त्राणां मुच्यते सर्व्वकिल्विषैः ॥

देव्या ध्यानं मयाख्यातं गुह्याद्गुह्यतरं महत् ।

तस्मात्सर्व्वप्रयत्नेन सर्व्वकामफलप्रदम् ॥

Colophon. इति श्रीवैकृतिकरहस्यं तन्त्रोक्तं समाप्तम् । शुभम् ।

विषयः । चण्डिकापूजाविधानम् । पूजाकरणे फलातिशय्यकथनञ्च ॥

No. 107. दैवकीनन्दनम् . (ज्योतिर्ग्रन्थः खण्डितः) By दैवकीनन्दनः . Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāliganja grāma Dakṣiṇābhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

श्रीदैवकीनन्दनमादिभूतं,

प्रणम्य विश्वेशमशेषवन्द्यं ।

विधीयते दैवकीनन्दनाख्यं,

दैवज्ञमोदाय हिताय शास्त्रम् ॥

आदौ भास्करमीश्वरं ... ... साक्षात् सुराणां वरं
विश्वेश्वरं विश्वगतं ... ... ।
नानाशास्त्रमुपास्य भास्करमतञ्चालोक्य वाराहकं,
ज्योतिःशास्त्रमकल्पयन्नवमिदं श्रीदैवकीनन्दनः ॥
बुधानाञ्च विबुद्धीनां बोधाय विबुधोपमं ।
विदधाति महाबुद्धिर्दैवज्ञद्रुतबुद्धये ॥
यद्यस्ति वाञ्छा झटिति प्रवेष्टुं,
ज्योतिःक्रियायामिह दत्तचित्तं ।
न ज्योतिषे नास्ति विना जगत्यां,
क्रिया हि काचित्तदिदं रधीच्यम् ॥ (?)
अथ नक्षत्राणि : अश्विनी भरणी कृत्तिका रोहिणी मृगशिरा ... ...
... ... एषामधिष्ठात्री देवता यथा । अश्वि-यम-दहन-कमलज-
शशि-शूलभूत् ... ... ततो राशिनाम ।
मेषवृषमिथुनकर्कटसिंहकन्यातुलावृश्चिकधनुर्मकरकुम्भमीनाः ।

अथ योगाः ।

विष्कुम्भः प्रीतिरायुष्मान् सौभाग्यः शोभनस्तथा ।
अतिगण्डः सुकर्म्मा च धृतिः शूलस्तथैव च ॥
गण्डो वृद्धिर्ध्रुवश्चैव व्याघातो हर्षणस्तथा ।
वज्रश्चाहग् व्यतीपातो वरीयान् परिघः शिवः ॥
साध्यः सिद्धः शुभः शक्रो ब्रह्म इन्द्रश्च वैधृतिः ॥ इत्यादि ।

End. अथ नक्षत्रगुणः । प्रियभूषणः शुभदः दक्षोऽश्विन्यां ॥ १ ॥ ... ...
... ...
धनी मधुरवाक् प्रजावान् स्त्रीजितो धार्म्मिकः सुखी जितशत्रुस्त्वहि-
र्बुध्ने ॥ २६ ॥ पूर्णाङ्गः सुभगः शूरः शुचिर्बहुवाक् पौष्णे ॥ २७ ॥ * ॥

Colophon. इति माण्डव्ये दैवकीनन्दने तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥ * ॥
मीने प्राप्ते रवेरंशे चन्द्रमाने शनेर्दिने ।
समाप्ता पुस्तिका चैषा श्रीरामसुन्दरशर्म्मणा ॥

विषयः । मङ्गलाचरणम् । नक्षत्रकथनम् । नक्षत्राधिष्ठातृदेवताकथनम् । राशि-कथनम् । योगकथनम् । करणकथनम् । वारकथनम् । रव्यादिवाराणां गुणकथनम् । गोचरादिग्रहाणां गुणदोषकथनम् । एते विषयाः प्रथमाध्याये वर्त्तन्ते । द्वितीयाध्याये तावत्, —

दशाक्रमकथनम् दशाफलकथनम् । ग्रहस्थितिकथनम् । षड्वर्गकथनम् । प्रीतिद्वादश-कथनम् । विवाहे कन्याया गोचरादिग्रहफलकथनम् विवाहे मासदोषकथनम् । राशीनां जातिकथनम् । वर्णनिर्णयश्च । तृतीयाध्याये तु,— गणकथनम् । नवान्नभक्षणविधिः । नूतन-पूपभक्षणविधिः । गर्भधारणक्रमेण जन्मप्रकरणम् । क्षेत्रक्रमकथनम् । बालनिष्क्रमणम् । अन्न-प्राशनम् । चूड़ाकरणम् । कर्णवेधः । विद्यारम्भः । उपनयनम् । वस्त्रालङ्कारधारणम् । देव-प्रतिष्ठाकथनम् । द्रविणाधाननिषेधः । कूपखननम् । अक्रयणीयकथनम् । यात्राप्रकरणम् । वास्तुलक्षणम् । गृहारम्भः । नववध्वागमनम् । रोगविमुक्तिज्ञानम् । राशीनां गुणकथनम् । नक्षत्राणां गुणकथनञ्चेति ।

No. 108. धातुगणः . By भीमसेनाचार्य्यः . Substance, palm-leaf, $14 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 4 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhī Baidyabelghariyā, Babu Çaçibhūṣaṇa Cakravarttī. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सूत्राणि धातवः शब्दा वेदशास्त्रप्रयोगिनः ।

व्याहृता मुनिना येन तस्मै पाणिनये नमः ॥

भू सत्तायाम् । इत्यादि ।

End. आदौ च एवं ।

वृद्धाविति वृद्धिशब्दः मध्येऽपि टुतुस्त्रिगति ।

वृद्धेरिति वृद्धिशब्दः एवञ्च मङ्गलं शास्त्रम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीआचार्य्यभीमसेनेन प्रणीतो धातुगणः समाप्तः ॥*॥ नमो गणपतये ॥*॥

विषयः । धात्वर्थनिरूपणम् ।

No. 109. धातुप्रबोधः . By कालिदासचक्रवर्त्ती . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 55. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura, Vidgā, Paṇḍita Īçānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

संसारध्वान्तविध्वंसि चतुर्व्वर्गप्रदं नृणाम् ।

ईडे षड्पदाम्भोजमात्मनः कामसिद्धये ॥

धीर-श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिमहौजसः ।

जितसूरियशःक्षत्तेरादेशात् कृतनिश्चयः ।

वाचस्पतिप्रतिमभूसुरकामदेव

वाचस्पतेस्तनयसद्मनि सन्निविष्टः ।

धातुप्रबोधममुमङ्ग शिशुप्रियार्थं

संक्षेपतः प्रकुरुते द्विजकालिदासः ॥

धातवो द्विविधाः प्रोक्ता सकर्म्माकर्म्मभेदतः ॥

End. प्रायशो नोच्यन्ते न प्रदर्श्यन्ते ते च यथाविधानं ज्ञास्यन्ते ॥

Colophon. इति कालिदासचक्रवर्त्तिकृत-धातुप्रबोधे पञ्चमपरिच्छेदः ॥ * ॥

विषयः । धात्वर्थादिनिरूपणमुखेन तद्रूपादिकथनम् ।

No. 110. धान्याचलादिदानतत्त्वं . Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma Post Office, Raghunāthapura, Nerogrāma, Paṇḍita Veṇkaṭa Varadācāryya Gosvāmī. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य जगतामीशं ज्ञानकामप्रदं शिवम् ।

धान्याचलादिदानेषु तत्त्वं वक्ष्यामि यत्नतः ।

तदाह मत्स्यपुराणम् ।

महादेवं प्रति देवर्षिप्रश्नः ।

भगवन् श्रोतुमिच्छामि दानमाहात्म्यमुत्तमम् ।

यदक्षयं परे लोके देवर्षिगणपूजिते ॥ इत्यादि ।

End. अत्र दानपूर्व्वोत्तरदिने निवेदनोपवाससङ्कल्पवाक्ययोः परदिने च दान-सङ्कल्पपुण्याहादिवाचनवरणवाक्येषु धान्याचलपदस्थाने शर्कराचलनिवेशात् वाक्यं कुर्य्यात् स्वस्त्यादिप्रस्थापनब्राह्मणगृहप्रस्थापनञ्च कर्म्म धान्याचलग्रन्थे-नैव कर्त्तव्यम् ॥ * ॥

Colophon. इति शर्कराचलदानम् ॥ * ॥ इति धान्याचलादिप्रमाणप्रयोगौ ॥
श्रीगुरवे नमः ॥

विषयः । धान्याचलादिदानविधिस्तत्प्रयोगादिश्च ।

No. 111. नरजन्मलक्षणम् . By विद्यार्णवः . Substance, palm-leaf, 18 × 2 inches. Folia, 106. Lines, 4 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Lohajaṅga Post Office, grāma Ākiyādhala, Paṇḍita Kāçīnātha Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगुरवे ।
नत्वा सूर्य्यपदद्वन्द्वं गुरुं त्रिभुवनेश्वरम् ।
वक्ष्ये विद्यार्णवः श्रीमान् नराणां जन्मलक्षणम् ॥ इत्यादि ।

End. ... ...
... ... ।
आयुः श्रियं ददतु यस्य नरस्य कोष्ठीं
शास्त्रं विचार्य्य गणयामि गुरोः प्रसादात् ॥

Colophon. (खण्डितत्वात् शेषो नास्ति) ।

विषयः । कोष्ठीगणनकरणादिनियमः ।

No. 112. नर्म्मदामाहात्म्यम् . (स्कन्दपुराणीय-रेवाखण्डान्तर्गतम्) Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 424. Lines, 9 on a page. Extent, 5,300 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1938. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीनर्मदायै नमः ।
मार्कण्डेय उवाच ।
पुराणानाञ्च सर्व्वेषां प्रारम्भे व्यासपूजनम् ।
हिरण्यकर्णमुद्राभ्यां करमुद्रादिसंयुतम् ॥
वस्त्राणि पञ्च देयानि बहुमूल्यानि भक्तितः ।
तदन्ते च तथा देया दक्षिणा पुष्कला नृप ॥

युधिष्ठिर उवाच ।

त्यक्त्वा चोत्तरदिग्भागं देवभूमिं मनोहराम् ।
गङ्गा त्रिपथगा देवी यमुना च सरस्वती ॥
गङ्गाद्वारं हिमस्थानं कुञ्जाग्रे ब्रह्मयोनिकम् ।
उग्रं कणखलञ्चैव केदारं भैरवं तथा ॥
निमिषञ्च गयातीर्थं कुरुक्षेत्रञ्च पुष्करम् ।
वाराणसीप्रयागञ्च गङ्गासागरसङ्गमम् ॥
कालञ्जरञ्चार्य्यतीर्थं प्रभासं शशिभूषणम् ।
पुण्यान्येतानि तीर्थानि त्यक्त्वा क्षेत्राणि सुव्रत ॥
सेव्यते केन कार्य्येण नर्म्मदैव महानदी ।

मार्कण्डेय उवाच ।

शृणु राजन् महाबाहो ब्राह्मणैर्भ्रातृभिः सह ।
तत्तेऽहं कथयिष्यामि पुराणं स्कन्दकीर्त्तितम् । इत्यादि ।

End. कारुण्यं सर्व्वभूतेषु नर्म्मदाख्यानुचिन्तनम् ।
इदं ज्ञानमिदं ध्यानं शेषं कर्म्मात्मबन्धनम् ॥
यज्जपाच्छ्रवणादेव पुनर्जन्म न विद्यते ।

Colophon. हरिः ॐ तत्सदिति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये रेवाखण्डकल्प-कल्पान्तविवरणं नामाध्यायः ॥ ७५ ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
शुभमस्तु श्रीॐकारेश्वरनर्म्मदोत्तरतटे लेखक केशवजोषी महाराजाधिराजजी तस्य पठनार्थं शुभम् । सम्वत् १९३८ ॥

विषयः । इति स्कन्दपुराणे रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये आदिकल्पे देव-ऋषिसम्वादे प्रथमोऽध्यायः । इति स्क० पु० नर्म्मदावतारो नाम २ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदावतारो नाम ३ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मनुयको (?) नाम ७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये सोमनाथयात्राविधिर्नाम ८ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये सोमनाथतीर्थवर्णनं नाम ९ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये योगतीर्थादिमाहात्म्यं नाम १० अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गाङ्गलेश्वरतीर्थवर्णनं नाम ११ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मत्स्येश्वरतीर्थवर्णनं नाम १२ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कलहंसवर्णनं

नाम १३ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये पुरसिद्धेश्वरादिलिङ्गवर्णनं नाम १४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये निषादशिवलोकप्राप्तिर्नाम १५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये नागेश्वरतीर्थवर्णनं नाम १६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये जनकयज्ञो नाम १७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये सप्तसारस्वततीर्थकीर्त्तनं नाम १८ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये १९ अः । इति स्क पु० नर्म्मदामाहात्म्ये २० अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कुब्जासङ्गमो नाम २१ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये २२ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये घृतकुल्यामधुकुल्यामाहात्म्ये २३ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कुब्जासङ्गमो नाम २४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये माहेश्वरपुराणानुकीर्त्तनं नाम २५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मण्डलेश्वरकीर्त्तनं नाम २६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गर्द्दभेश्वरतीर्थवर्णनं नाम २७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गौरीखण्डाख्यानं नाम २८ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये २९ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये बाणासुरवरप्रदानो नाम ३० अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये हिरण्यबाहुवरप्रदानो नाम ३१ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये पञ्चलिङ्गवर्णनं दीक्षादिक्षुषिमोक्षणं नाम ३२ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ब्राह्मणभार्य्यासहस्वर्गारोहणं चक्रतीर्थवर्णनं सुवर्णपुरहृतमोक्षणं नाम ३३ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये हिमांशुरक्षणार्थं पातालेश्वरवर्णनं नाम ३४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये माम्बाटतीर्थवर्णनं इन्द्रद्युम्नवरप्रदानो नाम ३५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये वैदूर्य्यपर्व्वतवर्णनं नाम ३६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कपिलासङ्गमे वसूदम(?)वरप्रदानो नाम ३७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये विश्वश्रवाख्यानं नाम ३८ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ३९ अः । इनि स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये विमलेश्वरकीर्त्तनं वभ्रुभारद्वाजादिऋषीणां सानुग्रहं व्याघ्रेश्वरवर्णनं नाम ४० अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये पर्व्वतसूत्रवेष्टनमहिमा नाम ४१ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कावेरीसङ्गमो नाम ४२ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ध्वजाविमलारोपणविधिश्चण्डवेगास्वर्गसोपानपद्धतिर्नाम ४३ अः । इति स्क० पु० ररण्डीसङ्गममहिमाकथने निमिनाम राजर्षिमोक्षणं नाम ४४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ररण्डीसङ्गमे सूर्य्यसेनवरप्रदानो नाम ४५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ररण्डीमहिमा ब्रह्मदुर्वासोवरप्रदानो नाम ४६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये भरतवरप्रदानो नाम ४७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये भृगुमाहात्म्यं नाम ४८ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ४९ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कपिलासङ्गमो नाम ५० अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कुवलयाश्वस्वर्गारोहणं नाम ५१ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये नरकवर्णनं नाम ५२ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये नरकाख्या नाम ५३ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये

कूर्म्मगतिशक्ये (?) नाम ५४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये राजर्षिशशाङ्कहरिश्चन्द्रवर-प्रदानो नाम ५५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गौरीतीर्थादिकीर्त्तनं नाम ५६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गौरीतीर्थादिकीर्त्तनं नाम ५७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये माहलोकादिवर्णनं नाम ५८ अः । इति स्क० पु० न० मा० माहकालोकादिवर्णनं नाम ५९ अः । इति स्क० पु० न० मा० शिवमहिमा नाम ६० अः । इति स्क० पु० न० मा० युवनाश्वसत्यधर्म्मयो-राख्यानं नाम ६१ अः । इति स्क० पु० न० मा० शिष्टादि-ऋषि-रन्तिदेवसंवादो नाम ६२ अः । इति स्क० पु० न० मा० रन्तिदेवसंवादो नाम ६३ अः । इति स्क० पु० न० मा० कुब्जामाहात्म्ये ६४ अः । इति स्क० पु० न० मा० कुब्जामाहात्म्ये ६५ अः । इति स्क० पु० न० मा० अगस्त्य-प्रत्यागमनो नाम ६६ अः । इति स्क० पु० न० मा० अशोकवनिकावर्णने ६७ अः । इति स्क० पु० न० मा० वागीश्वराख्यानं नाम ६८ अः । इति स्क० पु० न० मा० सप्तसारस्वततीर्थवर्णने ६९ अः । इति स्क० पु० न० मा० वाराहतीर्थवर्णने ७० अः । इति स्क० पु० न० मा० शुक्ल-तीर्थे रुद्रकीर्त्तने ७१ अः । इति स्क० पु० न० मा० शुक्लतीर्थमहीवर्णने ७२ अः । इति स्क० पु० न० मा० कोकिलाख्यान-विष्णुस्तुतिर्नाम ७३ अः । इति स्क० पु० न० मा० रोहिणीतीर्थ-वर्णनं ७४ अः । इति स्क० पु० न० मा० भृगुतीर्थवर्णनं नाम ७५ अः । इति स्क० पु० न० मा० रेवासागरसङ्गमे, भुवनेश्वरतीर्थवर्णनं नाम ७६ अः । इति स्क० पु० रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये रेवासागरसङ्गमे भुवनेश्वरतीर्थवर्णनं नाम ७७ अः । इति स्कन्दपुराणे रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये रेवाखण्डकल्पकल्पान्तविवरणं नाम ७८ अध्यायः । इति सम्पूर्णम् ।

No. 113. नव्यधर्म्मप्रदीपः . By कृपारामः . Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 68. Lines, 11 on a page. Extent, 4,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura Post Office Khaḍāra grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ कालिकायै नमः ।

शोणाञ्चलस्मितमुखेन्दुविलासलक्ष्मीम्
विभ्रन्मनोहर × × × निशमञ्जनाभः ।
हृत्पुण्डरीकमधितिष्ठति शाम्भवं यो
भृङ्गायमानचरणोऽखिलधर्म्मसाक्षी ॥
लोलालकः कवलकुञ्चितपाणिकोषः
स्फीताभिरामसितपङ्कजलोचनश्रीः ।

पायादपायबहुलादिह मां विभूत्यै
गोपीजनाञ्जननिभोऽखिलधर्म्मसाक्षी ॥
क्षिति-जल-शुचि-पवन-द्यो-यजमानेन्द्वर्कमूर्त्तिर्जयति ।
विश्वं परिरभ्य × × नम ईशायेन्दुमौलये तस्मै ॥
विपुलतनुरतीवनिम्ननाभिः
पलितशिराः करिविन्दुशोणमूर्त्तिः ।
स्मृतिषु नयविदर्थपारदृश्वा
जयति गुरुर्जयरामनामधेयः ॥
हंसाविव पुण्यपक्षौ त्रिलोकचन्द्रः कृष्णचन्द्रः ।
सीमामयस्रवन्तीतीरचरौ नरपती जयताम् ॥
तर्कादितन्त्रपरतन्त्रविशुद्धबुद्धि-
रानन्दकन्दभरतेषु विशारदश्च ।
तावेतयोर्विषदकीर्त्तिलताविताना-
च्छायां निषेव्य सुखिनौ सुकवी श्रयाते ॥
तौ प्रीणयन् सुवलिताञ्जलि साधुता वा
(?) सन्नद्धवामतनयो ह्यथ वंशजन्मा ।
मन्वादिशास्त्रममलीकृतधर्म्मजातं
पूर्व्वैरितो व्यवहृतं समुदीरयामि ॥
वैषद्येन व्यञ्जयंस्तूर्णमर्था-
नल्पारम्भः श्रीकृपारामनाम्ना ।
निर्म्मज्ज्य श्रीकृष्णपादारविन्दे
व्यातेनेऽयं नव्यधर्म्मप्रदीपः ॥
गौड़ाः स्मृतौ साम्प्रतमाद्रियन्ते
प्रायेण नव्यानुमतान् हि धर्म्मान् ।
अतोऽत्र गौड़ादृत एव धर्म्म-
प्रकाशने स्यान्मम पक्षपातः ॥
... ...
... ... ।
विश्वाधारं तं प्रपञ्चादिहेतुं
कालं वक्ष्याम्यर्थतो भेदतश्च ॥

यद्यप्यखण्डानन्दबोधः परमात्मा सर्ग-स्थिति-लय-लीन-सकलाधारः सनातनः शुभाशुभकर्म्मफलदानप्रतिभूरेकः कालोऽखण्डदण्डायमानः सिद्ध एव यथाह ।

विष्णुपुराणम् ।

कालस्वरूपं रूपन्तद्विष्णोर्मैवेय वर्त्तते ।

विष्णुधर्म्मोत्तरम् ।

अनादिनिधनः कालो रुद्रः सङ्कर्षणः स्मृतः ।
कलनात् सर्व्वभूतानां स कालः परिकीर्त्तितः ॥ इत्यादि ।

End. अत्र ब्राह्मणवधप्रायश्चित्तमुक्त्वा यस्तैः सह सम्बन्धं कुर्य्यात् तस्यापि प्रायश्चित्तमभिधाय सुमन्तुनोक्तमिति । तेनाततायिवधे नैतत् सूत्रं पूर्व्वोक्तनिषेधकम् । दोषोऽन्यत्रेति सूत्रन्तु आततायिव्यतिरिक्तवधे दोषप्रतिपादकं गोब्राह्मणात् स्नातः प्रायश्चित्तं कुर्य्यादिति तु प्रायश्चित्ताङ्गस्नानप्रतिपादकं गोहेतुकं स्नानं व्यासेन प्रतिपादितम् । तथाच व्यासः ।

श्रूयन्ते यानि तीर्थानि त्रिषु लोकेषु विश्रुतः ।
अभिषेकः समस्तेषां गवां शृङ्गोदकस्य च ॥

ब्राह्मणशब्देनात्र विधिवाच्यमपेक्षितं तद्धेतुकं स्नानं यथाविहिताघमर्षणपूर्व्वकम् । तेन गोहेतुकं स्नातो ब्राह्मणहेतुकं स्नातश्च प्रायश्चित्ताधिकारी भवति नत्वाप्लवनमात्रेणेति वाक्यार्थः ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्) ।

विषयः । कालनिरूपणम् । धर्म्माधर्म्माणामादिकारणकथनम् दशविधसंस्कार-तिथ्यादि-और्द्धदैहिक-शुद्धि-श्राद्ध-आह्निकाचार-इष्टापूर्त्तादिसमस्तधर्म्माणां निरूपणम् । स्वर्गापवर्गदधर्म्मनिरूपणम् । राजधर्म्मनिरूपणम् । धर्म्माधर्म्मविवर्त्तनकथनञ्च ॥

No. 114. नारायणार्चारत्नमाला By भगवद्गोस्वामी. Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 46. Lines, 9 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura Candrakoṇā Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नारायणं परं धाम नौमि बोधसुखाप्तये ।
यन्नामार्कोदयो हन्ति मायामोहतमस्विनीम् ॥

प्रातः प्रबुध्य गुरुं देवञ्च नमस्कृत्य बहिर्नाड़ीपदेनोत्थाय स्वस्तिकाद्यासनेनो-
पविश्य ... ब्रह्मरन्ध्रान्तं ज्योतिर्मयं देवं ध्यात्वा .... आवश्यकं निर्वर्त्त्य
शौचं दन्तधावनं च कृत्वा मूलमन्त्रेण मुखं प्रक्षाल्याचम्य मन्त्राभिषेकपूतदेहः
देवनिर्म्माल्यमपाकृत्य पुष्पादिना अभ्यर्च्य स्नायात् ॥ इत्यादि ।

End. अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते ।
ग्रहणेऽर्कस्य चेन्दोर्वा शुचिः पूर्व्वमुपोषितः ॥
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः ।
ग्रासाद्विमोक्षपर्य्यन्तं जपेन्मन्त्रं समाहितः ॥
अनन्तरं तद्दशांशं क्रमाद् होमादिकं चरेत् ।
तदन्ते मन्त्रसिद्ध्यर्थं गुरुं संपूज्य तोषयेत् ॥
ततश्च मन्त्रसिद्धिः स्यात् देवता च प्रसीदति ।
अथवा देवतारूपं गुरुं भक्त्या प्रतोषयेत् ॥
पुरश्चरणहीनोऽपि मन्त्री सिध्येन्न संशयः ।
एवं साधितमन्त्रस्तु काम्यकर्म्माण्यथाचरेदिति ॥

Colophon. इति श्रीभगवद्गोस्वामिकृता नारायणार्चारत्नमाला समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । प्रातःकृत्यनिरूपणम् । वासुदेवपूजानिरूपणम् । नारायणबीजादिनिरूपणम् । नारायणपूजाविधिः । दशाङ्गाद्युपासनाभेदनिरूपणम् । मन्त्रसिद्धिप्रकारकथनम् । मन्त्रसिद्धौ पुरश्चरणस्यावश्यकताकीर्त्तनम् । पुरश्चरणमकृत्वापि मन्त्रसिद्धिर्भविष्यतीति कथनञ्च ॥

No. 115. नृसिंहपूर्व्वतापनीयोपनिषद्दीपिका . (षट्चक्रोपनिषद्दीपिकासहिता) By नारायणः . Substance, country-made paper, 13×7 inches. Folia, 33. Lines, 12 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । ॐ श्रीगुरवे नमः ।
ॐ नृसिंहतापनी पूर्व्वपञ्चोपनिषदुज्ज्वला ।
खण्डानि सप्त चत्वारि चैकं त्रीणि च त्रीणि च ॥
सशक्तिकः परस्परोऽनादिरनन्त इत्युक्तमद्वैतप्रकरणे स च स्वलीलया जगत्
तनोति धर्म्माधर्म्मौ चान्योन्यप्रतियोगिनावाकृष्यमानौ राजेव भट्टौ विलोक-

यितुं निर्मिमीते तदधिकारिणश्च स्वमायाकल्पितान्यज्ञानिनो जीवानाविष्करोति तेषु च धर्म्माधर्म्मानुसारेणानुग्रहनिग्रहावातनोति तत्र यदा केचिदधर्म्माः स्वकृतधर्म्माधर्म्मव्यवस्थाभङ्गाय प्रवर्त्तते तान्निग्रहीतुं स्वयमदेहोऽपि देहवान् इवाभाति तदावतीर्ण इत्युच्यते । तेऽप्यवतारा भगवदीच्छानुरोधेन चतुर्विधाः गुणावताराः पूर्णावताराः कल्पावताराः अंशावतारास्त्रति तत्र गुणावतारा यथा चतुर्मुख-त्रिनयन-चतुर्भुजादयः ते ह्येकैकं गुणप्रधानत्वाद्गुणावतारा इत्युच्यन्ते पूर्णावतारा यथा नारसिंह-दाशरथि-देवकीपुत्रादयः ते हि गुणसाम्येन सकलभागवतैश्वर्य्यपूर्णत्वात् पूर्णावतारा उच्यन्ते । कल्पावतारा यथा नरनारायण-कपिल-व्यासादयः ते ह्येकैककार्य्यार्थमेकैकमैश्वर्य्यमाविर्भावयन्तः कल्पावतारा इत्युच्यन्ते । अंशावतारा यथा कार्त्तवीर्य्यार्जुन-नारद-भरत-पाण्डवेयार्जुनप्रभृतयः तेषु ह्यस्ति जीवांशोऽस्ति च पारमेश्वरांशः उभयथा (स्वान्त अपारन्तभ्यां ?) कार्य्यदर्शनात् तत्र परं तत्त्वं वेदान्तैरुपदेश्यं तद्व्यवस्थाद्वययुक्तं निर्व्यापारञ्च तत्र निर्व्यापारं निर्गुणं स्वरूपज्ञानेनापवर्गदं सव्यापारं सगुणन्तु स्वानुग्रहेण तेनोभयमपि ज्ञेयं ध्येयमुपास्यञ्चेति परमकारुणिको वेदः शान्तं रूपमुद्दिश्य सानुग्रहं तूपदेष्टुं प्रवृत्तः । प्रथमं तावत् मायामात्रोपादानं भौतिकं प्रातिभासिके स्वेच्छामयं स्वरूपानतिरिक्तं वस्तुतो गन्धर्व्वनगरीसममीश्वरोषितं नारसिंहं स्वरूपं मन्त्रतोऽर्थतश्च निर्णेतुमारभमाणो जगन्मङ्गलस्य भगवतो भजने प्रत्यूहनिरासार्थमाशीरूपमङ्गलमाचरति ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम इत्यादि ।

End. तापनीयोक्तस्तु पञ्चाङ्गन्यासपक्षोऽनेन वा ध्यानेनापि विकल्प्यतेऽधिकफलार्थत्वात् —

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां षट्चक्रस्य प्रदीपिका ॥

Colophon. इति षट्चक्रोपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥

नृसिंहोत्तरतापन्यां त्रिंश्यां स्युः खण्डका नव ।
नृहरेः परमं रूपं प्रणवेनात्र गीयते ॥

पूर्व्वतापन्यनुष्टुप् त्रिष्टुप् नापरा उत्तरा प्रणवद्वारा नारसिंहं रूपं निर्णेतुमारभ्यते तत्रापि मङ्गलार्थं भद्रमित्यादि शान्तिः शान्तिः शान्तिः पाठः ॥ * ॥

विषयः । नृसिंहपूर्व्वतापनीयोपनिषद्व्याख्यानम् । षट्चक्रोपनिषद्व्याख्यानञ्च ।

No. 116. नैमिषारण्यमाहात्म्यम् (स्कन्दपुराणीयं)। Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1908. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। ॐ नमः पुरुषोत्तमाय ॥

पुरा कृतयुगे चैव ऋषयः शौनकादयः।
नैमिषारण्यमागत्य तप उग्रं चकार सः ॥ (?)
अयोध्यानगरे रम्ये स्वयम्भुः पृथिवीपते।
सरोजवदना भार्य्या सत्यरूपा पतिव्रता।
राज्ञा वशिष्ठमाहूय ऋषीणां सर्व्वमागता ॥ (?) इत्यादि

End. कृतोपवासो द्वादश्यां ततः पूर्व्वन्तु पारणम्।
त्रयोदश्यां चतुर्द्दश्यां पौर्णमास्याञ्च सा वसेत् ॥
सर्व्वपापविनिर्मुक्ता विष्णुलोकं स गच्छति ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे नैमिषारण्यमाहात्म्ये उमामहेश्वरसंवादे मिश्रित-माहात्म्ये पञ्चदशदिनवासः × × × × षोड़शोऽध्यायः ॥ संवत् १९०८

विषयः। १ अध्याये, उमामहेश्वरसंवादेन मूलप्रकृतिनिरूपणम्। २ ये, चक्रतीर्थ-माहात्म्यादिकथनम्। ३ ये, तीर्थयात्राविध्यादिः। ४ र्थे, द्वितीयादिप्रवासफलादिकथनम्। ५ मे, तृतीयादिप्रवासफलकथनम्। ६ ष्ठे, चतुर्थ्यादिप्रवासफलादिकथनम्। ७ मे, षष्ठदिवसादि-प्रवासफलादिकथनम्। ८ मे, सप्तमदिवसादिप्रवासफलादिकथनम्। ९ मे, अष्टमदिवसप्रवास-फलकथनम्। १० मे, नवमदिवसप्रवासफलकथनम्। ११ शे, ब्रह्मावर्त्तमाहात्म्यकथनम्। १२ शे, पुष्करमाहात्म्यकथनम्। १३ शे, हंसचेचमाहात्म्यकथनम्। १४ शे, मूलभेदमाहात्म्यकथनम्। १५ शे, शालिनीमाहात्म्यम्। १६ शे मिश्रितमाहात्म्यकथनञ्चेति ॥

No. 117. न्यायदीपिका. By रामकृष्णतर्कावतंसभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 16 × 2½ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1737. Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं सतानन्दं ततो गुरुम्।
न्यायशास्त्रं ऋजुकुर्व्वे ईश्वरज्ञानहेतवे ॥

अथ वागीश्वरं नत्वा आचार्य्यं पितरं तथा ।
तर्कावतंसः श्रीरामकृष्णः × × × दीपिकाम् ॥
तत्र त्रिविधा चास्य शास्त्रस्य प्रवृत्तिः उद्देशो लक्षणं परीक्षा च । उद्देशस्य नाममात्रेण कीर्त्तनम् । लक्षणन्त्वसाधारणो धर्म्मः । लक्षितस्य लक्षणमुपपद्यते नवेति विचारः परीक्षा । भावकार्य्यस्य त्रीणि कारणानि भवन्ति । समवायिकारणं असमवायिकारणं निमित्तकारणञ्च । आद्यं यत्समवेतं कार्य्यमुत्पद्यते तत् । द्वितीयन्तु समवायिकारणप्रत्यासन्नत्वे सति कारणम् । तृतीयन्तु एतदुभयभिन्नकारणम् । इत्यादि ॥

End. अतएव सर्व्वधियां सामर्थ्यमिति । अत्र नैयायिकाः ननु विशिष्टबुद्धिर्विशेषणसाध्या बुद्धित्वात् दण्डीति बुद्धिवत् प्रत्येकज्ञानस्य कारणत्वे उभयवत्त्वानभिज्ञपरादनुमित्यापत्तेः । वह्निव्याप्यो धूमः आलोकः पर्व्वतवृत्तिरित्यादेः । अतो विशिष्टज्ञानस्यैव कारणत्वं न तु ज्ञानद्वयस्य अतएव ख्यातौ व्यधिकरणप्रकारकत्वमिति । इति षोड़शपरिच्छेदः ।

Colophon. इति श्रीरामकृष्णतर्कावतंसभट्टाचार्य्यविरचिता न्यायदीपिका समाप्ता ।
श्रीआनन्दरामदेवशर्म्मणो लिपिरियं पुस्तिका च । शुभमस्तु शकाब्दाः १७३७ ।

विषयः । उद्देशलक्षणपरीक्षात्मकत्रिविधशास्त्रप्रवृत्तिनिरूपणम् । समवायिप्रभृतित्रिविधकारणनिरूपणम् । प्रमाणप्रमेयादिषोड़शपदार्थनिरूपणम् । षड़िन्द्रियनिरूपणम् । उपमाननिरूपणम् । शब्दनिरूपणम् । मङ्गलवादः । प्रामाण्यवादश्चेति ॥

No. 118. न्यायसूत्रम् वा न्यायसूत्रोद्धारः. By वाचस्पतिमिश्रः. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 130 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāra, Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ काली जयति ।
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मिथिलेश्वरसूरिणा ।
लिख्यते मुनिमूर्द्धन्य-श्रीगौतममतं महत् ॥
प्रमाण-प्रमेय-संशय-प्रयोजन-दृष्टान्त-सिद्धान्तावयव-तर्क-निर्णय-वाद-जल्प-वितण्डा-हेत्वाभास-च्छल जाति निग्रहस्थानानां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसाधिगमः । दुःखजन्मदोषमिथ्याज्ञानानामुत्तरोत्तरापाये तदनन्तरापायादपवर्गः । प्रत्य-

क्षानुमानोपमानशब्दाः प्रमाणानि । इन्द्रियार्थसन्निकर्षोत्पन्नं ज्ञानमपदेश्यम-व्यभिचारिव्यभिचारिव्यवसायात्मकं प्रत्यक्षं अथ तत्पूर्व्वकमनुमानं त्रिविधं पूर्व्ववत् शेषवत् सामान्यतो दृष्टञ्च । इत्यादि ।

End. स्वपक्षे दोषाभ्युपगमात् परपक्षे दोषप्रसङ्गो मतानुज्ञानिग्रहस्थानप्राप्तस्यानिग्रहः पर्य्यनुयोज्योपेक्षणं अनिग्रहस्थाने निग्रहस्थानानुयोगे निरनुयोज्यानुयोगः । सिद्धान्तमभ्युपेत्यानियमात् कथाप्रसङ्गोऽपसिद्धान्तः । हेत्वाभासाश्च यथोक्ताः ।

Colophon. इति सूत्रोद्धारे पञ्चमाध्यायस्य द्वितीयमाह्निकम् । निग्रहस्थानविशेषलक्षणं नाम समाप्तः पञ्चमाध्यायोऽपि ॥

शिवेनोरसि विधृतौ पादौ नत्वापवर्गदौ ।
व्यलेखि न्यायसूत्राख्यं चैत्रवस्त्रिवासरे ॥

विषयः । प्रमाण-प्रमेय-संशय प्रयोजन-दृष्टान्त-अवयव-सिद्धान्त-तर्क-निर्णय-वाद-जल्प-वितण्डा-हेत्वाभास-छल-जाति-निग्रहस्थानानां निःश्रेयसकारणानां निरूपणम् ।

No. 119. न्यासतिलकम् (सटीकम्). By वेङ्कटनाथः. Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1879. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse and prose. Correct.

Beginning. गुरुभ्यस्तद्गुरुभ्यश्च नमोवाकमधीमहे ।
दृणीमहे च तत्राद्यौ दम्पती जगतां पती ॥
प्रायः प्रपद्ने पुंसां पौनःपुन्यं निवारयन् ।
हस्तः श्रीरङ्गभर्त्तुर्मामव्याद्भय + + + ॥
अनादेर्निस्सीम्नो दुरितजलधेर्यन्निरुपमं
विदुः प्रायश्चित्तं यदु-रघु-धुरीणाशयविदम् ।
तदारम्भे तस्या गिरमवदधानेन मनसा
प्रपद्ये तामेकां श्रियमखिलनाथस्य महिषीम् ॥
महेन्द्राग्निविष्णुप्रभृतिषु महत्त्वप्रभृतिवत्
प्रयत्नाद्ये तत्त्वे परिणमितवैशिष्ट्यविभवान् ।
अधृष्यत्वं धृत्वा कमितुरधिगम्यत्वजननीं
श्रियं शीतापाङ्गामहमशरणो यामि शरणम् ॥ इत्यादि ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यम् । श्रीमते ।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः कवितार्किककेशरी ।
वेदान्ताचार्य्यवर्य्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥
वाधूल श्रीनिवासार्य्यप्राप्तवेदान्तसम्पदम् ।
लक्ष्मणार्य्यदयापात्रं श्रीनिवासगुरुं भजे ॥ इत्यादि ।

End. आचार्य्याद्रङ्गभर्त्तुर्द्वयसमधिगमे लब्धसत्त्वं तदात्वे
विश्लिष्टाश्लिष्टपूर्व्वोत्तरदुरितभरं यापितारब्धदेहम् ।
नीतं त्वत्कैङ्कर्य्यया वा निरवधिकदयोद्भूतबोधादिरूपं
त्वद्भोगैकस्वभोगं दयितमनुचरं त्वत्कृते मां कुरुष्व ॥
विधानं रङ्गेशादधिगतवतो वेङ्कटकवेः
स्फुरद्वर्णं वक्त्रे परिकलयतां न्यासतिलकम् ।
इहामुत्राप्येष प्रणतजनचिन्तामणिमिरिः
स्वपर्य्यङ्के सेवां दिशति फणिपर्य्यङ्करसिकः ॥ इति ॥

टीकायाः शेषवाक्यम् ।

वेदान्ताचार्य्यपद्यानां भावं को वक्तुमर्हति ।
तथापि तत्कृतिव्याख्यामकार्षं तत्प्रसादतः ॥
श्रीमद्-वेङ्कटनाथार्य्य-करुणापरिणामतः ।
श्रीन्यासतिलकव्याख्या कृता सद्भिर्विशोध्यताम् ॥
वेदान्ताचार्य्यसन्दर्भव्याख्याने कृतसाहसम् ।
क्षमध्वं मां क्षमासारा विदुषामपि दुष्करे ॥
श्रीभाष्यश्रीनिवासेन कौशिकान्वयशोभिना ।
कृतेयं न्यासतिलकव्याख्या ग्राह्या विचक्षणैः ॥

Colophon. इति श्रीन्यासतिलकव्याख्यानं समाप्तम् । शुभमस्तु श्रीरस्तु । श्रीशुभ-
संवत् १८७९ ।

विषयः । श्री-श्रीकृष्ण-रङ्गनाथादिदेवतास्तवः ।

No. 120. पञ्चवटीमाहात्म्यम् . (पद्मपुराणीयम्) . Substance, country-made paper, 12×9 inches. Folia, 49. Lines, 9 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसीतारामचन्द्राय नमः ॥

जटाजूटीर्णारण्यान्तरगतसरित्तीरनिनदत्-
खगश्रेणीकोलाहलविगतनिद्रा भगवती ।
पिधाय स्वौ कर्णौ स्वपति तु तदा तत्कुचयुगं
निजानन्दः शम्भुः स्पृशति सुखहेतुर्भवतु नः ॥

जैमिनिरुवाच ।

कलौ युगे पापमयी धरित्री
धर्म्मो गतः सर्व्वजनात् पृथिव्याः ।
वर्णाश्रमा नैव वसन्ति तस्यां
दिवौकसः क्वापि गता मुनीन्द्राः ॥
तस्मिन् कलियुगे घोरे क्व वस्तव्यं द्विजातिभिः ॥

मार्कण्डेय उवाच ।

साधु साधु महाभाग बुद्धिमानसि वै मुने ।
यत् पृष्टं भवता सर्व्वं तव लोकहिताय च ॥
क्षेत्रं परं पञ्चवटीति नाम्ना
गोदातटे ख्यातिमुपैष्यतीति ।
भुक्तिञ्च मुक्तिं लभतां नराणां
वाराणसीयं प्रतिदास्यति यम् ॥ (?)
... ... पुंसां
रामस्य नामस्मरणेन चाच ॥
क्षेत्राणि यानि जगतीतलसंस्थितानि
मुक्तिप्रदानि कथितानि महामुनीन्द्रैः ।
तेषामसौ पञ्चवटी कृपालो
रामस्य पादरजसाधिकृता भवन्ताम् ॥ इत्यादि ।

End. तेषां मुक्तिफलं करस्थितमिति ज्ञेयं बुधैर्निश्चयात् ।
श्रीरामस्य दयानिधेर्यदि कृपा जायेत किं दुर्लभम् ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे नाशिकपञ्चवटीमाहात्म्ये महिमवर्णनं नाम एकोनविंशाध्यायः । श्रीसीतारामार्पणमस्तु ।

विषयः । पञ्चवटीनामकस्यारण्यस्य माहात्म्यकीर्त्तनम् ॥

No. 121. पञ्चीकरणवार्त्तिकाभरणम् . Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 280 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benaras, Gurusvāmi Maṭha. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । इह खलु परमेश्वराराधनार्थमनुष्ठितैरित्यादिकर्म्मभिः परिशुद्धान्तःकरणानां अतएव नित्यानित्यवस्तुविवेको स्वार्थभोगविराग-शमादि-साधनसम्पत्-मुमुक्षुत्वाख्य ... ... ।

End. श्रवणमननस्यैव निदिध्यासनोऽधिकारादिति ।

Colophon. इति पञ्चीकरणवार्त्तिकाभरणं समाप्तम् ।

विषयः । पञ्चीकरणवार्त्तिकस्य व्याख्यानम् ।

No. 122. पञ्चीकरणविवरणटीका (तत्त्वचन्द्रिका) . Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 532 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Gurusvāmi Maṭha. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने श्रीगुरवे ।
यन्नामरूपजगदुद्भवसम्प्रतिष्ठा
संकोचकारणमनिर्व्वचनीयशक्ति ।
सच्चित्सुखाद्वयवपुर्जगतो हिताय
रामाभिधामुपगतं भुवि तं नमामि ॥ इत्यादि ।

End. सीता-सुवर्णलतिका-परिवीतगात्रं
प्रेमरसार्द्रचरणं सुखमुत्पलाक्षम् । (?)
कीर्त्तिप्रसूनपरिशान्ति + सर्व्वलोकं
रामाभिधं जगति कल्पतरुं नमामि ॥

Colophon. इति श्रीपञ्चीकरणविवरणटीका तत्त्वचन्द्रिका नाम परिसमाप्ता । महाशील-महाबुद्धि-श्रीसदाशिवानन्दतीर्थस्वामिपूज्यपादशिष्य-श्रीरामब्रह्मानन्दतीर्थस्येयम् ॥

विषयः । पञ्चीकरणविवरणस्य व्याख्यानम् ।

No. 123. पञ्जीवाक्यप्रबोधः (कातन्त्रस्य, खण्डितः). By नरहरिशर्म्मा Substance, palm-leaf, 20½ × 1½ inches. Folia, 47. Lines, 4 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja, Parganā Bhāyoāl grāma Dakṣiṇa-bhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥ श्रीधातुः ॥

श्रीयुतकृष्णपदाम्बुजयुगलं मम चित्तमत्तरोलम्बः ।
धौमकरन्द ... ... इन्दिराश्रयं विशतु ॥

श्रीधातुः ॥

धातुविभक्तिवर्ज्जमिति, ननु वर्ज्जनं परित्यागः । न हि अर्थवत्तायां धातु-विभक्तिपरित्यागः सम्भवति तयोरप्यर्थवत्त्वात् । किन्तर्हि लिङ्गसंज्ञाप्राप्ति-काले, ततश्च निषेधस्य प्राप्तिपूर्व्वकत्वात् अर्थवल्लिङ्गं धातुविभक्तिवर्ज्जमिति निर्द्देशो युज्यते । सत्यं लिङ्गसंज्ञाप्राप्तिदशायां धातुविभक्ती वर्ज्जयिष्यतीति कृत्वा तत्पूर्व्वदशायामपि योग्यतया धातुविभक्तिवर्ज्जमित्युच्यते क्रियायोग्य-तयैव कृदन्तप्रयोगात् । यथा अपचन्नपि सूपकारः पाचनयोग्यतया पाचक उच्यते इति केचित् । वर्ज्जनशब्दोऽत्यन्ताभाववचनोऽन्योन्याभाववचनश्च । तत्र नाद्यः धातुविभक्त्योरत्यन्ताभावो धातुविभक्त्योरपि वर्त्तते, ततश्च धातु-विभक्त्योरपि लिङ्गसंज्ञा स्यात् वर्ज्जनस्य वैयर्थ्यं स्यात् । द्वितीयस्तु सम्भव-त्येव । तथाहि धातुविभक्त्योरन्योन्याभाववद् यदर्थवत्तल्लिङ्गमिति । अत्यन्ता-भावोऽपि घटते । तथाहि जातिरेव पदार्थ इति मते धातुविभक्तिशब्देन धातुत्वविभक्तित्वमुच्यते, ततश्च धातुत्वविभक्तित्वात्यन्ताभाववद्यदर्थवत्तल्लिङ्ग-मिति न दोषः ।

End. अन्ये तु प्रत्ययग्रहणाभावे ककार इति क्रियतां कृत्तकारग्रहणस्य व्याप्त्यर्थत्वात् सामान्येऽकारे भविष्यतीत्याह अपरे तु कृद्ग्रहणसामर्थ्यादेव सामान्यककारो-पलब्धिः अन्यथा स्त्रियामाकार इति कृते अकयोरनुवर्त्तनात् पुत्रकाम्या इत्यत्र सर्वथैव न स्यादिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीनरहरिशर्म्मविरचिते पञ्जीवाक्यप्रबोधे नामप्रकरणे द्वितीयः पादः ॥

विषयः । वादार्थरीतिमाश्रित्य यथासम्भवं त्रिलोचनदासकृत-कातन्त्रवृत्तिपञ्जिकायाः व्याख्यानम् । अश्रुतपूर्व्वोऽयं ग्रन्थः कालापानामतीवोपयोगी । सन्धिप्रकरणस्य तु व्याख्यान-मनेन न कृतमित्यनुमीयते ।

No. 124. पदार्थखण्डनटीका. By रुद्रन्यायवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1547. Place of deposit, District Pharidpura, Kotālipāḍā, Unasiyā grāma, Paṇḍita Dvārikānātha Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नम इत्यादिश्लोकव्याख्या अस्मदीयानुमानदीधितिपरीक्षायां द्रष्टव्या । तत्र तेषु मध्ये दिक्कालौ दिक्कालपदवाच्यौ । इत्यादि ॥

End. तत्तत्प्रकारतातिरिक्तप्रकारतासम्बन्धस्यैव कार्य्यतावच्छेदकत्वात् ।

Colophon. इति रुद्रन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचिता पदार्थखण्डनव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । रघुनाथशिरोमणिकृतस्य पदार्थखण्डननामकस्य न्यायग्रन्थस्य टीका ।

No. 125. परमहंसपञ्चाङ्गम् (रुद्रयामलीयम्). Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 89. Lines, 6 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीभैरव उवाच ।
ॐ त्वत्सेवयास्मि तुष्टोऽहं वरं वरय सुव्रते ।
यत्किञ्चित् पृच्छसे देवि तत्ते सर्व्वं वदाम्यहम् ॥
श्रीदेव्युवाच ।
सन्तुष्टो देवदेवो मे वरयोग्यास्म्यहं यदि ।
तदा मे ब्रूहि पटलं परमहंसस्य दैवतम् ॥ इत्यादि ।

End. इदं परमतत्त्वं हि स्वङ्गभूतञ्च पञ्चमम् ।
परमहंसस्य देवस्य स्तवराजं स्तवोत्तमम् ॥
सदा गुह्यं सदा गोप्यं गोप्तव्यञ्च सदा प्रिये ।
राज्यं देयं शिरो देवि न देयं मे तदीश्वरि ॥
अभक्तेभ्योऽपि पुत्रेभ्यो दत्त्वा नरकमाप्नुयात् ।
विना शिष्याय नो दद्याद् यस्य कस्यापि कर्हिचित् ॥
दुर्जनेभ्यः सदा गोप्यं गोप्तव्यं सर्व्वथा प्रिये ॥

Colophon. इतिश्रीरुद्रयामले तन्त्रे परमहंसस्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । परमहंसस्य रुद्रयामलीय-पटल-पद्धति-सहस्रनाम-कवच-स्तोत्रात्मकपञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

No. 126. पुरश्चरणचन्द्रिका. Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1738. Place of deposit, District Ḍhākā, Roāil grāma, Bābu Yogīndra Mohana Rāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शम्भवे ।

अथाहञ्च प्रवक्ष्यामि पौरश्चारणिकं विधिम् ।
येन विना न सिद्धः स्यान्मन्त्रः कल्पशतैरपि ॥
जीवहीनो यथा देही सर्व्वकर्म्मसु चाक्षमः ।
पुरश्चरणहीनोऽपि तथा मन्त्रः प्रकीर्त्तितः ॥ इत्यादि ।

End. श्रोत्रयोर्वक्षसि प्रोक्ता नासा न्यसेच्च षष्ठके ।
अथ कर्पूरयोर्नाभौ मूलविद्याञ्च विन्यसेत् ॥ * ॥

Colophon. इति पुरश्चरणचन्द्रिका समाप्ता ॥ शाके वसुग्निमुनीन्दुमे लेखयामास)

विषयः । पुरश्चरणलक्षणादिनिरूपणम् । पुरश्चरणविधिः । नैमित्तिकपुरश्चरणनिरूपणम् । ग्रहणपुरश्चरणादिनिरूपणम् । मन्त्रप्रबोधज्ञानादिकथनञ्चेति ।

No. 127. पुरश्चरणदीपिका. By चन्द्रशेखरः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 41. Lines, 6 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1656. Place of deposit, District Barisāla, Mānapāsā, Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।

इन्दीवरनिभं श्यामं पुण्डरीकदलेक्षणम् ।
गोपीनां हृदयानन्दं तं वन्दे यदुनन्दनम् ॥
श्रीचन्द्रशेखरो विप्रः सम्प्रदायक्रमान्वितः ।
नानागुरुमतं ज्ञात्वा सद्गुरूणां मतं शुभम् ॥

तनोति सर्व्वमन्त्राणां पुरश्चरणदीपिकाम् ।
धर्म्मार्थकाममोक्षेषु शास्त्रमाद्येषु योजनम् ॥
सिद्धमन्त्रस्य प्रोक्तो हि विनियोगो विचक्षणैः ।
पुरश्चरणपूर्व्वोऽसौ विनियोगो मनोर्मतः ॥ इत्यादि ।

End. ... ... यः कृष्णं पश्यति चक्षुषा ।
जीवन्मुक्तो भवेन्मन्त्री सत्यं सत्यं मयोदितम् ॥
कलितिमिरहरा निर्म्मिता दीपिकेयम् ।
वर्षे द्वादशसंयुक्ते दशपञ्चशते गते ॥

Colophon. इति चन्द्रशेखरविरचितायां पुरश्चरणदीपिकायां पञ्चमः प्रकाशः समाप्तः ।
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥ ऋतुबाणतिथौ शाके ... ... ।

विषयः । सर्व्वमन्त्राणां पुरश्चरणविध्यादिः ॥

No. 128. पुरश्चरणलहरीतन्त्रम्. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhi, Post Office Pākuḍā, Keḍā grāma, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । श्रीसुभगा उवाच ।
पूजाम्येकं महाभाग नारद ब्रह्मनन्दन ।
शिष्यस्त्वं शिवदेवस्य पार्व्वत्याश्च महापते ॥
एकोच्चारणमात्रेण सर्व्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
किं तस्य पुरश्चरणं देव कथं वा क्रियते वद ॥ इत्यादि ।

End. काकिनीषु न सिद्धेत शाकिनीपुटितं जपेत् ।
तदा सिद्धो भवेद्विप्र नात्र कार्य्या विचारणा ॥

Colophon. इति पुरश्चरणलहरीतन्त्रे पञ्चमः पटलः ॥ * ॥

विषयः । १ मे पटले नारदसुभगासम्वादमुखेन प्रातःकृत्यादिनिरूपणम् । २ ये रुद्राक्षधारणफलादिनिरूपणम् । ३ ये वर्णपूजनविध्यादिः । ४ र्थे जपविध्यादिः । ५ मे पुरश्चरणान्ते कर्त्तव्यादिकथनञ्च ।

No. 129. प्रपञ्चसारः. By शङ्कराचार्य्यः. Substance, country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Extent 68 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ व्यवस्थिते त्वेवं मासात् पक्षात् दिनादपि ।

मुहूर्त्तान्नाड़िकायाश्च क्षणादपि च वर्द्धते ॥

जन्तुः षड़ङ्गी पूर्व्वं स्याच्छिरः पादौ करौ तथा ।

अन्तराधिश्चेति पुनः षड़ङ्गेषु प्रवर्त्तते ॥ इत्यादि ।

End. सौषुम्नवर्त्म सुधियोदित नादसङ्गात्

पञ्चाशदीरयति पंक्तिश एव वर्णान् ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्य्यकृते प्रपञ्चसारे द्वितीयः पटलः ॥ * ॥

विषयः । उदरमध्यस्थशिशोरवस्थावर्णनम् ॥

No. 130. प्रपञ्चसारः. Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 167. Lines, 9 on a page. Extent 2,800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Bābu Girindranātha Datta. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अ क च ट त प यादैः सप्तभिर्वर्णवर्गै-

र्विरचितसुखवाहा पादमध्याख्यरत्का (?) ।

सकलजगदधीशा शाश्वता विश्वयोनि-

र्वितरतु परिशुद्धिं चेतसः शारदा नः ॥

अथाभवन् ब्रह्महरीश्वराख्याः

पुरा प्रधानात् प्रलयावसाने ।

गुणप्रभिन्ना जगतोऽस्य सृष्टि-

स्थिति-क्षये स्पष्टनिविष्टचेष्टाः ॥

स्वनिष्पत्तिं च कृत्यञ्च ते विचिन्त्य समाविदन् ।

वक्तारमजमव्यक्तमरूपं शायिनं विभुम् ॥

मूर्त्त्याभासेन दुग्धाब्धौ कपशङ्खसमाकुले (?) ।

मरुत्संघट्टनोत्कीर्णलहरीकणशीतले ॥

उद्यदादित्यकिरणप्रशान्तशिशिरोदये ।
पूर्णचन्द्रकरामर्शप्रतिक्षुब्धजलाशये ॥
अनन्तभोगे विमले फलायुतविराजिते ।
शायिनं शार्ङ्गिणं शौरि ... ... ।
तुष्टुवुर्हृष्टमनसो विष्टर ... विभुम् ॥
इति दृष्टो हरिस्तेन सरोजोदययोनिना ।
मूलार्णमर्णविकृती विकृते विकृतीरपि ॥ इत्यादि ॥

End. इत्याचारयुतः सम्यगाचार्य्यं यः समर्चयेत् ।
कृतकृत्यः स वै शिष्यः परत्रेह च ... ... ॥
देवान्ऋषीनपि पितॄनतिथींस्तथाग्नीन्
नित्योदितेन मनसा ... ... ऽर्चयेद् यः ।
दृष्टानवाप्य सकलानिह भोगजातान्
प्रेत्यापि याति परमं पदमादिपुंसः ॥
पदाश्रया हि प्रकृतिः प्रभावतो
विभिन्ननारादिसमुत्थितो यशः । (?)
जगन्ति पुंस ... रवीन्दुवह्नयो
नमोस्तु तस्मै परिपूर्णतेजसे ॥

Colophon. इति श्रीप्रपञ्चसारे षट्त्रिंशत्तमः पटलः ॥ ३६ ॥ समाप्तोऽयं प्रपञ्चसार-ग्रन्थः । शुभम् ।

विषयः । मूलक्रियादीनां प्रकृतिनिरूपणम् । शिरःपादादिभिः षड्ङ्गैः पूर्णस्य जन्तोर्बहिरभ्यन्तरवृत्तिनिरूपणम् । अग्निसोमयोर्भेदतः षोडशसंख्यात्मकवर्णविभागनिरूपणम् । वर्णानां बीजस्वरूपनिरूपणम् । विधिविहितमन्त्राणां दीक्षाविधानम् । दीक्षाग्रहणनियमः । अक्षर-देवतानां नामकीर्त्तनपुरःसरं प्रवरादिकीर्त्तनम् । प्राणाग्निहोत्रविधानम् । शकलप्रपञ्चमूला-त्मिकायाः प्रकृतेः सजपाभिषेकाङ्कतार्चनाद्यसाङ्गमन्त्रविधानम् । त्रिपुराभिधविद्यानिरूपणम् । सहाङ्गभेदजपार्चनाङ्कतक्रमैः श्रियोमन्त्रविधिः । दुर्गायाः साङ्गजपार्चनाङ्कतविधिः । चतुरक्षर-संज्ञकमन्त्रविधानम् । चन्द्रमन्त्रकथनम् । मन्मथमन्त्रविधिः । अष्टाक्षराख्यमन्त्रविधिः । मास-भेदभिन्नमन्त्रादिविधानम् । श्रीकरनामधेयाष्टाक्षरमन्त्रविधिः । विष्णुपञ्जरनिरूपणम् । दक्षिणा-मूर्त्तिसंज्ञकमन्त्रविधिः । यन्त्रविरचनादिभिर्बहुप्रकारयुतानां मन्त्रविशेषाणां कथनम् । प्राण-प्रतिष्ठानमनोर्विधानम् । सन्तानयागकथनञ्चेति ।

No. 131. प्रमेयमाला . Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 11 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Andāl Kājoḍā, Paṇḍita Yadunātha Bhaṭṭācāryya. Apprearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कृष्णाय । यत्तु भेदमिथ्यात्ववादिभिरुक्तं प्रमाणतः स्वरूपतश्च दुर्निरूपकत्वात् भेदो न सम्भवतीति । इत्यादि ।

End. उदाहृतश्रुतिस्मृतिविरोधात् पूर्व्वव्याख्याटभिरनुदाहृतत्वाच्च स्वकपोलकल्पितमिति द्रष्टव्यम् । अतश्चतुर्णामपि यतीनां उपवीतमवश्यन्धार्य्यमिति सिद्धम् ॥

Colophon. इति प्रमेयमालायां यतिलिङ्गसमर्थने प्रथमः स्कन्धः ॥ ० ०

विषयः । भेददूषणखण्डनम् । भावान्तराभावसमर्थनम् । खण्डवाक्यार्थभङ्गः । त्रिविधवस्तुपरिच्छेदराहित्यम् । सर्व्वशरीरत्वादिकथनम् । यतिलिङ्गसमर्थनञ्चेति ।

No. 132. प्रयोगदर्पणम् . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 31. Lines, 11 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1740. Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura, Vēḍogrāma, Çrī Jagannātha Ācāryya Gosvāmī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीहरिः ।

श्रीधरादस्मदाचार्य्यपर्य्यन्तान् प्रणमन् गुरून् ।
प्रयोगदर्पणं कुर्व्वे दृश्यते येन संस्फुटम् ॥

श्रीवैकुण्ठं गमिष्यन्तं पुत्रादयः शन्नोदेवीः आपो वा इदं द्रुपदादिव आपोहिष्ठा मयोभुवः ऋतञ्चेतैः संस्नाप्य । इत्यादि ।

End. पित्रादीनां मात्रादीनां आब्दिकं प्रत्याब्दिकं वा कृत्वा परेद्युः पित्रादीन् मात्रादींश्च तर्पयेत् । तीर्थश्राद्धे हिरण्यश्राद्धे च श्राद्धात् परं महालये परेद्युः । * । एवं ब्रह्ममेधादीनां प्रयोगो यथामति सीतारामप्रेरणया कृतस्तस्मादिदं प्रयोगदर्पणं सम्यग्वीक्ष्य अत्रानुक्तद्विरुक्तादीन् धर्म्मशास्त्रप्रवीणाः सन्तः संशोधयन्तु । अनेन भगवान् प्रीतः सीतारामः सीतारामः ॥

Colophon. इति प्रयोगदर्पणे सप्तदशः खण्डः ॥ श्रीहरिः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ शकाब्दाः १७४० ॥

विषयः। १ मे खण्डे मुमुर्षुकर्त्तव्यादिनिरूपणम् । २ ये खण्डे प्रायश्चित्तादिनिरूपणम् । ३ ये खण्डे गर्भिन्यादिमरणे कर्त्तव्यविषयनिरूपणम् । ४ र्थे खण्डे ब्रह्ममेधप्रयोगादिः । ५ मे खण्ड प्रेतनिर्हरणप्रायश्चित्तादिनिरूपणम् । ६ ष्ठे खण्डे अनुमरणविशेषादिकथनम् । ७ मे खण्डे अस्थिसञ्चयनश्मशानाग्निनष्टसन्धानादिनिरूपणम् । ८ मे खण्डे दशाहकृत्यादिनिरूपणम् । ९ मे खण्डे एकादशाहकृत्यादिनिरूपणम् । १० मे खण्डे एकोद्दिष्टादिनिरूपणम् । ११ शे खण्डे सपिण्डीकरणादिनिरूपणम् । १२ शे खण्डे सपिण्डीकरणकालादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 133. प्रश्नदीपः. By काशीनाथः. Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Folia, 14. Lines, 5 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja grāma, Dakṣiṇabhāgā, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ॥

तिमिराम्बुनिधौ मग्नं करैरुद्धृत्य यो जगत् ।
प्रीणयत्यातुरं प्रीत्या तस्मै सर्व्वात्मने नमः ॥
मिहिरेऽस्तमुपायाते तम ... धरातले ।
प्रश्नगेहे प्रदीपोऽयं काशीनाथकृतो बभौ ॥
उच्चनीचादिकं भागं शत्रुमित्रगृहादिकम् ।
विचार्य्यांशं जातकञ्च प्रश्नं ब्रूयाद्विचक्षणः ॥
सुतप्रश्ने सुतस्वामी लग्नस्वामी च संस्थितः ।
नरराशौ तदा पुत्रः स्त्रीराशौ कन्यकोच्यते ॥
समे लग्ने समांशे च शनिः कन्याकरो भवेत् ।
विषमे विषमांशे च लग्ने पुत्रः प्रमोदतः ॥

१० १५ ९
जनन्या नाम नक्षत्रं गतमासतिथौ ग्रहाः ।
४
दृन्दयुक्ताः सप्तभक्ताः पुत्रदोऽर्को गुरुः कुजः ॥
लग्नस्य विंशतांशेन गतमासा निरूपिताः ।
भोग्यांशैर्भोग्यमासैश्च गर्भस्य कल्पयेद्दिनम् ॥

५ १
विषमे जीवसूर्य्यौ + पुत्रजन्मकरौ मतौ ।

६ २ ३
समे राशौ स्त्रियं कुर्य्युः शुक्र चन्द्रधरासुताः ॥
५ ११
सुते लाभे शुभे नारी गुर्व्विणीति निगद्यते ।
शुभयुक्ते क्षितेः पुत्रे सन्ततेः शुभमादिशेत् ॥
शुक्रसोमौ सुतस्थानं यदि दृष्ट्वा न पश्यतः ।
न जायते तदा पुत्रः पुत्रप्रश्ने निगद्यते ॥ इत्यादि ।

End. लग्नस्थौ चन्द्रभूपुत्रौ षष्ठस्थौ बुधभार्गवौ ।
निधनस्थो दिननाथस्तदा मन्त्रिबधो भवेत् ॥
तनयस्य बुधः प्रष्टुः पापैरुदयपुत्रगैः ॥
निधने च निशानाथे भङ्गः सूर्य्यात्मजे क्षितेः ।
सप्तमे निधने चन्द्रे लग्नस्थे च दिवाकरे ॥
विपर्य्यये वा प्रष्टुश्च भवेद्बन्धवधागमः ।
द्विचिकेन्द्रस्थितैः पापैः सम्यैश्च बलवर्जितैः ॥
अष्टमस्थे निशानाथे प्रष्टुर्बन्धे बधेऽथवा ।
१
अर्कार्किसंयुते लग्ने दृष्टे च क्षितिसूनुना ॥
चन्द्रे रविबले सौम्ये प्रष्टुः शिलापतेर्बधः ।
इति जयपराजयप्रश्नः ।
कटुः सूर्य्यः कुजस्तिक्तो नवनिशाकरं मिश्रो ।
बुधो गुरुमित्रो भार्गवश्चाम्ल उच्यते ॥ (?)
शनिः कषायः केन्द्रो भवेन्नित्यं ग्रहो बली ।
सौम्ये लग्ने रसैर्युक्तो भुक्तः पापैर्न नीरसः ॥
यः पश्यति ग्रहो लग्नं केन्द्रस्थस्तस्य यो रसः ।
स रसः प्रथमो भुक्तः प्रष्टु ... ... ॥
पापलग्ने शुभैर्युक्ते शुभे च पापसंस्थिते ।
यद्वास्तु दैवात् संप्राप्तं प्रष्टा तच्च न भुज्यते ॥
इति भोजनविचारः ॥

Colophon. इति श्रीकाशीनाथकृतौ प्रश्नदीपः समाप्तः ॥

विषयः । मङ्गलाचरणम् । पुत्रप्रश्नः । स्त्रीप्रश्नः । स्त्रीजातकम् । रोगिप्रश्नः । परचक्रा-

गमनप्रश्नः । गमनागमनप्रश्नः । वृक्षप्रश्नः । नौकाविचारः । स्त्रीलाभप्रकरणम् । नष्टलाभप्रश्नः । लाभप्रश्नः । पथि विशेषवस्तुदर्शनम् । भोजनविचारश्चेति ।

No. 134. प्रश्नसंग्रहः . By ताजकाचार्य्यः . Substance, country-made paper, 13 × 22 inches. Folia, 46. Lines, 4 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1713. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Lohajaṅga Ākiyādhala, Paṇḍita Kāçīnātha Tarkālaṅkāra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।
भास्वन्तं जगदाधानं प्रणम्य विदुषां मुदे ।
कुरुते ताजकाचार्य्यः प्रश्नानां सारसंग्रहम् ॥
परागमनप्रच्छायां लग्ने क्रूरग्रहो यदि ।
मार्गे आगच्छतः शत्रोर्मृत्युरेव न संशयः ॥ इत्यादि ।

End. पापाः केन्द्रान्त्यवित्तगाः ।
यत्नात् प्रयत्नतस्त्याज्या अन्यत्रैव तु शोभनाः ॥

Colophon. इति प्रश्नसंग्रहः समाप्तः ॥ ० ॥ शकाब्दाः १७१३ ॥

विषयः । प्रश्नगणनादिनिरूपणम् ।

No. 135. प्रस्तावसारसंग्रहः . By श्रीरामशर्म्मा . Substance, country-made paper, 13 × 2 inches. Folia, 76. Lines, 5 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character. Bengali. Date, Sk. 1645. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja grāma, Dakṣiṇabhāgā, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो वाग्देवतायै ।
उमेशमेशौ सर्व्वेशौ नत्वा श्रीरामशर्म्मणा ।
परिसन्तोषकामार्थं प्रस्तावसारसंग्रहः ॥
वाञ्छा सज्जनसङ्गमे परगुणे प्रीतिर्गुरौ नम्रता,
विद्यायां व्यसनं स्वयोषिति रतिर्लोकापवादाद्भयम् ।
भक्तिः शूलिनि शक्तिरात्मदमने संसर्गमुक्तिः खला-
देते येषु वसन्ति निर्म्मलगुणा स्तेभ्यो नरेभ्यो नमः ॥

तत्रादौ पुत्रप्रसङ्गो यथा ।

कोऽर्थः पुत्रेण जातेन यो न विद्वान्न धार्म्मिकः ।
काणेन चक्षुषा किं वा चक्षुः पीड़ैव केवलम् ॥ १ ॥
अजातमृतमूर्खानां वरमाद्यौ न चान्तिमः ।
सकृद्दुःखकरावाद्यावन्तिमस्तु पदे पदे ॥ २ ॥
न पठति यदि पुत्रो धर्म्मशीलो न शूरो,
वहति च परितापं शेषमन्नञ्च भुङ्क्ते ।
परगृहतृणशय्याक्लेशितः कर्म्मदुःखी,
स्मरति च पितृवाक्यं वास्यलोलाकुलाक्षः ॥ ३ ॥
शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक् छत्रेण वर्षातपौ,
नागेन्द्रो निगड़ाङ्कुशेन समदो दण्डेन गोगर्द्दभौ ।
व्याधिर्वैद्यकभेषजैर्मणिमयैर्मन्त्रप्रयोगैर्विषं,
सर्व्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्त्यौषधम् ॥ ४ ॥
लालयेत् पञ्चवर्षाणि दशवर्षाणि ताड़येत् ।
प्राप्ते तु षोड़शे वर्षे पुत्रं मित्रवदाचरेत् ॥ ५ ॥

... ...

जायमानो हरेज्जायां वर्द्धमानो धनं हरेत् ।
म्रियमाणो हरेत् प्राणान् नास्ति पुत्रसमो रिपुः ॥ १२ ॥

End. राजा मत्तः शिशुश्चैव प्रमदा धनगर्विता ।
अप्राप्तमभिवाञ्छन्ति किं पुनर्लभ्यमेव तत् ॥ १६ ॥
वक्ता गुणी शुचिर्दक्षः प्रा ... व्यसनी क्षमी ।
ब्राह्मणः परमर्म्मा च दूतः स्यात् प्रतिभाषवान् ॥ १७ ॥
शतन्द्रयान्न विवदेदिति प्राज्ञस्य लक्षणम् ।
विना हेतुमपि द्वन्द्वः सदा मूर्खस्य लक्षणम् ॥ १८ ॥
महतो दूरभीरुत्वमासन्नेश्वरता गुणः ।
विपत्तौ हि महद्दोषो धीरतामधिगच्छति ॥ १९ ॥

Colophon. इति श्रीरामशर्म्मविरचित-प्रस्तावसारसंग्रहः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु शक १६४५ कार्त्तिकस्य चतुर्विंशतिदिवसे रविवासरे शुक्लपक्षे दशम्यां तिथौ समाप्तोऽयमिति ॥

विषयः। मङ्गलाचरणम् । सज्जनप्रशंसनम् । पुत्रप्रसङ्गः । विद्याप्रसङ्गः । धनप्रसङ्गः । दैवप्रसङ्गः । सुजनप्रसङ्गः । खलप्रसङ्गः । निन्दाप्रसङ्गः । अनभिज्ञप्रसङ्गः । शत्रुप्रसङ्गः । मित्रप्रसङ्गः । आश्रयप्रसङ्गः । भार्य्याप्रसङ्गः । आचारप्रसङ्गः । राजप्रसङ्गः । आशीर्व्वादप्रसङ्गः । धर्म्मप्रसङ्गः । अन्योन्यप्रसङ्गः । गङ्गाप्रसङ्गः । वल्लालसेनप्रसङ्गः । शिवाप्रसङ्गः । शङ्करप्रसङ्गः । वकपञ्चकम् । नानाप्रसङ्गः । विषमार्थप्रसङ्गः । भिक्षाप्रसङ्गः । राजप्रसङ्गान्तरम् । अन्येऽस्मिन्नेकैकं प्रसङ्गमवलम्ब्य बहवः श्लोकाः सन्निवेशिताः, ते च नानाग्रन्थेभ्यः संगृहीताः ।

No. 136. प्रातिशाख्यभाष्यम् . By उवटः . Substance, country-made paper, $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 157. Lines, 11 on a page. Extent, 4,290 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1830. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ ।
सूत्रभाष्यकृतः सर्व्वान् प्रणम्य शिरसा शुचिः ।
शौनकञ्च विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ॥ इत्यादि ।

End. स्वामिकुमारपुत्रेण मुद्गलेन तु धीमता ।
कसमानायेदं दत्तं भ्रात्रे शिष्याय धीमते ॥
वैष्णुभजागतानि यो वेद भक्तितः स स्वर्गलोकं जयति एभिः अथ अमृतत्वं गच्छति इत्याह भगवान् शौनकः ।

Colophon. इति श्रीपार्षदव्याख्यायामानन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र उवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये अष्टादशं पटलं समाप्तं ॥ सम्वत् १८३० ॥

विषयः। ऋग्वेदप्रातिशाख्यव्याख्या ।

No. 137. प्रायश्चित्तविवेकव्याख्या . (निगूढार्थप्रकाशिका) . Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 22. Lines, 8 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Aṇḍāl, Kājoḍā, Akhilanātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ दुर्गायै नमः ।
गोरोचनातिलकमञ्जुलभालदीप्त-
मिन्दीवरोदरसहोदरकान्तिकान्तम् ।

नन्दाङ्गने तत इतः परिधावमानं
सानन्दमीशमनिशं हरिमानतोऽस्मि ॥
प्रायश्चित्तविवेकस्य निगूढार्थप्रकाशिका ।
टिप्पनीयं सहृदयैर्धियतां हृदये सदा ॥
शास्त्रस्य परार्थतया तत्प्रवृत्त्युपयोगित्वेनाभिधेयप्रयोजने विवक्षुराह नित्येत्यादि ॥

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । शूलपाणिकृतस्य प्रायश्चित्तविवेकस्य व्याख्यानम् ।

No. 138. प्रेमामृतटीका. By हरिनारायणशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 17 × 1½ inches. Folia, 43. Lines, 4 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vidgā, Paṇḍita Īçānacandra Tarkapañcānana. Appearance, old, Prose. Generally correct.

Beginning. ० ० ० ० श्रीहरिनारायनशर्म्मा । तनुते प्रेमामृतस्य टीकां ० ० ० ० इह संसारोत्तारणकारण ० ० ० ० अशेषविघ्नध्वंसपूर्व्वकस्वेष्टदेवतानमस्कारं कुर्व्वन्नाह यं ब्रह्मेति ॥ इत्यादि ।

End. × × × पिधानव इति तालव्यन्ते मेदिनी ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीहरिनारायणशर्म्मविरचितायां प्रेमामृतटीकायां पारखण्डः समाप्तः ॥ ० ॥ अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । प्रेमामृतस्य व्याख्यानम् ।

No. 139. बालविवेकिनी. By नाम्हिदत्तः. Substance, country-made paper, 9½ × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
रेवत्युत्तररोहिणीमृगमघामूलानुराधाकरः
स्वातीषु प्रमदातुलामिथुनके लग्ने विवाहः शुभः ।

मासाः फाल्गुनमाघमार्गशुचयोज्येष्ठस्तथा माधवः
शस्ताः सौम्यदिनं तथैव तिथयो रिक्ताकुहूवर्जिताः ॥

इति विवाहमुहूर्त्तः ।

पूषा पुष्यपुनर्वसूत्तरमृगामैत्राश्वहस्तत्रयं
रोहिण्यां श्रवणाद्द्विरागमविधौ मूला धनिष्ठा तथा ।
कुम्भाजालिरविश्च वर्षमसमं त्यक्त्वा कुजार्कौ तुला
कन्या मन्मथमीनयुक्तमकरा लग्नानि यात्रातिथिः ॥

इति द्विरागमः ।

मूलादित्रितये करे श्रवणके भाद्रद्वयाद्रात्रये
रेवत्यां च मृगे गुरौ दिनकरे भौमेऽप्यरिक्ते तिथौ ॥
... ...
लग्ने पुंसवनं तथैव शुभदं सीमन्तकर्म्माष्टमे ॥

इति पुंसवनसीमन्तकर्म्म ॥ इत्यादि ।

End. जीवे मूलयमार्य्यमानिलमघाब्रह्मात्रयं वारुणं
पूषा चाथ करौ शिवेन्द्रपवना × × त्रयं रोहिणी ।
चित्रा चाथ शनौ मघा हरियुगं पूर्व्वार्य्यमादित्रयं
... ... प्राग् यामतः शोभनाः ॥
बालानामकर्म्मः कैकतः श्लोकादेस्त्विति ?
संगयानि नियमात् श्लोकश्चतुर्व्विंशति त्र । (?)
पूर्व्वाचार्य्यकृतान् विलोक्य बहुशो ज्योतिर्निबन्धान् बहून्
नत्वा श्रीपतिपादपद्ममधुपः श्रीनाक्रिदत्तो द्विजः ॥

Colophon. इति श्रीबालविवेकिनी समाप्ता । श्रीरामाय नमः ।

विषयः । विवाहकालनिरूपणम् । द्विरागमनकालनिरूपणम् । पुंसवनसीमन्तोन्नयनकालनिरूपणम् । निष्क्रमणकालनिरूपणम् । नववस्त्रपरिधान-नवान्नप्राशनयोः कालनिरूपणम् । विद्यारम्भकालनिरूपणम् । प्रथमान्नप्राशनकालनिरूपणम् । कर्णवेधकालनिरूपणम् । बीजवपनकालनिरूपणम् । गृहप्रवेशकालनिरूपणम् । तड़ागप्रतिष्ठाकालनिरूपणम् । यात्रायां निषिद्धकालनिरूपणम् । माहेन्द्रक्षणादिकालनिरूपणञ्च ॥

No. 140. बृहज्जाबालोपनिषत् . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्राय नमः ॥
यज्ज्ञानाग्निः स्वामिरिक्तभ्रमं भस्म करोति तत् ।
बृहज्जाबालनिगम-शिरो-वेद्यमहं महः ॥
भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॐ आपो वा इदमासन् सलिलमेव स प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णे समभवत् । इत्यादि ।

End. तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिन्धते ।
विष्णोर्यत् परमं पदं ॐ सत्यमित्युपनिषत् ॥
अष्टमं ब्राह्मणं ॐ भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॐ श्रीमद्विश्वाधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्रार्पणमस्तु बृहज्जाबालोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । विभूतियोगादिकथनम् । कालाग्निरुद्रमाहात्म्यादिकथनञ्च ॥

No. 141. बृहदारण्यकभाष्यटीका . By आनन्दज्ञानः. Substance, country-made paper, 12 × 7 inches. Folia, 532. Lines, 7 on a page. Extent, 10,600 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1884. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यदविद्यावशाद्विश्वं दृश्यते रसवाद्विवत् ।
यद्विद्यया च तद्भाति तं वन्दे पुरुषोत्तमम् ॥ इत्यादि ।

End. गुरवे परपक्षौघध्वान्तध्वंसप्रतिपत्सवे । (?)

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाच्युदानन्द-पूज्यपाद-शिष्य-भगवदानन्दज्ञानकृतायां बृहदारण्यकभाष्यटीकायां अष्टमोऽध्यायः समाप्तः । सम्वत् १८८४ ।

विषयः । बृहदारण्यकशाङ्करभाष्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 142. बृहद्गोत्रप्रवरमञ्जरी. By पुरुषोत्तमपण्डितः. Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 6 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Syāmapukura, Bābu Nagendranātha Vasu. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यज्ज्ञं यत्स्वं यदीयं जगदिदमखिलं यल्लयं यत्प्रधानं
यत्प्रमेयं यन्निवासं स्थिरचरहृदयं यन्त्युरासं (?) प्रभूतम् ।
यत्क्रीड़ावस्तुभूतं यदनुभवसुखं यत्स्वरूपानभिज्ञं
यत्स्वापं यत्प्रबोधं यदतिहितततमं ब्रह्म तस्मै नमोऽस्तु ॥
... ... ।
तत्तत्प्रोक्तपुराणभारतगताः स्मृत्यन्तरोक्ताश्च ये
तै र्गोत्रैः प्रवरैश्च पूर्व्वगदितां बध्नाम्यहं मञ्जरीम् ॥
कन्यामूढ्वा सगोत्रप्रवरपुरुषजां मातृवत् दोषदीर्घः ।
प्रायश्चित्तादिदोषभाक् स्याज्जनयति च सुतं जातिचाण्डालमस्यां ॥ इत्यादि ।

End. नान्यवर्णो दद्यान्नापुत्राय नाशिष्याय नासम्बत्सरोषिताय सर्व्वेषां पंक्तिपावनानामुपरिष्ठो भवति यः प्रवराध्यायमधीते स चिरजीवी भवति पुण्यवान् भवति यः प्रवराध्यायमधीते ॥

Colophon. इति श्रीपुरुषोत्तमपण्डितविरचितायां गोत्रप्रवरमञ्जर्य्यां महाप्रवराध्यायपरिसमाप्तिः गोत्रप्रवरकाण्डं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । प्रथमाध्याये समानगोत्रप्रवरा-विवाहदोषादिकथनम् । २ ये विवाहे गोत्रप्रवरवर्ज्जनादिकथनम् । ३ ये प्रवरक्रमादिकथनम् । सर्व्वे सगोत्रा इत्यादिवाक्यानां विचारमुखेन व्याख्यानञ्च । ४ । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ मेषु भृगूनां गोत्रप्रवरकाण्डकथनम् । एतत् सर्व्वं बौधायनीय प्रवराध्याये । आपस्तम्बीयप्रवराध्याये । १ मे आपस्तम्बप्रोक्तभृगूनां गोत्रप्रवरादिकथनम् । कात्यायनप्रोक्त भृगूनां प्रवरादिकथनम् । आश्वलायनप्रोक्त भृगूनां प्रवरादिकथनम् । मत्स्यपुराणीय भृगुगोत्रप्रवरादिकथनम् । गौतमगोत्रप्रवरादिकथनम् । आपस्तम्बाद्युक्त गौतमभरद्वाजादिगोत्रप्रवरादिकथनञ्च ॥

No. 143. ब्रह्मसूत्रभाष्यम्. By विज्ञानभिक्षुः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 198. Lines, 7 on a page. Extent, 2,376 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Damanācāryya Çāstrī. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

सर्व्वत्र यो यत्र सर्व्वं यस्य सर्व्वमतो भजेत् ।

वेदवित्शक्तये तस्मै नमश्चिन्मात्ररूपिणे ॥

गुरूद्दिष्टज्ञान + × + विज्ञानभिक्षुणा ।

ब्रह्मसूत्र ऋजुव्याख्या क्रियते गुरुदक्षिणा ॥

श्रुतिस्मृतिन्यायवचः क्षीराब्धिमथनोद्धृतम् ।

ज्ञानामृतगुरोः प्रीत्यै भूदेवेभ्योऽनुदीयते ॥ इत्यादि ।

End. शरीरारम्भकत्वं न सम्भवतीत्याशङ्कायामाह मांसादिमौनं यथाशब्द-मितरयोश्च ॥

Colophon. इतो नास्ति ।

विषयः । महर्षिवादरायणप्रणीतस्य ब्रह्मसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 144. ब्रह्माण्डपुराणम् . Substance, country-made paper, 17 × 7 inches. Folia, 312. Lines, 11 on a page. Extent, 10,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

नमो नमः क्षये सृष्टौ स्थितौ सचेष्टमायया ।

नमो रजस्तमःसत्वत्रिरूपाय स्वयम्भुवे ॥

जितं भगवता तेन हरिणा लोकधारिणा ।

अजेन विश्वरूपेण निर्गुणेन गुणात्मना ॥

ब्रह्माणं लोककर्त्तारं सर्व्वज्ञमपराजितम् ।

प्रभुं भूतभविष्यस्य साम्प्रतस्य च सत्पतिम् ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वाणि चाति तथैव तानि

... विधाश्चैवोपनिषद्यस्य ।

... पृच्छन्तं जननं जनानां

यज्ञात्मकं सत्यलोकप्रतिष्ठम् । (?)

वरं वराणां वरदं महेश्वरं

ब्रह्माणमादिं प्रयतो नमस्ये ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे वायुप्रोक्ते द्वादशसाहस्र्यां संहितायां ब्रह्माण्डावर्त्तः समाप्तः ॥ * ॥ * ॥

विषयः । इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे प्रक्रियापादः प्रथमः अध्यायः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गे रुद्रप्रसवः २—४ अः । इति श्रीब्र० पु० महादेवविभूतिः ५, ६ अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे अग्निविक्रमः ७ अः । इति श्रीब्र० पु० व्याससङ्भावः ८ अः । इति श्रीब्र० पु० प्रियव्रतवंशानुकीर्त्तनं ९, १० अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे भारतवर्णनं ११, १२ अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे जम्बुवर्णनं १३ अः । ... ... । इति श्रीब्र० पु० षट्पञ्चाशतमोऽध्यायः । एषु अध्यायेषु शाकद्वीपादिवर्णनम् । इति श्रीब्र० पु० आदित्यसङ्कीर्त्तनं नाम ५७, ५८ अः । इति श्रीब्र० पु० लिङ्गोत्पत्तिकथनं नाम ५९—६३ अः । इति श्रीब्र० पु० देवदारुवनप्रवेशभस्मस्नानविधिर्नाम ६४ अः । इति श्रीब्र० पु० सांख्यावर्त्तो नाम ६५, ६६ अः । इति श्रीब्र० पु० यज्ञप्रवर्त्तनो नाम ६७ अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे चतुर्युगाख्यानं नाम ६८, ६९ अः । इति श्रीब्र० पु० ऋषिलक्षणं नाम ७० अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे ऋषिशिष्योत्पत्तिः नाम ७१ अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे पृथिवीदोहनं नाम ७२ अः । इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादः द्वितीयः समाप्तः ॥ इति श्रीब्र० पु० उपोद्घाते प्रजापतिवंशानुकीर्त्तनं नाम १, २ अः । इति श्रीब्र० पु० उपोद्घाते मरुदुत्पत्तिः नाम ३—५ अः । इति श्रीब्र० पु० उपोद्घाते दनुवंशकीर्त्तनं नाम ६ अः । इति श्रीब्र० पु० श्राद्धकल्पे शौचविधिः नाम ७—१४ अः । इति श्रीब्र० पु० उपोद्घातपादे ब्राह्मणपरीक्षा नाम १५ अः । इति श्रीब्र० पु० श्राद्धकल्पे दानप्रशंसा नाम १६ अः । इति श्रीब्र० पु० श्राद्धकल्पे तिथिश्राद्धं नाम १७ अः । इति श्रीब्र० पु० नक्षत्रश्राद्धं नाम १८ अः । इति श्रीब्र० पु० उपोद्घातपादे श्राद्धकल्पो नाम १९, २० अः । ... ... । इति श्रीब्र० पु० मध्यभागे ६१ अः । इति श्रीब्र० पु० मध्यभागे वशिष्ठसगरसम्वादे अर्जुनोपाख्याने जामदग्न्यतपश्चरणं नाम ६२ अः । इति श्रीब्र० मध्यभागे अर्जुनोपाख्याने ६३—६७ अः । इति श्रीब्र० पु० मध्यभागे भार्गवचरिते ६८—७९ अः । इति श्रीब्र० पु० भा० च० कार्त्तवीर्य्यवधः नाम ८०—९८ अः । इति श्रीब्र० पु० वायुप्रोक्ते वैवस्वतोत्पत्तिर्नाम ९९ अः । इति श्रीमहापुराणे वायुप्रोक्ते वैवस्वतमनुसृष्टिः नाम १०० अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० गान्धर्व्वमूर्च्छा नाम १०१ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० गान्धर्व्वलक्षणं नाम १०२ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० इक्ष्वाकुवंशकीर्त्तनं नाम १०३ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० मिथिलावंशकीर्त्तनं नाम १०४ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० राजगुह्यं नाम १०५ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० प्रसवः नाम १०६ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० ज्यामघसृष्टिः नाम १०७ अः । इति श्रीम० पु० वा० प्रो० दण्डिवंशानुकीर्त्तनं नाम १०८ अः । इति श्रीवायुपुराणे अनुषङ्गपादः १०९ अः । इति श्रीमहापुराणे वायुप्रोक्ते शिवप्रकरणं नाम ११० अः । इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे वायुप्रोक्ते द्वादशसाहस्र्यां संहितायां ब्रह्माण्डावर्त्तः समाप्तः ॥ * ॥

———

No. 145. भगवदाराधनक्रमः. By श्रीमन्नारायणमुनिः. Substance, country-made paper, $5\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 170 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta, Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः। प्रातरारभ्यानुष्ठानक्रमः। प्रातः समुत्थाय पादौ हस्तौ प्रक्षाल्य प्राङ्मुखः स्थित्वा हरिरिति त्रिरुच्चार्य्य गुरुपरम्परामनुसन्धाय स्वाचार्य्यं ध्यात्वा अनन्तरम्

सत्सङ्गात् भवनिस्पृहो गुरुमुखात् श्रीशं प्रपद्यात्मवान्
प्रारब्धं परिभुज्य कर्म्मसकलं प्रक्षीणकर्म्मान्तरम्।
नाशादेव निरङ्कुशेश्वरदयानिर्मूलमाया × ×
हार्द्दानुग्रहलब्धमध्यममणिद्वाराद्वहिर्निर्गतः॥ इत्यादि।

End. संपूज्य भगवते पर्य्यङ्के निवेश्य निवेद्यं मनसा चतुर्भागं परिकल्प्य विष्वक्सेन-अनन्त-गरुड़-सुदर्शनेभ्यः निवेद्यान्नं × × स्वाचार्य्येभ्यश्च निवेद्य × × × शेषं भागवतैः सह भुञ्जीत॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणमुनिकृतं भगवदाराधनक्रमणं सम्पूर्णम्॥

विषयः। भगवत्परायणस्य प्रातरुत्थाय दिनं यावत् कर्त्तव्यकर्म्मनिरूपणम्।

No. 146. भगवद्गीताटीका. (सारार्थवर्षिणी). Substance, foolscap paper, 13×6 inches. Folia, 73. Lines, 14 on a page. Extent, 340 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Lohajanga, Bābu Mukundalāla Pāla Caudhurī. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः।

गौरांशुकः सत्कुमुदप्रमोदी स्वाभिख्यया गौरमसो निहन्ता।
श्रीकृष्णचैतन्यसुधानिधिर्मे मनोऽधितिष्ठन् स्वरतीः करोतु॥
प्राचीनवाचः सुविचार्य्य सोऽहमज्ञोऽपि गीतामृतलेशलिप्सुः।
यतेः प्रभोरेव मते तदत्र मन्तः क्षमध्वं शरणागतोऽस्मि॥
इह खलु सकलशास्त्राभिगत-श्रीमच्चरणसरोजभजनः स्वयं भगवान्नराकृतिः परब्रह्म श्रीवसुदेवसूनुः स्वसौन्दर्य्यमाधुर्य्यास्वादनया स्वीयप्रेममहाम्बुधौ निमज्जयामास। इत्यादि।

End. भगवतोक्ते सति गाण्डीवपाणिरर्जुनो योद्धुमुदतिष्ठदिति । ... ...
इति श्रीभगवद्गीताटीकायां सारार्थवर्षिणी समाप्तिभूता सतां प्रीतये स्या-
दिति । सारार्थवर्षिणी विश्वजनीना भक्तचातकान् ।
माधुरी धिनुतादस्या माधुरी भातु मे हृदि ॥ ० ॥

Colophon. इति सारार्थवर्षिण्यां कर्षिण्यां भक्तचेतसां ।
गीताष्टादशमोऽध्यायः सङ्गतः सङ्गतः सताम् ॥ ० ॥

विषयः । भगवद्गीताया व्याख्यानम् ।

No. 147. भगवद्गीताव्याख्या (तत्वप्रकाशिका) By केशवकाश्मीरिभट्टः. Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 171. Lines, 12 on a page. Extent, 6,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1935. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीसर्व्वेश्वरोजयतिराम् ।
यो मायागुणदोषलेशरहितः स्वाभाविकैः सद्गुणैः
स्वातन्त्र्याखिलविज्ञतात्र्यगणितैर्युक्तोऽजजादिस्तुतः ।
भक्ताभीष्टप्रदो रमैकरमणो वेदैकगम्यो हि य-
स्तं वन्दे मनसा गिरा च शिरसा गोपीप्रियं श्रीहरिम् ॥
यस्य श्रीकरुणार्णवस्य करुणालेशेन बालो ध्रुवः
खेष्टं प्राप्य समार्य्यधाम समगाद्रङ्गोऽप्यविन्दच्छ्रियम् ।
याता मुक्तिमजामिलादिपतिताः शैलोऽपि पूज्योऽभवत्
तं श्रीमाधवमाश्रितेष्टदमहं नित्यं शरण्यं भजे ॥
श्रुतीनां सूत्राणां स्मृतिनिखिलवेदानुवचसां
परं हार्दं युक्तं ह्यखिलचिदचिद्भिन्नमपि च ।
व्यभिन्नं स्वाभाव्याद् × × × परमं ब्रह्मकमिदं
समादिष्टं यैस्तानपि सततमीड़े गुरुवरान् ॥
संसाररोगशमने खलु निम्बवन्धो
हार्दाभकारहरणेऽर्कवदेव यस्य ।
श्रीकृष्णपादपरिचारणतुष्टचेताः
निम्बार्कदेशिकवरः सहि मे गतिः स्यात् ॥

श्री श्रीनिवासमाचार्य्यं गुरुं श्रीगङ्गलाभिधं ।
प्रणम्य क्रियते गीताव्याख्या तत्वप्रकाशिका ॥

अथ स्वभावतोऽपास्ताखिलाऽविद्याक्लेशकर्म्मजन्मादिषड्भाव-सद्वादिगुणकार्य्य-सम्बन्धः सत्वज्ञानानन्दस्वरूपो ज्ञानशक्तिबलैश्वर्य्यतेजोवीर्य्यवात्सल्यौदार्य्य-कारुण्य क्षमा-दया-माधुर्य्य-लावण्यमार्द्दवाद्यनन्तकल्याण-गुणमहोदधिः समस्त-चेतनप्रकृतिकालकर्म्मनियन्ताऽतिशयशाम्यवर्ज्जितो विष्वक्सेनगरुड़ादिनित्य-सुरैर्निषेवितो ब्रह्मरुद्रेन्द्राद्यचिन्त्यमहिमा तद्वन्द्यो वेदान्तैकवेद्यो जग-ज्जन्मादिहेतुः प्रणतार्त्तिक्षपणस्वभाव उभयविभूतिर्भगवान् श्रीपुरुषोत्तमो ब्रह्मरुद्रादिदेवताद्वन्द्वैः स्तोत्राराधनप्रार्थितो भूभारोत्तारणाय यादवकुले आविर्बभूवेति सर्व्वजनप्रसिद्धं भगवदवतारप्रयोजनम् । इत्यादि ।

End. त्यक्त्वा श्रेयस्काम्यया श्रीभगवदाश्रितैर्लक्ष्मीविजया × × ह्रैः पाण्डवैः सह राज्याद्यर्पणेन सन्धिं विधाय स्वीयानां संरक्षणं कुर्व्विति भावः ।

श्रीकृष्णाय नमः ।

स्वतन्त्रः सर्व्वफलदः सर्व्वोपास्योहि यो हरिः ।
कर्त्तृत्वं सर्व्वजीवानां तन्त्रत्वमिति निश्चयात् ॥
श्रेयस्कामो मुमुक्षुर्वा तमेव शरणं व्रजेत् ।
स्वाभिमानं परित्यज्य ह्येतदन्ते दृढ़ीकृतम् ॥
संसाराम्बुधिमग्नानां स्वभक्तकृपया हरिः ।
चकार गीतानावं तं वन्दे सर्व्वगरीयसम् ॥
हंसस्वरूपं शनकादिकेभ्य-
स्तत्वोपदेशाय विधाय शुद्धम् ।
तत्वं परं भागवतञ्च धर्म्मं,
सत्सम्प्रदायार्थमुपादिशद् यः ॥
श्रीवासुदेवो भगवान् स एव,
भक्ताय पार्थाय तु भारतादौ ।
मोहापहं शास्त्रमुवाच गीतां
सर्व्वेश्वरं तं शरणं प्रपद्ये ॥
व्याख्यातमादौ तदद्भुतबोधा-
दाचार्य्यवर्य्येण हरिप्रियेण ।
निम्बार्कनाम्नातिगभीरबोधं
श्रीनारदानुग्रहभाजनेन ॥

तत्पादचिन्ताप्रतिबुद्धबुद्धिना
भट्टेन श्रीकेशवसंज्ञकेन ।
यदर्थबोधाय तदाश्रितानां
संक्षिप्य चैतद्विवृतं सुबोधम् ॥
मङ्गलं श्रीरमाकान्तः सच्चिदानन्दविग्रहः ।
मङ्गलं नियमानन्दो ज्ञानभक्तिप्रदो नृणाम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक–श्रीमन्निम्बार्कसम्प्रदायाश्रित–श्रीकेशव-काश्मीरिभट्टविरचितायां भगवद्गीताटीकायां तत्त्वप्रकाशिकायां सर्व्व-गीतार्थनिर्णयो नामाष्टादशोध्यायः । १८ । सम्वत् १९३५ ।

विषयः । निम्बार्कमतेन भगवद्गीताव्याख्यानम् ।

No. 148. भगवद्गीताटीका (सारावली) By रामशङ्करः. Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1745. Place of deposit, District Huglī Khānākula Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Bramhanārāyaṇa Bidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ गुरुभ्यो नमः ॐ रामाय नमः ।
श्रीरामपितरौ वन्देवन्दे श्रीरामशङ्करः ।
श्रीधरस्वामिकृद्गीताव्याख्यां वन्द्यस्तनोतकि ॥
व्याख्या मे राम ते तुष्ट्या प्रभावात् तातपादयोः ।
सारावलीविदा गीताव्याख्या तस्याः समो जनः ॥
गीतास्वरूपमादौ यत् तदादौ दर्शितं यथा ।
प्रत्यर्जुनं भगवता यदुक्तं गुह्यमुत्तमम् ॥
तस्यादेशो भवेद् यत्र सा गीता परिकीर्त्तिता ॥
× × × × × ×
इह खलु सकललोकहितावतारः परमकारुणिको भगवान् देवकीनन्दनः तत्त्वज्ञानविज्ञम्भितशोकमोहविभ्रंशितविवेकतया निजधर्म्मत्यागात् परधर्म्मा-भिसन्धिनमर्जुनं धर्म्मज्ञानरहस्योपदेशश्रवेन तस्माच्छोकमोहसागरादुद्धार ।
इत्यादि ।

End. यत्रेति यत्र यस्मिन् स्थले योगेश्वरः कृष्णः श्रीकृष्णः यत्र धनुर्धरः पार्थः अर्जुनः तत्र श्रीर्लक्ष्मीः विजयः भूतिरैश्वर्य्यं ध्रुवानि निश्चितानि इति एतानीति मम मतिः । एतेन पाण्डवेभ्यः सर्व्वस्वं दत्त्वा श्रीकृष्णशरणं प्रपद्य त्वदीयानां प्राणरक्षामवश्यं कुरु अन्यथा तेषां विनाशो भविष्यत्येवेति भाव अथवा ध्रुवा निश्चिता नीतिस्तत्रेति मतिर्ममेत्यन्यत् प्रोक्तमिति वाक्यार्थः । :

Colophon. इति गीताव्याख्यायां सारावल्यां अष्टादशोऽध्यायः ॥ समाप्तेयं व्याख्या श्रीसीतारामपदाब्जयुगलेऽर्पितेति समाप्तम् ।

श्रीरामगुरुतातांघ्रिस्मृतेः सारावली मम ।
श्रीरामशङ्करस्येयं तदङ्घ्रिद्वयतुष्टये ॥
श्रीधरस्वामिकृद्गीताव्याख्येदानीं सुविस्तृता ।
इति राम सतां मोदा व्याख्यातास्तदुच्चरात् ॥
जगद्रामः पिता रामो माता रामो रामोऽहं ।
त्वत्तः समं + + × × ॥

इति खानाकुलकृष्णनगराख्यासीनवन्द्यघटीय—श्रीरामशङ्करदेवशर्म्मविस्तारीकृता सारावल्याख्या गीताव्याख्या समाप्ता श्रीरामार्पितेति सुधीभिर्द्रष्टव्येति । शकाब्दाः १७४५ ।

विषयः । भगवद्गीतायाः श्रीधरस्वामिकृतव्याख्यायाः विस्तृतरूपेण व्याख्यानम् ।

No. 149. भगवद्भक्तिरत्नावली . (सकान्तिमाला) Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 31. Lines, 11 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārāja's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose. Correct.

This is the same work as 422, in the Notices of Sanskrit MSS. It contains two verses at the end which give some information about its date and place of composition. From these we learn that the work was composed in Benares in the year 1555 Sk. in a Temple dedicated to Hari in front of the Great Temple of Sīva. The verses are :—

महायज्ञशर-प्राण-शशाङ्कगुणिते शके
फाल्गुने शुक्लपक्षस्य द्वितीयायां सुमङ्गले ॥

वाराणस्यां महेशस्य सन्निधौ हरिमन्दिरे ।
भक्तिरत्नावली सिद्धा सहिता कान्तिमालया ॥

No. 150. भजनामृतम् . By नरहरिठक्कुरः . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 270 çlokas. Character Bengali. Date, Sk. 1813. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Dakṣiṇākhaṇḍa, Paṇḍita Gauragunānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीश्रीचैतन्यः ।
वन्दे श्रीकृष्णचैतन्यं प्राणसर्व्वस्वमीश्वरम् ।
सर्व्वावतारकरुणानिःसीमकरुणं विभुम् ॥ इत्यादि ।

End. सेवायां प्रीतिरास्तां मे प्रीतिरार्त्तिश्च कीर्त्तने ।
आश्रिते प्रीतिरास्तां मे प्रीतिश्च भोजनोन्मुखे ।
आत्मनि प्रीतिरास्तां मे कृष्णभक्तिर्यथा भवेत् ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीमन्नरहरि (क?) विमुखोदितं श्रीकृष्णभजनामृतं समाप्तम् ॥
शकाब्दाः १८१३ ।

विषयः । पूर्व्वपक्षसिद्धान्तमुखेन वैष्णवानां श्रीकृष्णभजनादिप्रकारकथनम् ।

No. 151. भविष्यपुराणम् . Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 877. Lines, 8 on a page. Extent, 21,925 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च ।
जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः ॥
शौनकस्य तु राजर्षेः सत्रे चैव महात्मनः ।
आयाता मुनयः सर्व्वे यज्ञमण्डपमुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

उत्तरभागस्य । ॐ नमः श्रीगणेशाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
स्वच्छं चन्द्रावदातं करिकरमकरक्षोभसञ्जातफेनं
... ... ।
... ...
... ... पौष्करं वः पुनातु ॥ इत्यादि ।

End. देवार्थे ब्राह्मणार्थे च यस्तु प्रार्थयते नरः ।
जलमग्नं महावाहो स याति परमं पदम् ॥
... ... ।
एष ते कथितो राजन् प्रतिष्ठाविधिरुत्तमः ॥
उत्तरभागस्य । गात्रे शिरे प्रलेपश्चेद् ... चान्द्रायणं चरेत् ।
मुखनासादिसंस्पर्शे महाचान्द्रायणं चरेत् ॥

Colophon. इति श्रीभविष्यपुराणे नवमीकल्पे शतसाहस्रार्द्धसंहितायां नवमीकल्पः समाप्तः २८१ । सम्वत् १९३६ ।
उत्तरभागस्य । इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे चतुर्थभागे सुरापानकथने एकादशोध्यायः समाप्तः ॥ ११ ॥

विषयः । अध्यायानां पुष्पिकाः । इति भविष्यपुराणे शतसाहस्र्यां संहितायां कथाप्रस्तावने प्रथमोध्यायः । इति भ० पु० ब्राह्मे पर्व्वणि २ अः । इति भ० पु० उपनयनविधिः ३ अः । इति भ० पु० स्त्रीलक्षणं ४, ५ अः । इति भ० पु० स्त्रीविषये नरव्रतं ६, ७, ८ अः । इति भ० पु० गृहधर्म्मः ९ अः । इति भ० पु० स्त्रीधर्म्मे १०, ११, १२ अः । इति भ० पु० प्रतिपदाकल्पे १३, १४, १५ अः । इति भ० पु० द्वितीयाकल्पः १६, १७ अः । इति भ० पु० तृतीयाकल्पः समाप्तः १८ अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे १९, २० अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे पुरुषलक्षणे २१ अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे २२, २३ अः । इति भ० पु० पुरुषलक्षणं २४ अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे स्त्रीलक्षणं समाप्तं २५ अः । इति भ० पु० ४ र्थीकल्पे गणपतिकल्पः २६ अः । इति भ० पु० ४ र्थीकल्पे २७ अः । इति भ० पु० शिवाचतुर्थी २८ अः । इति भ० पु० शान्ताचतुर्थी २९ अः । इति भ० पु० साहस्रार्द्धसंहितायां वैयासिक्यां ब्राह्मे पर्व्वणि चतुर्थीकल्पे अङ्गारचतुर्थी सुखावहा नाम चतुर्थीकल्पः समाप्तः ३० अः । इति भ० पु० ५ मीकल्पे ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७ अः । इति भ० पु० षष्ठीकल्पे ३८,—४५ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे शाकसप्तमी ४६ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे ४७, ४८, ४९ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे रथसप्तमी ५० अः । इति भ० वै० ७ मीकल्पे ब्राह्मे पर्व्वणि ५१,—६८ अः । इति भ० पु० ब्राह्मे पर्व्वणि आदित्यमाहात्म्ये सर्षपसप्तमी ६९ अः । इति भ० पु० ब्राह्मे पर्व्वणि ७ मीकल्पे ब्रह्मप्रोक्तानि नामानि ७० अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे ७१, ७२ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे मित्राध्यायः ७३ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे शाम्बोपाख्यानं ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९ अः । इति भ० पु० विजयासप्तमी ८० अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे आदित्यवारकल्पे नन्दविधिः ८१ अः । इति भ० पु० आदित्यकल्पे भद्रविधिः ८२ अः । इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे सौम्यविधिः ८३ अः । इति

भ० पु० आदित्यवारकल्पे कामदविधिः ८४ अः। इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे विजय-विधिः ८५ अः। इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे जयन्तविधिः ८६ अः। इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे प्रवरविधिः ८७ अः। इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे आदित्याभि-मुखविधिः ८८ अः। इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे हृदयविधिः ८९ अः। इति भ० पु० रविवारकल्पे ग्रहवश्यविधिः ९० अः। इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे महाश्वेतावार-विधिः ९१ अः। इति भ० पु० ७ मीमल्पे ९२, ९३, ९४ अः। इति भ० पु० ७ मीकल्पे जपनामेति सप्तमी ९५ अः। इति भ० पु० ७ मीकल्पे अपराजिताकल्पः ९६ अः। इति भ० पु० ७ मीक० महाजपासप्तमी ९७ अः। इति भ० पु० ७ मीक० भद्रकल्पः ९८ अः। इति भ० पु० ७ मीक० नक्षत्रेष्टा ९९ अः। इति भ० पु० ७ मीक० १००, १०१ अः। इति भ० पु० ७ मीक० कामदासप्तमी १०२ अः। इति भ० पु० ७ मीक० पापनाशनी सप्तमी १०३ अः। इति भ० पु० ७ मीक० भानुपदद्वयव्रतं १०४ अः। इति भ० पु० ७ मीक० सर्व्वावाप्तिसप्तमी १०५ अः। इति भ० पु० ७ मीक० मार्त्तण्डसप्तमी १०६ अः। इति भ० पु० ७ मीक० अनन्तसप्तमी १०७ अः। इति भ० पु० ७ मीक० अभ्यङ्गसप्तमी १०८ अः। इति भ० पु० ७ मीक० त्रिभय-प्रदानं १०९ अः। इति भ० पु० ७ मीक० ११०, १११, ११२ अः। इति भ० पु० ७ मीक० सत्राजितोपाख्याने ११३, ११४ अः। इति भ० पु० ७ मीक० पाद्रोपाख्यानं (?) ११५ अः। इति भ० पु० ७ मीक० दीपमाहात्म्यं ११६ अः। इति भ० पु० ७ मीक० ब्रह्मविष्णु-सम्वादः ११७ अः। इति भ० पु० ७ मीक० ११८ अः। इति भ० पु० ७ मीक० आदित्यस्तवः ११९ अः। इति भ० पु० ७ मीक० ब्रह्म-ऋषिसम्वादः १२० अः। इति भ० पु० ७ मीक० प्रवर-वर्णनञ्च समाप्तं १२१ अः। इति भ० पु० ७ मीक० व्योममाहात्म्यं १२२ अः। इति भ० पु० ७ मीक० १२३ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने १२४ अः। इति भ० पु० ७ मीक० स्तव-राजः १२५ अः। इति भ० पु० शाम्बोपाख्याने १२६ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपा-ख्याने प्रासादलक्षणं १२७ अः। इति भ० पु० शाम्बोपख्याने दारुपरीक्षा समाप्ता १२८ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने प्रतिमालक्षणं १२९ अः। इति भ० पु० ७ मीक० प्रतिष्ठाकल्पे विश्वरूपाध्यायः १३० अः। इति भ० पु० ७ मीक० सर्पप्रतिष्ठामण्डनविधिः १३१ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने सूर्य्यप्रतिमाविधिः १३२ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने सूर्य्यप्रतिष्ठायां १३३ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने प्रतिष्ठाविधिः १३४ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने ध्वजारोहणविधिर्जाम १३५ अः। इति भ० पु० ७ मीक० भोजकानयनो नाम १३६ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने भोज-काख्याने भोजकोत्पत्तौ १३७, १३८ अः। इति भ० पु० ७ मीक० अभ्यङ्गोत्पत्तिः १३९ अः। इति भ० पु० ७ मीक० शाम्बोपाख्याने धूपविधिः १४० अः। इति भ० पु० शाम्बोपाख्याने भोजको-त्पत्तौ १४१ अः। इति भ० पु० ७ मीक० भोजकाख्यानं १४२ अः। इति भ० पु० ७ मीक०

शम्बोपाख्याने १४३ अः । इति भ० पु० ७ मौक० शाम्बोपाख्याने भोजकलक्षणं समाप्तं १४४ अः इति भ० पु० ७ मौक० शाम्बोपाख्याने १४५, १४६, १४७ अः । इति भ० पु० शतार्द्धसाहस्र्यां संहितायां ब्राह्मे पर्व्वणि समाप्तः सप्तमीकल्पः आदित्यमाहात्म्यं वाचकमाहात्म्यं श्रवणविधिः समाप्तश्च ब्राह्मे पर्व्वणि प्रथममिति नन्दाकल्पः समाप्तः १४८ अः । इति भ० पु० प्रथममिति नन्दाकल्पः समाप्तः १४९ अः । इति भ० पु० निषेधविधिः समाप्तः १५० अः । इति भ० पु० अष्टमीकल्पे शिवमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः १५१ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महेश्वरमाहात्म्ये प्रतिष्ठाविधाने लिङ्गलक्षणं १५२ अः । इति भ० पु० विष्णुपर्वणि ८ मौक० ईश्वरमाहात्म्ये लिङ्गप्रतिष्ठापनविधौ १५३ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महादेवमाहात्म्यं १५४ अः । इति भ० पु० ८ मौक० लिङ्गप्रतिष्ठाविधौ १५५ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुपर्वणि लिङ्गलक्षणेषु १५६ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महादेवमाहात्म्ये लिङ्गार्चनविधौ १५७ अः । इति भ० पु० ८ मौक० प्रतिष्ठाविधिः १५८,—१७० अः । इति भ० पु० ८ मौक० लिङ्ग-प्रतिष्ठा समाप्ता १७१ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुसनत्कुमारसम्वादे १७२, १७३, १७४, १७५, १७६,—१७९ अः । इति भ० पु० ८ मौक० अष्टकाष्टमी १८० अः । इति भ० पु० ८ मौक० महादेवमाहात्म्ये दाम्पत्यपूजनं १८१ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुसनत्कुमार-संवादे १८२, १८३ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुकृतं स्तोत्रं १८४ अः । इति भ० पु० ८ मौक० शतरुद्रीयं १८५ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महादेवमाहात्म्ये १८६ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महादेवरथयात्रायां १८७ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महादेवरूपव्रतं १८८ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महाव्रतं १८९ अः । इति भ० पु० ८ मौक० १९०, १९१, १९२, १९३ अः । इति भ० पु० ८ मौक० पुष्पाध्याये १९४ अः । इति भ० पु० ८ मौक० १९५ अः । इति भ० पु० ८ मौक० महाष्टमी १९६ अः । इति भ० पु० ८ मौक० जयन्त्यष्टमी १९७ अः । इति भ० पु० ८ मौक० १९८, १९९, २००, २०१ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुपर्वणि गौरी-माहात्म्ये २०२ अः । इति भ० पु० ८ मौक० २०३ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुपर्वणि गौरीविवाहो नाम २०४ अः । इति भ० पु० विष्णुपर्वणि ८ मौक० १०५ अः । इति भ० पु० ८ मौक० चित्रसेनकृतं स्तोत्रं २०६ अः । इति भ० पु० ८ मौक० २०७, २०८, २०९ अः । इति भ० पु० ८ मौक० ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तेषु २१० अः । इति भ० पु० ८ मौक० २११, २१२ अः । इति भ० पु० ८ मौक० विष्णुपर्वणि ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तं नाम २१३ अः । इति भ० पु० विष्णु-पर्वणि ८ मौक० सुरापानप्रायश्चित्तेषु २१४ अः । इति भ० पु० ८ मौक० २१५ अः । इति भ० नवमीकल्पे दुर्गामाहात्म्ये २१६, २१७, २१८ अः । इति भ० पु० ९ मौक० विष्णुपर्वणि दुर्गामाहात्म्ये भगवतीस्तोत्रं समाप्तं २१९ अः । इति भ० पु० ९ मौक० २२० अः । इति भ० पु० ९ मौक० विष्णुपर्वणि चण्डिकाराधने २२१ अः । इति भ० पु० ९ मौक० चण्डिकास्तवः २२२ अः । इति भ० पु० विष्णुपर्वणि ९ मौक० २२३ अः । इति भ० पु० ९ मौक०

दुर्गास्नानफलं २२४ अः। इति भ० पु० ९ मौक० दुर्गामाहात्म्ये २२५, २२६, २२७, २२८ २२९, २३० अः। इति भ० पु० ९ मौक० दुर्गामाहात्म्ये उभयनवमीं २३१ अः। इति भ० पु० ९ मौक० भगवतीनवमी २३२ अः। इति भ० पु० ९ मौक० रथनवमी २३३ अः। इति भ० पु० ९ मौक० विष्णुकृतं भगवतीस्तोत्रं २३४ अः। इति भ० पु० ९ मौक० २३५, २३६ अः। इति भ० पु० ९ मौक० महानवमी २३७ अः। इति भ० पु० ९ मौक० २३८, २३९ अः। इति भ० पु० ९ मौक० सर्वमङ्गलार्चनविधौ २४० अः। इति भ० पु० ९ मौक० मन्त्रोद्धारः २४१ अः। इति भ० पु० ९ मौक० २४२, २४३, २४४, २४५, २४६ अः। इति भ० पु० ९ मौक० भगवतीयज्ञे २४७ अः। इति भ० पु० ९ मौक० २४८ अः। इति भ० पु० ९ मौक० सिद्ध्यध्यायः २४९ अः। इति भ० पु० ९ मौक० रुरुवधे २५० अः। इति भ० पु० ९ मौक० २५१ अः। इति भ० पु० ९ मौक० कौजम्भिवधो नाम २५२ अः। इति भ० पु० ९ मौक० कुम्भानुकुम्भवधे २५३ अः। इति भ० पु० ९ मौक० निचकुम्भवधः २५४ अः। इति भ० पु० ९ मौक० कुम्भवाहनवधो नाम २५५ अः। इति भ० पु० ९ मौक० सुकुम्भवधो नाम २५६ अः। इति भ० पु० ९ मौक० २५७ अः। इति भ० पु० घण्टाकर्णवधो नाम २५८ अः। इति भ० पु० ९ मौक० रक्तधर्म्मवधः २५९ अः। इति भ० पु० मेघनादवधः २६० अः। इति भ० पु० ९ मौक० जम्भासुरवधः २६१ अः। इति भ० पु० ९ मौक० रुरुवधोपाख्याने २६२ अः। इति भ० पु० ९ मौक० रुरुवधः २६३ अः। इति भ० पु० ९ मौक० मण्डलविधिः २६४ अः। इति भ० पु० ९ मौक० मातृमण्डलविधानं नामाध्यायः २६५, २६६, २६७ अः। इति भ० पु० ९ मौक० देव्या नामविधानो नामाध्यायः २६८ अः। इति भ० पु० ९ मौक० रथयात्रा २६९ अः। इति भ० पु० ९ मौक० दुर्गायात्रा समाप्ता २७० अः। इति भ० पु० ९ मौक० २७१, २७२ अः। इति भ० पु० ९ मौक० मन्त्रोद्धारः २७३ अः। इति भ० पु० ९ मौक० २७४ अः। इति भ० पु० शतसाहस्र्यार्द्धसंहिताया आनन्दनवमीकल्पो नामाध्यायः २७५ अः। इति भ० पु० ९ मौकल्पे नन्दिनी नाम नवमी २७६ अः। इति भ० पु० नन्दा नाम नवमीकल्पे नामाध्यायः २७७ अः। इति भ० पु० ९ मौकल्पे नन्दकल्पः २७८ अः। इति भ० पु० ९ मौकल्पे नन्दिनीप्रतिष्ठा २७९ अः। इति भ० पु० महानवमीकल्पः समाप्तः २८० अः। इति भ० पु० ९ मौकल्पे प्रतिष्ठातन्त्रे भूमिपरीक्षाध्यायः २८१ अः। इति भ० पु० ९ मौकल्पे प्रासादलक्षणं २८२ अः। इति भ० पु० ९ मौक० शिलालक्षणं २८३ अः। इति भ० पु० ९ मौक० ब्रह्मणोऽर्चालक्षणं २८४ अः। इति भ० पु० ९ मौक० प्रतिमालक्षणं २८५ अः। इति भ० पु० ९ मौक० प्रतिष्ठामन्त्रे अधिवासनविधिः २८६ अः। इति भ० पु० ९ मौक० शतसाहस्र्यार्द्धसंहिताया नवमीकल्पः समाप्तः २८७ अः। शुभमस्तु श्रीसम्बत् १९२६। पूर्व्वभागस्य ॥ ० ॥ इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे उपरिभागे प्रथमोऽध्यायः। द्वितीयोऽध्यायः इति भ० पु० म० त० उ०

पातालवर्णनो नाम ३ योऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० ज्योतिश्चक्रे ४ र्थोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० ५ मोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० गुरुमाहात्म्यकथनं नाम षष्ठोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० पुस्तकादिमानलक्षणो नाम ७ मोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० अष्टमोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० यूपनियमो नाम नवमोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० १०, ११, १२, १३ अः। इति भ० पु० म० त० उ० प्रतिमालक्षणो नाम १४ अः। इति भ० पु० म० त० उ० १५, १६, १७ अः। इति भ० पु० म० त० उ० षोड़शोपचारविधौ १८ अः। इति भ० पु० म० त० उ० अग्निनामकथनं नाम १९ अः। इति भ० पु० म० त० उ० द्रव्यपरिमाणो नाम २० अः। इति भ० पु० म० त० उ० दर्वीनिर्णयो नाम २१ अः। इति भ० पु० म० त० उ० २२, २३। इति भ० पु० म० त० उ० मण्डलकथने २४ अः। इति भ० पु० म० त० उ० मण्डलाध्यायकथने २५ अः। समाप्तोऽयं प्रथमभागः ॥ ० ॥ इति भ० पु० म० त० द्वितीये भागे मूल्यकथनोऽध्यायः १ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० २, ३, ४ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० तिथिखण्डकथनम् ५ अः। इति म० पु० म० त० द्वि० व्रतादिकथने ६ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० प्रवरकथनं नाम ७ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० वास्तुनिर्णयोनाम ८ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० ९ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० अर्घ्यदानविधौ १० अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० ११,—१७ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० मध्यमप्रतिष्ठाविधौ १८,—२२अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० क्षुद्रारामप्रतिष्ठाविधौ २३ अः। इति म० पु० म० त० द्वि० २४ अः। इति भ० पु० म० द्वि० अश्वत्थप्रतिष्ठाविधौ २५ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० वटप्रतिष्ठाविधौ २६ अः। इति भ० पु० म० त० तृतीयभागे १, २, ३, ४ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० पुष्पारामप्रतिष्ठाविधौ ५ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० ६ अः। इति म० पु० म० त० तृ० सेतुप्रतिष्ठाविधौ ७ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० ८, ९, १० अः। इति भ० पु० म० त० तृ० ग्रहहोमविधौ ११ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० १२, १३ अः। इति म० पु० म० त० तृ० प्रतिष्ठाविधौ १४ अः। इति म० पु० म० त० तृ० १५ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० महालक्ष्मीव्रतप्रतिष्ठाविधौ १६ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० एकादशीव्रतप्रतिष्ठाविधौ १७ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० पवित्रविधानं नाम १८। इति भ० पु० म० त० ध्वजारोपणं नाम १९ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० कुम्भदानविधौ २० अः। इति भ० पु० म० त० तृ० २१ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० प्रासादप्रतिष्ठाविधौ २२ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० २३, २४, २५ अः। इति भ० पु० म० त० चतुर्थभागे दानविधौ १ अः। इति भ० पु० म० त० च० २, ३ अः। इति भ० पु० म० त० च० धेनुदानविधौ ४ अः। इति भ० पु० म० त० च० ५, ६ अः। इति भ० पु० म० त० च० प्रायश्चित्तविधौ ७, ८ अः। इति भ० पु० म० त० च० ९, १० अः। इति भ० पु० म० त० च० अः। इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे चतुर्थभागे सुरापानकथने एकादशोऽध्यायः समाप्तः।

No. 152. भारतसावित्री. By वेदव्यासमुनिः. Substance, country-made paper, $9 \times 1\frac{3}{4}$ inches. Folia, 9. Lines, 4 on a page. Extent, 72 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Tripurā, Parganā Varadākhāta, Post Office Navinagara grāma Nārāyaṇapura, Çrī Candranātha Cakravartti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. नमः कृष्णाय ॥ धृतराष्ट्र उवाच ।

ब्रूहि सञ्जय यद्वृत्तं युद्धे तेषां महात्मनाम् ।
पाण्डवानां कुरूणाञ्च सम्प्रवृत्ते महाहवे ॥
के तत्र प्रमुखा योधाः के च तत्र महारथाः ।
महाबलाश्च के तत्र कथन्ते विनिपातिताः ॥
भीष्मद्रोणौ कथं भग्नौ कर्णशल्यौ कथं हतौ ।
पुत्रश्च मम मन्दात्मा कथं दुर्य्योधनो हतः ॥

सञ्जय उवाच ।

शृणु राजन् यथा वृत्तं सेनयोरुभयोरपि ।
पाण्डवानां कुरूणाञ्च सम्प्रवृत्ते महाहवे ॥
ये तत्र प्रमुखा योधा ये च तत्र महारथाः ।
महाबलाश्च ये तत्र यथा ये विनिपातिताः ॥
भीष्मद्रोणौ यथा भग्नौ कर्णशल्यौ यथा हतौ ।
पुत्रश्च तव मन्दात्मा यथा दुर्य्योधनो हतः ॥
पाण्डवानां रणे योधाः सर्व्वे विष्णुपराक्रमाः ।
कौरवाणां रणे योधाः सर्व्वे वीरपराक्रमाः ॥
अर्जुनः सात्यकिश्चैव धृष्टद्युम्नो घटोत्कचः ।
नकुलः सहदेवश्च धर्म्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥
भीमसेनो विराटश्च द्रुपदश्चोत्तरस्तथा ।
धृष्टकेतुः शिखण्डी च काशीराजश्च वीर्य्यवान् ॥
सौभद्रो द्रौपदेयाश्च षोड़शैते महारथाः ।
... ... ॥
हेमन्ते प्रथमे मासि शुक्लपक्षे त्रयोदशी ।
प्रवृत्तं भारतं युद्धं नक्षत्रे यमदैवते ॥
अर्ज्जुने दूरपातित्वमाचार्य्ये लघुशस्त्रता ।
कर्णे दृढ़प्रहारित्वं भीष्मे सन्ति त्रयो गुणाः ॥

... ... ।
अर्ज्जुनेन हतो भीष्मो माघशुक्लाष्टमीतिथौ ।
नवम्यां वृषसेनस्तु हतो राजा महाबलः ॥
दशम्यामपि सौभद्र एकादश्यां जयद्रथः ।
द्वादश्यां मध्यभागे च हतो वीरो घटोत्कचः ॥
त्रयोदश्यान्तु मध्याह्ने भारद्वाजो निपातितः ।
श्वाकर्णो पलितश्यामो वर्षस्याशीतिपञ्च च ॥
रणे पर्य्यटते द्रोणो वृद्धः षोड़शवर्षवत् ।
चतुर्द्दश्यान्तु सन्ध्यायां कर्णो वैकर्त्तनो हतः ॥
सूर्य्यपुत्रो यदा कर्णश्चार्ज्जुनेन निपातितः ।
तदैवोर्द्धमिता भूमिरङ्गुली चैकविंशतिः ॥ इत्यादि ।

End. एषा भारतसावित्री व्यासेनोक्ता मनीषिणा ।
नरो भारतसावित्रीं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥
स भारतफलं प्राप्य परं ब्रह्माधिगच्छति ।
संवत्सरकृतं पापं पठनादेव नाशनम् ॥
ब्रह्महा स्वर्णहारी च मातृहा पितृहा तथा ।
पापं प्रक्षिप्य ते यान्ति द्वैपायनवचो यथा ॥ ० ॥

Colophon. इति महाभारते शतसहस्रसंहितायां वैयासिक्यां भारतसावित्री समाप्ता ॥०
श्रीरामः ॥ श्रीकृष्णः ॥ ० ॥

विषयः । महाभारते वर्णितानां विषयाणां सारसंग्रहः ॥

No. 153. भ्रमरदूतम्. By रुद्रन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent 288 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṃkāra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीरघुवीराय नमः ।
रामः सीताविरहविधुरो माल्यवत्कन्दरासु
पाण्डुश्यामच्छविरविरतं वाष्परक्तेक्षणान्तः ।
प्रत्यावृत्तिं मनसि विमृशन्नाञ्जनेयस्य निन्ये
दीर्घोत्कण्ठः कथमपि तदा दीर्घदीर्घाण्यहानि ॥

अन्तश्चिन्ताशतङ्कतभुजा दूयमानः प्रियाया
नर्म्मालापस्मरणसुधया सिञ्चितो राघवस्य ।
प्रौढ़ानन्दप्रसरपिशुनो मन्दमन्दं तदानीं
पस्पन्देऽस्य प्रकृतिसुभगो दक्षिणो बाहुदण्डः ॥
दूरात् पश्यन् पवनतनयः शासितारं रघूणां
प्रौढ़ानन्दव्यतिकरसमुद्भिन्नरोमाञ्चदण्डः ।
पादन्यासैर्वनविटपिनां मौलिमभंलिहानां
व्याधुन्वानो रघुकुलपतेरङ्घ्रिमूले पपात ॥
वेणीबन्धान्मणिरयमयं देव देव्यावतीर्णो
जल्पन्नित्थं पुलकिनि मणिं रामपाणौ निधाय ।
यावत् ब्रूते जनकतनयावाचिकं वायुसूनु
स्तावद् बाष्पस्तवककलुषो रामभद्रो बभूव ॥
श्रुत्वोदन्तं रघुकुलपतिः पेशलायाः प्रियायाः
प्रस्थानाय प्लवगपतये तत्क्षणन्यस्तभारः ।
कुञ्जाभ्यासे क्वचन विशिनीकाण्डखेलत्प्रवाले
रामः कान्तां विरहविमनाः कोमलाङ्गीं निदध्यौ ॥
मन्दोन्मीलन्नवनवदलग्रन्थिनिर्यन्मधूनां
शैलोपान्ते नवकमलिनीं राजहंसावतंसां ।
तत्रापश्यत् परिमलभरैर्वासयन्तीं दिगन्ता-
नामत्तेन भ्रमरमिथुनेनाभितः सेव्यमानाम् ॥
तत्र स्निग्धे सरसि सरसाम्भोजकेलिप्रवीणं
रामो देव्या विरहविधुरो दूततां प्रापयिष्यन् ।
धीरोदात्तः कथमपि दृशोः स्तम्भयन् बाष्पधाराः
प्रौढ़प्रेमस्तवकितपदं षट्पदं व्याजहार ॥
कच्चित् भ्रातर्भ्रमर भवता शीलितो मालतीनां
शीधुः कच्चित् कुसुमितशिखाः सेविता वा कदम्बाः ।
नीताः कच्चित् कथमपि सखे वासरा वारिवाह-
व्यूहच्छन्ने नभसि निभृतं यूथिकावीथिकासु ॥ इत्यादि ।

End. पायं पायं मधु सुमधुरं पुष्पितानां लतानां
स्थायं स्थायं नवकमलिनीगर्भहर्म्योदरेषु ।

निर्मायेदं मधुकर सखे मादृशि स्नेहबन्धान्
वीतग्लानिर्युवतिसहितो यापयेस्त्वं त्रियामाः ॥

Colophon. योऽभूद् गौड़क्षितिपतिशिखारत्नघृष्टाङ्घ्रिरेणु
र्विद्यावाचस्पतिरिति जगद्गीतकीर्त्तिप्रपञ्चः ।
तस्मादासीद् भुवनविदित-श्रील-विद्यानिवास-
स्तत्पुत्रेण त्रिभुवनगुरोः प्रीतये राघवस्य ॥
रुद्रेणैषा समरचि मया कापि वाचां मतल्लि-
र्वीतक्लेशा रसिकहृदयाह्लादिनी कल्पवल्लिः ।
शश्वद् ... ग्रसनजनिताशेषपापोपशान्तिं
तन्मे कुर्य्यान्निजगुणकथाराधितो रामचन्द्रः ॥
श्रीगुरुः शरणम् । इति श्रीन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचित-भ्रमरदूतकाव्यम्
समाप्तम् ॥ श्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीसीतायै नमः ॥

विषयः । श्रीरामस्य सीतासमीपे दूतरूपेण भ्रमरप्रेषणमवलम्ब्य रचितमिदं काव्यम् ।

No. 154. मतनिर्णयः. Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 7 on a page. Extent, 420 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥ अथ मतनिर्णयः । अथ समाहूताः पुरुहूतपुरोहिता
इव विद्वांसः क्रमशः प्रविशन्ति स्म तत्र प्रथमतः प्रविशन्तं वैष्णवमालोक्य
कोऽप्येकः सकलज्ञानाभिज्ञो विदितपरतत्त्वो निजगाद प्रभुं प्रति ।
आनासमूर्द्धतिलकी वरुशङ्खचक्र-
पद्माङ्कितोज्ज्वलवपुर्धृतपीतवासा ।
कण्ठेन नामतुलसीस्रजमादधानः
श्रीमानयं हरिकथां कथयन्नुपैति ॥ प्रविश्य वैष्णवः ।
ईषन्मीलितलोचनो दृढ़तरप्रारब्धयोगासनो
यद्ब्रह्मादिसुरेन्द्रवन्दितपदः शम्भुः स्वयं ध्यायति ।
वैकुण्ठैकनिकेतनं जगदपि व्याप्य स्थितं लीलया
तद् ब्रह्माख्यवपुः सदैव मुदितं त्वच्चित्तमालम्बताम् ॥

अथायान्तं शैवमालोक्याह सः ।

श्रीमानसावेति जटालमौलिर्व्याघ्रत्वगालम्बितमध्यभागः ।

विभूतिसंभूषितभास्वदङ्गो रुद्राक्षमालाकलितोर्द्ध्वदेहः ॥

प्रविश्य च शैवः ।

संगायन्ति सदा समस्तनिगमा ध्यायन्ति यं योगिनो

यस्याज्ञामधिगत्य देवतगणाः कुर्व्वन्ति सृष्ट्यादिकम् ।

सोऽयं वो ह्यवतान्निराकृतिरपि त्रातुं जगत् साकृतिः

ध्यायन् स्वं स्वयमेव सर्वजगतां शिक्षाकरः + + ॥ इत्यादि ।

End. अत्रान्तरे रामोपासकः — आ व्यामोहः ।

रामेति यन्नाम जनाः स्मरन्तः

संसारवारांनिधिमुत्तरन्ति ।

स कस्य वेशस्य कृपामुपेत्य

बबन्ध सेतुं जगदेकनाथः ॥

महान् मुरारेरपरो न कश्चित्

तस्यापि रूपाणि बहूनि सन्ति ।

रूपेषु तेष्वप्युपपन्नशीलात्

न रामचन्द्रादपरो गरीयान् ॥

(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । वैष्णव-शैव-शाक्त-वैशेषिक-नैयायिक-मीमांसक-वैदान्तिक साङ्ख्य-पातञ्जलाभिज्ञ-पौराणिक नास्तिकादीनां परस्परविभिन्नमतविरोधात्मकश्लोकसंग्रहः ॥

No. 155. मथुरासेतु. By अनन्तदेवः. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 98. Lines, 7 on a page. Extent, 1,372 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1934. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

समस्तब्रह्माण्डान्युदरविवरे यस्य सततं

वसन्ति ध्यायन्ति स्वहृदि तपसा यच्च मुनयः ।

स यस्यां क्रीड़ायै स्पृहयति वनाल्यन्वितनौ

सुनौरेषा लोके जयति भवसिन्धोर्मधुपुरी ॥

इह खलु सकलवैष्णवजनसमुचितमार्गप्रदर्शनाचार्य्य–ध्रुवाम्बरीषप्रभृतीनां परमपुरुषार्थप्रापकतया प्रसिद्धतममपि माथुरमण्डलमहिमानं तत्रैव वसता हरिकेशवगोविन्दनामानं भगवन्तमनन्यशरणतया भजतां तत्रभवतां सतां सन्तोषसंजननेन वाचः सफलतायै प्रदर्शयामः ॥ इत्यादि ।

End. वासुदेवाभिधं ब्रह्म जगदिन्द्र मया स्थितम् ।
माथुरे मण्डले नित्यं जयत्यानन्दकारितः (?) ॥
आसीद्गोदावरीतीरे वेदवेदिसमन्वितः ।
श्रीकृष्णभक्तिमानेकणकनाथाभिधो द्विजः ॥
तत्पुत्रस्तद्गुणैर्युक्तः सर्व्वशास्त्रार्थतत्त्ववित् ।
आपदेवोऽभवद्देवात् प्रापयः सकलान् मनून् ॥
मीमांसानयकोविदो मधुरिपोः सेवासु नित्योद्यतः
सर्व्वाशापरिपूरणक्षमयशा आसीत्तदीयात्मजः ।
यस्यानन्तगुणैरनन्त इति सन्नामार्थवत्तां गतं
येनावादि च वादिना श्रुतिशिरःसिद्धान्ततत्त्वं मुदे ॥
न्यायप्रकाशकर्त्ता निरवधिविद्यामृतप्रदः सततं ।
मीमांसाद्वयनयविततनयस्तस्यापदेवोऽभूत् ॥
तीर्द्दीस्तनुर्निजवंशदेवं श्रीकेशवं तोषयितुं चकार ।
अनेन संज्ञो मथुरामहिम्नः सेतुः सदाकाङ्क्षितपूर्त्तिहेतुः ॥
अनुचितमप्यर्थं ब्रुवती बालस्य गौः स्वतोऽनुचिता ।
रचयति पित्रोस्तोषं वागेषा स्यात् तथा मुदे महताम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्सकलशास्त्रार्थतत्त्वविद् वैष्णवसन्मार्गप्रतिपादनैकप्रयोजनगृहीतावतार-श्रीमदापदेवसुतानन्तदेवेन कृतो मथुरासेतुः समाप्तः ॥ सम्वत् १९३४ ॥

विषयः । मथुरामाहात्म्यादिकथनमुखेन तत्तत्तीर्थकर्त्तव्यादिनिरूपणम् ।

No. 156. मन्त्रप्रश्नः (तैत्तरीयशाखोक्तः). Substance, country-made paper, 5×2 inches. Folia, 45. Lines, 7 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1771. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीमल्लारये नमः ।
ॐ प्रसुग्मन्ता धियमानस्य सत्तणि

वरेभिर्वरा अभिषु प्रसीदत ।
अस्माकमिन्द्र उन्नयं जुजोषति
यत् सौम्यस्यान्धसो बुबोधति ॥ इत्यादि ।

End. परि त्वाग्ने परिहृजामि ।
सुश्रवः सुश्रवसम्मा कुरु ।
योगे योगे तवस्तरं ।
आगन्त्वा समगन्महि ॥
आयुर्दा देवजयसं गृणानः ॥

Colophon. इति तैत्तिरीयशाखायां मन्त्रप्रश्नः समाप्तः ॥ सम्वत् १७७१ ॥

विषयः । कृष्णयजुर्वेदीयानां कर्म्मविधानम् ।

No. 157. महानाटकटीका . By चन्द्रशेखरः . Substance, country-made paper, $13 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 1,498 çlokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Caukidāṅgā Nandirājapura, Paṇḍita Çaçibhūṣaṇa Bhaṭṭācāryaya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नत्वा रामपदाम्भोजद्वन्द्वं भवभयापहम् ।
टीकां महानाटकस्य कुरुते चन्द्रशेखरः ॥
बालानामन्वयज्ञानकृत एषा वितन्यते ।
नात्रोपहासं कुर्व्वन्तु तद्धीमानतिवस्तुनि ॥
कर्त्तव्ये महानाटकाख्ये ग्रन्थे प्रथमतो विश्वेश इत्यादि दशभिः श्लोकैर्नान्दीं विदधाति ॥ इत्यादि ।

End. येन युधि निर्व्वापितः जितः मम जीवनाथः प्राणनाथः तस्यापि परशुरामस्य विजयी । अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । महानाटकस्य व्याख्यानम् ॥

No. 158. महान्यासः . Substance, country-made paper, 5×3 inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 214 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ओम् । अथातः पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्व्वकं जपहोमार्च्चनविधिं व्याख्यास्यामः । ओम् या ते रुद्र शिवा तनूरघोरा ॥ इत्यादि ।

End. स्वामिन् सर्व्वजगन्नाथ यावत् पूजावसानकम् ।
तावत्त्वं प्रीतिभावेन देवेऽस्मिन् सन्निधीभव ॥

Colophon. इति महान्यासः समाप्तः ॥

विषयः । देवाधिदेवरुद्रस्य न्यास-जप-होमार्च्चनकथनम् ।

No. 159. महार्णवकर्म्मविपाकः. By विश्वेश्वरभट्टः. Substance, country-made paper, 14×6 inches. Folia, 307. Lines, 10 on a page. Extent, 6,202 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1903. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ नमः सकलकल्याणभाजनाय पिनाकिने ।
नमो लक्ष्मीनिवासाय देवनाथाय रामाय ॥ ?
प्रवालाद्रिप्रस्पर्द्धिद्युतिनिचयमयाय वपुषे (?)
नमो विघ्नश्रेणीविघटनवरिष्ठाय महसे ।
जगत्प्रादुर्भावस्थितिलयनिरायासरचना-
विनोदासक्ताय प्रणतफलसिद्धिप्रतिभुवे ॥
यदिन्दिरानाथपुरन्दराद्यै-
राराध्यते भक्तिभरानताङ्गैः ।
श्रीचण्डिकायाश्चरणारविन्दं
वन्दामहे तत् कुलदेवतायाः ॥
... ...
आसीदसीमगुणटङ्ककुलाम्बुराशा-
वुद्यत्प्रभूतशुभकीर्त्तिघनप्रकाशः ।
लोकैः सदा हृदि धृतो गुणसन्निविष्टः
श्रीरत्नपालनृपतिर्भुवनैकरत्नम् ॥
तस्यात्मजो भरहपाल इति प्रसिद्धः
सिद्धाङ्गनाजनसमाजसमृद्धकीर्त्तिः ।
दानेन यः सुकृतिनां क्षिपति स्म दैन्यं
सैन्यञ्च वैष्णसदृशः प्रतिभूपतीनाम् ॥

सुतोऽस्य जातः सुकृतोन्नतस्य
न तस्य कश्चित् सदृशो बभूव ।
यमस्खलत् + + मवेक्ष्य तातो
नाम्ना हरिश्चन्द्र इति व्यधत्त ॥
तस्यात्मजोऽभूदतुलप्रतापः
साधारणो भूमिपतिर्वदान्यः ।
अभूतपूर्व्वामवनीश्वराणा
+ × यो जगति स्वकीर्त्तिम् ॥
बन्धच्छिदा विशदकीर्त्तिमिहान्वितार्थां
कृत्वा परत्र च तथैव विधातुमिच्छुः ।
कीनाशपाशचयबन्धविमोचनार्थं
तीर्थत्रयीकरणमुक्तिमचीकरद् यः ॥
तस्यात्मजः श्रीमदनेन नाम्ना
धाम्ना च रूपेण च संगतार्थः ।
... ...
... ... कान्तारसमाश्रितोऽभूत् ॥
यः कूपानारामान् धर्म्मायतनानि सन्निबन्धांश्च ।
कृत्वा स्वकीर्त्तिमेकामदीदशन् मूर्त्तिभेदेन ॥
परिशीलयता कलाकलापं
विदधानेन च भूरिशः प्रबन्धान् ।
मदनेन महीभृताथ येन
प्रहिता नूतनभोजराजकीर्त्तिः ॥
पुत्रेषु सत्स्वपि कलत्रयुगे च तस्य
पुत्रौ जगत्त्रयविसृत्वरकीर्त्तिपारौ
जातौ प्रियावतितरां प्रथमप्रसूतौ
नीतौ महोन्नतिमनल्पगुणौ + × ॥
उदारशीलौ सुमनौ विलास-
मनोज्ञ-वृन्दावन केलिलीलौ ।
यशोदया वर्द्धितमङ्गलाङ्गौ
नौ रामकृष्णाविति संप्रतीतौ ॥
+ + + + न युवा न वृद्धः

शक्नोति कर्त्तुमपरः सुतसद्गुणोऽपि ।
दानं निदानमखिलार्थिजनार्थसिद्धौ
कीर्त्ति + + वितनान यतस्तदीया ॥
अप्रतिपक्षः पृथ्व्यां पृथ्वीमल्लस्तयोरभूद् ज्येष्ठः ।
अपरो मान्धातृगुणैर्मान्धाता गीयते जगति ॥
सोऽयं सुकृतिविधातरि × × तनोति मान्धाता ।
विद्वन्मुखेन मतिमान् सुकृतिरत्नं महार्णवं नाम ॥
माता पुण्यचरित्रकीर्त्तिविभवा यस्या हि का नामतः
शाकल्यापरमूर्त्तिरार्य्यचरितः श्रीचेदिभट्टः पिता ।
सोऽयं कौशिकवंशभूषणमणिः श्रीभट्टविश्वेश्वरो
वेदे स्मार्त्तमते नये च + × वाक्ये कृती वर्द्धते ॥
मतिर्येषां शास्त्रे प्रकृतिरमणीया व्यवहृतिः
परा शीलं श्लाघ्यं जगति ऋजवस्ते कतिपये ।
चिरं चित्ते येषां मुकुरतलभूते स्थितिमिया
दियं व्यासारण्यप्रवरमुनिशिष्यस्य भणितिः ॥
श्रुतिस्मृतिपुराणानि समालोक्य यथामति ।
निबध्यते समासेन निबन्धोऽयं महार्णवः ॥
दुष्कर्म्मपाकजनितामयकर्षितानां
सत्कर्म्मशर्म्मकर × × मुनीन्द्रैः ।
तत्साङ्गजातमितरोक्तिविधान + +
वक्ष्यामि रोगनिखिलार्त्तिनिवर्हणाय ॥
तत्र तावद् वक्ष्यमाणकर्मोपयोगित्वेन कर्म्मविपाकरूपरोगादिनिवृत्त्यर्थं प्राय-
श्चित्तादेरवश्यकर्त्तव्यता प्रतिपाद्यते ॥ इत्यादि ।

End. मेषग्रहदेशेन बलिदानमन्त्रमाह ।
प्रगृह्णीष्व बलिं चेमं मेषग्रह महाग्रह ।
आतुरस्य सुखं सिद्धिं प्रयच्छ त्वं महाबल ॥
इति मेषग्रहहरं ।
मतिर्येषां शास्त्रे प्रकृतिरमणीया व्यवहृतिः
परं शीलं श्लाघ्यं जगति ऋजवस्ते कतिपये ।
चिरं चित्ते येषां मुकुरतलभूते स्थितिमिया

दियं व्यासारण्यप्रवरमुनिशिष्यस्य भणितिः ॥
कविराधुनिकश्चिरन्तनो वा
न विशेषः क्वचिदस्ति सज्जनानाम् ।
इयतैव जितं मयापदेषा
मतिलोकेषु गुणेषु जातः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीचेदिभट्टात्मज श्रीविश्वेश्वरविरचिते महार्णवाभिधाने निबन्धे कर्म्मविपाकसमुच्चये महार्णवः समाप्तः ॥ शुभमस्तु सम्वत् १९०३ शाके १७६८ ।

विषयः । स्वस्वकर्म्मविपाकजनितरोगाणां निरूपणमुखेन तत्तद्रोगाधिष्ठात्रग्रहाणां शान्तिकथनम् ॥ रोगानुमितपापानां प्रायश्चित्तविधानञ्च ॥

No. 160. महिषमर्द्दिनीस्तवरहस्यप्रकाशः. By जगदीशपञ्चाननभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 130 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nānākhi, Post office Demrā, District Ḍhākā, Paṇḍita Pratāpacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
मनाक् कटाक्षविक्षेपात् पालयन्ती जगत्त्रयम् ।
भवानी भवतां भूत्यै भूयान्महिषमर्द्दिनी ॥
अष्टश्लोकानामाद्यैरष्टभिरक्षरैः प्रायशः अष्टाक्षरमहिषमर्द्दिनीमन्त्रोद्धारपूर्व्वकं भैरवः स्तवमारभते मच्चित्तेत्यादि । हे चण्डि मम चित्ते मम भक्तस्य चित्ते च वसतिं कुरु ॥ इत्यादि ।

End. इदानीं स्तव ... ... फलमाह. स्तोममित्यादि । गूढ़ोपदिष्टं स्वप्रकाशक्रमेण कथितं कुलोपचारः दक्षिणे ... ... केशवकौशिकार्चनचरी कीर्त्तिर्मास्त्वित्यादिना उक्तं गृण्वन्ति यदा मुनयः । तव सावेगेन हस्तागता इवेत्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीजगदीशपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचितो महिषमर्द्दिनीस्तवरहस्यप्रकाशः सम्पूर्णः ॥ श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

विषयः । महिषमर्द्दिनीस्तवस्य व्याख्यानम् ॥

No. 161. मानवसारः. Substance, English paper, 6×10 inches. Folia, 54. Lines, 20 on a page. Extent, 1,040 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta Çyāmapukura Viçvakoṣa office. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. मानवसारशिल्पारम्भः ।

सुराणां भूसुराणाञ्च वर्णानां वासयोग्यकम् ।
सर्व्वासामग्निशालानां लक्षणं वक्ष्यतेऽधुना ॥
दण्डका स्वस्तिकञ्चैव मौलिकञ्च चतुर्मुखम् ।
सर्व्वतोभद्रकञ्चैव वर्धमानञ्च षड्विधम् ॥
त्रिहस्तन्तु समारभ्य द्वि-द्वि-हस्तविवर्द्धनात् ।
त्रयो विंशत्करान्तं स्यादेकादशविशालकम् ॥
युग्महस्तविधानेन चतुर्हस्तं समारभेत् ।
चतुर्विंशत्करान्तं स्याद्द्वि-द्वि-हस्तविवर्द्धनात् ॥
एवमेकादश प्रोक्ता चैकशाला विशालतः ॥ इत्यादि ।

End. नक्षत्रमालामपि चार्थहारतः
तत्स्वर्णसूत्रं परितस्तु नाभ्याम् ।
रत्नमालिका दुकूलवीरायुक्तः
स्वर्णकञ्चुकहिरण्यमालिका ॥ (?)
लम्बहारमपि चुल्लिकादिभिः
पूरि मद्दिरर्पिके चूड़कम् । (?)
ब्रह्मविष्णुमहेशशक्रसकलैर्दिक्पालकैः किन्नरै-
र्गन्धर्व्वैरपि सर्व्वदेवनिकरैर्दुर्गा सती गौरिभिः ॥ (?)
चामुण्डादिसरस्वती गणपतेः
षन्मातरः स्यापि तत्संख्यातम् । (?)
सकलं विभूषणं नित्यादिनैमित्तिके
राजाधिराजैरपि राजसर्व्वैः ॥
सुरपि (?) देय देव्याविहङ्गमैः
पञ्जरमेवमुक्तं कृतश्रियै च ह्यतुललक्ष्मीहेतुः ॥

Colophon. इति मानवसारे वास्तुशास्त्रे भूषणलक्षणविधानं नाम सप्तचत्वारिंशो-ऽध्यायः ॥ ० ॥ इत्यादिमानवसारः समाप्तः ॥

विषयः । शालाविधानादिनिरूपणम् । गृहमानादिनिरूपणम् । गृहप्रवेशविधानम् । द्वारमानविधानम् । द्वारस्थानादिविधानम् । राजगृहविधानम् । राजलक्षणम् । रथलक्षणम् । शयनविधानम् । तोरणलक्षणादिनिरूपणम् । मध्यरङ्गविधानम् । कल्पवृक्षविधानम् । अभिषेकलक्षणम् । भूषणलक्षणनिरूपणञ्चेति ।

No. 162. मासाद्युल्लेखदुर्गभञ्जनम् . Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणपतिर्जयति । अथ मासाद्युल्लेखदुर्गभञ्जनम् ।

तत्र ब्रह्माण्डभविष्यपुराणयोः ।

मासपक्षतिथीनाञ्च निमित्तानाञ्च सर्व्वशः ।

उल्लेखनमकुर्व्वाणो न तस्य फलभाग्भवेत् ॥

मासपक्षतिथीनां निमित्तीभूतानामनिमित्तानां वा तदितरेषाञ्च निमित्तानामित्यर्थः । निमित्तानामुपस्थितक्रियानिमित्तानाम् । इत्यादि ।

End. जात्यभिलापपदव्यावृत्तिरभिहिता सातीव हेया तस्य प्रथमान्तात्मत्यद्घटितत्वादेव तत्रासत्तेरिति ॥

Colophon. इति मासाद्युल्लेखदुर्गभञ्जनं समाप्तम् ॥ ० ० ॥

विषयः । देवपैटकादिकर्म्मसु संकल्पे मासपक्षाद्युल्लेखविधिविचारः ।

No. 163. मिश्रितमाहात्म्यम् (स्कन्दपुराणीयम्) . Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 30. Lines, 12 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1914. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, tolerable. Verses. correct

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीमिश्रिताय नमः ।

ॐ नमः परमात्मने श्रीपुराणपुरुषोत्तमाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

सूत उवाच ।

कैलासशिखरे रम्ये नानाधातुविचित्रिते ।

अप्सरोगणसङ्कीर्णे गन्धर्व्वगणसेविते ।

महादेवं सुखासीनं पप्रच्छ गिरिकन्यका ॥

पार्व्वत्युवाच ।

सर्वं धर्म्ममहं श्रुत्वा त्वत्प्रसादान्महेश्वर ।

मिश्रितस्य च माहात्म्यं गरिष्ठं पापनाशनम् ॥

ईश्वर उवाच ।

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि लोकानां हितकाम्यया ।

माहात्म्यं सर्व्वपापघ्नं उत्पत्तिं मिश्रितस्य च ॥

त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि ये सर्वे च देवताः । (?)

तानि सर्व्वाणि दृश्यन्ते मिश्रिते शृणु सुन्दरि ॥ इत्यादि ।

End. विमानैरर्कसङ्काशैरागत्य तस्य बान्धवाः ।

पितरो बान्धवैः सार्द्धं भृत्यैश्चैवान्विताश्च्यथा ॥

भासमानाश्च तेजोभिर्ययुस्ते वैष्णवं पदम् ।

एतत्ते कथितं देवि माहात्म्यं मिश्रितस्य च ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे उमामहेश्वरसम्वादे मिश्रितमाहात्म्ये द्वादशोऽध्यायः ।१२।

इति मिश्रितमाहात्म्यं सम्पूर्णम् । शुभमस्तु सम्वत् १९१४ भाद्रकृष्ण ।१९।

सोमवासरे ॥ + + ॥

विषयः । गङ्गायाश्चोत्तरे भागे सरय्वा दक्षिणेन च ।

यस्य दक्षिणभागे तु गोमती नाम विश्रुता ॥

तादृशस्य महापुण्यस्य मिश्रितक्षेत्रस्य माहात्म्यकीर्त्तनम् । दधीचिनाम्नो राज्ञ उपकारार्थं महादेवोपदेशेन सर्व्वेषां तीर्थानामेकत्रसमावेशादस्य मिश्रिततीर्थमित्याख्या ।

No. 165. मुक्तिवादरहस्यम् . Substance, country-made paper, $14 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Ambikā Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगुरुर्जयति । कस्तावदपवर्गः । तत्रात्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिरेवापवर्गः । इत्यादि ।

End. सूक्ष्मतया स्थितानि जीवात्मनि सुखदुःखावच्छेदकानीति विदण्डिनः ॥

Colophon. इति मुक्तिवादरहस्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । गदाधरभट्टाचार्य्यकृतस्य मुक्तिवादस्य टीका ।

No. 166. मुग्धबोधः. By वैद्यरघुनन्दनः. Substance, palm-leaf, 18 × 1½ inches. Folia, 279. Lines, 3 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ḍhākā, Paṭuyāṭuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।

नमो गणेशाय शिवात्मजाय गजेन्द्रवक्त्राय चतुर्भुजाय ।
किम्बिघ्ननाशाय वरप्रदाय योगात्मने सिद्धिषु सेवकाय ॥
चक्रपाणेः चक्रपदद्वन्द्वं वन्दे महेश्वरम् ।
... ... ॥
यदुक्तं वाग्भटे तन्त्रे सुश्रुते वैद्यसागरे ।
अन्यैश्च बहुभिः सिद्धैर्यदुक्तं तद्विलोक्य च ॥
तत्र यद्यदसाध्यं स्याद्यद्यद्देशेषु दुर्लभम् ।
तत्तत् सर्व्वं परित्यज्य सारभूतं मया कृतम् ॥
मुग्धबोधमहं कुर्व्वे वैद्यशास्त्रमहाम्बुधेः ।
संगृह्य सर्व्वशास्त्रञ्च वैद्यश्रीरघुनन्दनः ॥ इत्यादि ।

End. भीरुश्चैव कशेरुकं खमालिका तालाङ्कुरं ताल्यकम् ।
षष्ठी नागधना तिला मधुरिका जातिफलं सैन्धवम् ॥
(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । वैद्यलक्षणप्रसंशादिः । वैद्योत्पत्तिकथनम् । मूत्रपरीक्षा नाड़ीविज्ञानादिकथनम् । सर्व्वरोगाणां निदान-चिकित्सा-पथ्यापथ्यादिकथनम् । नानातैलादिकरणप्रकारादिकथनञ्च ॥

No. 167. मूर्खहा. Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 126. Lines, 8 on a page. Extent, 5,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bariçāla, Mānapāsā, Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । प्रायेण सङ्कल्पानामेव कर्म्मारम्भकत्वात् आदौ स एव निरूप्यते । कायवाङ्मनोभीरचितं कर्म्म फलाय समर्थमिति श्रुत्या एषां त्रयाणां अङ्गत्वमुक्तं तत्र केन रूपेण कस्याङ्गत्वमित्याह । इत्यादि ।

End. जीवोऽर्केण युतः करोति मरणं बालांशको भार्गुरिः ।
नक्षत्रैकगते वदन्ति यवनाः + पण्डितो देवलः ॥
(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । सङ्कल्पवाक्यादिनिरूपणम् । नान्दीश्राद्धादिनिरूपणम् । प्रतिपदादिसकल-तिथिव्यवस्था । श्राद्धव्यवस्थादिः । एकोद्दिष्टकालव्यवस्थादिः । गोवधादिप्रायश्चित्तकथनम् । व्यवहारदायादिव्यवस्था । विवाहनक्षत्रादिकथनम् । अतः परं खण्डितम् ।

No. 168. मृत्युञ्जयपञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 119. Lines, 5 on a page. Extent, 450 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ कैलासशिखरे रम्ये मणिमालातिभासुरे ।
नानाद्रुमलताकीर्णे नानापुष्पोपशोभिते ॥
प्रसन्नवदनं दृष्ट्वा ... ... ।
गिरा मधुरया गौरी प्रोवाच परमेश्वरम् ॥
श्रीदेव्युवाच ।
भगव + + शिवो देवो महामृत्युञ्जयः परः ।
आदिनाथो जगत्त्राता दीक्षानायक ईश्वरः ॥
वर्णितः प्राङ् महादेव गुणातीतश्चिदीश्वरः ।
भवता तस्य देवस्य परब्रह्मस्वरूपिणः ॥
पञ्चाङ्गं श्रोतुमिच्छामि वक्तुमर्हसि मे विभो ॥ इत्यादि ।

End. इतीदं मम सर्व्वस्वं रहस्यं परमाद्भुतम् ।
यस्य कस्य न द्रष्टव्यमित्याज्ञा परमेश्वरि ॥

Colophon. इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे मृत्युञ्जयस्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीमृत्युञ्जयस्य पटल-पद्धति-सहस्रनाम-कवच-स्तोत्रात्मकपञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

No. 169. मेरुतन्त्रम्. By शिवः. Substance, country-made paper, 8×3½ inches. Folia, 144. Lines, 11–12 on a page. Extent, 3,164 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यथासत् सद्विभाति न च भाति कदापि सत् ।
यस्मिन् ज्ञाते न सा भाति तस्यै तस्मै नमो नमः ॥
जलन्धरेण विजिते सुरासुरनरेऽखिले ।
सूक्ष्मरूपेण ते सर्व्वे महेशशरणं गताः ॥ इत्यादि ।

End भविष्यति कलौ प्रायोऽविवेकाद्गुरुशिष्ययोः ।
ज्ञात्वा शास्त्रं गुरुं कुर्य्यात्तदा सुखमवाप्नुयात् ॥
इति दीक्षाविधिः प्रोक्तः कुलाचारसमन्वितः ।
अर्थवादं विना देवि किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति श्रीमहाकालमहामायानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते पीठवर्णनं नाम दशमः प्रकाशः ॥

विषयः । व्यवस्थाप्रकाशः । विधवाविवाहकथनम् । संस्कारप्रकाशः । दीक्षाप्रकारकथनम् । होमविधिः । आह्निकप्रकाशः । पुरश्चर्य्याप्रकाशः । सिद्धिस्थिरीकरणप्रकाशः । कौलिकाचारप्रकाशः । मन्त्रादित्यागप्रकाशः । मुद्रालक्षणप्रकाशः । पीठवर्णनञ्चेति ॥

No. 170. यमुनामाहात्म्यम्. (पद्मपुराणीयम्) Substance, country-made paper, 11×4 inches Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 175 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । शक्तिरुवाच ।
सर्गं कथयतो तात मरीचेर्हि विवस्वतः ।
अपत्यद्वयमुत्पन्नं यदुक्तं भवता पितः ॥
+ + तद्विस्तरेणात्र ब्रूहि सम्यगशेषतः ।
श्रोतव्यञ्च मया तस्याद् वक्तव्यञ्च त्वया गुरो ॥
वशिष्ठ उवाच ।
शृणु पुत्र यदि श्रद्धा हृदये तव वर्त्तते ।

कथयामि यथातत्त्वं श्रोतुः कल्मषनाशनम् ॥
एवमेव पुरा शुष्टः प्राणो वैण्येन भूभुजा ।
यदाह भार्गवो धीमान् तत्ते वक्ष्याम्यशेषतः ॥
सूर्य्यात् त्वष्ट्री पुरा पुत्रं लेभे वैवस्वतं मनुम् ।
धर्म्मेण धर्म्मं धर्म्मज्ञा पुत्रमैच्छत् ततः परम् ॥
ततः सम्प्राप्य संज्ञां स धर्म्मराजः समुत्थितः ।
श्यामः प्रांशुर्लोहिताक्षो विद्युत्कुन्ललमूर्द्धजः ॥
तथैव यमुना श्यामा पद्मपत्रायतेक्षणा ।
स्वभासा भासयन्ती सा भास्करानन्दिनीति या ॥ इत्यादि ।

End. श्रोतव्यमेतत् कृतिभिः पवित्रं
धर्म्मार्थकामार्थिभिरेव सम्यक् ।
मोक्षार्थिभिश्चापि ततश्चतुर्णा-
माकर्ण्यतेऽस्मिन् भवतीह सिद्धिः ॥
कार्त्तिके शुक्लपक्षे तु द्वितीयायां विशेषतः ।
माहात्म्यं यमुनायास्तु यः शृणोति स मोक्षभाक् ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे मरीचिसर्गे यमुनामाहात्म्येऽष्टमोऽध्यायः । शुभम् ।
ॐ तत्सत् ॥

विषयः । यमुनाया उत्पत्तिमुक्त्वा विशेषतो माहात्म्यकीर्त्तनम् ॥

No. 171. यात्राविवाहादिविध्युपायः. Substance, country-made paper, 18 × 1½ inches. Folia, 40. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nandirājapura, Post Office Coukiḍāṅgā, Paṇḍita Atalabihārī Bhaṭṭācāryya. Appearance, Old. Verse Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः ।
भूयः प्रणम्याच्युतपादपद्मं
संक्षेपतः कोऽपि तनोति यत्नात् ।
बालप्रबोधाय सुखेन शीघ्रं
यात्राविवाहादिविधेरुपायम् ॥
तत्र तिथयः प्रतिपदादयः पञ्चदश सुप्रसिद्धाः ॥ इत्यादि ।

End. अन्यं खण्डितम् ।

विषयः । नक्षत्रादिनिरूपणम् । वामवेध-रव्यादिशुद्धिनिरूपणम् । वारवेलादिनिरूपणम् । अमृतादियोगनिरूपणम् । ग्रहाणां शत्रुमित्रादिभावकथनम् । यात्राविवाहादिविहिततिथिनक्षत्रादिनिरूपणम् । जोटकादिनिरूपणम् । वध्वागमनदिनादिनिरूपणम् । सीमन्तोन्नयनतिथ्यादिनिरूपणम् । रिष्ट्यादिनिरूपणञ्च ॥ अतः परं खण्डितम् ।

No. 172. योगवाशिष्ठरामायणे मोक्षोपायनानाप्रश्नः . (खिलः) Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 14 on a page. Extent, 320 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । येषामयं प्रतिसिद्धिः (?)

श्रीवाल्मीकिरुवाच ।

निर्व्वाणाख्यादुदारार्थादस्मात् प्रकरणात् परम् ।
जीवस्वभावाः श्रूयन्ते मोक्षोपायाः खिला इमे ॥
निर्व्वाणाख्यं प्रकरणं वर्णयित्वा सुविस्तरम् ।
श्रेयसे महतां श्रेष्ठो वशिष्ठः प्रोक्तवानिदम् ॥

वशिष्ठ उवाच ।

सर्व्वः स्वतः स्वजगति व्योम्नि (?) व्योमात्मनि स्वयम् ।
स्वमार्जवं जवीभावं स्वभावोऽनुभवस्थितः ॥
यस्तस्यां बोधसंदृष्टो परां परिणतिं व्रजेत् ।
सोऽन्योन्यं तानथान्यांश्च पश्यत्यनुभवत्यपि ॥

श्रीराम उवाच ।

भ्रान्तिमात्रात्मनि जगत्यस्मिन्नेवं स्थिते प्रभो ।
पश्यामो यदि नान्योन्यं वयं ते च मृता जनाः ॥
तदितो ये मृता लब्धास्तैरमुत्र स्ववन्धवः ।
तपो धर्म्मो वयस्येति मुने किं सद्भिरुच्यते ॥ इत्यादि ।

End. ततो मुनेः स्तुतिमुखराननात्मनां
समन्ततो द्विजमुनिपौरभूभृताम् ।
समुद्ययौ कलकल उच्चकैस्तदा
महार्णवाद्गिरिमथितोदरादिव ॥

पुष्पाणि रत्नान्यथ मण्डलानि
धनानि विप्रर्षिमहीपतिभ्यः ।
ददौ नृपेशो मुनये तु तस्मै
प्रणाममष्टाङ्गमनुत्तमश्रीः ॥
नानाप्रश्नः समाप्तः ।
सर्वोपनिषदां सारं सारमाध्यात्मसुत्तमम् ।
नानाप्रश्नेति यत्रास्ते मोक्षदं सिद्धिकारणम् ॥

Colophon. इत्यार्षे रामायणे शतसाहस्र्यां संहितायां निर्व्वाणप्रकरणे नानाप्रश्नः समाप्तः । समाप्तास्त्वामी मोक्षोपाया इति शुभमस्तु ॥

विषयः । श्रीरामवशिष्ठसंवादमुद्धृत्य वाल्मीकिरेवास्य वक्ता तत्रास्मिन् महाप्रलयविचारः । आतिवाहिकाधिभौतिकैक्यावबोधपूर्वकं बन्धाभावप्रतिपादनम् । ब्रह्मप्रतिपादनम् । प्राक्तनेन मरणविचारणम् । मरणजीवितैक्यावबोधनम् । जीवस्वभावपरमार्थवर्णनम् । जीवस्वभावेषु परमपदावबोधनम् । जीवन्मुक्तस्वभाववर्णनम् । सदेहादेहमुक्तवर्णनम् । लोकद्वयानुभवयुक्तापदेशवर्णनम् । सर्गादावुपादानकारणनिरसनम् । प्राक्तनजन्मपिटकार्य्यनिरूपणम् । परब्रह्मस्वरूपवर्णनम् । पूर्वोक्तविषयाणां साकल्येनावबोधनञ्च ।

No. 173. योगसारः. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā, Post Office Aṇḍāl, District Bardhamāna, Yatīndra Nātha Nāyek. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ दुर्गा । श्रीमहादेव उवाच ॥
मातर्मे देवदेवेशि योगेशि प्राणवल्लभे ।
सर्वं मातः सुरेशानि संसारतारिके शुभे ॥
शरणागतदीनार्त्तपरित्राणपरायणे ।
त्वां विना देवदेवेशि संसारः तृणवत् प्रिये ॥
एकं संप्रष्टुमिच्छामि यदि तेऽनुग्रहो मयि ।
योगसारं महेशानि कथयस्वानुकम्पया ॥
संसारतारणे देवि तरणिस्त्वं यतः प्रिये ।
असारे घोरसंसारे सर्वे दुःखमलीमसाः ।
जायन्ते च म्रियन्ते च असंख्या जीवराशयः ॥ इत्यादि ।

End. स्वाहान्तोऽयं मनुः प्रोक्तो रात्रिव्यत्ययकर्म्मणि ।
लक्षद्वयजपात् सिद्धिर्जायते कुलभैरव ॥
इति ते कथितं किञ्चिद्वशीकरणमुत्तमम् ।
समासेन महेशान किमन्यत् कथयामि ते ॥ ० ॥

Colophon. इति योगसारे सर्व्वागमोत्तमोत्तमे श्रीपार्व्वतीशिवसम्वादे शतसाहस्र्यां संहितायां वशीकरणोद्दीपने रात्रिव्यत्ययो नाम द्वादशः परिच्छेदः ॥ * ॥ अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । प्रथमपरिच्छेदे मन्त्रपुरश्चरणविधिः । २ ये योगमाहात्म्यवर्णनम् । ३ ये षट्चक्रदर्शनोद्दीपनादिः । ४ र्थे मूलाधारस्थदेवताध्यानम । ५ मे वाणलिङ्गोपाख्यानम् । ६ ष्ठे देहस्थदेवतावर्णज्ञानमुखेन मणिपूरकाधिष्ठानचक्रादिवर्णनम् । ७ मे हृत्पद्मध्यानार्च्चनादिः । ८ मे षोड़शदलस्य वर्णनम् । ९ मे षट्चक्रादिचक्रे द्विदलादिवर्णनम् । १० मे गुरुस्तवकवचादिः । ११ शे गुरुसहस्रनामादिः । १२ शे वशीकरणोद्दीपने रात्रिव्यत्ययकर्म्मादिनिरूपणमिति ।

No. 174. रघुवंशटीका . (सुबोधा) By भरतसेनः . Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 169. Lines, 7 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
प्रणम्य गौरीं गिरिशञ्च भक्त्या
गौराङ्गमङ्गीकतनुप्रभूतः ।
भूभृन्निदेशाङ्गरतः सुबोधां
वैद्यो विधत्ते रघुवंशटीकाम् ॥
कालिदासो महाकविः महाकाव्यं रघुवंशाभिधं विधित्सुर्विघ्नविघातार्थं स्वेष्टदेवताप्रणामात्मकं मङ्गलमादावाचरति । वागर्थावित्यादि । पार्वतीपरमेश्वरौ गौरीशङ्करावहं वागार्थप्रतिपत्तये वाचामर्थानाञ्च सम्यगवबोधाय वन्दे प्रणमामि । इत्यादि ।

End. रघुवृषभो रघुवंशश्रेष्ठो दशरथः सैनिकैः समीयिवान् सङ्गतः सन् स्वमन्दिरं न्यवर्त्तत समागतवान् । रुचिराच्छन्दः ।

Colophon. इति वैद्यहरिहरखानवंशसम्भवगौराङ्गमल्लीकात्मज-श्रीभरतसेनकृतायां रघुवंशटीकायां सुबोधायां नवमः सर्गः ॥ * ॥ श्रीकृष्णाय नमः ।

विषयः । प्रथममारभ्य नवमसर्गं यावत् कालिदासकृत रघुवंशाख्यकाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 175. रङ्गनाथपादुकासहस्रम्, By वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्य्यः. Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 79. Lines, 10 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Nāgara. Date. ? Place of deposit, District Medinipura Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते निगमान्तगुरवे नमः ।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः कवितार्किककेशरी ।
वेदान्ताचार्य्यवर्य्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥
सन्तः श्रीरङ्गपृथ्वीशचरणत्राणशेखराः ।
जयन्ति भुवनत्राणपद्मपङ्कजरेणवः ॥
भरताय परं नमोऽस्तु तस्मै
प्रथमोदाहरणाय भक्तिभाजाम् ।
यदुपज्ञमशेषतः पृथिव्यां
प्रथितो राघवपादुकाप्रभावः ॥
वर्णस्तोमैर्वकुलसुमनोवासनामुद्वमन्ती-
माम्नायानां प्रकृतिमपरां संहृतां दृष्टवन्तम् ।
पादे नित्यं प्रणिहितधियं पादुके रङ्गभर्तु-
स्त्वन्नामानं मुनिमिह भजे त्वामहं स्तोतुकामः ॥ इत्यादि ।

End. यदि स्तेया भक्तिः प्रणवमुखवाणी + + +
पदत्राणस्तोत्रं हृदि विभृत रङ्गक्षितिभृतः ।
निरुन्माद्यो यद्वा निरवधिसुधानिर्झरमुचो
वचोभङ्गीरेताः कथमनुरुन्ध्ये सहृदयः ॥ (?)
जयति यतिपतिराजसूक्तैर्जयति मुकुन्दस्य पादुकायुगलम् ।
... ... ॥

Colophon. इति कवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्य्यस्य कृतिषु श्रीरङ्गनाथपादुकासहस्रे फलपद्धतिर्द्वाविंश + + ।

विषयः। भगवतो रङ्गनाथस्य पादुकास्तवः पादुकयोश्च मनोभावप्रस्तावपद्धति-समाख्या-पद्धतिप्रभावपद्धति-सञ्चारपद्धति-परागपद्धति-बिम्बप्रतिबिम्बपद्धति-चिचपद्धति-फलश्रुतिपद्धतिप्रभृतिभिर्विविधाभिः स्तुतिभिः स्तवः ॥

No. 176. रसकल्पलता, By **मोहनानन्दः**. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 122 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Uthali, Paṇḍita Dīnabandhu Gosvāmī. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीकृष्णाय नमः ।

राधायै रसरूपायै कृष्णायानन्दरूपिणे ।
नमोऽनिश्चिततत्त्वाय तयोरनुभवो रसः ॥
वाचं श्रीरूपनिषदोक्तां भक्तिसंग्राहिणीं पराम् ।
रचयामि यथाज्ञानं प्रीतये रतये हरौ ॥ इत्यादि ।

End. श्रीकृष्णकरजस्पर्शात् प्रेम्णा या पुलकायिता ।
सेयं शब्दप्रबन्धैश्च रसकल्पलतां भज ॥ १२२ ॥

Colophon. इति श्रीमोहनानन्दाचार्य्यविरचिता रसकल्पलता समाप्ता ॥ * ॥

विषयः। कृष्णस्तुतिः भक्त्युपदेशश्च ।

No. 177. रसचन्द्रिका, By **माधवकविचन्द्रः**. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 181. Lines, 5 on a page. Extent, 2,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Ḍhākā, Paṭuātuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

विधत्ते यन्नूनं रुचिरनखरान्तेन ललितं
पुरारातेर्मौलौ हिमकरकिशोरश्रमभवम् ।
... ...
आनीय सत्कृतिमुदे कविचन्द्रवैद्य-
श्रीमाधवेन विदधे रसचन्द्रिकेयम् ॥ इत्यादि ।

End. भाषितः कामदेवेन मेथीमोदकसञ्ज्ञकः ।
षण्डो दृषायते नित्यं मोदकस्य च सेवनात् ॥ मेथीमोदकः ।

Colophon. इति दृष्याधिकारः ॥ * ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥
वाणाक्षिक्ष्माधरक्ष्मापरिमिलितगते वत्सरे राजलस्थे
सूर्य्ये तुर्य्ये द्विसंख्ये द्विमकिरणदिने वैद्यवंशोद्भवोऽसौ ।
श्रीदुर्गानन्ददासो निजलिपिनिकरैः पूर्णतां ग्रन्थमेतत्
× × × × × × × ॥

विषयः । रसप्रशंसा । तत्शोधनादिनिरूपणम् । दीपनादिनिरूपणम् । अभ्रादिशोधनप्रकारः । ज्वरादिचिकित्सा । शूलादिचिकित्सा । व्रणादिचिकित्सा । प्रदरादिचिकित्सा । दृष्याधिकारश्चेति ।

No 178. रागवर्त्मचन्द्रिका. Substance, foolscap paper, 12 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Lohajaṇga, Bābu Mukundalāla Pālacaudhurī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिदासवर्य्याय नमः ।
श्रीरूपवाक्सुधास्वादि-चकोरेभ्यो नमो नमः ।
येषां कृपालवैर्वीचे रागवर्त्मनि चन्द्रिकाम् ॥
श्रीमद्भक्तिरसाम्भोधिविन्दुर्यः पूर्वदर्शितः ।
तत्र रागानुगा भक्तिः संक्षिप्ताच प्रतन्यते ।
वैधी भक्ति र्भवेत् शास्त्रं भक्तौ चेत् स्यात् प्रवर्त्तकम् ॥ इत्यादि ।

End. गीतोक्तगर्हामर्हन्तो मुक्तरत्यातमनुभूतवन्तोऽनुभवन्तोऽनुभविष्यन्ति चेत्यलमति विस्तरेण ॥ * ॥
इन्त रागानुगावर्त्म दुर्दर्शं विबुधैरपि ।
परिचिन्वन्तु सुधियो भक्तायन्द्रिकयानया ॥ * ॥

Colophon. इति समाप्तेयं रागवर्त्मचन्द्रिका ।

विषयः । संक्षेपेण रागानुगभक्त्यादिनिरूपणम् ।

No. 179. राजनीतिः. By नीलकण्ठः. Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 188 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।

देवर्षियक्षसंघानामवाङ्मनसगोचरम् ।
प्रत्यक्षमपि तद्धर्म्मं सर्वदा समुपास्महे ॥
विरोधि मार्गद्वयदर्शनार्थं
द्वेधा बभूवात्र परः पुमान् सः ।
श्रीशङ्करो भट्ट इहैकरूपो
मीमांसकाद्वैतमुरीचकार ॥ इत्यादि

End. विभुश्चापि दिवि श्रेष्ठस्तथान्यश्च जगद्धितः ।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु साध्या द्वादशपार्थिवाः ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । राजधर्म्मकथनम् ।

No. 180. राममहिम्नः स्तोत्रम्, By विजयरामाचार्य्यः. Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

महामोहावर्त्ते पतितमिह मां ते शरणगं
शरण्यस्त्वत्तोऽन्यः प्रभवति न कोऽप्यत्र जगति ।
अतस्त्वत्पादाम्भोरुहयुगलमाश्रित्य नितरा-
मितीहे संसाराद्दृजिननिचयादुद्धर विभो ॥
निजाव्यक्तेनेदं जगदखिलमिच्छादिकरणैः
समुत्पन्नं कृत्वा वससि सततं श्रीरघुपते ।
युगान्ते सर्वं वै हरसि किल रौद्रेण वपुषा
त्वमेकः सर्व्वात्मन् विहरसि न चान्यो गुणनिधे ॥

रमन्ते योगीन्द्रास्त्रिपुरहरमुख्यास्त्वयि सदा
समाधौ विश्वात्मन् नियमित ... रघुपते ।
तथाप्येते पारं निखिलनिगमागोचर विभो
महिम्नस्ते नूनं गमयितुमलं नैव कुशलाः ॥ इत्यादि ।

End. तुभ्यं नमो भगवते रघुनन्दनाय
श्रीजानकीप्रियतमाय खलान्तकाय ।
योगेन्द्रपूजितपदाम्बुरुहद्वयाय
संसारदुःखशमनाय नमो नमस्ते ॥
कामाद्या दुर्जयास्तेन्मम भवतु पुनर्मुक्तियोषित्सु कामः
क्रोधस्तेत् पातके वै तव चरणयुगाम्भोरुहे स्याच्च लोभः ।
मोहस्तेत् ध्यानयोगे मम भवतु पुनर्मत्सरो वै ततोऽन्यद्
+ + सौख्यस्थितिमिह नितरां नैव पश्यामि भूमौ ॥

Colophon. इति श्रीमच्चतुर्भुजाचार्य्यचरणसरोजनिवसनमनस्चञ्चरिकास्वादितचिन्मकरन्द
श्रीमद्विजयरामाचार्य्यविरचितं श्रीराममहिम्नः स्तोत्रं समाप्तम् । शुभमस्तु ।

विषयः । श्रीरामस्य माहात्म्यकीर्त्तनम् ।

No. 181. रामवाणः. By दामोदरः. Substance, country-made paper, 8 x 2½ inches. Folia, 6. Lines, 11 on a page. Extent, 132 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
महादेवपुत्रं गणेशं भजेऽहं
स्मृतेर्यस्य कार्य्याणि सिद्धिं प्रयान्ति ।
कथित्वेति (?) शक्तिर्गदानां विनाशो
(?) वशान्तिर्भवेत् यस्य स्तृणां प्रसादात् ॥ इत्यादि ।

End. रुद्राभिषेकाय हरिपूजनस्य सामग्रिकं स्वर्णमयं प्रदेयम् ॥

Colophon. श्रीमद्दामोदरकृता वायुर्वेद + × × ।
निर्म्मिते रामवाणेऽस्मिन्नध्यायो नेत्रसंमितः ॥ * ॥

विषयः । ज्वरादीनां निवृत्त्युपायादिकथनम् ॥

No. 182. लिङ्गादिसंग्रहटिप्पनी, By रामनाथविद्यावाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । सलिङ्गशास्त्रैरिति । पाणिनि-वररुचि-चन्द्रप्रभृतिभिर्यानि प्रणीतानि तत्सहितैः सनादिजैः प्रत्ययैः केवलस्य प्रत्ययस्यासम्भवात् ॥ इत्यादि ।

End. पूर्णश्च चन्द्रः कामेन पान्यदृष्टिविषं कृतम् ।
इति दण्डिकाव्ये क्लीवप्रयोगो न्यायसिद्धः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय—श्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचितायां लिङ्गादिसंग्रहटिप्पन्यां कतिपयार्थः समाप्तः ॥ * ॥ लिखितं श्रीमहेशचन्द्रशर्म्मणा सप्तदशवर्षसमये चण्डिगाङ्गायां स्थित्वा । चौरोऽस्य विष्ठाभुक् ॥

विषयः । लिङ्गादिसंग्रहनामकग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 183. वशिष्ठसंहिता. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Roāil grāma, Bābu Yogīndranātha Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
इत्युक्तो योगिना योगी वशिष्ठेन महात्मना ।
शक्तिः पुत्रो महात्मानं पप्रच्छ पितरं पुनः ॥
यथात्मा निर्गुणः शान्तः सदानन्दोऽजरामरः ।
संसृतिः कस्य तातस्य चेतनाशे कथं स्मृतिः ॥ इत्यादि ।

End. शून्यतामभ्यसेन्नित्यं सर्व्वारम्भविवर्जिताम् ।
भावाभावविनिर्मुक्ता समाहितः ... ... ।
सोऽपि तस्यौ विशेषेण मृत्युजिद्योगविद्भवेत् ॥ * ॥

Colophon. इति वाशिष्ठे योगकाण्डेऽष्टमोऽध्यायः ॥

विषयः । योगकथनम् । राज्यादियोगे शुभाशुभफलादिकथनञ्च ।

No. 184. वाक्यगोविन्दः. By श्रीरामेश्वरसेनः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 39. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana 1210. Place of deposit, District Ḍhākā, Aḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ।

प्रणम्य परमात्मानं सच्चिदानन्दविग्रहम् ।
करोति वाक्यगोविन्दं ग्रन्थं गोविन्दरञ्जकम् ॥

वाक्यलक्षणमाह । लक्षणन्त्वसाधारणवचनं यथा गोः सास्नावत्त्वं । तिङ्-सुवन्तचयो वाक्यं । तिङन्तचयो यथा पचति गच्छति पठति । सुवन्तचयो यथा पटुरयं भिक्षुः । उभयचयो यथा काष्ठैः स्थाल्यामोदनं पचति गोविन्दः इत्यन्ये । कारकान्विता क्रिया वाक्यं यथा कुञ्जरं गच्छति गोविन्द इत्यपरे । योग्यताकाङ्क्षासन्निधियुक्तं पदकदम्बकं वाक्यं यथा वृन्दावनं गच्छति कृष्णः इत्यत्र वृन्दावनकर्म्मकगमनानुकूलसाक्षात्कृत्याश्रयः कृष्णः । इत्यादि ।

End. अत्र यदि शब्दस्यासत्त्वं कालविशेषस्यार्थः असत्त्वञ्च अभावप्रतियोगित्वं ततश्च धात्वर्थे अन्वेति अभावे प्रथमान्तार्थोऽधिकरणत्वे नान्वेति । एवञ्च शिलाः स्वदृत्त्यभावप्रतियोगित्वे तु भूतातीतकोमलीभवनप्रकारकप्रसञ्जनविषयाः तत्कालीन ... ... । एवं यद्ययं निर्वह्निः स्यात् तदा निर्धूमः स्यात् इति ... ... । ... ... यदि वर्षसहस्रमजीविष्यं तदा पुत्रपौत्रमजनिष्यमित्यादिकम् ॥

विनायकसुतः श्रीमान् धन्वन्तरिरुदाहृतः ।
तत्पौत्रस्तु हिङ्गसेनस्तस्माद् भोम्बुरजायते ॥
भोम्बुपुत्रास्त्रयो जाता रविसेनस्तथोज्वलः ।
रामसेनसमाख्यात उज्वलो मध्यमोऽभवत् ॥
तद्भवः श्रीधरस्तस्माच्छान्तिसेन उदाहृतः ।
तद्वंशे नीलकण्ठस्य रामकृष्णस्तदुद्भवः ॥
तद्वंशे जायते श्रील माधुसूदनिरेव च ।
श्रीरामेश्वरसेनेन कालापल्लीनिवासिना ।
तेन तेनेरितानेन वाक्यगोविन्दसंज्ञकः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीरामेश्वरसेनकृते वाक्यगोविन्दव्याकरणे सिद्धान्तरूपाख्याननिरूपणं समाप्तम् ॥ दुर्गा । सन् १२१० साल ॥

विषयः । प्रथमं वाक्यलक्षणम् । तत्र योग्यताकाङ्क्षासत्तिनिरूपणम् । तात्पर्य्यवर्णनम् । पदनिरूपणम् । शब्दभेदकथनम् । शक्तिनिरूपणम् । अभिधालक्षणाव्यञ्जनावृत्तिस्फोटनिरूपणम् । अथ कारकनिरूपणम् । तत्र कर्त्तृ कर्म्म करण हेतु सम्प्रदान-अपादान-अधिकरण-निरूपणम् । अथ विशेषण विशेष्यनिरूपणम् । लिङ्गनिरूपणम् । अनुकरणनिरूपणम् । समासनिरूपणम् । नञ्निरूपणम् । एकशेषनिरूपणम् । आख्यातस्य शक्तिनिरूपणञ्चेति ॥

No. 185. वाक्यतत्वम् . By सिद्धान्तपञ्चाननः . Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bariçāla, Mānapāsā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
आलोक्य तन्त्राणि बहूनि यत्ना-
न्नत्वा च पादौ शिवयोर्गुरूणाम् ।
सिद्धान्तपञ्चानन एष धीरो
वाक्यस्य तत्वं सुगमं तनोति ॥
अत्र वाक्यं मासपक्षतिथिघटितम् ॥ इत्यादि ।

End. विधिद्वयकल्पने तन्मूलीभूतश्रुतिद्वयकल्पने च गौरवं स्यात् । इति युक्तमुत्पश्यामः । अन्यत्तु सुधीभिर्वाच्यं विवेचितञ्चेदं दशकर्म्मटीकायां अस्माभिः ॥

Colophon. इति श्रीसिद्धान्तपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचिते द्वैततत्वे वाक्यतत्वं समाप्तम् ।

विषयः । मासपक्षाद्युल्लेख वाक्यविचारमुखेन वाक्यस्य याथार्थकथनम् ।

No. 186. विख्यातविजयः . By लक्ष्मणमाणिक्यदेवः . Substance, Palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 108. Lines, 3 on a page. Extent, 1,300 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1677. Place of deposit, Kumillā, Paṇḍita Ānandacandra Tarkavāgīça. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. विक्रान्तिर्नारसिंही निशितनखमुखक्षुण्णदैत्येन्द्रवक्षः-
क्षाभृन्निर्यातवेगोच्छलितघनरजःक्लृप्तपंक्तिस्रवन्ती ।

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME II. PART II.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1904.

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME II.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1904.

PREFACE TO VOLUME II.

This volume contains notices of 266 manuscripts mostly either not mentioned in the Catalogus Catalogorum or not properly described in any descriptive Catalogue. The notices have been collected in Bengal and in Behār and include works on all subjects. They have been arranged in the alphabetical order. A classification of the works and their analysis is given below :—

Vedas.—Works on the Saṃhitās and Brāhmaṇas are very rare in these Provinces. But occasionally works subsidiary to the study of the Vedas are found here and there. Of these the Sarvānukramaṇīvṛtti, No. 248, by Ṣaḍguruçiṣya, has already been published in the Annecdota Oxoniensis series; Sūktapratīka, No. 250, gives the first word of each Sūkta with its Ṛṣi, chandaḥ, and devatā; Hanumaddurga, No. 264, affiliated to the Atharva Veda is a work on the worship of Hanumān for the purpose of attaining prowess and military glory; Anukramaṇikā, No. 5, is the well-known work by Kātyāyana; Ṛg-Vedaprātiçākhyam, No. 25, by Bhagavān, Çaunaka has been described in L. 902; Kāṇḍānukramaṇikāvivaraṇam, No. 29, not in Cat. Cat., is an index to the Kāṇḍas or chapters of the Yajurveda with a commentary.

Purāṇas.—This volume contains a number of Māhātmyas or works on local tīrthas; of these Yamunāmāhātmya, No. 170, is affiliated to the Padmapurāṇa, the day sacred to the Yamunā being the second day of the waning moon in the month of Kārttika; Narmadāmāhātmya, No. 112, is affiliated to the Revākhaṇḍa of the Skandapurāṇa; Naimiṣāraṇyamāhātmyam, No. 116, is affiliated to the same purāṇa; Miçritamāhātmya, No. 163, is also affiliated to the same purāṇa, though the interlocutors being Çiva and his consort, it looks

more like a Tantra than a Purāṇa. An abstract of the contents of this work has been given in page 3 of the Report attached to the eleventh volume of the Notices of Sanskrit MSS. Utpalāraṇyamāhātmya, No. 22, is affiliated to the Brahma Saṃhitā of the Skandapurāṇa. Utpalāraṇya is one of the nine Araṇyas sacred to Kṛiṣṇa. It includes Brahmāvartta, the holy seat of the Brāhmaṇas, within its limits. This work is also in the form of a Purāṇa, though the interlocutors being Hara and Pārvatī, it looks like a Tantra. The Jālandharamāhātmya, No. 71, is affiliated to the Brahmāṇḍapurāṇa. It treats of the holy places in the Jalandar Doab between the Sutlej and the Beas in the Panjab. Citrakūṭamāhātmya, No. 64, is affiliated to the Vṛhad-Rāmāyaṇa, though it is in the form of a Purāṇa, the interlocutors being Çāṇḍilya and Bhuçuṇḍi. Pañcavaṭīmāhātmya, No. 120, affiliated to the Padmapurāṇa, describes the holiness of Nāsika which is traditionally identified with the Pañcavaṭī of Rāma. These are the Māhātmyas described in this volume. They treat of holy places in Northern India alone.

Guṇaratnakoṣa, No. 54, is a hymn to Viṣṇu and Lakṣmī by Raṇgarāja Bhaṭṭa, who is said to have been a *Kumāra*, or Prince, belonging to the Kūra family. It has many commentaries. The commentary in the present codex entitled Vyākhyānam is by no less a person than Rāmānuja, the great Vaiṣṇava reformer of Southern India. Viṣṇu in this hymn is known by his name Raṇganātha.

Bhaviṣyapurāṇa, No. 151, from the Library of the late Mahārājā of Hatwa, appears to be a more complete copy of this purāṇa than any hitherto noticed. It contains in the Pūrvabhāga 287 chapters divided into Brāhmaparva, Mahādevamāhātmya and Viṣṇuparva. Then comes the Madhyataṇtra divided into four parts, the first having 25, the second, 26, the third, 25, and the fourth, 11 chapters. The first three parts of the Madhyataṇtra appear to be the same as that in L. 1742. The first 144 chapters of the Pūrva-Bhāga appear to be the same as those in MS. A in L. 2553. The work is

mainly divided into nine parts named after the first nine tithis. This division seems to have been unknown to Rājā R. Mitra. The present codex has all the nine, while MS. A in L. 2553 ends with the Saptamī. MS. B. in L. 2553 seems to be an entirely new work, commencing from the dissolution and recreation of the world. The present codex seems to be the real Purāṇa, the others are partial dilutions.

Viṣṇudharmottara, No. 190, in the same Library is a complete work in three Kāṇḍas. The first Kāṇḍa consists of 269 chapters; the second has 111 chapters and a large portion without chapter marks. The third Kāṇḍa has no chapter marks whatever. The interlocutors throughout are Vajra, the great-grandson of Kṛṣṇa and Mārkaṇḍeya. It contains all the various Paurāṇika topics concerning life. In Southern India this work is regarded as the second part of Garuḍapurāṇa. In Northern India this is regarded as an independent Upapurāṇa to be differentiated from Viṣṇudharma L. 2293 and the MS. described in I.O., Vol. VI, page 1308.

Çivagītātīkā, No. 211, by Kālādiveṇkaṭādrināyaka is a commentary in the interest of the Advaita sect on the Çivagītā in the Padmapurāṇa in sixteen chapters. This is to be differentiated from the Çaṇkaragītā in the Viṣṇudharmottara.

Çivatattvasudhānidhi, No. 212, affiliated to the Skandapurāṇa belongs to Southern India. There is a maṇgalācaraṇa in the beginning of the work in which appears the word likhāmi instead of Vakṣye. It is meant to be the scribe's maṇgalācaraṇa. The work treats of Çiva as looked upon from the Advaita point of view.

Vaidyanāthapūjāvidhi, No. 199, affiliated to the Skandapurāṇa, treats of the process of worshipping the earthen phallic emblem of Çiva in the peculiar form of Vaidyanātha.

Sanatkumāra-Saṃhitā, No. 237, from the Çivapurāṇa, contains a chapter on the Māhātmya of Avimukta or Benares. There is another work of this name affiliated to the Skandapurāṇa.

Kaçīkalpalatikā, No. 36, and Dattātreya-Sahasranāma, No. 94, are other Paurāṇika works described in this volume.

Haribhaktisudhodaya, No. 265, is a part of the Nāradapurāṇa. It is complete in 20 chapters and it treats of devotion to Hari.

The appearance of a MS. of the Brahmāṇḍa purāṇa, No. 144, containing 10,000 Çlokas out of 12,000, the traditional extent, goes against the theory that this purāṇa hardly exists in a complete body, but seems to be made up of a large number of Māhātmyas. It is composed of Prakriyā, Anuṣaṇga, Upodghāta, Madhyabhāga and Brahmāṇḍāvartta pādas. The same work in Stein, p. 205, contains only the first two pādas. Babu Nagendranātha Vasu in his edition of the Brahmāṇḍa purāṇa, in Bengali character, quoting Nārada purāṇa, says that there are two works going under this name: one is a Mahā and the other an Upa purāṇa. The Mahā purāna is divided into four parts: Prakriyā, Anuṣaṇga, Upodghāta, and Upasaṃhāra. The topics of the second and third are mostly found in the present codex, but those in the other two, seem to have been very greatly condensed.

(1) *Kāvya.*—Bhramaradūtam, No. 158, is a wretched imitation of Kālidāsa's Meghadūtam by Rudra Nyāyavācaspati Bhattācāryya, son of Vidyānivāsa, and grandson of Vidyāvācaspati. He seems to have been the great Nyāya commentator Rudra Nyāyavācaspati, and not the poet Rudra Nyñyavācaspati who wrote the Bhāvavilāsa in honour of Māna Siṃha's son. The father of the poet Rudra is not Vidyānivāsa but Vidyāvilāsa. The work is to be differentiated from the Keral, a work entitled Bhramara Sandeça by Vāsudeva, mentioned in page 449, J.R.A.S., 1884.

Candradūtam, No. 61, by Kṛṣṇacandra Tarkālaṇkāra, son of Gopīkānta Bhattācāryya, is another wretched imitation of the same work. Sabhākaustubha, No. 240, was compiled by Darpanārāyaṇa Mitra, under the orders of Harinārāyaṇa Mitra Vaṇgādhīkāri, the Revenue Record-keeper of the Suba of Bengal, and published by Rāmanārāyāṇa Mitra in B.S.

1077 during the prosperous reign of Aurangzeb Alamgir I. The capital of Bengal was then at Dacca. It is a mirror of the times as the compilation treats only of those topics which were generally talked of in learned assemblies in those days, otherwise it would be difficult to account for the motley combination of subjects to be found in page 214. It does not appear from the preamble that the assistance of Brāhmaṇas was taken. The Mitra family of Bengali Uttara Rāḍhīya Kāyasthas seems to have cultivated Sanskrit to a very great extent two centuries ago.

Gīta-Rāghava, No. 53, is a wretched imitation of Jayadeva's Gītagovinda by Hariçaṇkara. Another work of this name by Prabhākara has been noticed by Bhāṇḍarkar.

Prastāvasāra-saṃgraha, No. 135, by Rāmaçarmā, is a collection of couplets on a variety of subjects from Purāṇas, Kāvyas, and so on, mostly to be found in the Hitopadeça.

Kṛṣṇakeli, No. 41, by Kṛṣṇamohana, complete in 7 sargas, is a poem of ordinary merit. The author wrote four other works, entitled Nītiçata, Amṛtaçata, a collection of hymns, and Amṛtodaya. Rāmalīlā L. 1533, also seems to be by the same author.

There are two Dramatic notices in this Volume: one, Kṛtārtha-Mādhava, a secular Drama, No. 38, by Rāmamāṇikya Kavirāja, and the other, Vikhyātavijaya, No. 186, on the fall of Karṇa in the battle of Kurukṣetra by Lakṣmaṇa Māiṇkya Deva, one of the Bhūẽs of Bengal in Akbar's time, who ruled the District of Noakhali almost as an independent Prince. He was a patron of learned Brāhmaṇas whom he settled in his principality from Mithilā. From the notice before us he seems to have written several Dramas, the best of which, the work under notice, was enacted at Kurukṣetra on the occasion of a great pilgrimage there before the assembled Princes of India, who were greatly delighted by seeing the ancient scenes of the Bhārata war and wanted to see some anecdote of that war enacted. Manohara, the manager of the Prince's theatre, is spoken of in the highest terms.

Stotras.—Nyāsatilaka, No. 119, by Veṇkaṭanātha, a hymn to Kṛṣṇa, Raṇganātha and others, with a commentary by Çrīnivāsa, is very popular with the Rāmānuja sect. Rājā Rajendralāla in noticing this work has confounded the text with the commentary, see L. 3103. The text is by Veṇkaṭanātha Vedāntācāryya, the founder of the Vaḍagele sect, who mark their forehead with the Y mark. This is the principal sect of the followers of Rāmāunja. His Çatadūṣaṇī raising one hundred objections against the advaita theory of Çaṃkara is the standard work of Veṇkatācāryya's followers. Çrībhāṣya Çrīnivāsa, the commentator of the present work belonging to the Kauçika gotra was the pupil of another Çrīnivāsa, the protege of Lakṣmaṇa Iyer, who again received his knowledge of Vedānta from Bādhūla Çrīnivāsa, the Guru of Rāmānuja Dāsa, the author of Caṇḍamāruta, the commentary on Çatadūṣaṇi.

Raṇganāthapādukāsahasraṃ, No. 175, by the same Veṇkaṭanātha, is in honour of the footprint of Raṇganātha. Ramamahimnaḥ stotra, No. 180, by Vijayarāmācāryya, is an imitation of the famous Mahimnaḥ stava by Puṣpadanta. The author was a pupil of Caturbhuja. For other works of his, see p. 570 B, Vol. I, Cat. Cat. Sūryyātharvaçirṣa, No. 252, purposes to be an upaniṣad of the Atharva Veda in honour of the Sun-god. Stavāmṛtalaharī, No. 254, by Viçvanātha Cakravarttī the commentator of Bhāgavata, according to the tenets of Caitanya sect, is a collection of short hymns in eight verses each, on Vaiṣṇava saints of the Caitanya sect, such as Narottama, Lokanātha, and of Kṛṣṇa and Rādhā. Atmamandirastotra, No. 15, by Yāmunācaryya, the grandson of Nātha Muni, is a curious stotra on self as Kṛṣṇa. Caitanyacandrāmṛta, No. 65, is by Prabodhānanda Sarasvatī. The author was in his early years a Vaidāntika of the Çaṃkara sect. He was converted by Caitanya into one of his staunchest supporters. The story is given in Caitanyacaritāmṛta, a Bengali work written at the end of the sixteenth century. The author belonged to the early part of that century. Before conversion he was celebrated as Prakāçānanda, the author of the Vedānta-

siddhānta-muktāvalī. Rasikāsvādinī, No. 66, by Ānandī is a commentary on the same. Rasakalpalatā, No. 176, by Mohanānanda, is a hymn to Kṛṣṇa. Svadharmāṃrta-sindhu, No. 260, by Çūkasudhī, who appears to have been a follower of the Nimbārka School of Vaiṣṇavism, who accepted the Vedas, the Mahābhārata, the Pañcarātras, the text of the Rāmāyaṇa as Çāstras and reject the authority of the rest. The work is in 25 chapters. It is a comprehensive work on the rituals of the Nimbārka School and it occasionally treats of their philosophy too.

Vaiṣṇava works of the Caitánya sect.—Very few works are attributed to Caitanya the founder of the sect. Aufrecht mentions only three works under the name of Caitanya. One of these is Premāmṛta, L. 736, beginning with Yam Brahmā, &c. There is a commentary on that work in this volume, by Harinārāyaṇa Çarmā, entitled Premāmṛtaṭīkā, No. 138. Bhajanāmṛta, No. 150, gives the process of worshipping Kṛṣṇa in the form of ordinary Smṛti works, by raising objections and refuting them, by Narahari Ṭhakkura, the oldest man who accepted young Caitanya as an incarnation of Viṣṇu. He belonged to the Vaidya caste and was an inhabitant of Çrīkhaṇḍa in the District of Burdwan. His descendants are still the most noted Vaiṣṇavas of Bengal. They invented the melody known as Manoharasāhī Kīrttana. Rāgavartma-candrikā, No. 178, treats of *bhaktí* as produced from feelings as opposed to that produced by study and by following the processes laid down in the Çāstras.

Gauragaṇoddeça dīpikā, No. 60, is a curious work; it traces the followers of Caitanya to his followers in his previous incarnations. For instance, Jagannāth Miçra, the father of Caitanya, is traced to Nanda, the father of Kṛṣṇa, and to Daçaratha, the father of Rāma. Every follower of Caitanya is traced to one of the gopīkās or milkmaids in the Kṛṣṇa incarnation and to one of the Monkeys in the Rāma incarnation. The Author, Kavikarṇapūra, was the son of Sivānanda Sen of Kăcnāpāḍa who every year used to purvey the Bengali followers of

Caitanya to Puri as long as that great Reformer lived, the expenses being defrayed by Vāsudeva Datta, of Sātgă, a Bania Millionaire. Karṇapūra was about 12 when Chaitanya died, and he composed this work in Saka 1498 *i.e.*, 1576 A.D. He was educated at Kumārahaṭṭa, modern Halisahar, 26 miles north of Calcutta. He does not name his guru as it is prohibited to take the Guru's name. But his guru wrote a commentary on the Bhāgavata and consecrated an image of Kṛṣṇa under the name of Kṛṣṇadeva.

Anthology.—There are two works on this subject in this volume, *viz* :—Subhāṣitam, No. 248, a collection of Çlokas on a variety of subjects current among the Rāmanuja Sect and Subhāsita-sāra-saṃgraha, No. 249.

Poetics.—Kavipriyā, No. 28, is the same work as the Kāvyālaṅkāravṛtti by Vāmana. Kāvyakaumudī, No. 35, by Ratnabhūṣaṇa is a modern work by a Paṇḍita belonging to the Vaidya caste in East Bengal. It includes certain chapters on Grammar in the beginning. The date, Śaka 1781, given after the colophon, may, in this instance, be referred to the composition of the work. This is to be differentiated from the work of the same name given in Cat. Cat. Sāhityaratnākara, No. 246, by Dharma Sudhī, the son of Parvanātha or Parvatanātha, who was the elder brother of Rāma Paṇḍita belonging to a learned family at Benares, and treats of Vācya, Lakṣya, Vyaṅga and Guṇa.

Vyākaraṇa.—Taddhitagaṇadīpikā, No. 77, by Saccidānanda Mahānta Ṭhākura, appears to be a work on groups of words taking same suffixes. It belongs to the Saṃkṣīptasāra School. Taddhitatīkā, No. 78, by Vaṃçīvadana, also belongs to the same School. The Author's father was Vaçiṣṭha and mother Rāyamati. He wrote notes on the commentary by Goyīcandra. In this volume there is another work by the same author entitled Sandhipadaṭippanī, No. 239. Dhātugaṇa, No. 108, by Bhīmasenācāryya belongs to Panini's School. Dhātupravodha, No. 109, by Kālidāsa, the son of Kāmadeva Vācaspati, was written under the order of Rāmagovinda Cakravarttin.

This probably belongs to the Kātantra School. Pañjīvākya-pravodha, No. 123, by Narahari Çarmā is a commentary on Trilocana's Pañjī. This is a unique work. Akhyātavyākhyānam, No. 12, by Vilveçvara Tarkācāryya, a great writer on the Kātantra School, is another part of the work as Notices, Second Series, Vol, I, 247, where the work goes by the name of the author. Upasargavṛtti, No. 28, by Bharata Sena, son of Gaurāṅga, who belonged to the Mugdhavodha School of Sanskrit Grammar. Another work by the same author entitled Gaṇapāṭha treats of groups of words susceptible to the same grammatical changes. It treats not only of groups of roots but of other groups also.

Katipaya-kāraka-vyākhyānam, No. 27, by Vidyāsāgara, is a part of the author's great work on the Kātantra School. Kātantra-pariçiṣṭaṭīkā, No. 30, by Govinda Paṇḍita is a commentary on Çrīpati Datta's Pariçiṣṭa. Kṛtpādavivarṇaṃ, No. 39, a part of Sārāvali, by Raghuvīra Bandyopādhyāya, belongs to the Saṃkṣiptasāra School. Sārāvalī, No. 245, is a work composed by Nārāyaṇa Banerji, the founder of the Banerji family of Khānākula in the Hughli District. No. 39 is by a descendant of his and professes to be a supplement of his work. Vaṇçīvadana's Kṛdantaṭippanī, No. 40, also belongs to the same school. Kramakaumudī, No. 45, by Dhanañjaya, does not seem to belong to any particular school as the author says that his work is Nānāmatānuvandhā. It treats of the classification of Sanskrit roots. Vākyagovinda, No. 184, by Rāmeçvara Sena of the Vaidya caste whose genealogy is thus given. Vināyaka's son was Dhanvantari. His grandson, Hiṅga Sena. His son Bhombu, who had three sons Ravisena, Ujjvala, and Rāma Sena. Ujjvala's son was Çrīdhara whose son was Çānti Sena. In Çānti Sena's family was born Nīlakaṇṭha whose son was Rāma Kṛṣṇa. In his family was born Madhusūdana, the father of the author and an inhabitant of Kābjāpallī. The work treats of the analysis of sentences and the connotation and denotation of terms. Vibhaktitattvam, No. 187, is another work on logic as applied to gram-

mar. It treats of the various meanings of grammatical terminations. Çabdaratna, No. 205, by Janārddana, Çabdasādhana by Rāmakānta, No. 206, are works on declensions belonging to the Kātantra School. Kārakacakra by Bhavānanda Siddhāntavāgīça, who flourished at Navadvīpa by the end of the sixteenth century and whose descendants in the 9th and 10th remove are still living, is a work of great merit on the logical analysis of the 'cases' in Sanskrit. The present volume contains an anonymous commentary on that work being No. 34. Anvayaçikṣā, No. 6, by Rāmakṛṣṇa Çarmā is a work on Sanskrit composition and it belongs to the Kātantra School of Grammar. Saṃkṣiptasāravyākhyā, No. 231, by Mahoça Pañcānana, is an unique commentary on Saṃkṣiptasāra entitled Bhāvārthadīpikā. The Author's father was Vidyārṇava. A ṭippanī, or notes on the same work by Gopāla Cakravarttī, is to be found in No. 232. The author has a commentary on the Caṇḍī.

Tantras.—Akulāgamatantra, No. 1, is an original tantra treating of Yoga. It has nine paṭalas. The interlocutors are Nārada and Çiva. It presupposes a whole literature on the subject and takes much from the Dharma Çāstras. Kātyāyanī tantra, No. 31, treats of the worship of Kalī in the forms of Kātyāyanī, Mahādurgā, and Jagaddhātrī. Tripurāsāratantra, No. 92, in ten paṭalas treats of Bhakti and Yoga besides the ordinary topics of tantras. Puraçcaraṇalaharītantram, No. 128, is a dialogue between Subhagā and Nārada. Viçvāmitra-Saṃhitā, No. 189, is a dialogue between Çiva and his consort on the subject of mantra and their proper exercise and efficacy.

Yogasāra, No. 173, is an original tantra said to contain one hundred thousand çlokas in which unlike other tantras Çiva asks questions and Pārvatī answers them. It is a larger manuscript than that noticed in page 307 of Volume I. The chapters are named paricchedas. Merutantra, No. 169, has a chapter on widow-marriage. Çivarahasya, No. 213, is a large work in 100,000 çlokas divided in 12 aṃças. A nearly com-

plete work has been noticed by Burnell. But he classifies it as a tantra, while Stein who saw 4-12 aṃças classes it with Purāṇas. The Codex under notice is the eleventh Aṃça complete in 50 chapters. I should like to call this work a Saṃhitā consisting of some Tāntrika and some Paurāṇika chapters. The second Aṃça has been noticed in the Notices, Second Series, Volume I, No. 361. But there it is affiliated to the Skandapurāṇa. There are other notices, too, affiliating it with that Purāṇa. Sanat-Kumāra Saṃhitā, 238, in 25 Paṭalas, is a Tāntrika work to be differentiated from the work of the same name belonging to the Skandapurāṇa. Samayācāratantra No. 241, is a totally different work from L. 755.

Prapañcasāra, No. 129, attributed to Çaṅkarācāryya treats of the condition of a child in the womb. Prapañcasāra, No. 130, is the same work as described by Eggeling, p. 869. Devīrahasya, No. 106, treats of the incarnations of Caṇḍikā in 120 Çlokas; Siddhikhaṇḍa, No. 247, in Hindi by Nityanātha Siddha treats of the six dark rites.

Çiva-Saṃhitā, No. 214, appears to be a totally different work from L. 474. This is complete in 500 Çlokas, while that is incomplete with 2511. This is divided into paṭalas while that is divided into Adhyāyas. This treats of Yoga, while that treats of a dualistic system of Çaivadarçana. This is said to be Īçvaraviracita, composed by Çiva, a statement which stamps it as a Tantra.

The Tāntrika compilations contain Kulapūjanacandrikā, No. 37, by Candraçekhara Çarmā, treating of the process of worship in the left-handed form. Tantradīpanī, No. 79, by Rāmagopāla is a compilation made in 1636 Saka. The author describes himself as a disciple of Kāçīnāthānanda Nātha, a Yogī. The work includes many Buddhist rites such as the worship of Mañjughoṣa. Akṣobhya and Tārā are mentioned in the very first verse in a manner which stamps it as Buddhistic. Akṣobhya is placed on the forehead of Tārā just as Dhyānī Buddhas are placed on the forehead of Bodisattvas.

Tantrapradīpaprabhā, No. 80, by Sanātana Tarkācāryya,

a commentary on Tantrapradīpa which commences with the word Ekadeçī and ends with the word Āhita sukha. This is not the Tantrapradīpa by Gadādhara L. 2172, nor is it Tantra pradīpa by Jagannātha Notices, Second Series, Vol. I, p., 146. This is a short commentary in 500 Slokas on some Tantrapradīpa yet to be discovered. Tantrasaṃkṣepa-candrikā, No. 81, by Bhavānī Çaṃkara Banerji, deals with the ordinary topics of Tantra. Tārārahasya, No. 83, by Rājendra Çarmā is a different work from the well-known work of that name by Brahmānanda. The work is complete in 32 chapters and deals with the ordinary Tāntrika rites. The author distinguishes his work from others by the following epithet—प्रकटगुप्ततर-सम्प्रदायकुलकौलात्तरनिगर्व्वरहस्यातिपरापररहस्यातिपूर्व्वरहस्याचिन्त्यप्रभावत् तारारहस्य He gives his genealogy as follows:—वेदगर्भ, शूलपाणि, विद्यापति, धनपति, कृष्णानन्दमहाशय, त्रैलोक्यनाथ, रामानन्द, वंशीदास, महामहोपाध्याय किशोर, राजेन्द्र This Vedagarbha is not one of the five progenitors of the Bengali Brāhmaṇas of that name.

Tīkṣṇā kalpa, No 90, composed in Saka 1732, at Cāndpratāpa a pargaṇā in the district of Dacca, by the local zemindar Rādhāmohana. Tīkṣṇā is described in the Vācaspatya as a form of Tārā, fond of strong drinks and human sacrifices.

Nārāyaṇārcāratnamālā, No. 114, by Bhagavat Gosvāmī, treats of the Tāntrika worship of Nārāyaṇa in which puraçcaraṇa may be dispensed with.

Puraçcaraṇadīpikā, No. 127, by Candraçekhara was composed in 1512 probably of the Saka era. The author begins with a Maṅgalācaraṇa to Kṛṣṇa but treats of all sorts of mantras.

Çarabhapūjāpaddhati, No. 207, a part of the Ākāçabhairavatantra and Çarabheçakavaca, No. 208, are works devoted to the worship of Çarabha, the lord of birds, who, in this form, was a popular object of adoration among the Tāntrikas.

Çyāmāsaparyyāvidhī, No. 224, by Kāçīnātha Bhattācāryya, composed in Çaka 1679, is divided into seven Vibhāgas.

It says that a single utterance of the name of Kālī is more efficacious than thrice repeating the thousand names of Viṣṇu.

Mahiṣamardinīstavarahasyaprakāçah, No. 160, is a commentary by Jagadīça Pañcānana on Mahiṣamardinistava which consists of eight couplets, the first letters of each of the couplets taken together forms the Mahiṣamardinīmantra in eight letters.

Kāmāpañcatīrthavidhi, No. 33, treats of the worship of Kāmākhyā.

Çālagrāmalakṣanaṃ, No. 209, treats of 34 varieties of Çālagrāma stones. Each is distinguished from the other by peculiar position of lines and circles inside the stones.

Smṛiti.—Tithidvaidhaprakaraṇam, No. 86, by the great Çūlapāṇi treats of those tithis which fall on two days. The worship of gods and goddesses should be performed in the A.M. part of the tithi, while rites for the propitiation of departed ancestors are to be performed in the P.M. part of it.

Tithivivekatīkā, No. 87, by Çrīnātha Acāryacūḍāmaṇi. Both the compiler and the commentator are well-known writers. But the work has not yet been properly described. The Sanskrit College Library has only one page of the work. The MS. under notice is, however, complete. Tithyādividhi saṃgraha, No. 89, by Raghūttama Tarkaçiromaṇi is a unique work not mentioned in Catalogus Catlogorum.

Dānasāgaravidhi, No. 97, appears to be an unique MS. by an unknown author, on Dānasāgara, the Ocean of gifts, by which is meant 16 times sixteen gifts.

Dāyatattva vyākhyā, No. 98, is also a unique anonymous work.

Durgārcākālaniṣkarṣa, No. 99, and Vratakālaniṣkarṣa, No. 201, by Madhusūdana Vācaspati, appear to be unique.

The materials of Durgārcākaumudī, No. 100, by Paramānanda Vedāntavācaspati, are drawn from the Kālikāpurāṇa.

Durgārcāmukura, No. 101, by Kālīcaraṇa, treats of the Jagaddhātrīpūjā in the month of Kārttika. This pūjā is an exact counterpart of the Durgāpūjā in Āçvina, but it is

finished in one day while Durgāpūjā takes three days. The work is divided into two parts called *Mukuras*, one devoted to Durgā and the other to Kālī. This also is unique.

Dhānyācalādidānatattvaṃ, No. 110, treats of the gifts of mountains of paddy and mountains of sugar and so on. Unique.

Navyadharmapradīpa, No. 113, by Kṛpārāma is a unique MS. of Smṛti compilation. Kṛpārāma lived at a time when Tilakarāma and Kṛṣṇacandra were great landlords on the two sides of the Ganges. Both these Rājās flourished during the middle of the eighteen century : one lived at Burdwan and the other at Kṛṣṇanagara. The author's guru was Jayarāma, an extremely old man with a corpulent body, grey hair, and red appearance. The Author is perhaps one of the eleven Paṇḍits employed by Warren Hastings for the compilation of that work on Hindu Law, the translation of which goes by the name of Halhed's Gentoo Law. The codex under notice though incomplete extends to 4,200 çlokas.

Nigūḍhārthaprakāçikā, No. 137, a commentary on Çūlapāṇi's Prāyaçcittaviveka, appears to be a brand-new discovery.

Gotrapravaraviveka, No. 56, by Dhanañjaya, a part of Dharmapradīpa and Vṛhad-gotra-pravara-mañjarī by Puruṣottama Paṇḍita, No. 142, are works on gotra and pravara of the brāhmaṇas compiled from the Purāṇas and Dharma Çastras.

Mūrkhahā, No. 167, treats of a variety of Smṛti topics and not of prāyaçcitta only as stated in Cat. Cat. 464*b*.

Vrata-bodha-vṛtti, No 202, is a work on vratas according to Vaiṣṇava rites. This is also called Vrata-vodhanī-saṃgraha.

Çuddhikārikā, No 218, by Nārāyaṇa Vandyopādhyāya, Çuddhitattvakārikā, No. 219, by Rāmabhadra Nyāyālaṃkāra, Çuddhiprakāça No 220, by Çrīkṛṣṇa Cakravarttī, Çuddhi pradīpikā, No. 221, by Kṛṣṇadeva Smārtta-vāgīça. Çuddhimuktāvalī, No. 223, by Mahāmahopādhyāya Bhīma of the Kānjivillī race and Çudṛāhaḥ-kṛtya-Tattva-prayoga, No. 222, by Raghunandana, are not mentioned by Aufrecht.

Of the four works on Çrāddha, Çrāddhatattvavivṛt

No. 226, by Kaçīnātha is well-known. Çrāddhaprakaraṇa, No. 227, by Narottama, is mentioned in the India Office Catalogue. Çrāddhavivekavyākhyā, No. 228 by Rāmakṛṣṇa Tarkapañcānana and Çrāddhakālanirūpaṇa, No. 225, by Madhusūdana Vācaspati, appear to be unique.

Satkriyāsāradīpikā, No. 235, by Gopāla Bhaṭṭa, is a work on Hindu rituals of the Vaiṣṇava sect. Gopāla Bhaṭṭa was a follower of Caitanya and he wrote other Smṛti works too for his sect. He belonged to Southern India and lived at Vṛindāvana where all Sanskrit works of this sect were composed. Gopāla Bhaṭṭa in his compilation of this work follows Aniruddha and Bhīma Bhaṭṭa.

Sat-smṛti-sāra, No. 236, by Jānakīrāma Sārvabhauma, and Sarvasādhāraṇapramāṇatattva, No. 242, appear to be orthodox works on Brahminical rites.

Smṛtikalpadruma, No. 256, in Bengali, gives, for the use of those men in Paṇḍita families who are not very strong in Sanskrit, rules of conduct in clear and lucid Bengali. The work was composed by Rādhāvallabha Kavivāgīça, son of Mukunda Miçra. The work is termed Kalpadruma or desire-fulfilling tree and its chapters are termed Mañjarī.

Smṛtisaṃkṣepa, No. 257, by Narottama and Smṛtisaṃkṣepasāra, No. 258, by Rāmakānta Cakravarttī, son of Madhusūdana Bhaṭṭācāryya are works on orthodox Brahminical rites not to be found in Aufrecht.

Svatvavicāra, No. 259, attempts to define the rights of property and goes deeply into the philosophy of it. The style is that of the Navadvīpa School of Nyāya.

Ahnikakārikā, No. 21, is a short work on the daily rites of brahmaṇas belonging to the Çaiva sect based on the Tryambakakalpa attributed to Çaunaka.

Acārollāsa, No. 13, by Khaṇḍorāya Paṇḍita is a part of Paraçurāmaprakāça, a complete digest of Hindu Law and rituals compiled by the author under the order of Paraçurāma Miçra the prince of Yamunāpurī on the Gomati which is Modern Jaunpur: Paraçurāma was a Çākadvīpī

Brahmaṇa who obtained from the Emperor the title of Vāṇīrsāla Rāya, and who is described as an ornament of learned men. The author's ancestors held for a long time the position of Dharmādhikāra at Benares. The genealogy runs thus:—

		Mahīpati	Paṇḍit.
his	son	Ananta	Paṇḍita.
his	son	Kṛṣṇa	Paṇḍita.
his	grandson	Nārāyaṇa	Paṇḍit.
his	sons	Nīlakaṇṭha and Khandorāya.	

The author quotes from the original Smṛtis, the Purāṇas, the Rāmāyaṇa, the Mahābhārata, the Viṣṇudharmottara, the Çāmbapurāṇa, the Bhaviṣyapurāṇa, Vaikhānas and other Āgamas, the Çaiva Āgamas, Medhātithi, Kalpataru, Kālādarça, Mitākṣarā, Hemādri, Parāçaramādhava, Smṛticandrikā, Smṛtyarthasāra, Madanavala, Smṛtidarpaṇa, Prayogapārijāta, Siddhāntaçekhara, Nyāya, Panini, Mīmāṃsā and the Āgamas. He does not quote from Kamalākara. He, therefore, seems to have flourished in the beginning of the seventeenth century or a little earlier. The 25th chapter of this work is devoted to the origin and position of the Çakadvīpī Brahmaṇas.

Prayogadarpaṇa, No. 132, is different from L. 1,775 and L. 2,773. It is anonymous and complete. It deals with the last rites of man, his cremation, and his çrāddha. The author makes his obeisance to Çridhara the author of Smṛtyartha-sāra and to all compilers down to his Guru.

Mahārṇavakarmavipāka, No. 159, a work on Karmavipāka, *i.e.*, diseases, good fortune, and misfortune generated by good or evil deeds in previous births. The work is by the same Viçveçvara Bhaṭṭa who compiled the Madanapārijāta, but this time the patron was not Madanapāla the Kacchva Rājā but his second son Māndhātā. Vākyatattva, No. 185, is a part of the Dvaitatattva by Siddhānta pañcānana who wrote also a commentary on Daçakarma. The work treats of Vākya or Saṃkalpavākya, *i.e.*, the wording of resolution to perform any religious duty. It should contain the

name of the month, the fortnight and the lunar day. There is a meagre notice of this work in L. 296.

Svargavāda, No. 261, dealing with, from the point of view of Smṛti, what Svarga or heaven is, appears to be a different work from Egglling 1191 B p. 651 A.

Darçana, Vedānta.—Brahma-sūtrabhāṣya, more correctly oṚju vyākhyā, No. 143, is by Vijnānabhikṣu. It stamps Vijnānabhikṣu, though he is known to be a commentator of and even the writer of the Sāṃkhya pravacana Sūtras, as a Vaidāntika.

Sārāvali, a commentary on the Bhagavadgītā, No. 148, by Rāma-caṅkara, who appears to belong to the family of Nārāyaṇa Banerji, of Khānākula, whose Smṛti compilation "the Sārāvali" has already been noticed.

Pañcīkaraṇavārttikābharaṇa, No. 121, has already been described by Weber.

Tattvacandrikā or Pañcīkaraṇavivaraṇatīkā, No. 122, by Brahmānandatīrtha, a disciple of Sadāçivānandatīrtha, appears to be a different work from that mentioned by Hall, No. 139.

Tattvānusandhāna, No. 76, by Mahādeva Sarasvatī the disciple of Svayamprakāçānanda Sarasvatī, is an independent treatise on Vedānta. The codex is accompanied with a commentary entitled Advaitacintākaustubha by Ānanda Sarasvatī, a disciple of the same.

Vedāntatattvabodha, No. 193, is an anonymous work of the Nimbārka School.

Vedāntatattvamañjarī, No. 194, by Çaṅkarācāryya, Paramahaṃsa, who appears to be a very different person from the great Çaṅkara.

Vedāntatātparyyanivedanaṃ, No. 195, by Govinda, the son of Nīlakaṇṭha and Bhogavtī, appointed as professor of Vedānta by Lakṣmaṇa Paṇḍita, is an independent treatise on Vedānta; not mentioned by Aufrecht.

Vedāntaratnamālā, No. 196, by Ananta Bhaṭṭa, the younger brother of Keçava Kaçmīrī, is an independent treatise of the Nimbārka School.

Vedāntasaṃjnāprakriyā, No. 197, is a treatise ex-

plaining the technical terms of the Vedānta System of Hindu Philosophy. Vedāntasiddhāntamuktāvalī with its commentary forms No. 198. The text is by Prakāçānanda who became a convert to Caitanyism and assumed the name of Pravodhānanda Sarasvatī Gosvāmī, and the commentary is by Nānādīkṣita, a disciple of Prakāçānanda when he was a Vedāntist.

Vyāsasūtravṛtti, No. 200, is by Raŋganātha, the disciple of Anandāçrama: the codex is complete. It contains in brief the ideas of Çaṃkarācāryya on the Vedānta Sūtras.

Çatadūṣanī is a well-known work by Veŋkaṭanātha. A work of the same name, No. 204, by Çrinivāsadāsa, the protege of Laksmaṇa Deçika, has been written with the same object, namely, refuting Çaṃkara. (See page VI.)

Çrīsūktabhāṣya, No. 229, by Rāmacandra, belonging to the Atri Gotra, is a commentary on the Çrī Sūkta, not known to Aufrecht.

Upāsanāvinoda, No. 24, is unique. It treats of the Vedānta topics but at the same time inculcates the worship of Rāma.

Adhikārasaṃgraha, No. 4, by Veŋkaṭanātha Vedāntācāryya treats of the Adhikāra sections of the Vedānta Sūtras. An enumeration of the Adhikāras will be found in page 4 of this volume. It is accompanied by a commentary by an unknown author.

Mīmāṃsā—Saŋkarṣakāṇḍabhāṣya, No. 244, was known only in quotations. The last four books 13th, 14th, 15th and 16th of the Mīmāṃsā Sūtras form the Saŋkarṣa kāṇḍa. They form a sort of appendix to the Pūrva Mīmāmsā. They seem not to have been commented upon by Çavara Svāmī, and hence later Mīmāmsākas neglected them. The prevailing opinion, therefore, was, and still is, that the Pūrva Mīmāmsā has only twelve chapters. The bhāṣya has been written as a supplement the to Bhāṭṭadīpikā of Khaṇḍadeva, a commentary on the first twelve known books of Mīmāmsā. This has been written by Bhāskara Agnicit, the son of Gambhīra.

He says twelve kalās made the work, Dīpikā, a lamp. He has made it full in 16 kalās and therefore rendered it candrikā or moonlight. Kahṇḍadeva was the guru of Jagannāth Paṇḍit of Dārā Sheiko, the son of Shah Jehan. The Paṇḍitarāja is well known by his numerous works, and by his supposed conversion into Muhammadanism for the sake of a Muhammadan girl. The author of the present bhāṣya must, therefore, have flourished some time after Khaṇḍadeva within the last two hundred and fifty years. The work has been printed in the Paṇḍit.

Sāṇkhya.—Kapilasūtravṛtti, No. 32, is an anonymous commentary on four of the Sāṃkhyasūtras of Kapila, probably Tattvasamāsa. It is a short work running to 125 çlokas only. The last verse emphasises upon four Sūtras only.

Nyāya.—Nyāya Sūtra or Nyāya Sūtroddhāra, No. 118, by Vācaspati Miçra, is an attempt to fix the readings of the Sūtras of Gautama. There is another work on the same subject by Vācaspati Miçra entitled Nyāya Sūcinibandha, published as an appendix to the Nyāyavārttika in the Bibliotheca Indica series. The opening verses of these two works, Nyāya Sūtroddhāra and Nyāya Sūcī do not however agree.

Nyāya nibandha: नमामि धर्म्मविज्ञानवैराग्यैश्वर्य्यशालिने
निधये वाग्विशुद्धीनामक्षपादाय तायिने ।
अक्षपादप्रणीतानां सूत्राणां सारबोधिका
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मया सूची विधास्यते ॥

Nyāya Sūtroddhāra: श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मिथिलेश्वरसूरिणा
लिख्यते मुनिमूर्द्धण्य श्रीगौतममतं महत् ।

There is no closing verse to the Uddhāra but the closing verses of the Sūcī fix the date of Vācaspati at 888, probably of the Saka era. The Sūcī counts the number of Adhyāyas, Āhnikas, Prakaraṇas, Sūtras, Padas, and Akṣaras, but the Uddhāra is satisfied with the bare wordings of the Sūtras. The Uddhāra makes Vācaspati the court Paṇḍita of Mithilā and this is the first statement connecting Vācaspati with that country.

Nyāyadīpikā, No. 117, by Rāmakṛṣṇa Tarkāvataṃça Bhaṭṭācāryya, is an independent treatise dealing with not only the 16 padārthas of the Naiyāyikas but also other topics that had grown up since the time of Gotama. It is a short work running through 225 çlokas in 16 chapters. The author's aim was to make Nyāya Çāstra, easy. The author quotes a sentence from Gadādhara's work entitled Amumiti Gādādharī, though the wording is slightly different from the current text. Hence he seems to have flourished within the last two hundred years.

Padārthakhaṇḍana-tika, No. 124, is a commentary on Padārtha-khaṇḍana, one of the great works of Raghunātha Çiromaṇi, the founder of the Navadvīpa School of Nyāya-Vaiçesika. The commentary is by Rudra Nyāyavācaspati. Unique. Muktivādarahasya, No. 165, is a commentary on Muktivāda by Gadādhara. The commentary is anonymous.

Çaktivādavivṛti, No. 203, a commentary by Mādhava Siddhanta on Çaktivāda, a work on logic as applied to grammar by Gadādhar. Madhava's pupils are still living. Mādhava's father was Viçvesvara, who was descended from Rājendra, who turned aside by the power of his yoga the impetuous current of the Bhairava, a river in the District of Jessore, and who again was a descendant of Cakrapāṇi of the Pūti—Gāi.

Avayavatīkā, No. 8, Asādhāraṇa-siddhānta-rahasya, No. 10, Ācāryyānumānaṭippaṇī, No. 14, and Viruddha-Jāgadīçī, No. 188, are works on different sentences and sections of Gaṇgeça's work, the Tattvacintāmaṇi. The second is by Mathurānātha, the first and third by Gadādhara, and the fourth by Jagadīça.

Jyotiṣa.—Catalogus Catalogorum Vol. I mentions five different works under the name of Jyotiḥsāra, page 211*b*-212*a* and Vol. II mentions one, page 201*b*. The present volume contains notices of two other works of the same name and on the same subject; one, No. 73, by Kṛṣṇadeva Smārttavāgīça and the other No. 74, by Maheça Pañcānana. Jyotīratna, No. 75, by Gopāla Cakravarttī; Jyotiṣaratna, No. 72,

by Keçava Tarkapañcānana and Bālavīvekinī, No. 139, by Nanhidatta; Saṃksepa-Jyotīrākara, No. 233, by Rāmagovinda Cakravarttī; Saṃketa-sārāvalī, No. 230, by Çivarāma Çarmā are also works unknown to Aufrecht. All these are elementary works on astronomy and astrology as applied to Smṛti. Another work on the same subject, Jyotirgranthaḥ, by Devakīnandana, forms No. 107. The MS. is incomplete. It ends with the third chapter. Narajanmalakṣaṇan, No. 111, Janma candrikā, No. 68, and Jātaristyādínírṇayaḥ, No. 69, by Vidyārṇava, are works on horoscopy. Praçnadīpa, No. 133, by Kāçinātha and Praçnasaṃgraha, No. 134, by Tājakācāryya, are works on fortune-telling—one according to the Indian, the other according to the Arabic system. The first is known to Aufrecht, the second is not.

Āya-prakaraṇam, No. 20, is a work on fortune-telling; by multiplying the length with the breadth and dividing the result by six, the remainders become the means of fortune-telling.

Vaçiṣṭha-saṃhitā, No. 183, appears more to be a work on Yogas than on astronomy. It differs, however, from L. 453. The Yog taught here appears to be tinged with Buddhist ideas. Vaçiṣṭha is said to have learnt the Yoga on Tārā mantra from Buddha at China, and here is a system of Pāçupata Yoga tinged with the idea of Buddhist Çūnyatā.

Adbhutasāgara, No. 3, is a work on omens extending to over 2,000, çlokas. There is a work of this name attributed to Vallāla Sena.

Vaidyaka.—Rasacandrikā, No. 177, by Mādhava Kavicandra is a work on Alchemy; Rāmavāṇa, No. 181, by Dāmodara is a book on the treatment of fever and so on, Snehamālikā, No. 255, is a work on the preparation of medicinal oils. Cikitsādarpaṇa, No. 63, is a new compilation. Hemādrī Tīkā, No. 266, is entitled Ayurveda-rasāyana, described in page 932*a* of the I.O. Catalogue.

Çilpa.—Manavasāra, No. 161, is a work on domestic, palatial, and temple architecture. This is the same as that

described in page 62 of Burnell's Tanjore Catalogue. The MS. begins with the thirty-fifth and ends with the forty-seventh chapter of the work, which is sometimes called Mānasāra.

पातु त्वां केशराग्रप्रपदनखशिखायौगपद्यप्रतानै-
रुद्धाधःपीड्यमानप्रशिथिलविचलन्मध्यमन्त्रस्फुडिम्बा ॥

अपि च । दृष्ट्वा सौमित्रिमन्तर्गतनिशितमहाशक्तिमुत्क्रान्तधैर्य्य-
स्तच्छान्त्यर्थं तदैव त्रिभुवनविवरोत्सारिभिः शस्त्रजालैः ।
उत्कृत्तैरुत्तमाङ्गैः रजनिचरपतेर्दिक्पतिभ्यो दशभ्य-
स्तीव्रामोदप्रदं वो बलिमुपहृतवान् रामचन्द्रः पुनीताम् ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । अये किमिदमपूर्व्ववस्तुविलोकनादुत्साहपरीवाहं विगाहमान इव संवृत्तोऽस्मि । किञ्चिदुद्ग्रीवमवलोक्य । अहो प्रबलघनघटा-प्रतिभटदन्तावलपटलघण्टाटोपटङ्कारतिरस्कृतान्यध्वनयो दिग्विभागा वर्त्तन्ते ॥

प्रविश्य पारिपार्श्विकः । भाव विजयतां विजयतां जगदुत्तरकृतिमत्तया ।

सूत्रधारः । मारिष विजयसम्भावनाविशेषः प्रस्तूयताम् ।

पारिपार्श्विकः । अद्य खलु कुरुक्षेत्रयात्रासमाहूतमहीपतिमण्डलमुकुटमाणिक्यभूतैर्भूपतिभि र्भारतायोधनभूविलोकनप्रादुर्भूतोद्दीपनविभावैः संभूय सन्दिष्टा अस्मद्-गुरवो मनोहरमिश्राः यत् त्वं मनोहरतया विश्रुतोऽसि तदुत्साहस्थायि-प्रबन्धप्रयोगविधाहतया हृतोऽस्माभिर्नामार्थानुसारिणीं क्रियां प्रतिपाद-यस्वेति ।

पारिपार्श्विकः । तदनुकारी कतमः प्रबन्धोऽनुसन्धीयते सतीर्थप्रतीक्षेण ।

सूत्रधारः । यादृक् समुचितोऽयं समावेशः ।

प्रेक्षावत्परितोषनिस्तुषमहामाणिक्यरत्नाकरः
प्राक् सत्पूरुषपौरुषोत्करकथास्रोतस्वतीभूधरः ।
दृष्यचारणचातुरीमधुकरीप्रागल्भ्यपुष्पाकरः
श्रीमल्लक्ष्मणभूपतेरभिनवस्तादृक् प्रबन्धोत्तरः ॥

पारिपार्श्विकः । सानुमोदं । भाव
आश्रया यस्य राजानस्तस्य वीररसस्य चेत् ।
प्रबन्धो भूभुजा बद्धस्तस्मिन्नौपयिकः श्रमः ॥

किञ्च । यद्यपि महीमहनीयमहिम्ना तेनोपनिबद्धानि दृश्यकाव्यानि बहून्यनुवर्त्तन्ते । तथापि विशिष्टविशेषणैर्विख्यातविजयं नाम नाटकं कण्ठोत्यमिव सम्भावितं भावस्य । इत्यादि ।

End. राजा । भगवन् युधिष्ठिरैकशरण ! किमतः परं प्रियमस्ति ।
आजन्मप्रतिकूलतां प्रथितयन् दुर्य्योधनः साम्प्रतं

प्रत्याशानविभङ्गनिश्चितमतिः शोकार्णवे मज्जितः ।
विख्यातो विजयः क्षितौ समजनि प्रौढ़प्रतीपक्षया-
दद्यैव द्विरदाक्षयेऽस्मि भवता भद्रासने स्थापितः ॥

तथापीदमस्तु ।

लक्ष्मीनद्धनरेन्द्रनिर्म्मलनयैर्निर्मूलितोपप्लवा
स्त्रैण-स्तेन कृतघ्न-दुर्जन-शठैः शून्यास्तु सर्व्वंसहा ।
अश्रान्तं भुवि सत्प्रसङ्गवचनैराविद्यविध्वंसनात्
चित्तं चन्द्रकलाकिरीटचरणे स्थेयात् स्थिरं मादृशः ॥
ईदृक् काव्यं प्रणेतुः प्रतिहतरिपवः सन्तु गोत्रप्रसूताः
श्रोतॄणां पश्यताञ्च प्रथयतु परमाम्बद्धिमर्द्धेन्दुचूड़ः ।
भूयात् कीर्त्तिर्धनाग्निर्दृढ़मभिनयतां प्रत्यहं नर्त्तकानां
आकल्पान्तं प्रबन्धः स्फुरतु कृतधियां कौमुदीवाननेन्दौ ॥

सर्व्वे एवमस्त्विति निष्क्रान्ताः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीयुतलक्ष्मणमाणिक्यदेवविरचिते विख्यातविजयनामनाटके परम-महोत्सवो नाम षष्ठोऽङ्कः ॥ शुभमस्तु १६७७ ।

विषयः । अस्यस्मिन् विख्यातविजयनामनाटके परिस्फुटः कर्णस्य निधनवृत्तान्तः । तत्र प्रथमेऽङ्के सहदेवस्य श्रीकृष्णानयनाय द्वारकागमनं श्रीकृष्णानयनञ्च । द्वितीयेऽङ्के कर्णशल्ययो-र्वाग्विरोधः । नकुलेन सह कर्णस्य युद्धं नकुलस्य निग्रहश्च । तृतीयेऽङ्के कर्णवधाय पाण्ड-वानामुद्योगः । चतुर्थेऽङ्के कर्णार्जुनयोर्द्वैरथयुद्धारम्भः । पञ्चमेऽङ्के गाण्डीवनिन्दया युधिष्ठिरं प्रति धनञ्जयस्य क्रोधः श्रीकृष्णेन तस्योपशमनं कर्णनिधनञ्च । षष्ठेऽङ्के कर्णनिधनादान-न्दितानां पाण्डवानामानन्दप्रकाश इति ।

No. 187. विभक्तितत्वम् . Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 38. Lines, 12 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana. 1235. Place of deposit, District Ḍhākā, Vidgā, Paṇḍita Īçānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य गौरीममलात्मधाम्नीं
गुरुञ्च मोक्षैकनिदानमादौ ।

विभक्तितत्वार्थमिदं विचित्रं
तनोति हेतोः कृपया हि धातुः ॥
प्रथमा । व्याकरणं हि शक्तिग्राहकम् । इत्यादि ।

End. नामलक्षणं नाम्ना पदेनेति यत्र निर्देशस्तत्र पदेन च समास इति ॥ ० ॥

Colophon. इति विभक्तितत्वं समाप्तम् ॥ सन १२३५ ।

विषयः । प्रथमादिविभक्तीनामर्थादिनिरूपणम् ।

No. 188. विरुद्धजागदीशी. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāra grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदुर्गा । मणिकृन्मते सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वादित्यादेर्लक्ष्यत्वात् तत्रातिव्याप्त्यभिधानमसङ्गतमत आह सम्प्रदाय इति + × × सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वात् भूर्नित्या गन्धवत्त्वादित्यादावसाधारणानुपसंहारिणावित्यर्थः अग्रे सिद्धान्ते ननु निश्चितत्वं यदि साध्यवद्भिन्नेऽप्यन्वितं तदानुपसंहार्य्यो व्यावर्त्त इत्यादिनाग्रे सपक्षगतत्वांशस्य सार्थकत्वशङ्का विरुध्येत साध्यवद्भिन्नत्वनिश्चयाप्रसिद्धौ वानुपसंहारितादशायामतिव्याप्त्यसम्भवादतस्तदनुरोधेन साध्यवन्मात्रान्वयितया निश्चितत्वं व्याचष्टे ॥ इत्यादि ।

End. विरुद्धस्थले बाधस्वरूपासिद्ध्योरन्यतरस्यावश्यकत्वात् तत्र काचित्कत्वासम्भवादाह बाधेति हेतुविशेषणासिद्ध्यादिरपि क्वचित् साङ्कर्य्यसम्भवादाश्रयासिद्ध्यादिपदस्योपलक्षणपरत्वमित्याशयेनाह अन्यसङ्करस्त्विति । ननु विरुद्धहेतौ बाधासिद्ध्योरन्यतरस्यावश्यकत्वे तदेवास्तु दूषणं कृतं विरोधेनेत्यत आह ज्ञानेति ॥

श्रीकान्तीपदपङ्कजेऽस्तु सततं चेतो मदीयं मम
कायः क्लेशसहोऽस्तु तत्र परमे पूजाविधौ सन्ततम् ।
वाचस्तद्गुणराशिगाङ्गसलिले मग्नाः सदा सन्तु मे
सोऽहं तन्मकरन्दसुन्दरसुधां नित्यं पिबेयं मुदा ॥

Colophon. इति विरुद्धजागदीशी समाप्ता ॥ श्रीगुरुं वन्दे नित्यम् ।

विषयः । अनुमानचिन्तामण्यन्तर्गतहेत्वाभासीयविरुद्धग्रन्थस्य जगदीशकृता टीका ॥

No. 189. विश्वामित्रसंहिता. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura Vēḍogrāma, Paṇḍita Veṇkaṭa, Varadācāryya Gosvāmī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः । नमो गणेशाय ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ सर्व्वज्ञ सकलेश्वर ।

भैरवानन्द चिन्मात्र सर्व्वप्रिय महेश्वर ।

शीघ्रेण सर्व्वसिद्धिः स्यात् केनोपायेन भैरव ॥ इत्यादि ।

End. अजरे अमरे देवि ब्रह्मयोनि नमोऽस्तुते स्वाहा ।

नमस्कारं समर्पयामि । इति मूलमन्त्रं त्रिवारं जपित्वा इत्याह भगवान् बोधायनः ॥ ० ॥

Colophon. इति विश्वामित्रसंहितायां नानाप्रयोगयोगो नाम दशमोऽध्यायः ॥ ० ॥

विषयः । मन्त्रसाधनादिनिरूपणम् । विघ्नेश्वरादिस्तोत्रम् । प्राणप्रतिष्ठादिनिरूपणम् । मातृकान्यासादिनिरूपणम् । प्रयोगादिश्चेति ।

No. 190. विष्णुधर्म्मोत्तरम्. (काण्डत्रयात्मकम्). Substance, country-made paper, 12 × 7 inches. Folia, 495. Lines, 13 on a page. Extent, 16,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

प्रथमकाण्डस्य ।

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

ॐ कृतवर्म्मा तथा भोजः श्वेतो माहिष्मतीपतिः ।
कुलिन्दः सर्व्वदमनो मालुरिश्चन्द्रवर्धनः ॥
वह्नुनाभः सुवाणश्च नन्दीशो दारसत्पतिः ।
अतिसारश्चिनधन्वा सर्व्वो वायुरथस्तथा ॥
द्रविड़ः कुसुमापीड़ो + + + समरप्रियः ।
शम्भुः किरातराजश्च × × × नन्दिवर्द्धनः ॥
एते चान्ये च राजानः शतशो बहुदक्षिणाः ।
सम्पूर्णचन्द्रवदना नागराजः पुरोरवः ॥
उपासाञ्चक्रिरे वज्रं सिंहासनगतं नृपाः ।
बहुभिर्भूमिपालैश्च तथा वज्रेण भूभुजा ॥
युधिष्ठिरेण च सभा शोभिता शुशुभे सदा ।
राजानस्ते ततो दृष्ट्वा ऋषीन् दुर्लभदर्शनान् ॥
ब्रह्मलोकस्थमात्मानममन्यन्त यशोभृतः ।
ऊचुस्ते प्रणयाद् वाक्यं वज्रं भूरिसहस्रदम् ॥
दुर्लभं दर्शनं यत्र ऋषिसङ्घे महीक्षिताम् ।
तस्मात् त्वं राजशार्दूल प्रष्टुमर्हो द्विजोत्तमम् ॥
वैष्णवान् विविधान् धर्म्मान् सरहस्यान् ससङ्ग्रहान् ।
इत्येवमुक्तो वज्रस्तु त्यक्त्वा सिंहासनं तदा ॥
वज्रन्तु प्राञ्जलिं दृष्ट्वा सर्व्व एव नराधिपाः ।
वरासनान् विहायाधस्तस्थुः प्राञ्जलयस्तदा ॥

वज्र उवाच ।

भवद्भिर्नृपसिंहाश्च त्वर्थिता ये द्विजाः श्रुताः ।
अनुग्रहार्थं भूपानां जगतो हितकाम्यया ॥
भवन्तो वक्तुमर्हन्ति विष्णुधर्म्मान् सनातनान् ।
तस्मात् × + युगे नास्ति भवतां दर्शनं नृपैः ॥

ऋषय ऊचुः ।

उत्तिष्ठ त्वं महीपाल त्वलङ्कुरु स्वमासनम् ।
श्रवणेऽपि वयन्तस्य विशेषेणार्थिनो नृप ॥
वज्र ते संशयान् सर्व्वान् छेत्स्यत्येष महामुनिः ।
इत्येवमुक्त्वा वज्रन्ते ऋषयस्तपसि स्थिताः ॥

मार्कण्डेयमथोचुस्ते ब्रूहि धर्म्मान् महीपतेः ।
वैष्णवान् विविधान् धर्म्मान् लोका + परायणाः ।
तथा पार्थिवसङ्घस्य संशयान् मनसि स्थितान् ॥ इत्यादि ।

द्वितीयकाण्डस्य प्रारम्भवाक्यम् ।

ॐ स्वस्ति प्रजाभ्यः । ॐ गणेशाय नमः ।
ॐ गुरवे नमः । ॐ अन्यश्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु द्वितीयकाण्डं लिख्यते ॥
ॐ नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

ॐ वज्र उवाच ।

ॐ यद्यो भगवता प्रोक्तो विजये भरतस्य मे ।
यच्छ्रुत्वा वेद्मि चात्मानं ब्रह्मन् विगतकल्मषम् ॥
सुख + स्य हृदयस्य कथासारस्तु भार्गव ।
कथाश्च विविधाः प्रोक्तास्तत्प्रसङ्गात् तथा त्वया ॥ इत्यादि ।

तृतीयकाण्डस्य प्रारम्भवाक्यम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

वज्र उवाच ।

किं कर्त्तव्यं मनुष्येण किं कुर्व्वन् सुखमेधते ।
अस्मिन् लोके परे चैव केनायाति महत् सुखम् ॥

मार्कण्डेय उवाच ।

अन्तर्वेदि बहिर्वेदि पुरुषेण विजानता ।
देवतापूजनं कार्य्यं लोकद्वयमभीप्सता ॥ इत्यादि ।

End. प्रथमकाण्डस्य ।

एतत् तदुक्तं विजयं मया ते रणाजिरे राघवनन्दनस्य ।
श्रोतव्यमेतन्नियमेन पुंसां विज्ञानधर्म्मार्थयशोऽभिरामम् ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय वज्रसंवादे श्रीरामचन्द्रभरतसमागमो नाम एकोनसप्ततितमोऽध्यायः । १६९ । समाप्तश्चायं प्रथमः काण्डः ।

End. द्वितीयकाण्डस्य ।

धन्विनो रक्षणार्थाय चर्म्मिणोऽपि वियोजयेत् ।

कार्य्यं सर्व्वमसम्बाधं तथा तोरणरक्षणम् ॥
योजना च तथा कार्य्या यथा न स्याद् व्यतिक्रमः ।
सम्बाधश्च तथा राम न भवेच्च परस्परम् ।
तत्तव सर्व्वमुक्तं संक्षेपतो भार्गववंशमुख्य ।
एतत्तु कृत्वापि नरः स युद्धे जयत्यवश्यं समुपार्जिते च ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय-वज्रसंवादे रामं प्रति पुष्करोपाख्याने धनुर्व्वेदे षष्ठोऽध्यायः । द्वितीयं काण्डं समाप्तम् ।

End. तृतीयकाण्डस्य ।

यथेष्टमूर्त्तिगं देवं सर्व्वकालमथार्चयेत् ।
तस्य सर्व्वा तिथि र्यस्मान्महाशक्ते र्जगद्गुरोः ॥
स सर्व्वशक्तिर्भगवान् महात्मा
पूज्यः सदा भक्तिमुपेत्य राजन् ।
सम्पूजनं देववरस्य तस्य
भक्तिः प्रधाना न हि कालयोगः ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे मार्कण्डेय वज्रसंवादे कालनिरूपपूजा समाप्ता ॥
तृतीयकाण्डः समाप्तः ।

विषयः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे मार्कण्डेय-वज्रसंवादे प्रथमकाण्डे कथाप्रस्तावनं नाम प्रथमोऽध्यायः । हिरण्यगर्भोत्पत्तिर्नाम २ योऽध्यायः । वराहप्रादुर्भावो नाम ३ । पातालवर्णनम् ४ । लोकवर्णनम् ५ । द्वीपविभागवर्णनम् ६ । जम्बूद्वीपवर्णनम् ७ । भारतवर्षवर्णनम् ८ । जनपदवर्णनम् ९ । सप्तगिर्य्युद्भवनदीवर्णनम् १० । हिमवन्नदीवर्णनम् ११ । कोशलवर्णनम् १२ । अयोध्यावर्णनम् १३ । इक्ष्वाकुवर्णनम् १४ । मधुकैटभवधोपाख्यानम् १५ । धुन्धुमारोपाख्यानम् १६ । सगरोपाख्यानम् १७, १८ । गङ्गावर्णनम् १९ । जह्नुकन्योपाख्यानम् २० । त्रिविक्रमोपाख्यानम् २१ । गङ्गाव्याप्तिर्नाम २२ । अर्जुनोपाख्यानम् २३ । हैहयवधोपाख्यानम् २४ । दत्तात्रेयोपाख्यानम् २५ । पृथ्वीप्राक्लोकगमनम् २६ । ब्रह्मलोकगमनम् २७ । हरेर्दर्शनम् २८ । मण्डलदर्शनम् २९ । आदित्यदर्शनम् ३० । वनदाहो नाम ३१ । षाड्वागुत्पत्तिर्नाम ३२ । चरुविपर्य्यासो नाम ३३ । कुशिकवरप्रदानम् ३४ । रामोत्पत्तिर्नाम ३५ । रामस्य माहेश्वरादेशो नाम ३६ । औत्पातिकं नाम ३७ । शुकशाल्वसंवादः ३८ । स्वप्नाध्यायो नाम ३९ । समुद्रमथने लक्ष्मीसम्बोधनम् ४० । अमृतमथनम् ४१ । अमृतविभागो नाम ४२ । राहुवक्त्रं नाम ४३ ।

साल्ववाक्यं नाम ४४ । भार्गवरामयुद्धे साल्वनिर्व्वाणम् ४५ । साल्वसेनादुर्निमित्तदर्शनम् ४६ । युद्धे भार्गवरामदर्शनम् ४७ । साल्वसैन्यवधो नाम ४८ । साल्ववधो नाम ४९ । अस्त्रप्राप्तिर्नाम ५० । परशुरामोपाख्याने शङ्करगीतासु रामप्रश्नः ५१ । भार्गवरामप्रश्ने शङ्करगीतासु विष्णुं प्रति शङ्करचिन्तनम् ५२ । रामं प्रति शङ्करगीतासु शूकराद्यप्रादुर्भावेहिरण्याक्षवधो नाम ५३ । हिरण्यकशिपुवधे नरसिंहप्रादुर्भावो नाम ५४ । रामं प्रति शङ्करगीतासु बलिछलने वामनप्रादुर्भावो नाम ५५ । शङ्करगीतासु विभूतिर्नाम ५६ । भक्तिफलं नाम ५७ । भक्तिलक्षणं नाम ५८ । उपवासफलं नाम ५९ । उपवासविधिर्नाम ६० । अभिगमनकालो नाम ६१ । उपादानकरणं नाम ६२ । दृष्ट्याकालविधिर्नाम ६३ । साध्यायकालो नाम ६४ । शङ्करगीता समाप्ता ६५ । रामं प्रति शङ्करानुशासनम् ६६ । वैष्णवधनुष्प्रादुर्भावो नाम ६७ । अग्नमनगरदर्शनम् ६८ । वरुणादिदर्शनं नाम ६९ । अयःशङ्कुदानववधो नाम ७० । वरुणस्तोत्रं ७१ । अर्कादिमासवर्णनं नाम ७२ । कालसंख्यानम् ७३ । युगान्तवर्णनम् ७४ । जगदवस्थावर्णनम् ७५ । कल्पान्तवर्णनम् ७६ । महाकल्पवर्णनम् ७७ । बालप्रभाववर्णनम् ७८ । पद्मनाभोपाख्यानम् ७९ । यातकालवर्णनम् ८० । कल्पसादृश्यवर्णनम् ८१ । वूक्कल (?) निर्देशो नाम ८२ । कालावयवदैवतं नाम ८३ । षड्वर्गनिर्णयो नाम ८४ । ग्रहशुभाशुभनिर्णयो नाम ८५ । प्रतिदेशं पीड़ाज्ञानं नाम ८६ । प्रतिपुरुषं शुभाशुभनिर्णयो नाम ८७ । ग्रहक्षेमण्डलनिर्देशो नाम ८८ । नवनक्षत्रस्नानं नाम ८९ । ग्रहर्क्षपूजाविधिर्नाम ९० । ग्रहनक्षत्रस्नानविधिर्नाम ९१ । अग्निकार्य्ये प्राक्तनोत्तरतन्त्रविधिर्नाम ९२ । ग्रहपूजाविधानम् ९३ । मण्डलकल्पना ९४ । ग्रहर्क्षवाहनमन्त्राध्यायो नाम ९५ । अनुलेपनं नाम ९६ । ग्रहर्क्षपुष्पदेयाध्यायो नाम ९७ । ग्रहर्क्षधूपदेयाध्यायो नाम ९८ । ग्रहनक्षत्रनैवेद्यदेयाध्यायो नाम ९९ । प्रतिग्रहर्क्षदेयादेशो नाम १०० । होमद्रव्यविभागो नाम १०१ । होममन्त्रकथनम् १०२ । दक्षिणाविधानम् १०३ । प्रति + + न्याशीर्वादाध्यायो नाम १०४ । ग्रहशान्तिर्नाम १०५ । ग्रहसम्भवकथनम् १०६ । ग्रहर्क्षादिसम्भवो नाम १०७ । पृथूद्भवो नाम १०८ । पृथ्वभिषेको नाम १०९ । दाक्षायण्युत्पत्तिर्नाम ११० । भृगुवंशकीर्त्तनं नाम १११ । अङ्गिरोवंशकीर्त्तनं नाम ११२ । अत्रिवंशानुकीर्त्तनं नाम ११३ । विश्वामित्रवंशानुकीर्त्तनं नाम ११४ । कश्यपवंशानुकीर्त्तनं नाम ११५ । वशिष्ठवंशानुकीर्त्तनं नाम ११६ । पराशरवंशानुकीर्त्तनं नाम ११७ । अगस्त्यवंशानुकीर्त्तनं नाम ११८ । धर्म्मवंशानुकीर्त्तनं नाम ११९ । आदित्योत्पत्तिर्नाम १२० । दिव्यवंशानुकीर्त्तनं नाम १२१ । अग्निस्तोत्रं नाम १२२ । वायुस्तोत्रं नाम १२३ । भगवद्दर्शनं नाम १२४ । कालनेमीवधो नाम १२५ । वराहप्रादुर्भावो नाम १२६ । मारुतोत्पत्तिर्नाम १२७ । कश्यपसर्गो नाम १२८ । उर्व्वशीसम्भवो नाम १२९ । उर्व्वशी-रम्भासंवादो नाम १३० । क्रीड़ावतारणं नाम १३१ । चन्द्रोदयवर्णनं नाम १३२ । उर्व्वशी-पुरूरवःसमागमो नाम १३३ । उर्व्वशीसम्भोगो नाम १३४ । पुरूरवःप्रलापो नाम १३५ । चेताग्न्युत्पत्तिर्नाम १३६ । पुरूरवःस्वर्गप्राप्तिर्नाम १३७ । पितृगण-

कीर्त्तनं १३८ । श्राद्धोत्पत्तिर्नाम १३९ । श्राद्धविधिः १४० । श्राद्धहविर्निर्णयः १४१ । श्राद्धकाल-निर्णयः १४२ । पात्रापात्रपरीक्षा १४३ । श्राद्धदेशानुकीर्त्तनं १४५ । वृषभलक्षणं नाम १४६ । वृषोत्सर्गविधिः १४७ । पुरूरवस्तपोवर्णनं १४८ । ऐरावतीवर्णनं १४९ । हिमवद्वर्णनं १५० । महर्ष्यत्र्याश्रमवर्णनं १५१ । आयतनवर्णनं १५२ । अप्सरोजलक्रीड़ावर्णनं १५३ । पुरूरवसोऽवि-दर्शनं १५४ । नृपसचकरणं नाम १५५ । पुरूरवश्चरितवर्णनं १५६ । राज्यप्रदाद्वादशीविधिः १५७ । प्रकामाद्वादशीविधिः १५८ । शुक्लपक्षद्वादशीविधिः १५९ । कृष्णपक्षद्वादशीविधिः १६० । श्रवणाद्वादशीप्रशंसा १६१ । श्रवणाद्वादशीकथामाहात्म्यम् १६२ । तिलद्वादशीप्रशंसा १६३ । तिलद्वादशीकथा १६४ । गायत्रीमाहात्म्यं १६५ । दीपदानप्रशंसा १६६ । दीपमाहात्म्ये ललित कोपाख्यानं १६७ । पुष्पाहरणफलं १६८ । उपलेपनफलं १६९ । माम्बाचाख्यानं नाम १७० । पुरुषस्वरूपवर्णनं १७१ । प्रादुर्भावस्वरूपवर्णनं १७२ । अनन्तव्रतमाहात्म्यं १७३ । मासनक्षत्रपूजनं १७४ । शक्रचरिताख्यानं १७५ । शक्रं प्रति शाम्बरायणीवाक्ये प्रथमं मन्वन्तरं नाम १७६ । शक्रं प्रति शाम्बरायणुपाख्याने द्वितीयमन्वन्तरकथा नाम १७७ । तृतीयमन्वन्तरं नाम १७८ । चतुर्थ-तामसवर्णनं नाम १७९ । इन्द्रशाम्बरायणीकथायां पञ्चमरैवतमन्वन्तरवर्णनं नाम १८० । षष्ठ-मन्वन्तरवर्णनं नाम १८१ । सप्तमवैवस्वतमन्वन्तरं नाम १८२ । अष्टममन्वन्तरवर्णनं नाम १८३ । नवममन्वन्तरवर्णनं नाम १८४ । दशममन्वन्तरवर्णनं नाम १८५ । एकादश-द्वादश-त्रयोदश-चतुर्दशमन्वन्तरवर्णनं नाम १८६, १८७, १८८, १८९ । अनेकविष्णुप्रादुर्भावो नाम १९० । शक्र-शाम्बरायणीकथासमाप्ता १९१ । स्तुतिमाहात्म्यं १९२ । गन्धर्व्वयोर्गजनक्रीकरणं १९३ । गजेन्द्र-मोक्षणं १९४ । विष्णुपञ्जरस्तोत्रं १९५ । सत्त्ववाधाप्रशमनस्तोत्रं १९६ । यक्षोत्पत्तिर्नाम १९७ । हेहयवंशवर्णनं १९८ । च्यवनोत्पत्तिर्नाम १९९ । प्रहेहयवंशानुकीर्त्तनं २०० । शैलूषपूजावर्णनं २०१ । भरतप्रस्थानं नाम २०२ । अनुयात्रिकं नाम २०३ । भरतनिर्याणं नाम २०४ । प्रयाणकवर्णनं नाम २०५ । गङ्गोत्तारो नाम २०६ । राजगृहागमनं नाम २०७ । राजगृहप्रवेशो नाम २०८ । आजस्त्रिकं नाम २०९ । गन्धर्व्वसभाक्षोभो नाम २१० । गन्धर्व्वगर्जनं नाम २११ । शैलूषं प्रति + + नुशासनं नाम २१२ । अगस्त्यमाहात्म्यं २१३ । समुद्रवर्णनं २१४ । देवताप्रयोजनं नाम २१५ । राक्षससेनानिर्याणं २१६ । सालिराक्षसवधः २१७ । राक्षसपातालप्रवेशो नाम २१८ । वैश्रव-णाख्यानं २१९ । रावणवरप्राप्तिर्नाम २२० । रावणभूलोकविजयो नाम २२१ । स्वर्गविजयो नाम २२२ । त्रयोविंश-चतुर्व्विंशाध्यायौ खण्डितौ । त्रिपुरदाहवर्णनं २२५ । अन्धकजयः २२६ । मात्स्ववाधाप्रतिषेधो नाम २२७ । कृत्तिकापूजा नाम २२८ । अक्षयतृतीयमाहात्म्यं २२९ । प्रद्यो-त्पत्तिर्नाम २३० । प्रद्युम्नवर्णनं २३१ । प्रद्युम्नवधप्रतिषेधो नाम २३२ । महिषासुरवधः २३३ । देवयज्ञविध्वंसो नाम २३४ । दक्षयज्ञविध्वंसो नाम २३५ । कालदाहो (?) नाम २३६ । विष्णु-कवचं २३७ । वलिरावणसमागमो नाम २३८ । रावणमहापुरुषदर्शनं २३९ । वसन्तवर्णनं २४० ।

ग्रीष्मवर्णनं २४१ । लवणवधे शत्रुघ्नं प्रति रामानुशासनं २४२ । प्राष्टट्-शरद्-हेमन्तवर्णनं २४३ । २४४ । २४५ । शत्रुघ्नप्रस्थानं २४६ । लवणवधः २४७ । पुलस्त्यवंशवर्णनं २४८ । राजकीर्त्तनं २४९ । शक्राभिषेकवर्णनं २५० । गजोत्पत्तिर्नाम २५१ । वानरोत्पत्तिर्नाम २५२ । गजवानरयुद्धं २५३ । गन्धर्व्वप्रेषणं २५४ । विरहिणीवर्णनं २५५ । २५६ । निशोपभोगवर्णनं २५७ । गन्धर्व्वसैन्यनिर्याणं २५८ । २५९ । सङ्कुलयुद्धं नाम २६० । द्वन्द्वयुद्धं नाम २६१ । तृतीयदिवसयुद्धं नाम २६२ । चतुर्थदिवसयुद्धं नाम २६३ । पञ्चमदिवसयुद्धं नाम २६४ । षष्ठदिवसयुद्धवर्णनं २६५ । श्रीशैलूषबधः २६६ । रणभूमिवर्णनं २६७ । गन्धर्व्वस्त्रीविलासो नाम २६८ ॥ ० ॥ इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय-वज्रसंवादे श्रीरामचन्द्र-भरतसमागमो नाम २६९ अध्यायः ॥ इति प्रथमकाण्डस्य ॥ इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु द्वितीयकाण्डे मार्कण्डेय वज्रसंवादे रामं प्रति पुष्करगृहगमनं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ रामं प्रति पुष्करवाक्येषु राजप्रशंसा नाम २ अः । राजलक्षणं नाम ३ । साम्वत्सरिकलक्षणं नाम ४ । इति पञ्चमोऽध्यायः ॥ मन्त्रिलक्षणं ६ । महिषीलक्षणं ७ अः । पुरुषलक्षणं ८ । स्त्रीलक्षणं ९ । हस्तिलक्षणं १० । अश्वलक्षणं ११ । चामरलक्षणं १२ । छत्रलक्षणं १३ । भद्रासनलक्षणं १४ । रत्नलक्षणं १५ । चापवाणलक्षणं १६ । खड्गलक्षणं १७ । राज्याभिषेककालो नाम १८ । मन्त्रनिर्द्देशो नाम १९ । वह्निलक्षणं २० । राज्ञोऽभिषेकविधिः २१ । २२ । तीर्थफलवर्णनं २३ । २४ । २५ । षड्वर्गसम्पत्तिर्नाम २६ । अगदङ्काराध्यायो नाम २७ । राजरक्षाध्यायः २८ । वास्तुविद्या २९ । वृहदायुर्वेदो नाम ३० । सुरपूजादिमाहात्म्यं ३१ । ब्राह्मणप्रशंसा ३२ । साध्वीमाहात्म्यं ३३ । स्त्रीधर्म्माध्यायः ३४ । स्त्रीदेवतापूजनाध्यायः ३५ । सावित्र्युपाख्यानम् ३६—४१ । गोमाहात्म्यं ४२ । गवां चिकित्सितं ४३, ४४ । अश्वप्रशंसा ४५ । अश्वचिकित्सा ४६ । अश्वानां शान्तिकर्म्मविधानं ४७ । गजप्रशंसा ४८, ४९ । गजानां शान्तिकर्म्मविधिर्नाम ५० । पुरुषप्रशंसा ५१ । बालतन्त्रं नाम ५२ । रोहिणीस्नानं नाम ५३ । पुत्रीयासप्तमीव्रतं ५४ । पुत्रीयाष्टमीव्रतं ५५ । ५६ । शतभिषास्नानं नाम ५७ । आरोग्यद्वितीया नाम ५८ । आरोग्यप्रतिपन्नाम ५९ । आरोग्यव्रतं ६० । राजधर्म्मः ६१ । अन्तःपुरचिन्ता नाम ६२ । भोज्यकल्पनं नाम ६३ । गन्धयुक्तिर्नाम ६४ । राजधर्म्माध्यायो नाम ६५ । पुरुषकाराध्यायो नाम ६६ । सामविधिर्नाम ६७ । भेदविधिर्नाम ६८ । दानविधिर्नाम ६९ । उपायनचतुष्टये दण्डप्रशंसा ७० ॥ ७१, ७२ अध्यायौ न दृष्टौ ॥ प्रायश्चित्ताध्यायः ७३ । रहस्यप्रायश्चित्ताध्यायः ७४ । शौचविधिः ७५ । (७६ अध्यायः खण्डितः) प्रेतक्रियाध्यायः ७७ । वर्णधर्म्माध्यायः ८० । शङ्करधर्म्माध्यायः ८१ । आपद्धर्म्माध्यायः ८२ । पूर्व्वाषाढास्नानं नाम ८३ । मूलास्नानं नाम ८४ । संस्काराध्यायः ८५ । ब्रह्मचर्य्याश्रमाध्यायः ८६ । धर्म्माध्यायः ८७ । स्नानाध्यायः ८८ । आचाराध्यायः ८९ । देवकर्म्माध्यायः ९० । ९१ । (९२ । ९३ । ९४ अध्यायाः खण्डिताः) गृहस्थधर्म्माध्यायः ९५ । कृत्तिकास्नानं ९६ । शत्रुनाशनकर्म्माध्यायः ९७ । स्नानसाधारणं नाम ९८ ।

नक्षत्रस्नानं नाम ९९ । अभिजित्स्नानं नाम १०० । सुष्टिकारकश्रवणास्नानं नाम १०१ । जन्मर्क्ष-स्नानं नाम १०२ । वार्क्षस्पत्यस्नानं नाम १०३ । दिक्पालस्नानं नाम १०४ । विनायकस्नानं नाम १०५ । महेश्वरस्नानं नाम १०६ । भगवद्विष्णुचतुर्विधपुरुषरूपपादोदकस्नानं नाम १०७ । १०८ । मणिबन्धाध्यायः १०९ । काम्यफलाध्यायः ११० । पापनिश्चयो नाम १११ । गर्भसंक्रान्तिर्नाम । (इतः परमध्यायस्य संख्या नास्ति) भोगदेहवर्णनं नाम । सम्भवाध्यायः । शरीरविषयो नामाध्यायः । यममार्गवर्णनम् । निरयगामिवर्णनम् । नरकवर्णनम् । तिर्य्यग्योनिवर्णनम् । नारकिचिद्ग (?) वर्णनम् । दुर्गतितरणम् । कृच्छ्राध्यायः । ऋग्विधानम् । यजुर्विधानम् । सामविधिः । अथर्व्वविधिः । श्रीसूक्तमाहात्म्यम् । पुरुषसूक्तमाहात्म्यम् । वाणप्रस्थाध्यायः । चतुर्थाश्रमवर्णनम् । शान्तिकर्म्म । अर्चाविकारोपशमनं अग्निविकृतं वृक्षवैकृतं वृष्टिवैकृतं स्त्रीप्रसूवैकृतं नामाध्यायः । अश्वादिप्रसूतिवैकृतोपशमनम् । मृगपक्षिवैकृतम् । उत्पातप्रशमनम् । मण्डलचिन्ताध्यायः । उपेक्षाध्यायः । इन्द्रजालाध्यायः । षड्गुणाध्यायः । आजस्रिकाध्यायः । साम्वत्सरिकाध्यायः । चातुर्म्मास्यविधिः । शक्रध्वजोत्पत्तिः । शक्रध्वजोत्सवः । इन्द्रध्वजगमनम् । शक्रस्तवः । भद्रकालीपूजा । अश्वमन्त्रः । छत्रमन्त्रः । ध्वजमन्त्रः । हस्तिमन्त्रः । चापमन्त्रः । घृतकाम्बल—साम्वत्सराभिषेक, माङ्गल्य—शकुन—अङ्गविद्या—शाखा—जातक—उपकरण-तिथिनक्षत्रप्रकरण-उदयास्तप्रकरणाध्यायाः । यात्राधिकार—यात्राविधि—साङ्ग्रामिकाध्यायाः । इति द्वितीयं काण्डं समाप्तम् । चित्रसूत्रे प्रथमोऽध्यायः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु तृतीये काण्डे शब्दाध्यायः । इति छन्दोविधि—तन्त्रशुद्धिर्नामाध्यायः । इति अभिधानकोशे प्रथम—द्वितीय—तृतीयपरिच्छेदाः । इति अभिधानकोशे स्त्रीलिङ्गनिर्द्देशस्तुर्थः परिच्छेदः । इति अभिधानकोशे पुंवर्गनिर्द्देशः पञ्चमः परिच्छेदः । इति अभिधानकोशे नपुंसकविधिर्नाम षष्ठः परिच्छेदः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेष्वलङ्काराध्यायः । इति महाकाव्यलक्षणं प्रहेलिकालक्षणम् । सामान्याध्यायः, शयनासनस्थानकालाध्यायः, आसीनकाध्यायः, उत्थितस्थानकाध्यायः, आङ्गिकाध्यायः, उपाङ्गाभिनयाध्यायः, हस्ताध्यायः, + + अभिनयाध्यायः, सामान्याभिनयाध्यायः, प्रचारो नामाध्यायः, नाट्यरसो नामाध्यायः, रहस्यमुद्राध्यायः, मुद्राध्यायः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु तृतीयकाण्डे नृत्यसूत्रं समाप्तम् । प्रमाणाध्यायः । चित्रसूत्रे सामान्यमानम् । प्रतिमालक्षणम् । रङ्गव्यतिकराध्यायः नर्त्तनाध्यायः, कूपाध्यायः । इति वज्रनारदसंवादे नासत्य + + निर्म्माणम् । इति यम नृप (?) निर्म्माणं नाम । इति वरुण + + निर्म्माणं नाम । इति वज्रवैश्रवण + + वर्णनं नाम । इति वज्रध्वज + + वर्णनं नाम । इति वज्रगौरीश्वर + + निर्म्माणं नाम । इति वज्र अग्नि + निर्म्माणं नाम । इति वज्र + + निर्म्माणं नाम । इति वज्रवायु + निर्म्माणं नाम । इति वज्र आकाशनिर्म्माणं—वज्रब्रह्म ... ... निर्म्माणं—वज्र आदित्य ... ... निर्म्माणं—वज्रदेवता ... ... निर्म्माणं—वज्रव्योमनिर्म्माणं—वज्रनरनारायणकृष्ण + + वर्णनं

नामाध्यायाः । इति श्रीरामं प्रति पुष्करोपाख्याने नृसिंहरूपनिर्म्माण—कपिलरूपनिर्म्माण—वराहरूपनिर्म्माण—हयशिरोरूपनिर्म्माण—पद्मरूपनिर्म्माण—लक्ष्मीरूपनिर्म्माण—विश्वरूपनिर्म्माण—देवरूपनिर्म्माणं नामाध्यायाः । इति श्रीरामं प्रति पुष्करोपाख्याने प्रासादलक्षण—सर्व्वतोभद्रप्रासादलक्षण—सामान्यप्रासादलक्षण—दारुपरीक्षा—शिलापरीक्षा-इष्टकपरीक्षा नामाध्यायाः । इति वज्रलेप—भूमिपरीक्षा—ब्रह्मशिलान्यास-ध्वजविधाननामाध्यायाः । इति प्रतिष्ठाकल्पे शल्योद्धारः । इति कालनिर्द्देशनामाध्यायः । इति प्रतिष्ठाकल्पे दीक्षाध्यायः । तोरणाध्यायः । + + पञ्चगव्यविधानाध्यायः । शौचाध्यायः । इति प्रतिष्ठाकल्पे अधिवासाध्यायः । इति आवाहनविधानं नाम । इति श्रीविष्णुबोधनं नाम । इति श्रीविष्णोरावाहनप्रयोजनं नाम । इति प्रतिष्ठाध्यायः । इति भोगाङ्गनाध्यायः । इति सात्वतेज्याध्यायः । इति तोरणोच्छ्रायविधिर्नामाध्यायः । इति यात्राविधिर्नाम । इति कामप्रादुर्भावपूजनम् । इति कार्य्यारम्भप्रादुर्भावपूजा नाम । इति श्रीकालनियमपूजा समाप्ता ।

इति तृतीयकाण्डः समाप्तः ॥ * ॥

No. 191. विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् . (केशवभट्टकृत-विष्णुनामार्थ-दर्शनाख्य-टीका-सहितम् .) Substance, country-made paper, 14 × 7. Folia, 32. Lines, 10 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. The text in verse, the comm. in prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोपालाय नमः ।

सर्व्वेश्वरं नमस्कृत्य निम्बादित्यञ्च भक्तितः ।
संक्षिप्तं क्रियतेऽस्माभिर्विष्णुनामार्थदर्शनम् ॥
विशिष्टः सर्व्वधर्म्मेभ्यः सर्व्वधर्म्मशिरोमणिः ।
सर्व्ववेदेतिहासानां सारोऽर्थोऽयं निगद्यते ॥
वैशम्पायन उवाचेति स्तुतोक्तिः । इत्यादि ।

End. एवंभूतस्य धर्म्मपक्षपातिनः श्रीकृष्णस्य पुनरसाधारणान् गुणानाह ऋषय इति त्रिभिः १३८ । १३९ । १४० । शास्त्रस्याचार्य्यमनुबन्धचतुष्टयं च वदन् शास्त्रमुपसंहरति इममिति १४१ । पुनर्भजनीयं तद्भजनं च भजनफलं च दृढीकरोति विश्वेश्वरमिति । विश्वस्य सर्व्वस्य ईश्वरं सर्व्वेश्वरं १४२ ।

श्रीकेशवपदद्वन्द्वकल्पद्रुमनिवासिना ।
केशवेन कृतं श्रीमद्विष्णुनामार्थदर्शनम् ॥
श्रीनिम्बार्कपदाम्भोजस्मरणोद्बुद्धबुद्धिना ।
उद्धृतः शास्त्रसारोऽयं व्याकरेभ्यः समासतः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-काश्मीरिकेशवभट्टविरचितं श्रीमद्विष्णुनामार्थदर्शनं समाप्तम् । श्रीराधावल्लभाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः । शुभसंवत् १९६६ । ज्यैष्ठ । ८ ।

No. 192. वृन्दावनयमकटीका. By रामकान्तः. Substance, country-made paper, $18 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1734. Place of deposit, District Bariçāla, Mānapāsā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय । इह खलु निर्व्विघ्नाभिलषितसिद्धिकामः कविरयं स्वखिल-कविकुल-सम्मत-निखिल-विघ्नवृन्दोत्सारण-कारण-कृष्णनमस्काररूप-मङ्गलमग्रतः समारभते वरदायेत्यादि ॥ इत्यादि ।

End. हसितानां कौदृशानां लीलाजानां लीलया क्रीड़या जातानामुत्पन्नानाम् । लाजाः पुंभूम्नि चाक्षतमित्यमरः । छाया सूर्य्यप्रिया कान्तिः प्रतिबिम्ब-मनातप इति च ॥ * ॥

Colophon. इति विश्वम्भरादेवश्रीरामकान्तनिर्म्मिता ।
वृन्दावनयमकाख्यकाव्यटीकासमर्थिता ॥
शाके ब्रह्मास्याक्षि-क्षितिधर-मह्यौवत्सरमिते ॥ ० ॥

विषयः । वृन्दावनयमकाख्यस्य मानाङ्ककविकृतस्य काव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 193. वेदान्ततत्वबोधः. Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 14 on a page. Extent, 600 çlokas. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Bābu Girīndranātha Datta, Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

यच्चिन्तितो हरति ध्वान्तमशेषमन्त-
र्बोधप्रदस्तरणिकोटिसमप्रभो वै ।
योऽज्ञानवादप्रभवं हि ददाह ...
तं श्रीसुदर्शनमहं हृदि चिन्तयामि ॥

किं वेदान्ततत्वमिति प्रश्ने उच्यते । सार्व्व ... नन्तकगुणाब्धिरनन्तशक्ति-र्जगतो जन्माद्यभिन्ननिमित्तोपादानकारणं चेतनाचेतनवस्तुस्वाभाविकभेदा-भेदसंबन्धाश्रयः परब्रह्मपरमात्मपुरुषोत्तमादिशब्दाभिधेयः श्रीकृष्ण एवेति सर्व्ववेदान्तार्थः । इत्यादि ।

End. इति भगवतः सर्व्वत्रावस्थितिरेव सर्व्वभेदव्यपदेशहेतुरित्युक्तं अतो न भेदा-भेदव्यपदेशयोर्विरोध इति प्रतिपादितं एवञ्च केवलभेदे केवलाभेदयोः शास्त्रविरुद्धत्वेन निरस्तत्वाच्चिदचितोर्ब्रह्मणा सह स्वाभाविकभेदाभेदस्यैवाङ्गी-कारो निश्चितो भवति । अन्यथा शास्त्रे संबन्धान्तराभावेन पूर्व्वोक्तेष्वेक-तराङ्गीकारे तत्र स्वमुखोक्तदूषणानां सिद्धान्त एवापातादतो नान्यः पक्षः परिगृहीतुं शक्यते तस्मादकामैरपि चिदचिदीश्वराणां स्वाभाविकभेदाभेद-मेव संबन्धमङ्गीकृत्य पुनर्विशिष्टत्वाङ्गीकारे गौरवावहोऽप्यनुपपन्नोऽपि स्वसम्प्र-दायस्य स्वातन्त्र्यसिद्ध्यर्थं इति सिद्धमस्तमिति विस्तरेण ।

Colophon. इति श्रीसनत्कुमार-नारदसम्प्रदायप्रवर्त्तकाद्याचार्य्य-श्रीभगवन्नियमानन्दानु-यायिनां वेदान्ततत्वबोधः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । निम्बार्कमतानुसारेण ब्रह्मणोऽद्वयत्वासर्वव्यापकत्वादिनिरूपकवेदान्तस्य मर्म्मो द्घाटनम् ॥ ० ॥

No. 194. वेदान्ततत्वमञ्जरी . By शङ्कराचार्य्यः. Substance, country-made paper, 13 × 1½ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1667. Place of deposit, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, grāma Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

अखण्डं सच्चिदानन्दमवाङ्मनसगोचरम् ।
आत्मानमखिलाधारमाश्रयेऽभीष्टसिद्धये ॥

चत्वारः खलु पुरुषार्था धर्म्मादयः। तत्र चरमः परमपुरुषार्थोऽविनाशित्वात् त्रयाणां प्रकृतिसाध्यत्वेन विनाशित्वात्। न च मुक्तिः प्रकृतिसाध्या, विवक्षितविवेकेन साध्याया अविद्यानिवृत्तिरूपायास्तस्या ज्ञानैकसाध्यत्वात्। न हि शतशः क्रियमाणेऽपि यत्ने शुद्धिविषयाविद्यायाः शुद्धिविषयकज्ञानमन्तरेण नाशो दृष्टः। मुक्तिसाधनज्ञानन्तु पदार्थज्ञानसाध्यम्। इत्यादि।

End. अथ ब्रह्मापि जगदिव न सद्रूपमस्तु अतस्त्वायातं शून्यवादेनेति चेत् न। यद्वस्तु नास्तीति व्यपदेशेनापि सिध्यति तत् कथमसद्रूपं। न हि प्रकाशमन्तरा नास्तीत्यपि प्रकाशः सम्भवति। अतश्च शून्यवादोऽपि विफलः × × शून्यस्य सद्रूपत्वासद्रूपत्वाभ्यां व्याघातः। आद्ये शून्येति नामधेयमात्रेणायातं नत्वर्थभेदेन। द्वितीये शून्यस्यासिद्धा तन्मतासिद्धिः। अपि च, कल्पनाधिष्ठानस्यासद्रूपमेवाधिष्ठानं वाच्यमिति सिद्धं सद्द्वैतवादेनेति संक्षेपः।

Colophon. इति परमहंस श्रीशङ्कराचार्य्यकृता वेदान्ततत्वमञ्जरी समाप्ता। श्रीकृष्णाय नमः।
शाके मुनिरसाङ्केन्दुसंख्याते शुचिमासके।
लिखितेयं स्वपाठार्थं वेदान्ततत्वमञ्जरी॥

विषयः। पदार्थनिरूपणम्। प्रकृतिनिरूपणम्। शक्तिनिरूपणम्। प्रातीतिक-व्यावहारिक-पारमार्थिकरूपत्रिविधसत्तानिरूपणञ्च।

No. 195. वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनम्. By गोविन्दः. Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 83. Lines, 8 on a page. Extent, 1,411 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1710. Place of deposit, Benares City, Paṇḍita Vāmanācāryya Çāstrī. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
सार्व्वात्मा सर्व्वकामाप्तिः सार्वज्ञं शुद्धबुद्धता।
यज्ज्ञानायत्तमीशन्तं प्रत्यक्षं कारणं नुमः॥
गोपालसंचिन्तनवीतदोषः
प्रबोधितः श्रीगुरुलक्षणेन।
वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनेन
स्वबोधशुद्धिं करवाणि सत्सु॥ इत्यादि।

End. श्रीमल्लक्ष्मणपण्डितैरधिकृतो वेदान्तविद्यापदे ।
गोविन्दो बुधनीलकण्ठतनयो भोगावतीगर्भजो ।
वेदान्तानुगतं विमत्सरबुधप्रेष्ठं प्रबन्धं व्यधात् ॥

Colophon. इति वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनमिदं समाप्तम् ॥ शकाब्दाः १७१० ।

विषयः । अद्वैतमतमाश्रित्य भाष्यतात्पर्य्यवर्णनम् ॥

No. 196. वेदान्तरत्नमाला. By अनन्तभट्टः. Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 49. Lines, 10 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Pailādeyoyā Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधासर्व्वेश्वरौ विजयेताम् । श्रीमद्भगवन्निम्बार्काय नमः ।
ब्रह्मादिसेव्यचरणं जगतश्च हेतुं
स्तुत्यं मुनीशविबुधैः स्वजनार्त्तिहारम् ।
कल्याणरूप-गुणमीशमहं भजामि
... ... ॥
आनन्दसंज्ञकमुनिं नियमोक्तिपूर्व्वं
आचार्य्यमाद्यमहमाश्रय ईशचक्रम् ।
पाञ्चजन्यावतारञ्च कृष्णाज्ञापरिपालकम् ।
श्रीश्रीनिवासमाचार्य्यं भाष्यकारं नमाम्यहम् ॥
वेदान्तरत्नमालाख्यो ग्रन्थस्तेषामनुग्रहात् ।
तदुक्तेनैव मार्गेण क्रियते शास्त्रमानतः ॥
प्रत्यक्चैतन्यतत्त्वञ्चाचेतनाख्यं ततः परम् ।
परब्रह्मादिसंज्ञञ्च भण्यतेऽस्मिन् समासतः ॥
साधनादिफलञ्चापि तद्विरोधिनिरूपणम् ।
तत्रादौ चेतना ज्ञेया वैष्णवैः साम्प्रदायिकैः ॥ इत्यादि ।

End. वेदान्तगेयं यदिदं जगतश्च हेतुं
तर्काद्यमेयमभिवन्द्यमजादिदेवैः ।
ध्यातो ह्यनन्यशरणैर्निजभावदस्तं
गोपीपतिं हरिमहं शरणं प्रपद्ये ॥

Colophon. इति श्रीभगवत्सनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक-श्रीमद्भगवन्नियमानन्दपादसरोजाश्रितानुगकाश्मीरि-श्रीकेशवभट्टचरणारविन्दानुजेनानन्ताभिधेयेन विरचित-वेदान्तरत्नमाला समाप्ता ॥ ० ॥ श्रीरस्तु । सम्वत् १९२१ ।

विषयः । निम्बार्कमतानुसारेण प्रत्यक्चैतन्यादिनिरूपणम् । परब्रह्मादिसंज्ञानिरूपणम् । साधनाफलादिकथनम् । साधनाविरोधिनिरूपणञ्च ।

No. 197. **वेदान्तसंज्ञाप्रक्रिया.** Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 5$ inches. Folia, 19. Lines, 8 on a page. Extent, 260 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Babu Girīndranātha Datta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ ... ... पादयुगं नत्वा तस्य प्रसादतः ।

वेदान्तसंज्ञाः प्रत्येकं निरूप्यन्ते यथामति ॥

अध्यारोपापवादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रपञ्च्यते ॥ इति वृद्धवचनम् ।

अत्राध्यारोपो नाम वस्तुन्यवस्त्वारोपः अध्यारोपः । वस्तु सच्चिदानन्दात्मकं ब्रह्म । अवस्तु अज्ञानादिसकलजगत्समुदायस्वरूपमसत्प्रपञ्चः । प्रपञ्चद्वयं अज्ञानद्वयं सूक्ष्मशरीरद्वयं स्थूलशरीरद्वयं शक्तिद्वयं निःश्रेयसद्वयं संशयद्वयं असम्भावनाद्वयं विपरीतभावनाद्वयं प्रज्ञाद्वयं ... ... शब्दद्वयं रसषट्कं नववर्णाः ऐश्वर्य्यादिषट्कं उत्पत्त्यादिषट्कं नादादित्रयं इत्येताः संज्ञाः । एताः शास्त्रेषूदाहृताः प्रत्येकं निरूप्यन्ते । इत्यादि ।

End. संघट्टे गलविवरे यत्कण्ठनिनादकरणं स नादः । अनुस्वारो विन्दुः नादैकदेशः कलेत्यर्थ स्तथाच संज्ञाद्वितीयब्रह्मप्रतिपादके वेदान्तशास्त्रे वृद्धवचनमनुसृत्याध्यारोपवशात् संज्ञास्सन्तीति प्रतिपादितं । सम्प्रत्यपवादो निरूप्यते अधिष्ठानमात्रपरवशोऽयमपवादस्तथाच सर्वप्रपञ्चरहितं ब्रह्माहमस्मीति प्रत्यगभिन्न-ब्रह्मज्ञानात्मुक्तिरिति सिद्धम् ।

Colophon. इति वेदान्तसंज्ञाप्रक्रियाप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । प्रपञ्चाज्ञान-स्थूलसूक्ष्मशरीर-शक्ति-निःश्रेयस-संशयासम्भावना-विपरीतभावना-प्रज्ञा-समाधीनां द्विप्रकाराणां ब्रह्म-जीव-शरीरावस्थाकरण-कर्म्म पुण्यकर्म्म-पापकर्म्म मिश्रकर्म्म-प्रारब्ध-प्रतिबन्ध-सम्बन्ध ताप अधिभूतादिकारणगुण-काल-मूर्त्ति-क्षत्रादिप्रपञ्च लोकवासना ज्ञान-प्रतिबन्धक-अवनादि-ज्ञानादि-हेत्वादि-प्राणापान-आन्ध्यादितादात्म्य-एषणा-सुषुप्त्यादीनां त्रि-प्रकाराणां वर्त्तमानप्रतिबन्ध-पुरुषार्थ शब्द वर्ण-आश्रमसाधन-अनुबन्ध-अन्तःकरण-संकल्पादि-वेद-प्रमाण-मैत्र्यादि-भूतग्राम ब्रह्मविदादीनां चतुःप्रकाराणां शोक-ज्ञानेन्द्रिय-शब्दादि-कर्म्मेन्द्रिय-वचनादि—प्राणादि—उपवायुकर्म्मसूक्ष्मभूत—यम-नियम-भूमिका-प्रलय भ्रमनिवर्त्तकदृष्टान्तख्यातीनां पञ्चप्रकाराणां समाधि-भावविकार-कोश-उर्म्मि-लिङ्ग-अवस्था-शास्त्र-सूत्र-अङ्ग-कर्म्मप्रमाणानां षट्-प्रकाराणां अवस्था—चैतन्यादि-भूम्यादि-अतलादि-भूमिकादीनां सप्तप्रकाराणां पुरी-प्रकृति-अङ्गादीनामष्टप्रकाराणां नवविधसंसारस्य लिङ्गद्वयाहङ्कारद्वयानन्द-कर्म्म स्वप्न-सुषुप्ति-जाग्र-दात्मत्रयाणां भूमिका-युक्तिचतुष्टयानां नाड़िका-नाड़ीदेवतादशक-अष्टान्तरङ्ग मद-षट्वहिर्मद—अष्टमूर्त्तिमद—अष्टपाश-सप्तधातु—सप्तव्यसन-षड्भ्रम पञ्चक्लेश-आध्यात्मिकतापत्रय स्वर्गलोकतापत्रय-पञ्चसप्तिगुण-रूपषट्क-स्पर्शचतुष्टय-शब्दद्वय-रसषट्क-नववर्ण—ऐश्वर्य्यादिषट्क-उत्पत्त्यादिषट्क—नादादित्रयाणाञ्च वेदान्तरुंज्ञानां लक्षणनिरूपणम् ॥

No. 198. वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावलीटीका (मूलसहिता) By नानादीक्षितः । Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 128. Lines, 12 on a page. Extent, 5,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1920. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. मूलस्य । ॐ नमः परमात्मने ।

अदृष्टद्वयमानन्दमात्मानं ज्योतिरव्ययम् ।

विनिश्चित्य श्रुतेः साक्षाद् युक्तिस्तत्राभिधीयते ॥ इत्यादि ।

टीकायाः । ॐ नमः परमात्मने पुरुषोत्तमाय ।

विश्वेशं दुण्ढिराजं जगदुदयकृतं शारदां सूत्रकारं

व्यासञ्चाचार्य्यवर्य्यं त्रिभुवनविदितं शङ्करं भाष्यकारम् ।

आनन्दान्तःप्रकाशानुभवपदपदं सद्गुरुं श्रीनृसिंहं

वन्दे विद्यानिधानं शमदमनिरतं राघवेन्द्रं यतीन्द्रम् ॥

यच्छिष्यशिष्यसन्दोहव्याप्ता भारतभूमयः ।

वन्दे तं यतिभिर्वन्द्यं प्रकाशानन्दमीश्वरम् ॥

सिद्धान्तमौक्तिकश्रेणीप्रकाशाय प्रदीपिका ।
क्रियते परपक्षौघध्वान्तध्वंसप्रवर्त्तिनी ॥
शिष्टाचारप्राप्तं मङ्गलमाचरन् निरूपणीयं प्रतिजानीते अद्वैतद्वयमिति ।
इत्यादि ।

End. मूलस्य ।
स्नातं तेन समस्ततीर्थसलिले सर्व्वापि दत्तावनि-
र्यज्ञानाञ्च कृतं सहस्रमखिला देवाश्च सम्पूजिताः ।
संसाराच्च समुद्धृताः स्वपितरस्त्रैलोक्यपूज्योऽप्यसौ
यस्य ब्रह्मविचारणे क्षणमपि स्थैर्य्यं मनः प्राप्नुयात् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीज्ञानानन्दपूज्यपादशिष्य प्रकाशा-
नन्दविरचिता सिद्धान्तमुक्तावली समाप्ता ।

टीकायाः । यदज्ञानादिदं भाति यज्ज्ञानाच्च प्रलीयते ।
ब्रह्म + तदहं नित्यं नित्यसम्वित्सुखाद्वयम् ॥
अधिकाग्युपविश्वेशमियं सिद्धान्तदीपिका ।
निर्म्मिता राजतां शश्वत् सदानन्दप्रदायिनी ॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीप्रकाशानन्दपूज्यपादशिष्य-श्रीनाथ-
दीक्षितविरचिता सिद्धान्तमुक्तावलीटीका समाप्ता ।

विषयः । प्रकाशनन्दकृतस्य वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावलीग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 199. वैद्यनाथपूजाविधिः. Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै । अथ स्कन्दपुराणोक्त वैद्यनाथपूजाविधिः । तत्र
चतुर्द्दशीलाभेऽलाभे वा उपवासं कृत्वा सोमवासरे प्रदोषसमये शुक्ल
वाससी परिधाय सायंसन्ध्यामुपास्य पूजामारभेत् । तत्राचम्य स्वस्तिवाचनं
कृत्वा अर्घ्यपात्रं संस्थाप्य गणपत्यादिनानादेवताः संपूज्य ताम्रादिपात्रे

रक्तचन्दनेनाष्टदलपद्मं निर्म्माय लिङ्गं संस्थाप्य संकल्पं कुर्य्यात् विष्णुरो-मित्यादि आयुरारोग्यपूर्व्वकचतुर्वर्गफलप्राप्तिकामः सोमवाराधिकरणकप्रदोष समये पार्थिववैद्यनाथशिवलिङ्गपूजनमहं करिष्ये इति संकल्प्य पीठपूजां कुर्य्यात् । इत्यादि ।

End. ममास्तु नित्यमानन्दं प्रसादात् तव शङ्कर ।
सर्व्वपापाः क्षयं यान्तु प्रसीद मम शङ्कर ॥
नश्यन्तु दस्यवो राष्ट्रे जनाः सन्तु निरापदः ।
दुर्भिक्षमारीसन्तापाः शमं यान्तु रसातले ॥
सर्व्वशस्यसमृद्धिश्च भूयात् शम्भोः प्रसादतः ।
दुर्गायाश्च चतुर्व्वर्गप्रदायिन्याः प्रसादतः ॥
इति स्तुत्वा गालवाद्यं कृत्वा संहारमुद्रया ।
पुष्पमानीय चाघ्राय क्षमस्वेति विसर्जयेत् ॥
ततो दक्षिणाच्छिद्रं कृत्वा ब्राह्मणं भोजयित्वा यथाशक्ति हविष्यान्नादिक-माचरेत् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणोक्त-वैद्यनाथपूजापद्धतिः समाप्ता ॥
सुवर्णं रजतञ्चैव जपपूजादिकर्म्मसु ।
एष एव कुशः प्रोक्तो न दर्भो वनसम्भवः ॥
ॐ उमासहितवैद्यनाथशिवाय नमः ।

विषयः । वैद्यनाथसंज्ञक–पार्थिवलिङ्गस्य पूजाविधानम् ।

No. 200. व्याससूत्रवृत्तिः. By रङ्गनाथः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 68. Lines, 8 on a page. Extent, 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura, Vēḍogrāma, Paṇḍita Veṇkaṭa Varadācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरये नमः ।
नित्यं निजानन्दसदद्वितीयं
गूढं विभुं सत्यमतिस्वतन्त्रम् ।
सूक्ष्मं निरस्ताखिलदृग्गतीशं

प्रत्यक्षमात्मानमजं भजामि ॥
शङ्करं शङ्कराचार्य्यं केशवं बादरायणम् ।
सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥
सत्यज्ञानानन्दात्मकमद्वितीयं ब्रह्मैव शुद्धसत्वप्रधानमायोपाधिकं सदीश्वर-
भावं मलिनसत्वप्रधानाविद्योपाधिकं जीवभावञ्च जगाम । इत्यादि ।

End. नन्वेवं सातिशयत्वादन्तरत्वमप्यैश्वर्य्यस्य स्यात्तथाचानावृत्तिबोधकशास्त्रविरो-
धस्तत्राह । अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् । अर्चिरादिमार्गेण ब्रह्मणो-
ऽध्यगतस्य सातिशयैश्वर्य्यत्वेऽपि नावृत्तिर्भवति । एतेन प्रतिपद्यमाना इमं
मानवमावर्त्तं नावर्त्तन्त इति श्रुतिः । सूत्राभ्यासः शास्त्रसमाप्तिद्योतनार्थः ।
गुरूणां चरणाम्भोजकृपया लिखिता मया ।
वृत्तिः श्रीव्याससूत्राणां प्रीत्यै सास्तु जगद्गुरोः ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीआनन्दाश्रमचरणारविन्दसेवापरायणेन
रङ्गनाथेन लिखितायां व्याससूत्रवृत्तौ चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥ श्रीरामः ।
श्रीमच्छङ्कराचार्य्येण रचिता व्याख्या श्रीमद्रङ्गनाथेन संक्षिप्य लिखिता ॥

विषयः । संक्षेपात् शाङ्करभाष्यानुसारेण व्याससूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 201. व्रतकालनिष्कर्षः. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Dhātrīgrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhīdāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो गणपतये ।
प्रणम्य कारणं कृष्णं ज्ञानानन्दस्वरूपिणम् ।
व्रतादिकालनिष्कर्षं करोति मधुसूदनः ॥
तत्रादौ तिथिनिरूपणम् । इत्यादि ।

End. चतुर्थ्यङ्गारवारे च अष्टमी च बृहस्पतौ ।
अत्र यत् क्रियते पापमथवा पुण्यसञ्चयः ॥
षष्टिजन्मसहस्राणि प्रतिजन्म तदक्षयं ॥ इत्यक्षया

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पतिविरचितं व्रतादिकालनिरूपणं समाप्तम् ॥ ० ॥

विषयः । व्रतकालव्यवस्थादिः ।

No. 202. व्रतबोधवृत्तिः. Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 19. Lines, 13 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ।

नत्वा हृदिस्थं जगदेकरूपं रामं परं ब्रह्म विशुद्धबोधम् ।
विस्तारशास्त्रश्रवणालसानां बोधाय कुर्व्वे व्रतबोधवृत्तिम् ॥
अथ तिथिनिर्णयः । तत्र तिथिर्द्विधा शुद्धा विद्धा च एकस्मिन् दिने तिथ्यन्तरसम्बन्धरहिता शुद्धा तद्विपरीता विद्धा तत्र शुद्धायामसन्देहाद् विद्धा निर्णीयते । तत्र सामान्यतो वेधमाह माधवीये ।
पक्षद्वयेऽपि तिथयस्तिथिं पूर्व्वां तथोत्तराम् ।
त्रिभिर्मूहूर्त्तैर्विध्यन्ति सामान्योऽयं विधिः स्मृतः ॥
हेमाद्रिमदनरत्नादौ तु द्विमूहूर्त्तोऽप्युक्तः—
उदिते दैवतं भानौ पैत्र्यं चास्तमिते रवौ ।
द्विमुहूर्त्तस्ति + + सा तिथिर्हव्यकव्ययोरिति ॥ इत्यादि ।

End. एवं चकाराखिलशास्त्रदृष्टिः
कालस्य तत्वं गहनं विलोक्य ।
संक्षेपतः संव्यवहारमात्रं
यत्किञ्चिदन्यत् परिमार्गणीयम् ॥

Colophon. इति श्रीव्रतबोधनीसंग्रहे वैष्णवकृते सम्वत्सरकृत्यनिरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः । ॐ तत्सत् ।

विषयः । तिथिनिरूपणम् । व्रतारम्भकालादिनिरूपणम् । अष्टमहाद्वादशीनिरूपणम् । वैशाखादिस्नाने फलकथनम् । रामनवम्यादिव्रतकालनिरूपणम् । मासनिरूपणम् । वैशाखादिचैत्रान्तमासकृत्यनिरूपणञ्च ।

No. 203. शक्तिवादविवृतिः . By माधवसिद्धान्तः . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 33. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Barisāla, Post Office Kalasakāṭi, Gāḍure, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

आराध्य यां गिरिसुतां वरदां सुधीरै-
र्लब्धं फलं समधिकं प्रथितैरभीष्टात् ।
संसारसागरतरीं भजनैकपात्रीं
दुर्गां नमामि भवभीतिविनाशनाय ।
ख्यातः पूतकुलार्णवेन्दुसदृशो यश्चक्रपाणिः स्वयं
तद्वंश्यो नदराजभैरवमहावेगान्यथाकारकः ।
यो राजेन्द्रकृतौ तदीयकुलजो विख्यातविश्वेश्वर-
स्तत्पुत्रोऽहमिमां करोति विवृतिं श्रीमाधवस्तार्किकः ।
टीकां विज्ञजनप्रमोदजननीं सिद्धान्तसिद्धां शुभां
श्रीमन्माधवनामकेन रचितां यत्नेन धीभिः शुभैः ।
काषायैः परिमृज्य चित्ततरणिं संश्रित्य पारं परं
धीरो गच्छतु सत्पदार्थकुतुकी सत्शक्तिवादार्णवे ॥
शिष्यजिज्ञासया वृत्तिं विभजते सङ्केत इति । अर्थनिष्ठा पदवृत्तिः पदनिरू-
पिता वृत्तिः वृत्तिः शाब्दबोधौपयिकसम्बन्ध इत्यर्थः ॥ इत्यादि ।

End. लक्ष्यार्थोपस्थितेः स्वातन्त्र्येण हेतुत्वमेव वाच्यमिति तन्न गौरवं स्फुटमेव शक्तिग्रहस्यैव इति समवायसम्बन्धे गोत्वप्रकारकज्ञानशक्तं पदमित्याकारक-ज्ञानस्यैवेत्यर्थः । तादृशबोधहेतुत्वात् समवायसम्बन्धेन गोत्वप्रकारकशाब्द-बोधहेतुत्वादित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमन्महामहोपाध्यायमाधवसिद्धान्तभट्टाचार्यविरचिता शक्तिवादटीका समाप्ता ॥ * । ० ।

विषयः । गदाधरभट्टाचार्य्यकृतस्य शक्तिवादाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 204. शतदूषणी. By श्रीनिवासदासः. Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमद्रामचन्द्राय नमः ।

श्रीमल्लक्षणदेशिको गुणनिधि र्वादीभपञ्चाननः

संसारार्णवतारकस्य कृपया स्वाङ्घ्रिप्रपन्नान् जनान् ।

सद्विद्यापगजन्मभूमिशिखरी पाषण्डनैशोच्चगु- ?

र्मायावाददवाग्नि रार्त्तशरणो वर्वर्त्ति सर्व्वोपरि ॥

श्रीश्रीनिवासदासेन नत्वा श्रीवेङ्कटं गुरुं ।

मायावादनिरासार्थं क्रियते शतदूषणी ॥

स देव सौम्येदमग्र आसीदेकमेवाद्वितीयमित्यत्र द्यावादिना सजातीयादिभेदशून्यं सन्मात्रमेवासीदिति सिद्धान्तितम् ॥ इत्यादि ।

End. अतो ब्रह्मविद्ब्रह्मैवेति श्रुते र्मुक्तस्य ब्रह्मसाम्यएव स्वारस्यमित्यलं दिष्टहतमुद्गराघातेनेति ॥

एवं सहस्रावधि दूषणानि × + + + + न्यायेनदिङ्मात्र मुक्तं ।

× × × × ईषिकाग्रन्यात् विचार्य्य च पुनः पुनः ।

दूषणानां शतं दत्तं केवलाद्वैतदर्शने ॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणचरणनलिनद्विरेफाणां वादीभकेशरिणां श्रीमद्वेङ्कटाचार्य्याणां चरणारविन्दमधुपेन श्रीनिवासदासेन रचिता शतदूषणी समाप्ता ॥

विषयः । मायावादनिरासक शतसंख्याकदोषप्रख्यापनम् ।

No. 205. शब्दरत्नं (कलापस्य). By श्रीजनार्द्दनशर्म्मा. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 89. Lines, 4 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1726. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Rāyapurā, grāma Pirijerkāḍi. Paṇḍita Raghunātha Bhaṭṭāeāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

प्रणम्य परमात्मानं श्रीजनार्द्दनशर्म्मणा ।

कलापाब्धेः शब्दरत्नं बालप्रीत्यै प्रकाश्यते ॥

पुंसि ॥ वृक्षः वृक्षौ वृक्षाः । वृक्षं वृक्षौ वृक्षान् । वृक्षेण वृक्षाभ्यां वृक्षैः । वृक्षाय वृक्षाभ्यां वृक्षेभ्यः । वृक्षात् वृक्षाभ्यां वृक्षेभ्यः । वृक्षस्य वृक्षयोः वृक्षाणां । वृक्षे वृक्षयोः वृक्षेषु । हे वृक्ष । एवमकारान्तः पुंसि देवादिशब्दोऽपि । पुंसि दारशब्दो भूम्नि देववत् । स्त्रियां देवी नदीवत् । इत्यादि ।

End. एवमन्यासां । सर्व्वत्रातिक्रान्तवज्रव्रीह्योरपि वाच्यलिङ्गमित्यर्थः ॥ * ॥ * ॥

Colophon. इति शब्दरत्ने चतुर्थप्रकरणं समाप्तं ॥ ४ ॥ ४ ॥ श्रीभोलानाथदेवशर्म्मणः स्वाक्षरं पुस्तकञ्च ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १७९६ ॥ श्रीहरिः श्रीगोविन्दः श्रीमाधवः श्रीगुरवे नमः ॐ वाग्देव्यै नमः ॥

विषयः । अस्ति शब्दरत्नं नाम एवंविधं पुस्तकान्तरम् । इदन्तु तस्मादुत्कृष्टम् । सुवहूनि शब्दान्यत्र साधितरूपाणि विद्यन्ते ।

No. 206. शब्दसाधनं. By रामकान्तः. Substance, foolscap paper, 14 × 4 inches. Folia, 73. Lines, 8 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1798. Place of deposit, District Ḍhākā, Uthuli, Paṇḍita Dīnabandhu Gosvāmī. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

नत्वा भवानीश्वरपादपङ्कजं विज्ञाय दुर्गादिकचन्द्रकृन्मतं ।
बालावबोधाय वितन्यते मया श्रीरामकान्तेन तु शब्दसाधनं ॥
आनन्त्यादेव कार्त्स्न्येन शब्दान् वक्तुं न कोऽप्यलं ।
इत्यत्र कतिचिद्वाच्याः सर्व्वशब्दावबुद्धये ॥
शब्दोऽव्ययोऽनव्ययश्च । लिङ्गसङ्कारेण विभक्तिकृतसंस्कारः साधनम् ।
इत्यादि ।

End. इति ऋकारस्य रत्वं एवं मृदुमाचष्टे मृदित्यादि । अन्येऽपि शिष्टप्रयोगानुसारादूहनीयाः । दिङ्मात्रमेतदुक्तं शब्दानामनन्तत्वात् ।

Colophon. इति शब्दसाधनं समाप्तम् ॥ शक १७९८ ॥

विषयः । कातन्त्रव्याकरणानुसारेण नानाविधशब्दानां साधनम् ।

No. 207. शरभपूजापद्धतिः . Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ शरभमन्त्रः ।

ॐ देवदेव महाभाग गिरीश गिरिजापते ।

त्राहि मां दयया नाथ सच्चिदानन्द शाश्वत ॥ इत्यादि ।

End. भर्गेन्दुकेवलेवाद्यौ वृतषष्ठस्वरान्वितौ ।

कार्य्यद्वयं समालिख्य वह्नीन्दुजायै कचत्वारिंशदक्षरो मनुरिति ॥

Colophon. इति श्री आकाशभैरवतन्त्रे उमामहेश्वरसम्वादे शरभपक्षिराजनित्यपूजा पद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । शरभपक्षिराजस्य पूजाप्रकारादिकथनम् ।

No. 208. शरभेशकवचम् . Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ईश्वर उवाच ।

वक्ष्यामि शृणु देवेशि सर्व्वरक्षणमुत्तमम् । इत्यादि ।

End. प्रायश्चित्तं शिव तव नामाक्षरद्वयोच्चरितं ।

Colophon. इति श्री आकाशभैरवकल्पे प्रत्यक्षसिद्धिप्रदे उमामहेश्वरसम्वादे शरभेश कवचं समाप्तम् ।

विषयः । शरभेशकवचम् यत्भूतप्रेतादिभ्यो भीतिनिवारणाय ध्रियते ।

No. 209. शालग्रामलक्षणम् वा शिलामाहात्म्यम् . Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1662. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Rūpagañja, grāma Naorā, Paṇḍita Çivacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

द्वारदेशे समे चक्रे दृश्येते यस्य शोभने ।
वासुदेवः स विज्ञेयः शुक्लाभः सर्व्वकामदः ॥ १ ॥
प्रद्युम्नः सूक्ष्मचक्रन्तु नीलजीतसमन्वितः । (?)
शुशिरच्छिद्रं वर्त्तुलं दीर्घचक्रन्तु तद्भवेत् ॥ २ ॥
द्वे चक्रे एकलग्ने तु पूर्व्वभागे तु पुष्कलं ।
सङ्कर्षणः स विज्ञेयो रक्ताभश्चातिशोभनः ॥ ३ ॥ इत्यादि ।

End. कृष्णस्य स्निग्धवर्णस्य पृष्ठे चक्रं सुशोभनं ।
शिवदस्तु स विज्ञेयो महासम्पत्फलप्रदः ॥ २३ ॥
पीताम्बरः स विज्ञेय ऊर्द्धरेखा तथाम्बुजः ।
पीताम्बरद्वारदेशो रेखावयविभूषितः ॥ २४ ॥
विष्णुना कथितं सम्यक् शिलामाहात्म्यमुत्तमम् ।
अष्टादशपुराणेभ्यो मन्वादिधर्म्मशास्त्रतः ॥
साङ्ख्ययोगात् समाकृष्य वेदवेदाङ्गसम्मतं ।
एतत्ते तु समाख्यातं ब्रह्मन् सत्यः समागतः ॥
यः पठेत् प्रयतो नित्यं शिलामाहात्म्यमुत्तमं ।
महापापानि सर्व्वाणि कृत्वा कर्म्म निरन्तरम् ॥
ऐश्वर्य्यं विलयं यान्ति शालग्रामशिलार्च्चनात् ।
अचलां श्रियमाप्नोति चिरायुर्विगतज्वरः ॥
अक्षयं लभते पुण्यं विमुक्तः पापराशिभिः ।
यत् कृत्वा मुनयः सर्व्वे शालग्रामशिलार्च्चनम् ॥
सर्व्वे ते मोक्षमापन्ना विष्णुलोकं गताः सुखम् ॥

Colophon. इति शालग्रामलक्षणं समाप्तं ॥ ० ॥ शकाब्दाः १६६२ ।
श्रीरुद्रमणिदेवशर्म्मणः स्वाक्षरमिदं स्वकीयपुस्तकस्येति ॥
यथा दृष्टं तथा लिखितं लेखके नास्ति दूषणम् ॥ ० ॥

विषयः । वासुदेवादिचतुस्त्रिंशत्प्रकार-शालग्रामशिलालक्षणम् । अष्टादशपुराण-मन्वादि-प्रणीतधर्म्मशास्त्रेभ्यः साङ्ख्ययोगाच्च समाकृष्य प्रथममेतच्छिलामाहात्म्यं भगवता विष्णुना कथितमासीत् । अनन्तरं वेदवेदाङ्गसम्मतमेनं कोऽपि कश्चिद्ब्राह्मणं कथयामास ।

No. 210. शास्त्रप्रकाशिका (सुरेश्वरवार्त्तिकटीका) (समूला) By भगवदानन्दः. Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 7$ inches. Folia, 1,616. Lines, 15 on a page. Extent, 65,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

ॐ स्वाज्ञानोद्भूतभेदप्रमुखबहुसुखद्वैतदेहद्वयो ×
माटत्वादिप्रपञ्चप्रचयपरिचयप्राप्तसंसारपाचम् ।
नित्याभ्यासप्रसूतप्रवलमतिवलप्राप्तमोहप्रभाव-
प्रोत्यप्रत्यर्थिसार्थद्युतिकथमकथं धाम कामं प्रपद्ये ॥ (?)
मातर्नतोऽस्मि भवतीमथचार्थये त्वां
चेतः सरस्वति सुरेश्वरवार्त्तिके मे ।
वाचा सहैव सदनुग्रहसंप्रसन्न
मेकाग्रमस्तु परिहाय पराञ्चमर्थम् ॥
श्रीमद्व्यासपयोनिधिर्निधिरसौ सत्सूक्तिपङ्क्तिस्फुरन्-
मुक्तानामनवद्यहृद्यविपुलप्रोद्योतविद्यामुनिः ।
शान्तिः क्षान्तिधृती दयेति सरितामेकान्तविश्रान्तिभू
र्भूयान्नः सततं मुनीन्द्रमकरश्रेणीश्रयः श्रेयसे ॥
सम्प्रदायविदामुक्तीरनुसृत्य प्रणीयते ।
शास्त्रप्रकाशिका सेयं सुरेश्वरवचोऽनुगा ॥
इह खलु निखिलाम्नायार्थपरिशोधनार्थं काण्वोपनिषद्भाष्यं व्याचिकीर्षुराचार्य्यश्चिकीर्षितपरिसमाप्त्यादिपरिपन्थिदुरितनिर्वहणसिद्धये दृष्टाचार-प्रमाणकमिष्टदेवताप्रणतिलक्षणं मङ्गलाचरणं × × × समाचरन्नर्थं + + व्याचिख्यासितभाष्यार्थसुखप्रतिपत्त्यर्थं संक्षिपति । स्वाविद्येत्यादिना । इत्यादि ।

मूलस्य प्रारम्भवाक्य । ॐ नमः श्रीदुण्ढिराजाय ।

स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपञ्चाहित
स्पष्टभ्रान्तितिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्वते ।
निर्भागे सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं
वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विभुम् ॥ इत्यादि ।

End. **टीकायाः** ।

श्रौतस्मार्त्तविचारनीरनिवहो नीता न योगी दृढं
स्तोकप्रन्थिमहाप्रहस्फुटनरव्यापाररत्नाकरः ।
प्रत्यग्बोधमुदा विभूतिविभवप्रौढा मुमुक्षैकभूः
सोयं वार्त्तिकवारिधिर्विजयते चस्यन्त (?) चूडामणिः ॥
विहिता निहिता सेयं सुरेश्वरवचोऽनुगा ।
शास्त्रप्रकाशिकाऽस्माभिरर्पिता पुरुषोत्तमम् ॥
इति वार्त्तिकपीयूषसुरसास्वादनेच्छवः ।
शास्त्रप्रकाशिकाव्याख्यासमुत्पादं मुमुक्षवः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्य—श्रीमद्भगवदानन्दकृतायां सुरेश्वरवार्त्तिकटीकायां शास्त्रप्रकाशिकायामष्टमोध्यायः ॥ समाप्तोयं सर्व्ववार्त्तिकग्रन्थः ॥

End. **मूलस्य** । आशैलादुदयात् तथास्तगिरितो भास्वद्यशोरश्मिभि-
र्व्याप्तं विश्वमनन्धकारमभवद् यस्य + शिष्यैरिदं ।
धारा + न गभस्तिभिः प्रतिहतस्वन्द्रायते भास्कर-
स्तस्मै शङ्करभानवे तनुमनोवाग्भि र्नमः स्तात् सदा।

Colophon. इति श्रीद्वादशसाहस्रीवार्त्तिकामृतमीरितं ।
काण्वारण्यककभाष्यस्य शाङ्करस्य समासतः ॥
अष्टमाध्यायवार्त्तिकं समाप्तम् ।

विषयः । काण्वशाखीयोपनिषदां शाङ्करभाष्यस्य सुरेश्वराचार्य्यकृतं यद्वार्त्तिकं तस्य टीकेयम् अष्टाध्यायात्मकोऽयमतिदृढग्रन्थः ॥

No. 211. शिवगीताटीका (समूला). By कलदिवेङ्कटाद्रिनायकः. Substance, country-made paper, $11\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 130. Lines, 12 on a page. Extent, 2,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ शुद्धाद्वैतसमर्थने पटुमते यस्य प्रतापं सकृत्
श्रुत्वाप्यैक्यसचिं (?) सदा विदधते त्यक्तैषणाभेदतः ।
यद्द्रव्येषु गणेषु कर्म्मसु तथा जातौ विशेषेषु च
प्रौढाद्वङ्कतयोद्यतैः सह निणं सम्बन्धमदास्यत ॥ (?)
यल्लीलां श्रवणातिथिं कृतवतः कल्पद्रुमस्याभवत्
कम्पः स्तम्भभरस्तथा समभवत् शेषस्य गां बिभ्रतः ।
शक्रस्याक्षिमिषात् समस्तदिविषत्सौभाग्यलोपावहो
वक्त्रच्छिद्रभरः परस्य मिषतो दारानकामानपि ॥
यत्कीर्त्तिं कलहंसकुन्दधवलां श्रुत्वा महेन्द्रादयो
ऽवज्ञामात्मनि सन्ततं विदधते लज्जाभरैर्मन्यराः ।
श्रुत्वा देवगुरोर्मलीमसमना यद्वैखरी जायते
सोऽयं × कदलीशवेङ्कटविभु र्वर्त्ति सर्व्वोपरि ॥
सोऽयं पद्मपुराणस्य षोड़शाध्यायनिर्म्मिताम् ।
शिवगीतां शिवप्रीत्या विवेचयति सादरम् । सूत उवाचेत्यादि ।

End. अस्यायमाशयः यद्यपि वह्निरेव सन्ध्यावयं प्रशस्तं तथापि यदा विहरणाद्यङ्गलोपप्रसक्तिः तदा श्रौतस्य विहरणस्य प्राबल्यात् तदनुरोधेन द्वे सन्ध्ये गृहेऽप्यनुष्ठेये इति स्फुटमेदं माधवादिग्रन्थेष्वितिदिक् ।

Colophon. इति शिवगीतासूपनिषत्सु शुद्धाद्वैतसिद्धान्तप्रतिष्ठापनैकधुरन्धरिककलदिवेङ्कटाद्रिनायकविरचितायां शिवगीताव्याख्यायां षोड़शोध्यायः ।
इति शिवगीताटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । पद्मपुराणीय शिवगीताया व्याख्यानम् ।

No. 212. शिवतत्वसुधानिधिः. Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 104. Lines, 7 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीस्कन्दपुराणान्तर्गतशिवतत्त्वसुधानिधिप्रारम्भः । अध्यायसंख्या २० । ग्रन्थसंख्या १५०० । श्लोकसंख्या १८०० । पत्रसंख्या १२७ ॥ ॐ ढुण्ढिराजान्नपूर्णाम्बादिसमस्तपरिवारसमेतं श्रीकाशीविश्वनाथं सगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमोनमः ।

शङ्करेन्द्रगुरुं नत्वा शैवेन्द्रं शिवरूपिणं ।
लिखामीश्वरतुष्ट्यर्थं शिवतत्त्वसुधानिधिं ॥
यं प्रणम्य सुरेन्द्राद्या भवन्ति सुखशालिनः ।
सर्व्वविघ्नोपशान्त्यर्थं तं वन्दे शङ्करात्मजं ॥

श्रीसूत उवाच ।

शिवं हरिं विधातारं तत्पत्नीस्तत्सुतान् गुरून् ।
नत्वा समस्तप्रत्यूहशान्तये मङ्गलाय च ॥
वर्णे शृणुध्वं सर्व्वज्ञाः शिवतत्त्वसुधानिधिं ।
नैमीषीयास्तु मुनयः शौनकाद्या महर्षयः ॥
सत्रावसाने संहृष्टाः सूतं पप्रच्छुरादरात् ॥ इत्यादि ।

End. एतत् पुण्यं समाख्यानं श्रावयेद्वा शृणोति वा ।
अपुत्रो लभते पुत्रं दरिद्रो लभते धनं ॥
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति सत्यमेतन्न संशयः ॥ ॐ तत्सत्

Colophon. इति श्रीमत्स्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां अन्तिमखण्डे शिवतत्त्वसुधानिधौ सूतऋषिसम्वादे सकलाध्यायमहिमानुवर्णनं नाम विंशोऽध्यायः । अन्तिमखण्डस्य पूर्व्वभागः समाप्तः ॥

विषयः । श्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां शिवतत्त्वसुधानिधौ प्रथमोऽध्यायः । सनत्कुमारप्रश्नवर्णनं नाम २ अः । शिवतत्त्वनिरूपणं नाम ३ अः । मायानिरूपणं नाम ४ अः । जगच्चैतन्यनिरूपणं नाम ५ अः । पञ्चकोशाख्यदुर्गाभरणं नाम ६ अः । जीवन्मुक्तिस्वरूपवर्णनं नाम ७ अः । विदेहकैवल्यस्वरूपवर्णनं नाम ८ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे महावाक्यविवरणं नाम ९ अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे शिवानन्दानुभवो नाम १० अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे संसारदूषणं नाम ११ अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे सगुणाध्यानयोगनिरूपणं नाम १२ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे १३ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे शिवार्चनभस्ममहिमानुवर्णनं नाम १४ अः । कार्त्तिकेयसनत्कुमारसंवादे रुद्राक्ष-बिल्वपत्र-रुद्राध्याय महिमानुवर्णनं नाम

१५ अः। भिक्षाटनवर्णनं नाम १६ अः। महालिङ्गप्रादुर्भावो नाम १७ अः। सुब्रह्मण्यसनत्कुमारसंवादे शिवनामस्मरणदर्शनमहिमानुवर्णनं नाम १८ अः। शिवपूजा-शिवस्तुति-महिमानुवर्णनं नाम १९ अः। श्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां अन्तिमखण्डे शिवतत्त्वसुधानिधौ सूतऋषिसंवादे सकलाध्यायमहिमानुवर्णनं नाम विंशोऽध्यायः।

No. 213. शिवरहस्यम्. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 46. Lines, 13 on a page. Extent, 1,256 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। श्रीसरस्वत्यै नमः। श्रीगुरुभ्यो नमः।
विघ्नाद्रिभङ्गकुलिशाकृतिचारुशुण्डा
दन्ताग्रधारि + + + द्विरदेन्द्रवक्त्रं।
कर्णान्तरालसितराजितचामरौघ-
संवीजनप्रहृतदानकटं नमामि॥
सूत उवाच। इत्यादि।

× × × × ×

End. त्यक्त्वा मानुषमध्रुवं जनपदो(?) यात्येव शम्भौ पदं।
तारानाथसहोदरा पतिहृता पादारविन्दार्चन—
द्वारा तुष्टहृदन्तरं पुरहरं विश्वेश्वरं शङ्करं॥

Colophon. इति श्रीशिवरहस्ये एकादशांशे भक्तिमहिमा नाम पञ्चाशोऽध्यायः। भाद्रपद शुक्लाष्टतीया रविवारे लेखनं समाप्तं। राक्षसनामसम्वत्सरे॥ *।

विषयः। शिवस्य माहात्म्यादिवर्णनम्।

No. 214. शिवसंहिता. Substance, foolscap paper, 10×3 inches. Folia, 24. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhi, Post Office Pākuḍe Keḍograma, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ तत् सत् अथ शिवसंहिता।
एकं ज्ञानं नित्यमाद्यन्तशून्यं।
नान्यत् किञ्चित् वर्त्तते वस्तु सत्यं। इत्यादि।

End. गेहे स्थित्वा पुत्रदारादिपूर्णः
सङ्गं त्यक्त्वा चान्तरे योगमार्गे ।
सिद्धेश्चिह्नं वीक्ष्य पश्चात् गृहस्थः
क्रीड़ेत् सो वै सम्मतं साधयित्वा ॥

Colophon. इतीश्वरविरचितायां शिवसंहिता समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । प्रथमपटले योगशास्त्रकथनमुखेन लयप्रकरणकथनम् । २ ये ज्ञानोपदेशः । ३ ये योगाभ्यासतत्त्वकथनम् । ४ र्थे मुद्राकथनम् । ५ मे साधकलक्षण-प्रतीकोपासनादि-निरूपणञ्च

No. 215. शिवसहस्रनामस्तोत्रम् (रुद्रयामलीयम्) . Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Demḍā Bārapāḍā, Paṇḍita Ādinātha Tarkabhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ महादेवाय नमः ।

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

केनोपायेन देवेश सर्व्वदा त्वं प्रसीदसि ।
वाञ्छितां सिद्धिमाप्नोति नरो यस्य प्रसादतः ॥
तन्मे कथय देवेश यदि मे विद्यते दया ॥

श्रीशिव उवाच ।

शृणु पार्व्वति वक्ष्यामि मन्त्राणां हितकाम्यया ।
महास्तोत्रं महापुण्यं मम वक्त्रविनिर्गतम् ॥
सहस्रनामस्तोत्रं मे दुर्लभं दैवतैरपि ।
विना पूजां विना ध्यानं विनाचारं विना जपम् ॥
लभते येन कल्याणं तन्मे निगदितं शृणु ॥ इत्यादि ।

End. स्तोत्रं सहस्रनामाख्यं मम वक्त्रविनिर्गतं ।
गोपितव्यं त्वया भद्रे स्वयोनिरिव चापरे ॥
स्तोत्रं नाम समन्ततं प्रतिदिनं भक्त्या पठेन्मानवः
स स्याद्वाक्पतिसन्निभो बलवता देवी स्वयं यक्षराट् । (?)

सौन्दर्य्येन च मूर्त्तिमान् मनसिज ... ... कृष्णोपमः
शक्त्या मत्सदृशो जवे पवनजस्याग्रे लभेच्छङ्करम् ॥

Colophon. इति रुद्रयामले हरगौरीसम्वादे शिवसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । भगवतः शङ्करस्य सहस्रनामकथनम् ।

No. 216. शिवसूत्रविमर्शिनी. By श्रीक्षेमराजः. Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । ॐ गणाधिपतये । ॐ नमः ।
ॐ रुद्रः चेतनवर्गः समुदयति यतो यत्र विश्रान्तिमृच्छेद्
यत्र त्वं यस्य विश्वस्फुरितमयमियद्यन्मयं विश्वमेतत् ।
स्वाच्छन्दानन्दहृन्दे कलममृतमयानुत्तरस्यन्दतत्त्वं
चैतन्यं शाङ्करं तद् जयति यदखिले द्वैतभासाद्वयात्म ॥
आसमं जप्यमालोक्य वृत्तीनामिह तत्त्वतः ।
शिवसूत्रं व्याकरोमि गुर्व्वाम्नायविचारतः ॥

End. तरत तरसा संसाराब्धिं विशन्तु परे पदे
पदमविचलं नित्यालोकप्रमोदसुनिर्भरे ।
विमृशत शिवप्रोक्तं सूत्रं रहस्यसमुज्वलं
प्रसभविलसत् + + + समुत्सवदायि तत् ॥

Colophon. इति श्रीशिवसूत्रविमर्शिनी समाप्ता ॥ कृतिर्महामाहेश्वरराजानक-श्रीमदभिनवगुप्तपादपद्मोपजीविनो राजानकश्रीक्षेमराजस्येति शिवम् ॥ श्रीभास्करो जयति । ॐ ।
श्रीगोविन्दपदारविन्दमकरन्दास्वादशुद्धाशयाः
संसाराम्बुधिमुत्तरन्ति सहसा पश्यन्ति पूर्णं महः ।
वेदान्तैरवधारयन्ति परमं श्रेयस्त्यजन्ति भ्रमं
द्वैतं स्वप्नसमं विदन्ति विमलां विन्दन्ति चानन्दताम् ॥ ॐ रामः ॐ ।

विषयः । शिवसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 217. शिवाद्वैततरङ्गिणी. By महादेवतीर्थः. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 191. Lines, 8 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil, District Ḍhākā, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं ब्रह्माद्यैरपि पूजितम् ।
संगृह्यते मया यत्नात् शिवाद्वैततरङ्गिणी ॥
नानापुराणादाहृत्य स्वचित्तपरिशुद्धये ।
शिवविष्ण्वाद्यभेदोऽत्र चिन्त्यते शास्त्रसम्मतः ॥
तत्रादावादित्यपुराणे ॐ
शुद्धस्फटिकसङ्काशं देवं निष्कलमक्षरम् ।
कारणं सर्व्वलोकानां सर्व्वलोकमयं परम् ॥ इत्यादि ॥

End. मायानिरसनात् सद्यो नश्यते च गुणत्रयम् ।
यदा गुणत्रयातीतो भवतीति स मुक्तिभाक् ॥
तस्माल्लिङ्गार्चनं भाव्यं सर्व्वेषामिव देहिनाम् ।
लिङ्गरूपी शिवो भूत्वा त्रायते सचराचरम् ॥
पुरा भवद्भिः पृष्टोऽहं लिङ्गरूपी कथं शिवः ।
तत्सर्वं कथितं विप्रा याथातथ्येन सम्प्रति ॥ * ।

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रील-श्रीमहादेवतीर्थस्वामिना विरचितायां श्रीशिवद्वैततरङ्गिण्यां नवमस्तरङ्गः समाप्तः ॥ श्रीश्रीहरिः ॥ * ।

विषयः । । १ म २ य तरङ्गयोः शिवपूजाविधिः । शिवपूजामाहात्म्यादिकथनम् । हरिहरादीनामभेदकथनम् । शिवलिङ्गपूजनविध्यादिः । शिवस्य मानसिकस्नानादिकथनञ्च । ३ ये तरङ्गे ईश्वरगीता योगशास्त्रादिश्च । ४ र्थे तरङ्गे शिवपूजाया नित्यत्वादिकथनम् । निर्माल्यग्रहणविध्यादिश्च । ५ मे तरङ्गे देव्या अद्वैतादिकथनम् । दुर्गापूजामाहात्म्यादिकथनञ्च । ६ ष्ठे तरङ्गे मोक्षप्राधान्यादिकथनम् । ७ मे तरङ्गे मोक्षस्वरूपादिनिरूपणम् । ८ मे तरङ्गे गङ्गामाहात्म्यादिकथनम् । ९ मे तरङ्गे शिवस्य माहात्म्यादिकथनम् ।

No. 218. शुद्धिकारिका. By नारायणवन्द्योपाध्यायः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1774. Place of deposit, District Huglī, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Dharmmadāsa Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामः ।

सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलं ।
सम्मुदे शुद्धितत्त्वस्य कश्चित् करोति कारिकाम् ॥
शुध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रस्तु विंशता दिनैः ॥
सजात्युक्ताशौचमेतत् पूर्णाशौचञ्च कथ्यते ।
खण्डाशौचमतो न्यूनं न खण्डे खण्डमिष्यते ॥

अथ शौचाशौचयोर्लक्षणम् ।

शौचाभावो नचाशौचं वैपरीत्यं नवा तयोः ।
यौगपद्यविरोधाच्च घटतन्नाशयोर्यथा ॥
तस्मात् संस्काररूपत्वं धर्म्माधर्म्मवदिष्यते ।
अशौचं विहिते कार्य्येऽनर्हतात्प्रतिपादकम् ॥
शुद्धिस्तु तादृशे कार्य्ये योग्यताप्रतिपादिका ॥ इत्यादि ।

End. अथ पुष्करयोगः ।

पुनर्व्वसूत्तराषाढ़ा कृत्तिकोत्तरफल्गुनी ।
पूर्वभाद्रं विशाखा च रविभौमशनैश्चराः ॥
द्वितीया सप्तमी चैव द्वादशी तिथिरेवच ।
एतेषामेकदा योगे भवतीति त्रिपुष्करः ॥

+ + + + + + + +

अन्यत्र पूजाहोमकर्म्मणी करिष्ये इति विशेषः ।
इति सर्वमशौचेऽपि कर्त्तव्यं । यथा दक्षः —
शूद्रकालेत्विदं सर्व्वं सूतकं परिकीर्त्तितं ।
आपद्यातस्य सर्वस्य सूतकेऽपि न सूतकम् ॥
गयायां सर्वकालन्तु पिण्डं दद्याद्विचक्षणः ॥
इति वचनात् प्रेतपदोल्लेखेन प्रेतस्य गयायां पिण्डदानं कुर्य्यात् । यस्य सपिण्डीकरणान्तं प्रेतश्राद्धं न कृतं तस्य वर्षात् परं तर्पणं न कार्य्यं एकादश्यादौ चेत् श्राद्धं क्रियते प्रेतपदोल्लेखेनेति भद्रम् ।

Colophon. इति श्रीनारायणवन्द्योपाध्यायविरचिता शुद्धिकारिका समाप्ता ॥ ॐ नमो नारायणाय ॐ रामः । शकाब्दाः १७७४ । श्रीमधुसूदनवन्द्योपाध्यायस्य स्वाक्षरमिदम् ॥

विषयः । शौचाशौचयोर्लक्षणम् । स्त्र्यशौचनिरूपणम् । सपिण्डाद्यशौचनिरूपणम् । विदेशस्थाशौचनिरूपणम् । अथाङ्गास्पृश्यत्वाचारत्वणाशित्वाशौचसङ्करसहगमनाशौचादिव्यवस्थाकथनम् । प्रेतक्रियाद्यधिकारिनिरूपणम् । पुष्करादियोगादिनिरूपणञ्च ॥

No. 219. शुद्धितत्वकारिका. By रामभद्रन्यायालङ्कारः. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1714. Place of deposit, District Hugli, Mollāigrāma, Paṇḍita Gopālacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलम् ।
कारिकां शुद्धितत्वस्य वितनोति यथामति ॥
शुध्येद्विप्रो दशाहेन इत्यादि ।

End. किन्तु एकादश्यादौ चेत् श्राद्धं क्रियते तदा प्रेतपदोल्लेखेन इति शिवं ॥

Colophon. इति श्रीरामभद्रन्यायालङ्कारविरचिता शुद्धितत्वकारिका समाप्ता ॥ * ॥
शकाब्दाः १७१४ ॥

विषयः । ब्राह्मणक्षत्रियादीनामशौचव्यवस्थादिकथनम् ।

No. 220. शुद्धिप्रकाशः. By श्रीकृष्णशर्म्मचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, $20\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja, grāma Dakṣiṇabhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥
श्रीछोटरायवचनादतियत्नतोऽयम् ।
ज्ञात्वा मतं विविधतन्त्रकृतां मुनीनाम् ॥
श्रीकृष्णशर्म्मकृतिभिः क्रियते प्रकाशः ।
शुद्धेः शिशोर्भवति वोधि इति क्षमध्वम् ॥
अथ निर्गुणाशौचनिर्णयः ॥ तत्र कूर्म्मपुराणे ।
दशाहं प्राकृताशौचं सपिण्डेषु विपश्चितः ।
मृतेषु वाथ जातेषु ब्राह्मणानां द्विजोत्तमाः ॥

तथा मनुः । शुद्ध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुद्ध्यति ॥
ब्रह्मपुराणे । शौचाशौचं प्रकुर्व्वीरन् शूद्रवद्वर्णसङ्कराः । वर्णसङ्करा अपसदवर्णेन उत्कृष्टवर्णस्त्रीषु जाता इति रुद्रधरः । एतेन जननमरणाशौचे ब्राह्मणानां दशाहेन शौचं शूद्राणां मासाशौचं वर्णसङ्कराणामपि मासाशौचं बोद्धव्यं ॥ शुद्धिस्तावदखिलविहितधर्म्माधिकारोपपादको धर्म्मविशेषः । अशुद्धिस्तु तद्विरोधी धर्म्मविशेषः । सपिण्डजन्मादिनिमित्तक इति रुद्रधरः । तन्न महापातकादौ क्षतादिजन्याशौचे चातिव्याप्तिः । तत्र उभयसाधारणाशौचलक्षणन्तु स्वनिमित्तव्यधिकरणत्वे सति सन्ध्याद्युपयोगविरोधिधर्म्मत्वमिति गुरवः । निमित्तव्यधिकरणत्वं निमित्तसम्बन्धिशरीरान्यशरीरावच्छिन्नाधिकरणत्वमिति । अतो न पातकिस्पर्शजन्यसंस्कारनिमित्ताधिकरणशरीरानधिकरणेऽतिव्याप्तिः । नापि महापातके क्षते चातिव्याप्तिरिति । इत्यादि ॥

End. ननु सूतकान्तादित्यत्र सूतकानामशौचानामन्तो दिवस इति वा सूतकस्यान्तो विनाशो यस्मादिति वा सूतकस्यान्तो वा यस्मिन्नित्यर्थः । आद्ये सूतकप्रथमदिनाप्रसिद्ध्यान्तत्वात् निरूपणात् सद्यः शौचदिनासंग्रहः । द्वितीयेऽपि तथा सद्यःशौचे तद्दिन एवाशौचनाशोत्पत्तिः न तत्परदिने । यतस्तृतीये दशमदिनाद्यसंग्रहः । सद्यःशौचेऽपि तद्दिन एव चौरादितत्कर्म्मविधावव्याप्तिः । न चैवं स्वार्थज्ञानेरावश्यकत्वात् सूतकान्ताद्द्वितीयेऽह्नीत्यनेन अशौचव्यपगम एवोपलक्ष्यतामिति वाच्यं । द्वितीयेऽह्नि इत्यत्र मुख्यार्थस्य मयाभ्युपगमात् सूतकान्त इति कृते सिद्धेऽधिकवैयर्थ्याच्च । अथ कथमनशौचिनामाद्यश्राद्धाधिकार इति चेत्तेषां तदर्थं सद्यःशौचाङ्गीकारादित्यनेति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीधीरश्रीनरसिंहात्मजचक्रवर्त्ति श्रीकृष्णशर्म्मविरचितोऽयं शुद्धिप्रकाशः सम्पूर्ण इति ॥ * ॥

विषयः । निर्गुणाशौचनिर्णयः । अङ्गास्पर्शः । जननाङ्गास्पर्शः । अशौचे विधिनिषेधौ । बालाद्यशौचम् । विदेशस्थाशौचम् । स्त्र्यशौचम् । अशौचसङ्करः । अघटद्विमदशौचम् । गर्भस्रावाशौचम् । सपिण्डाद्यशौचम् । सद्यः शौचादिकथनम् । शवसत्क्रिया । उदकदानादिकथनम् अक्षारलवणादिनिरूपणम् । अधिकारिकथनम् । उदकानर्हनिरूपणम् । सद्यः शौचेऽपि परदिन एवाद्यश्राद्धस्य कर्त्तव्यत्वकथनम् । अन्येऽस्मिन्नेते विषया यादार्थरीत्या सम्बद्धाः ।

No. 221. शुद्धिप्रदीपिका. By कृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, $17\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 50. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1773. Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीहरिः। अथ गर्भस्रावाशौचं।

गर्भस्रावस्य कालस्तु मासानामष्टमावधि।
तत्र षन्मासपर्य्यन्तं मासस्ङ्ख्यां दिनं + + ॥
अधिकं वैदिके कार्य्ये विप्राणां दिनमेककं।
शूद्राणां षड्दिनानि स्युः स्तकानामिदं स्मृतम् ॥
सप्तमाष्टमयोस्तासां स्वजात्युक्तमशौचकं।
अहोरात्रं सपिण्डानां गर्भस्रावे भवेत्तथा ॥
गर्भस्य जीवदुत्पत्तौ जन्माहे मरणेऽप्यहः।
जन्माहात्परमृत्यौ च जीवने नवमादिवत् ॥
जननमरणाशौचे कार्य्ये स्त्रीपुंसभेदतः।
कन्यामृत्यौ तेन स्पष्टं सद्यः शौचं भवेत्तथा ॥
बालमृत्यौ तु जन्माद्यं तत्पित्रोरेव केवलम् ॥
अशौचे दिनमासादिकं सावनमेव ग्राह्यं। तत्र सावनदिनं सूर्य्योदयादपर-सूर्य्योदयपर्य्यन्तं। मासश्च तत्त्रिंशतैवेति। इत्यादि।

End. मुक्तिस्तु आत्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिः। तथाच स्वसमानाधिकरणदुःख-प्रागभावासमानकालीनदुःखध्वंसो मोक्षः। अथ मृतक्रिया। मृतस्वामि-कत्वेन आरोपात्मकक्रिया मृतक्रिया तास्तु त्रिविधा भवन्ति आद्या मध्यमा उत्तरा च। तत्राद्या दाहादिजलायुधादिस्पर्शान्ता। मध्यमा आद्यश्राद्धादि-सपिण्डीकरणान्ता। पितृदेवताकपार्वणसाम्वत्सरिकादय उत्तरा। तत्र पूर्व्वायां परापेक्षया पूर्व्वाधिकारिणः प्राशस्त्यमतः पूर्व्वाधिकारिसत्त्वेऽपि पराधिकृताः सिध्यन्ति न तु स्त्रीवादिकृते वा सिद्धा। तेन पूर्व्वाधि-कारिणा पुनः पर्णनरदाहादिकं न करणीयं। तत्र पूर्व्वाः सर्व्वेऽधि-कारिणोऽवश्यं कुर्य्युः ॥

Colophon. श्रीमद्वन्द्यघटीय–महामहोपाध्याय–श्रीयुतकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यकृता शुद्धिदीपिका समाप्ता ॥

शाकेऽग्निसप्तमुनिचन्द्रमिते दिनेशे-
यूकं गते कृतविधुप्रमितेऽब्धि जीवे ।
श्रीकृष्णदेवकृतशुद्धिप्रदीपिकां श्री-
वेचादिरामकुसुरो व्यलिखन्मनोज्ञाम् ॥

विषयः । गर्भस्रावाशौचनिरूपणम् । बालाद्यशौचनिरूपणम् । स्त्र्यशौचनिरूपणम् । सपिण्डाद्यशौचनिरूपणम् । मातामहादिमरणेऽशौचनिरूपणम् । अग्निविषादिजनितमृत्युविशेषाशौचनिरूपणम् । पतितमृतानां वर्णभेदेन प्रायश्चित्तभेदकथनम् । शवानुगमनाद्यशौचनिरूपणम् । अथाशौचसङ्करव्यवस्था । स्त्रीपुंसयोर्दाहकनिर्देशः । अथाशौचमध्ये वर्ज्यावर्ज्यकर्म्मनिरूपणम् । चताशौचव्यवस्थानिरूपणम् मृतकृत्यनिरूपणम् । प्रेतश्राद्धादिनिरूपणम् । अशौचान्तकृत्यनिरूपणम् । अथ गृहादिदानव्यवस्था । मासिकादिश्राद्धव्यवस्था । सपिण्डीकरणव्यवस्था । अथ मृतक्रियानिरूपणञ्च ॥

No. 222. शूद्राह्नः कृत्यतत्वप्रयोगः . By रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः . Substance, country-made paper, $17 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Royāil District, Ḍhākā, Babu Yogindramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य सच्चिदानन्दं शूद्रानां न्यायवर्त्तिनां ।
शूद्राह्नःकृत्यतत्वञ्च वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥
अथाह्निककृत्यं । प्रमाणमाह्निकतत्वेऽनुसन्धेयं । तत्र प्रयोगः । ब्राह्मे मूहूर्त्ते इत्यादि ।

End. रात्रौ एकशय्यायां न शयीयातां अनृतावपि गर्भवत्त्वेऽपि कामुकीमुपेयात् ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितः शूद्राह्नःकृत्यतत्वप्रयोगः समाप्तः ॥ * ।
शाके शराग्न्यद्रिरसाप्रमाणे ।

विषयः । शूद्रानां आह्निककृत्यनिरूपणम् । आचमनप्रयोगः । दन्तधावनप्रयोगः । तर्पणप्रयोगादिः । वैश्वदेवादिवलिकर्म्मनिरूपणम् । भोजनविधिः । रात्रिकृत्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 223. शुद्धिमुक्तावली. By महामहोपाध्यायः भीमः. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinīpura, Post Office, Rādhānagara; Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो विश्वेश्वराय ।

संसारवासनाबन्धशृङ्खलाच्छिदुरो हरिः ।
योगिचित्तसरःकेलिराजहंसोऽवताज्जगत् ॥
ईदृशानां हि संक्षेपान्निर्गुणानामियं मया ।
चतुर्णामपि वर्णानां शुद्धिमुक्तावली कृता ॥
व्युत्पत्तिं कुरुतां कण्ठे मन्दानामर्पिता सती ।
मनोहरा च मन्वादिवचनादपि भूषिता ॥
प्रथमं सामान्येन वर्णचतुष्टयेष्वपि शौचविधायकं पारिजातकं वचनमाह ।
शुध्येद् विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुध्यति ॥
सामान्येनाभिधाय विशेषेण जन्मप्रभृति × × × × पर्य्यन्त-
मशौचमाह ।
दन्तजातेऽजाते च कृतचूड़े च संस्थिते ।
अशुद्धा बान्धवाः सर्वे सूतके च तथोच्यते ॥ अस्यार्थः ।
दन्तजाते बाले अजातदन्ते वा कृतचूड़े कृतोपनयने च संस्थिते सर्वे
सपिण्डबान्धवाः समानोदकाश्चाशुद्धा अशौचिनो भवन्ति सूतके प्रसवे तथा
अशुद्धाः सर्वे इत्यर्थः ॥ इत्यादि ॥

End. सपिण्डानान्तु अशौचिनामन्नभोजने न दोष एव भिन्नकुलजानां तदन्नभोजने
अशौचमेव अशौचे सति पार्वणश्राद्धादौ पतिते सति अशौचान्ते तस्य
कर्त्तव्यता नास्ति एकोद्दिष्टं यदि अशौचे पतितं तदा अशौचान्तदिने
कर्त्तव्यमित्याह ।
देये पितॄणां श्राद्धे तु अशौचं जायते यदि ।
अशौचे तु व्यतीते वै तेषां श्राद्धं विधीयते ॥
शुचीभूतेन दातव्यं या तिथिः प्रतिपद्यते ।
सा तिथिस्तस्य कर्त्तव्या नत्वन्या वै कदाचन ॥

पितृणां श्राद्धे देये देयकाले यद्यशौचं पतितं तदा तच्छ्राद्धं अशौचे व्यतीते कर्त्तव्यं । तच्छ्राद्धं केन देयमित्याकाङ्क्षायामाह शुचीभूतेनेति । सैव तिथिस्तस्य तेन श्राद्धेन × × × × भवतीत्यर्थः नत्वन्येति पतितत्वेन कृष्णैकादश्यां तिथिविधानमस्मिन्नेव विषीदति ॥

Colophon. इति काञ्चिविल्लीयकुलाब्धौ + + महोपाध्याय श्रीमद्भीमहृता शुद्धिमुक्तावली समाप्ता ॥

रवौ दुःखं सुखं सोमे भौमे मृत्युर्बुधे धनम् ।
मानं हन्ति गुरोर्वारे शुक्रे शुक्रक्षयो भवेत् ॥
शनैश्चरे सर्वदोषो नराणां चौरकर्म्मणि ।
शुद्धिमुक्तावलीं सारां व्यलिखद्भुवनेश्वरः ॥

विषयः । सर्ववर्णानामशौचव्यवस्था । जननाशौचनिरूपणम् । मृत्यशौचनिरूपणम् । अशौचसङ्कर्य्यनिरूपणम् । सत्यशौचे कार्य्याणां विधिनिषेधकथनञ्चेति ।

No. 224. श्यामासपर्य्याविधिः. By काशीनाथ भट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 248. Lines, 9 on a page. Extent, 6,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Boḍiyāgrāma, Post Office Pākuḍiyā, District Rājasāhi, Paṇḍita Çaçibhūṣana Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
साष्टाङ्गं नमनं विधाय पदयोर्हंसाख्यपीठे गुरो-
श्चिन्मय्याश्चरणाम्बुजे विजयदे मोक्षास्पदे चाद्भुते ।
ज्ञात्वा तन्त्रचयं विचार्य्य बहुधा वन्द्योदितः श्रीयुतः
काशीनाथघरामरः प्रतनुते श्यामासपर्य्याविधिम् । इत्यादि ।

End. विष्णोर्नामसहस्राणां चिराद्यत्तेन यत् फलम् ।
तत् फलं लभते मर्त्यः कालीति सकृदुच्चरन् ॥ शिवरहस्ये ।
तथापि ते विचारः कः काली कात्यायनीश्वरी ।
काली कालीति कालीति स्मरन्नुर्वेर्जयं लभेत् ॥
शाकेऽङ्कग्रहसम्मिते रसयुते चन्द्रे दिने भास्करे
मार्गे मासि सितेतरे हरतिथौ स्वार्थं सतां तुष्टये ।

काशीस्थाखिलतन्त्रमन्त्रविदुषामालोच्य सिद्धं मतं
श्यामार्चाविधिमद्भुतं सुकृतवान् सर्व्वार्थसम्पादकम् ॥

Colophon. इति निगमागमविद्याविद्योतितश्रीकाशीनाथभट्टाचार्य्यविरचिते सिद्धान्त सारात्मके श्यामासपर्य्याविधौ विद्यामाहात्म्यकथनं नाम सप्तमो विभागः समाप्तः ॥ * ॥ ॐ शुभमस्तु ॥

विषयः । १ मे विभागे प्रातःकृत्यादिविवरणम् । २ ये विभागे अन्तर्यजनादिकथनम् । ३ ये विभागे बहिर्यागादिविवरणम् । ४ र्थे विभागे महापीठपूजादिकथनम् । ५ मे विभागे कुलाचारादिविवरणम् । ६ छे विभागे नैमित्तिकार्चनकाम्यसाधनादिनिरूपणम् । ७ मे विभागे विद्यामाहात्म्यादिकथनञ्चेति ॥

No. 225. श्राद्धकालनिरूपणम् . By मधुसूदनवाचस्पतिः . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं तथा देवीं सरस्वतीम् ।
पार्व्वणादिक्रियाकालं वक्ति श्रीमधुसूदनः ।
पिण्डान्नाहार्य्यकं श्राद्धं क्षीणे राजनि गस्यते ॥ इत्यादि ।

End. तस्मिन् वर्षे न श्राद्धान्तरं कर्त्तव्यं । तेनैव च सपिण्डत्वं तेनैवाब्दिकमिष्यते इति वचनात् ।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पति-भट्टाचार्य्यविरचितं श्राद्धकालनिरूपणं समाप्तम् ॥ ॐ गुरवे नमः ।

विषयः । पार्व्वणकालादिनिरूपणम् ॥

No. 226. श्राद्धतत्वविवृतिः . By काशीरामवाचस्पतिः . Substance, country-made paper, 17×3½ inches. Folia, 39. Lines, 8 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गोपालाय ।

नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांसि मूर्द्ध्ना
श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुकृती कृतिनां हिताय
श्राद्धतत्त्वविवृतिं विततोति यत्नात् ॥
स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुम् ।
विदितं त्रिषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥
स्वकर्त्तव्यग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नसम्भावनास्ति अतः सम्भावितताद्दशविघ्न-
नाशार्थं ग्रन्थकारः परमेश्वरप्रणामरूपमङ्गलं कृतवान् तच्च शिष्यशिक्षार्थं-
मादौ निबध्नाति प्रणम्येति । सच्चिदानन्दं कर्म्मधारयसमासाश्रयणात् सत्य-
ज्ञानसुखरूपमित्यर्थः एतच्च वेदान्तिमते नैयायिकमते तु सन्तौ चिदानन्दौ
ज्ञानसुखे यस्य तं । वेदान्तविस्तृतं वेदान्तशास्त्रप्रकाशितं अनेन कृष्णस्य
सच्चिदानन्दत्वं स्वीकृतं नमस्यत्वञ्च सूचितम् । इत्यादि ॥

End. उभौ यदि व्यतीतौ तु जीवेच्च प्रपितामहः ।
पिण्डौ निघृणुयात् पूर्व्वौ भोजयेत् प्रपितामहम् ॥
निघृणुयात् निर्व्वपेत् । विष्णुश्च —
मातामहानामप्येवं श्राद्धं कुर्य्याद्विचक्षणः ॥
इत्येवं जीवत्पितृकश्राद्धे नानापक्षाः । छन्दोगपरिशिष्टे —
सपिण्डः पितृकृत्येषु अधिकारो न विद्यते ।
न जीवन्तमतिक्रम्य किञ्चिद्दद्यादिति श्रुतिः ॥
सपिण्डः जीवत्पितृकस्य ।
जीवन्तमतिदद्याद्वा प्रेतायान्नोदके द्विजः ।
पितुः पितृव्यो वा दद्यात् स पितेत्यपरा श्रुतिः ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्) ।

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्य्यकृतश्राद्धतत्त्वग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 227. श्राद्धप्रकरणम् . By नरोत्तमशर्म्मा . Substance, country-made paper, $13 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil-grāma, District Ḍhākā, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ शिवललनायै नमः ।
आदौ संज्ञां विनिर्णीय ततो राशिस्थनिर्णयम् ।
व्यवस्थानिर्णयं पश्चात् करिष्यामि समासतः ॥ इत्यादि ।

End. तर्पणात् प्राक् वस्त्रनिष्पीड़नेन पितृलोकात् परास्तो भवति इत्यादि-ग्रन्थगौरवभयान्न लिखितम् ॥ * ॥

Colophon. इति नरोत्तमदेवशर्म्मणा विरचिते चूर्णके श्राद्धप्रकरणं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । संक्रान्तिव्यवस्थादिनिरूपणमुखेन श्राद्धादिव्यवस्थाकथनम् ।

No. 228. श्राद्धविवेकव्याख्या . By रामकृष्णतर्कपञ्चाननः . Substance, palm-leaf, 18 × 2 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vēḍogrāma, Post Office Raghunāthapura, District Mānabhūma, Paṇḍita Veṇkaṭa Varadācāryya Gosvāmī. Appearance, old. Prose. Generally Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
कृष्णे मनः सन्निवेश्य हृद्यकव्याग्रभोक्तरि ।
व्याख्या श्राद्धविवेकस्य रामकृष्णेन तन्यते ॥
प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गमभिधेयज्ञानं तदर्थमादावभिधेयनिरूपणं प्रतिजानीते । विलोक्येति । यद्यपि सर्व्वैरादौ मङ्गलं क्रियते तथाप्यनेन तन्न कृतं । विघ्नविरहनिश्चयात् कृतं वा न लिखितं । शिष्यशिक्षार्थत्वाल्लिखनस्य । प्रकारान्तरेण ज्ञास्यन्तीति । इत्यादि ॥

End. य एवं वेत्तीति श्राद्धविधिज्ञाने श्राद्धापदेशे श्राद्धकरणानुमतौ च श्राद्धफलं भवतीत्यर्थः । गभीरं बहुनुसन्धानज्ञेयार्थकं तन्त्रं स्मृतिशास्त्रं तदेवार्णवः दुष्प्रवेश्यः तस्य पारदृश्वना तात्पर्य्यज्ञानवता । उल्लासयता हर्षयता सतां स्मृतिशास्त्रव्युत्पत्तिमतां । आरम्भश्लोकेऽस्पष्टीकृतं ग्रन्थनाम स्पष्टयति श्राद्धविवेकेति श्राद्धविवेकाख्यः संग्रह इत्यर्थः ॥ * ॥

Colophon. इति रामकृष्णतर्कपञ्चानन-भट्टाचार्य्यविरचिता श्राद्धविवेकटीका समाप्ता ॥ ॥ * ॥ श्रीकृष्ण प्रसीद ॥

विषयः । संक्षेपेण शूलपाणिकृतस्य श्राद्धविवेकाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 229. श्रीसूक्तभाष्यम्. By रामचन्द्रः. Substance, country-made paper, 7×3 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
श्रुतिकञ्जार्थलक्ष्मीं यो विकासयति हृद्गतः ।
स पायात् सच्चिदानन्दः सूर्य्यमण्डलगो हरिः । इत्यादि ।

End. अथ पञ्चदशी तां सखावच्चेति । इयमग्व्याख्यातचरा । एतावांस्तु विशेषः ॥

Colophon. इति श्रीसूक्ते तृतीयो वर्गः ॥ इति श्रीमदत्रिगोत्रोद्भूत-रामचन्द्रविरचितं वैदिकपाठानुकारि-श्रीसूक्तभाष्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । श्रीसूक्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 230. सङ्केतसारावली. By शिवरामशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 15×1½ inches. Folia, 12. Lines, 3 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Vidgā, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवताये ।
प्राचीनतन्त्राण्यवलोक्य यत्नाद्-
गुरूपदेशं हृदये निधाय ।
संक्षेपतः श्रीशिवरामशर्म्मा
सङ्केतसारावलिमातनोति ॥
सप्तविंशतिभैर्ज्योतिश्चक्रं स्थितवायुगम् ।
तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥ इत्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । राशिस्वरूपकथनम् । राशीनां कालबलादिकथनम् । कालवेलादिकथनञ्चेति ।

No. 231. संक्षिप्तसारव्याख्या (सुवन्तपादः) (भावार्थदीपिकानाम्नी). By महेशपञ्चाननः. Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1812. Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यः । ननु षट् इत्यादिसिद्धपदे षकारटकारौ × × × × ककारादिवर्णा न स्थिताः किं ... ... । प्रकृतिप्रत्यये च स्थितम् । इत्यादि ।

End. समास एतद्विधानमित्यस्य फलमाह असमासे त्वित्यादि । ननु पञ्चमी चेत्यत्र स्वरांशपत्या(?) पृथक्करणं स्वीकृतं तर्हि पञ्चमी भवति कथं सप्तमीत्यतआह अथवेत्यादि ।

Colophon. इति श्रीविद्यार्णवात्मजश्रीमहेशपञ्चाननविरचितायां संक्षिप्तसारटीकाभावार्थदीपिकायां सुवन्तपादटीका भावार्थदीपिका समाप्ता॥ शकाब्दाः १८१२ ।

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सुवन्तपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 232. संक्षिप्तसारटीका (सन्धिपादः) (सारार्थदीपिकानाम्नी). By गोपालचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 29. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीकृष्णचैतन्यः ।

यः सर्व्वेषां मतमनुसरन् भाति तत्तत्स्वरूपो
दूरे वाचामपि च मनसां योऽन्तिकस्थोऽपि नित्यम् ।
यस्माद्विश्वं जगदपि च स सच्चिदानन्दमूर्त्ति-
र्विश्वग्गतिर्जयति निरतां सर्व्वदो माधवः सः ॥
शम्भोर्बद्धवपु र्विरिञ्चिजननी वक्षःस्थलस्था हरे-
र्या सर्व्वैरपि वन्दिताङ्घ्रियुगला स्तुते त्वशेषं जगत् ।
वाणी वाङ्मयदेवताखिलमयी सर्व्वैरगम्यापि या
तां वन्दे निजभक्तकल्पलतिकां सच्चिन्मयीमम्बिकाम् ॥

आकृष्य टिप्पनीसारं विज्ञाय गौरवं मतम् ।
गोपालस्तनुते सूरिसुदे सारार्थदीपिकाम् ॥
वृन्दारकवृन्दपरिवन्दितपादारविन्दद्वन्द्वश्रीमत्त्रिपुरहरनमस्कार एव परम-
मङ्गलमिति श्रीशिवप्रणामरूपमङ्गलं ग्रन्थशब्दाचरति शिवमित्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सन्धिपादव्याख्यानम् ।

No. 233. संक्षेपज्योतिराकरः . By **रामगोविन्दचक्रवर्त्ती .** Substance, palm-leaf, 14 × 2 inches. Folia, 42. Lines, 3 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Vidgā, District Ḍhākā, Vikramapura, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
देवतायाः पदद्वन्द्वं प्रकृतेः पुरुषस्य च ।
श्रीगुरोः पादपद्मञ्च नत्वा श्रीरामकृष्णजः ॥
भूदेवो रामगोविन्दः शिशूनामाशुबुद्धये ।
शास्त्रं वीक्ष्यातिसंक्षेपात् तनोति ज्योतिराकरम् ॥
अथ दिननिर्णयः ।
रविः सोमः कुजश्चैव बुधो जीवः सितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥ इत्यादि ।

End. यात्रां त्रिपक्षसप्ताहात् पुनर्भद्रेण योजयेत् ।
केचिदिष्टं कलावाप्तौ यात्रा परिसमाप्यते ॥
इति यात्राविधिः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिविरचितः अतिसंक्षेपज्योतिराकरः समाप्तः ॥ * ॥
बाणेन्द्वब्धौ तथा चन्द्रे शाकेऽतीते सुनिश्चितम् ।
कालीनाथद्विजेनेह सश्रीकेनैव लिख्यते ॥ * ॥

विषयः । दिनकथनम् । तिथिनिरूपणम् । पापयोगादिकथनम् । विष्टिभद्रादिकथनम् । रविशुद्ध्यादिकथनम् । विवाहादिविहितनित्यादिकथनम् । जलाशयारम्भदिनादिकथनम् । रविसंक्रान्त्यादिनिरूपणम् । पताकोरिष्ट्यादिकथनम् । नाक्षत्रिकदशादिनिरूपणम् । यात्राविध्यादिकथनञ्चेति ॥

No. 234. सङ्गीतसारसङ्ग्रहः. Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 43. Lines, 8 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bāngālā. Date, ? Place of deposit, Seyāḍasol, District Bardhamāna, Çrī Candrānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाय नमः ।

श्रीगोविन्दं प्रणम्यादौ गीतज्ञसुखहेतवे ।

संक्षेपादत्र वक्ष्येऽहं सङ्गीतसारसंग्रहम् ॥

अथ सङ्गीतोत्पत्तिमाह ।

पुरा चतुर्णां वेदानां सारमाकृष्य पद्मभूः ।

ददन्तु पञ्चमं वेदं सङ्गीताख्यमकल्पयत् ॥ इत्यादि ।

End. उत्तमो मध्यमः प्रोक्तो गुणैः कतिपयैरिति ।

गुणयुक्तोऽपि दोषोऽस्तु उच्यते सोऽपि पञ्चधा ॥

अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । सङ्गीतोत्पत्तिनिरूपणम् । मूर्च्छनादिनिरूपणम् । रागादिनिरूपणम् । गायकलक्षणादिकथनम् । भाषादिनिरूपणम् । वाद्यादिनिरूपणम् । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 235. सत्क्रियासारदीपिका. By गोपालभट्टः. Substance, foolscap paper, 13×4½ inches. Folia, 72. Lines, 8 on a page. Extent, 2,300 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm.1949. Place of deposit, Lohajaṅga, District Ḍhākā, Vikramapura, Bābu Mukunda Lāla Pāla Caudhurī. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीराधारमणो जयति ।

प्रणम्य सच्चिदानन्दं जगतां सेव्यमीश्वरम् ।

श्रीकृष्णं परमानन्दमनन्याभीष्टदायकम् ॥

वक्ति गृहिद्विजातीनामनन्यानां विशेषतः ।

पद्धतिं तां विवाहादेः सत्क्रियासारदीपिकाम् ॥

श्रीमद्गोपालभट्टोऽयं साधूनामाज्ञया भृशम् ।

भगवद्धर्मरक्षार्थं भक्तानां वैदिकी तु या ॥

कृता याज्ञिकवर्येण भीमभट्टेन या कृता ।

... ... ॥

सङ्करान्त्यजादीनां गृहस्थभक्तानां पितृदेवार्चनादिकं क्वापि वेदे लोके धर्म्मशास्त्रागमस्मृतिपुराणादौ च नास्ति तेषामेतत्कृत्ये सत्यपि सेवानामोऽपराधो जायते तत्र प्रथमं अथर्व्ववेदः श्रीनारायणोपनिषत् प्रमाणमाह । ॐ अथ पुरुषो वै नारायणोऽकामयत इत्यादि ।

End. तदा कर्म्मकारः पितृब्राह्मणाय दक्षिणां दद्यात् । अपरब्राह्मणेभ्यश्च दक्षिणां दद्यात् । तथा कार्ष्णादिवैष्णवसेवा जीवसन्तर्पणञ्च कुर्य्यात् । अथवा अन्य आचार्य्यः । तदा तस्मै दक्षिणां दद्यात् ।

Colophon. इति श्रीसमावर्त्तनक्रमः समाप्तः ॥ संवत् १९४९ ॥
किशोरीलालकायस्थ वृन्दावननिवासी ॥

विषयः । द्विजशूद्रादीनां विवाहादिविधिस्तत्प्रयोगादिनिरूपणञ्च ।

No. 236. सत्स्मृतिसारः . By जानकीरामसार्व्वभौमः . Substance, country-made paper, 10×6 inches. Folia, 7. Lines, 14 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṭhiyā, District Rājasāhi; Paṇḍita Guruprasāda Çiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
आनन्दकन्दं दिविषद्विवन्द्यं
विवन्द्य गोविन्दपदारविन्दम् ।
श्रीजानकीराम × सार्व्वभौमः
समग्रहीत् सत्स्मृतिसारमेतम् ॥

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । तिथि-गोवधप्रायश्चित्तादेर्व्यवस्थानिरूपणम् ।

No. 237. सनत्कुमारसंहिता (शिवपुराणीया) . Substance, country-made paper, 14×5½ inches. Folia, 101. Lines, 11 on a page. Extent, 3,500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणपतये नमः । अथ सनत्कुमारसंहिता लिख्यते ।
प्रपद्ये देवमीशानं सर्व्वज्ञमपराजितम् ।
सम्भवं सर्व्वभूतानामनादिं विश्वतोमुखम् ॥

वेदादौ यः स्वरः प्रोक्त उकाराख्यो महेश्वरः ।
सृजते सर्व्वभूतानि पञ्चभूतैः सदाशिवः ॥
तस्य चिन्ताप्रभावेण ब्रह्मणा विहितं जगत् ।
तद्भक्त्या सम्प्रवक्ष्यामि पुराणं शिवभाषितम् ॥
नैमिशाख्याश्रमपदे पुण्ये पूर्व्वं मयोदिते ।
पराशरस्य दायादः श्रीमान् सत्यवतीसुतः ॥
ब्रह्मर्षिः स च धर्म्मात्मा काले योगविदांवरः ।
गुरुलोकस्य धर्म्मात्मा ब्रह्मचारी तपोनिधिः ॥
ऋषिसङ्घैः परिवृतः श्रुत्यर्थं योऽवदत् पुरा ।
भारते शतसाहस्र्यां संहितायां कवीश्वरः ॥
वेषां सुखोपविष्टानां कथां कथयतां पराम् ।
तत्राजगाम धर्म्मात्मा ब्रह्मणस्तनयः शुभः ॥
... ... ।
पृष्टस्तु ऋषिभिस्तत्र ब्रह्मपुत्रो महामुनिः ॥
लिङ्गार्चनविधिश्चैव देवदेवस्य पूजनम् ।
प्रसादस्य च यत् पुण्यं देवदेवस्य धीमतः ॥
संवत्सरस्य यत् पुण्यं शिवस्य परमं सुखम् ।
आवर्त्तनविधिश्चैव पुनरावर्त्तिकं तथा ॥
मूर्त्तीनां प्रविभागस्य मन्त्रस्य परमं विधिम् ।
... ... रुद्रस्य तु महात्मनः ॥ इत्यादि ।

End. पितॄणामृत्तिदं (?) श्राद्धे पठ्यमानमिदं शुभम् ।
दुष्ट + + दुष्कर्म्मकलि + + + नाशनम् ॥
अथ + + श्लोकं श्लोकार्द्धं वा समाहितः ।
श्रद्धया भक्तियुक्तो वा तस्य प्रीतो भवेत् शिवः ॥
ॐ शङ्कर + + + स्यदम् ।

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारप्रोक्तं शिवपुराणं समाप्तम् ॥

विषयः । इति श्रीशिवमहापुराणे चतुर्विंशतिसाहस्र्यां संहितायां सनत्कुमारसंहितायां प्रथमोऽध्यायः । द्वितीयोऽध्यायः । सप्तद्वीपवर्णनं नाम तृतीयोऽध्यायः । चतुर्थोऽध्यायः । भुवनकोशवर्णनं नाम पञ्चमोऽध्यायः । ब्रह्मगीतोपाख्यानं नाम षष्ठोऽध्यायः । सप्तमोऽध्यायः । अष्टमोऽध्यायः । नवमोऽध्यायः । शिववर्णने दशमोऽध्यायः । एकादशोऽध्यायः । शिवमाहात्म्ये द्वादशो-

ऽध्यायः । चयोदशोऽध्यायः । शिविभीषणसंवादे चतुर्दशोऽध्यायः । लिङ्गभूती नाम । (अध्याय संख्या नास्ति) पुष्पदानमाहात्म्यम् । पुष्पादिदानसमावेशः । उपवासविधिर्नाम । अष्टमीविधिः । अष्टमीव्रतम् । दानधर्म्मः । नियमोपदेशः । चजनकीर्त्तनं नाम (?) भूतिकीर्त्तनं नाम । लिङ्गार्चनफलकं नाम । दुर्वाससोपनिषत् । नाड़ीसंवादः । दण्डपाणिवरदानं नाम । पञ्चायतनवर्णनं नाम । अविमुक्तमाहात्म्यं नाम । नन्द्युपाख्यानम् । नन्द्यभिषेको नाम । नन्द्युपाख्याने नन्दिविवादः । नीलकण्ठोपाख्यानम् । त्रिपुरवधोपाख्यानम् । त्रिपुरदाहो नाम । ब्राह्मणमाहात्म्यम् । योगविधिकथनं नाम । इति श्रीसनत्कुमारप्रोक्तं समाप्तम् ।

No. 238. सनत्कुमारसंहिता . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 84. Lines, 5 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1935. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ श्रीसनत्कुमारसंहितायां पटल लिख्यते (?) ।

श्रीसनत्कुमार उवाच ।

भो ब्रह्मन् ब्रह्मतत्त्वज्ञ ब्रह्मज्ञानविशारद ।

त्वत्तोऽहं श्रोतुमिच्छामि रहस्यं परमाद्भुतम् ॥ इत्यादि ।

End. युष्माकं चैव संसिद्धिर्भविष्यति न संशयः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां सदाशिवसनकसंवादे पञ्चविंशः पटलः ॥ * ॥ संवत् १९३५ ॥

विषयः । अत्र पटलाः पञ्च वर्त्तन्ते तद्यथा ॥ १ ॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां शौनकसदाशिवसंवादे २१ शः पटलः ॥ २ ॥ इति श्रीस० सं० सदाशिवसनत्कुमारसंवादे २२ शः पटलः ॥ ३ ॥ इति श्रीस० सं० सदाशिवसनकसंवादे २३ शः पटलः ॥ ४ ॥ इति श्रीस० सं० २४ शः पटलः ॥ ५ ॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां सदाशिवसनकसंवादे पञ्चविंशः पटलः ॥

No. 239. सन्धिटीका (संक्षिप्तसारीया) . By वंशीवदनः . Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 13 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā *viâ* Aṇḍāl Çrī Murāri Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो विघ्नेश्वराय ।

रामं नत्वा गुरुं तेषां मतान्यालोक्य यत्नतः ।
संक्षिप्तसारटीकायां नवकार्थं प्रकाश्यते ॥
ग्रन्थारम्भे सकलशिष्टैकवाक्यतया विधेयत्वेन परिप्राप्तम् । इत्यादि ।

End. सर्व्वमनुकरणेनेति सन्धिः अन्यथा सन्देहः स्यात् । नित्यसन्धिर्बहुत्वसिद्धत्वात् विकल्पोदाहरणमाह किं धनेन इत्यादि ॥ • ॥

Colophon. श्रीवंशीवदनं विशिष्टनयनं विद्वज्जनप्रीणनं
स्तुते रायमती सती मतिमती श्रीमान् वशिष्ठः स्वयम् ।
व्याकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते
गोयीचन्द्रकृते तु तद्विरचिते पादोऽयमादिर्गतः ॥
श्रीराधाकृष्णः ॥ * ॥

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सन्धिपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 240. सभाकौस्तुभः . By रामनारायणमित्रदासः . Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 143. Lines, 9 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil, District Ḍhākā, Bābu Yogindramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. या शब्दशक्तिरत वाचकवाच्यरूपा
ज्योतिर्मयी त्रिगुणया विदधाति मूर्त्या ।
श्रीरामनारायणमित्रदासः
सानन्दमुन्मथ्य सुकाव्यसिन्धुम् ।
स्फुरत् सभाकौस्तुभमुत्तमं मुदा
सतां मुदे स प्रकटीकरोति ॥
नानाकाव्यविचारचारुचतुरैर्धीरैरुदारैः समम्
सत्काव्यानि विचार्य्य पद्यनिचयैः प्रोद्यत्सभाकौस्तुभः ।
विश्वामित्रकुलोद्भवेन सहसा सन्नीतिविस्फूर्जित-
स्तेनायञ्च मया कयापिच हरौ भक्त्या समुन्नीयते ॥
आदिष्टोऽस्मि सकलजलधिवेलावलयितेनावलये तिलकायमाननिखिल-

भूपालमौलिमालामिलन्मुकुटतटनटन्मणिमरीचिमञ्जरीपुञ्जपिञ्जरितमञ्जुपादाम्बुज दिल्लीश्वरालमगीरश्रीमदोरङ्गजेवसाहा-देव-गौड़राज्यसाम्राज्याभिषिक्तेन करालकलिकालकालकरालकवलितदैन्यदावानलदह्यमानजगतीपीयूषधाराधरेण प्रचण्डभुजदण्डचण्डिमाकर्णकुण्डलितकोदण्डहिण्ड्यमानकाण्डप्रकाण्डताण्डवसमुत्सारितवैरिनिकरेण शौर्य्यौदार्य्यधैर्य्यदयादाक्षिण्यविनयाद्यनेकगुणगरिमसमुपचितसत्कीर्त्तिकर्पूरपूरपूरिताखिलदिङ्मण्डलेन विचित्रचित्रगुप्तादिविविधानवद्यविद्याविद्याधरीविहारागारोत्तरराढ़ीय-कायस्थकुलतिलकातिशयसहृदयहृदयकुशेशयप्रकाशनमित्र-मित्रवंशसदृशपवित्रविश्वामित्रगोत्रप्रवरवङ्गेश्वरश्रीमत्श्रीहरिनारायणरायसदीश्वरेण यथावत् सामात्यवरानवरतश्रुतिस्मृतीतिहासपुराणादिसकलशास्त्रव्याख्याविचक्षणानुक्षणपरीक्षणनिपुणा ... ... तेषां भवतीति नीतिप्रभृतिसकलशास्त्राणां सारमाकलय्य सभाप्रस्तावोपयोगिसंग्रहमेकं विरचयेति मङ्गलादिमयूखैः मया सभाकौस्तुभः समुन्नीयते ॥ इत्यादि

End. प्राणः प्राणभृतामन्नमन्नं लोकोऽभिधावति ।
अन्नप्रसादात् सौकर्य्यं जीवितं प्रतिभा सुखम् ॥
तुष्टिः पुष्टिर्बलं मेधा सर्व्वमन्ने प्रतिष्ठितम् ।
लौकिकं कर्म्म यद्वृत्तौ स्वगतौ यच्च वैदिकम् ॥
कर्म्मापवर्गे यच्चोक्तं तच्चाप्यन्ने प्रतिष्ठितम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदर्पनारायणरायसमुन्नीतसभाकौस्तुभे द्रव्यगुणमयूखः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु शाकेन्दुखाभ्रसप्ततुरगै(?)र्मासे तुलाराशिके नत्वा शम्भोः पदद्वयं लिपिरियम् ॥

विषयः । मङ्गलादिनिरूपणम् । धर्म्मादिनिरूपणम् । पातकादिनिरूपणम् । पण्डितादिप्रशंसा । गुणप्रशंसा । दुर्जनादीनां निन्दा । याचकनिन्दा । दरिद्रनिन्दा । मूर्खादीनां निन्दा । सदाचारादिनिरूपणम् । उपदेशादिकथनम् । रसादिनिरूपणम् । अलङ्कारनिरूपणम् । सम्भोगशृङ्गारादिकथनम् । तथा विप्रलम्भशृङ्गारादिकथनम् । राशिनक्षत्रादिनिरूपणम् । मृत्युयोगादिकथनम् । द्रव्यगुणादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 241. समयाचारतन्त्रम् . Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pākuḍiyā, District Rājsāhi, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ परदेवतायै नमः । श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् सर्व्वदेवेश चित्स्वरूप सदाशिव ।
कथितं सर्व्वतन्त्रेषु त्रैपुरं ज्ञानमुत्तमम् ॥
शिवशक्त्यात्मकं यत्तु समयाख्यं परात्परम् ।
परं ब्रह्मेति विख्यातं सर्व्वशास्त्रेषु गोपितम् ॥
अन्यत् किञ्चित्ततो नास्ति निश्चितं मनसि प्रभो । इत्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । १ मे पटले नित्यानन्दज्ञानादिकथनम् । २ ये रहस्ययोगादिकथनम् । ३ ये परमाविद्यावीजादिकथनम् । ४ र्थे विद्यासाधनादिप्रकारः । ५ मे पूजारहस्यादिकथनम् । ६ छे मुद्रादिकथनम् । ७ मे कुण्डहोमसाधनादिप्रकारः । ८ मे वीजादिसाधनप्रकारः । ९ मे भावनिर्णयश्च । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 242. सर्व्वसाधारणप्रमाणतत्त्वम् . Substance, palm-leaf, $10 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 34. Lines, 3 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Āḍāihājār, District Ḍhākā, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkārā. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ सर्व्वसाधारणप्रमाणतत्त्वम् ।
मरणादेरकर्त्तव्ये संयोगो यस्य नाग्निना ।
दाहादूर्द्ध्वमशौचं स्याद् यस्य वैतानिको विधिः ॥
प्रक्षिप्याग्निं स्वदारेषु परिकल्प्य द्विजं तथा ।
प्रविशेत् कार्य्यवान् ... ... व्यर्थेव न चिरं क्वचित् ॥
रात्रावेव समुत्पन्ने मृते ... ... सूतके ।
पूर्व्वमेव दिनं ग्राह्यं यावन्नैवोदितो रविः ॥
उदिते तु यदा सूर्य्ये नारीणां दृश्यते रजः ।
जननं वा विपत्तिर्व्वा यस्या ... ... शर्व्वरी ॥ इत्यादि ।

End. नोपतिष्ठति यः पूर्व्वां नोपास्ते यश्च पश्चिमाम् ।
स शूद्रवत् वहिष्कार्य्यः सर्व्वस्माद् द्विजकर्म्मणः ॥
अर्द्धान्तयो हि यो विप्रः क्षालयेच्चरणद्वयम् ।
तज्जलं पितृमुखे दद्यात् आत्मानं नरकं व्रजेत् ॥ (?)
सन्ध्या येन न विज्ञाता सन्ध्यां येनाप्युपासते ।

जीवन्नेव भवेच्छूद्रो मृतः स चाभिजायते ॥
ॐकारोच्चारणाद्दोषात् शालग्रामशिलार्चनात् ।
ब्राह्मणीगमनाच्चैव शूद्रश्चाण्डालतां व्रजेत् ॥
... ... ।
सङ्कल्पो नैव कर्त्तव्यो मन्मये च कदाचन ॥
गृहीत्वौदुम्बरं पात्रं वारिपूर्णं गुणान्वितम् ।
दर्भत्रयं साग्रलूनं फलपुष्पसमन्वितम् ।
जलाशयारामकूपे संकल्पः पूर्व्वदिङ्मुखः ॥

Colophon. (समाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।)

विषयः । चूड़ोपनयनकालनिरूपणम् । पिण्डदानकाले रजस्वलायाः कर्त्तव्यनिरूपणम् । श्राद्धविघ्नप्रमाणकथनम् । सपिण्डीकरणात् परं मासिकानामकर्त्तव्यत्वकथनम् । तिलदानविधिः । सौरसावनादिकालनिरूपणम् । पक्षश्राद्धादिविधिः । तिथिविशेषे कुष्माण्डादिनिषिद्धवस्तुनिरूपणम् । आचमनादिनिरूपणम् । चौरकर्म्मविधिः । भूम्यादिदाने फलविशेषकथनम् । रविसंक्रमणादिनिरूपणम् । नवान्नकालनिरूपणम् । सापिण्ड्यविचारः गोत्रप्रवरपितृमातृबन्धुनिरूपणम् । पूजाविधानम् । अग्नेर्नामकरणम् । चरणक्षालनविधिः । शूद्राणां शालग्रामादिपूजानिषेधकथनम् । सङ्कल्पपात्रनिर्णयश्चेति ॥

No. 243. सर्व्वानुक्रमणीवृत्तिः . By षड्गुरुशिष्यः . Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 102. Lines, 13 on a page. Extent, 3,340 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1830. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीक ऋकसंख्या ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा ऋगंशबाहुल्यादृग्वेदः । इत्यादि !

End. ब्राह्मणारण्यकसूत्रगृह्यचतुर्थारण्यकेषु तु । प्रत्यध्यायसमाप्तावपि द्विर्वचनं दृष्टं वागुदिता भवति भवतीत्यादि ।

Colophon. इति षड्गुरुशिष्यविरचिता सर्व्वानुक्रमणीवृत्तिः समाप्ता ॥ शुभमस्तु । संवत् १८३० ।

विषयः । ऋग्वेदीयसर्व्वानुक्रमव्याख्या ।

No. 244. साङ्कर्षकाण्डभाष्यम् . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 87. Lines, 9 on a page. Extent, 1,957 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1864. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

एवं द्वादशभिरध्यायैः प्रकृतिविकृतिभेदेन कतिपयान् न्यायान् संशोध्य तैरेव न्यायैरितस्ततो विप्रकीर्णान् वेदवाक्यार्थानैदम्परेण सम्यङ्निष्कृष्य-निर्णेतुमेषा चतुरध्याय्यारभ्यते । इत्यादि ।

End. जैमिनेर्विमलसूक्तितटिन्यां
मग्नमाप शुचितां मम चेतः ।
तेन खेलतु पिनाकिपदाब्जे
येन जन्मनिवहो न पुनः स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीसाङ्कर्षे भट्टदीपिकायां षोड़शस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ * ॥ संवत् १८६४ ।

विषयः । भाट्टदीपिकाख्य मीमांसाग्रन्थस्य साङ्कर्षकाण्डस्य व्याख्यानम् ।

No. 245. सारावली, By नारायणवन्द्योपाध्यायः . Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Bramhanārāyaṇa Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणम् ।

श्रीरामं जगतामीशं प्रणम्य तस्य तुष्टये ।
सारावलीं प्रतनुते श्रीलनारायणः सुधीः ॥
वृद्धिरादैजाराल्लैजैचोऽचः । अचः स्थाने आत् ऐच् आर् आल् एच् ऐच् इत्येते आदेशा वृद्धिः परिभाष्यन्ते । अ इ उ ण ऋ ऌ क ए ओ ङ ऐ औ च प्रत्याहारार्थोऽयं निर्देश स्तेनाजित्यनेन अ इ उ ऋ ऌ ए ऐ ओ औ ऐजि × × एवमन्ये। प्रत्याहारेषु च ह्रस्वोक्त्या दीर्घोऽपि गृह्यते। इत्यादि ।

End. धातोस्तु । सुनाधिका सुपादिका
त्यतनोस्तु । इहत्यिका दाक्षिणात्यिका

स्त्रीनियतस्याच्च । खट्विका खट्वाका ।

Colophon. इति श्रीनारायण-वन्द्योपाध्यायकृतौ सारावल्यां तद्धितपादः समाप्तः ॥

No. 246. साहित्यरत्नाकरः. Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā grāma *viâ* Aṇḍāl, Bābu Yatīndranātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीरामचन्द्राय नमः ।

आलिङ्ग्य गाढ़मुदरं पितुरर्द्धजाने
रत्सङ्गवर्त्त्यवतु वालगजाननो नः ।
यत्कुम्भयोर्गिरिसुताकुचपार्श्वभाजोः
स्तन्यं पिपासति गुहस्त्रिभिराननाब्जैः ॥
श्रेयो मे विदधातु शारदशशिश्रीभासुरा भासुरा
धारासारनिवासकारिमधुरव्याहारिणी हारिणी ।
मुक्ताभूषणपोषणस्मितलवश्रीसाधुना साधुना
लावण्येन निजेन निर्जितवती रम्भावती भारती ॥
नुमः स्तुमः कर्द्दमदुर्द्दमाम्बुधिप्रनष्टचेष्टाखिलजन्तुसन्ततिम् ।
सोयं स्वप्रतिभादृषन्निकषणप्रोद्दीप्तषड्दर्शनी-
रत्नसङ्मयकन्धरो यदनुजो रामाङ्कयः पण्डितः ।
तस्मात् पर्व्वतनाथसूरिजलधेः श्रीमल्लमम्बोविय-
द्गङ्गासङ्गजुषो लसद्गुणमणेर्यस्योदयस्चन्द्रवत् ॥
सोऽहं धर्म्मसुधीर्गवां विलसितैः कर्त्तुं रसालंक्रिया
संस्फुर्त्तिं समुदञ्चयेयमधुना साहित्यरत्नाकरम् । इत्यादि ।

End. अत्र निजकुलकूटस्थस्य मार्त्तण्डस्य पुनःपुनर्मण्डलभेदो माभूदित्यभिसन्धानात्मकस्यामरद्विषदमारणकारणस्यार्थस्य गूढ़त्वाद्गाम्भीर्य्यम् । उक्तोदाहरणान्येव सौशब्दस्योदाहरणानि द्रष्टव्यानि ।

एवं सूक्ष्मधियां मार्गमाश्रित्योदाहृतं मया ।
माधुर्य्यौजःप्रसादास्तु सौशब्देन समन्विताः ॥
गुणाश्चत्वार एवैते मम सूक्ष्मतरेक्षितुः ।
चय एवेति वात्यर्थं मनसे रोचते मतम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमत्त्रिभुवनपवित्रचरितगोत्रावतंस-वाराणसीवंशपद्माकरप्रभातभानुना पर्ष्वनाथसूनुना सकलकलाविज्ञानवता धर्म्मसंख्यावता विरचिते श्रीरघुकुल-तिलकगुणमणिधामनि साहित्यरत्नाकरनामन्यलङ्कारशास्त्रे गुणनिरूपणं नाम पञ्चमस्तरङ्गः ॥ अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । १ मे तरङ्गे ग्रन्थारम्भसमर्थनादिः । २ ये तरङ्गे वाचकशब्दार्थादिनिरूपणम् । ३ ये तरङ्गे लक्ष्यशब्दादिनिरूपणम् । ४ र्थे तरङ्गे व्यञ्जकशब्दार्थादिनिरूपणम् । ५ मे तरङ्गे गुणनिरूपणम् ॥

No. 247. सिद्धिखण्डः (मन्त्रसारीयः) . By नित्यनाथसिद्धः . Substance, country-made paper, 17 × 6 inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1876. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीरामाय नमः । अथ गुटिका लिख्यते ।
सर्व्वविद्यासाधनं । अथ सकलजनवश्य होइ ऐकचित्त मन्त्र जपिए वीसह आरवार देवदार चन्दन वरकी जर पानीसौ वाटिए विभूति सैं। संयुक्त कै माथे तिलक करै तौ सर्व्वजन वश्य होय । पथरसगाकी जर पुष्यनक्षत्रमो लिजै अरुणद्रवन्ती लीजै अरजौकी जर लीजै ॥ इत्यादि ॥

End. ॐ नमः ह्रूं ह्रां ह्रीं टः ठः फ ढ़ स्वाहा जहा कौ चलै तहा कौ यह मन्त्र पढ़ी लेइ । श्रीनित्यनाथो जयति ।

Colophon. इति श्रीपार्व्वतीपुत्र-नित्यनाथ-विरचिते सिद्धिखण्डे मन्त्रसारे अमृतसञ्जीवनीनाम सप्तम उपदेशः सम्पूर्णः । समाप्तम् । शुभमस्तु मङ्गलं दद्यात् । संवत् १८७६ ।

विषयः । आकर्षणी-वशीकरणी-मोहकारिण्यमृतसञ्चारिण्यादिमन्त्राः । तत्तन्मन्त्रसाधकद्रव्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 248. सुभाषितम् . Substance, country-made paper, 7 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

ध्येयं सदा परिभवघ्नमभीष्टदोहं
तीर्थास्पदं शिवविरिञ्चिनुतं शरण्यम् ।
भृत्यार्त्तिहं प्रणतपालभवाब्धिपोतं
वन्दे महापुरुष ते चरणारविन्दम् ॥
यतो यतो निवर्त्तन्ते विमुच्येत ततस्ततः ।
एकधर्म्मो नृणां क्षेमशोकमोहभयापहः ॥
अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः पितृयज्ञश्च तर्पणम् ।
दैवहोमं बलि × × × पूजनम् ॥ इत्यादि ॥

End. ताम्बूलं कटुतिक्तमिष्टमधुरं क्षारं कषायान्वितम्
वातघ्नं कफनाशनं क्रमिहरं दुर्गन्धि × नाशनम् ।
× × × × × कामाग्निसन्दीपनं
ताम्बूलस्य चयोदश गुणा स्वर्गेऽपि ते दुर्लभाः ॥ (?)
× × × × ×
त्यक्त्वा सुदुस्त्यजसुरेप्सितराज्यलक्ष्मीम्
धर्म्मिष्ठ आर्य्यवचसा यदगादरण्यम् ।
मायामृगं दयितयेप्सितमन्वधावत्
वन्दे महापुरुष ते चरणारविन्दम् ॥

Colophon. इति श्रीसुभाषितम् सम्पूर्णम् । श्रीमते रामानुजाय नमः । रामः ।

विषयः । नानाविषयकश्लोकसङ्ग्रहः ।

No. 249. सुभाषितसारसङ्ग्रहः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 15 on a page. Extent, 576 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सुभाषितसारसंग्रहारम्भः । तत्रादौ मङ्गलम् ।
चलत्कर्णानिलोद्धूतसिन्दूरारुणिताम्बरः ।
जयत्यकाले विसृजन् सन्ध्यामिव गजाननः ॥
वामाङ्गीकृतवामाङ्गः कुण्डलीकृतकुण्डलिः ।

आविरस्तु पुरोवास्तु भूतिभूत्यम्बराम्बरम् । इत्यादि ।

End. दशमद्वारमार्गेण लक्ष्यं प्राप्य ततः परम् ।
द्वाविंशत्तत्वसंयुक्तः परमात्मनि लीयते ।

Colophon. इति सुभाषितसारसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । प्रसङ्गोपक्रान्तश्लोकानां सारसंग्रहः ॥

No. 250. सूक्तप्रतीकम् . Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 15 on a page. Extent, 1,640 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अग्निमीड़े इति नवर्चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः ॥ अग्निर्देवता गायत्रीच्छन्दः ॥ इत्यादि ।

End. तृतीयायास्त्रिष्टुप् शिष्टानां तिसृणामनुष्टुप् ।

Colophon. इति अष्टमाष्टके अष्टमोध्यायः ॥ इति दशमं मण्डलम् ।

विषयः । ऋग्वेदोक्त ऋचां प्रतीकादिनिरूपणम् ।

No. 251. सूर्य्यपञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 5 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ श्रीशैलशिखरासीनं भैरवीपतिमीश्वरम् ।
भैरवं चन्द्रमुकुटं गणगन्धर्व्वसेवितम् ॥
पन्नगाभरणोपेतं जटामुकुटमण्डितम् ।
भस्माङ्गरागधवलं सूर्य्यं + + + + ॥
+ + + + +
गङ्गाधरं प्रसन्नास्यं हसिताननपङ्कजम् ।
नन्दिरुद्रार्चितं शम्भुं दृष्ट्वा प्रोवाच भैरवी ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव महादेव भक्तानामभयप्रद ।

त्वं शिवः परमेशानस्त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥

+ + + +

वद शीघ्रं दयासिन्धो पञ्चाङ्गं पूर्व्वसूचितम् ।

देवदेवस्य सूर्य्यस्य + + + + + ॥ इत्यादि ।

End. अदातव्यमभक्ताय दातव्यञ्च महामुनिम् ।

गुह्या तिगुह्यगोप्त्रीत्वं सूर्य्यपञ्चाङ्गमुत्तमम् ॥

सर्व्वदा सर्व्वथा गोप्यं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥

Colophon. इति श्री रुद्रयामले तन्त्रे देवीरहस्ये परमादीपिकायां श्रीभगवत्सूर्य्यपञ्चाङ्गं समाप्तम् ॥

विषयः । रुद्रयामालतन्त्रीय-देवीरहस्यान्तर्गतम् श्रीसूर्य्यदेवस्य पटल-पूजापद्धति-सहस्र-नाम-कवच स्तवराजात्मकपञ्चाङ्गम् ।

No. 252. सूर्य्याथर्व्वशीर्षम् . Substance, country-made paper, 4 × 2 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 35 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ॥

सूर्य्याथर्व्वशीर्षं व्याख्यास्यामः ॥ ब्रह्मा ऋषिः । गायत्रीच्छन्दः । आदित्यो-देवता हंसाग्निनारायणयुक्तं बीजम् ॥ इत्यादि ।

End. त्रिकालं जप्त्वा ऋतुशतफलं प्राप्नोति हस्त आदित्यो जपति । स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

Colophon. श्री सूर्य्याथर्व्वशीर्षं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीसूर्य्यनारायणस्तुतिः ॥

No. 253. सौरसूक्तम् . Substance, country-made paper, 5 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 88 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

उदुत्यमिति त्रयोदशर्चस्य सूक्तस्य कण्वः प्रस्कण्व ऋषिः सूर्य्योदेवता नवाद्या गायत्र्योऽन्त्यास्त्रतस्रोऽनुष्टुभः ॥ इत्यादि ।

End. सूर्य्यस्यैव सायुज्यं स्वरूपतां सलोकतामश्नुते । नमः शौनकाय । नमः शौनकाय । सौरः समाप्तः ।

विषयः । भगवत्सूर्य्यनारायणस्तुतिविषयकं सूक्तम् ।

No. 254. स्तवामृतलहरी . By विश्वनाथचक्रवर्त्ती . Substance, country-made paper, 12 x 6 inches. Folia, 37. Lines, 12 on a page. Extent, 1,300 clokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Seyādasol. Çrī Candrānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

संसारदावानललीढलोक-
त्राणाय कारुण्यघनाघनत्वम् ।
प्राप्तस्य कल्याणगुणार्णवस्य
वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम् ॥
महाप्रभोः कीर्त्तन-नृत्य गीत-
वादित्रमाद्यन्मनसो रसेन ।
रोमाञ्च-कम्पाश्रुतरङ्ग-भाजो
वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम् । इत्यादि ।

End. नन्दसूनो कृष्ण गोविन्द दृश मयि दिश मयि ।
निजकृपया मां जीवय मन्दस्मितसुधया ॥
पीतवसन मम कलय मनो
नवनीलनलिनकमनीयतनो ।
वल्लवनगरावतंस विभो
वल्लभं मामुररीकुरु भोः ॥ * ॥

Colophon. समाप्तेयं स्तवामृतलहरी ।

विषयः । गुरुदेवाष्टकादिः । गुरुचरणस्मरणाष्टकम् । नरोत्तमप्रभोरष्टकम् । लोकनाथ प्रभोरष्टकम् । शचीनन्दनविजयाष्टकम् । स्वरूपविलासामृतम् । मदनगोपालदेवाष्टकम् ।

अनुरागवल्ली । राधिकाध्यानामृतम् । रूपचिन्तामणिनिरूपणम् । सङ्कल्पकल्पद्रुमकथनम् । सुरतकथामृतकथनम् । कृष्णस्तवादिश्चेति ।

No. 255. स्नेहमालिका . Substance, English paper, 16×4 inches. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ḍhākā Paṭuāṭuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
अथ ज्वरस्य स्नेहमाह ।
अगुर्व्वेला हरिद्रे द्वे मुर्व्वा मुस्तकरेणुकम् ।
कटुकं मधुकं रास्ना चन्दनं शतपुष्पकम् ॥ इत्यादि ।

End. अग्निञ्च कुरुते दीप्तिं स्त्रीणां स्तन्यविशेषणम् । भद्रोत्कटाद्यं घृतम् ॥

Colophon. इति स्नेहमालिकायां बालरोगाधिकारः ।
समाप्तेयमायुर्व्वेदसंग्रहीता स्नेहमालिकानाम्नी पुस्तिका ॥ * ॥

विषयः । नानाविध घृततैलादिकरणप्रकारादिकथनम् ॥

No. 256. स्मृतिकल्पद्रुमः राधावल्लभ कविवागीशः . Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1712. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā grāma Dakṣiṇakhaṇḍa, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीरामः ।
स्मृतिकल्पद्रुमाख्यानं ग्रन्थं प्राकृतभाषया
कुरुते कविवागीशो राधावल्लभसंज्ञकः ॥
সর্ব্বত্র শুচি তৎকালজীবী পুরুষাদি কর্ম্মাধিকারী হয়। অতএব প্রথমে শুদ্ধি নির্ণয় করিতেছি।

End. অপর অসমান জাতির তর্পণ না করিবেক। কিন্তু ভীষ্মের তর্পণ করিবেক ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमुकुन्दमिश्रतनूद्भव-कविवागीश-श्रीराधावल्लभशर्म्मविरचिते स्मृतिकल्पे श्राद्धमञ्जरी समाप्ता ॥ * ॥

द्वादशाब्धीन्दुशकाब्दे मिते भानौ गते शुचौ ।
श्रीमद्द्विजो उमाकान्तशर्म्मा प्रालिखच्छ्राद्धमञ्जरीं ॥

विषयः । प्रथमा शुद्धिमञ्जरी । तत्र शुद्ध्यादिव्यवस्था । द्वितीया प्रायश्चित्तमञ्जरी । तत्र प्रायश्चित्तादिव्यवस्था । तृतीया तिथिमञ्जरी । तत्र तिथ्यादिव्यवस्था । चतुर्थी श्राद्धमञ्जरी । तत्र श्राद्धव्यवस्थादिरिति ।

No. 257. स्मृतिसंक्षेपः . By नरोत्तमदेवशर्म्मा . Substance, country-made paper, $12 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Royāil grāma, Bābu Yogīndramohana Rāya Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायैः ।
अज्ञानतिमिरध्वंसि संसारार्णवतारकम् ।
मुक्तिप्रदं पदं यस्य नत्वा संगृह्यते मया ॥
चूर्णकेन सुबोधेन नरोत्तमद्विजेन वै ।
कथ्यते स्मृतिसंक्षेपो गृह्णन्तु द्विजसत्तमाः ॥ अथाशौचसंक्षेपः । इत्यादि ॥

End. कुलटा-षण्ढातिरिक्तदुष्कृतकर्म्मणोऽपि अयाचिताहृतं ग्राह्यं ॥ * ॥

Colophon. इति स्मृतिसंक्षेपेऽशौचव्यवस्था समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । संक्षेपेणाशौचव्यवस्थादिकथनं ।

No. 258. स्मृतिसंक्षेपसारः . By रमाकान्तचक्रवर्त्ती . Substance, country-made paper, 17×3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṃkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणत्य कालीचरणारविन्दम्
ज्ञात्वाच तत्वस्य स्मृतेर्विशेषम् ।
वक्ष्यामि पुत्रस्य सुबोधहेतुम्
संक्षेपसारं खलु बालबोध्यम् ॥
अथोद्वाहस्मृतिसंक्षेपसारो निरूप्यते । अत्रोद्वाहलक्षणं यथा ॥

भार्य्यात्वसम्पादकग्रहणं विवाहः । तद्ग्रहणञ्च उत्सर्गानन्तरं वरस्य ममेयमिति ज्ञानरूपम् । तस्य समवायविषयताभ्यां सम्बन्धाभ्यां वरकन्ययोः सत्त्वाद् वरकन्ययोर्विवाह इति प्रतीतिरुपपद्यते । तस्य स्वीकाररूपज्ञानविशेषस्य समवायविषयतयोर्भेदाद्वरकन्ययोर्विवाहकर्त्तृत्वकर्म्मत्वे । अतएव कन्यापुत्र-विवाहेष्विति संगच्छते । इत्यादि ॥

End. मातृबन्धुसन्निपातव्यवस्था । एकतो मातृ-मातामही-तत्पितृ पितामह-प्रपितामहाः । अन्यतोऽपुत्रा मातामहीभगिनी तदा तत्पुत्रयोग्यतामवलम्ब्य तन्मातामह-प्रमातामह वृद्धप्रमातामहानां प्रत्येकं सन्ततिः पञ्चमीपर्य्यन्ता बन्धुकन्यादिकाः पञ्च वाधस्तना त्रिगोत्रान्तरिता नोद्वाह्याः ।

... ...

यदा तु पितामहीभ्रातापि नास्ति तदा तयोर्योग्यतामवलम्ब्य बन्धुपितामह-प्रपितामहानां प्रत्येकं सन्ततिः × × पर्य्यन्ता बन्धुभगिन्यादयः पञ्च वा त्रिगोत्रान्तरिता नोद्वाह्याः ॥

Colophon. इति मधुसूदनभट्टाचार्य्यात्मज श्रीरमाकान्तचक्रवर्त्ति-निरूपिते स्मृतिसंक्षेप-सारे सम्बन्धः पञ्चविध इत्यादि बन्धुसन्निपातान्तविवेचनं समाप्तम् ॥

विषयः । उद्वाहलक्षणम् । तत्र कन्यादानाधिकारिक्रमकथनम् । कन्याविवाहकालनिरूपणम् । गोत्रनिरूपणम् । कन्योत्सर्गवाक्ये प्रवराद्युल्लेखस्य कर्त्तव्यत्वकथनम् । यजुर्वेदिनां सामगेय-कन्यादानोत्सर्गपूर्व्वकमग्निस्थापनादिविवेचनम् । सपिण्ड-समानोदक-सगोत्र समानप्रवर-बान्धवभेदात् पञ्चविधसम्बन्धनिरूपणञ्च ।

No. 259. स्वत्वविचारः . Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāra-grāma Kurāṇa, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरिः पातु ।

स्वत्वं तावत् स्वत्वमुत्पन्नं विनष्टं तवस्वं ममस्वं देवस्वं ब्रह्मस्वमित्यादि-प्रतीतिसिद्धं पदार्थान्तरम् । तच्च वृत्तिनियामकविशेषेण सुवर्णादिनिष्ठं स्वर्णे-स्वत्वमिति प्रत्ययात् निरूपकत्वाख्यविशेषणताविशेषेण च स्वामिनिष्ठम् । अत्रास्य पुरुषस्य स्वत्वमिति प्रत्ययात् । नचैवमस्मिन् एतद्द्रव्यस्वामित्वमेतद्द्रव्यपति-त्वमिति कथं स्यात् निरूपकतासम्बन्धस्य वृत्त्यनियामकत्वात् । निरूपकता

सम्बन्धस्यापि प्रकृतिवृत्तिनियामकताभ्युपगमे अस्मिन् पुरुषे एतद्द्रव्यस्वामित्वमिति प्रतीतेर्दुर्व्वारत्वादिति वाच्यं। इत्यादि ॥

End. केचित्तु जलप्रक्षेपप्रतिपत्तिरूपपिण्डपितृयज्ञवत् सर्व्वमेव श्राद्धं होमरूपमेव अग्नौ करणहोमस्यान्नोत्सर्गादेश्च तदङ्गत्वादित्याहु। तदसत् अन्नोत्सर्गस्यैव श्राद्धत्वस्य सकलतान्त्रिकसिद्धस्यासति बाधके त्यागानौचित्यादिति दिक् ॥

Colophon. इति त्यागस्वरूपनिरूपणम्। स्वत्वविचारः समाप्तः।

हेरम्ब-सूर-कमलापति-शङ्करोमा-वाणी-रमाभयवरप्रदकालिकानाम्।
पादाम्बुजानि सुरदानवसेवितानि कुर्व्वन्तु शं प्रणमतो मम दैन्यभाजः ॥
यास्यति जलधरसमय स्तवापि च सम्पद्भिर्लघीयसी भविता।
तटिनि तटद्रुमपातनपातकमेकं चिरस्थायि ॥
सुरहर रम्भनसमये मा रण सुरलीमहो मधुराम्।
नीरसमेघे रसतनुतां कृशतनुतां कृशानुरेति ॥

विषयः। स्वत्वस्य विचारः। पुत्रस्वत्वकथनम्। दम्पत्योः पारस्परिकस्वत्वकथनम्। विषयादीनाञ्च स्वत्वकथनं त्यागस्वरूपकीर्त्तनञ्च।

No. 260. स्वधर्म्मामृतसिन्धुः By श्रीशुकसुधीः. Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 245. Lines, 10 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1934. Place of deposit, Hātuā, Koyeladeva Maṭha. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमन्निम्बार्काय नमः।

श्रीनिम्बार्कं नमस्कृत्य सम्प्रदायानुसारतः।
स्वधर्म्मामृतसिन्धुर्वै क्रियते शास्त्रमानतः ॥

शब्दानुमानोपमानप्रत्यक्षैतिह्यार्थापत्त्याख्यानि षट् प्रमाणानि। तत्रार्थापत्त्युपमानयोरनुमाने ऐतिह्यवाक्यस्य चाप्तवचनत्वाच्छब्देऽन्तर्भावः। प्रत्यक्षानुमानयोः क्वचिद्व्यभिचारदर्शनेन स्वतन्त्रप्रमाणत्वाभावाच्छब्दानुसारित्वांशेन प्रमाणत्वेऽपि मुख्यं प्रमाणं शब्दः। अतएव भाष्यकारेण वेदान्तकौस्तुभे वेदैकप्रमाणकं ब्रह्मेति सुदृढं स्थापितम्। ब्रह्मप्राप्त्युपायभूतस्वधर्म्मनिश्चयोऽपि वेदात् तदर्थप्रतिपादकाच्च शास्त्रात् कर्त्तव्यः।

तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्य्याकार्य्यव्यवस्थितौ।
ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म्म कर्त्तुमिहार्हसीति भगवद्वचनात् ॥

मूलस्कन्धमया वेदा पञ्चरात्रञ्च यत्परं ।
अन्यच्च यत्परं ग्राह्यं शास्त्रं नान्यद्दृढं पुनरितिभारद्वाजसंहितोक्तेः ॥
ऋग्यजुःसामाथर्व्वाणश्च भारतं पञ्चरात्रकं ।
मूलरामायणञ्चैव शास्त्रमित्यभिधीयते ॥ इत्यादि ।
इति प्रमाणनिर्णयः । इति स्वधर्म्मामृतसिन्धौ प्रथमस्तरङ्गः ॥

End. एवं धर्म्मैर्मनुष्याणामु ... चात्मनिवेदिनाम् ।
मयि संजायते भक्तिः कोऽन्योऽर्थोऽस्यावशिष्यते ॥ इति
अर्चितो वन्दितो ध्यातः कीर्त्तितो वा श्रुतोऽपि वा ।
विशिष्टैरविशिष्टैश्च सर्व्वैः प्राप्यो मया श्रुतः ॥
मामपि मद्गतां तेषां रहस्ये संनियोजय ।
गतिर्भव दयासिन्धो दासोऽस्मि तव केशव ॥
श्रीराधां रुक्मिणीं सत्यां गुरुं गुरुपरम्पराम् ।
तदङ्घ्रिदास्यलाभाय भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥

Colophon. श्रीमत्परमवैष्णवाचार्य्य श्रीमद्भगवत्सनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक-श्रीमद्भगवन्निम्बार्क-चरणचिन्तक-श्रीशुकसुधीसंगृहीते स्वधर्म्मामृतसिन्धौ पञ्चविंशस्तरङ्गः ॥
तत्र भाद्रशुक्ला २ रविवासरे संवत् १९३४ शुभं भवतु श्रीहरिगुरुचरण कमलेभ्यो नमः ॥

विषयः । पञ्चविंशतरङ्गात्मकं प्रधानतः श्रीकृष्णस्यैव पूजाप्रवर्त्तकं वैष्णवं शास्त्रमिदम् । तत्र प्रथमे शब्दानुमानोपमानप्रत्यक्षैतिह्यार्थापत्त्याख्यषट्प्रमाणेषु शब्दात्मकं शास्त्रमेव मुख्यं प्रमाणमिति कथनम् । द्वितीये वेदनिदिध्यासनोपासनलक्षणाद्भगवद्ध्यानात् सर्व्वदुःखनिवृत्तिर्भवतीत्यस्य प्रमाणकथनं गुरुभक्तिनिर्णयश्च । तृतीये दीक्षाया ग्राह्यत्वकीर्त्तनं। शिक्षायाः परीक्षायाश्च कालकथनं । अष्टाक्षरादिमन्त्रकथनं । ललाटादिद्वादशस्थानेषु शङ्खचक्राद्यक्षयवकतिलकधारणविधिश्च । चतुर्थे षट्साधननिरूपणं । वैराग्यस्य लक्षणकथनं प्रकारकथनञ्च । उपाध्यायशिष्ययोरुपाख्यानच्छलेन भक्तिमाहात्म्यकथनञ्च । पञ्चमे भगवद्भजने अधिकारिनिर्णयः । षष्ठे सप्तमे च बाह्याभ्यन्तरशुचित्वप्रकारकथनम् । अष्टमे नवमे मुद्रान्यासादिप्रकारनिरूपणम् । पीठादिपूजाविधानञ्च । दशमे वैष्णवस्य कर्त्तव्यनिरूपणम् । एकादशे वैष्णवस्य लक्षणकथनम् । द्वादशे सदाचारविशेषकथनम् । त्रयोदशे चतुर्दशे च एकादश्यादिव्रतविधिः । एकादशीमाहात्म्यकीर्त्तनं । एकादश्यादिव्रतानां कालनिर्णयश्च । पञ्चदशे षोड़शे च मासकृत्यनिरूपणं । अधिकारिनिरूपणञ्च । सप्तदशात् पञ्चविंशपर्य्यन्ते वैशाखादि-चैत्रपर्य्यन्त-द्वादशमासेषु श्रीरामनवमी-जन्माष्टमीप्रभृतिव्रतनिरूपणम् । व्रतानां कालनिरूपणञ्च । तत्र दामोदराष्टकम् ।

अमावस्याकृत्यम् । गोपूजामन्त्रः । यमद्वितीयाकृत्यम् । श्रीकृष्णप्रबोधनादिपूजनविधिः । श्रीराधिकोपाख्यानादिकीर्त्तनञ्चेति ।

No. 261. स्वर्गवादः . Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gāḍuriā, District Barisāla, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
अथ दुःखासंभिन्नादिसुखत्वं स्वर्गत्वं इत्यादि ।

End. प्रेतत्वविमुक्तिं प्रति हेतुत्वमित्येक एव कार्य्यकारणभावो वाच्य इति नव्याः ॥
इति ॥

विषयः । अत्र त्रयो वादार्थाः सन्ति । स्वर्गवादः प्रतिष्ठावादः सपिण्डीकरणवादश्चेति । एषु च स्वर्गनिरूपणं । प्रतिष्ठाविध्यादिकथनं । सपिण्डीकरणविध्यादिकथनञ्च ।

No. 262. हंसदूतटीका . By श्रीरामशङ्करवन्द्यः . Substance, country-made paper, $12\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākula, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Brahma Nārāyaṇa Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः ।
श्रीराम-गुरु-तातान्ह्रिनतः श्रीरामशङ्करः ।
तनोति हंसदूतस्य टीकां श्रीरामसम्मुदे ॥
तत्र धीरपरम्परापरिप्राप्तं मङ्गलमाचरति । दुकूलमित्यादि । दलितहरितालद्युतिहरं दलितं मर्द्दितं च तत् हरितालं चेति दलितहरितालं तस्य द्युतिं शोभां हरतीति वाक्ये हृञोऽवहने इत्यङ् गुणस्तत् दुकूलं पट्टवस्त्रं बिभ्राणो धृतः । भृञ्जो धृतिपुष्ट्योः कर्त्तर्थ-क्रियाफले शानः । इत्यादि ॥

End. मुरारातिक्रीड़ानिविड़घटनारूपसहितः मुरारातेः श्रीकृष्णस्य यत् क्रीड़ानिविड़ं क्रीड़ातिशयः तस्य घटनारूपेण प्रकाशकरूपेण सहितः पूजितः

अयं प्रबन्धः अर्थात् मत्कृतः प्रबन्धः अखिलजगतां वन्द्यः । हितकारिणस्तस्य श्रीकृष्णस्य प्रभोः स्वामिनः अन्तःसान्द्रां अन्तःकरणे निविड़ां प्रमोदलहरीं सन्तोषलहरीं स्रवयतु वर्धयतु । १४२ ।

Colophon. श्रीरामगुरुतानाङ्घ्रिस्मर्त्ता श्रीरामशङ्करः ।
वन्द्यो व्याख्यातवान् हंसदूताख्यं रामसम्मुदे ॥
गोस्वामि श्रीरूपनामा तत्कृतिः प्रेमभक्तिदा ।
सा कृष्णनगरस्थस्य गिरा मया सुबोधिका ॥

विषयः । श्रीरूपगोस्वामिकृतस्य हंसदूताख्यभक्तिरसात्मककाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 263. हनुमत्सहस्रनामस्तोत्रम् . (ब्रह्माण्डपुराणोत्तरखण्डीयम्) Substance, country-made paper, $3\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1818. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

ऋषय ऊचुः ।

ऋष्यमूकं गिरिं प्राप्य सीताविरहकातरः ।
भगवन् किं + + रामस्तत्सर्व्वं ब्रूहि विस्तरम् ॥

श्रीवाल्मीकिरुवाच ।

मायामनुष्यदेहोऽयं ददर्शाग्रे कपीश्वरं ।
हनूमन्तं जगत्स्वामी बालार्कसमतेजसं ॥
सत्वरञ्च समागम्य साष्टाङ्गं प्रणिपत्य च ।
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा हनूमान् राममब्रवीत् ॥

हनूमानुवाच ।

धन्योऽस्मि कृतकृत्योऽस्मि + + + + ।
योगिनामप्यगम्यञ्च संसारभयनाशनम् ॥ इत्यादि

End. ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय प्रत्यहं यः पठेन्नरः ।
ऐहिकामुष्मिकं सोऽपि जायते नात्रसंशयः ॥
स्वाराज्य + + सम्पत्तिदायकं जपतां नृणां ॥

य इदं पठते नित्यं पाठयेद्वा समाहितः ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति वायुपुत्रप्रसादतः ।

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उत्तरखण्डे श्रीरामचन्द्रप्रोक्तं हनूमत्सहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥
मात्राहीनं पदभ्रष्टं यदक्षरसमन्वितम् ।
तत्सर्व्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥
संवत् १८१८ शकाब्द १६८३ ।

विषयः । देवस्य हनूमतः सहस्रनामकीर्त्तनम् ।

No. 264. हनुमद्दुर्गः . Substance, country-made paper, 80 × 3 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1697. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । हनुमद्दुर्गो लिख्यते ॥
अस्य श्री अनन्तघोरप्रलयज्वालाग्निरौद्रस्य वीरहनूमतो असाध्यसाधन-अघोरास्त्रमूलमन्त्रस्य ॥ इत्यादि ।

End. हिं हिं सर्व्वमन्त्रार्थसिद्धिं कुरु कुरु स्वाहा ॥

Colophon. इत्यथर्व्ववेदोक्तं हनुमद्दुर्गं समाप्तम् ॥ गोदातटविलसत्पुण्यसम्भपुरे तुलापुरकारोपनामक-विनायकस्यात्मज-पण्डरङ्गेण लिखितम् ॥ १६९७ शाके ॥

विषयः । वीरत्वसाधनं हनुमतो मन्त्रादिकथनम् ।

No. 265. हरिभक्तिसुधोदयः . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 95. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Royāil, Raghunāthapura grāma, Babu Gouramohaṇa Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
एकं यज्जनयत्यनेकतनुभृत् शस्यान्यजस्रं मिथो ।
भिन्नाकारगुणानि कैश्चिदपि वा नोप्तं न सिक्तं जनैः ॥ इत्यादि

End. य इमं शृणुयाद्भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयं ।
कथयेत् सर्व्वपापौघान्मुक्तो मोक्षं स गच्छति ॥

Colophon. इति श्रीनारदीयपुराणे हरिभक्तिसुधोदये विंशतितमोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायं हरिभक्तिसुधोदयः ॥

विषयः । हरिभक्तिमाहात्म्यम् हरिकथाश्रवणादिफलकथनञ्च ।

No. 266. हेमाद्रिटीका . Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 253. Lines, 10 on a page. Extent, 4,554 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1704. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमद्भवान्यै नमः ।

पृष्ठे कूर्म्मतया चतुर्भुजतया दोर्मण्डले मन्दरं
रुद्धा क्षीरसमुद्रमोषधिभृतं निर्म्मथ्य निष्पादितैः ।
आनीतैरमृतैर्भिषक्तमतया योषित्तया पायितैः
देवानामजरामरत्वमकरोत्तस्मै नमो विष्णवे ॥
हेमाद्रिणा चतुर्वर्गचिन्तामणिविधायिना ॥ इत्यादि

End. स्नेहेति । भृशतरमत्यर्थं । तुशब्दान्न केवलं भृशतररूक्षं प्रलेपादि किन्तु पूर्व्वोक्तमपि यथा योजयेत् ॥ सूत्रस्थानमुपसंहरति समाप्य इति ॥

Colophon. इति हेमाद्रिटीकायामायुर्व्वेदरसायने क्षाराग्निप्रकरणं समाप्तम् । न निरूपितम् । शकाब्दाः १७०४ ॥

विषयः । हेमाद्रिकृतस्य आयुर्व्वेदरसायनाख्य-वैद्यग्रन्थस्य व्याख्यानं ॥

INDEX OF AUTHORS.

नामानि ।	पत्रे ।
अनन्तदेवः (आपदेवसुतः)	१३६
अनन्तभट्टः	५१
अनन्तभट्टः (काश्मीरिकेशवभट्टानुजः)	१७६
आनन्दज्ञानः (अच्युतानन्दस्य शिष्यः)	११७
उवटः (वज्रटपुत्रः)	११४
कमलाकरभट्टः (नारायणभट्टस्य पौत्रः, रामकृष्ण-भट्टस्य पुत्रः)	४५
कलदिवेङ्कटाद्रिनायकः	१९०
कविकर्णपूरः	४९
कालीचरणः	८२
कालिदासचक्रवर्त्ती	८७
काशीनाथः	११०
काशीनाथभट्टाचार्य्यः	२०२
काशीरामवाचस्पतिः	७१, २०३
कृपारामः	९२
कृष्णचन्द्रतर्कालङ्कारः (गोपीकान्तभट्टाचार्य्यस्य पुत्रः)	५०
कृष्णदेवस्मार्त्तवागीशः (महामहोपाध्यायः)	५८, १९९
कृष्णमोहनः	३१
कृष्णानन्दाचलः (कैलासाचलस्य शिष्यः)	३२
केशवकाश्मीरीभट्टः	१२२, १७२
केशवतर्कपञ्चाननः	५८
क्षेमराजः	१९४
खण्डोरायपण्डितः (काशीराजधर्म्माधिकारि-नारायणपण्डितात्मजः, नीलकण्ठस्यानुजश्च)	१०

नामानि ।	पत्रे ।
गदाधरभट्टाचार्य्यः	६, १३
गर्गाचार्य्यः	३७
गोपालचक्रवर्त्ती	६०, २०७
गोपालभट्टः	२०९
गोविन्दः (नीलकण्ठतनयः)	१७५
गोविन्दपण्डितः	२४
गोविन्दरामसिद्धान्तवागीशः	८३
चन्द्रशेखरशर्म्मा	२८, १०५, १३८
चैतन्यदासगोस्वामी	४३
जगदीशपञ्चाननभट्टाचार्य्यः	१४२
जनार्द्दनशर्म्मा	१८४
जानकीरामसार्व्वभौमः	२१०
ताजकाचार्य्यः	११२
दयालुशर्म्मा (भूदेवशर्म्मशिष्यः)	४७
दामोदरः	१५७
देवकीनन्दनः	८५
धनञ्जयः	३३, ४६
धर्म्मसंख्यावान् (वाराणसीवंशोत्पन्नस्य पर्व्वनाथस्य सूनुः)	२१९
नरहरिठक्कुरः	१२६
नरहरिशर्म्मा	१०३
नरोत्तमशर्म्मा	२०४, २२५
नानादीक्षितः (प्रकाशानन्दस्य शिष्यः)	१७८
नारायणः	९५
नारायणमुनिः	१२१
नारायणवन्द्योपाध्यायः	१९५, २१७
नाह्निदत्तः	११५
नित्यनाथसिद्धः	२१९

नामानि ।	पत्रे ।
नीलकण्ठः	१५६
परमानन्दवेदान्तवाचस्पतिः (महामहोपाध्यायः)	८१
पुरुषोत्तमपण्डितः	११८
प्रकाशानन्दः (ज्ञानानन्दस्य शिष्यः)	१७९
प्रबोधानन्दसरस्वतीगोस्वामी	५३
भगवदानन्दः (शुद्धानन्दस्य शिष्यः)	१८८
भगवदानन्दसरस्वती (स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वती-शिष्यः)	६३
भगवद्गोस्वामी	९४
भरतसेनः (गौराङ्गमल्लिकात्मजः)	२१, ३४, १५२
भवानीशङ्करवन्द्योपाध्यायः	६७
भीमः (महामहोपाध्यायः)	२०१
भीमसेनाचार्य्यः	८७
मथुरानाथतर्कवागीशः	८
मधुसूदनवाचस्पतिः	८१, १८१, २०३
महादेवतीर्थस्वामी	१९५
महादेवानन्दसरस्वती (स्वयंप्रकाशानन्द-सरस्वतीशिष्यः)	६२
महेशपञ्चाननः	६०
महेशपञ्चाननः (विद्यार्णवात्मजः)	२०७
माधवकविचन्द्रः	१५४
माधवसिद्धान्तः (महामहोपाध्यायः)	१८३
मोहनानन्दाचार्य्यः	१५४
यामुनाचार्य्यः	१३
रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः	७७, २००
रघुनन्दनवैद्यः	१४६
रघुनाथचक्रवर्त्ती	८४
रघुवीरवन्द्योपाध्यायः	२९

नामानि ।	पत्रे ।
रघूत्तमतर्कशिरोमणिः	७५
रङ्गनाथः	१८०
रङ्गराजभट्टकविः	४४
रत्नभूषणवैद्यः	२७
रत्नेश्वरवन्द्योपाध्यायः (रमानाथस्य पुत्रः)	५
रमाकान्तचक्रवर्त्ती (मधुसूदनभट्टाचार्य्यस्य पुत्रः)	२२५
राजेन्द्रशर्म्मा (वेदगर्भवंशीय-महामहोपाध्याय-किशोरात्मजः)	६९
राधामोहनः	७६
राधावल्लभकविवागीशः	२२४
रामकान्तः	१७३, १८५
रामकृष्णतर्कपञ्चाननः	२०५
रामकृष्णतर्कावतंसभट्टाचार्य्यः	९७
रामकृष्णशर्म्मा	५
रामगोपालशर्म्मा	६५
रामगोविन्दचक्रवर्त्ती	२०८
रामचन्द्रः (अत्रिगोत्रजः)	२०६
रामचन्द्रेन्द्रः	७
रामचरणविद्यावाचस्पतिः	७२
रामनाथविद्यावाचस्पतिः	१५८
रामनारायणमित्रः	२१३
रामभद्रन्यायालङ्कारः	१९७
राममाणिक्यकविराजः	२९
रामशङ्करचूड़ामणिः	१४
रामशङ्करवन्द्योपाध्यायः	१२४, २२९
रामानुजाचार्य्यः	४५
रामेश्वरसेनः	१५९

नामानि ।	पत्रे ।
रुद्रन्यायवाचस्पतिः	१०४, १३३
लक्ष्मणमाणिक्यदेवः	१६०
वंशीवदनः	३०, ६५, २१२
वाचस्पतिमिश्रः	९८
वामनमिश्रः	२३
विजयरामाचार्य्यः	१५६
विज्ञानभिक्षुः	११८
विद्यार्णवः	५५, ८९
विद्यासागरः	२३
विल्वेश्वरतर्काचार्य्यः (महामहोपाध्यायः)	९
विश्वनाथचक्रवर्त्ती	२२३
विश्वामित्रः	४२
विश्वेश्वरभट्टः (चेदिभट्टात्मजः)	१३९
वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्य्यः	३, ९९, १५३
शङ्कराचार्य्यः	७९, १०७, १७४
शिवरामशर्म्मा	२०६
शुकसुधीः (निम्बार्कशिष्यः)	२२७
शूलपाणिः (महामहोपाध्यायः)	७२
शौनकाचार्य्यः	२२
श्रीकान्तभट्टः	१७
श्रीकृष्णचक्रवर्त्ती (नरसिंहात्मजः)	१९७
श्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिः (महामहोपाध्याय श्रीकराचार्य्यस्य पुत्रः)	७३
श्रीनिवासदासः	१८४
श्रीरामशर्म्मा	११२
षड्गुरुशिष्यः	२१६
सच्चिदानन्दमहान्तठाकुरः	६४

नामानि ।	पर्व ।
सच्चिदानन्दयोगी	७८
सदाशिवभट्टः (नारायणभट्टस्य पौत्रः, माणीकभट्टस्य पुत्रः)	३३
सनातनतर्काचार्य्यः	६७
सिद्धान्तपञ्चाननभट्टाचार्य्यः	१६०
हरिनारायणशर्म्मा	१६, ११५
हरिशङ्करद्विजः	४३
हर्य्याचार्य्यः	५६
हेमाद्रिः	२३२

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ŚĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME III. PART I.

CALCUTTA

BAPTIST MISSION PRESS.

1904.

NOTICES OF SANSKRIT MSS. 1894.

No. 1. अङ्कचूड़ामणिः By वराहमिहिराचार्य्यः. Substance Teret leaves, 8 × 1½ inches. Folia 47. Lines 5, on a page. Extent 225 çlokas. Character Bengali. Date, Sk. 1572. Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, grāma Khunverā, Late Pandit Rāmatāraṇa Çiromaṇi. Appearance old. Generally Añkas. Correct.

Beginning. ॐनमः श्रीसूर्य्याय ।

प्रणम्य भानोः पदपङ्कजातं विलोक्य शास्त्रं निखिलं तदुक्तं ।
श्रीमद्वराहेण वितन्यतेऽसावङ्कस्य चूड़ामणिरङ्कलेशैः ॥
प्रयोजनमुखोद्देशमुखेन × × × × × × मात्र ।
विनष्टकोष्ठाद्धरणप्रवृत्तः श्रुत्वा शकं मासमपि क्रमेण ।
कुजादिषट् खेचरभं × × × × × × × ॥ इत्यादि ।

End. वा । ४ । ४ । ४ । ३ । २ । २ । १ । २ । २ । १ । २ । १ । २ । श्रीः ।

इति वराहमिहिराचार्य्य विरचिताङ्कचूड़ामणिः समाप्तः ।
चूड़ामणिमिमं दिव्यमङ्कसूत्रेण गुम्फितं
कण्ठेऽर्पयत यत्नेन सुधियोऽमत्सराः स्वयं ॥
शुभमस्तु शकाब्दाः १५७२ ।

विषयः । नष्टकोष्ठाद्धार विषयकोऽयं ग्रन्थः ॥ क्रमेण मासादीनां गणनं ॥

No. 2. अद्वयतारकोपनिषत्. Substance country-made paper, 10 × 3 inches. Folia 2. Lines 12 on a page. Extent 50 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. अथातोऽद्वयतारकोपनिषदं व्याख्यास्यामः यतयो जितेन्द्रिया यन्नामादिषड्-गुणपरिपूर्णाय चित्स्वरूपोऽहमिति सदा भावयन् । सम्यक् निमीलिताक्षः किञ्चिदुन्मीलिताक्षोवान्तर्दृष्ट्या भ्रू ... दुपरि सच्चिदानन्दतेजः कूटरूपं परं ब्रह्मावलोकयन् । इत्यादि

End. यः सकृदुच्चारयति, तस्य संसारमोचनं भवति, सर्व्वजन्मकृतं पापं तत्क्षणादेव नश्यति, सर्व्वान् कामानवाप्नोति, सर्व्वपुरुषार्थसिद्धिर्भवति य एवं वेदेत्युपनिषत् ।

Colophon. × × × ×

विषयः । योगेनात्मसाक्षात्कारप्रकारकथनम् ।

No. 3. अध्यात्मवहोतरी . Substance country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia 11. Lines 26 on a page. Extent 330 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1871. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bāla Candra Sūri. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. राग वेला उल ।

क्या सोवे उठि जाग वाउरे अञ्जल जल ज्यु आयु घटत है देत पौहरिया घरिय घाउरे ।

End. आनन्दघन प्रभु तु स्यारे मिलनकुँ जाय कयवत ल्युँ कासी। इति पदम् ।

Colophon. इति श्रीआनन्दघनजीकृत अध्यात्मवहोतरी समाप्ता ।

सम्वत् १८७१ । फाल्गुण सुदि

विषयः । जैनानां आत्मविचार कथनम् ।

No. 4. अन्त्येष्टिप्रयोगः . Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 107. Lines 7 on a page. Extent 1498 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1919. Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ अस्थ्यभावे पालाशविधिर्लिख्यते । स्नानं मद्य × × वस्त्रपरिधानम्, आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्त्याप्रसव्यं गोचस्य प्रेतस्य प्रेतत्वमुक्तये उत्तमलोकप्राप्तये अस्थ्यभावे पालाशविधिना और्द्धदेहिककर्माहं करिष्ये ।

End. गवामङ्गेषु तिष्ठन्ति भुवनानि चतुर्दश ।

यस्मात्तस्माच्छिवं मे स्यादिहलोके परत्र च ॥

Colophon. इति प्रयोगदर्पणे उत्तरकर्म्म समाप्तः । सम्वत् १९१९ ॥

विषयः यजुर्वेदीयानां और्द्धदेहिकपद्धतिः ।

No. 5. अन्त्येष्टिप्रकाशः By दिवाकरः. Substance country-made paper, 10×3 inches. Folia 25. Lines 11 on a page. Extent 600 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः. श्रीहरिः ॥

अथ वह्वृचानां अनाहिताग्निना निर्देशेण मृतानामौर्द्धदेहिकप्रयोगः, क्षीणावस्थायां सर्व्वप्रायश्चित्तविधिनाशु + भूतः शक्तौ सत्यां पूर्व्वोक्तानि भूम्यश्वादीनि दानानि दत्त्वोत्क्रान्तिधेनुं दद्यात् ।

End. विलोक्य मेतत्सर्व्वं × येन तुष्यन्ति सुहृदं,
तेषां निष्ठा नचैवेह नचामुत्रापि दृश्यते ।

Colophon. इति श्रीभारद्वाजदिवाकरविरचिते अन्त्येष्टिप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः आश्वलायनशाखीयानां अन्त्येष्टिविधिः ।

No. 6. अपत्नीकाधानाग्निहोत्रादिनिर्णयः By शङ्करभट्टः. Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia 2. Lines 14 on a page. Extent 60 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आहिताग्नेर्ज्येष्ठसवर्णपत्नी मृता श्रौताग्निभिर्दग्धव्या आहिताग्निमग्निभिर्दहन्ति यज्ञपात्रैश्चेत्यग्नियज्ञपात्रकरणकदाहेनाहिताग्निशरीरसंस्कारविधा वाहिताग्निपदे लिङ्गस्याविवक्षितत्वात् स्त्रिया अप्याहिताग्निपदेनोक्तेः ।

End. तद्वदेव पत्न्यङ्गत्वपक्षपरमेव भवति । भारद्वाजसूत्रन्तु पत्नीप्राधान्यपक्षपरमिति सर्व्वं निरवद्यम् ।

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरीण-मीमांसाद्वैतसाम्राज्यधुरंधर श्रीभट्टनारायणात्मज भट्टशंकरकृते द्वैतनिर्णये अपत्नीकाधानाग्निहोत्रादि निर्णयः ।

विषयः पत्न्यभावे अग्न्याधानं किमुपायेन कर्त्तव्यं तन्निर्णयः ।

No. 7. अपथ्यशमनम् . Substance country-made paper, 6 × 4 inches. Folia 3. Lines 15 on a page. Extent 43 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. अथातोऽपथ्यशमनं व्याख्यास्यामः

अपथ्यशमनं वक्ष्ये रोगिणां च परं हितम् ।

सुखेन पच्यते येन लाघवं चोपजायते ॥

गोप्यतां वैद्यसर्व्वं ...न प्रकाश्यं कथंचन ।

शाकं फलं दन्तकृतामत्स्य माहिषमोदनम् ॥

सर्पिर्वसातैल मथोष्णशीतं क्षाराम्लमद्यासवपायसञ्च ।

एतेषां परिपाकं च यथा भवति रोगिणाम् ॥

End. उष्णेन पच्यते शीतं शीतेनोष्णं विपच्यते ।

एतत्ते कथितं सम्यक् अपथ्यशमनं स्मृतं ।

हिताय च गदार्त्तानां भिषजां जीवनाय च ।

कौतूहलं नरेन्द्राणां अपथ्यशमनं स्मृतं ॥

Colophon. इति श्रीवैद्यवैशेषिके श्रीमद्भोजनकौतूहलं अपथ्यशमनं समाप्तम् ।

विषयः अपाकस्य परिपाकोपायकथनम् ।

No. 8. अपराजितास्तुतिः (त्रैलोक्यविजयानाम्नी) विष्णुधर्म्मोत्तरीया. Substance country-made paper 11 × 3 inches. Folia 4. Lines 7 on a page. Extent 90 çlokas. Character Bengali. Date Sk. 1753. Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, grāma Khunverā, Late Pandit Rāmatāraṇa Śiromani. Appearance fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमोऽपराजितायै ।

ॐ नीलोत्पलनिभां देवीं निद्रामुद्रितलोचनाम् ।

नीलकुञ्चितकेशाढ्यां निम्ननाभिं वलित्रयाम् ॥

नानाभरणसंयुक्तां चक्रवाकैश्च वेष्टिताम् ।

वराभयकराम्भोजां प्रणतार्त्तिविनाशिनीम् ॥

पादयोः शृंखलापूर्णां वह्निच्छेदनदेवताम् ।

स्फीतां पीताम्बरोपेतां × × × मृगविलेपनाम् ॥

पीठशक्त्याश्रितां देवीं परसैन्यप्रभञ्जिनीम् ।
शङ्खचक्रगदाहेतिभिन्नहस्तां त्रिलोचनाम् ।
ध्यायेदपराजितां देवीं सर्व्वकामफलप्रदाम् ॥ इत्यादि ।

End. ॐ भूः स्वाहा । ॐ भुवः स्वाहा । ॐ स्वः स्वाहा । ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा । यत एवागतं पापं तत्रैव गच्छतु स्वाहा । ॐ बले स्वाहा । ॐ अबले स्वाहा ॥ ॐ अजिते स्वाहा । ॐ अपराजिते स्वाहा । ॐ असिद्धसाधनीं स्वाहा ।

Colophon. इति विष्णुधर्म्मोत्तरे तृतीयकाण्डे त्रैलोक्यविजयाऽपराजिता समाप्ता । ॐ तत्सत् । शकाब्दाः १७५३ । ४ । २९ ।

विषयः । अपराजितायाः स्तुतिकथनं प्रयोगश्च ॥

No. 9. अमरकोष टीका (नामलिङ्गकौमुदी) By रामकृष्ण. Substance Palm-leaves, 13×2 inches. Folia 116. Lines 5 on a page. Extent 2000 çlokas. Character Bengali. Date Sk. 1644. Place of deposit, Dinājapura, Babu Giriçacandra Cakravartti (Vakil). Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो लिपिलम्बोदराय ॥
प्रणम्य नन्दतनयं वाच्यं सकलनामभिः ।
तन्यते रामकृष्णेन नामलिङ्गाख्यकौमुदी ।
ग्रन्थारम्भसमये विघ्ननाशाय मङ्गलमाचरति । यस्येति यस्य सिन्धोर्गुणा अनघा दोषासमुन्निताः, स भगवान् सेव्यतां अर्थादस्माभिः । सेवा भक्तिस्तदाशंसा एव मङ्गलं प्रकृते च अस्माकं तत्र भवत्विति यावत् ॥

End. "प्रतियोग्यप्रसिद्धात् प्रसिद्धं नच वाक्यान्तरे ग्रन्थोपयुक्तत्वाभावः स इति वाच्यं ग्रन्थः समाप्त इत्यत्रान्वयापत्तेः । उच्यते प्रकृते समाप्तिव्यक्तेस्तदुपयुक्तयावद्वाक्यकत्वं इति नान्वयः ॥ समाप्तसामान्यलक्षणन्तु निष्पन्नं यावत् घटकत्वं यथा यागसमाप्तिः । महाभारतश्रवणं समाप्तं इति ।

Colophon. इति श्रीतर्कपञ्चानन भट्टाचार्य्यविरचिता नामलिङ्गाख्यकौमुदी समाप्ता । शाके वेदतर्कर्तुचन्द्रमिते ... ... लिलेख ॥ १६४४ शक ॥

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानं ॥

No. 10. अमरकोषपञ्जिका (पदचन्द्रिका) By बृहस्पतिः. Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia 220. Lines 12 on a page Extent 5000 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura. Babu Giriça Candra Cakravartti Vakil. Appearance old. Prose. Generally correct.

Beginning. नमो भगवते वासुदेवाय ॥

अध्यास्ते यः सर्व्वं ध्रुवं (ईदृश इत्यगवरो वचसः),
अहमिति संविद्विषयः पुरुषः स परं पुरातनो जयति ।
अभीष्टदेवतानमस्कारायुपनीतमदृष्टं हि विघ्नापरनामकसाध्यप्रतिबन्धकाधर्मतिरोधानद्वारा प्रारिप्सितं परिसमापयति इति प्रामाणिकमतो निष्प्रत्यूहप्रारिप्सितपरिसमाप्तिहेतु-स्वेष्टदेवतासङ्कीर्त्तनाद्विशिष्टादृष्ट मुत्पिपादयिषुः ग्रन्थकारः प्रथमं पद्यं निबबन्ध यस्येति । हे धीराः स भगवान् सेव्यतामाराध्यतां इत्यादि ॥

End. नैऋतो राक्षसः द्राक्कमसि मुमनन्तं क्लीव इत्यस्य विषयः । इदमोजः इदं यशः इतोभयं प्राप्नोति इदं रक्षः परत्वात् क्लीवं शेषमिति । इह ग्रन्थविस्तरभयात् यल्लिङ्गं नामत्वेनोक्तं तच्छिष्टानां पूर्व्वाचार्य्याणां महाकवीनाञ्च प्रयोगात् ज्ञेयं, यथा गोधा पुंस्यपि स्त्री पोटा नपुंसकेऽपि स्त्रीत्यादिकमूहनीयमिति ॥

Colophon. इति महिन्नापनीय कविचक्रवर्त्ति राजपण्डित पण्डितसार्वभौम कवि पण्डितचूड़ामणि महाचार्य्य रायमुकुटमणि श्रीमद्बृहस्पतिकृतायाममरकोषपञ्जिकायां पदचन्द्रिकायां लिङ्गादिसंग्रहवर्गविवरणं समाप्तम् ॥ समाप्तेयं अमरपञ्जिकेति ॥०

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानम् ॥

No. 11. अमरसेन वैरसेनकथा . Substance country-made paper, 10×2½ inches. Folia 7. Lines 12 on a page. Extent 280 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācārya Bālacandra Sūri. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ अमरसेन वयरसेनयोः कथा जिनपूजा ऊपरि प्रारभ्यते मया यतो जाय इसुपत्तदानं भोगानं कारणं शिवफलं च जह × × भायाणं सुयाण मिव सुरसेनस्स ।

End. तत्र देवलोकसौख्यमनुभूय ततः श्रुत्वा मनुष्यसौख्यानि भुक्त्वा क्रमेण षष्ठभवे सिद्धिं यास्यतः ।

Colophon. इति श्री अमरसेनवयरसेनकथानकं सम्पूर्णम् ।

विषयः जैनधर्ममाहात्म्यकथनप्रसङ्गे अनयोः कथा ।

No. 12. अयोध्याखण्डम् (स्कन्दपुराणीयम्). Substance country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 30. Lines 9 on a page. Extent 1000 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura Rājavāṭi. Appearance fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

हिमवद्वासिनः सर्व्वे मुनयो वेदपारगाः ।
त्रिकालज्ञा महात्मानो नैमिषारण्यवासिनः ॥
एतच्चान्यच्च बहवः सशिष्या बहवो मताः ।
कुरुक्षेत्रे महाक्षेत्रे तत्र द्वादशवार्षिके ।
प्रवर्त्तमाने रामस्य क्षितीशस्य महात्मनः ॥
इत्यादि ॥

End. पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी धनमाप्नुयात् ।
मोक्षार्थी मोक्षमाप्नोति (भक्तियदि लिप्यते)
... ... सर्व्वभोगांश्च भुक्त्वा ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे अयोध्याखण्डे दशमोऽध्यायः ॥ ॐ ॥

विषयः । १ अध्याये विष्णुहरिप्रभावादि कथनम् ॥ २, ३ अध्याययोः स्वर्गद्वारमहिमादि-कथनम् ॥ ४ अध्याये चन्द्रद्वारमहिमादि कथनम् ॥ ५ — १० अध्यायेषु अयोध्यामाहात्म्यादि कथनम् ॥

No. 13 अवधूताश्रमः. Substance country-made paper, 12 × 3 inches. Folia 4. Lines 7 on a page. Extent 110 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā grāma, Post Office Mehar, Zilla Comilla, Pandit Jagadbandhu Tarkavāgīça. Appearance fresh. Verse. Correct.

Beginning. अवधूतानां दशधा संज्ञा इदच्छङ्करविजये ।
तीर्थाश्रमवनारण्यगिरिपर्व्वतसागराः ।
सरस्वती भारती च पुरीति दश कीर्त्तिताः ॥
त्रिवेणीसङ्गमे तीर्थे तत्त्वमस्यादिलक्षणे ।
यः स्नायात् तत्त्वभावेन तीर्थनामा स उच्यते ॥
आश्रये ग्रहणे प्रौढ़ आशापाशविवर्जितः ।
यातायातविनिर्मुक्त एतदाश्रमलक्षणम् ॥
सुरम्ये निर्ज्जने देशे वने वासं करोति यः ।
आशापाशविनिर्मुक्तो वननामा स उच्यते ॥ इत्यादि ।

End. कुलावधूतस्तत्वज्ञो जीवन्मुक्तो नराकृतिः ।
साक्षान्नारायणं मत्वा गृहस्थस्तं प्रपूजयेत् ॥
यतेर्दर्शनमात्रेण विमुक्तः सर्व्वपातकात् ।
तीर्थव्रततपोदानसर्वयज्ञफलं लभेत् ॥

Colophon. इत्यवधूताश्रमः ।

विषयः । अवधूताश्रमलक्षणकथनं अवधूतानां कर्त्तव्यनिरूपणञ्च ।

No. 14. अवधूतोपनिषत् . Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia 1. Lines 11 on a page. Extent 25 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. अथ तुरीयातीतावधूतानां कोऽयं मार्गस्तेषां का स्थितिरिति पितामहो भगवन्तं पितरमादिनारायणं परिसमेत्योवाच तमाह भगवन्नारायणो योऽयमवधूतमार्गस्थो लोके दुर्लभतरो न तु वाङ्मयो यद्येको भवति ।

End. असंभाषण परस्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्व्वं विस्मृत्य तुरीयातीतोऽवधूतवेषेणाद्वैतनिष्ठापरः प्रसवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः स कृतकृत्यो भवतीत्युपनिषत् ।

Colophon. इति तुरीयातीतावधूतोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । तुरीयातीतावधूतस्वरूपकथनम् ॥

No. 15. अशौचनिर्णयः By श्रीनिवासतर्कवागीश भट्टाचार्य्य . Substance country-made paper, 12×2⅓ inches. Folia 17. Lines 6 on a page. Extent 350 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, District Dacca, Sonārgăँ Kṛṣṇapura. Pandit Çarat Candra Bhattācāryya. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं शुद्धये द्विजशूद्रयोः ।
श्री श्रीनिवासधीरेण क्रियतेऽशौचनिर्णयः ॥
अथ जननाशौचं । तत्रादौ ब्राह्मणशूद्रयोरेवाशौचं वक्तव्यं अधुना अन्येषां
प्रचाराभावात् । ब्राह्मणस्याङ्गिरसो यथा ।
गर्भाधानादिसंस्कारैर्युक्तस्य नियतव्रतैः ।
नाध्यापयति नाधीते स ज्ञेयो ब्राह्मणध्रुवः ॥
मनुः—शुद्धेद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुद्धति ।
रजकक्षैवर्त्तादीनामपि शूद्रतुल्यमशौचं यतः शूद्रवर्णसङ्करा इति वचनात् ॥
इत्यादि ।

End. अथ दंष्ट्रादिहताशौचं । शस्त्रघातमृतस्य यदि तृतीयदिनाभ्यन्तरे
मरणं तदा त्रिरात्र मशौचं यदि त्र्यहादूर्द्ध्वं त्रियते तदा सम्पूर्णाशौचं
सर्व्वेषां तादृशी व्यवस्था सर्व्ववर्णविषया तथाच गोतमः ।
शस्त्रघाते त्र्यहादूर्द्ध्वं यदि स्यान्मरणं क्वचित् ।
सम्पूर्णं तत्र कर्त्तव्यं सर्ववर्णेषु नित्यशः ॥
... ...
तथाच व्यासः । दंष्ट्रिणा च हतो यस्तु तस्याशौचं ... ... ।
त्र्यासप्तमात् त्रिरात्रं स्यात् दशरात्र मतः परं ॥
एतेन व्याघ्रसर्पकुक्कुरादीनां ग्रहणं बोद्धव्यम् ।

Colophon. इति श्रीयुततर्कवागीशभट्टाचार्य्यश्रीश्रीनिवासरचिताशौचनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । ब्राह्मणशूद्रयोर्जन्ममरणाद्यशौचनिरूपणम् ।

No. 16. अशौचनिर्णयः By भट्टोजीदीक्षितः. Substance country made paper, 9 × 2½ inches. Folia 7. Lines 10 on a page. Extent 200 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

पराशरः ।

आचतुर्थात् भवेत् स्रावः पातः पञ्चमषष्ठयोः ।

अत ऊर्द्ध्वं प्रसूतिः स्यादिति । तत्र स्रावे + य मासत्रये मातु स्त्रिरात्रं, आषष्ठं मासमसंख्यादिनमाशौचं । चतुर्थे चत्वारि, पञ्चमे पञ्च, षष्ठे षड् इत्यर्थः ।

End. प्रक्रान्तप्रायश्चित्तानां आशौचं नास्ति, प्रवृत्तचौलोपनयनादिसंस्कारेषु यज्ञदेवताप्रतिष्ठारामाद्युत्सर्गादिष्वप्येवमिति ।

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणज्ञ श्रीलक्ष्मीधरसूरेः सूनुना भट्टोजिदीक्षितेन विरचिताशौचनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । जननमरणाद्यशौच निर्णयः ॥

No. 17. अशौचनिर्णयः By जीवदेवः. Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 18. Lines 10 on a page. Extent 380 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1793. Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

... श्रीकृष्णं दुण्ढिराजञ्च प्रणम्याशौचनिर्णयः ।
क्रियते जीवदेवेन यथामति समासतः ॥
जीर्णान्नवीनानाशौचग्रन्थानालोच्य सर्व्वशः ।
संग्रहोऽत्र कृतः सद्भिर्द्रष्टव्योऽयं प्रयत्नतः ॥

End. कृत्स्नक्षातलवर्त्ति — पण्डितजनालङ्कारचूड़ामणि
र्गोदातीरजनि र्गुणोचयमणि र्नाम्नापदेवोऽग्रणीः ।
तत्सूनोरिह जीवदेवकृतिनः सद्धर्मशास्त्रे कृता
वाशौचस्य विनिर्णयोऽयमभवत् श्रीकृष्णसंतुष्टये ॥

Colophon. इति श्रीमत्सकलभूमण्डलमण्डनायमानश्रीमद्विद्वद्वर्य्यापदेवसुतजीवदेवकृते स्मृतिकौस्तुभे आशौचदीधितिः समाप्तः ।

सम्वत् १७९२ । पौष शुक्लनवमी ।

विषयः । जननमरणाद्याशौच निर्णयः ।

No. 18. असगोत्रपुत्रपरिग्रहपरीक्षा By अहोवल शास्त्री. Substance country-made paper, 12×3 inches. Folia 5. Lines 9 on a page. Extent 90 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ऋग्वेदे पञ्चमाष्टके द्वितीयप्रपाठके परिषद्यं ह्यरणस्य रेकसो नित्यस्य वाघः पतयः स्याम । न शेषो अग्ने अन्यजात + स्त्यचितानस्य मापथो विदुक्षः ।

End. अत्यन्तसंदिग्धगोत्रसंकरसंभावकासगोत्रपुत्रपरिग्रहोपेक्षापक्ष एव श्रेया नित्याङ्कः । इति वीतमत्सराः सुधियो विदांकुर्व्वन्तु ।

Colophon. इत्यसगोत्रपुत्रपरिग्रहपरीक्षा । अहोवलशास्त्रिविरचितेषा ।

विषयः । वेदप्रमाणेन दत्तकविचारः ।

No. 19. असुरखण्डम् (स्कन्दपुराणीयम्). Substance country-made paper, 14×5 inches. Folia 19. Lines 10 on a page. Extent 600 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura. Rājavati. Appearance fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐनमो गणेशाय ।

श्रीश्रीशिवप्रियं देवं देवानामधिदैवतम् ।
भजेऽहं विघ्नराजं तं विघ्नहन्तारमव्ययम् ।
ऋषय ऊचुः ॥
भगवन् सूत सर्व्वज्ञ पुराणार्थविशारद ।
शूरस्य सिंहवक्त्रस्य तारकस्य महौजसः ।
अन्येषामपि दैत्यानां उत्पत्तिञ्च तथा क्रियाम् ।
विस्तरेण वदाद्य त्वं शुश्रूषा महती च नः ॥ इत्यादि ।

End. शूरेण सिंहवक्त्रेण तारकेण तदात्मजैः ।
बाधिताः पापिभिः सर्व्वे दिवारात्रमतन्द्रितैः ।
इति गदितमशेषं षण्मुखायासुराणाम्
निखिल उदित इन्द्रे देवपूज्येषु सम्यक् ।
तदिदमिदमिदानीमानुपूर्व्वाचरित्रम्
अपगतकलुषाणां वोऽवदं भूसुरेन्द्राः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे शङ्करसंहितायां असुरखण्डे पञ्चदशोऽध्यायः ॥
समाप्तं असुरकाण्डम् ॥ ॐ तत्सत् ॥

विषयः । तारकासुरादीनामुत्पत्त्यादि वर्णनम् ॥

No. 20. आचाररत्नम् . By लक्ष्मणः Substance country-made paper, 20 × 8 inches. Folia 166. Lines 11 on a page. Extent 4,980 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. सिन्दूरारुणगण्डं विघ्नौघतिमिरमार्त्तण्डम् ।
नम्रितशुण्डदण्डं सिद्धीशं गणपतिं वन्दे ॥ १ ॥
सतिमिरजगदुद्योतद्युमणेर्वंशांकुरः श्रीमत् ।
तज्जपति रामनाम रजनीचराणां + + + धाम ॥ २ ॥
नारायणं राजभिरर्चितांघ्रिं नमामि हंसीव यदीयकीर्त्तिः ।
तेजोऽन्तरान्नं महसां विभेदं स्वस्यापि कीर्त्यन्तरतस्तमाह ॥ ३ ॥
विद्याप्रद्योतनोद्योतखद्योतीकृतवादिनम् ।
पितरं रामकृष्णाख्यं वन्दे स्नेहभरान्वितम् ॥ ४ ॥
स्पर्द्धामग्निनिवेशात् उमया प्राप्तामुमासमाख्यातः ।
युनदीनिर्मलचित्तां मातरमेकां सतीं सदा वन्दे ॥ ५ ॥
येनोद्धृता स्वस्य कुलप्रतिष्ठा महावराहेण महीव तोयात् ।
गङ्गेव निष्ठाभिससार यस्या दिवाकरं नौमि तमग्रजाप्यम् ॥ ६ ॥
अधीत्य लक्ष्मणाख्येन कमलाकरसोदरात् ।
आचाररत्नं सुधिया यथामति वितन्यते ॥ ७ ॥
तत्र परिभाषा । इत्यादि ॥

End. प्राच्यानुदीच्यानथ दाक्षिणात्यान्
ज्ञात्वा प्रतीच्यान् महतो निबन्धान् ।

आचाररत्नं सुधिया व्यधायि
श्रीरामकृष्णात्मजलक्ष्मणेन ॥
निगदितमिह साध्वसाधु वा
यद्यनुमतिना प्रविचार्य्य लक्ष्मणेन ।
तदखिलमपहाय दोषदृष्टिं
चिरमवलोक्य विशोधयन्तु सन्तः ॥

Colophon. इत्याचाररत्नं समाप्तिमगमत् ।

विषयः । परिभाषाप्रकरणम् । मूत्रपूरीषोत्सर्गप्रकरणम् । शौचप्रकरणम् । आचमन प्रकरणम् । दन्तधावनप्रकरणम् । गर्भादिप्रकरणम् । प्रातःस्नानप्रकरणम् । स्नानोत्तरकृत्य तिलकप्रकरणम् । सन्ध्याप्रकरणम् । होमप्रकरणम् । होमोत्तरकर्मस्नानप्रकरणम् । ब्रह्मयज्ञ-तर्पणप्रकरणम् । देवपूजाप्रकरणम् । वैश्यदेवप्रकरणम् । नित्यश्राद्धप्रकरणम् । भोजनप्रकरणम् । भोजनोत्तरकृत्यशयनप्रकरणम् । दुःस्वप्नशान्तिः । अशौचे कार्य्याकार्य्यनिर्णयश्चेति ।

स्मृतिसंग्रहोऽयं ॥

No. 21. आत्मप्रबोध छत्तीसी . Substance country-made paper, 14 × 6 inches. Folia 2. Lines 16 on a page. Extent 80 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. अथ जिनमताश्रित आत्मप्रबोधवत्तीसी लिख्यते । मङ्गलकथन दोहरा । श्रीपरमात्म परमपद रहे अनन्त समाय, ताकौं हौं वन्दन करौ हाथ और सिर नाय । अथ शुद्धात्मा वर्णनं यथा ।

End. दोहा कोय कहै सब आपणो मतकी करै प्रशंस + + + मताविण सुध वचनरस पाठे नही निरस । श्रावक आग्रह सौकरे दोहादिक् षट् तीस् ज्ञानसार दधिसारलो ए आतम वत्तीस् ।

Colophon. इति आत्मप्रबोध छत्तीसी सम्पूर्णम् ।

विषयः । जैन आत्मोपदेश कथनम् ।

No. 22. आनन्दरी सिन्धुः . Substance country-made paper, 15 × 7 inches. Folia 22. Lines 9 on a page. Extent 352 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. ॐनमः अथ आनन्दरी सिन्धुर्लिख्यते ।
बरधमान जिनवर नमु नमनानन्तनिध होय, संघ करु आनन्दतनीसान्न लाध्यो सङ्घ कोय । ढाल पहिली । तिनकाल तिनसने जी नयरी चम्पानाम जम्बुस्वामी पूजियो जी भाष सुधरमा साम ।

End. रतन हरष वाचक गुरुमाहरो हेमनन्द सुखकार, हेमकीरत गुरु वन्द वनै कहे × × भनो सुन श्री सार ।

Colophon. इति आनन्दरी सिन्धु सम्पूर्णम् ।

विषयः । भाषा जिनस्तुतिः ।

No. 23. आथर्वणोपनिषद्भाष्यम्. By आनन्दतीर्थः. Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 6. Lines 10 on a page. Extent 130 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः, हरिः ओम् ।
आनन्दमजरं नित्यमजमक्षयमच्युतम् ।
अनन्तशक्तिसर्व्वज्ञं नमस्ये पुरुषोत्तमम् ॥

End. प्रीयतां भगवान् मह्यं प्रेष्ठप्रेष्ठतमः सदा ।
मम नित्यं नमाम्येनं परमोदारसद्गुणम् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितं आथर्वणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । माधवमते आथर्वणोपनिषद्व्याख्या ।

No. 24. आनन्दलहरीदीपिका. By रघुनन्दनचक्रवर्त्ती. Substance country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia 57. Lines 5 on a page. Extent 600 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura, Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance fresh. Prose incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
उत्थायाम्बुनिधेर्निरीक्ष्य परितः पुंसि प्रतापोद्भटा-
न्नावीरूपधरस्य कैटभरिपोः सान्निध्यमथागता ।

अग्रेसरः सकलशास्त्रविशारदानां
श्रीचन्द्रमौलिरभूद्द्विजवंशमौलिः ।
यस्यैव कण्ठपदवीमलम्ब्य वाणी
स्वायातिमान महिमान मुरीकरोति ॥
श्रीचन्द्रमौलितनयः कविचक्रवर्त्ती
वाणीविनोदरसिको रघुनन्दनोऽयम् ।
श्रीशङ्करप्रतिकृतेरिह शङ्करस्य
काव्ये दुरूहविषये विदधाति टीकाम् ॥
... ... शिव इत्यादि । तत्र निर्गुणः सगुणश्चेति शिवो ज्ञेयः सनातनः इत्यादि ।

End. यथा मञ्जीरशोभीति विशेषेण विग्रहवतीति व्यज्यते मन्त्रस्याक्षररूपा च उभयोरपि ध्यानतः साधकाभीष्टलाभो भवतीति सूचितम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय श्रीमच्चन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्काचार्य्यात्मज श्रीरघुनन्दन-चक्रवर्त्तिरचितानन्दलहरीदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या व्याख्यानम् ।

No. 25. आपस्तम्बगृह्यकारिका. Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 30. Lines 12 on a page. Extent 900 ślokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः ।

हरेः पादाम्बुजं नत्वा कपर्द्यादिभिरीरितम् ।
आपस्तम्ब-गार्ह्यकर्म्म-प्रयोगः प्रवितन्यते ॥

End. मृत्योरन्तर्द्धानभूतमग्नि निदधाति हि ।
न तस्य चालसं कुर्य्यात् आत्मनः शुभमिच्छता ॥

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । आपस्तम्बीयानां गृह्यकर्म्मकथनम् ।

No. 26. आपस्तम्बगृह्यसारः. By योपनभट्टः Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 31. Lines 10 on a page. Extent 930 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ अथ गार्ह्याणि कर्माण्युद्यापनपूर्वपक्षाहःपुण्याहेषु कार्य्याणि यज्ञोपवीती दक्षिणाङ्गाचार्यं कुर्य्यात् ।

End. आपस्तम्बमुनिप्रणीतमखिलं संगृह्य गृह्यं तथा
रुद्रस्वामि कपर्द्दि × × × प्रोक्ता मया कारिका ।
तत्र स्थानामटति × × तां सुखकरः सर्व्वप्रयोगकृति
श्रीयोपनसूरिविदूषा संगृह्य सारः कृतः ।

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीमदान्ध्र योपनभट्टविदुषा रचितो गृह्यसारः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेणापस्तम्बसूत्रोक्तगृह्यकर्म्मकथनम् ।

No. 27. आपस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तिः. By तालवृन्तनिवासी Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 43. Lines 10 on a page. Extent 890 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1776. Place of deposit, Benares, Pandit Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. उक्थ्यः षोड़शतिरात्राणामर्यामश्च । उक्थ्यग्रह स्तृतीयसवनेऽप्यत्र गृह्यत इत्युक्थ्यः । तस्य कर्म सर्व्वमग्निष्टोमवत् । सोमेन यक्ष्ये ज्योतिष्टोमेनोक्थ्येन बृहत्साम्ना द्वादशशतदक्षिणेन पशुमान् भूयासमिति । नित्य इति केचित् ।

End. देवता सर्व्वप्रायश्चित्तं च प्रजापतिर्देवता तत्र श्लोकौ ।
शालामुखीयोत्तरवेदिवक्त्रो मध्ये रथादे र्गमने तु पूर्व्वम् ।
उद्वाप्य पश्चान्नयनं प्रदिष्टम् ।
इदं शिष्टानलमध्ययाने,
शान्तेरथाप्योत्तरवेदिका तु रथादियाने पथिकृद्गुणेष्टिः ।
शान्तस्य चाग्नीध्रगतस्य योनिः ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां सोमप्रायश्चित्तानि समाप्तानि । समाप्तः पञ्चदशप्रश्नः दशमः पटलः । सम्वत् १७७६ । श्रावण कृष्णगुरौ ।

विषयः । आपस्तम्ब उक्थ्यप्रश्नव्याख्या ।

No. 28. आपस्तम्बाह्निकम्. By गोवर्द्धनभट्टः Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 65. Lines 12 on a page. Extent 1,536 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1837. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमपत्रं नास्ति)

उत्तिष्ठन् गुरोः समीपे यज्ञशर्माहं भो इति ब्रुवन् इत्युज्ज्वलाव्याख्यानं दक्षिणं बाहुं श्रोत्रसमं कृत्वा प्रसार्य्य ब्राह्मणोऽभिवादयेत् । इति गुरुराचार्य्यः ।

End. अग्न्यागारे गवां गोष्ठे ब्राह्मणानां च सन्निधौ ।
आहारे जपकाले च पादुके परिवर्ज्जयेत् ॥

Colophon. इति कविमण्डन-गोवर्द्धनभट्टकृतापस्तम्बाह्निकं समाप्तम् । सम्वत् १८३७ । वैशाख शुक्लः ।

विषयः । आपस्तम्बमतानुयायिनी दैनिकक्रिया ।

No. 29. आपस्तम्बधर्म्मसूत्रभाष्यम्. Substance country-made paper, 15 × 5 inches. Folia 169. Lines 10 on a page. Extent 3,056 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।
धर्माख्य-प्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ॥
अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः । अथशब्द आनन्तर्य्ये वर्त्तते । अतः शब्दो हेतौ । उक्तानि श्रौतानि, गार्ह्याणि च कर्माणि तानि च वक्ष्यमाणश्राद्धधर्मानपेक्षन्ते ।

End. सर्व्वजनेष्वेकान्तसमाहितमार्य्याणां वृत्तं स्वधर्मनिरतानां सम्यग्विनीतानां वृद्धानां आत्मवतां अलोलुपानां अदाम्भिकानां वृत्तसादृश्यं ड.....त्वमुभौ लोकावभिजयति । सर्व्वजनपदेष्वित्यादि अभिजयति इत्यन्तं गतं स्त्रीभ्यः (अग्रे किञ्चिदस्ति तत्तु कीटदष्टत्वेनातिगम्यास्पष्टत्वान्न लिखितम्) ।

Colophon. इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितं धर्मप्रश्नव्याख्यानं समाप्तम् ।

विषयः । आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या ।

No. 30. आपस्तम्बसूत्रोक्तसंस्कारप्रयोगः. By सिंहभट्ट. Substance country-made paper, $13 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia 59. Lines 13 on a page. Extent 1,536 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।

महादेवमहं वन्दे गुरुतात महर्निशम् ।
सहायं महतां शश्वदहार्य्यदुहितुः पतिम् ॥
पञ्चलशिङ्गवास्योहं नत्वा वाणीं हरिं विधिम् ।
प्रयोगपद्धतिं वक्ष्ये सूत्रभाष्यानुसारतः ॥

End. अस्मिन्नर्थे त्रिकाण्डीकारिका,—
लौकिकाग्नावितरोद्वाहाखगृह्यानलद्वयम् ।
रुद्रस्वामिमतेनाथ तत्संसर्गविधिं वदेत् ॥ (इतो नास्ति)

विषयः । आपस्तम्बीयानां संस्कारविधिः ।

No. 31. आयुःप्रबोधिनी. By राधाकृष्ण. Substance country-made paper, 13×3 inches. Folia 7. Lines 5 on a page. Extent 110 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Rāmatāraṇa Çiromaṇi. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।

गुरुं रघुपतिं नत्वा परात्महितहेतवे ।
राधाकृष्णो द्विजस्वक्रे या × नायुः प्रबोधिनीम् ॥
तिष्ठन्ति तुङ्गे परमे स्वकीये
विरोचनाद्या यदि सप्त खेटाः ।
तदा प्रदद्युः क्रमतो यथा ते ॥
पिण्डायुरब्दान्न + + + + + ॥
वाणेक्षणे पञ्चदशद्विचन्द्रौ
+ + + + + + + ।
स्थिताः सुनीते यदि ते प्रदद्यु
स्तदा हि पूर्व्वादितवत्सरार्द्धं ॥ इत्यादि ।

End. नाक्षत्रं सावनंवायुः पृथक् कृत्वा विचक्षणः ।
एवं शून्यं नगैर्हृत्वा लब्धं ततो द्विधार्पयेत् ॥
षष्टस्त्र्यैं रथैकस्मिन्नब्दयुक्ता परेण तु ।
तदायुरपरं हीनं सौरं वर्षादिकं भवेत् ॥

Colophon. इत्यायुः प्रबोधिन्यामन्तर्दशाध्यायश्चतुर्थः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । पिण्डायुर्दायाध्यायः प्रथमः । अंशायुर्दायाध्यायो द्वितीयः । दशपंक्त्याध्याय-स्तृतीयः । अन्तर्दशाध्यायश्चतुर्थः ।

No. 32. आर्य्यवसुधारा . Substance country-made paper, $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia 5. Lines 13 on a page. Extent 150 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. ऐं नमः ।
संसारद्वयदैन्यस्य प्रत्यहं विदिनावहे ।
वसुधारे सुधाधारे नमस्तुभ्यं कृपामये ॥
एवं मया श्रुतमेकस्मिन् भगवान् कौशाम्ब्यां महानगर्य्यां विहरति स्म ।

End. आयुष्मानानन्दस्ते च भिक्षवस्ते च बोधिसत्त्वाः सा च सर्व्वावती पर्षत् सदेवमानुषासुरगन्धर्वश्च लोको भगवतोभाषित मभ्यनन्दन्निति ।

Colophon. इति आर्य्यवसुधारास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । बौद्धवसुधारामाहात्म्यम् ।

No. 33. आर्य्यासप्तशतीटीका "व्यङ्ग्यार्थदीपनम्". Substance country-made paper, 12×4 inches. Folia 96. Line 8 on a page. Extent 2,016 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणं मम
सर्वे साधुजनाः सदायतहृदा सत्सम्प्रदायादलम्
यद्ज्ञानाय कणादगौतममतान्यालोच्य गत्वार्थदान् ।
वेदान्तं परिशीलयन्ति रहसि स्वानन्दकन्दाकरम्
वन्दे तं जगदीश्वरं दयितया सानन्दयालिङ्गितम् ॥

यत्पादाम्बुजमञ्जभूप्रभृतयो देवाः सदैवान्तरे
ध्यायन्ति स्तपयन्ति दुःखनिवहं लीलामनुष्याकृतिम् ।
फुल्लेन्दीवरमिन्ननेत्रमतसीपुष्पावभासं लस-
च्छ्रीरामं कलयामि चेतसि चिरं चैतन्यमात्रात्मकम् ॥

End. नेत्रविभागमात्रेण कटाक्षमात्रेण न निरूपितोऽसि न विलोकितोऽसि ।
एकान्तः करणेन सा त्वय्यत्यन्तमनुराग(इतो नास्ति) ।

विषयः । गोदावरीपरिसरालङ्कृतपुण्यस्तम्भस्थितिविराजमान-नीलकण्ठपण्डिततनूजवाल-पण्डितात्मज-तिमाजिपण्डिताङ्गजानन्तपण्डितकृतगोवर्द्धनसप्तशती व्याख्यानं ।

(असम्पूर्णोयं ग्रन्थः ।)

No. 34. आश्वलायनगृह्यकारिका . Substance country-made paper, 8 × 3 inches. Folia 41. Lines 9 on a page. Extent 875 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1787. Place of deposit Benares, Paṇḍita Vāmanācārrya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमन्महागणपतये नमः ।

आश्वलायनमाचार्य्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।
प्रयोगं वच्मि केषांचिद् वृत्तिकारादिभाषितम् ॥

End. विलोक्य सर्वसूत्राणि नानाऋषिमतानि च ।
ज्ञानार्थं याज्ञिकानान्तु मयोक्ता गृह्यकारिका ॥
× × × × ×
उक्तान्यत्रच कर्माणि शाकल्यवचनोऽब्रवीत् ।

Colophon. इत्याश्वलायनगृह्यकारिकायां चतुर्थोध्यायः । सम्वत् १७८७ ।

विषयः । संक्षेपेण आश्वलायनगृह्यसूत्रानां व्याख्यानम् ।

No. 35. आश्वलायन स्मृतिः. Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 42. Lines 14 on a page. Extent 1260 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. आश्वलायनमाचार्य्यं नत्वापृच्छन् मुनीश्वराः ।
द्विजधर्मान् वदास्माकं स्वर्गप्राप्तिकरान् मुने ॥

इति तद्वचनं श्रुत्वा स्वधर्मान् मुनिरब्रवीत् ।
लोकस्य च हितार्थाय ब्राह्ममार्गरतस्य च ॥
स्नानं संध्या जपो होमः स्वाध्यायाभ्यसनं तथा ।
माध्याह्निकक्रियाः पञ्च-यज्ञस्य तिथिपूजनम् ॥

End. वैकुण्ठे विष्णुपूजायां युगेनैकेन यत्फलम् ।
तद्दर्शपौर्णमासाभ्यां सकृदाप्नोति वै द्विजः ॥

Colophon. इत्याश्वलायनीये धर्मशास्त्रेऽग्निसंयोगनिर्णयः द्वाविंशोध्यायः । इत्याश्वलायनस्मृतिः समाप्तिमगमत् ।

विषयः । प्रथमे सदाचारनिर्णयः । द्वितीये स्थालीपाकादि सर्वहोमप्रकृतिः । तृतीये गर्भाधानं । चतुर्थे पुंसवनं सीमन्तश्च । पञ्चमे जातकर्म नामकरणञ्च । षष्ठे अन्नप्राशनं । सप्तमे चौड़म् । अष्टमे उपनयनम् । नवमे वेदव्रतम् । दशमे उपाकर्म उत्सर्जनञ्च । एकादशे गोदानम् । द्वादशे विवाहः । त्रयोदशे नान्दिश्राद्धादि । चतुर्दशे पैतृमेधिकपरिभाषा । पञ्चदशे पैतृमेधिकविधिः । षोड़शे वर्णधर्मः । सप्तदशे श्राद्धविधिः । अष्टादशे श्राद्ध परिभाषा । जनविंशे तीर्थप्रकरणम् । विंशे प्रायश्चित्तम् । एकविंशे जातिनिर्णयः । द्वाविंशे अग्निसंयोगश्चेति ।

No. 36. आश्वलायनसूत्रोक्तश्राद्धसंकल्पः . Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia 5. Lines 10 on a page. Extent 80 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1892. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārrya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सूत्रोक्त श्राद्धसंकल्पो लिख्यते । पवित्रपाणिः प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा पुरूरवोमार्द्रवससंज्ञकानां विश्वेषां देवानां प्राचीनावीती ।

End. अद्य मे सफलं जन्म इति ब्राह्मणान् क्षमाप्य यस्य स्मृत्येति श्रीकृष्णार्पणम् । यथाचारं वैश्वदेवं कृत्वा इष्टैः सह भुञ्जीत । परेऽह्नि तर्पणं कुर्य्यात् ।

Colophon. इति सूत्रोक्तश्राद्धसंकल्पःसमाप्तः । सम्वत् १८९२ । भाद्रपद ११ भृगु वासरे तद्दिने समाप्तः ।

विषयः । आश्वलायनशाखीयानां श्राद्धप्रयोगविधिः ।

No. 37. आहिताग्नेर्दाहाग्निनिर्णयः . By रामभट्ट . Substance country-made paper, 12 × 4 inches. Folia 21. Lines 10 on a page. Extent 425 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1870. Place of deposit Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाहिताग्नेर्दम्पत्योर्दाहाग्निं निर्णेतुं तदुपयोगित्वेन तावत्तयोः कर्म्माधिकारो विविच्यते । तत्र स्वर्गकामो यजेतेत्यादौ स्वर्गकामपदोपात्तयागजन्यफलभोक्तृत्वेन भावनाचित्रयागादिनिर्वर्त्तकत्वेन च द्विधाधिकारः ।

End. दृषाब्दे वङ्गले चैत्रे योगिन्याम्बपुरे वसन् ।
होसिङ्गभटरामेण कृतो दाहाग्निनिर्णयः ॥
आहिताग्नेरिति शेषः ।
पुनश्च, चित्रभान्वब्दे श्रावणे ऽपरपक्षके ।
ब्रह्मपुरस्थितिं कृत्वा ग्रन्थोऽयं सुपरिष्कृतः ॥

Colophon. इति श्रीमद्होसिंगोपनामक-भट्टविश्वनाथात्मज-भट्टमुद्गलानुज-भट्टरामभट्टकृत शाकल्येनाहिताग्नेर्दाहाग्निनिर्णयः समाप्तः । सम्वत् १८७० ।

विषयः । आहिताग्नीनां दाहाग्न्यादिनिरूपणं ।

No. 38. उणादिवृत्तिः By शिवराम . Substance country-made paper, 12 × 3 inches. Folia 19. Lines 5 on a page. Extent 500 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit Balihāra Babu Varadākānta Cakravartti. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ॥
प्रणम्य वागीशपदारविन्दं सारस्वतव्याकरणस्य सन्मतम्
उणादिवृत्तिः प्रतिरूढि + + + वितन्यते श्रीशिवरामशर्म्मणा ॥
कृञप्रभृतिभ्यो धातुभ्य उण्प्रत्ययः स्यात् । करोति कार्य्यं कारुः शिल्पिनि कारके । इत्यादि ।

End. शेषः खण्डितः ।

विषयः सारस्वतौणादिप्रत्ययकथनम् ॥

No. 39. उत्तराग्रन्थभाष्यम्. By सायनाचार्य्यः Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 171. Lines, 11 on a page. Extent, 9,524 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭā. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्यु स्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधत् बुक्क-महीपतिः ।
आदिशत् सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

End. अरिष्टनेमिः । न रिष्टा अरिष्टा अव्ययपूर्व्वपदप्रकृतिस्वरत्वं । अरिष्टा नेमिर्यस्य स तथोक्तः । बृहस्पतिः । तद्बृहतोः करपत्योरिति सुट् तलोपौ, उभे वनस्पत्यादिष्विति पूर्व्वोत्तरपदयोर्युगपत् प्रकृतिस्वरत्वं । इत्येकविंशेऽध्याये प्रथमः खण्डः ।

Colophon. इति श्रीमत् सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे उत्तराग्रन्थे एकविंशोऽध्यायः सम्पूर्णः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गत-उत्तराग्रन्थव्याख्या ।

No. 40. उपाकरणप्रयोगः. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 1,828 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1882. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अध्यायानामुपाकर्म श्रावण्यां श्रवणेन तु ।
तन्मासे हस्तयुक्तायां पञ्चम्यां वा तदिष्यते ॥

End. अपः स्पृष्ट्वा प्रायश्चित्तादिहोमशेषं समाप्य ततः (..) प्रीत्यर्थं ब्राह्मणान् भोजयेत् । कर्मद्वय मिदं केचित् लौकिकाग्नौ प्रयुञ्जते ।

Colophon. इत्युपाकरणप्रयोगः समाप्तः ।
स्नातकान्ते उपाकर्मे गते मास-चतुष्टये ।
नवयज्ञोपवीतानि धृत्वा जीर्णानि संत्यजेत् ॥ सम्वत् १८९८ ।

विषयः । आश्वलायनशाखीयानां श्रावण्यां उपाकरणविधिः? ।

No. 41. उन्मार्गभञ्जनम् . By तुम्बरः Substance, country-made paper, 10×4 inches, Folia, 5. Lines, 15 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1891. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

देवी वाचामपारा वदनसदनगा खेलते यत्कटाक्षा-
दाम्बं तेजःकदम्बमतिघनममलं कोटिचन्द्रप्रभासम् ।
शान्तं चन्द्रावतंसं तदमितमहिमानन्दमोदैककन्दम्
वन्दे हस्तारविन्दं हरिहरशरणीभूतपादारविन्दम् ॥

End. गौर्वाणवाङ्मम मुखान्निरगाद्यदेष
सो (.) जसा मधुरकोमलकान्तवाक्या ।
नारायणस्मरणलालसमानसस्य
श्रीत्र्यम्बकस्य महिमा पदपङ्कजस्य ॥

Colophon. इति श्रीतिमाजिरघुनाथगुरुपादपद्माराधकस्तुम्बर (.) कृतोन्मार्गभञ्जनं समाप्तम् । समाप्तञ्चेदं श्रावणकृष्णनवम्याम् । सम्वत् १८९१ ।

विषयः । माधवमतानुयायि पिष्टपशुखण्डनोन्मार्गभञ्जनम् ।

No. 42. उपदेशतरङ्गिनी . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 60. Lines, 17 on a page. Extent, 3,300 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1740. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance ,old. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीनाभेयः (...) दमेयाः परमारमाः ।
यन्नामध्यानतः सर्व्वसिद्धयः, स्युः स्वयम्वराः ।
स श्रीपार्श्वप्रभुर्भूयाद्भक्तानां भुरि (.) तौयः ।
यस्य प्रभावात् (. .) शेषोऽभूद् भूमिपुङ्गवः ॥

End. यथा श्रीभोजेन राजपाटिकां कृत्वा पश्चाद्वलमानेतुं सङ्कीर्णमार्गे सम्मुखागतः कश्चिदन्योऽग्रसैन्यैर्निर्भत्स्यमानोऽपि दुष्टो मातुल भवतामस्मि सौख्यं इत्यालापितः, ततस्तेनोक्तं, भो जातस्मर त्वत्प्रसादात् भविष्यति । राज्ञोक्तं ; कथं ज्ञायते, (. .) तेनोक्तं मधुरवाण्या । तुष्टेन राज्ञा स्वराजवाहनं ग्रामाधिपत्यञ्च दत्तम् ।

Colophon. इति उपदेशतरङ्गिन्यां धर्मोपदेशः । सम्वत् १७४० ।

विषयः । जैनधर्मोपदेशकथनम् ।

No. 43. उपदेशसमुच्चयः By सोनफूल उपाध्याय. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 352 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1694. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūsaṇa. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. आद्यं खण्डितम् ॥

End. अपि च, वदन्तोऽन्ये मुक्तिः परमसुखसाक्षात्कृतिरिति ।
तवेतावन्त्वन्यादृश मम्मतमर्दन (?) निजमते ।
न तत्र कृपीश त्रिनयना ममेच्या क्षितितले ।
परन्तु त्वद्दास्यं सततमिह याचे सुखवहम् ॥

Colophon. इत्युपदेशसमुच्चये भजनोपदेशो नाम अष्टमोपदेशः ॥
श्रीमद्दर्पणकारपण्डितवरोदामोदरोऽभूत्ततः ।
जातः पण्डितः कृष्णदेव औहतः पुत्रस्त्वनन्तः कृती ॥
तत्पुत्रो भुवि रामशेखरबुधो रुद्रावतारः स्वयं ।
तत्पुत्रोऽत्र कृती कविर्विजयते श्रीसोनफूलः सुधीः ॥
श्रीसोनफूलोपाध्यायकृत उपदेशसमुच्चयग्रन्थः समाप्तः ॥शक १६९४ ॥

विषयः । प्रथमोपदेशः खण्डितः । २ ये उपदेशे अन्यापदेशकथनम् । ३ । ४ उपदेशयोः सज्जनदुर्ज्जनादिनिरूपणं राजवर्णनञ्च । ५ मे उपदेशे सम्पत्त्युपदेशकथनम् । ६ ष्ठ उपदेशे रसोपदेशकथनम् । ७ मे उपदेशे सद्भावोपदेशकथनम् । ८ मे उपदेशे भजनोपदेशकथनम् ॥

No. 44. उभयतोमुखीगोदानप्रयोगः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 80 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथोभयतोमुखीगोदानप्रयोगः । आसन्नप्रसवां गां ज्ञात्वा दाता शुचिः प्राङ्मुख उपविश्य देशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रामुकशर्मा सर्व्वपापक्षय-पूर्व्वकं विष्णुप्रीतिकामः उभयतोमुखीगोदानं करिष्ये ।

End. ततः कर्म्मेश्वरार्पणं कृत्वा द्वादशब्राह्मणान् पायसान्नेन भोजयित्वा स्वयं पायसान्नं भक्षयेत् ।

Colophon. इत्याथर्व्वण-परिशिष्ट-हेमाद्रि-मयूख-चन्द्रिकोद्धृतोभयतोमुखीगोदानप्रयोगः ।

विषयः । आसन्नप्रसवगोदानविधिः ।

No. 45. ऋषभगीता . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. पितोवाच । यत्तूक्तं भवतायुष्मन् ऋषभो निष्परिग्रहः ।
बभूव योगिनामाद्योऽवतारस्याष्टमो हरेः ॥
तद्ब्रूहि विस्तरेणैव स्वरूपं तस्य योगिनः ।
यच्च कर्मफलासङ्गःसर्व्वान्तर्भावमाश्रितः ॥
किंधर्माभूदसौ तस्य कदाभूदिति वासना ।
कथं स परमार्थेति निस्यातो नाभिसम्भवः ॥

End. एतत्पुराण-पुरुषस्य समस्तपाप-
विच्छेददं चरितमद्य समोदितं ते ।
शृण्वन्ति ये भवभयं परिमुच्य तेषां,
निःशेषपापविलयं कुरुते मुरारिः ॥

Colophon. इति ऋषभगीता समाप्तिमगमत् ।

विषयः । ऋषभचरितकथनव्याजेन ब्रह्मविद्योपदेशः ।

No. 46. ऋषभजिनस्तुतिः . Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1659. Place of deposit, Benares, Diṇmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पहिलउ पणमिय देव परमेसरसेभं ।
जधणिय पय पङ्कय रयसे ॥
वन्दिहि वीर धिसुत्त ।
सुत्तनीय जिन्वर बउमऊठान ॥

End. इय रिसह जिनवर सिद्धिसरवर सुन्दरिवर सुन्दरो ।
सिरि विमलभूधर धवलसिन्धुरखन्धवास पुरन्दरो ।
सेवय सभासुर सुनिय भासुर गुण भवासुर गञ्जनो ।
महा सुविहि वासन देउ सासन विजई तिलउ निरञ्जनो इति ॥

Colophon. इति ऋषभजिनस्तवनं सम्पूर्णम् ! सम्वत १६५९ ।

विषयः । जैनमते ऋषभदेवस्तुतिः ।

No. 47. ओघनिर्युक्तिः . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 13. Lines, 18 on a page. Extent, 780 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Diṇmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीपार्श्वजिनं प्रणम्य अरिहन्ते वन्दित्ता चउदस, पूव्वी तहेव दस पूव्वी एक्कार सङ्ग सुत्तत्थ धावरे सभ्यसाहुय ।

End. एसा च (...) पूड़वि शुद्धसञ्जना इन्ना एक्कारसहिं राचहिं सचिय हि एहिं सङ्गहिया ।

Colophon. ईति ओघनिर्युक्ति सम्मत्ता ।

विषयः । जैनसाधुसमाचारकथनम् ।

No. 48. कर्पूरादिस्तवटीका By रामकिशोर . Substance, country-made paper, 14 × 2 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrāma, Post office Mehār, Zilla Comilla. Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīça. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकालीजयति ।
नतमूर्द्धविरिञ्चादि वृन्दारकवरव्रजम् ।
कुरुतां भवतां भव्यं भवानीचरणाम्बुजम् ॥
कास्या रामकिशोरेण बालानामबुद्धये ।
महाकालप्रणीतस्य स्तोत्रस्यार्थः प्रकाश्यते ॥
तत्राद्यश्लोकपञ्चकेन श्रीमद्दक्षिणकालिकाया द्वाविंशत्यक्षरमन्त्रमुद्धरन् महाकालः स्तौति कर्पूरमित्यादिना । इत्यादि ।

End. केलीति। एवं केलिकलया क्रीड़ाकलया विशिष्टः सन् चिरं चिरकालं जीवन्मुक्तो भवति। तथा प्रतिजनुः प्रतिजन्म भोक्ता भवति। प्रतिजनुरिति जनुर्जनुः वीप्सयाच्चेत्यव्ययीभावः। जनुर्जननजन्मानीत्यमरः। इति।

Colophon. यामाराध्य पितामहादिविबुधाः सृष्ट्यादिकं कुर्व्वते
यां ध्यायन्ति सदैव योगिनिवहा ब्रह्मस्वरूपां पराम्।
नत्वाऽज्ञानतमिस्रनाशतरणिं श्रीकालिकां तां द्विज
टीकां रामकिशोरनामक इमां तस्याः स्तुते निर्म्ममे॥
मया विरचिता ह्येषा कर्पूरादिप्रबोधिनी।
तनोतु मुदमज्ञानां धीमतां वा कृपावताम्॥
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा स्खलितं यद् बभूव मे।
कृतिभिः शोधनीयं तत् कृपया बहुदर्शिभिः॥
इति लोचनगोचरीकृतब्रह्महरिहरादिगीर्व्वाणगणदुर्लभापास्तसकलकरणवृत्तियोगिगणमनोगोचरभवानीपदारविन्दकानिर्व्वचनीयमहिमत्रिभुवनविदितसर्व्वविद्यासन्तति-श्रीरामकिशोरशर्म्मविरचिता शिवांशभूतभगवन्महाकालविरचित-श्रीमद्दक्षिणकालिकास्तुतिः कर्पूरादिप्रबोधिनी नाम समाप्तिपदमारूढा॥

विषयः। कर्पूरादिस्तवव्याख्यानम्।

No. 49. कर्म्मप्रकृतिटीका. Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 12. Lines, 11 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Benares City. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो वीतरागाय।
प्रणम्य कर्म्मद्रुमचक्रनेमिं नमस्कराधीशमरिष्टनेमिं।
कर्मप्रकृत्याः कियतां पदानां सुखावबोधाय करोमि टीकाम्॥

End. इति विसरजनप्रश्नावकाशमाशङ्क्य ग्रहणाग्रहणप्रयोज्याः पूङ्गलवर्गणाः प्ररूपयति।

Colophon. असम्पूर्णोऽयम् ।

विषयः । जैनकर्मप्रकृतिव्याख्या ।

No. 50. कलापव्याकरणोत्पत्तिप्रस्तावः By वनमालिद्विजः . Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrāma, Post office Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīça. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य शिवया सार्द्धं शिवं शिवप्रदायकम् ।
ज्ञानदं सर्व्वतत्त्वज्ञं सुरासुरनमस्कृतम् ॥
कलापाख्यं महाशास्त्रं विस्तृतं सर्व्ववर्मणा ।
कृतः कथं कृतं तेन प्रस्तावमतिसुन्दरम् ॥
तमेवाहं प्रवक्ष्यामि बालानामवबुद्धये ॥ इत्यादि ।

End. संक्षेपाद्रचितं किञ्चिद् गुरुपादप्रसादतः ।
आत्मगुणैर्बुधैः सर्व्वैर्ज्ञायताम् विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीवनमालिद्विजविरचिते कलापव्याकरणोत्पत्तिप्रस्तावे पञ्चमः परिच्छेदः समाप्तः ।
उमामहेशं भुवनैकसारं हंसासनस्थं × × × स्वरूपम् ।
सुधांशुसूर्य्याग्निसमप्रदीप्तिं गुणत्रयात्मानमहं भजामि ॥
परात्पर जगद्बन्धो त्वदीयचरणाम्बुजे ।
स्थानं मे दीयतामन्ते कृपया करुणानिधे ॥

विषयः । आसीत् पुरा शालवाहनो नाम राजा स कदाचित् महादेव्या सह सरसि विहर्त्तुं गतवान् तचासौ महर्षीं प्रति प्रीतिपरायत्तो जलोत्सेकं कुर्व्वन्नतिशयजलप्लावितया महादेव्या "मोदकं देहि राजन्निति" पुनः पुनर्याचितो बहुशो महर्षीप्रीतिमिच्छन् मोदकं दत्तवान् तेन च तयातिनिर्भयमतिनिष्ठुरं निर्भर्त्सितो राजा मा उदकं देहीति प्रकृतमर्थमननुसरन् नितरां लज्जापरवशो जीवितुमुत्सहतुमुपचक्रमे तच्च तथाविधमवलोक्य राजानं राज्ञी समानीय सर्व्ववर्म्माभिधेयं कमपि पण्डितवरं प्रेषितवान् राज्ञः परिशान्तनाय स च सर्व्ववर्म्मा अचिरेणैव कालेन राजानं व्याकरणसंस्कृतं कर्त्तुं प्रतिज्ञाय महादेवस्याराधनां कृतवान् देवस्य च शम्भोरनुज्ञया कार्त्तिकेयमाराध्य शिखिवाहनस्य शिखिनां कलापात् व्याकरणं संगृह्य राजानमल्पकालेनैव व्याकरणाभिज्ञं कृतवानित्यस्य कलाप इति नाम आसीदिति कथनं ।

No. 51. कवितारत्नाकरः. Substance, country-made paper, 14×3½ inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post office Gurvetā, Grāma Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhridaya Bhaṭṭachāryya. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीरामः । अथ कवितारत्नाकरः ।

माधवो माधवो वाचि माधवो माधवो हृदि ।
स्मरन्ति साधवः सर्व्वे सर्व्वकार्य्येषु माधवम् ॥
देवे तीर्थे द्विजे मन्त्रे दैवज्ञे भेषजे गुरौ ।
यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी ॥
न माता शपते पुत्त्रं न दोषं लभते मही ।
न हिंसां कुरुते साधु र्न देवः वृष्टिनाशकः ॥
न वीजहारिका पृथ्वी न विप्रो देवनाशकः ।
न धर्म्मनाशको राजा न देवः वृष्टिनाशकः ॥
जयोऽस्तु पाण्डुपुत्राणां येषां पक्षे जनार्द्दनः ।
यतः कृष्णस्ततो धर्म्मो यतो धर्म्मस्ततो जयः ॥ इत्यादि ।

End. भुक्त्वा राजवदासीत यावन्न विकृतिं गतः ।
ततः शतपदं गत्वा वामपार्श्वे तु संविशेत् ॥
पिता रक्षति कौमारे भर्त्ता रक्षति यौवने ।
पुत्त्रस्तु स्थविरे काले स्त्रियो नास्ति स्वतन्त्रता ॥
पठतो नास्ति मूर्खत्वं जपतो नास्ति पातकम् ।
सर्व्वदा जप्तविद्यानां विद्या नातिप्रसीदति ॥
आसनं चालयेत् दृष्ट्वा पथि नारी विवर्जिता ।
जागरणे भयं नास्ति अतिक्रोधो निवार्य्यते ॥ २१४ ।

इति कवितारत्नाकरः समाप्तः ।

रामचन्द्र तव यादृशी कृपा
वानरेषु न नरेषु तादृशी ।
वार्द्धके मयि वानराकृतौ
सा कृपा किमधुना न जायते ॥

विषयः । श्लोकावलीनां संग्रहः ।

No. 52. कातन्त्रपञ्जीव्याख्या. By रामकिशोर शर्मा. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 29. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post office Mehar Zilla, Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavagis. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

भवानीचरणद्वन्द्वनखचन्द्रमरीचयः ।
उद्यन्तो हृदयेऽस्माकं नाशायस्वन्तरन्तमः ॥
नत्वा शिवपदं रामकिशोरेण यथामति ।
त्रिलोचनकृता-सन्धौ पञ्जीव्याख्यायते स्फुटम् ॥
तत्रादौ तावत् सकलशिष्टाचारप्राप्तस्य प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नध्वंसकामनया कृतस्य शिवनमस्काररूपमङ्गलस्य शिष्यशिक्षायै निबन्धनं दुर्गसिंहोक्तकातन्त्रप्रवृत्तिदुर्गपदविवरणरूपचिकीर्षितवस्तुनिर्देशञ्च कुर्व्वन् पञ्जिकाकारः श्लोकद्वयं कृतवान् प्रणम्येत्यादि ।

End. तथाच सति तन्निष्ठतादृशभाविप्रतिपत्तिविषयतानुकूलस्तादृशपुरुषीयनिरुक्तभाविप्रतिपत्तेर्विशिष्टसाधकत्वाभाववान् यस्तादृशवचनशतकरणकोऽपि पूर्व्वोक्तभाविव्यापार इत्याद्यन्वयबोधः ।

समाप्तेयं पञ्जी ।

विषयः । त्रिलोचनकृतायाः कातन्त्रीयसन्धिविषयिकाया वृत्तेर्व्याख्यानम् ।

No. 53. काम्ययन्त्रोद्धारः. Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1297. Place of deposit, District Dinajpur, Rájárampur Kālāpāda, Paṇḍit Sitānātha Bhaṭṭācharyya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गगणगामिन्यै ॥ अथ मातृकायन्त्रम् ॥ केशराद्यमष्टदलं पद्मं लिखित्वा कर्णिकायां हसौः इति बीजं लिखेत् इत्यादि ।

End. उदीरितं मन्मथयन्त्रमेतत् सौभाग्यलक्ष्मीविजयप्रदायि ॥
काश्मीररोचनाक्षाक्षाम्बुगेभमदचन्दनैः ।
विलिखेद्देमलेखन्या यन्त्रान्येतानि दैशिकः ॥

भूमिष्ठञ्च गरस्थञ्च दग्धनिर्म्माल्यसङ्गतम् ।
विशीर्णं लङ्घितं मन्त्री यन्त्रं जातु न कारयेत् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-सत्पण्डित-श्रीपरिव्राजकाचार्य्येण नानामूलादाग-मादाकृष्यकृतः काम्ययन्त्रोद्धारः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ शकाब्दाः १२९७ ।

विषयः । माटकादिशकलयन्त्रलिखनविधिः ।

No. 54. कार्त्तिकमाहात्म्यम् (सनत्कुमारसंहितान्तर्गतम्). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rajvāti. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ऋषय ऊचुः ।
मुनिश्रेष्ठा बालखिल्याः सर्व्वलोकहितेच्छया ।
कलौ कलुषचित्तानां लोकानां दीनभाषिणाम् ॥
ज्ञानविज्ञानहीनानां शिश्नोदरसुखैषिणाम् ।
क्षणभङ्गुरबुद्धीनां स्वार्थतत्परमनसाम् ।
कथं प्रसन्नो भगवान् भविष्यति जनार्द्दनः ॥

End. भास्करस्य मुखात् श्रुत्वा ततस्तानभिवाद्य च ।
ययुः सूर्य्यस्य निकटे गायन्तो भास्करस्तुतिम् ॥
इत्येतत् सर्व्वमाख्यातं कार्त्तिकस्य व्रतोत्तमम् ।
यत्कृत्वा सर्व्वपापेभ्यो मुक्तो भवति तत्क्षणात् ।
अतः परं किं वक्ष्यामि तद्ब्रुह्यत्रैव सत्वरम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां कार्त्तिकमाहात्म्ये चतुर्नवतितमोऽध्यायः ॥
स्कन्दपुराणीय सनत्कुमारसंहितायां कार्त्तिकमाहात्म्यं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । अत्र आदावेव एकसप्ततितमोऽध्यायः तमारभ्य चतुर्नवतितमाध्यायं यावत् कार्त्तिकमाहात्म्यादिकथनम् ॥

No. 55. कालमाधव-संक्षिप्त-व्याख्या . Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 16. Lines, 3 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1903. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रथम (.) इ– सांख्यमतमाश्रित्य कालशब्दवाच्यः कश्चिदर्थो नास्तीति पूर्व्वपक्षो (पक्षः) कृतः, वैशेषिकादिमतमाश्रित्य तत्सत्त्वं साधितम् इत्यादि ।

End. यस्येति तदेवं निर्णीय तमेवार्थं संग्रहे अनुक्रम्योपसंहरति ईदृशमिति ।

Colophon. इति व्याख्या समाप्ता । सम्बत् १९०३ ।

विषयः । कालमाधवीयव्याख्या ।

No. 56. कालमाधवीय-कारिका-व्याख्या . By वैद्यनाथ सूरि . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 740 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गजाननं देवमगजानन्दवर्द्धनम् ।

कालमाधवपद्यानि विवरिष्ये यथामति इत्यादि ॥

End. उपाकर्म्मणि चोत्सर्गे ग्रहबोधो न विद्यते ।

ईदृशं नियमं न्यायशास्त्राभ्यां कर्त्तुमुद्यमः ॥

Colophon. इति श्रीमद्धर्म्मशास्त्रपारावारीणरामचन्द्रभट्टात्मजभट्टवैद्यनाथसूरिकृते कालमाधवीयकारिकाव्याख्याने प्रथमं प्रकरणं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कालमाधवीय-कारिकाव्याख्या ॥

No. 57. काव्यादर्शटीका . By त्रिभुवनचन्द्र . Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1758. Place of deposit, Dinajpur, Babu Giris Candra Cakravartti. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सर्व्वज्ञं सर्व्वहितं देवं श्रीवर्द्धमानमानम्य ।

त्रिभुवनचन्द्रेणेयं विविच्यते दण्डिणष्टीका ॥

विघ्नोपशमनपुण्यसम्भारभक्तिप्रकर्षं सम्प्रदायाविच्छेदलक्षणं फलमवलोक्य मङ्गलार्थं श्लोकमाह ।

चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहंसवधूर्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्व्वशुक्ला सरस्वती ॥

चतुर्मुखस्य मुखानि तान्येवाम्भोजानां वनानि तत्र हंसवधूः पितामह-वदनकमलकाननहंसीति रूपकालङ्कारेण ब्रह्मणो विशुद्धत्वात् सरस्वत्याश्च तन्मुखप्रसूतत्वादभिजनशुद्धिः प्रदर्शितेति । इत्यादि ॥

End. प्रकृतमुपसंहर्त्तुमाह ।

पन्था स एष विहितः परिणामवृत्त्या ।
संक्षिप्यविस्तरमनन्तमलङ्क्रियाणम् ॥
वाचामति (... ...) ।
× × × × × × ॥

इत्यविषयं विवरीतुमलं विशेषेण अलङ्क्रियाणामन्तपरिमितं विस्तरं स्वभावाख्यानादिरूपपरिणामवृत्त्या यः पूर्व्वाचार्य्यैरुपदिष्टः स एव पन्थाः । विवरीतुं समारोपि-
ण्यावर्त्तनपटीयसे ।
ॐ नमोवादिसिंहाय ।
नमः स्याद्वादवादिने ॥

Colophon. इत्याचार्य्य-श्रीवादिसिंहनामाङ्कितेन त्रिभुवनचन्द्रेण विरचितायां दण्ड्यलङ्कारटीकायां अर्थालङ्कारविभागो नाम द्वितीयः परिच्छेदः ॥ ॐ नमः ॥ शकाब्दा १७५८ ॥

विषयः । दण्डिकृतकाव्यादर्शस्य व्याख्यानम् ॥

No. 58. काव्यप्रकाशटीका (रसप्रकाशः). By श्रीकृष्णशर्म्मा. Substance, country-made paper, 25 × 3½ inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gram Bhadughar, Post Bramhanberia, Zilla Comilla, Paṇḍit Amar C. Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः स्वेष्टदेवतायै ।

सत्यामक्तमनाः शुद्धद्विजेन्द्रविलसत्तनुः ।
मुरारिर्वा पुरारिर्वा पायान्नो दुर्जिनार्णवात् ॥

रसप्रकाशनामार्थं निबन्धः क्रियतेऽधुना ।
काव्यप्रकाशबोधाय श्रीमत् श्रीकृष्णशर्म्मणा ॥
ननु काव्यस्य धर्म्मादिचतुर्वर्गसाधनतया तन्निरूपणार्थं सुकुमार × × × × × × × × × × ग्रन्थ एव कर्तुमुचितः न तु × × × मङ्गलमित्याशङ्कामपनेतुं मङ्गलफलं दर्शयन्नेव तत्कारिकामवतारयति ग्रन्थारम्भ इत्यादि । इत्यादि ।

End. अत्रायं भावः प्रतीतिमात्रसारं हि काव्यं न ह्यत्राग्निष्टोमादिवाक्यवत् सत्यार्थप्रतिपादनद्वारेण प्रवर्त्तनार्थं प्रामाण्यमन्विष्यते अतोऽत्र सत्यासत्यत्वनिरूपणमनुपयुक्तमेव तस्यैव ? विषयेषु विधिनिषेधव्युत्पत्तिसिद्धेरित्यास्तां विस्तरः ।

Colophon. इति श्रीश्रीकृष्णशर्म्मविरचिते रसप्रकाशे पञ्चमोऽध्यायः । एतावन्मात्रं श्रीकृष्णशर्म्मणा विरचितम् । श्रीहरिः ॥

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 59. किशोरकौमुदी. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Saptagrām Kṛṣṇapurer Akdā (Monastery). Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
जिज्ञासमानो जनको वासुदेवकथाद्भुतम् ।
समपृच्छत् सुसन्तुष्टो मुनिं कृष्णपरायणम् ॥
सनत्कुमारं भगवन् कथ्यतां मे कृपानिधे ।
गोविन्दस्य यदाश्चर्य्यं वसतो गोकुले विभोः ॥ इत्यादि ।

End. घनश्यामलगोविन्दपादपद्मोद्भूपा विभो ।
कार्ष्णा दुःखसागरं वै तरन्ति तच्च मानिनः ॥
नन्दवालन्तु गोपालं वालमेकोनषोड़शम् ।
चिद्घनानन्दगोविन्दं चिन्तयामः प्रजापतिम् ॥

Colophon. इति श्रीकिशोरकौमुद्यां ..... ॥ ० ॥

विषयः । गोकुललीलावर्णनम् । प्रेमादिकथनम् । नन्दादीनां परिणामकथनम् । अभक्तानां परिणामकथनम् । ईश्वरस्वरूपनिरूपणम् । नाममाहात्म्यादिकथनम् ॥

No. 60. कुण्डकल्पद्रुमः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Nāgara. Date, of composition Sk. 1577. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीशिवो जयति ।

ओमित्यक्षरमद्वितीयमन (.) तत्सद् यदन्तस्थितं ।
नत्वा(.)ति विभर्त्तिविश्वमखिलं यस्मिन् पुनर्लीयते ।
शास्त्रं वीक्ष्य समुद्रराम्यथ सतां श्रीमाधवोऽहं मुदे ।
निर्म्मथ्याङ्कसमुद्रमिष्टफलदं श्रीकुण्डकल्पद्रुमम् ॥ इत्यादि ।

End. करे दिङ्मिते सायकाश्च नागाः ।
भूर्भुजौ शून्यसम्मोधयः पर्व्वपूर्व्वाः ।
भूजाः सूक्ष्ममूलाः स्मृताः क्षेत्रसिद्धौ ।
युगास्त्राणि तुल्यानि तैश्चोत्तमानि ॥

Colophon. रविघनमितवर्षे १७१२ विक्रमाब्द प्रयाते ।
नगनगतिथितुल्ये १५७७ शाककाले प्रवृत्ते ।
शरदि मनुजमाने मन्मथे तैषशुक्ले ।
फणितिथियुतचन्द्रे कुण्डकल्पद्रुमोभूऽत् ।

विषयः । यज्ञकुण्डविधानम् ॥

No. 61. कुण्डमण्डपविधानम् (आथर्वणसूत्रोक्तम्). Substance, country made paper, 8 × 3 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाथर्वणसूत्रोक्तकुण्डमण्डपविधानम् लिख्यते उक्तानि वैविध्यकानि आथर्वणिकानि वक्ष्यामः (.) मे शंकुमेकादशाङ्गुलं विधाय शङ्कुसंमितया

रज्वा मण्डलं परिलिख्य यत्र लेखयोः शङ्कुग्रहाया निपतति तत्र शंकुं निहन्ति सा प्राची इत्यादि ।

End. कुण्डाकारेण मेखलार्द्धेन त्रिभाग दीर्घविस्तृता योन्यः सितादिना रचयेत् ।

Colophon. इत्याथर्वणसूत्रोक्तकुण्डमण्डपविधानम् ।

विषयः । अथर्ववेदीयकुण्डमण्डपविधानम् ।

No. 62. कुण्डलीकवचम्. Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । श्रीआनन्दभैरव्युवाच ।

अथ वक्ष्ये महादेव कुण्डलीकवचं शुभम् ।
परमानन्ददं सिद्धसिद्धवृन्दनिषेवितम् ॥
यद्धृत्वा योगिनः सर्व्वे धर्म्माधर्म्मप्रदर्शकाः ।
ज्ञानिनां मानिनोऽधैर्य्या विचरन्ति यथा तथा ॥
सिद्धयोऽप्यनिमाद्याश्च करस्थाः सर्व्वदेवताः ।
एतत् कवचपाठेन देवेन्द्रो योगिराड् भवेत् ॥
ऋषयो योगिनः सर्व्वे जटिलाः कुलभैरवाः ।
प्रातःकाले त्रिवारञ्च मध्याह्ने वारयुग्मकम् ॥
सायाह्ने वारमेकन्तु पठेत् कवचमेवच ।
पाठादेव महायोगी कुण्डली दर्शनं लभेत् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येतत् कवचं देवि कुण्डलिन्याः प्रसिद्धिदम् ।
ये पठन्ति ध्यानयोगे योगमार्गव्यवस्थिताः ॥
ते यान्ति मोक्षपदवीमैहिके नात्र संशयः ।
वामा वामकरे धृत्वा सर्व्वाभीष्टमवाप्नुयात् ॥
स्वर्णे रौप्ये तथा ताम्रे रोपयित्वा प्रपूजयेत् ।
सर्व्वदेशे सर्व्वकाले पठित्वा सिद्धिमाप्नुयात् ।
स भूयात् कुण्डली पुत्रो नात्र कार्य्या विचारणा ॥

Colophon. ॐ इति रुद्रजामले उत्तरखण्डे कुलकुण्डलिनीकवचं समाप्तं ।

विषयः । कुण्डलीशक्तेः कवचकथनम् ।

No. 63. कुण्डलीस्तोत्रम् . Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 34 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Māhar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ कुण्डलीस्तोत्रं ।

ॐ जन्मोद्धारिणी रक्षिणीह तरुणी वेदादिबीजादिमा ।
नित्यं चेतसि भाव्यते भुवि कदा मद्वाक्यसञ्चारिणी ।
मां सातु प्रियदा सदा सविपदं संख्यातमत्रीधरे ।
धात्री त्वं स्वयमादिदेववनिता दीनातिदीनं परं ॥
रत्नाभामृतचन्द्रिका लिपिमयी सर्पाकृतिर्निद्रिता ।
जाग्रद्धर्म्मसमाश्रिता भगवती त्वं सांश्लोकाश्रयः । (?)
मांसोद्गन्धकगन्ध-दोषजड़ितं वेदादिवाक्यान्वितं ।
संपाल्यामृतचन्द्रकोटिकिरणे नित्यं शरीरं कुरु ॥ इत्यादि ।

End. कुण्डलीशक्तिमार्गस्थं स्तोत्राष्टकं महाफलम् ।
यः पठेत् प्रातरुत्थाय स योगी भवति ध्रुवम् ॥
सर्व्वतेजःस्वरूपां मामनन्तकोटिविग्रहां ।
दरिद्रधनदां लक्ष्मीं नारायणमनोरमां ॥
सदा भावय शम्भो त्वं योगनायकपण्डितः ।

Colophon. ॐ इति रुद्रयामले उत्तरखण्डे कुण्डलीस्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । कुण्डलीशक्तेः स्तवनं ।

No. 64. कुमारपलाचरित्रम् . By जिनमण्डनोपाध्याय . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 85. Lines, 15 on a page. Extent, 1,980 çlokas. Character, Nāgara. Date of composition Sk. 1492. Place of deposit, Benares, Dinmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. जीवोऽयं विमलस्वभावसुभगः सूर्योपलस्पर्द्धया ।
धत्ते संगवशादनेकविकृतौ लुप्तात्मरूपस्थितिः ॥
यद्यात्मोति रवेरिवातिसुगुरोः सत्पादसेवाश्रयं ।
तज्जातोर्जितेजसीव कुरुते धर्मेन्धनं भस्मसात् ॥

End. प्रबन्धयोजितः श्रीमत्कुमारनृपतेरयं ।
गद्यपद्यैः (...) कश्चित् × × × ।
कैश्चित् प्राग्यजनिर्मितैः ? × × × ॥
× × × × × × ॥
श्रीसोमसुन्दरशिष्येण यथाश्रुतानुसारेण श्रीजिनमण्डनगणिनाशक १४९२ अनु (...) वत्सरे रचितः श्रीजिनमण्डनोपाध्यायैः श्रीकुमारपालप्रबन्धात् यथादृष्टानुसारेण योजितः ।

Colophon. इति श्रीकुमारपालचरित्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कुमारपालचरित्रवर्णनम् ।

No. 65. कुमारसम्भवटीका . (ललिता) By भगीरथ . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 75. Lines, 8 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1678. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
ब्रह्मबीजां कलाधारे व्याकारेऽपारपल्लवां ।
वाणीं कल्पलतापाटपदार्णवतरुश्रितां ॥
यः पीतमुण्डिकुलभूषणमग्रजन्मा ।
माघादिकाव्यनिवहस्य चकार टीकाः ॥
स श्रीभगीरथकविर्ललिताभिधाना-
मेताञ्च मन्दमतिबोधकरीं करोति ॥
अस्त्युत्तरस्यामित्यादि । उत्तरस्यां दिशि उत्तरदेशभूमौ नगाधिराजः पर्व्वतानां राजा इत्यादि ॥

End. केनापि प्रकारेण न दत्ता वाचो वचनानि यया शयने शय्यायामपि यास्तिष्ठन्ति ताः शयनसख्यः ताभ्यः शयनसखीभ्य इति विग्रहः प्रथमस्यासौ सुखविकारस्येति विग्रहः ॥

Colophon. इति पीतमुण्डीयभगीरथविरचितायां कुमारटीकायां सप्तमः सर्गः अष्टमसर्गस्तु भगवत्या जगन्मातुरम्बिकायाः शृङ्गारवर्णनं इति भयादुपेक्षितमस्माभिर्नव्याख्यात इति कुमारटीप्पनी सम्पूर्णा ॥ शकाब्दा १६७८ ॥

विषयः । कालिदासकृतकुमारसम्भवकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 66. कुमारीतन्त्रम्. Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent 300 çlokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance. old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

कैलासशिखरासीनं चन्द्रखण्डविराजितं ।

पप्रच्छ परया भक्त्या गौरी लग्ना वृषध्वजं ॥ इत्यादि ।

End. जप्त्वायुतं श्मशाने च शत्रूणां मारणं भवेत् ।

कालीकल्पमिदं प्रोक्तं गोपयेत् मार्जारवत् ॥

गोपने सर्व्वसिद्धिः स्यात् प्रकाशे मरणं ध्रुवं ॥

Colophon. इति श्रीकुमारीतन्त्रे परमरहस्ये कलियुगवर्णने पूर्व्वभागे कालीकल्पे नवमः पटलः ।

विषयः । १ पटले विद्योद्देशकथनं । २ पटले अन्तर्योगविधिकथनं ॥ ३ पटले वहिर्योगकथनं । ४ पटले नैवेद्यनिश्चयादिकथनं । ५ पटले पुरश्चरणविधिकथनं । ६ पटले कुलाचारविधिकथनं । ७ पटले पूजास्थानादिनिरूपण । ८ पटले आचारविधिकथनं । ९ पटले कालीकल्पः ।

No. 67. कुरुक्षेत्रमाहात्म्यं. By रामचन्द्रसरस्वती. Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Date Sm. 1888. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य जगदीशानं तेन यान्तुखनामयं ? ।

× × × × × × ।

× × × × × × ।

अथ श्रीमद्रामचन्द्र-सरस्वत्याननाब्जच्युतोत्कटसुगन्धिवाचामृतमयमहासर उद्धता ? श्रीमत्कुरुक्षेत्रीयतीर्थवर्णनग्रन्थशुभजला अनेकपुराणेतिहास-सुगन्धितमहाकमला संसारसागरोत्तितीर्ष्वधिकारिजनहंसमण्डितनटा अल्प-कुल्या ग्रन्थात्मिकानुक्रमणिका हरिगिरिभिस्तरण ? निष्काश्यते । तत्रानुबन्ध-चतुष्टये नाम अधिकारिविषयसम्बन्धप्रयोजनानि । तत्राधिकारी संयते न्द्रियत्वे सति तीर्थाभिगमनकामः उक्तश्च वनपर्व्वणि इत्यादि ।

End. पूर्व्वोक्तकालदेशावुच्चार्य्य पूर्व्वोक्तप्रमाणकसांगा ? संख्यातवाचिसहस्रवाच्याश्व-मेधजन्यपुण्याहितपरमेश्वरगतानन्तसन्तोषहृदये पूर्व्वोक्तविशेषः पूर्व्वोक्तविशे-षणाय सम्प्रददे । इत्यादि पूर्व्ववत् ॥

Colophon. इति श्रीकुरुक्षेत्रनामतीर्थमाहात्म्यं समाप्तं । संवत् १८८८ ॥

विषयः । कुरुक्षेत्रमाहात्म्यवर्णनमुखेन तत्तत्तीर्थ-कर्त्तव्यकर्म्मनिचयनिरूपणं ॥

No. 68. कृच्छ्रादिविधिः By अनन्तदेव. Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 105 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कृच्छ्रादिलक्षणादिसंक्षेपः ॥ याज्ञवल्क्यः ।

एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।

उपवासेन चैवायं पादकृच्छ्रः प्रकीर्त्तितः ॥

End. अवादि स अनन्तेन कृच्छ्रादेर्लक्षणादिकं ।

देवेशः प्रीयतां तेन यस्य ज्ञानमयं तपः ॥

Colophon. इत्यनन्तदेवीय-कृच्छ्रादि-विधिः ।

विषयः । कृच्छ्रप्रायश्चित्तविधानम् ।

No. 69. कृष्णामृतमहार्णवस्तोत्रम् By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्वेदव्यासाय नमः ।

अर्चितः संस्मृतो ध्यातः कीर्त्तितः कथितः श्रुतः ।
यो ददात्यमृतत्वं हि स मां रक्षतु केशवः ॥

End. श्रीमदानन्दतीर्थाख्यसहस्रकिरणोच्छ्रिता ।
गोततिः सेव्या गीर्वाणैः सर्व्वदा शुद्धिदा भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थविरचितः कृष्णामृतमहार्णवः सम्पूर्णः ।

विषयः । माध्वसम्प्रदायस्य-वैष्णवानामाचारनिर्णयः ।

No. 70. कोकिलामाहात्म्यम्. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur Rājavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

एकदा नैमिषारण्ये ऋषयः शौनकादयः ।
सत्रान्ते सूतमासीनं पप्रच्छुरिदमादरात् ॥
ऋषय ऊचुः ॥
सूत सूत महाप्रज्ञ छिन्ध्यस्मत्हृत्स्थसंशयं ।
यत् पृच्छामो वयं सर्व्वे सविस्तरमशेषतः ॥
कोकिलायास्तु माहात्म्यं महापातकनाशनमित्यादि ।

End. यदास्मरसि मां साधो स्नेहेन भृगुनन्दन ।
तदाहमागमिष्यामि सत्यमेतत् वदामि ते ॥
इदं पवित्रं विमलं विचित्रं स्वर्गापवर्गप्रदमीश्वरस्य ।
चरित्रमार्य्यं भृगुनन्दनाय संश्रावयित्वा हि जगाम सूतः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे कनकाद्रिखण्डे शिवनारदसंवादे कोकिलामाहात्म्ये एकत्रिंशोऽध्यायः ॥

विषयः । १ मे अध्याये शिवनारदसंवादकथनम् ॥ २ ॥ व्रतारम्भकथनम् ॥ ३–४ ॥ कोकिला-व्रतोत्सर्गादिकथनम् ॥ ५ ॥ सतीजन्मकथनम् ॥ ६ ॥ दक्षकोपवर्णनम् ॥ ७ ॥ दक्षस्य यज्ञनिश्चयकथनम् ॥ ८ ॥ यज्ञारम्भकथनम् ॥ ९ ॥ दक्षस्य समुद्वेगकथनम् ॥ १० ॥ शिववाक्यकथनम् ॥ ११ ॥ सत्या दक्षालयगमनम् ॥ १२ ॥ सत्या देहविसर्जनम् ॥ १३ ॥ वीरभद्रोत्पत्तिकथनम् ॥ १४ ॥ युद्धोद्वेगकथनम् ॥

१५॥ देवपराजयवर्णनम् ॥ १६॥ गोविन्दास्त्रप्रदानकथनम् ॥ १७॥ यज्ञविध्वंसकथनम् ॥ १८॥ भवस्य प्रलापकथनम् ॥ १९॥ सत्या वरदानकथनम् ॥ २०॥ गौरीवरप्रदानकथनम् ॥ २१॥ ब्रह्मणोवर-प्रदानकथनम् ॥ २२॥ शतरूपादक्षयो वरप्रदानकथनम् ॥ २३॥ पुनर्दक्षयज्ञारम्भकथनम् ॥ २४॥ दक्षप्रबोधकथनम् ॥ २५–२६॥ गिरिवाक्यनिश्चयकथनम् ॥ २७॥ वरागमनवर्णनम् ॥ २८॥ उमा-महेश्वरोद्वाहवर्णनम् ॥ २९॥ उमामहेश्वरसङ्गमकथनम् ॥ ३०–३१॥ कुमारजन्मादिकथनम् ॥

No. 71. क्षेत्रविचारः Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 42. Lines, 3 on a page. Extent, 252 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diṇmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. वीरं जयसेहर पय पठियं ।
पणमि जण सुगुरुं च मंडत्ति ।
ससरणटाखित्तविराराणु ।
मुंच्छामि × × × × × × × ×

End. वडसंख विगप्पेरुय ।
गद्दोविउ चित्तसहस चुल्लसी ए ॥
नरगणसमरुय गोपुण ।
विठ्ठर सयटाणि सहस्संको ॥

Colophon.

विषयः । क्षेत्राणां विचारः ।

No. 72. क्षेत्रसमासः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diṇmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. अस्य प्रथमपङ्क्तिः कीटदष्टा ।
जम्बुद्दीवा उया ।
सयम्भूवयणाय रावसा नाउ ।
रुव्वेविअसं रिरजा ।
दीवोदहानो निरिय लोए ॥

End. एगा जोयण कोरीलकखा । ?

कयाल्ल तीसर सहस्सा दोन्निसए ।

गूण वन्नहिया समय खेत्त स्सपरि ।

× × × × × इतोनास्ति ।

Colophon.

विषयः । क्षत्राणां वर्णनम् ।

No. 73. गणपतिखण्डं (विनायकमाहात्म्यं) . Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rajavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

स्कन्द उवाच ।

शिवरात्रौ महेशान सर्व्वज्ञसुखदायक ।

आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वन्मुखाम्बुजात् ॥

विचित्राणि पवित्राणि सर्व्वाघशमनानि च ।

येषां श्रवणमात्रेण पलायन्ते महापदः ॥

अतस्त्वं कृपया ब्रूहि गणेशचरितं मम ।

अवतारान् सेतिहासान् सर्व्वकामप्रपूरकान् ॥

शरण्यानस्य लोकानां वक्तुमर्हसि शङ्कर ॥ इत्यादि ।

End. व्यास उवाच ।

शिवेन गदितं विप्रा स्कन्दाय पृच्छते ऽखिलं ।

विनायकीयो महिमा स भवद्भ्यो निवेदितः ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे विनायकमाहात्म्ये शिवस्कन्दसंवादे गणेशावतारवर्णनं नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥

Colophon. समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ प्रथमाध्याये स्कन्दशङ्करसंवादे वक्रतुण्डावतारवर्णनम् ॥ २ ॥ द्वितीयाध्यायात् ८ अष्टमाध्यायं यावत् चिन्तामण्युपाख्यानम् । ९ नवमाध्याये पार्व्वतीवरप्रदानकथनम् ॥ १० दशमाध्याये गजासुरमुक्तिप्रदानकथनम् ॥ ११ एकादशाध्याये गजाननावतारकथनम् ॥ १२ द्वादशाध्याये सिन्दूरवधादिकथनम् ॥ १३ । १४ त्रयोदशचतुर्दशाध्याययोः विघ्नराजावतार-

कथनम् ॥ १५ पञ्चदशाध्याये वल्लालसेनावर्णनम् ॥ १६ । १७ ॥ १८ षोड़शसप्तदशाष्टादशाध्यायेषु मथुरेशावतारवर्णनम् ॥ १९ ऊनविंशाध्याये भृगुसंवादकथनम् ॥ २० विंशाध्याये प्रमदामाधववर्णनम् ॥ २१ एकविंशाध्याये विद्रुमकलनकथनम् ॥ २२ द्वाविंशाध्याये धूमकेत्ववतारादिवर्णनम् ॥

No. 74. गायत्रीकवचं (नीलतन्त्रीयं). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 9 on a page. Extent, 37 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakona, Ayodhyá Raghunathváti, Babu Chakrapáni Ráya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गा शरणम् ।

अथ गायत्रीकवचं । अस्य श्रीगायत्रीकवचस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः ऋग्यजुःसामाथर्व्ववेदाश्छन्दांसि ब्रह्मवशप्रणवस्वरूपा गायत्रीदेवता ॐ तद्बीजं भर्ग इति गायत्रीकीलकं ब्रह्मलोकप्राप्त्यर्थं जपे विनियोगः ।

गायत्रीपूर्व्वतः पातु सावित्री पातु दक्षिणे ।

ब्रह्मा रक्षतु मे पश्चात् उत्तरे मे सरस्वती ॥ इत्यादि ।

End. गोब्राह्मणवधादौ च पातकादतिपातकात् ।

मुच्यते सर्व्वपापेभ्यः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥

Colophon. इति नीलतन्त्रे गायत्रीकवचं सम्पूर्णं ॥

विषयः । गायत्र्याः कवचकथनम् ।

No. 75. गायत्रीकवचं (आगमसन्दर्भीयं). Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 58 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Upalatāgrām, Post Mchar Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavágis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ गायत्रीकवचं ।

श्रीदेव्युवाच ।

ॐ देवदेवमहादेव संसारार्णवतारक ।

गायत्रीकवचं देव कृपया कथय प्रभो ॥

श्रीमहादेव उवाच ।
मूलाधारे स्थिता नित्या कुण्डली तत्त्वरूपिणी ।
सूक्ष्मातिसूक्ष्मा परमा विषतन्तुस्वरूपिणी ॥
विद्युत्पुञ्जप्रतीकाशा कुण्डलाकृतिरूपिणी ।
परब्रह्मस्वरूपा सा पञ्चाशद्वर्णरूपिणी ॥
शिवस्य नर्त्तकी नित्या परब्रह्म प्रपूजिता ।
ब्रह्मणः सैव गायत्री सच्चिदानन्दरूपिणी ॥
तद्भ्रमावर्त्तवातोयं प्राणात्मा नित्यनूतनः ।
नित्यं तिष्ठतु सानन्दा कुण्डली तव विग्रहे ॥
अतिगोप्यं महत् पुण्यं त्रिकोटीतीर्थसंयुतम् ।
सर्व्वयज्ञमयं देवि सर्व्वदानमयं सदा ॥
सर्व्वज्ञानमयं देवि परं ब्रह्ममयं सदा ।
कवचं कथयाम्यद्य पार्व्वति प्राणवल्लभे ॥ इत्यादि ।

End. इदं कवचमज्ञात्वा गायत्रीं प्रजपेत्तु यः ।
जप एव स एव स्यान्निस्तेजा न च सिद्धिदः ॥
यः पठेत् कवचं देवि सततं शिवसन्निधौ ।
सन्निधौ विष्णुदेवस्य कवचं शक्तिसन्निधौ ॥
तेजःपुञ्जमयो विप्रस्तत्क्षणाज्जायते ध्रुवं ॥ ॐ ॥

Colophon. इत्यागमसन्दर्भे ज्ञानदर्पणे गायत्रीब्राह्मणसर्व्वस्वे देवदेवीसंवादे गायत्रीकवचं समाप्तं । श्रीकाली ।

विषयः । गायत्र्याः कवचकथनम् ।

No. 76. गायत्रीविवरणम् By शङ्कराचार्य्य. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 46 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares. Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. अथ सर्व्वदेवतात्मनः सर्व्वशक्तेः सर्व्वावभासकतेजोमयस्य परमात्मनः सर्व्वात्मकत्वद्योतनार्थं सर्व्वात्मकब्रह्मप्रतिपादकगायत्रीमन्त्रस्य उपासनाप्रकारः प्रकाश्यते तत्र गायत्रीं प्रणवादिकां सप्रव्याहृत्युपेतां शिरःसमेतां सर्व्ववेदमातरमिति वदन्ति । इत्यादि ।

End. यो देवः सवितास्माकं धियोधर्माधिगोचरः ।
प्रेरयत्तस्य तद्भर्गस्तद्वरेण्यमुपास्महे ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीमच्छंकराचार्य्यकृतगायत्रीविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । गायत्रीव्याख्या ।

No. 77. गुर्वावली-नाम-महाछन्दः By मुनिसुन्दर सूरि. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 510 çlokas. Character, Nāgara. Date, v. Saṃ. 1496. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diṇmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगौतमाय ।
जयश्रियं राउ जिनेन्द्रचन्द्रमाः ।
स वर्द्धमानप्रभुरद्भुतां सतां ।
निजाभिधानानुगुणा सुनोति यः ।
सुतक्रम प्र (...) त सौख्यसंपदः ॥ इत्यादि ।

End. श्राद्धाः पवगणाश्च (...) तुला वुढ़ाश्च सुश्राविकाः ।
सर्व्वाभीष्टफलप्रदः स जयति श्रीसंघकल्पद्रुमः ।
सम्पूर्णश्चेदं श्रीगुर्वावलीनाममहाच्छन्दः ।

Colophon. इति वृहत्तपागच्छ-श्रीगुर्वावली वृहती श्रीमुनिसुन्दरसूरिकृता । संवत् १४९६ आषाढ़ सुदि ।

No. 78. गौतमीसूत्रं (ज्ञानवोधप्रकाशकं). Substance, country-made, paper, 8 × 5 inches. Folia, 86. Lines, 9 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Nāgara. Date of Comp. v. Saṃ. 1715? Place of deposit, Calcutta, Çyāmapukura Viçvakoṣa office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, old. Verse Incorrect.

Beginning. अरिहन्ता भगवन्त इन्द्रमहिता सिद्धाश्च सिद्धिस्थिताः ।
आचार्य्यजिनशासनोन्नतिकराः पूज्योपाध्यायकाः ।
श्रीसिद्धान्तसुपाठकमुनिवरा रत्नत्रयाराधकाः ।
पञ्चैते परमेष्ठिनः प्रतिदिनं कुर्व्वन्तु वो मङ्गलं ॥

विबुधकुमुदचन्द्रसर्व्वदुःखापहरं ।
त्रिभुवनपतिसेव्यं धर्म्मरत्नाकरं च ।
स्वपरहितमपारं स्वर्गमोक्षैकहेतुं ।
सकलगुणनिधानं तीर्थनाथं भज त्वं ॥
असितगिरिसमं स्यात् कज्जलं सिन्धुपात्रं ।
सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्व्वी ।
लिखति यदि गृहीत्वा सारदा सर्व्वकालं ।
तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥
जिनस्मरणमात्रेण शोकक्लेशभयादिकं ।
शाकिनीग्रहरोगादिदारिद्रञ्च विनश्यति ॥

End. सरस्वती महाभागे वरदे कामरूपिणी ।
विश्वरूपा विशालाक्षी देवी या परमेश्वरी ।
सरस्वती मया दृष्टा वीणापुस्तकधारिणी ।
हंसवाहनमारूढा देवी या परमेश्वरी ॥
ब्राह्मीचन्दनबालिका भगवती राजमती द्रौपदी ।
कौशल्या च मृगावती च सुरसा सीता सुभद्रा शिवा ॥
कुन्ती शीलवती नलस्य दयिता चोला प्रभावत्यपि ।
पद्मावत्यपि सुन्दरी प्रतिदिनं कुर्व्वन्तु वो मङ्गलं ॥
मङ्गलं भगवान् वीरो मङ्गलं गौतमप्रभुः ।
मङ्गलं स्थूलभद्राद्या जैनधर्म्मोऽस्तु मङ्गलं ॥
सर्व्वारिष्टप्रणाशाय सर्व्वाभीष्टार्थदायिने ।
सर्व्वलब्धिनिधानाय गौतमस्वामिने नमः ॥
बाणेन्दुवसुभूवर्षे श्रावणस्य सितेतरे ।
षष्ठी तु सौम्यवारे (.) न्निभकाष्यपुरे (?) शुभे ॥
सुशिष्यपठनार्थे च ज्ञानबोधप्रकाशके ।
सुक्तमुक्ता च शास्त्रं (?) भारामल्ललिपिकृतं ॥
मङ्गलं लेखकस्यापि पाठकस्यापिमङ्गलं ।
मङ्गलं सर्व्वलोकानां भूमिभूपतिमङ्गलं ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धम् वा मम दोषो न दीयते ॥
श्रीरस्तु ॥

विषयः । जैनधर्म्मप्रशंसामुखेन सिद्धगुणादिकथनम् ॥ धर्म्मपुण्यगुणद्वारादिकथनम् ॥ साधुगुणादिकथनम् ॥ तपोगुणकथनम् ॥ भावगुणकथनम् । आचार्य्यवाक्यं ॥ बुद्धिद्वारादिकथनम् । भवितव्यताद्वारादिकथनम् ॥ कर्म्मरेखाकुम्भरभावनीकन्याकथा ॥ आशीर्व्वादकथनम् ॥ स्वधर्म्मगुणद्वारादिकथनम् ॥ विवेकचतुर्द्वारादिकथनम् ॥ प्रस्ताविककथानिरूपणम् ॥ देशादिलक्षणं ॥ कुसङ्गतिद्वारकथनम् ॥ देवतादिद्वारकथनम् । नीचरागगुणद्वारकथनम् ॥ लेखनगुणादिकथनम् ॥

No. 79. गोत्रप्रवरभास्करः By **भट्टोजि.** Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 144 çlokas Character, Nāgara. Date, SM. 1774. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सप्तर्षयोऽगस्त्यष्टमास्तदपत्यञ्च गोत्रम् प्रत्रियन्ते गोत्राध्वर्युभ्यामुत्कीर्त्यन्त इति प्रवराः समानप्रवरां समानगोत्राञ्च नोद्वहेत् इत्यादि ।

End. श्रीभट्टोजिविरचितो गोत्रप्रवरनिर्णयः ।

गुणग्रहे बुधैः सोऽयमादरेण विभाव्यतां ॥

गोत्रप्रवरसन्देहतमःप्राप्तचेतसां ।

मोदं तनोतु विदुषां गोत्रप्रवरभास्करः ॥

Colophon. समाप्तोयं ग्रन्थः संवत् १७७४ वैशाखशुक्लाष्टतीयायां ।

विषयः । गोत्रप्रवरकथनम् ।

No. 80. गोपालोत्तरतापनीविवृतिः By **विश्वेश्वर, जनार्द्दनभट्ट, प्रबोध-यति,** And **जीवगोस्वामी.** Substance, country-made paper, 11×5½ inches. Folia, 24. Lines, 12 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit, Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीराधाकृष्णः ।

अथ गोपालतापनीटीका ॥

क्लींकारादस्रजद्विश्वं इति प्राह श्रुतेः शिवः ।

(... ... ...) ककाराज्जलसम्भवः ॥

इत्यादिभिः श्रीमता-गौतमेन भगवता स्वीयतन्त्रस्य प्रमाणता दर्शिता ... ... गोपालतापन्याख्या श्रुतिरियं स्वप्रतिपाद्यं श्रीकृष्णमेव सर्व्ववेदान्तसम्मत्या सर्व्वोत्तमत्वेन प्रतिपादयन्ती नमस्करोति सच्चिदानन्द-रूपायेति । कृष्णाय नम इत्यन्वयः कृष्णाय देवकीनन्दनाय इति ब्रह्मण्यो देवकीपुत्र इति च ॥ इत्यादि ।

End. उपसंहरति दत्वेति । तदेवं पुण्यतमामुत्तरतापनीरूपां स्तुतिं सर्व्वभूतानां कर्त्तृत्वं दत्वा अन्तर्हितवान् इत्यर्थः (... ... ...)

गान्धर्व्वीवरगान्धर्व्वगन्धवन्धुरशर्म्मणे ।
वृन्दावनवनीवृन्दनन्दिने नन्दतां मनः ॥
विश्वेश्वरकजनार्द्दनभट्टाभ्यां वैदिकाभ्याभ्यां तद्वत् ।
प्रबोधयतिना लिखितं चिन्तयित्वातारतम्येन ॥
इत्युत्तरगोपालतापन्या विवृतिः सम्पूर्णा ॥

Colophon. श्रीसनातनरूपस्य चरणाब्जसुधेन्दुना ।
पूरिताटीप्पनी चेयं जीवेन सुखबोधिनी ॥
श्रीश्रीनाथाय नमः ॥

विषयः । गोपालोत्तरतापन्या व्याख्यानम् ।

No. 81. गोपीप्रेमामृतं . आगमपुराणीयम् Substance, country-made paper, $8 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 4 on a page. Extent, 32 çlokas Character, Bengali Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakonā, Ayodhyá Raghunáthváti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । अर्ज्जुन उवाच ।

त्रैलोक्ये के भवद्भक्ताः के त्वां जानन्ति मर्म्मणि ।
केषु वा त्वं सदायत्तः केषु प्रेम तवातुलं ॥
तन्मे वदस्व भगवन्नगतीनां गतिप्रद ।
मयि चानुग्रहो यादृक् × × × परीक्षणं ॥

श्रीभगवान् उवाच ।

न तथा मे प्रियतमो ब्रह्मा रुद्रश्च × × × ।
न च लक्ष्मीर्नचास्त्रो(?)वा यथा गोपीजनो मम ॥ इत्यादि ।

End. श्रीभगवानुवाच ।

रहस्यानां रहस्यं यद्दुर्लभानाञ्च दुर्लभं ।

तत्ते वदाम्यहं पार्थ श्रुत्वा मनसि तत् शृणु ॥

गोपीभावेन ये भक्ता मामेव समुपासते ।

तेषु × × × तुष्टोऽस्मि सत्यं सत्यं न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीआगमपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे गोपीप्रेमामृतं समाप्तं ।

विषयः । गोपीनां भगवद्भक्तधौरेयत्वकथनं ।

No 82. गोविन्दवृन्दावनम् . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date BS. 1051. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakoná, Ayodhyá Raghunáthváti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो राधामोहनाय ।

एकदा शङ्करं द्रष्टुं स्वपुत्रं कृष्णतत्परं ।

तस्याश्रमं ययौ प्रीत्या भगवांश्चतुराननः ॥

ददर्श लोकनाथेशं ध्यायन्तञ्च जनार्द्दनं ।

प्रेमवारिसमाकीर्णं रोमाञ्चिततनुश्रियं ॥

तमुत्थाप्य प्रियं दोर्भ्यां कृष्णभक्तं पितामहः ।

पुलकावलिहृष्टाङ्गः सस्वजे स्नेहविह्वलः ॥

दृष्ट्वा देवो महाभक्त्या शङ्करस्तु पितामहं ।

तस्याग्रे भगवद्बुद्ध्या दण्डवत् पतितो भुवि ॥

पाद्यार्घ्यमधुपर्काद्यै र्यथाविधि तमर्चयेत् ।

विश्रान्तं सुखमासीनं पप्रच्छ स्वागतं ततः ॥

सन्तुष्टस्तमथोवाच महाभागवतः प्रभुः ।

नन्दपुत्रे भगवति कृष्णे वृन्दावनेश्वरे ।

किन्ते भक्तिः समुत्पन्ना सुदृढ़ा प्रेमलक्षणा ॥

धर्म्मार्थकाममोक्षेषु कच्चित्ते निष्पृहं मनः ।

कच्चित् कीर्त्तयसे ब्रह्मन् कृष्णनामानि सर्व्वदा ॥

गुरोः कारुणिकस्येदं श्रुत्वा च स च भाषितम् ।

विनयावनतो भूत्वा शङ्करो वाक्यमब्रवीत् ॥ इत्यादि ॥

End. ह्रींकारं वह्निसंयुक्तं अनन्तं तदनन्तरं ।
नादविन्दुकलायुक्तं राधिकाये ततः परं ।
हृदयान्तं महादेव्या मन्त्रमष्टाक्षरं विदुः ॥
अस्य स्मरणमात्रेण किं न सिध्यति साधनम् ॥
इदं स्तोत्रमिदं मन्त्रं यस्य वाचि प्रवर्त्तते ।
त्रैलोक्यसुन्दरी राधा चित्ते तस्य निरन्तरं ।
वाक्सिद्धिं लभते योगी योगिनामपि दुर्लभम् ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दवृन्दावने श्रीराधाप्रादुर्भावः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः । श्रीगुरवे नमः । लिखितं श्रीमहेशघोषविश्वास । पुस्तकमिदं श्रीश्यामदास-सेनतन्त्रवा ॥ सन १०५१ ... ... ॥

विषयः । इति श्रीनागरकृष्णदासविलिखित-श्रीकृष्णोपनिषद् ... ... गोविन्दवृन्दावन-रहस्यं । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने वंशीप्रादुर्भावः । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने त्रिभङ्गकारणं । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने राधाप्रादुर्भावः ॥

No. 83. गौरीदिगम्बरप्रहसनम् By **शङ्करमिश्र** . Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmpur, Paṇdit Maheshchandra Tarkachūḍāmaṇi. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
दिदीन्दीन्दीदीधधि कटनदन्नन्दि मुरुजं ।
रणद्राणद्राण रणरणदघर्घररवं ॥
स्फुरत् फू फू फू फू फणिपतिफणा-फूत्कृतिशतं ।
शिवं भूयोभूयः प्रथमनटनाथं दिशतु वः ॥

(... ... ...) नाद्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । आदिष्टोस्मि सकलवसुन्धरावलयवलमानपवित्रकीर्त्तिना परमपवित्राभिजनेन विनय-सदाचारविवेकेन परमपवित्रेण मिश्रश्रीभवनाथेन, यथा मत्तनूजन्मनः श्रीशङ्करस्याभिनवकृतिर्गौरीदिगम्बराभिधानं प्रहसनमभिनीयतामिति । तद्गृहिणीमाज्ञय सङ्गीतकमाचरामि ॥

End. गौरीं हस्ते धृत्वा ।
तीव्रेण तन्वि तपसा फलितं भवत्या

मङ्गागधेयफलमप्यधुनाविरासीत् ।
अन्योन्यसंघटनमित्यमभूदतस्त्वं
पुत्रं लभस्व दिविषत्परिषद्वरेण्यं ॥
तेन हि,
श्रीमन्तःसन्तु सन्तः सपदि सुमनसां सौमनस्याय वक्षो
षट्कर्म्माणस्त्रिसन्ध्यं हविरनुदिवसं जुह्वतु प्रीतिभाजः ॥
गावस्वाम्भोधरास्त्र प्रचुरमिह पयः किञ्च भुञ्जन्तु नित्यं ।
राजानस्त्र प्रजासु प्रकृतिषु च सदा नीतिभाजो भवन्तु ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे द्वितीया सिद्धिः ॥

Colophon. इति महोपाध्याय-श्रीशङ्करमिश्र-विरचितं गौरीदिगम्बरं नाम प्रहसनं सम्पूर्णं ॥

विषयः । हास्यरसप्रधाननिबन्धैः शिवपार्व्वत्योः परिणयवर्णनम् ।

No. 84. ग्रहपीठसाधनम् By आपदेव. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 30 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवरदं दत्तमहं भक्तजनेभ्यस्तमहं, ।
दैवतवन्दे सदयं (...) तमीड़े सदयं ।

End. श्रीवसिष्ठादिवाक्यानुसारां
लसद्वासनां खेटसत्पीठमालां ।
चकाराशु गोविन्दपोद्देकराधेर्वि
नोदितो देव आपाभिधानः (?) ॥

Colophon. इति जनस्थानवासि आपदेवकृतग्रहपीठसाधनम् ।

विषयः । ग्रहाणां पीठकथनम् ।

No. 85. ग्रहयागकौमुदी By रामकृष्ण. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 365 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihàr, Rājdhāni Varadākānta Cakravartti. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गोविन्दाय ।

श्रीकृष्णं ग्रहरूपेण सूचयन्तं शुभाशुभं ।
प्रणम्य रामकृष्णेण तन्यते ग्रहकौमुदी ॥
तत्राश्विन्यादिनक्षत्रावस्थानेन शुभाशुभसूचकदेवतात्वं ग्रहत्वं सूचकत्व-मुद्बुद्धतादृशादृष्टानुमापकत्वं तद्बोधस्य कार्य्ये जनयितव्ये सहकारिलाभः । न तु सुखदुःखकारकत्वं इत्यादि ।

End. ॐ कयानश्चित्र इत्यादि-राहुमन्त्रः । ॐ काण्डादित्यादि-केतुमन्त्रः ।

Colophon. इति श्रीरामकृष्णभट्टाचार्य्यकृता ग्रहयागकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । ग्रहयागप्रयोगादिनिरूपणम् ।

No. 87. घटकर्परटीका (खण्डिता) By रमानाथ . Substance, English yellow paper, 6 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatagram, Post Mepar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavasis. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नत्वा गुरोः पादरजश्चिदाख्यं
कामादिसेव्यं चिदिवस्य हेतुम् ।
विप्रो रमानाथ इमां तनोमि
टीकां प्रगल्भां घटकर्परस्य ॥
इदानीं श्रीकालिदासस्य प्रसादात् घटकर्परः कुम्भकारो वाणीह्रदजल-पानान्तरेण मनसि देवतानमस्कारं ग्रन्थान्तरे देवतावर्णनञ्च कृत्वा वर्षासु तद्वर्णनमारभ्यवानिति किं वदन्तीति श्लोकमाह निचितमितीत्यादि ।

End. क्षिप्रमित्यादि । कोऽप्यनिर्वचनीयगुणो जनः तानि कान्तामुखानि सम्प्रति वर्षासमये क्षिप्रं शीघ्रं प्रसादयति प्रसन्नानि करोतीत्यर्थः ।

Colophon. (अतः खण्डितं) ।

विषयः । घटकर्परस्य व्याख्यानम् ।

No. 88. घटकर्परटीका By देवीदास. Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetágrám, Bhaṭṭágrám, Paṇḍit Rámhridaya Bhaṭṭácháryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ नमः शिवादिपद्भ्यः ।

शिरो देविपदाम्भोजे सदेदं मम तिष्ठतु ।
देहि मह्यन्तु तज्ज्ञानं येनैषा पूरिता भवेत् ॥
घटकर्परनामा कश्चित् कविः शरदादौ गवे सति प्राहृषं दृष्ट्वा तद्वर्णनमकरोत् तत् किमित्याह निचितमित्यादि । तदेकविंशतिश्लोका मया व्याख्यायन्ते प्रत्येकेन यथा नीरं जलं तत् ददातीति नीरदः दः प्राचेत्यनेन अङ् छदचीत्यादिना आङ्गुक् नीरदस्ते नीरदैर्मेघै रपेत्य आगत्य यं आकाशं निचितं व्याप्तं । इत्यादि ।

End. तत्र शरीरस्पर्शनमित्यस्योपलक्षणत्वादत्र वाचा अर्थविशेषज्ञानमपि शपथो भवति अथवा अत्रापि शरीरस्पर्श × × × × न विद्यत एव तथाहि भावानुरक्तवनिता सुरतैः सह अयमहं जनः शपे × × सितं शरीरस्पर्शनं विद्यते × × × × इति कर्त्तरि विशेषणं भावानुरक्तवनिता सुरतैः सह संयोगात् भूषिता एव भवति इति भूषितेति विशेषणमुपादानम् ॥

Colophon. इति श्रीदेवीदासेन विरचितायां टीकायां घटकर्पराख्यं काव्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः घटकर्परस्य व्याख्यानम् ॥

No. 89. चण्डीवादार्थमाला By कृष्णकान्त. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1742. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetagram Khunverá, Late Paṇḍit S'ripati Bhattácharyya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदुर्गा ।

चण्डीत्वं किन्नावत् मार्कण्डेयप्रोक्तत्वे सति देवीमाहात्म्यत्वं । देवीमाहात्म्यं यथा रुद्रयामले पठेदारभ्य सावर्णिः सूर्य्यतनय आदितः समापयेत्तु तस्यान्ते सावर्णिर्भविता मनुः । एकाकी इत्यादि एकादाकिञ्चासहाये

इति आकिन् । सजातीयव्यवच्छेदो बोध्यते तेनाश्वे सत्यपि न दोष इति माधवाचार्य्य-विद्याविनोद-उदीचिभट्टाचार्य्याः । इत्यादि ।

End. खगाचरुधिरं दद्यान्मानवः सिद्धसन्निभ इति दर्शनात् केचित्तु ब्राह्मणस्यैव निन्दा नत्वन्येषामनन्तरञ्च मद्यं दत्वा ब्राह्मणस्तु ब्राह्मणादेव क्षीयत इति दर्शनात् ननु तथात्वे कलौ वर्ज्या द्विजातिभिरितिवद्भवचनस्यानर्थक्याद्वद्धलस्यार्थं ज्ञेयं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णकान्तदेवशर्म्मणा संगृहीता चण्डीवादार्थमाला समाप्ता । शकाब्दाः १७४२ । ११ । २२ ॥

विषयः । चण्डीस्वरूपनिरूपणं । द्वितीये सत्यपि वाजिनि एकाकिप्रभृत्यसम्बद्ध शब्दानां समर्थनञ्च ।

No. 90. चन्दनवाला चौपाइ . Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 15 on a page. Extent, 1,754 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1754. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ऐं नमः ।

दोहा प्रथम जिनोसर
पयनमी समरी
श्रीजिनवीर, श्रीजिनशासन
जय करण पय उपगायी ।

End. सीतलतनांगु श्रीसंघ
साहजि भाष्यासरस मुनिन्द,
सुनतां गुणतां राग
धन्या सिरी सुषसंपति आनन्द ।

Colophon. इति चन्दनवाला चौपाई सम्पूर्णम् सम्वत् १७५४. माधमासे शुक्लपक्षे ।

विषयः । चन्दनवालानाम्न्याः कस्या अपि जैनधर्मावलम्बिन्याः श्रेष्ठिकन्यायाः कथा ।

No. 91. चयनप्रयोगः . By Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 150. Lines, 12 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अग्निं वेध्यमानाः । अग्निरितीष्टकाक्षेत्रं स्थण्डिलमुच्यते तत्संयोगात् क्रतुरप्यग्निरित्युच्यते लक्षणया । तं वेध्यमानस्थण्डिलेनाग्निगुणकेन क्रतुना-यच्छ्यमाण इत्यर्थः सोमिः सोमाङ्गप्रकृतावुत्तरवेद्या नाभ्यामग्निप्रणयनं विहितं तस्यैष श्लोको यदुत्तरवेदिनाभिरिति श्रुतेः साग्निचित्ये क्रतौ ।

End. एके विंश उक्थ इत्यादि पशुकाले अश्वमेधमालभते पूर्व्ववत् पत्नी-संयाजात पूर्व्ववद्दीनसंततयः ... ... इतो नास्ति ।

Colophon. ... ...

विषयः । चयनयागविधिः ।

(असम्पूर्णोयं ग्रन्थः) ।

No. 92. चातुर्ज्ञानम् . Susbtance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 660 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Begininng. अग्निमीडे स्तुताः विश्वादधाना अजोषा इन्द्रताः सोमपा इमा जुष्टा मत्सरा द्रप्सा घृतपृष्ठा यजत्रा द्रविणो दधानाः शुभ्राः पञ्चदश . अग्निमीले तु विजातौ दधाना इन्द्रे योगे चक्षसेमह . धने ये वृहते मदे यज्ञे सुजिह्वौ भ्रियन्त एकादश . य एकस्वर्षणीनां कक्षीवन्तं य औशिज इति वर्जयित्वा ।

End. यथा काममवगृह्य उत्थितं द्विपदं काणे अरुवीनखण्डं न दुर्हणो इति दुर्हणो जोध पतन्तंत्या विस्वर्गेण विश्वामित्रजमदग्नी इति दस्युहन्तमं मकारखण्डं नम कृणोरुलोकं कल्पयतु पिंशतु सुसदमिति ।

Colophon. इति अष्टमाष्टकचातुर्ज्ञानं समाप्तं ।

विषयः । ऋग्वेदस्यसूक्तादीनां निरूपणम् ।

No. 93. चित्तामोदसिन्धुः . By षष्ठीदासकविराज . Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date of composition SK. 1601. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smritibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

अखिलभुवननाथं दुःखमातङ्गसिंहं
सुखशशिसितपक्षं नित्यमालम्ब्य कृष्णं ।
अधमविषयचिन्तावह्निसन्तापराशि-
व्यथित सपदि चित्तामोदसिन्धौ निमज्ज ।

× × × × × ×

End. किन्त्वस्माभिस्तदीयारुणकमलपदामोदमुग्धा जना ये ।
तेषां पादारविन्दे स्थिरतरमधुपे भाव्यमेवाचिरेण ॥
शाके वर्षे धरिणीखरसशशिमिते वैदिको गौड़देशे ।
गङ्गापूरे ऽवतीर्णः सुकृतिगणयुते तर्कवागीशपुत्रः ॥
चित्तामोदाख्यकाव्यं हरिमहिमसुधाविन्दुसम्पर्कमिष्टं ।
षष्ठीदासो विपश्चित्तरलतरमनाश्चित्तशुद्ध्यामकार्षीत् ॥
इति षष्ठीदासकविराजविरचितश्चित्तामोदसिन्धुः समाप्तः ॥

Colophon. शाके तारकनाशकाननकुम्भत् कन्दर्पकोले दिने ?
तारानायकनायके खरकरे कन्याख्यके शोकति ?
... प्रालिखद्यदुनाथ नामक ... ...
× × × × लोकैककष्टान्तकं ॥

विषयः । कृष्णमाहात्म्य कथनम् ॥

No. 94. चिन्तामणिपार्श्वनाथकल्प. Substance country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 25 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, SN. 1904. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्री ॐ पार्श्वाई नमः ।

किञ्चिद् गुरूणां वदनारविन्दा-
न्निशम्य सम्यक् परमार्थसुचैः ।
विलिख्यते स्वान्यजनोपकृत्यै
श्रीपार्श्वचिन्तामणिमन्त्रकल्पः ॥

End. नट्ठ मयठाने पणट कम्मठ णठ संसारे ।
परिमिठि णठि अठे अठ गुणाधीसं वन्दे ॥

अनेनवार १०८, अथवा २१ पुङ्गादिक्रियानके क्षिप्यते महर्घ्यं अविक्रयो भवति ।

Colophon. इति चिन्तामणिपार्श्वनाथकल्पः सम्पूर्णः . संवत् १९०४ .

विषयः । चिन्तामणिपार्श्वनाथमन्त्रादि-कथनम् ।

No. 95. चैतन्यचन्द्रामृततरङ्गिनी . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dinajpur. Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛitibhūṣana. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोविन्ददेवो जयति ॥

श्रीमन्नित्यानन्दचैतन्यचन्द्रौ
दीनश्रेणिपीयूषसान्द्रौ
विद्वद्वृन्दस्यन्दमानात्मतत्त्वौ
सत्त्वौदार्य्यात् सेवकान्नः पुणीतां ॥

अथ सोयं विद्वत्कविवृन्दवन्द्यचरणः प्रबोधानन्दनामा न्यासीन्द्रः श्रीकृष्णचैतन्यस्य भगवतो मञ्जुमद्विमपुञ्जोन्मत्तः स त्रयस्त्रिंशत्शततमेन ग्रन्थेन तं निजाभीष्टपादारविन्दं स्तोत्रयति तत्रैकेन पद्येन स्तुवन् सप्रयोजनं तस्य प्रादुर्भावं निरूपयति । स्तुमस्तमिति । तं व्रजपतिकुमारं स्तुमः कीदृशं चैतन्याकृतिं ।

End. तथापि वाल्लभावात् स्ववाल्यचापल्यादयं मल्लक्षणो जनो यथा तथा जल्पतु तथापि स गौरहरिर्मे प्रसीदतु प्रीणातु कौतुकप्रियत्वात् ईश्वरस्य इति भावः ॥

× × × × × ×

तथा व्याख्यातवानस्मि दारुयन्त्रोपमानकः ॥

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दस्वरस्वतीविरचितस्य श्रीचैतन्यचन्द्रामृतस्य टीका चैतन्यचन्द्रामृततरङ्गिनी समाप्ता ॥

विषयः । प्रबोधानन्दकृतचैतन्यचन्द्रामृतस्य व्याख्यानम् ॥

No. 96. छन्दोदीपः . Substance, country-made paper, 12×2½ inches. Folia, 40. Lines, 3 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date of composition, SK. 1700. Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmpur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

गौरीशं वाङ्मयं हर्षं प्रणम्य विदुषां मुदे
छन्दसां सारमाहृत्य छन्दोदीपः प्रतन्यते ।

छन्दोमञ्जर्य्यां ।

पद्यं चतुष्पदी तच्च वृत्तं जातिरिति द्विधा ।
वृत्तमक्षरसंख्यातं जातिर्मात्रा कृता भवेत् ।
सममर्द्धसमं वृत्तं विषमञ्चेति तत्त्रिधा ॥

End. एकैवातिकृतिः प्रोक्ता ख्याता क्रौञ्चपदातु या ।
षड्विंशत्यक्षराप्येका कविभिः कथितोत्कृतिः
छन्दःशास्त्रे तु विख्यातं सा भुजङ्गविजृम्भितं ।
उक्त्यादिषड्विंशतिसंज्ञकेषु
छन्दःसु भेदा विधुनेत्रचन्द्राः
समाहृताः पिङ्गलनागसम्मता
मुदं वितन्वन्तु सदा मनीषिणां ॥

Colophon. इति छन्दोदीपे प्रकीर्णकः प्रकाशः समाप्तश्चायं छन्दोदीपः ।
शाके शून्याभ्रसप्तक्षितिपरिगणिते श्रीनवद्वीपनाथं ।
तातं राजेन्द्रदेवं दलितकलिबलं वाजपेयादियागैः ।
नत्वा तस्य द्वितीयः सुत इममलिखं सारमाकृष्य यत्ना-
च्छन्दोदीपं प्रतीपं निखिलबुधमनोध्वान्तराशेरपूर्व्वं ।
फाल्गुनोनत्रिंशद्दिने प्रारब्धं शुभवत्सरे विधुवेदमिते स्वीयच्छन्दोदीपः
समाप्तः वाजपेयि-श्रीमन्महाराज-राजेन्द्राब्दाः पञ्चाशत्संख्यकाः ॥

विषयः । छन्दोनिरूपणम् ॥

No. 97. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम्. By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 48. Lines, 12 on a page. Extent, 1,152 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Beginning. श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्येभ्यो नमः ।
अत्युद्रिक्तविदोषसत्सुखमहाज्ञानैकतानप्रभा
सर्व्वप्राभवशक्तिभोगविलसत्सानन्ददिव्याकृतिं,

दृष्टिस्थाननिरोधनित्यनियतिज्ञानप्रकाशादृति
ध्वान्तामोक्षविमोक्षदं हरिमहं नित्यं सदोपास्महे ॥

End. आनन्दतीर्थ इति तु यस्य नाम द्वितीयकं ।
पूर्णप्रज्ञेन तेनेदं कृतं भाष्यं हरेः प्रियं ॥
नित्यानन्दो हरिः पूर्णो नित्यं संप्रीयतां मम ।
नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै च विष्णवे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिते श्रीमच्छान्दोग्योपनिषद्भाष्ये षष्ठोऽध्यायः ।

विषयः । माध्वमते छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या ।

No. 98. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम् By सायनाचार्य्य. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 114. Lines, 11 on a page. Extent, 5,016 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhatta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ।
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ।
तत् कटाक्षेण तद्रूपं दधत्वुक्कमहीपतिः ।
आदिशत् सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ।
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।
कृपालुः सायनाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः
सामवेदार्थमेषोऽत्र प्रकाशयति सादरं ।

End. तनु विस्तारे छान्दसे लिटि तनिपत्योश्छन्दसीत्युपधालोपः किञ्च हे धृष्णो शत्रुधर्षण शीलसोम स त्वं वशीव कवचीव आरुज असुरान् जहि, अपि या अन्तरग्नि अस्या अन्तरग्नि अस्या अन्तरग्नन् इति छन्दोगबह्वृचानां पाठभेदः, इति पञ्चमस्याध्यायस्य एकादशः खण्डः इति काकुभं समाप्तं ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तम हार्द्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

इति श्रीमत्सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे छन्दोग्याख्याने पञ्चमोऽध्यायः ।

विषयः । छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या ।

No. 99. जन्मरहस्यं (भविष्यपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 82 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1,740. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta Grām Khunverá, Late Paṇḍit Rámtáran Siromani. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

नारद उवाच ।

अस्मिन्नेकार्णवे घोरे नष्टे स्थावरजङ्गमे ।
चन्द्रार्के गगने नष्टे ज्योतिषि प्रलयं गते ॥
अचिन्त्यभावमव्यक्तं योगनिद्रामुपागतं ।
नारदः परिपप्रच्छ भगवन्तं जनार्द्दनं ॥
केषु स्थानेषु द्रष्टव्यो भववंस्त्वं मया प्रभो ।
तन्मे कथय तत्त्वेन अनुग्राह्यो ह्यहं यदि ॥

श्रीभगवानुवाच ।

अहं ते कथयिष्यामि प्रादुर्भावं महामुने ।
यं पठित्वा द्विजाः सर्व्वे यास्यन्ति परमां गतिं ॥ इत्यादि ।

End. यः पठेत् प्रातरुत्थाय मम जन्मानुकीर्त्तनं ।
मर्त्यलोकं परित्यज्य मम लोकं स गच्छति ।
न च मृत्युभयं तस्य यः पठेन्ममकीर्त्तनम् ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णनारदसंवादे भविष्यपुराणोक्तं जन्मरहस्यं समाप्तं ।
ॐ तत्सत् । शुभमस्तु शकाब्दाः १७४० ।

विषयः । भगवतोऽवतारनिचयकथनमुखेन श्रीकृष्णावतारस्य वृत्तान्तकीर्त्तनम् ।

No. 100. जलाशयोत्सर्गविधिः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 260 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanāchāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ जलाशयोत्सर्गः ।

स चोदगयने माघादिपञ्चसु श्रावणवर्जनमासेषु वा शुक्लपक्षे द्वितीया-तृतीया-पञ्चमी-सप्तमी-दशमी-त्रयोदशी-पौर्णमासीषु तिथिषु बुधगुरुशुक्र-वारेषु रविसोमयोर्वेत्यादि ।

End. १०००-१०८-५०-२० वा विप्रान् संभोज्य भूयसीं दक्षिणां दत्वा कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा सुहृद्युतो भुञ्जीत इति ।

Colophon. इति श्रीमन्नारायणभट्टसुरिसूनुरामकृष्णात्मजकमलाकरभट्टकृतो जलाशयोत्-सर्गप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । जलाशयानां उत्सर्गविधिः ।

No. 101. (जातकपद्धतिटीका) भावार्थमञ्जरी By अच्युत . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 44 (without 4–32). Lines, 8 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1571. Place of deposit Zilla Midnapur, Post office Garvetā Grām Khuverā, Late Paṇḍit Rāmtaran Śiromani. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमोवृन्दावनचन्द्राय ।

कमलवदनारुणनयनं परमं परमार्थविदां रघूणां ।
समलिलजलदश्यामं रामं सहलक्ष्मणं वन्दे ॥
श्रीमद्वामनभट्टशेखरमणेः सत्कर्म्मवारां निधेः
सूनुः सागरचन्द्रमाः समजनि प्रख्यातकीर्त्तिच्छटः ।
नो दोषाकरतामुपैति न जड़ो नाङ्के × × लक्ष्यते
पूर्णश्चारुकलाभिरत्र कमलास्वेचं दधत्यद्भुतं ॥
व्याख्याताकाव्यसिन्धोरभिनवकवितापद्मिनीनां विकाशे
भास्वानुच्चैर्नभस्वाननिजव × × × प्राकृतानां कृतानां ।
न्याये व्यासकृतौ कृती कृतधियामुच्चैर्विधाने विधि-
र्भक्तः श्रीरघुनाथपादयुगले श्रीसागरः × × × ॥
भावाभावविचारे जातकविहिते × × × तत् सूनुः ।
ज्ञानी श्रीपतिटीकां कुरुते भट्टाचार्य्यतः श्रीमान् ॥ (?)
श्रीपतिव्याख्यातावच्युतविहितालङ्कृता नवीनापि ।
भावार्थमञ्जरीयं दयिता भावार्थविदो-भविता ॥
श्रीमिहिराचार्य्याच्युतभट्टेन श्रीपतिकृतजातकपद्धतिविवरणमारभ्यत इत्यादि ।

End. इदमेव प्रयोजनं ग्रन्थकारेण पूर्व्वग्रन्थानुसारेणोक्तं किन्तु सप्तवर्गजफले रेतत् ज्ञातव्यं। खोच्चे रूपं चरणविधितेनित्यादिप्रकारेण शुभं बुद्धा अनयोर्यदधिकं तदपफलं ग्रहः परिपाचयति। शुभाधिक्ये शुभं अशुभाधिक्ये अशुभमिति।

इत्थं गौतमगोत्रेण श्रीयुताच्युतशर्म्मणा।
कृतं श्रीपतिपद्धत्यां चतुर्थाध्यायवर्णनम्॥

Colophon. इति ग्रहेष्टकाध्यायविवरणं चतुर्थः।

शाकेरुगाश्ववाणेन्दौ १५७१ ध्यात्वा कृष्णपदाम्बुजं।
लिलेख श्रीमहादेवेष्टकाच्चाच्युत शर्म्मणः॥ ?

विषयः। श्रीपतिभट्टकृतजातकपद्धतेर्विवरणम्।

No. 102. जिनचैत्यनमस्कारः. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines 11 on a page. Extent, 44 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. स (...) न्या देवलोके रविशशिभवने व्यन्तराणां निकाये।
नक्षत्राणां निवासे ग्रहगणपटले तारकाणां विमाने।
पाताले वा नगेन्द्रे स्फुटमणिकिरणे ध्वस्तशास्त्रान्धकारे,
श्रीमत्तीर्थंकराणां प्रतिदिवसमहं तत्र चैत्यानि वन्दे।

End. तेषां श्रीतीर्थयात्राफलमतुलमलं जायते मानवानां
कार्य्ये सिद्धिस्तथोच्चैःप्रभृति च सततं चित्तमानन्दकारे।

Colophon. इति श्रीजिनचैत्यनमस्कारः समाप्तः।

विषयः। जैनतीर्थंकरचैत्यनमस्कारकथनम्।

No. 103. जीवत्पितृककर्त्तव्यनिर्णयः By बालकृष्णभट्ट. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, SN. 1785. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।

सत्पद्मचक्रादियुतं प्रसन्नं पीताम्बरं कौस्तुभभूषिताङ्गं
यशोदयालिङ्गितपूर्णदेहं सत्यव्रतं कृष्णमहं भजामि।

End. श्रीबालकृष्णरचितात् जीवत्पिटकनिर्णयात्
भागीरथीमौलिमालः शम्भुस्तुष्यति सर्व्वदा ।

Colophon. इति श्रीमद्भाङ्गोजिभट्टात्मजबालकृष्णभट्टविरचितो जीवत्पिटककर्त्तव्य-निर्णयः समाप्तः । संवत् १७८५ ।

विषयः । जीवत्पिटककर्त्तव्यकथनम् ।

No. 104. ज्ञानरत्नकोशः. Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 137. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date SM. 1847. Place of deposit, Calcutta, Viçvakoṣa office, Babu Nagendranath Basu. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।
सर्व्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
चतुर्मुखमुखाम्भोजवनदुर्गवधू र्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्वशुक्ला सरस्वती ॥

श्रीविश्वकर्म्मोवाच ।

श्वेताच ब्राह्मणी भूमीरक्ता वै क्षत्रिया स्मृता
पीतवर्णा भवेद्वैश्या शूद्रा कृष्णानुवर्णिनी । इत्यादि ।

End. विंशत्याक्षनकनिष्टानि ज्येष्ठां तदांशवर्द्धना,
एकमादौ भवेन्मानं त्रिविधं मानमेव हि ।
आसनस्योद्भवा क्षीणा क्रमेणापि क्रमोद्भवा ।
स्थित्वासनकेशान्तप्रमाणमेव सम्भवं ।

Colophon. इति श्रीअपराजितपृच्छायां प्रतिमाप्रमाणं द्विशताग्रे नवमसूत्रं समाप्तं ॥
संवत १८४७ ॥

विषयः । भूमिवर्णादिनिरूपणम् ॥ महापीठलक्षणादिकथनम् ॥ चतुष्प्रकारपीठलक्षण-कथनम् ॥ प्रासादमानकरणादिनिरूपणम् ॥ वर्द्धमानाद्यष्टमण्डपनिरूपणम् ॥ मण्डपलक्षणादि-कथनम् ॥ द्वारमानादिकथनम् ॥ प्रतिमाप्रमाणादिकथनम् ॥

No. 105. ज्ञापकसमुच्चयः By पुरुषोत्तमदेव. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 60. Lines, 4 on a page. Extent 500 çlokas. Character, Bengali. Date? Place of deposit, Bhāṇḍārapur, Disṭ Vaguḍā, Babu Kāliçaraṇa Cakravartti. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यश्चक्रे परिभाषाणां वृत्तिं वृद्धसुसम्मतां ।
पुरुषोत्तम आरेभे स ज्ञापकसमुच्चयं
तरप्तमच्विधावेतौ सदिति तौ यस्तादीद्धः ? × × × × इति
वा वक्तव्ये प्रकरणापकर्षे तरप्तमपौ स्त इति ज्ञापयति प्रकर्षार्थमन्तरे-
णापि क्वचित् स्वार्थे तरवस्तीति ।

End. अ अ इति शास्त्रान्तरे विवृतप्रत्यासत्तिवचनं ज्ञापयति व्याकरण-
प्रक्रियायामकारस्य विवृतोपदेशः । आकारग्रहणेनार्थ इति ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय-श्रीपुरुषोत्तमदेव-विरचिते ज्ञापकसमुच्चये ऽष्टमो-
ऽध्यायः ॥ समाप्तश्चेदं पुस्तकम् ॥

विषयः । संक्षेपतः पाणिनीयप्रत्ययादिकथनम् ।

No. 106. ज्योतिष्कणिका By कृष्णानन्दचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 70. Lines, 6 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1687. Place of deposit, Balihār Rājadhāni, Babu Varadākānta Cakravartti. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगुरवे नमः ।

नमामि परमात्मानम् सर्व्वलोकेश्वरेश्वरं ।
अविचिन्त्यमहाशक्तिं भक्तिकारुण्यवारिधिं ॥
असत्यमपि संसारं यद्भक्तिः सत्यतां नयेत् ।
× × × × × ×
हे जना यदि लग्नादि संक्षेपाज्ज्ञातुमिच्छथ ।
सुज्योतिष्कणिका यत्नात् गृह्यतां कर्मपावनी ॥
समालोक्य बहून्ग्रन्थान् कृता श्रीकृष्णशर्म्मणा ।
सुगमा स्वल्पबुद्धीनां झटिति ज्ञानहेतवे ।

अथ राशिसंज्ञा ॥

मेष-वृष-मिथुन-कर्कट-सिंहाः ...

... ... इति च राशयः कथिताः ।

सप्तविंशतिभैर्ज्योतिश्चक्रं स्तिमितवायुगं

तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥ इत्यादि ।

End. ॐ क्षमस्वेति प्रत्येकस्थापनक्रमेण विसृज्य अच्छिद्रावधारणम् कुर्य्यात् इति नवग्रहपूजापद्धतिः ॥ इति ज्योतिष्कणिकायामष्टमः परिच्छेदः ॥

ज्योतिःशास्त्रमहाधनानि बहुशः सन्ति प्रशस्तानि वै

सन्तो मत्कृतिमल्पिकामपि वरिष्यन्ते गुणग्राहिणः ।

अम्भोधौ परिलब्धरत्ननिवहेचास्त्येव एवम्विधं

यत् कृत्येपि तदेव रत्नममलं लब्ध्वाप्युपेक्षिष्यते ।

श्रीविक्रमादित्यचम्पकयष्टिश्रीकृष्णशर्म्मा चक्रवर्त्ती ।

चकार यत्नात् सुगमं कृतीनामज्ञप्रबोधार्थमिमं निबन्धं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णानन्दचक्रवर्त्तिविरचिता ज्योतिष्कणिका समाप्ता ॥ श्रीकृष्णगोविन्दशर्म्मणः पुस्तकमिदं शकाब्दाः १६८७ ॥

विषयः । राशिसंज्ञाकथनम् ॥ राशिनक्षत्रविभागकथनम् ॥ राश्युदयलग्नमानादिकथनम् ॥ द्रेक्कानादिकथनम् । नवांशादिकथनम् ॥ दिक्पतिकथनम् ॥ ग्रहाणां शत्रुमित्रादिकथनम् ॥ ग्रहसञ्चारशुभाशुभफलकथनम् ॥ नक्षत्राधिपादिकथनम् ॥ रिष्टिफलादिकथनम् ॥ योगादिकथनम् ॥ वारवेलाकालवेलादिकथनम् ॥ रव्यादिशुद्धिकथनम् । कालाद्यशुद्धिकथनम् । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनम् ॥ गर्भाधानविहितनक्षत्रादिकथनम् ॥ पुंसवनादिविहितनक्षत्रकथनम् ॥ बीजवपनादिविहितदिनादिकथनम् ॥ लग्नकथनम् ॥ अभिजित्क्षणकथनम् । उपायोगादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् ॥ वास्त्वादिनिरूपणम् ॥ रिष्टिभङ्गादिकथनम् । रव्यादीनां भोग्यवर्षादिकथनम् ॥ नवग्रहपूजादिकथनम् ॥

No. 107. ज्योतिःसंक्षेपः By कृष्णदासशर्म्मा. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 46. Lines, 6 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1725. Place of deposit, Balihār Dist Rājasāhī, Paṇḍit Kālī Çandra Bhaṭṭāçārya. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यन्मण्डले ब्रह्मणि देवतानि तेजः स्वरूपेण सदा वसन्ति ।

सर्व्वात्मकं कारणमीश्वरं तं मुक्तिप्रदं सूर्य्यमहं नमामि ॥

गुरुं नत्वेष्टदेवांश्च श्रीकृष्णदासशर्म्मणा ।
अभ्यासार्थं बालकानां ज्योतिःसंक्षेप उच्यते ॥
तत्र प्रथमतो वक्ष्ये वारादीनां स्वरूपकं ।
× × × × × ×
उदयादोदयं भानोर्भौमसावनवासराः ।
इति सूर्य्यसिद्धान्तोक्तेन सूर्य्योदयावधि सूर्य्योदयान्तरं यावत् दिनाधिपस्य रव्यादेर्भोग्यो दिवारात्रिस्वरूपः षष्टिदण्डात्मकः कालो वार इति ।

End. अथ यात्राप्रत्यागमनं ।
तिथावरिक्ते सुभदे सुचन्द्रे
पापेषु केन्द्राष्टमवर्ज्जितेषु ।
ग्राम्ये स्थिरे वा जनिते सुलग्ने
गृहं विशेत् यानिवृत्तभूपः ।
श्रुत्युक्ताचारयुक्तो दिनपुरविषयो योऽस्ति लब्धप्रतिष्ठ-
स्तन्मूलग्रामवासी द्विजगुरुविबुधप्रीतिदः सुप्रतिष्ठः ।
नानाशास्त्रार्थदानप्रथितपृथुयशाश्चक्रवर्त्तीत्युपाधि-
र्वीरेन्द्रः सत्कुलाढ्यो जयति पटुवरः श्रीयुतो रामचन्द्रः ॥
सुतस्तदीयो द्विजकृष्णदासः ।
प्रणम्य पित्रोश्चरणारविन्दं
बालावबोधार्थममुं चकार
ग्रन्थं ततो नोपहसन्तु विज्ञाः ॥

Colophon. इति श्रीयुतरामचन्द्रचक्रवर्त्ति-तनय-श्रीकृष्णदासशर्म्म-विरचितो ज्योतिःसंक्षेपः समाप्तः ॥
रामप्राक्सुन्दरेणाशुगदहनमनोजाक्तदुग्माचलैके
शाके लेखीनमेनं ध्वटिति सुवटुना तन्तु नत्वाचलैके ।
× × × × × × । १७२५ । ३ । ५ । २० ॥

विषयः । वारादिकथनम् ॥ वारफलादिकथनम् । वारवेलादिकथनम् । तिथ्यादिनिरूपणम् । नक्षत्राधिपादिकथनम् । राश्यादिनिरूपणम् ॥ लग्नादिनिर्णयः । अष्टवर्गादिकथनम् । नक्षत्रशुद्ध्यादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् । शनिराहुचक्रादिकथनम् । ग्रहणादिनिरूपणम् । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनम् । द्विरागमनादिकथनम् । पुंसवन-सीमन्तोन्नयन-जातकर्म्मोपनयनादिसंस्कारकर्म्मविहितदिनादिनिरूपणम् ॥ यात्रिकदिनादिकथनम् ॥

No. 108. ज्योतिःसंक्षेपसारः (खण्डितः) By कृष्णचन्द्र. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatá Grám, Post Mehár, Zilla Comilla. Pandit Jagadbandhu Tarkavágis. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

प्रणम्य नव रव्यादीन् कृष्णचन्द्रेण शर्म्मणा ।
ज्योतिःसंक्षेपसारोऽयं तन्यते बालकप्रियः ॥

अथदिननिर्णयः ।

रविः सोमो मङ्गलश्च बुधो जीवः सितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥ इत्यादि ।
रिष्टिं भुजङ्गमाकारां केचिदिच्छन्ति सूरयः ।
भुजङ्गस्य मुखे मृत्युर्न तु पुच्छे कदाचन ॥
आनने पञ्चनाशस्तु वक्षःस्थाने चतुर्दश ।
क्रोड़े चाष्टौ तथा ज्ञेयः पुच्छे तिस्रः प्रकीर्त्तिताः ॥
आनने धननाशः स्याद्वक्षःस्थाने महाभयं ॥

(अतः परं खण्डितं ।)

विषयः । संक्षेपतो ज्योतिर्वचनसङ्ग्रहः ।

No. 109. ज्योतीरहस्यं By हरिहरन्यायालङ्कार. Substance, country-made paper, 13×2 inches. Folia, 46. Lines, 5 on a page. Extent, 640 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1592. Place of deposit, Dinajpur, Babū Giriçacandra Cakravartti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमस्तारिण्यै ।

सृष्टिस्थितिप्रलयहेतुरहेतुरीशो
विश्वस्य यस्तमभिवन्द्य खगस्फुटाय ।
ज्योतिःसमुद्रतरणे तरणिं तनोमि
ज्योतीरहस्यममलं सुषमञ्च धीरः ॥
ज्योतिर्विदः पुटकरो विनयं विधाय
श्रीमानहं हरिहरः प्रतिपादयामि

× × × × × ×

कालाङ्कबाणावनिभिश्च युक्तः
शाको भवेदब्द इह प्रबन्धे ।
कालाङ्कबाणावनितोपि शुद्ध-
सदाब्दगुणैरणितोत्र योज्यः ॥ इत्यादि ।

End. अन्तं खण्डितं ॥

विषयः । अब्दाद्ययनगणनम् ॥ अहर्गणनादिकथनम् ॥ सर्व्वग्रहाणां स्फुटानयनम् ॥ ग्रहाणां भुक्त्यानयनम् ॥ दिवसपञ्चानयनम् ॥ दिनमानाद्यर्थकथनम् ॥ चन्द्रादीनां दिनादिभुक्तिप्रकटनम् ॥ अतःपरं खण्डितं ॥

No. 110. ज्योतिःसारसंग्रहः By श्रीपति. Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 280. Lines, 7 on a page. Extent, 6,800 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmapur. Pandit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ सूर्य्याय नमः ।

श्रीरामं श्रीपतिं नत्वा श्रीमत्श्रीपतिशर्म्मणा ।
क्रियते सुखबोधाय ज्योतिषां सारसंग्रहः ॥

अथ कालपुरुषस्याङ्गविभागः ॥

शीर्षमुखवाङ्हृदयोदराणि कटिवस्तिगुह्यसंज्ञकानि ।
उरुजानुजङ्घे चरणाविति राशयोऽजाद्याः ॥

अथ मेषादयो यथासंख्यं कालपुरुषस्य शीर्षादयः स्युः वस्तिनाभेरधो भागः । मेषाद्या इति यदुक्तं तदुपलक्षणं । किन्तु जातकस्य लग्नादेव शीर्षादयः कल्प्या इति ॥ इत्यादि ।

End. रविबुधशुक्रजीवैः सप्तमः । रविबुधजीवशौरैरष्टमः । रविबुधशुक्रशौरैर्नवमः । रविजीवशुक्रदृष्टैर्दशमः । भौमबुधजीवशुक्रैरेकादशः । अतःपरं खण्डितं ॥

विषयः । कालपुरुषस्याङ्गविभागकथनम् ॥ राशिनिर्णयः ॥ राशिदेवतादिकथनम् ॥ सामान्यविशेषादिराशिसंज्ञाकथनम् ॥ लग्नमानादिकथनम् ॥ ग्रहभोगकालादिकथनम् ॥ ग्रहसंज्ञादिकथनम् ॥ जात्यधिपादिकथनम् ॥ अमृतयोगादिकथनम् ॥ उत्पातादिकथनम् ॥ करकचादियोगकथनम् ॥ पापयोगापवादकथनम् । मासदग्धादिकथनम् ॥ सामान्ययोगादिकथनम् ॥ नक्षत्रनिर्णयः । नक्षत्रदेवतादिकथनम् ॥ ऊर्द्धमुखपार्श्वादिगणकथनम् । भद्राकार-

निर्णयः ॥ योगादिप्रतीकारकथनम् ॥ वारादिकथनम् ॥ शुभग्रहस्थितिफलादिकथनम् ॥ निरंशादिदिननिषेधकथनम् ॥ मलमासास्तगतादिनिषेधकथनम् ॥ कालशुद्धिकथनम् ॥ त्रिविधोत्पाततत्शान्त्यादिकथनम् ॥ मण्डलोत्पातशान्त्यादिकथनम् ॥ राहुदर्शनविचारः । वक्रातिचारादिकथनम् । विवाहनिषेधकालादिकथनम् ॥ यामित्रादिवेधकथनम् ॥ चन्द्रशुद्ध्यादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिर्णयः । जन्मनक्षत्रजन्मतिथिफलं तथा वारादिफलञ्च ॥ सामान्यतो ग्रहशुद्धिकथनम् । अष्टवर्गशुद्ध्यादिकथनम् ॥ जन्मनक्षत्रे ग्रहणदर्शनादिनिषेधकथनम् । उदयास्तादिग्रहणफलं ॥ उल्कादिपतनफलं ॥ उपग्रहादिनिर्णयः । शतपदचक्रकथनम् ॥ विवाहकालादिकथनम् ॥ घोटकविचारः ॥ अन्नप्राशनचूड़ोपनयनादिकालकथनम् ॥ याचाविहितकालादिकथनम् ॥ कृषिकर्मकथनम् ॥ वास्तुप्रकरणम् । शल्योद्धारकथनम् ॥ दिक्पालपूजाविधिप्रयोगादिकथनम् ॥ कार्त्तिकादिवर्षज्ञानम् ॥ होराभिजित्फलकथनम् ॥ अयनांशादिविचारः । स्वप्नफलकथनम् ॥ शकुनप्रकरणं ॥ जातकप्रकरणं ॥ क्षेत्रनक्षत्रादिफलकथनम् ॥ तुङ्गादिफलकथनम् ॥ सूर्य्यादिरिष्टिकथनम् ॥ भावफलादिकथनम् ॥ पञ्चस्वरामते योगरिष्ट्यादिकथनम् ॥ आयुर्दशान्तर्दशादिनिरूपणम् ।

No. 111. ज्योतिःसारः By धर्म्मखान. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 67. Lines, 5 on a page. Extent, 980 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1670. Place of deposit, Dinajpur, Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीकृष्णचन्द्रचरणकञ्जमधुव्रताय साधवे
नमो जगत् सञ्च ? गद वनं नलाजं जगदन्तकं ।
पूर्व्वशास्त्रं समाहृत्य ज्योतिःसारं ब्रवे ध्रुवं
आत्मजेनातियत्नेन प्रेरितोऽत्र क्रमेण तु ।
संक्षेपव्यवहारार्थं सोऽहं व्याहर्त्तुमुत्सहे ।

अथ दिनलक्षणं ॥

आदौ वारस्तिथिः पश्चात् नक्षत्रं तदनन्तरं ।
करणञ्च तथा योगो दिनं स्यात् पञ्चलक्षणम् ॥

End. रोहिणीमृगमूलाख्यं तथा भाद्रपदाद्वयं
पुष्याहस्तोत्तराषाढाफल्गुनी संयुता तथा
विक्रये सर्व्ववस्तूनां अनुराधा तथा परा
भवन्ति सर्व्वलाभाय श्रीवराहोदितं यथा ॥
इति ज्योतिःसारे नवमः परिच्छेदः समाप्तः ।

Colophon. गन्धर्व्वार्णवसिन्धुनीरजमिते संवत्सरे निर्म्मले
मासे माधवसंज्ञके मृदुधियः सन्तोषदं ज्ञानदं ।
पुत्रप्रेमभरादिमं व्यरचयत् ग्रन्थं प्रयत्नात् स्वयं ।
राढाभूषणसिंहवंशप्रभवः श्रीधर्म्मखानः सुधीः ॥
शकाब्दाः १६७० ॐ गुरवे नमः ॥

विषयः । १ पः दिन-वार-नक्षत्रादिनिरूपणम् । विष्ट्यादिकथनम् । राश्यादिनिरूपणम् । २ पः वारवेलाकालराश्यादिकथनम् । नन्दादितिथिकथनम् । योगादिकथनम् । ३ पः ग्रहगोचरादिफलकथनम् । ४ पः नववध्वागमनादिदशजातकप्रकरणं । ५, ६, ७ पः विवाहादिविहितनक्षत्रादिनिरूपणम् । यात्रादिनिरूपणञ्च । ८ पः कृषिकर्म्मवास्तुप्रकरणं । ९ पः वर्षाधिपादिकथनम् ॥

No. 112. ठाणाङ्ग सूत्रवृत्तिः By अभयदेव. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 262. Lines, 17 on a page. Extent, 11,124 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍālācary-Mahāraja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. अस्य प्रथमतः ५५ पत्राणि न सन्ति ।
यथा द्रव्येन्द्रो भावेन्द्रकारणतां प्रतिपद्यते तथा प्रयोगापेक्षायामपि तदुपयोगतामासादयत्यवाप्तवांश्च न तथा नामस्य (...) न्द्रावित्ययं विशेष इति ।

End. तदेवं निगमितमनुगमद्वारांशभूतं सूत्रस्पर्शिकनिर्युक्तिद्वारं शेषद्वाराणि तु सर्व्वाध्ययनेषु प्रथमाध्ययनवत् अनुगमनीयानीति ।

Colophon. श्रीमदभयदेवसूरिविरचिते मत्तानाख्यटतीयाङ्गविवरणे दशस्थानकाख्यं दशमाध्ययनं समाप्तम् ।

विषयः । ठाणाङ्गसूत्रव्याख्या ।

No. 113. ढालसागरः. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nagara. Date SM. 1846. Place of deposit, Benares, Dikmandalā-eāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. दुहा आसायागे ।
श्रीजिन आदि जिनस्य आदितन उकरतार,
युगलाधरमणिकरणउ, वरतावण विवहार ।

End. हरिवंश गाथो ग्रुजस पायो ज्ञानबुद्धि प्रकासनो,
पापक्रठोगयोनाठो पूण्य थायो था .
कारणपुत्र कलत्र कमला पढ़त सुनत सुहाससो,
पुज्य श्रीगुण सूरज्ं पद्साङ्गराङ्ग वघमणो ।

Colophon. इति श्रीढालसागरहरिवंशप्रबन्धे नवमोधिकारः सम्पूर्णः । संवत् १८४३ ।

विषयः । हिन्दीभाषया हरिवंशकथनम् ।

No. 115. णकारप्रदीपः सटीकः By सरस्वतीकण्ठाभरण. Substance, country-made paper, 12×3½ inches, Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, post Garvetá, Gram· Khunverā, Babu Vaikuṇṭhanāth Cakravartī. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ काली ।

विरिञ्चिवागीशकवीन्द्रमुख्या
वागम्बुराशिं यदनुग्रहेण ।
सुदुस्तरं गोष्पदवत् तरन्ति
वाग्देवतां तां प्रणमामि नित्यं ॥
मूर्द्धण्यवर्गान्तयुतास्त्र शब्दाः
स्वभावसिद्धाः कृतिभिर्य उक्ताः ।
बालावबोधाय सतां मुदे च
प्रदीपवत्तानिह दर्शयामि ॥
वर्षीयसां सत्स्वपि शासनेषु नव्ये न काव्ये महतामुपेक्षा ।
भ्रतोस्तमः × × × × प्रकामं न किं प्रदीपे भवति प्रयत्नः ॥
वाणी-गणेणा गुण-गोणि-वाणास्तूणीर-वेणी धुणवेणु-घोणाः ।
माणिक्य-वीणा-श्रण-शाण-शोणाः सकिङ्किणीकाः कण-काण-कोणा ॥ इत्यादि

End. नत्वा चरणौ सरस्वत्याः कण्ठाभरणः श्रीमान् ।
निजकृतणकारप्रदीपटीकां समाचष्टे ॥

Beginning of Comm: ग्रन्थारम्भे शिष्टपरम्पराप्राप्ततया विघ्नविनाशाय × × × × × ब्रह्मादीन् शास्त्रवक्तॄन् स्तुवन् ग्रन्थकारो वागधिष्ठातृदेवतां प्रणमति विरिञ्चीत्यादि ।

Colophon. प्रदीपहरणकारं सरस्वतीकण्ठाभरणः श्रीमान् ।
कृतिकुलहृदयकुतूहलकलाकलापात् सुखं व्यनक्ति ॥
इति श्रीसरस्वतीकृतौ णकार प्रदीपः समाप्तः ॥
इदानीं पूर्व्वोक्तामुपसंहरति । सरस्वती कण्ठाभरणं यस्य स णकारः प्रदीप इव व्यक्तीकरोति व्यनक्ति विपूर्व्वादनज्धातो र्लटि रूपं । इति श्रीकण्ठाभरणसरस्वतीकृता णकारप्रदीपटीका समाप्ता ॥

विषयः । मूर्द्धण्णकारवच्छब्दानां संग्रहः ।

No. 116. तत्त्वचिन्तामण्यालोकपरिशिष्टं By देवनाथ. Substance, country-made paper, 14 × 2 inches. Folia, 143. Lines, 6 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character Bengali. Date L.S. 443. Place of deposit, Dinajpur Babu Girisa Candra Cakravarti (Vakil). Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कृष्णाय ।

हरविकटजटान्तस्तुङ्गगङ्गातरङ्ग-
व्यतिकरितभवानीकेशवेणीत्रिवेणी ।
जनयतु मनसो मे गाढमानस्य गूढं
विपदपनयदीक्षासाक्षिणी मङ्गलानि ॥
देवनाथेन गोविन्दचरणाम्बुजसेविना ।
चिन्तामणौ यदालोके परिशिष्टं तदुच्यते ॥
समाप्तिहेतुतामिति निष्फलाचरणं मा प्रसज्यतामित्युपोद्घात एव सङ्गतिरिति कश्चित् ॥ खल्विति यद्यपि निषेधे वाच्यभूषायां खलु स्यादवधारण इत्यभिधानाद्वाक्यालङ्कारशक्तावपि तस्य विशेषस्योपस्थितिं विना नान्वयसम्भवः तथापि हन्तादिपदवत् भिन्नैव व्युत्पत्तिरस्येति तत्त्वं वस्तुतः कालिकविचारविषयत्वमेवालङ्कारः । न तावदित्यादौ तावत् पदवदिति बोद्धव्यं शब्द एवालङ्कार इति कश्चित् । ननु सकलसम्प्रतिपत्तीनामेकत्र समाधानाभावात् कथं तासामाचारहेतुत्वं किञ्च कस्यचित् काचित् संप्रतिपत्तिरपि नेत्यत आह अविप्रतिपत्तिरिति । यद्यपि समाप्तेः प्रस्तुतत्वेन तत्परत्वमेवोक्तं, कारणतान्तरस्य मङ्गलेऽन्वयव्यतिरेकगम्यत्वात् तथापि विचारस्यापि प्रस्तुतत्वमेव अतएव सादृश्यं प्रमाकरणमित्यादौ

तदेवार्थ इति भावः ॥ वस्तुतः कारणताज्ञानं व्यभिचारानुपालम्भे भवत्येवेति बाध इत्यन्यथा व्याचष्टे तवेति ॥

End. किञ्चाभावाभावत्वं प्रतियोगित्वमज्ञातमेव प्रकारस्यदनन्तरं तत्सन्देहाभावात् किञ्चाज्ञातस्याभावस्याप्रकारत्वेऽप्रसिद्धसाध्यकत्वमिति × × × × × × × अभावत्वज्ञानाभावात् अनुमितेरालोचनत्वायोगात् इति दिक् । यदपि विशेषणज्ञानत्वेनाधिकरणज्ञानादीनां साधारण्येन कारणतानत्वसाधारणीति तदपि न, अन्वयव्यतिरेकेणाधिकरणज्ञानत्वादिनैव हेतुत्वात् । अन्यथाधिकरणाद्यविशेषणकाभावत्वादिविशेषणान्तरविशिष्टबुद्धेरपि प्रसङ्गात् । ... ... वस्तुतस्त्विति । अवच्छेदपदव्यावृत्तिविषयत्वानियतमित्यन्वयः । यथेत्यादि दृष्टान्तः । संयोगावच्छेदको व्याप्यवच्छेदकस्य इति द्वन्द्वः । अवच्छेदकज्ञानानन्तरमवच्छेद्यज्ञानात् तद्विषयत्वानियमतेति भावः । तदवच्छेदकमिति शून्यत्वरूपविशेषणावच्छेदकमित्यर्थः । यद्वा स्वानधिकरणव्यावृत्तबोधजनकावच्छेदकमित्यर्थः । एवञ्च प्रतियोगितावच्छेदकेत्यत्र विरहरूपत्वमिति पाठः ? । अनुद्देश्येति दन्तीत्यादौ लक्ष्यत्वेनानुद्देश्यायामदन्तव्यावृत्तिरित्यर्थः ॥ व्यवच्छिन्नत्वेन व्यावृतत्वेन तथाच यदन्वितत्वेत्याद्यविकलमित्यर्थः ॥

पक्षपातमनालम्ब्य विलम्बगुरुगौरवं ।
देवनाथो यथावस्तु परिशिष्टमचिन्तयत् ॥

Colophon. ल सं ४४१ चैत्र वदि एकादश्यां चन्द्रे महामहोपाध्याय श्रीदेवनाथमहाशयानुशासनात् राघवेन लिखितं ॥

विषयः । चिन्तामण्यालोकानुक्तपदार्थनिर्वचनम् ॥

No. 117. तत्त्वप्रकाशिकाविवरणम् By जयतीर्थ . Substance, country-made paper, $10 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 25. Lines, 5 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Pandit Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीवेदव्यासाय नमः ।

रमाया रमणं नत्वा गुणमाणिक्यमण्डनं ।
तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्यां करिष्यामो यथामति ॥

परमात्मनोऽत्यन्तभिन्नस्य स्वतश्चिदानन्दाद्यात्मकस्यापि जीवस्यानाद्यविद्या-

कामकर्म्मादिनिमित्तोयं परमार्थ एवान्यथाकारो दुःखाद्यनर्था न परमेश्वर-प्रसादादृतेऽपगच्छति न चासाक्षात्कृतोऽसौ प्रसीदति न चाविदितस्वरूपः शक्यते साक्षात् कर्त्तुमिति ॥ इत्यादि ।

End. नानन्दः स्वरूपमात्रेण पुरुषार्थ इत्यतो नित्यानन्देति विशेषणं ॥ भोजनं भोग अन्तभव इति यावत् ।

सदा सुरशिरोरत्नप्रभासुषि नखत्विषि ।
कमलाकभितुः पादमण्डले रतिरस्तु मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचित-तत्वप्रकाशिकाविवरणं जयतीर्थभिक्षुविरचितं समाप्तं ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृतोपाधिखण्डनस्य व्याख्यानम् ॥

No. 118. तत्त्वविवेकटीका By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, $10 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 260 çlokas. Character Nagara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य रमणं लक्ष्म्याः पूर्णबोधान् गुरूनपि ।
व्याख्यां तत्त्वविवेकस्य करिष्यामो यथामति ॥
ननु परमपुरुषादितत्वानां विवेकः शास्त्रे
एव कृतस्यात् किमनेन प्रकरणेन ॥ इत्यादि

End. तथापि परमपुरुषाधीनतयावगतं भवत्येव मोक्षसाधनमित्येतत् द्वे विद्ये वेदितव्ये इत्यादि श्रुतिसिद्धमिति हि शब्देन सूचयति ॥

करतलमिलितामलकप्रख्यं यस्याखिलं विश्वं ।
कमलापरिष्टढ़ममलं वन्दे तं वन्द्यपदाब्जम् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादोदाहृततत्त्वविवरणं जयतीर्थभिक्षुविरचितं समाप्तम् ॥

पुरे वाराणसीक्षेत्रे विन्दुमाधवसन्निधौ ।
पीताम्बरेण लिखितं रमामाधवप्रीतये ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृततत्त्वविवेकस्य व्याख्यानम् ॥

No. 119. तत्त्वसंख्यानविवरणम् By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 9 × 2 inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paudit Çastri. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

लक्ष्मीपतेः पदाम्भोजयुगं नत्वा गुरोरपि ।
करिष्ये तत्त्वसंख्यानव्याख्यानं नातिविस्तरं ॥
मुमुक्षुणा खलु परमात्मा जगदुदयादिनिमित्तत्वेनावश्यमवगन्तव्य इति सकलशास्त्राणामविप्रतिपन्नोऽर्थः । इत्यादि ॥

End. सकलसत्त्वादेस्तदधीनत्वात्तद्वस्तु निमित्तमात्रमेव ।
स्वातन्त्र्येण तु विष्णुरेवास्येश्वर इति ॥
पद्मापद्मासनानन्तप्रभृतीदं यदिच्छया ।
सत्वादि लभते देवः प्रीयतां श्रीपतिः स मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिततत्त्वसंख्यानविवरणं जयतीर्थ-भिक्षुकविरचितं समाप्तम् ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृततत्त्वसंख्यानस्य व्याख्यानम् ॥

No. 120. तत्त्वसुधानिधि By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Hatuya, District Chāprā, Bābu Girindranāth Datta. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहयग्रीवाय नमः ॥

अथापरोक्षज्ञानस्वरूपं निरूपयितुं तदुत्पत्तिं प्रथमतः कथयति ।
यदैवैवं वैराग्यातिशयदृढ़या भक्तिधुरया
हरेरुक्तोपासा किल सपरिवारस्य भवति ॥
तदा नित्याव्यक्तोऽपि तु निजमहिम्नैव कमला-
निलोपेतः साक्षात् क्रियत इह सर्वैरपि हरिः ॥ इत्यादि ।

End. एवमपरोक्षज्ञानस्य मोक्षोत्तरफलं सप्रपञ्चं निरूप्य मोक्षाख्यं फलं वदन्नुप-संहरति ॥

मोक्षाभिधं फलमुदेत्यपरोक्षभाजा-
मारब्धकर्म्मविगमे क्वचिदन्यथा न ।
एवं प्रसन्नहृदयः स्वदृशा रमेशो
मोक्षादिकात्मविषये श्रमयत्वनर्थान् ॥

Colophon. इति बुधवरोपाध्यायोपदर्शितदर्शनाखिलसरणिना तज्जेनानन्दतीर्थमनीषिणा रचितोचितार्थश्रेणिभाजि सुधानिधौ चरिदृशि तरङ्गोयं साङ्गं समुद्रं समेयिवान् ॥ इति तत्त्वसुधानिधौ अपरोक्षज्ञानतरङ्गः ॥

विषयः । अपरोक्षज्ञानस्वरूपादिनिरूपणम् ॥

No. 121. तन्त्रकोषः . Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 53 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशं महेशानं भारतीमीश्वरं शिवं
नत्वा वक्ष्ये मातृकाया निघण्टं बालबुद्धये ।
अध्रुवस्तारस्थितद्वृक्ष वेदादिस्तारकोऽव्ययः ।
प्रणवश्च त्रिमात्रोऽपि ॐकारो ज्योतिरादिसः ॥
अ. श्रीकण्ठः केशवश्चापि निवृत्तिश्च स्वरादिकः ।
अकारोमातृकादिश्च वात इत्यभिधीयते ॥

End. संवर्त्तको वृसिंहश्च हृदयान् मुखसंस्थितः ।
अनन्तः परमात्मा च वज्रकायोन्निमः स्मृतः ॥

Colophon. इति तन्त्रकोषः समाप्तः ॥

विषयः । अकारादिवर्णानां यथायथमर्थकथनम् ॥

No. 122. तन्त्रमणिः By काशीश्वरः . Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 87. Lines, 6 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārpur, District Baguḍā, Paṇḍit Kāliçarana Cakravarttī. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect

Beginning. ॐ गुरवे नमः ॥

भजेनुवेलं तमसो निहत्यै शम्भोर्जटाजूटतटे निषण्णाम् ।

कन्दर्पकोटिद्युतिदेहकान्तिं कामारहंसीमिव चन्द्रलेखाम् ॥

\+ + + + +

तन्त्रमणिं महत् गुह्यं वक्ति काशीश्वरः सुधीः ।

तत्र गुरुपदमाह शिवतन्त्रे ॥

गकारात् ज्ञानसम्पन्नो रेफोऽपि तत् प्रकाशकः ।

उकाराच्छिवतादात्म्यं दद्यादिति गुरुः स्मृतः ॥ इत्यादि ।

End. वां वटुकाय नम इति मन्त्रेण वायव्ये बलिं दद्यात् ।

ह्रूँ यां योगिनीभ्यो नम इति मन्त्रेण मध्ये बलिं दद्यात् ।

ह्रूँ यां क्षेत्रपालाय नम इति अग्निकोणे बलिं दद्यात् ।

Colophon. इति बलिदानविधिः । इति तन्त्रमणौ महागोपनीये चतुर्थः पटलः ॥

अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । १ पटले गुरुशिष्यलक्षणादिकथनम् ॥ कुलाकुलचक्रविचारः ॥ राशिचक्रादिकथनम् ॥ दीक्षामासादिनिरूपणम् ॥ मालासंस्कारादिकथनम् ॥ पुरश्चरणादिकथनम् ॥ दीक्षाप्रयोगादिकथनम् ॥ सकलमन्त्रगायत्रीकथनम् ॥ सामान्यपूजापद्धतिः ॥ २ पटले सकलमन्त्रबीजादिकथनम् ॥ ३ पटले तारापूजाप्रयोगादिकथनम् ॥ यन्त्रादिकथनम् ॥ ४ पटले मन्त्रसिद्धेरुपायादिकथनम् ॥ बलिदानविध्यादिकथनम् ॥

No. 123. तन्त्रराजः By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur. Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Śrīpati Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः सरस्वत्यै ॥

प्रणम्य सूक्ष्मां प्रकृतिं निर्गुणं पुरुषं तथा ।

श्रीकाशीरामसूनुते तन्त्रराजं सतां मुदे ॥

तत्र गुरुलक्षणम् ॥

शान्तो दान्तः कुलीनश्च विनीतः शुद्धवेशवान् ।

शुद्धाचारः सुप्रतिष्ठः शुचिर्दक्षः सुबुद्धिमान् ॥ इत्यादि ।

End. वस्तुतस्तु इदं प्रशंसापरं विचारस्य तु सर्व्वत्रावश्यकत्वं दुरदृष्टवशात् कदाचित् वैरिमन्त्रस्य स्वप्नादौ प्राप्तौ तत्तद्दोषस्य दृष्टत्वादिति तु साम्प्रदायिकाः ॥

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचितः शेषरचितस्तन्त्रराजः समाप्तः ॥

विषयः । गुरुलक्षणकथनम् ॥ शिष्यलक्षणकथनम् ॥ दीक्षाग्रहणविधिकथनम् ॥

No. 124 तन्त्रसारपरिशिष्टम् By यतिवर. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches, Folia, 83. Lines, 6 on a page. Extent, 2,000 çlokas, Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajapur, Rājārampur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥

गुरुगणेशहरिशक्तिशङ्करान्
हृदि विचिन्त्य जनजपादिहेतवे ।
तन्त्रसारपरिशिष्टसंज्ञकं
यतिवरेण गतिपरेण तन्यते ॥
तत्र गुरुकथने बृहद्धर्म्मपुराणम् ॥
तस्माद्गुरोर्व्वंशजातं वयोऽल्पमपि पण्डितं
गुरुं कुर्य्यात् तु दीक्षायामविचार्य्य गुरोः कुलं
ब्राह्मणो ज्ञानवृद्धो हि कनिष्ठोऽपि गुरु र्भवेत् ॥ शाक्तस्य सर्व्वमन्त्रगुरुत्वञ्च ॥
तत्रैव देवीवाक्यम् ।
वैष्णवानान्तु सर्व्वेषामहं दैवतमेवहि ।
तस्मान् ममोपासकः स्याद्विष्णुदीक्षाविधौ गुरुः ॥ इत्यादि ।

End. अथ घटार्गलयन्त्रम् ॥
पूर्व्वार्द्धे दक्षिणार्द्धे च रेखे कुर्य्यात् विचक्षणः ।
ईशानात् कोणपातञ्च रेखायुग्मं प्रकल्पयेत् ।
वह्निनो वायुकोणान्तं रेखायुग्मं ततः क्रमात् ॥
अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । वयोऽल्पगुरुकरणम् ॥ दीक्षाकालविचारः ॥ मन्त्रविचारादिकथनम् ॥ वाह्यान्तर्देशसंस्कारादिकथनम् ॥ आगमतत्त्वविलासोक्तदीक्षाविधिः ॥ मन्त्रचैतन्यादिकथनम् ॥ मन्त्रेन्द्रिय-

ज्ञानकथनम् ॥ सप्ताङ्गपुरश्चरणकथनम् ॥ ग्रहणव्यवस्थादिकथनम् ॥ कलौ होमनिषेधकथनम् ॥ तिथिनक्षत्रयोगादीनां पुरश्चरणकथनम् ॥ मिश्रिताचारादिकथनम् ॥ गुरुध्यानकथनम् ॥ गायत्रीध्यानादिकथनम् ॥ तान्त्रिकसन्ध्याया नित्यत्वकथनम् ॥ पूजाविशेषकथनम् ॥ अन्तर्यागादिकथनम् ॥ मुद्राविशेषकथनम् ॥ तान्त्रिकलिङ्गपूजाकथनम् ॥ काम्यपूजादिकथनम् ॥ दीपान्वितापूजाव्यवस्थादिकथनम् ॥ रटन्तीपूजाव्यवस्थाकथनम् ॥ अजपामन्त्रप्रयोगादिकथनम् ॥ सीताराधादीनां मन्त्रकथनम् ॥ गुरुस्तोत्रकवचादिकथनम् ॥ महादुर्गाजयदुर्गादीनां स्तोत्रकथनम् ॥ ताराष्टकस्य व्याख्यानम् ॥ कवचादिकथनम् ॥

अतःपरं खण्डितम् ॥

No. 125. तन्त्रसारसंग्रहः By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 31. Lines, 18 on a page. Extent, 620 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

जयत्यजभवेशेन्द्रवन्दितः कमलापतिः,
अनन्तविभवानन्दशक्तिज्ञानादिसंगुणः ।
विधिं विधाय स्वर्गादौ तेन दृष्टोऽलोचनः,
आरुहे (...) मोत्सङ्गविलसत्पादपल्लवः ॥

End. अशेषदोषोज्झितपूर्णसद्गुणं
सदा विशेषोपगतोरुरूपम् ।
नमामि नारायणमप्रतीपः
सदाप्रियेभ्यः प्रियमादरेण ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचिते श्रीमत्तन्त्रसारसंग्रहे चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । माध्वसम्प्रदायाणां पूजादिविधिः ॥

No. 126. तन्त्रसारसंग्रहटीका By नरसिंहाचार्य्य. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 48. Lines, 11 on a page. Extent, 1,056 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. पूज्यस्य भगवान् नित्यं इत्यत्र भगवत्पूजाकार्य्येत्युक्तं । (...) जायांस्य प्रतिमास्वप्रबुद्धानामित्युक्तेः, अज्ञानां प्रतिमासापेक्षत्वात्, प्रतिमायास्य, ऊर्द्ध्वदृष्टिं अधोदृष्टिं तिर्य्यग्दृष्टि विपर्य्ययेत् ॥

End. संसारान्मोक्षदो भवति, तदनन्तरं कामदश्च, तत्तदभीष्टप्रदो भवेत्, यद्वा मुक्तेः पूर्व्वमपि कामदश्च भवेदित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीसदानन्दतीर्थविरचिते तन्त्रसारसंग्रहे श्रीमच्छङ्खायिनरसिंहाचार्य्य-शिष्येण विरचिते तृतीयोध्यायः ॥

विषयः । माध्वतन्त्रसारसंग्रहव्याख्या ॥

No. 127. तर्कताण्डवम् . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 318. Lines, 9 on a page. Extent, 5,724 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1704. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अनन्तकल्याणगुणैकराशिमशेषदोषोज्झितमप्रमेयं,
मुमुक्षुभिः सेव्यमनन्तसौख्यदं भवच्छिदं तं प्रणमामि नित्यम् ।
श्रीशपदाम्बुजासक्तं करुणापुरशीतलं,
मध्याख्यो मरुदंशो मे सन्तापान् हन्तु सन्ततम् ॥

End. नापि करणविघटनेन तथात्वे व्याप्तिपक्षधर्मतान्यतरविघटनस्यावश्यकत्वेना-व्याप्तसिद्ध्यन्यतरान्तर्भावो भविष्यति दुर्वारत्वात् । तदेतदभिप्रेत्योक्तं प्रमाण-लक्षणे असिद्धिरव्याप्तिरिति हेतुविरोध इति । सामान्येन परोक्तहेत्वाभास-नियमभङ्गः ॥

Colophon. समाप्तं तर्कताण्डवम् ॥ संवत् १७०४ ॥

विषयः । वेदान्तदर्शनव्याख्या ॥

No. 128. ताराप्रदीपः By यादवाचार्य्यः . Substance, country-made paper, 15 × 2½ inches. Folia, 75. Lines, 5 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārpur, District Baguḍā, Paṇḍit Kāliçarana Cakravartti. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय: ॥

पञ्चाशद्वर्णभेत्ता सकलगुणमयो नादचिद्रूपसाक्षा-

द्व्यापी सत्त्वा विधाता परमगुरुतरो निष्कलो निर्विकारः ॥

... ...

श्रीमत्याद्वपण्डितोनिजगुरोः पादाब्जसेवावशात् ।

व्याचष्टे जनरोचनाय विधिना शास्त्रं प्रमोदप्रदं ॥

केचिन्नागमतन्त्रमन्त्रनिपुणाः कौटिल्यमोहाहृताः ।

तेषां वामविमार्गमोचनधिया ताराप्रदीपं शुभं ॥

तन्त्राणि सकलानि स्युः सात्विकादिषु नित्यशः ।

तेषां विज्ञानसम्पन्नो ग्रन्थोऽयं स्वच्छसुन्दरः ॥

सात्विको राजसश्चैव तामसश्च तथापरः ।

त्रिविधः पूजको देव्याः स्वस्वजात्यनुसारतः ॥

End. नादावसानां खलु पथमहापद्मपद्मान्तरस्थां ।

ध्यायेच्चैतन्यरूपामभिमतसुफलप्राप्तये शक्तिमाद्यां ॥

Colophon. इति श्रीयाद्वाचार्य्यविरचिते ताराप्रदीपे ... ... षष्ठः पटलः ॥

विषयः । १ पटले तारामन्त्रादिकथनम् । २ पटले पूजासङ्केतादिकथनम् । ३ पटले मारणोच्चाटनादिमन्त्रसङ्केतकथनम् । ४ पटले साधनसङ्केतकथनम् । ५ पटले नानामन्त्रादि-कथनम् । ६ पटले अन्तर्यागबहिर्यागादिकथनम् ॥

No. 129. तारिणीतारकब्रह्मकूटाष्टोत्तरशतसहस्रनामस्तोत्रराजः (कवचन्यास सहितः) नीलतन्त्रे, उत्तरखण्डीयः. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ मेरुपृष्ठसुखासीनं शङ्करं चन्द्रशेखरम् ।

पप्रच्छ प्राञ्जलिर्भक्त्या पार्व्वती परमेश्वरं ॥

श्रीपार्व्वत्युवाच ॥

त्रैलोक्यनाथ श्रीनाथ जगन्नाथ जगद्गुरो ।

कृपया परयाविष्ट कथयस्व मयि प्रभो ॥

तकारकूटविद्यायास्तारायाः परमं शुभम् ।

सहस्रनाममम्मलमष्टोत्तरसमाकुलम् ॥
तारामन्त्रतन्त्रमयं तारकं लोकतारकम्
ब्रह्मविद्यामयं साक्षात् कल्पवृक्षलतामयम् ॥
सर्व्वमन्त्रतन्त्रसारं सारात्सारं परात्परम् ।
सूक्ष्मात् सूक्ष्मतरं सारं तारिणीस्तवराजकम् ॥
सिद्धिविद्या सिद्धिमयं सर्व्वसाम्राज्यदायकम् ।
वद त्वं कृपया नाथ यदि स्नेहोस्ति मां प्रति ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वेषामुदयं जयं जयकरं योगेन्द्रयोगान्तरं
सारात्सारतरं परं स्तुतिपरं कैवल्यधामाकरम् ।
यः स्तौति प्रयतः शुचिः प्रतिदिनं प्रातर्निशि प्रोज्ज्वलं
स स्यादात्मगणाधिपो विभुरिव श्रीमण्डले संवसेत् ॥
तारिण्याः कूटनाम्ना विरचितमखिलं कोटिकोटिप्रधाम्ना
शर्व्वर्य्यां पाठकाले कुलपतिरतुलां सिद्धिमाप्नोति धीरः ।
प्रत्यक्षं प्राहरन्ती सकलरिपुगणान् तारकं पालयन्ती
सुद्राणां दिव्यमालाविकशितहृदया ध्यायते कौलपद्मे ॥
त्वत्पादाम्भोजयुग्मोज्ज्वलरुचिविगलत्प्रेमधारा विशाला
पानोद्यन्मुण्डखण्डोत्तटघटरुधिराह्लादचित्तप्रकाशा ।
मायाबीजस्त्रबीजप्रभवपटुगणास्त्वैकवर्णं विभर्त्ति
त्वं श्रीदेवेन्द्रराज्यं कुरु कुरु सततं मोक्षसन्तोषदात्री ॥

Colophon. इति श्रीनीलतन्त्रे उत्तरखण्डे सिद्धिविद्याप्रकाशे श्रीकृष्णमुखपङ्कजनिर्गत-तारिणीतारकब्रह्मकूटाष्टोत्तरशतसहस्रनामस्तोत्रराजकवचन्यासो नाम त्रयस्त्रिंशः पटलः ॥ ॐ श्रीतारा ॥

विषयः । तारायास्तकाराद्यष्टोत्तरशतसहस्रनामकथनम् ॥

No. 130. तिथिवादार्थ. Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 1,200 Çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhridaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

प्राचीनमते विघ्नविध्वंसद्वारा प्रारिप्सितपरिसमाप्तिं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वे

निर्विघ्नपुरुषव्यासादेर्मङ्गलाचरणे विघ्नाभावेन ध्वंसाभावात् विघ्नाभावद्वारा प्रारिप्सितपरिसमाप्तिं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वं वाच्यं तच्च निर्विघ्नपुरुषे व्यासादौ विघ्नात्यन्ताभावः तस्य व्यापारस्वीकारस्तु चैमिकजन्यतास्वीकारेण सविघ्न-पुरुषे विघ्नध्वंसद्वारा इत्यभावपदमुभयपरं आत्मगौरवं प्राचीनमते। नव्यमते विघ्नध्वंसं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वं तच्च सविघ्नपुरुषे विघ्नध्वंसः निर्विघ्नपुरुष-स्थले मङ्गलाचरणरूपकारणसत्वेपि ध्वंसस्य कारणविघ्नरूपप्रतियोगिनो-ऽभावात् न विघ्नध्वंसः ॥ इत्यादि ।

End. अमार्कपातश्रवणैर्युक्ता चेत् पौषमाघयोः ।
अर्द्धोदयः स विज्ञेयः कोटिसूर्य्यग्रहैः समः ॥
इति स्मार्त्ताः । सौरपौषस्यामावस्यायां श्रवणाया असम्भवात् चान्द्रपौषस्य ग्रहः ननु तर्हि चान्द्रमासस्यामावस्यायां श्रवणायाः कथं सम्भवः । उ । यदा फाल्गुणस्य चतुर्थदिवसे चतुर्दण्डात्मिका श्रवणा तदनन्तरं धनिष्ठा समुदायदिनव्यापिनी चामावास्या तदा रवेरेकराश्यवस्थानं सुघटमिति सुधीभिर्भाव्यं । दिवैव योगः शस्तोऽयं न तु रात्रौ कदाचन इति स्मार्त्ताः अयं योगः दिवैव रात्रौ कदाचन न इत्यन्वयः अयं योगः दिवैव शस्त इत्यर्थ × × × रात्रावपि अप्रशस्त योगः स्यात् इदानीन्तु अप्रशस्त-मपि न भवतीति भावः ॥ (अतःपरं नास्ति) ।

Colophon.

विषयः । तिथितत्त्वीयवादावलीनां सम्यग्विचारः ॥

No. 131. तिथ्यर्कप्रकाशः By दिवाकर . Substance, country-made paper, $8 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia 111. Lines, 10 on a page. Extent, 2,800 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit S'āstrī. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
जानकीनयनपुग्मगोचरं मानिनां नयनयोरगोचरं ।
नीलमेघरुचिरच्छविं सदा भावये मनसि राघवं मुदा ॥
... ...
श्रीरामेश्वरसूरिसूनुरभवन्नारायणाख्यो महान्
येनाकार्य्यविमुक्तये सुविधिनाविश्वेश्वरस्यार्पणम् ।

तत्पुत्रोविबुधाधिपः क्षितितले श्रीशङ्करस्तत्सुतो
जातोभाट्टनयेऽतुलः पृथुयशाः श्रीनीलकण्ठो बुधः ॥
भारद्वाजकुलेऽमले समभवत् श्रीबालकृष्णाभिधः
साहित्यामृतवारिराशिरपरः सर्व्वस्य जातः प्रभुः ।
तत् सूनुः प्रथमोऽपरो मणिरिव श्रीमान्महादेव इत्या-
सीद्देवपुरोहितामलमतिर्न्यायाब्धिपारङ्गतः ॥
तत्पुत्रेण दिवाकरेण विदुषा श्रीनीलकण्ठप्रभो-
र्दौहित्रेण बुधैः सुधारस समास्वाद्यः परेषां कृते ।
तिथ्यर्कःक्रियते प्रणम्य पितरं बालां तथामातरं
श्रीकान्तं तपनं श्रियं पशुपतिं वाचं महादेवतां ॥
अत्र विधुक्तकर्म्मानुष्ठानफललब्ध्यर्थं तदङ्गत्वेन षोडशतिथीनां निर्णयः
कृत्यञ्चोच्यते । अत्यन्ताप्राप्तप्रापणं हि विधिः ॥ इत्यादि ।

End. कृत्यचिन्तामणौ ब्राह्मे ॥
नरो दोलगतं दृष्ट्वा गोविन्दं पुरुषोत्तमं ।
फाल्गुन्यां संयतो भूत्वा गोविन्दस्य पुरं व्रजेदिति ॥
पौर्णमासी गुरुवारेण सिद्धा । मन्देन विरुद्धा । योगिन्यत्र वायव्यामिति
पौर्णमासीनिर्णयः ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्वच्छिरोमणिभारद्वाजमहादेवभट्टात्मजसकलविद्यानिधानदिवा-
करविरचिते तिथ्यर्कप्रकाशे षोडशतिथीनां निर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । प्रतिपदादिसकलतिथिकृत्यादिनिरूपणम् ॥

No. 132. तिथ्यर्कप्रकाशानुक्रमणिका By वैद्यनाथ. Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1856. Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit Çāstrī. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. अथेष्टिकाल निर्णयः ॥
तत्रेष्टिः पर्व्वप्रतिपत्सन्धौ कार्य्या ॥ इत्यादि ।

End. सामान्यो व्रतधर्म्मस्य हिताहितविकीर्तनं ।
स्त्रीव्रतेषु विशेषस्तु गर्भिन्यादि निषेधनम् ॥

सङ्ख्या प्रतिनिधीनान्तु दोषस्त्यागे व्रतस्य हि ।
नैमित्तिकः पुण्यकाल इत्येवं कथितः क्रमः ॥
इत्थं दिवाकरसुतेन कणीयसा श्रीरामानुजेन गुरुभक्तिपरायणेन ।
श्रीतातपादरचिते सुजनप्रिये ऽस्मिन् ग्रन्थे क्रमोल्लिखित एकसुर प्रसादात् ॥

Colophon. इति दिवाकरसूरिसूनु-वैद्यनाथकृता तिथ्यर्कप्रकाशानुक्रमणिका समाप्ता ॥ * ॥
संवत् १८५६ ॥ श्रीः ॥ । ॥

विषयः । इष्ट्यादिकालनिरूपणम् । तथा तिथ्यर्कप्रकाशदृष्टतत्कृत्याद्यनुष्ठानकथनम् ॥

No. 133. टचभास्करः . Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 14 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथ धारणमात्रेण रोगनाशन फलकयन्त्रप्रकारः कथ्यते स चोक्तो यन्त्रसारे-
प्रणवं साध्यसमेतं विलिख्य षट्कोनकर्णिकामध्ये ॐ ह्रीं हंसः सोहं षडूर्णान्
आलिखेच्च कोणेषु, केशरविलसत्सौरचतुर्वर्णे दलचतुष्टये चापि । इत्यादि ।

End. इत्यादिकन्तु न्यायविद्भिरूहितुं शक्यमेवेत्यलं विस्तरेणेति सर्वं शिवं । ...
... आग्रहायणिकमासि कौलके
वत्सरे धवलपक्षपक्षतौ ।
भास्करेण टच भास्करः कृतो
भास्करावधि स जीवतु क्षितौ ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणधुरीणसर्व्वतन्त्रस्वतन्त्रश्रीमज्जभीरराज-
भारतीदीक्षितात्मजभास्करराजोन्नीतस्तृचभास्करः सम्पूर्णतामगमत् ।

विषयः । अथ धारणमात्रेण रोगनाशनफलकयन्त्रप्रकारः । अथ पूजाप्रयोजनतिलकार्घ्य-
प्रकारः । अथ ध्यानं । अथ न्यासः । अथ सौराष्टाक्षरयन्त्रं । अथ समस्तयन्त्रोपयोगी यन्त्र-
सामान्य-विधिः । अथ पीठप्रमाणं । अथ लेख्याक्षराणि । यन्त्राङ्कविंशतिकं ।

No. 134. तैत्तिरीय उत्सर्जनोपाकरणम् . Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 12 on a page. Extent, 1,262 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सुमुखश्च इत्यादि देशकालौ संकीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उत्सर्जनपूर्व्वं (.....) ध्यायोपाकर्माङ्गभूतं मृत्तिकास्नानं करिष्ये ।

अश्वक्रान्ते रथक्रान्ते विष्णुक्रान्ते वसुन्धरे,

शिरसा धारयिष्यामि रक्षस्व मां पदे पदे ।

End. ततोपाकरणे उत्सर्जनं करिष्ये । स्नानादिहोमान्तं कृत्वा तत्रैव स्वाध्यायं विसृजेत् । उत्सृष्टाः वै वेदाः । ततो जपति ।

Colophon. इत्युत्सर्जनं । इति तैत्तिरीयानां उत्सर्जनोपाकरणम् ।

विषयः । तैत्तिरीयशाखीयानां यज्ञोपवीतधारणविधिः ।

No. 135. तैत्तिरीयसंहिता-होमपद्धतिः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 740 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ओम् । गणानां त्वा गण, सादनꣳस्वाहा । इषेत्वोर्जे, पाहि स्वाहा । १ । यज्ञस्य, गमनमसि स्वाहा । २ । शुद्धध्वं, रक्षस्व स्वाहा । ४ ।

End. प्रत्याहुतित्रयं दशांशेन यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत्, पयसाच मुख्यं पूपोदनव्यञ्जनादि औपचारिकमिति ज्ञातव्यम् । इति ।

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । तैत्तिरीयशाखोक्तमन्त्रेण होमविधानम् ।

No. 136. त्रिसूत्रीनिबन्धव्याख्या By शङ्करमिश्र. Substance, country-made paper, 13 × 2 inches. Folia, 123. Lines, 5 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Babu Giriś Candra Cakravartti. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ॥

पितुर्वाक्यां कृत्वा मनसि भवनाथस्य कृतिन-

श्चतुर्ग्रन्थीग्रन्थादहमिह विमोक्तुं व्यवसितः ।

तदेतस्मिन् कर्म्मणतिगुरुणि गौरीपरिबृढे
दृढा भक्तिः शक्तिं जनयतु यथा स्यामवहितः ॥
प्रकाशदर्पणोऽयत्कृद्भिर्थाख्या कृतोज्ज्वला ।
तथापि योजनामात्रमुद्दिश्यायं समोद्यमः ॥
मातरिति एष टीकां व्याचिकीर्षुरहं हे सरस्वति पुनःपुनस्त्वां नत्वा किमपि विज्ञापयामि निवेदयामि तद्वेद्धि जानीहि किं विज्ञापयामि इति विज्ञाप्यमाह समवाक्ये वाङ्मनसयोस्तथा सारमानय यथा एते वाचस्पतेर्वचसि न स्खलतो न प्रमाद्यत इति नन्वाराधना गौरवितप्रीतिहेतुक्रिया विश्वपदार्थस्य न त्वीश्वरस्य सा सम्भवतीत्यत आह विश्वेति ॥ इत्यादि ।

End. ननु सन्देहो यदि विषयगतो विवक्षितस्तदा वह्निं प्रतीत्यादि-टीकाविरोध इति विषये संशयमपास्य प्रामाण्ये शब्दानुमानयोः संशयमुपपादयति उपदेश इति वक्तावपीति प्रामाण्यसंशयस्य विषयसंशयोत्पादकत्वादित्यन्यत् । नन्विति तत्त्वज्ञानमेव न संप्रति व्यवस्थापनस्य फलमत आह एकदेशेति नन्वेतदेव कुत इत्यत आह प्रत्यक्षफलेति अनुमानादिष्विति अनुमानं लिङ्गोपहितं शाब्दः शब्दोपहितः प्रत्यक्षेतु नोपधायकं किञ्चित् किन्तु साक्षादेव विषयमिन्द्रियसन्निकृष्टमित्यतस्तद्भावादिति आकाङ्क्षानिवृत्तेर्भावादित्य ... ... विशेषणमाह द्वितीयेति ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय-सन्मिश्रभवनाथात्मज-मिश्रश्रीशङ्करकृतस्त्रिसूत्री-निबन्धव्याकारः समाप्तः ।
पित्रायद्भवनाथेन व्याख्यातं तदिहालिखं ।
व्याख्यान गुणदोषाभ्यां सम्बन्धो मत्पितुर्न मे ॥

विषयः । गौतमसूत्रीयत्रिसूत्रीभाष्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 137. त्वरितरुद्रविधिः . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ त्वरितरुद्रविधिः । तत्र कालः सिद्धासत्पत्तिः । नाशः, आयुः । लाभः, अर्थः । सञ्चयः, शुभः । लाभः, मोक्षः वश्यः । चैत्रादिक्रमेण तिथिषु

द्वितीया-पञ्चमी-सप्तमी-त्रयोदशी-पञ्चदशी-प्रशस्ताः । नक्षत्रेषु अश्विनी-रोहिणी-मृगार्द्रा-पुष्य-मित्रोत्तरा-हस्त-चित्रा-स्वात्यनुराधा-विशाखा-श्रवणा-धनिष्ठा-रेवत्यः प्रशस्ताः । अथ प्रयोगः देशकालौ संकीर्त्य अमुकनामा अमुककामनासिद्ध्यर्थं अमुकसङ्ख्यकत्वरितरुद्रजपमहं करिष्ये ।

End. होमोब्राह्मणभुक्तिश्च पुरश्चरणमुत्तमं ।
यदि होमेप्यशक्तः स्यात् पूजायां तर्पणेऽपि वा ॥
जपेद्दशांशहोमस्य तद्दशांशेन तर्पणं ।
मार्जनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनम् ॥

Colophon. इति त्वरितरुद्रविधिः ।

विषयः । त्वरितरुद्रपूजादिविधानम् ।

No. 138. त्वरितरुद्रविधिः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 16 on a page. Extent, 40 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ त्वरितरुद्रमन्त्रस्याथर्व्वण ऋषिस्त्वरितरुद्रदेवतानुष्टुप् छन्दः नमः इति बीजं अस्त्विति शक्तिः, क्षिप्रं कार्य्यसिद्ध्यर्थे विनियोगः ।

End. दधिकामोजपेल्लक्षं तिलैर्होमो घृतेन च ।
बलिपूजा तु कर्त्तव्या शिवस्य वरुणस्य च ॥

Colophon. इति त्वरितरुद्रविधिः समाप्तः ।

विषयः । त्वरितरुद्रपूजादिविधानम् ।

No. 139. दत्तकविधिः By वाचस्पतिमिश्रः . Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 195 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇa-dāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य शम्भुं ब्रह्माणं लक्ष्मीशं जगतां पतिं ।
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण दत्तके विधिरुच्यते ॥

End. अमुकगोत्रायामुकदेवशर्म्मणे तुभ्यमहं सम्प्रददे इति दक्षिणां दद्यात् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-वाचस्पतिमिश्ररचितं दत्तकपुत्रेष्टिप्रागविधिप्रकरणं समाप्तं ॥ शकाब्दा १७७८ (

विषयः । दत्तकग्रहणविधिप्रयोगादि-कथनम् ॥

No. 140. दशपच्चवाखानविचारः . Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1904. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ दशपच्चवाखान का विचार लिखे हैं ।

तिहां प्रथम चउदेनेमसंभारै,
सोरसतरै पच्चवाखानकरै ।
उग्ग ए सूयेनमोक्कार सहिय
यं मुन्चसीं पच्चवाखामि ।
चउव्विहंपि आहारं ।
असनं, पानं, खाइमं साइमं ।

End. आगार वाहण, तथा अभिग्रह पच्चवाखानकैविधैपिण ए हि । आगार वाहणा, पांचमो वोलय प (...) गारेणं, सो साधुकै होय ।

Colophon. इति पच्चवाखानविचारः । संवत् १९०४ ।

विषयः । जैनमते दशविधप्रत्याख्यानव्याख्यानम् ।

No. 141. दारुणसप्तकम् . Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ओम् कोपोद्रेकातितिर्य्यङ् निखिलपरिचरत्तारपारप्रभूत-
ज्वालामालायदग्धस्मरतनुशकलं त्वामहं सानुवेशं,
याचे त्वत्पादपद्मप्रणिहितमनसं द्वेष्टि मां यः क्रियाभि-
स्तस्य प्राणप्रयाणं परशिव ! भवतः शूलभिन्नस्य तूर्णं ।

End. इति गुह्यं महावीर्य्यं परमं रिपुनाशनं ।
भानुवारे समारभ्य मङ्गलान्ते जपेत् सुधीः ॥
यत्कृत्यं तन्न कृतं, यदकृत्यं कृत्यवत्तदाचरितं ।
उभयोः प्रायश्चित्तं शिव तव नामाक्षरद्वयोच्चरितं ॥

Colophon. इत्याकाशभैरवतन्त्रे उमामहेश्वरसंवादे दारुणसप्तकं सम्पूर्णं ।

विषयः । शिवमहिमवर्णनम् ।

No. 142. दिव्यानुष्ठानपद्धतिः . Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1787. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ तुलादिव्यविधिः ।
तच्च सावष्टम्भाभियोग एव, न तु शङ्किताभियोगे,
माषिकपणसहस्रन्यूनद्रव्यविवादे च न भवति ।

End. अयं च दिव्यविशेषप्रयुक्तो दन्तः ।
निह्नवे भवितोदायाद्धनं राज्ञे च तत्समम् ॥
इत्यादिविशेषप्रयुक्तदण्डेन समुच्चीयते इत्यादि ज्ञेयम् ।

Colophon. भट्ट रामेश्वरसुतो भट्टोनारायणः सुधीः ।
अनुष्ठानसुखार्थेमां कृतवान् दिव्यपद्धतिम् ॥
इति श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्य-श्रीरामेश्वरभट्टात्मज-नारायणभट्टकृता दिव्यानुष्ठानपद्धतिः समाप्ता संवत् १७८७ ।

विषयः शपथविधि-कथनम् ।

No. 143. दुर्गोत्सवविवेकः By श्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिः . Substance, country-made paper, 13 × 2 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapur, Rājārāmapur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vidyāvācaspati. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथ कालविवेकोक्तदुर्गोत्सवविधिः ।
चान्द्रमासे ऽश्वयुजि साधितं पूर्व्वं ।

आरोपार्चननिर्गमसमयस्त्वालोच्यतामधुना ॥
तत्र भगवतीपुराणम् ।
कन्यायां कृष्णपक्षे च नवम्यामार्द्रभे दिवा ।
नवम्यां बोधयेद्देवीं गीतवादित्रनिस्वनैः ॥ इत्यादि ।

End. तथा तत्रैव नवम्यां पूजां नृत्यगीतादिना जागरणञ्चोक्त्वा फलमुक्तं ।
सर्व्वपापविनिर्म्मुक्तो दिव्यतेजोमयस्तथा ।
मोदते दुर्गया सार्द्धं दुर्गा-लोके महीयते ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-श्रीकरात्मज-श्रीश्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिकृत-दुर्गोत्सव-विवेकः समाप्तः ॥

विषयः । दुर्गोत्सवविध्यादि-कथनम् ।

No. 144. देवताब्राह्मणभाष्यम् . Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 220 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थ-महेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधत्वुक्कमहीपतिः ।
आदिशत्सायनाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुः सायनाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥
व्याख्याताद्यग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणानान्तु व्याख्यानं संप्रवर्त्तते ॥

End. अग्न्यादिदेवताकर्गात्रयाणामपि छन्दसामेतद्देवतम् । एता अग्न्यादि-देवता भवितुं युक्ताः खल्वित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीदेवताख्ये पञ्चमे ब्राह्मणे द्वितीयः खण्डः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गतदेवताब्राह्मणव्याख्या ।

No. 145. देवीमाहात्म्यटीका (श्लोकार्थदीपिका) By केवल. Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garbetā, Grāma Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmahridaya Bhaṭṭācārvya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीश्रीहरिः शरणम् ॥

या बालिका प्रतिगृहे जननीकुलश्री
र्या पञ्चमीप्रभृतयः शिवसेविताङ्घ्रिः ।
या जिष्णु-विष्णु-नलिनोभव-भक्ति-तुष्टा
सा मां पुनातु सततं चिदशैकमाता ॥
भगवति तव लीला मामनाथं प्रतप्तं
ग्रसति यदि जगत्यां का त्वदन्या ममास्ति ।
अनुदिनमनुभक्तः कर्म्मपाशावकाश-
स्त्रिभुवनजटपलक्ष्मीं त्वामहं चिन्तयामि ॥
जीवो जीवं प्राह देहप्रभेदात् कस्त्वं विप्रो ब्रूहि तत्त्वं श्रुतेस्त्वम् ।
जीवोद्धारः कर्म्मसूत्राद्नित्यात् तन्मे मिथ्या वाक्चयं किं शृणोषि ॥
अथ किल नत्युपदेशात् कलुषाकुलः स्त्रीकेवलः स्तौति ।
ब्रह्मेशविष्णुजननीं सृष्टिस्थित्यन्तकारिणीम् ।
स्वर्गापवर्गदां नित्यां भजे लिङ्गानुरूपिणीम् ॥
पुण्यान्यनेकानि भवन्ति भूमौ तेषां प्रशस्ताः स्तुतयः शुभाख्याः ।
सा त्वं स्तुतीनां प्रवराहि चण्डी यस्याः सुपाठात् सकलार्थसिद्धिः ॥
श्रीदुर्गाचरणाम्भोजं स्मरतामङ्घ्रिसेविना ।
द्विजानाञ्चैव माहात्म्यप्रकाशः क्रियते मया ॥
नत्वा विनोदं सकलगुणवतामपि सन्तोषशीलं ?
श्रीगोपालं प्रणम्य प्रकटितरचनाशालिनं नौमि धीरं ।
ये चान्ये वा सुपुण्या द्विजकुलमुकुटास्तानहं दण्डपातै
र्युष्माकं पादरेणुः प्रचुरकरुणया रक्षणीयो रसायाम् ॥
चण्डी गुप्तार्थभावार्थौ शब्दार्थश्चापि कुत्रचित् ।
प्रकाश्यते पूर्व्वटीकाकाराज्ञाकारिणानिशम् ॥ इत्यादि ।

End. इति मार्कण्डेयपुराणे इत्यादि चूर्णकस्य ।
स्वरूपयोग्यमाहात्म्यादूर्द्ध्वमासीद् वधादिकं ।

सावर्णिकेऽष्टममन्वन्तरे तत्प्रतिपादितम् ॥
मार्कण्डेयपुराणेऽत्र चूर्णकेन मुहुर्मुहुः ।
व्यवस्थितं श्रीमताच व्यासेन जनरञ्जकम् ॥
इत्यस्मिन् चण्डिकापाठे सर्व्वधर्म्मविवर्द्धके ।
संशयच्छेदकाः श्लोकाः भवन्तु गुणिनां मुदे ॥
यत्र श्रीकनकेश्वरी विजयते तत्पादपद्माश्रये
वासो मे बहुवत्सरं भगवती मातेव शम्भुप्रिया ।
एष श्रीयुतकेवलेन कृतिना श्रीविप्रपादाम्बुजं
नत्वालेखि सुदुष्कृतं कुरुत मे मन्दस्य धीराः शिवम् ॥
ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य चण्डिकाञ्च ब्रवीम्यहं ।
कुपुत्रकठिनारम्भः पितोर्दुःखाय चाभवत् ॥
सतां मुदेऽर्भकाणाञ्च ज्ञानाय संशयच्छिदे ।
श्लोकार्थदीपिका व्याख्या समाप्ता ब्राह्मणाशिषा ॥
रससिन्धुशशाङ्कमितेऽतिशुभे
शुभ भाद्रपदे सितपक्षयुते ।
हरिवासरतारकपुण्यतिथा
विदमेति समाप्तमतं × × ॥ (?)

Colophon. इति श्रीदेवीमाहात्म्यप्रकाशे श्लोकार्थदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । देवीमाहात्म्यीयापातनो जटिलश्लोकानां व्याख्यानम् ।

No. 146. देवीमात्म्यटीका (सुबोधिनी) By माधवशर्म्मा . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 170 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1531. Place of deposit, Dacca, Sonārgā Kriṣṇapura. Paṇḍit S'arat Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमश्चण्डिकायै ॥

प्राक् किल भगवान् बादरायणान्तेवासी जैमिनिर्महाभारतविषयेषु केषुचित् पदार्थेषु सन्दिहानो मार्कण्डेयमहर्षिमुपगम्याप्राक्षीत् अथ नायमस्माकं कथाक्षण इति सर्व्वार्थाभिज्ञान् विन्ध्याचलनिलयान् चतुरः पक्षिणः पृच्छेति मुनिनोपदिष्टोऽसावपि तथाकार्षीदिति पुनर्जैमिनिप्रश्नानुरोधात्

मार्कण्डेयभागुरिसंवादात्मकमितिहासमनुवर्त्तयन्तः पक्षिण ऊचुः मार्कण्डेय उवाचेति चातुर्भुजी । इदानीं स मनोः कथानन्तरं कौषिकिं मुनिं सम्बोध्य कथां कथयति मार्कण्डेय उवाचेति । इत्यादि ।

End. एवं प्रकारेण सुरथः देव्या वरं लब्ध्वा सूर्याज्ज्ञानं समासाद्य सावर्णिर्मनुर्भविता क्षत्रियर्षभः क्षत्रियश्रेष्ठः सावर्णिर्भवितामनुरिति पुनराद्यत्तिः समाप्तिं द्योतयति तथा स्त्रायादिति चतुर्भुजेन लिखितमिति ॥

Colophon. षड्वेताग्निवाणचन्द्रशाकेऽकारि सुबोधिनी ।
सुधियां हृदये सास्तां श्रीमन्माधवशर्म्मणा ॥

विषयः देवीमाहात्म्यव्याख्यानम् ।

No. 147. द्वारकाखण्डम् . Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 92. Lines, 9 on a page. Extent, 2,300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rājavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीशौनक उवाच ।
कथं सूत युगे तस्मिन् रौद्रे वै कलिसंज्ञके ।
बहुपाषण्डसङ्कीर्णे प्राप्स्यामो मधुसूदनम् ॥
युगत्रये व्यतिक्रान्ते धर्म्माचारपरैस्सदा ।
प्राप्ते कलियुगे घोरे क्व विष्णुर्भगवानिति ॥ इत्यादि ।

End. कृत्वा पापसहस्राणि कलौ कोटिशतैरपि ।
मुच्यते सर्व्वपापेभ्यस्तद्विष्णोः पदमाप्नुयात् ॥
मद्दर्शनेन किं पुण्यं किंवा देवि मदर्चनात् ।
केवलं गोमतीं स्नात्वा कृष्णं दृष्ट्वा लभेन्नरः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे प्रह्लादसंहितायां द्वारकामाहात्म्ये षट्चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ ऋषिप्रश्न कथनम् । २ दुर्व्वासस आनयनकथनम् । ३ रुक्मिणीदुःखमोचणादिकथनम् । ४ । ५ गोमतीचक्रतीर्थोत्पत्तिकथनम् । ६ । ७ द्वारकामाहात्म्यकथनम् । ८ समुद्रगोमतीमाहात्म्यकथनम् । ९ रुक्मिणीमाहात्म्यकथनम् । १० विष्णुपादोदकमाहात्म्यम् । ११ । १२ मयसरोवरमाहात्म्यादिकथनम् । १३ । १४ नदीमाहात्म्यादिकथनम् ।

१५ सिद्धेश्वरमाहात्म्यम् । १६ तीर्थकथनम् । १७ । १८ देवयात्रादिपरिचारकथनम् । १९ । २० । २१ कृष्णपूजाप्रयोगविधिफलादिकथनम् । २१ रुक्मिणीविनोदर्शनफलकथनम् । २२ । २३ । २४ । २५ शङ्खोद्धारमाहात्म्यादिकथनम् । २६ पिण्डारकधर्म्मपञ्चतीर्थमाहात्म्यकथनम् । २७ । २८ । २९ । ३० द्वादशीमाहात्म्यादिकथनम् । ३१ तीर्थक्षेत्रदर्शनफलादिकथनम् । ३२ देवतीर्थयात्रादिकथनम् । ३३ द्वारकादर्शनफलकथनम् । ३४ । ३५ द्वारकाभिषेकादिकथनम् । ३६ वज्रलेपपापहरादिकथनम् । ३७ । ३८ बलिदानचन्द्रप्रबोधादिकथनम् । ३९ । ४० । ४१ । ४२ । ४३ । ४४ । ४५ । ४६ द्वारकामाहात्म्यादि कथनम् ॥

No. 148. द्वैतविवेकः . Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character. Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Mehār, Zilla, Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ईश्वरेणापि जीवेन सृष्टं द्वैतं विविच्यते ।
विवेके सति जीवेन हेयो बन्धः स्फुटीभवेत् ॥
मायान्तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनन्तु महेश्वरं ।
स मायी सृजतीत्याहुः श्वेताश्वतरशाखिनः ॥
आत्मा वा इदमग्रेभूत् स ऐक्षत सृजा इति ।
सङ्कल्पेनासृजल्लोकान् स एतानिति वाङ्कृचः ॥ इत्यादि ।

End. दर्शनादर्शने हित्वा स्वयं केवलरूपतः ।
यस्तिष्ठति स तु ब्रह्मन् ब्रह्म न ब्रह्मवित् स्वयम् ॥
जीवन्मुक्तिः पराकाष्ठा जीवद्वैतविवर्जनात् ।
लभ्यतेऽसावतोवेदमीशद्वैताद्विवेचितम् ॥

Colophon. इति श्रीद्वैतविवेकः समाप्तः ।

विषयः । द्वैतमत-स्थापनम् ।

No. 149. धूर्त्तभाष्य (११ श प्रश्न) आपस्तम्बगृह्यस्य . Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 1,540 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. प्रवर्ग्यसंभरणं कुर्व्वन् अमावस्यायां पौर्णमास्यां आपूर्य्यमानपक्षस्येति त्रीण्यपि तुल्यविकल्पानि पूर्व्वं प्रातरारभ्य प्रहृत्यते इति प्रवर्ग्यः ।

End. व्यर्थं नाश्रुतमुत्पतितमिति यथा सुराया अपि न हर्म्याणीति हरन्ति तद्वेवं वयं वदेत्वा उपागम हृत्यभ्यासत्वेनेत्यर्थः ।

Colophon. इति धूर्त्तस्वामिविरचितापस्तम्बभाष्ये एकादशप्रश्ने षष्ठः पटलः ।

विषयः । आपस्तम्बप्रवर्ग्यसूत्रभाष्यम् ।

No. 150. नन्दिकेश्वरस्तववृत्ति . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 25. Lines, 15 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. वर्द्धयतु वर्द्धमानः श्रीसिद्धान्तरुचिवाचको वाचं ।
चित्तचमत्कृतिचतुरं चतुराणां (...) चो यस्य ॥
अर्थयुगलं जिनवल्लभसूरीन्द्रकृते चरितपल्लवके ।
संक्षिप्तसुगमं किञ्चिद्व्याख्यानं वितनोम्यहम् ॥

End. इत्यत्र वन्दे इत्यन्तं मङ्गलमिति गाथार्थः ।
साधुसोमगणीशेनाक्लेशेनार्थप्रबोधिनी ।
नन्दीश्वरस्तवे चक्रे वृत्तिश्चित्तप्रमोदिनी ॥

Colophon. ... ... ।

विषयः । नन्दिकेश्वरस्तवव्याख्या ।

No. 151. नलोदयकाव्यटीका (यमकप्रकाशिका) . By वागीशः Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 9 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1687. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūsana. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमोगणेशाय ।
नमो गणेशाय गुणातिगात्मने
जनेष्वनुक्रोशदृशा गुणस्पृशे ।
समीहयोत्पत्य वनत्रयश्रिया
क्रियाजुषे नित्यसुखस्वरूपिणे ॥

अस्ति सर्व्वमिदं वेदे सभेदे वाक्प्रपञ्चनं ।

अथासौ श्रीमान् कालिदासनामा कविः प्रारिप्सितकाव्यकरणे विघ्नध्वंसादिकमभिलषन् नारायणस्मरणरूपमङ्गलमादौ श्लोकचतुष्टयेन निबध्नाति हृदयेत्यादि । हे हृदय मानस यतो वासुदेवात् त्रिजगत् भुवनत्रयं त्वं ततो मा गाः नैव गच्छ वस्तुतः श्रीकृष्णं परित्यज्य कुत्रापि मा याचीति अभिप्रायः ॥

End. पुरोहितादिभिश्च वाह्याङ्गैः सर्व्वैः समं वुभुजेतरामिति ग्रन्थसमुदायार्थः ॥

Colophon. इति नलोदयटीकायां वागीशविरचितायां यमकप्रकाशिकायां चतुर्थोल्लासविवरणं समाप्तं । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ... ...

श्रीरामनाथ-नरनाथविराजितायां ।

यज्ञावनौ जयति नौरिव काव्यसिन्धोः ॥

व्याख्येयमुल्लसितसर्व्वगुणानुरुद्धा ।

वागीश चित ? विरचितास्मिन् मङ्गलाय ॥ श्रीकृष्णचन्द्रशर्म्मणः स्वाक्षरमिदं ॥ शकाब्दाः १६८१ ।

विषयः । कालिदासकृतनलोदयकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 152. नलोदय टीका . By रामनारायण सिद्धान्त . Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 34. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date of writing Sk. 1715. Date of composition Sk. 1635. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta Gram, Khunverā, Late Paṇḍit Śrīpati Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

वामे भागे रणुरणुरवं नूपुरं रत्नकाञ्ची

सालङ्कारः कृत उरसिजः कौतुकाद् दक्षिणेन ।

भूतिर्भोग्याभरणमजिनं सुभ्रु किं वेति चार्था

स्वातुर्य्याऽर्थं शशिशुभमुखं त्वानयद्वः शिवोऽव्यात् ॥

हृदय इत्यनेन श्लोकेन कविरिष्टदेवतां नमस्यति । हे हृदय यादवतः यदुकुलोद्भवात् पुरुषोत्तमात् सकाशात् सदा मा गाः किंविशिष्टात् दुरासदायाः पापाटव्या दवतः दवाग्नेः अरिसमुदयात् त्रिजगत् अवत । दायादौ सुतबान्धवावित्यभिधानं । इत्यादि ।

End. नलेन । अतायता ग्लानिरहितेन नलेन सा प्रसिद्धा सम्पत् सम्पत्तिः अपूरि पूरिता यथा पूर्व्वमासीत् तथा कृता इत्यर्थः सदा अयं नलः उन्महाः उद्गतं महस्तेजो यस्य स न महामहां महोत्सवां महान् उत्सवो यत्र तां सम्पदं अहास त्यक्तवान् ओहाक् त्यागे आत्मनेपदार्थं यत्नः करणीयः ।

वाणरामर्त्तुचन्द्राब्दे निःसृता कूटबोधिनी ।
रामनारायणसुखात् सुखाय पठतामियं ॥

Colophon. समाप्तेयं नलोदयटिप्पनी ॥ शकाब्दाः १७१५ ।

विषयः । नलोदयस्य व्याख्यानम् । ग्रन्थकारविषये ऽस्ति संशयः यतः प्रथमे च्छाषे इत्यादित्यसुरविरचितायां नलोदयटीकायां प्रथमः । द्वितीये नास्ति पुष्पिका तृतीय-चतुर्थयोस्तु रामनारायणसिद्धान्तकृतकूटबोधिन्यां नलोदये तृतीयः —० चतुर्थः ।

No. 153. नवलिङ्गसूत्रम् . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 13 on a page. Extent, 1,503 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1203. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अर्हम् ॥

पुंलिङ्गं क ट ण थ प भ म य र ष स खन्तमिम न लौकिस्त्रिव्. न, नभो-थ औदः किर्भावे ख कर्त्तरिच कः स्यात् ।

End. निःशेषनामलिङ्गानुशासनान्यभिसमीक्ष्य संक्षेपात् आचार्य्यहेमचन्द्रः समास्त तदनुशासनानि लिङ्गाणां ।

Colophon. इति नवलिङ्गसूत्राणि समाप्तानि । संवत् १२०३ । पौषवदि त्रयोदशी ।

विषयः । लिङ्गविचारः ।

No. 154. नवलिङ्गानुशासनावचूरिम् . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 17 on a page. Extent, 1,540 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1503. Place of deposit, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अर्हम् ॥

क, ट, ण, थ, प, भ, म, य, र, षम्, इत्येतदन्तं च पुंलिङ्गं स्यात्, कादयो-

ऽकारान्ता गृह्यन्ते स्त्रिति पृथक् सन्तनिर्देशात्, नामेति वक्ष्यमाणमिह सम्बध्यते । कान्ताः अनेकः ।

End. अत्र यदुक्तं लिङ्गस्वरूपं तद्बहुलं द्रष्टव्यं । तेन कठानां धर्मः आम्नायः काठकं कालापकं इत्यादि ।

Colophon. इति लिङ्गानुशासनावचुरि समाप्तम् ।

विषयः । नवलिङ्गानुशासनव्याख्या ।

No. 155. नाभेयस्तवावचूर्णिः . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 21 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1659. Place of deposit, Benares. Dikmaṇḍalācāryya Mahārajā Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमः श्रीसर्व्वज्ञाय: ।

श्रीविजयतिलकमहोपाध्यायविहितस्यानेकविचारसार-श्रीशत्रुञ्जयशृङ्गारहारानुकार-श्रीऋषभदेवस्तोत्रस्याक्षरार्थो विधीयते पूर्व्वं विमलाचलस्वामिनं नाभेयं नमस्कृत्य तस्यैव भगवतः पादपद्मरजः सेवामुदानमित्यादि ।

End. जीवाधकत्वेण तस्य गञ्जकविजयतिलको यस्य सः पक्षे कविनाम निष्कलङ्कं इति ।

Colophon. इति नाभेयस्तवावचूर्णि समाप्तं । संवत् १६५९ ।

विषयः । जैनमते ऋषभदेवस्तवव्याख्या ।

No. 156. नित्यानुष्ठानम् . Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, District Medinipur Ayodhyā Raghunāthvāti, Post Chandrakonā, Babu Chakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

एकदा यमुनातीरे सदासीनं जगद्गुरुं ।
नारदः प्रणिपत्याह देवदेवं सदाशिवम् ॥

श्रीनारद उवाच ।

देवदेव महादेव सर्व्वज्ञ जगदीश्वर ।
भगवद्धर्म्मतत्त्वज्ञ कृष्णमन्त्रविदां वर ॥
कृष्णमन्त्रा मया लब्धा त्वत्तो ये च पितुः पराः ।
ते सर्व्वे साधिता यत्नान्मन्त्रराजादयो मया ॥
बहुवर्षसहस्रैस्तु शाकमूलफलाशिना ।
शुष्कपर्णाम्बुवाय्वादिभोजिना च निरन्तरं ॥
स्त्रीणां सन्दर्शनालापवर्जिना भूमिशायिना ।
कामादिषड्गुणान् जित्वा वाह्येन्द्रियं नियम्य च ॥
अनन्यमनसा नित्यं कृष्णध्यानपरायणः ।
त्रिकालस्नाननियतः शौचाचारपरायणः ॥
एवमादिगणैर्युक्तो बहुवर्षशतानि च ।
संसाध्य मन्त्रान् प्रत्येकं निर्वेदं गतवानहम् ॥
न पुरश्चरणैः कश्चिद् विनाष्टादशभिर्मनुः ।
केनापि साधितः क्वापि मया दृष्टो हि भूतले ॥
कलौ किल भविष्यन्ति नराः पापपरायणाः ।
स्वल्पायुष्का मन्दभाग्या मन्दप्रज्ञाः कुमेधसः ॥
इत्थं चिन्ताकुलो देव त्वामहं शरणं गतः ।
तदुपायं कश्चिदद्य कलिकालोचितं वद ॥
येनाञ्जसा गमिष्यन्ति तव लोकं नराः प्रभो ।
भगवन् केन मन्त्रेण संसारोत्तारणं नृणाम् ॥
तन्ममाचक्ष्व यत्नेन सर्व्वलोकहिते रतः । इत्यादि ॥

End. इति ते सर्व्वमाख्यातं नैत्यिकं चरितं हरेः ।
पापिनोपि विमुच्यन्ते श्रवणाद् यस्य नारद ॥

श्रीनारद उवाच ।

धन्योस्म्यनुगृहीतोऽस्मि त्वया देव न संशयः ।
हरेर्दैनन्दिनी लीला यतो मह्यं प्रकाशिता ॥
× × × × × × ।
× × × × × × ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारीयतन्त्रे श्रीसनत्कुमाराम्बरीषसम्वादे नित्यानुष्ठाने

श्रीकृष्णयुगलमन्त्रप्रकाशकः षट्त्रिंशत्पटलः ॥

कः सन्दग्धत्रिपुरजयिना कस्य कर्णस्य हन्ता

नद्याः कूलं विघटयति कः कः प्रियः कामिनीनां ।

कः सन्नद्धो भवति समये भूषणं किं कुचानां

किं वा दुःखं भवति महतां मानपूजापहारः ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य वैनन्दिनीलीलाकीर्त्तनमेव कलिकलुषनाशनमिति कथनम् ॥

No. 157. निरयावली सूत्रम् . Substance, country-made paper, $12 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 43. Lines, 11 on a page. Extent, 1,075 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमः श्रीवीतरागाय ॥

तेणं कालेणं तेणं समयेणं रायगिहे नामं नगरे होत्था । बिद्धगुणसिल एचं ए वन्न ओ असोगवण पायवे, पुढवि सिला पट्टये ।

End. निरया वलीया उवाङ्गाणं एगोयुयखन्धपल्लवग्गा, पल्वसु दिवसेषु उद्दिस्सन्ति तल्व चउसुवग्गे सुदस दश उद्देसगापल्वमवग्गेरायस उद्देसग । निरयावलीयासुरखन्धो सम्मत्तो ।

Colophon. निरयावलीसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । जैनधर्मोपदेशकथनम् ।

No. 158. निर्णयसिन्धु टीका (रत्नमाला) By कृष्णभट्ट . Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 334. Lines, 9 on a page. Extent, 8,500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, Dist. Gayā, Paṇḍit Çastrī. Appearance, fresh, Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्राद्धलक्षणं परिष्कुरुते ब्राह्मणेति । एतच्च तर्पणवारणाय । तत्र विप्रस्वीकाराभावात् । न तु त्यागाभावात् । इन्द्र ऊर्द्धो अध्वर इतिवदुद्रव्य-

देवतासंयोगेन यागस्य तत्रापि कल्पनीयत्वात् । न ममेत्यभिलापस्तु नास्ति आचाराभावात् । यत्रैव यागाग्निहोत्रादौ तदाचारस्तत्रैव तन्मूलतया श्रुतिः कल्प्यते न सर्व्वत्र ॥ इत्यादि ।

End. नित्यकर्म्म सन्ध्यावन्दन गायत्रीजपादि । तथा—

कौपीनाच्छादनं वस्त्रं कन्थां सितनिवारिणीं
अक्षमालाञ्च गृह्णीयाद्दण्डमत्रणं ।
माधुकरमथैकान्तं परहंसः समाचरेदिति ॥

दृष्टेः प्राक् कर्त्तव्यतया श्राद्धादिकन्तु प्रतिजानीते अथेति एतच्च विश्वेश्वर्य्यादि निबन्धेष्वतिविस्तृतमिति तत एव न्यूनाऽतिरिक्तं निश्चेतव्यमित्यु परम्यते ॥ * ॥

Colophon. इति कृष्णभट्टविरचिता रत्नमाला ॥ * ॥

विषयः । निर्णयसिन्धोर्व्याख्यानम् ॥

No. 159. नीतिमञ्जरी . Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 100. Lines, 9 on a page. Extent, 2,700 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Apperance, old. Prose. Correct.

Beginning. दिवाकरं प्रणम्यादौ मुकुन्दञ्च द्विवेदिनं,
वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञं स्मृतिज्ञं दीक्षितं प्रभुं ।
तस्य नप्ता युवा यज्वा युवधर्म्माल्पबुद्धिमान्,
एकादशप्रकारैस्तु संहितापाठतत्परः ॥
वसंश्च श्रीमदानन्दे सुरभूसुरमण्डिते,
तेनेयं रचिता यस्मात् तन्नाम ध्रुवदीपिका ।
विलोक्य संहितामध्य इतिहासान् पुरातनान् ।
कृतवैधर्मसंयुक्ता श्लोकैर्बद्धा सुबुद्धिदा ॥

End. हे जनाः भिन्नबुद्धयः वो युष्माकं आकुतिः सङ्कल्पो व्यवसायो वा समाना एकविधा अस्तु, तथा वो युष्माकं हृदयानि भिन्नबुद्धियुक्तानि समानासमानानि एकविधानि सन्तु । तथा वो युष्माकं मनोऽन्तः करणं तदपि समानमस्तु प्रत्येकविवक्षया एकवचनं, यथा वो युष्माकं सुसहः शोभनसाहित्यं असति भवति तथा समानमस्त्विति ।

Colophon. इति नीतिमञ्जर्य्यामष्टमाष्टकः समाप्तः ।

विषयः । See Rāj Metra, vol. x, p. 283, No. 4183.

No. 160. नेमिचरित्रम् By हेमचन्द्र आचार्य्य . Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 108. Lines, 17 on a page. Extent, 4,320 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो विश्वनाथाय जन्मतो ब्रह्मचारिणे ।
कर्मवल्लौ वनच्छेदनेमये ऽरिष्टनेमये ॥
श्रीमन्नेमेरर्हतः कृष्णविष्णोरामस्य तच्छरीरिणः ।
जरासन्धं प्रतिहरेश्चरितं कीर्त्तयिष्यते ॥

End. द्वाविंशोर्हन्नथ च नवमः शार्ङ्गभृत् शीरपाणि-
स्तद्वैरिश्चेत्यनलमहसा कीर्त्तिता पर्व्वणीह ॥
चत्वारोपि प्रवचनदिशः सम्यगुद्दिश्य एषा ।
नेमौ कोऽपि श्रुतिपथगते विस्मयोत्र त्रिलोक्यां ॥

Colophon. इत्याचार्य्य-हेमचन्द्रविरचिते त्रिषष्ठि शलाकापुरुषचरिते महाकाव्ये अष्टपर्वणि बलदेवस्वर्गगमनं नाम नेमिनिर्वाणपाण्डवनिर्वाणवर्णनं नाम द्वादशः सर्गः ।

विषयः । नेमिनाथचरित्रवर्णनम् ।

No. 161. न्यायसुधा (ब्रह्मसूत्रानुव्याख्यान टीका) By जयतीर्थ . Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia 1,354. Lines, 9 on a page. Extent, 27,000 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari, Dist. Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. प्रथमपत्रत्रयं नास्ति तेन चतुर्थपत्रप्रारम्भवाक्यं लिखितं ॥
तर्हि धर्म्मादिसिद्धिः स्यात् । तस्य प्रमाणान्तरागोचरत्वात् । मैवं अमुख्यया-
दृष्ट्या धर्म्मादेरपि वेदादिवेद्यत्वादित्याशय इत्यादि ॥

End. यथा भगवत् स्वरूपविज्ञानं पुरुषार्थसाधनं तथा स्वस्वरूपविज्ञानमपीत्यत-
स्तदाविष्कुर्व्वन्नाह । यस्येति । यस्य वायोर्देवस्य वेदवचने वल्लित्यादौ

अलं दिव्यानि अद्भुतानि त्रीणि रूपाणि उदितानि अमुना वायुना कीदृशं तस्य मूलरूपं कथं भूतानि च त्रीणि रूपाणि इत्यत उक्तं वरिष्येत्यादि। यस्य तन्मूलरूपं वटवल्लात्मकं दर्शितज्ञानरूपं च दृशेरौणादिकात् चुप्रत्ययः। अनेन वायुशब्दो वलवाची अय् गत्यर्थः गत्यर्थास्त्रावगत्यर्थाः। तत उनवस्वामी युस्वेति वायुरिति। किञ्च भर्गो भरणगमनयोः क्त्। डुकृञ् करणे गस्तृगतौ आभ्यां असुन् प्रत्ययोरिच्च। इदमपि वायुशब्द-व्याख्यानं वा गतिगन्धनयोरित्यतः कृवापादिति स्वान्दिसाद्यशुभ्यतन् इति तन्। अनेकार्थत्वाद्धातूनां वातिर्भरणे वर्त्तते। अपि च महत् श्रेष्ठं वयः + + + इत्यस्मादुन्॥ न केवलं मूलरूपमेव किन्तु यस्यावतारेषु निहितं रूपं + + + प्रथमकं प्रथमं रूपं रामविषयाणि वचांसि मूल-रामायणादीनि रामवचांसि तेषां नयं नीयते शिष्येषु प्रवर्त्त्यन्ते अनेनेति। एरडित्यच्। यस्य द्वितीयं वपुः शत्रुः शशब्द शतनावाची प्रसिद्धः तस्मिन् कर्म्मण्युपपदे चै क्षये इत्यस्माद्धातोरुपसर्गे क इति कः। उपपदतकारस्य लोपः छान्दसः पुल्लिङ्गश्रुत्यनुसारेण असुन्वाप्रत्ययः किमिदिति नपुंसक मेवेदं रिपुशतनाक्षयकारीत्यर्थः। यस्य तृतीयं वपु. एतन्मधुः। मधुशब्दः सुखवाची। मधुद्यौरस्तुनः पिता इति प्रयोगात्। वशब्दः शास्त्रार्थ परम्परया तीर्थवाची + + + + + स्वरित्यत्र चाकार लोपः। भगवत् स्वरूपप्रतिपादनेनैव ग्रन्थोपहारः। इत्याशयवान्। नित्यापरोक्षं भगवन्तं सम्बोध्य स्तौति निःशेषेति। भूतिः महालक्ष्मीः॥ वचनप्रसूनमाला जयतीर्थाख्यभिक्षुणा रचिता।

प्रीयतां हृदये सदये कमलामहिलेन पुरुषेण।
अनुव्याख्यामृताम्भोधेः समुत्पन्ना विनिर्म्मला॥
इयं न्यायसुधासर्व्वैर्विबुधैः सेव्यतां सदा॥ * ॥ इति श्रीमत् पूर्णप्रमति भगवत्पादसुकृतेरनुव्याख्यानस्य प्रगुण्डजयतीर्थाख्ययतिना कृतायां टीकायां विषमपदवाक्यार्थविवृतौ चतुर्थेऽध्यायेऽस्मिन् चरमचरणः पर्य्यवसितः॥ * ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितस्यानुव्याख्यानस्य टीकायां श्रीमज्जयतीर्थाख्याचार्य्यविरचितायां न्यायसुधायां चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः॥ * ॥ रामकृष्णवेदव्यासाय मङ्गलम्॥ * ॥

विषयः। आनन्दतीर्थकृत-ब्रह्मसूत्रानुव्याख्यानस्य व्याख्यानम्॥

No. 162. पञ्चाङ्गग्रहयज्ञपद्धतिः By कृष्णानन्द. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa Siromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामचन्द्राय ॥ अथाभिषेक विधिः ।

प्रागुदक्का × × × × × × × × × × पताकाभिरलङ्कृते नानासुगन्धिना सुरभीकृते चन्द्रातपपरिभूषिते मण्डलद्वयं कार्य्यं एकमभिषेकमण्डलं अपरं ग्रहमण्डलञ्च । तत्राभिषेकमण्डलं × × × × × चतुर्ध्वजसमन्वितं भूपतिहस्तपरिमिताक्षतनवसङ्ख्यकमुष्टीन् रक्त-पीत-नील-श्वेत-धूम्रान् गृहीत्वा तेनैवाभिषेकमण्डलं निर्म्माय पञ्चवर्ण-गुण्डिकया पूर्व्ववत् ग्रहमण्डलं × × × × × उत्तराभिमुखीकृत्य भूपतिमुपवेश्य मन्त्रिवर्गपुरःसरं शङ्खतूर्य्यादिध्वनिमङ्गलध्वनिवेदध्वनिभिः सह संस्थितं श्वेताम्बरधरं सास्त्रं सोष्णीषं × × × × × × × × × × + + यथाशक्त्युपचारैः पूजयेत् ॥ इत्यादि ।

End. यथा ब्रह्मयामले ।

नानाभक्तिविशेषैश्च तथा मिष्टान्नपानकैः ।
तदुक्तलिङ्गिनो विप्रान् भोजयित्वा तु तोषयेत् ॥
एवं सर्व्वप्रकारेण कृतं यस्याभिषेचनं ।
तदादि तस्य पुंसस्तु ग्रहपीड़ा न जायते ।
ग्रहास्तुष्टा न कुर्व्वन्ति दुष्टरिष्टादिचेष्टितम् ॥

Colophon. इति कृष्णानन्दविरचिता यामलोक्तपञ्चाङ्गग्रहयज्ञपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । नृपस्याभिषेचनकविधिकथनं तत्र पञ्चाङ्गग्रहपूजाविधिकथनम् ।

No. 163. पथ्यापथ्य-निघण्टुः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पथ्यापथ्यनिघण्टुर्लिख्यते ।

श्रितो रजःसत्वतमांसि विश्वं निर्माति पाति क्षिपति स्वयं यः ।

अशेषवृन्दारकवृन्दवन्द्यः पायाद्पायान्मनुजान् स ईशः ॥
आलोक्य वैद्यतन्त्राणि यत्नादेष निबध्यते ।
व्याधितानां चिकित्सार्थं पथ्यापथ्यविनिश्चयः ॥
भिषक् सर्वेषु रोगेषु निर्दिष्टानि यथातथं ।
निदानपथ्यापथ्यानि त्रीणि यत्नेन चिन्तयेत् ॥

End. क्रोधं विरुद्धाध्यशनं व्यवायं ताम्बूलमायासमपि प्रवातं ।
अम्लं च सर्व्वं लवणं च सर्व्वं संस्वेदनं तद्विविधानि तानि ।
निद्राभयं धूपकटुक्षुधां च विषातुरो नैव भजेत् कदाचित् ॥

Colophon. इति विषरोगे पथ्यापथ्यसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । रोगग्रस्तानां पथ्यापथ्यनिरूपणम् ।

No. 164. पदावली. Substance, country-made paper, 17×3 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Dist. Rājsahi, Paṇḍit Kālicandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य नीरदाभासं रामं ज्ञानैकविग्रहं ।
पदावलीं प्रवक्ष्यामि बालानां बोधहेतवे ॥
सिद्धोवर्णः समाम्नायः । सिद्धः खलु वर्णानां समाम्नायो वेदितव्यः । न पुनरन्यथोपदेष्टव्य इत्यर्थः ॥

End. एकवर्ग इति किं तत्र वर्ग इति किं भर्त्सनं । व्यञ्जनादित्येव भेत्ता ।

Colophon. इति पदावल्यां वृत्तौ सन्धौ पञ्चमः पादः । अतः परं खण्डितं ।

विषयः । संक्षेपेण कातन्त्रीयपदादिनिरूपणम् ।

No. 165. पद्यमाला By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 123 çlokas. Character, Nagarā. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओम् ॥

प्रणम्य श्रीपतिं सर्व्वान् गुरूंश्चापि ब्रवीम्यहं ।

यथामति हरेः पूजाविधिं वैष्णवसंमतम् ।

आदौ देवगृहे न्यस्य कलशान् पञ्च-सप्तकान्,

आहरेत् तुलसीं दुर्वां पुष्पाणि चाक्षतानि च ॥

End. प्रमादतो विरोधाद्वा हरेः पूजा न चेद्भवेत् ।

पठनात् पद्यमालायाः हरेः पूजाफलं लभेत् ॥

Colophon. इति श्रीमज्जयतीर्थमुनीन्द्रविरचिता पद्यमाला समाप्तिमगमत् ।

विषयः । माध्वसम्प्रदायस्थानां पूजाप्रकारः ।

No. 166. पद्यावली-टीका. Substance, country-made paper, 16 × 6 inches. Folia, 77. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1723. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍita Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगोपीनाथो जयति ॥

नव्याम्भोदकलेवरः कटितटे संनद्धपीताम्बरो

वंशीवादनतत्परो व्रजरमाचेतोहरः सुन्दरः ।

× × × × × × × × ।

श्रीरूपगोस्वामिपदारविन्दं वन्देऽनिशं दीनजनैकबन्धुं ।

यस्यानुकम्पालवसाहसेन व्याख्यामिमां कर्त्तुमहं प्रवृत्तः ॥

End. कोप्यनीर्व्वचनीयः श्रीकृष्णो मदभीप्सितमभिदद्यात् मादृशानां अभिलाषपूरकः स एवेति भावः । पादो वृन्दे तुरीयांशे शैले प्रत्यन्तपर्व्वते इति मेदिनी ॥

शाके कात्यायनमुनिरजनीनाथसंख्ये शुभेयं ।

टीका विद्वज्जनहृदयसमाह्लादिनीनामधेया ॥

पद्यावल्या व्रजनगरकृतावस्थितेनापि केन ।

श्रीमद्दामोदरचरणकृपाभाजनेन व्यधायि ॥

× × × × × × × ×

श्रीश्रीमद्वैष्णवराजसभासभाजितगुणगणैकपूर्णनिधीनां श्री श्रीमत् श्यामानन्दगोस्वामिपादानां शिष्योपशिष्योभूतान्वये रटहीतदीक्षस्य ब्राह्मणकुलोद्भूत-

वैष्णवसरस्य श्रीश्रीमद्दामोदराभिधस्वामिचरणस्य शिष्येण कृतैषा व्याख्या-
पूर्त्तिं गता ॥

Colophon. श्रीवृन्दावनधामतोऽलेखि हरनाथशर्म्मणा ।

विषयः । पद्यावल्या व्याख्यानं ॥

No. 167. परब्रह्मज्ञानसूक्तं . Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. बृहस्पत इत्येकादशर्चं तृतीयं सूक्तं आङ्गिरसस्य बृहस्पतेरार्षं नवमी जगती-शिष्टा दश त्रिष्टुभः अनेन सूक्तेन ऋषिः परमपुरुषार्थसाधनं परब्रह्मज्ञानं स्तुतवान् । अतस्तद्दैवत्यमिदं । उक्तं हि बृहद्देवतायां ।
सुज्योतिः परमं ब्रह्म योगाद्यत् समुपाश्नुते ।
तज्ज्ञानमभितुष्टाव सूक्तेनाथ बृहस्पतिरिति ॥ इत्यादि ।

End. ऋचामेकः पोषमास्ते पुपुष्वान् द्वोतर्गर्चनेत्यादि निरुक्तानुसारेणार्थोऽभ्य-धायि । एवं बृहस्पतिवेदितवेदार्थज्ञानं तुष्टाव । इत्यष्टमस्य द्वितीये चतुर्विंशो वर्गः ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तमोद्वारं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥
श्रीपरब्रह्मज्ञानसूक्तं समाप्तं ।

विषयः । ब्रह्मविद्याकथनं ।

No. 168. परमहंसोपनिषद् भाष्यम्. Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia 12. Lines, 13 on a page. Extent, 320 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. अथ जीवन्मुक्त्युपकारिणं विद्वत्सन्न्यासं निरूपयामः । विद्वत्सन्न्यासस्य परमहंसोपनिषदि प्रतिपादितः । तच्चोपनिषद्यनूद्य व्याख्यास्यामः ।
वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याःस्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

तत्रादौ विद्वत्संन्यासयोग्यं प्रश्नमवतारयति । अथ योगिनामिति ।

End. आवृत्तिः शास्त्रार्थसमाप्त्यर्था ।

जीवन्मुक्तिविवेकेन बन्धं हार्दं निवारयन् ।

पुमर्थमखिलं देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

Colophon. इति विद्यारण्यकृतं भाष्यं ।

विषयः । अथर्ववेदीयपरमहंसोपनिषद्व्याख्या ।

No. 169. पवमानयन्त्रं . Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पवमानयन्त्रदेवताप्रारम्भः । तत्र कोणदेवताः । प्रथमकोणे ब्रह्मणे नम इति ब्रह्माणं आवाहयामि, पूजाक्रमः, ब्रह्मणे नमः ब्रह्माणं ।

End. अग्निं दूतं वृणीमहे इति अग्नये अग्निं । मधुनः परापरेति, नैर्ऋत्ये निर्ऋतिं वायो शतं इति वायवे वायुं, तमीशानं इति ईशाने ईशानं, श्रीरस्तु ।

Colophon. + + + + + ।

विषयः । पवमानहोमे मण्डले देवतास्थापनविधिः ।

No. 170. पवमानन्यासः . Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आचम्यप्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा मम समस्तपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं पवमानमहान्यासपूर्व्वकं पवमानानुष्ठानमहं करिष्ये ।

End. विष्णोः कर्माणि पश्यत, नेत्रयोः, तद्विष्णोरित्यस्त्राय फट् । भुर्भुवः स्वरिति दिग्बन्धः । अथ देवपूजामारभेत् ।

Colophon. इदं पुस्तकं लिखितं गर्द्दे उपनामकरघुवीरशर्मणा स्वार्थं परार्थं चेति ।

विषयः । ऋग्वेदान्तर्गतपवमानमन्त्रेण न्यासकथनम् ।

No. 171. पाकतन्त्रकुशण्डिकाप्रयोगः . Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folio, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. स्रुवानुसारिमधुपर्कप्रयोगः ।

स्रुवव्याख्यां पुरा कृत्वा देवभट्टेन धीमता ।

अथर्वे पाकतन्त्रस्य प्रयोगोथ वितन्यते ॥

End. वैदिकानां हितार्थाय प्रयोगोऽयं मया कृतः ।

कौशिकास्तेन तुष्यन्तु सञ्चयन्तु सुखेन हि ॥

Colophon. इति पाकतन्त्रे शान्तिप्रयोगः ।

विषयः । अथर्ववेदोक्त-गृह्यकर्मप्रकृतिभूतकुशण्डिका ।

No. 172. पाणिनीयशिक्षाविवरणम् . Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1832. Place of deposit, Tikāri, Zilla Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

पातु वो निकषग्रावा मतिहेम्नः सरस्वती ।

प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या ॥

छन्दः-कल्प-निरुक्तानि विदुतानीह सूरिभिः ।

शिक्षात्वविदुता यस्मात् तस्मात् तां विदुणोम्यहम् ॥

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि । अथेत्ययमानन्तर्य्यो वेदाध्ययनस्यानन्तरमङ्गपाठः ॥

इत्यादि ।

End. स्वर्गादीनि परिमितकालत्वात्तोलयितुं शक्यन्ते ।

मोक्षाख्यन्तु अपरिमितकालावच्छिन्नं सुखरूपमित्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीपाणिनीयशिक्षा-व्याख्या समाप्ता ॥ * ॥

संवत् १८३२ ॥

विषयः। पाणिनीय शिक्षायाव्याख्यानम् ॥

No. 173. पार्थिवशिवकवचं (उन्मत्तभैरवीतन्त्रोक्तं). Substance, country-made paper, $10 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 36 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāṇ Candra Tarkavāgīsa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐनमः शिवाय। अथ पार्थिवशिवकवचं।

देव्युवाच।

देवदेव महादेव विरूपाक्ष त्रिलोचन।
कृपया कथ्यतां देव पार्थिवस्य महात्मनः।
कवचं दुर्लभं तस्य श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतम् ॥

श्रीईश्वर उवाच।

देवेशि शृणु चार्व्वङ्गि जगद्धात्रि मनोरमे।
कवचं तस्य गिरिजे त्रिषु लोकेषु गोपितं ॥
तव स्नेहान्मया देवि कथितं कवचं शुभं।
अप्रकाश्यं परं गुह्यं साधकाभीष्टदायकं ॥
कवचस्य ऋषिरुन्मत्तभैरवोऽनुष्टुप्छन्दः पार्थिवशिवो देवता सर्व्वकामार्थ-सिद्धये विनियोगः ॥ इत्यादि।

End. कवचं धारयेद् यस्तु साधको दक्षिणे भुजे।
देवा मनुष्या गन्धर्व्वा वश्यास्तस्य न संशयः ॥
कवचं शिरसा यस्तु धारयेद् यतमानसः।
करस्थास्तस्य देवेशि अणिमाद्यष्टसिद्धयः ॥
काम्यस्तस्ययने देवि पूजयेत् पार्थिवं शिवं।
तत्रैव प्रपठेद् देवि फलार्थी फलभाग् भवेत् ॥

Colophon. इत्युन्मत्तभैरवीतन्त्रे देवीश्वरसंवादे पार्थिवशिवकवचं समाप्तं ॥ ॐ तत् सत् ॥

विषयः। पार्थिवशिवकवचस्य माहात्म्यादिकीर्त्तनम्।

No. 174. पाश्चात्यवैदिककुलपञ्जिका . Substance, country-made paper, 20 × 4 inches. Folio, 123. Lines, 6 on a page. Extent, 2,460 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Paṇḍit Çambhu Candra Vidyāsāgara. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पाशाङ्कुशसुधाशूलं विध्वंसत जयद्रुजाः (?) ।
विघ्नं निघ्नन्तु नो ऽभक्तनिघ्नविघ्नपते भुजाः ॥
देवेन्द्रोपेन्द्रचन्द्राद्यैर्वन्द्यां वृन्दारकैर्मुहुः ।
गिरीन्द्रनन्दिनीं वन्द्ये सच्चिदानन्दरूपिणीम् ॥
रविशशिदहनाक्षः कोपविध्वंसदक्षः
प्रहतसुरविपक्षः स्वानुरक्तैकरक्षः
प्रमथदनुजरक्षः प्रेतवेतालयक्ष-
प्रभृतिदमनदक्षः पातु नः सर्व्वभक्षः ॥
वन्दे शौनकमादरान्मुनिवरं श्रेष्ठं वशिष्ठं तथा
शाण्डिल्यं श्रुतिमण्डितं वरभरद्वाजं यशोभाजनं
सावर्णिञ्च सुवर्णतः श्रुतिगुणं पञ्चैव ते वन्दिताः ॥

End. इति रामकान्तस्य . तद्भ्रातुः श्रीकण्ठस्य यथा—
श्रीकण्ठकः परिणिनाय × × ×
× × × जननस्य महाधनस्य
श्रीयुक्त रामनवसिंहसमाक्षयस्य
स्त्रीशारिणीं गुणगणाकलितां तनूजां ॥ इति श्रीकण्ठस्य ।

Colophon. ... ...

विषयः । वङ्गीयपाश्चात्यवैदिकानामागमनकालनिर्णयस्तेषां वंशपरम्पराकथनञ्च ।

No. 175. पितृमेधसूत्रम् . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folio, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1804. Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथातः पैतृमेधिकं दहनं पुरुषो(. .)स्य प्रियतमेति विज्ञायत ।
आहिताग्नेर्मरणसंशये प्राचीनावीती दहनदेशं जोषयते ॥

End. अथातः पैतृमेधिकं दहनं, अथातः पैतृमेधिकमपरेद्युरथात उत्तरं नवम्यां (.)हायामिष्टकाः प्रतिदिशमथाजस्रां द्व्यहः षट्. हरिः ओम् ।

Colophon. भारद्वाजसूत्रे पितृमेधसूत्रं सम्पूर्णम् । संवत् १८०४ ।

विषयः । आपस्तम्बशाखीयानां पितुरन्त्येष्टिक्रियाकथनम् ॥

No. 176. पिष्टपशूज्जीवनम् . Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folio, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ।

ॐ श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यहृदयाम्भोजविष्टरम् ।

श्रीनन्दनन्दनं वन्दे नन्दनानन्ददायिनम् ॥

End. अग्निष्टोमीयदेवताकपशूद्देश्यकमालभनं विधीयते इति चेत् अत्रापि पिष्टपशूद्देश्यकं करणं विधीयते इति ब्रूम इति न कोऽपि शङ्काकलङ्कः (इतो नास्ति) ।

Colophon. — — . — — — —

विषयः । माध्वमते पिष्टपशुविधानम् ।

No. 177. पिष्टपशुप्रतिपादकविधिवाक्यप्रकरणम् . Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 16 on a page. Extent, 640 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. मोक्षधर्मेषु यज्ञप्रकरणे पिष्टपशुप्रतिपादकानि विधिवाक्यानि ।

एषोऽस्माभिर्न दृष्टः स कथं त्वं द्रष्टुमर्हसि ।

नारायणो महोद्भूतं विश्वस्रष्टा हव्यकव्यभुक् ॥

End. न च पुरोडाश एवात्रोच्यते न पश्वाकारसिद्धिरिति वाच्यम् । तत्र पशुपदप्रयोगात् . न चायमर्थवादः, लिङ्-श्रवणात्, अतएव न लक्षणा, विधौ लक्षणायोगात् . अत्र बहुवक्तव्यमस्ति विस्तरभिया नोच्यत इत्यलमति विस्तरेण ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । माध्वमतानुयायी पिष्टपशुप्रतिपादकविधिवाक्यसंग्रहः ॥

No. 178. पिष्टपशुखण्डनम् . By टीकाकारशर्म्मा . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 19. Lines 5 on a page. Extent, 228 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सिंहस्यामसिमुण्डनिर्भयवरान् हस्ते दधानां शिवां
दक्षोष्ठाधरयोः क्रमेण जगतां धात्रीं तथा वामतः ।
स्कन्धे सर्पधरां गलद्रुधिरया सर्व्वाङ्गरागोज्वलां
दिग्वस्त्रां मनुजाकृतिं च दशभिर्व(.)र्युतां कालिकाम् ॥

End. अहिंसाधर्मतात्पर्य्योद्भूतस्वकुलोत्पन्नपुरुषशतकेन यद्धर्मपालप्रभालज्जितचन्द्रि-(.)कालिकापादपद्मपरायण(.)व्यापनोद्बोधितशक्रेन्द्रवर्य्यहृत्पद्माङ्कादेन गङ्गा-नीरतीर(...)तुलीकृत(..)भ्रुकुटिभीषणान्तकभट्टोग्रगर्जारभट्टोद्भवेन टीका-कारशर्मणा कृतः पिष्टपशुखण्डनाख्योयं ग्रन्थः समाप्तः ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । माध्वमते अग्निष्टोमादौ साक्षात् पशुहननमविधेयं किन्तु पिष्टपशुहननमेव कर्त्तव्यं ; तद्विरुद्धप्रमाणान्युक्तान्यस्मिन् ग्रन्थे ।

No. 179. पिष्टपशुखण्डनवाक्यार्थदीपिका . By रक्षपाल . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 19. Lines, 10 on a page. Extent, 175 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
प्रज्ञादं शङ्करं नत्वा परानन्दं दयाकरम् ।
× × + × ×
ग्रन्थसमाप्ति-ग्रन्थप्रचारादिप्रतिबन्धकदुरितप्रशमनाय समुचितस्वेष्टदेवता-लक्षणरूपं मङ्गलाचरणं शिष्यशिक्षायै व्याख्यातृश्रोतॄणां प्रसङ्गतो ग्रन्थतो मङ्गलाय च निबध्नाति सिंहस्यामित्यादि ।

End. परमानन्दसन्दोहतुष्टये दीपिका मया ।
रक्षपालेन रचिता कुर्वे(..) यथा पुरा ॥

Colophon. इति पिष्टपशुमण्डनवाक्यार्थदीपिकासमाप्तिमगमत् । फाल्गुणे कृष्णपक्षे शिवरात्रौ ।

विषयः । पिष्टपशुमण्डनव्याख्या ॥

No. 180. पुण्यलक्ष्मीसम्वादः . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 160 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ पुण्यलक्ष्मीसम्वादो लिख्यते ।

अङ्गदेशे महादेशे कनकाख्यं पुरोत्तमम् ।

कनकसिंहो राजाभूत् वल्लभा कनकावती ॥

End. सुन्दरं धर्मकर्त्तव्यं दयामूलं जिनोदितम् ।

विश्वत्रयेऽपि विख्यातं दानशीलतप (. .) ॥

Colophon. इति श्रीपूण्यलक्ष्मीविवादद्दष्टान्तः समाप्तः ।

विषयः । जैनधर्ममाहात्म्यकीर्त्तनम् ।

No. 181. पुत्रदस्तोत्रम् . Substance, country-made paper, 11 × 2 inches. Folio, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 9 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Grām Khunverā, Paṇḍit Hārān Chandra Tarkavāgīsā. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

श्रीईश्वर उवाच ।

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रामस्य परमात्मनः ।

स्तोत्रं द्वादशनाम्ना च पुत्रदं वाञ्छितप्रदम् ॥

जानकीवल्लभः श्रीशः कौशल्यानन्दवर्द्धनः ।

रावणारिः खरध्वंसी दयालुः सेतुबन्धकृत् ॥

हनूमत्प्रीतिकर्त्ता च सुग्रीवेशः सतां पतिः ।

रामो दाशरथिश्चैव ह्येतद्द्वादशनामकम् ॥

इमं स्तोत्रं महापुण्यं यः पठेद्धारयेत् सदा ।

फलं तस्य प्रवक्ष्यामि शृणु देवि वरानने ॥
अपुत्रो लभते पुत्रं गुर्व्विणी जनयेत् सुतम् ।
मृतवत्सा च या नारी जीववत्सा भवेद्ध्रुवम् ॥
पठेद्वा पाठयेद्वापि त्रिकालं नियतः शुचिः ।
संवत्सरस्य मध्ये तु पुत्रवान् नात्रसंशयः ॥
न प्रकाश्यं न देयञ्च गोपनीयं प्रयत्नतः ।
देयं शिष्याय भक्ताय वैष्णवाय विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीरामतापनीये उमामहेश्वरसंवादे पुत्रदस्तोत्रं समाप्तम् ।

No. 182. पुत्रप्रतिग्रहविधिः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folio, 3. Lines, 11 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ दत्तकविधिमाह । शौनकः ।
ब्राह्मणानां सपिण्डेषु कर्त्तव्यः पुत्रसंग्रहः ।
तदभावेऽसपिण्डे वा अन्यत्र तु न कारयेत् ॥
क्षत्रियाणां स्वजातौ वा गुरुगोत्रसमोऽपि वा ।
वैश्यानां वैश्यजातिषु शूद्राणां शूद्रजातिषु ॥

End. यद्येवं क्षत्रौरसः पुत्र उत्पाद्यते तृतीयभागे प्रभवतीति तस्माद्द बौधायन इति ।

Colophon. इति पुत्रप्रतिग्रहविधिः ।

विषयः । दत्तकग्रहणविचारः ॥

No. 183. पुष्पमाला. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 9. Lines, 19 on a page. Extent, 720 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. सिद्धम्, कम्मभविग्रहमकलङ्कमस(. .)रं
पणमामि सुगद्पेचलपयमखेपयासनं वीरम् ॥

End. जाव जिन सासनमि(. .) जावय धम्मो
जयम्मि विस्कु(.) द, ताव । परिभ्भाउ एषा भव्वे हिंसया सुहत्मदि ।

Colophon. पुष्पमालासम्मता ।

विषयः । जिनस्तुतिः ॥

No. 184. पूर्व्वपक्षसमाधानम् . By हरिलशर्म्मा . Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folio, 43. Lines, 12 on a page. Extent, 1,700 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Tikāri, Diṭṭ. Gayā, Paṇḍita Çastri. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्कृत्य शिवं साम्बं गणनायकसंयुतम् ।
लभन्ते यत् प्रसादेन लोकाः सर्व्वमनोरथम् ॥
पुरा रामसभायां ये व्याकृताः मम सन्निधौ
पूर्व्वपक्षाः कृताः लोकैः पण्डितानां समाधयः
लिख्यन्ते ते मया यत्नैरुपकाराय धीमतां
छात्राणां सुगमैः पद्यैः श्रीमद्धरिलशर्म्मणा ॥

End. तस्मात् पूर्व्वापरविरोधो दुष्परिहरः भाष्यपरिशीलनशालिनो विवेचयन्तु सुधियः ॥

विषयः । महाभाष्यस्य पूर्व्वपक्षकथनं तत्समाधानञ्च ॥

No. 185. पूर्व्वमीमांसापरिभाषा . By कृष्णयज्वा . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 27. Lines, 9 on a page. Extent, 459 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa, Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सूर्य्यनारायणं वन्दे देवीं त्रिपुरसुन्दरीम् ।
गुरूनधिगतार्थांश्च निरन्तरमहं भजे ॥ १ ॥
बालानां शास्त्रसिद्धार्थलेशबोधाय धीमताम् ।
मीमांसापरिभाषेयं क्रियते कृष्णयज्वना ॥ २ ॥
इह खलु महर्षिणा जैमिनिना द्वादशलक्षण्यां पूर्व्वमीमांसायां धर्माधर्मावेवानुष्ठानोपयोगितया विचारितौ तत्र वेदबोधितेष्टसाधनताको धर्मः ।

End. पुरोडाशस्य प्रयाजशेषेणाभिघारणं ततः पयसोऽभिघारणमिति मुख्ययाग-

क्रमादाभिघारणक्रमः । इत्येवं श्रुत्यर्थपाठस्थानमुख्यार्थप्रवृत्तिक्रमेरेव कर्मानुष्ठानम् । अन्यथानुष्ठाने वैगुण्यमित्यलम् ।

Colophon. इति श्रीकृष्णयज्वकृता पूर्व्वमीमांसापरिभाषा सम्पूर्णा ।

विषयः । जैमिनिसूत्रोक्तकर्मणां संक्षेपेण विनियोगकथनम् ॥

No. 186. पृथ्वीवराहसंवादः . (आदिवाराहीयः) Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folio, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivani, Paṇḍit Nilkumar Gosvāmi. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय । आदिवाराहतन्त्रे ।

पृथिव्युवाच ।

अनन्तकोटिब्रह्माण्डं तद्बाह्याभ्यन्तरस्थितम् ।
विष्णोः स्थानं परं तेषां प्रधानप्रियमुत्तमम् ॥
मत्परं नास्ति कृष्णस्य प्रियस्थानमहोत्तमम् ।
तदहं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व कृपानिधे ॥

श्रीवराह उवाच ।

गुह्याद्गुह्यतमं हृद्यं परमानन्दकारणम् ।
अत्यद्भुतं रहस्यानां रहस्यं परमं शिवम् ॥
... ...
सात्वतां स्थानमूर्द्धण्यं विष्णोरेकान्तवल्लभम् ।
नित्यवृन्दावनं नाम ब्रह्माण्डोपरि संस्थितम् ॥

End. गौरं चतुर्भुजं विष्णुं शङ्खचक्रगदायुधम् ।
किरीटकुण्डलाद्यैश्च शोभितं वनमालिनम् ॥
पूर्व्वद्वारे द्वारपालं गौरं विष्णुं प्रकीर्त्तितम् ।
कृष्णवर्णं चतुर्बाहुं शङ्खचक्रादिभूषितम् ।
दक्षिणद्वारपालञ्च श्रीविष्णुं कृष्णवर्णकम् ॥

Colophon. इति आदिवराहतन्त्रे श्रीवराहपृथ्वीसंवादे श्रीमद्गोविन्दलीलाख्यं परिपूर्णामृतं समाप्तम् ॥

विषयः । वृन्दावनस्य माहात्म्यादिवर्णनम् ॥

No. 187. प्रतिष्ठामयूखः. By नीलकण्ठभट्ट. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folio, 49. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1898. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. नृसिंहो जयति ।

महो महत्समाराध्यं जलोत्सर्गमथोक्तवान् ।

प्रतिष्ठाः सर्व्वदेवानां नीलकण्ठो वदत्यसौ ॥

तत्र विष्णुधर्म्मोत्तरे ।

End. कर्त्तूराज्ञः प्रजानाञ्च शान्तिर्भवतु सर्व्वदा ।

अस्माकं शिल्पिनाञ्चैव सुप्रीतो भव सर्व्वदा ॥

Colophon. इति विश्वामित्रवंशावतंसश्रीमहाराजाधिराजपूजितचरणकमल-मीमांसक-शङ्करभट्टात्मजभट्टनीलकण्ठकृते प्रतिष्ठामयूखेऽष्टमः समाप्तः । संवत् १८९८ ॥

विषयः । सर्व्वप्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 188. प्रत्यङ्गिरास्तोत्रम्. Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folio, 6. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunvera, Paṇḍit Harān Chandra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ प्रत्यङ्गिरास्तोत्रं लिख्यते ।

यो मे इत्यादिमन्त्राणां प्रत्यङ्गिरा ऋषिः जगतीच्छन्दः इन्द्रादयो देवता आत्मरक्षार्थे पाठे विनियोगः ।

यो मे पूर्व्वगतः पद्मा पापमेकेन कर्म्मणा । ?

इन्द्रादिदेवो राजा तं जृम्भयतु जृम्भयतु स्तम्भयतु मारयतु कलिं तस्मै प्रयच्छतु कृतं मम शिवं मम शुभं मम शान्तिस्वस्त्ययनं इन्द्राय नमः । इन्द्रो मे देवः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ इतिपूर्व्वे ॥ यो मे आग्नेये अग्निस्तं भापयतु शापयतु मारयतु कलिं तस्मै प्रयच्छतु कृतं मम शिवं मम शुभं मम शान्तिस्वस्त्ययनं अग्नये नमः ॥ इत्यादि ॥

End. पुष्पैस्तु रक्तवर्णैस्तु ध्यायेत् प्रत्यङ्गिरां पराम् ।

वर्षादूर्द्धमजं मेषं × × × विधिवद्बलिम् ॥

मरीचलाजलवणे वर्षेण मरणं भवेत् ।
महासङ्कटरोगे च न भयं विद्यते क्वचित् ॥
प्रेतपिण्डं समागम्य गोलोकं कारयेत् ततः ।
साध्यामाप्तां + + कृत्वा शत्रुमायावी पुत्तलीम् ॥ ?
जीवतन्त्रं निधायैव चिताग्नौ प्रक्षिपेत् ततः ।
एकायुतं जपं कृत्वा त्रिरात्रे मारणं रिपोः ॥
महाज्वरो भवेत् तप्तं ताम्रस्य च शलाक + ।
+ + द्वारे क्षिपेत् तस्य + + + मारणं ध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीप्रत्यङ्गिरास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । प्रत्यङ्गिरास्तवकथनम् ॥

No. 189. प्रत्याख्यानभाष्यचन्दनकभाष्यावचूर्णिः . By सोमसुन्दरसूरि . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folio, 11. Lines, 23 on a page. Extent 1,012 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सिद्धिसूरिगुरुभ्यो नमः ।
वन्दे इति वन्दनीयान् सर्व्वान् सर्व्वज्ञान् साम्बा । दह इति । दश-त्रिकानि नैषेधकी चयादिरूपाणि यत्र द्वारे तद्दशत्रिकम् ।

End. श्रीआवश्यकप्रत्याख्याननिर्युक्तिवृत्त्यादिभ्योऽवगन्तव्या । प्रधानफलमाह पल्व-सुगमा । इति ।

Colophon. श्रीसोमसुन्दरसूरिविरचिता प्रत्याख्यानभाष्यचन्दनकभाष्ययोरवचूर्णिः ।
श्रीआवश्यकवृत्तितः कृता संक्षिप्ता ।

विषयः । प्रत्याख्यानभाष्यचन्दनकभाष्यव्याख्या ॥

No. 190. प्रबोधोदयनाटकम् . By शुक्लेश्वरनाथ . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folio 62. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Nāgara. Date S.K. 1823. Place of deposit, Tikāri, Dist. Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

ज्ञानं (ज्ञानं) दृशामुनीन्द्रनिवहैर्निर्द्धर्म्मकं यत् सदा
कर्त्ता तर्कविलासिभिर्निगदितो मायागुणैः संयुतः ।
मीमांसारसिकैस्तु कर्म्मपुरुषः सांख्यैः प्रकृत्यान्वितो
भूयाच्छर्म्मकरं विचित्रमतिदं तच्छब्दरूपं महः ॥

× × × × नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥ आर्य्योऽद्य श्रीमत् प्रचण्डदोर्दण्ड × × × × श्रीमद्वीचीर? वंशावतंसेन श्रीमहाराजभगवन्तरायदेवेन आदिष्टोऽस्मि, सकलशास्त्रविषयकज्ञानप्रागल्भ्यभाजां गीर्व्वाणवाणीव व्यवहारमाचरतां पावाणां प्रवेशेनानुरञ्जितामियं परिषदिति ॥ नटी ! यद्यपि वेद एवार्य्यपुत्रवचनेनार्थसिद्धिसन्देहावकाशस्तथापि दुष्प्राप्ये वस्तुनि विज्ञाप्यन्त एव प्रभवोऽनुचरैः, प्राय एव तादृशः प्रबन्ध इति ॥ सूत्रधारः । आर्य्योऽतीते बहुतरे काले न कर्णगोचरीकृतंभवत्या × × × × × भारद्वाजवंशप्रथितमहाजनक्रियादिसम्पादितयशोऽनुरागिणा तद्वंशकरीरेण श्रीशुक्लेश्वरनाथेन रचितं प्रबोधोदयनाटकमिति ..... क्षणिकाकाशगुणशब्दरूपेण व्याहृतं । नटी । आर्य्यपुत्रकस्यायं क्रोधकटोच्छलनरूषिताक्षरस्य शब्दाडम्बरः ॥ सूत्रधारः । आर्य्ये भगवत्तादात्म्यतापन्नशब्दनित्यताश्रवणसञ्जातक्रोधच्छटाघूर्णितारुणितनयनावलोकनसन्त्रासितसमस्तसभासत्सभाजः शिष्याक्रान्तोभयपार्श्वको नैयायिक इत एवाभिवर्त्तते । तस्मात् नोचितमस्य समीपे स्थातुमिति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । प्रस्तावना ॥

End. पण्डितपुरुषः । यद्येवं तर्हि साम्प्रतमेव भवदुक्तिशब्दात् श्रवणाभ्यामनुमिता श्रुता एतद्वन्यावदातता ॥ हा राजन् अहो प्रभातकल्पेयं रजनीति तथा हि ।

लज्जानम्रमुखी विभाति सुरतानेहोध्वनिं सारिका-
वक्त्रोद्गारितमाकलय्य रहसि प्रोक्तं प्रियोऽयं प्रियां
वेदान् विप्रमुखो × × × प्रति × वन्द्यन्ते × × × ×
गायन्ते द्विजसत्तमाः सुरधुनी × × × विद्याधराः ॥ भवतु श्रीमद्भिरपि गम्यतां स्वस्मै स्वस्मै शिविरायेति महाराजाज्ञया गताः सर्व्वे ॥ षष्ठोऽङ्कः समाप्तश्चायं ग्रन्थः । अग्निलेकुगजदुर्मिमितेऽब्दे? १८२७ ,,, गुरुवासरे लेखि इदं पुस्तकम् ॥

विषयः । महाराजभगवन्तरायस्य-सभायां समागत-वैयाकरण-मीमांसक-नैयायिक-तान्त्रिकादीनां पूर्व्वपक्षसिद्धान्तादिकथनम् ॥

No. 191. प्रयोगसारः . Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 99. Lines, 18 on a page. Extent, 3960 çlokas. Character, Nāgra. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

गजाननं तथा साम्बं शिवं संसारमोचनं,
आश्वलायनमाचार्य्यं मातरं पितरं तथा ।
विश्वेश्वरं गुरुं वापि प्रणिपत्य यथाक्रमं,
प्रयोगसारं कुरुते मन्दानां कर्मसिद्धये ।

End. नोपवासादित्यत्रप्रधानदेवतास्तत्तत् पाकयज्ञोक्तदेवताः द्रष्टव्याः । इति स्थालीपाकप्रयोगः ।

Colophon. इति गर्भाधानप्रभृति-स्थालीपाकान्तप्रयोगः (... ...) इति प्रयोगसारे गर्भाधानादिस्थालीपाकान्तप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेन गर्भाधानादि-स्थालीपाकान्तप्रयोगकथनम् ।

No. 192. प्रयोगसारः . Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 204. Lines, 10 on a page. Extent, 3,060 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमतः सप्तश्लोकाः विलुप्ताः ।)

प्रत्यक्ष देवतायान्तु होमं कुर्य्याद्विचक्षणः ।
तस्य नाम गृहीत्वाथ प्रीयतामिति भाषते ।

End. अनेन यथाविभवं गजाश्वादियानमारोहयेत् । यानेन प्रयाननियमः

× × × × × ×
+ × × × × +
× × × रोहयेत् । (इतो नास्ति ।)

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । सर्व्वविधसंस्कारकथनम् ।

No. 193. प्रश्नविद्या . By चण्डेश्वर . Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 17 Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1744. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post, Garveta gram Khunvera, Late Paṇḍit S'rīpati Bhaṭṭācaryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. नत्वा कृष्णपदारविन्दयुगलं सर्व्वार्थसिद्धिप्रदं ।
कल्याणं कलिकल्मषक्षयकरं त्रैलोक्यपूज्यं किल ॥
श्रीचण्डेश्वरशर्म्मणा वहुविधं शास्त्रार्थमालोच्य च ।
प्रश्ने लग्नवलाबलं ग्रहवशात् तत्त्वार्थमातन्यते ॥
दीप्तः सुतुङ्गे खचरः सुनीचो दीनो विरश्मिर्मुषितो निरुक्तः ।
प्रपीड़ितो व्योमचराभिभूतः सुस्थो निजक्षेत्रमनुप्रयातः ॥ इत्यादि

End. सौगन्ध्यं शरलं तुलामलयजं चेलाद्रकं पूगकं
डिम्भं लड्डुकपर्णचूर्णनखरं लौहास्तरः स्यात् कृशाः ।
लाक्षा स्याद्रजनी च हिङ्गु जिरकं तौलं मरीचं निर्धौ
गोधूमान् पचिवीजकं श्रुतिपुटे वाग्देवता मे वद ॥ (?)
कृत्वाष्टकोष्ठकं देवि गणयित्वा पुनः पुनः ।
खे शङ्कितस्य कथयेत् द्रव्यं नास्ति न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीनामवन्दाद्यध्यायः सप्तविंशतितमः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।
श्रीहलधरशर्म्मणा लिखितं । शकाब्दाः १७४४ ।

विषयः । भावफलकथनं । ग्रहस्वरूपनिरूपणं । भावज्ञानकथनं । भवफलचिन्तनं । लाभालाभनिर्द्देशनं । गर्भादिचिन्तनं पथिकगमागमनिरूपणं । देशान्तरगतस्य मरणादिचिन्तनं । पदलाभनिरूपणं । स्वगयाचौर्य्यादिचिन्तनं । मरण-भोजन-दृष्टिबन्ध-मोक्षण-नौ-रोग दिनाफलादिचिन्तनं । फलपाककालनिर्णयनं । कुसुमशकठिकाध्यायो नाम वन्दाद्यध्यायश्च ।

No. 194. "प्रश्नोत्तररत्नमाला". By सितपटगुरु . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 6. Lines, 3 on a page. Extent 36 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Māharāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. प्रणिपत्य जिनवरेन्द्रं प्रश्नोत्तरमालिकां वक्ष्ये,
नागनरामरवन्द्यं देवं देवाधिपं प्रथमं ।

End. रचिता सितपटगुरुणा विमला विमलेव रत्नमालेव,
प्रश्नोत्तरमालेयं कण्ठगता कं न भूषयति ।

Colophon. इति प्रश्नोत्तररत्नमाला सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनगुरुशिष्यसंवादः ।

No. 195. प्रायश्चित्तसारसंग्रहः . By आनन्द चन्द्र . Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page, Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍita Kṛṣṇadās Smṛtibhusana. Appearance, fresh. Prose and Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य पार्व्वतीनाथं प्रायश्चित्तौ च सारकं ।
आनन्दचन्द्रो विप्रेन्द्रः कुरुते बालबोधकं ॥
पापक्षयमात्रसाधनं प्रायश्चित्तं इत्यादि ॥

End. मासोपवासव्रतं पञ्चदशधेनुसमं पक्षोपवासव्रतं सार्द्धसप्तधेनुसमं सर्व्वत्र प्रमाणन्तु प्रायश्चित्तविवेकादौ द्रष्टव्यं ॥

Colophon. इति श्रीआनन्दचन्द्रकृत-प्रायश्चित्तसारसंग्रहः समाप्तः ॥

विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणं । बालत्वादिना प्रायश्चित्तह्रासकथनं ॥ ब्रह्मवधादिप्रायश्चित्तकथनं ॥ गोवधस्त्रीवधादिप्रायश्चित्तकथनं ॥ अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं ॥ अगम्यागमनादिप्रायश्चित्तकथनं ॥

No. 196. वह्वृचोपनिषत् . Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 30 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ओम् देवो ह्येकाग्र आसीत् सैव जनपदं उपह्वजत कामकलेति विज्ञायते शृङ्गारकलेति विज्ञायते तस्या एव ब्रह्मा अजीजनत् विष्णुरजीजनत् सर्वे मरुत्गणा अजीजनन् ।

End. ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन् यस्मिन् देवा अधिविश्वे निषेदुः यस्तन्न वेद किमृचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इत्युपनिषत् ।

Colophon. इति बह्वृचोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । ब्रह्मविद्याकथनम् ।

No. 197. बृहच्छान्तिटीका (सुबोधा). By हर्षकीर्त्तिसूरि. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 14 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya Māharāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. नमो जिनेभ्यः ।

श्रीपार्श्वं सर्व्वसिद्धार्थं स्तुत्वा सर्व्वामरैः स्तुतं,
व्याख्याशान्तिस्तवस्यैषा सुबोधा क्रियते मया ।
तत्र पूर्व्वं अस्य स्तवस्योत्पत्तिर्लिख्यते ।

End. इति सुष्ठु आह ब्रूते इति स्वाहा नागपुरीयतपोगणराजा श्रीचन्द्रकीर्त्तिसूरिवरस्तच्छिष्यहर्षकीर्त्तिसूरिरकार्षीदिमांटीकां । विरचितमङ्गल-(....) जाग्रच्छक्तेः प्रदत्त × × × शान्तिजिनसुप्रसन्ने × × × विहिता बृहच्छान्तिः ॥

Colophon. इति बृहच्छान्तिटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनमतानुयायिबृहच्छान्तिव्याख्या ।

No. 198. बृहच्छान्तिवृत्तिः. By हर्षकीर्त्तिसूरि. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya Māharāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ बृहच्छान्तिवृत्तिर्लिख्यते ।

शान्तिः शान्तिर्बृहच्छान्तिः कृच्छ्राक्रान्तिसमुच्छ्रयी,
यस्यासाद्य × × वापद्रत्न सिंहासनं सनत् ।
श्रीशान्तिं शान्तिकर्त्तारं हर्षकृत्तिर्गुणाकरं,
नमस्कृत्य बृहच्छान्तेर्वृत्तिरेषा विधीयते ।

End. पुनः अशिवोपशमो भवतु अशिवस्य अकल्याणस्याविद्यादेरुपशमः क्षयो भवतु, पुनः शिवं कल्याणं मङ्गलं भवतु इति सुष्ठु आह, ब्रूते इति स्वाहा ।

Colophon. नागपूरीयतपोगणराजा श्रीचन्द्रकीर्त्तिसूरिवरस्तच्छिष्यहर्षकीर्त्तिसूरिरकार्षीदिमां टीकां । इति श्रीबृहच्छान्तिना स्तोत्रटीका ।

विषयः । जैनबृहच्छान्तिस्तोत्रव्याख्या ।

No. 199. बृहत् संग्रहः. By रेवतीशर्म्मा. Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 89. Lines, 29 on a page. Extent, çlokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1900. Place of deposit, Belsārā, Hanumān Tewari. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आदौ विनायकं नत्वा सारदां भारतीं सदा
रामं कृष्णञ्च गोविन्दं नत्वा भास्करादिग्रहान् नव ।
दीर्घसंग्रहं वक्ष्येऽहं रेवतीशर्म्मा द्विजः ।
चातुर्वर्ण्यं द्विजादीनां सर्व्वकामार्थसिद्धये ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि चक्रं मातङ्गनायकं ।
येन विज्ञानमात्रेण यात्रायुद्धे जयो भवेत् ।

End. विद्वत्सभा विराजन्ते यथा तारा निशि स्मृता ।
गणको यदि आयाति सप्तद्वीपे रविर्यथा ॥
यत् यत् जन्मकृतं पुण्यं पापजञ्च शुभाशुभं ।
तत् सर्व्वं प्रकटोज्ञानं यस्य लग्नस्य पत्रिका ॥
इति ज्योतिःशास्त्रवर्णनं ॥
श्रीशाण्डिल्यगोत्रजामितशितदेवलं प्रवरत्रयं
शाखा कौथुमसूत्र × सामवेद × × कीर्त्तिता
नाम्ना नारायणत्रिपद इति विभुः पृथ्वीजजाश्वादिकं । ?
ज्योतिर्वित् तिलकं मान्यो × × × भूभृतां ।
तत् सूनुश्चैतन्यकृष्णः । तत् पुत्रो देवीदत्तः तत् पुत्रो रेवतीशर्म्मा हनूमान् प्रख्यायिकापुरे पण्डितटोलेतिख्याता ।

Colophon. इति श्रीरेवतीशर्म्मकृते बृहत्संग्रहे नारायणवर्णनं, विद्यावर्णनं, वैयाकरणवर्णनं, ज्योतिःशास्त्रवर्णनं, रेवतीशर्म्मणो गोत्रवासवर्णनं, स्वपुरवर्णनं नाम षोड़शोऽध्यायः सम्पूर्णः ॥ संवत १९०० ॥

विषयः। १ अध्यायचक्रप्रकरणं। २ वास्तुप्रकरणं। ३ जातकप्रकरणं। ४ ग्रहणप्रकरणं। ५ प्रश्नप्रकरणं। ६ तिथिनिर्णयप्रकरणं। ७ अशौचनिर्णयप्रकरणं। ८ रविगुर्व्वादिशान्तिप्रकरणं। ९ ज्वरादिशान्तिप्रकरणं। १० दत्तात्रेयप्रकरणं। ११ ग्रहणमालाकथनं। १२ सरोजव्यालिकादिकथनं। १३ अर्जुनगीता। १४ ब्रह्मनिरूपणं। १५ चंपटपञ्जरिकाकथनं। १६ ज्योतिःशास्त्रादिवर्णनं ग्रन्थकर्त्तुर्गोत्रवंशादिवर्णनं ॥

No. 200. ब्रह्मखण्डं। Substance, country-made paper, 11×6 inches. Folia, 450. Lines, 25 on a page. Extent, 5,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta Viśvakoṣa Office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. कुमारिकाखण्डमध्ये राज्ये च भरतस्य च।
पञ्चविंशदेकशतं देशानां मुनिसत्तमाः।
पञ्चदशपत्तनानां शतं वेलाकुलस्य च।
ग्रामाणां परिसंख्या च ब्रह्मखण्डेषु क्रियते
देशस्तु जाङ्गलोऽनूपः साधारण इति त्रिधा ॥

End. चेटकिर् ग्रामसुख्यस्य स्वर्गभूमौ भविष्यति।
यवनग्रामनिकटे सरपुराद्विजास्पदं ॥
वारत्रयं लुण्ठनं हि ग्रामस्य यवनैर्द्विजाः।
कर्त्तव्यश्च कलेः सन्ध्या द्विशताब्दे स्थिते क्रुधा ॥
चौकियग्रामनाशं हि रुद्रवर्षसहस्रगे।
प्राप्स्यति शीतला रोगै र्वसन्ते जन्तुभिः सह ॥
शीतलाभयभीत्या च केचिच्च ग्रामवासिनः।
नेपालप्रान्तभूमिञ्च यास्यन्ति च ततः कलौ ॥

Colophon. इति भविष्यपुराणे ब्रह्मखण्डे स्वर्गभूमिवर्णने सप्तपञ्चाशत्तमः सर्गः ॥ अतःपरं किञ्चित् खण्डितं।

विषयः। १ पौण्ड्रदेशमध्ये गौढ़देशवर्णनं ॥ २ बरेन्द्रदेशवर्णनं ॥ ३ नौहत्तिदेशादिवर्णनं ॥ ४ नारिखण्डदेशादिवर्णनं ॥ ५ वरादेशवर्णनं ॥ ६। ७ वर्द्धमानदेशवर्णनमुखेन

विद्यासुन्दरयो रूपवर्णनं ॥ ८ । ९ । विन्ध्यपार्श्वस्थितदेशादिवर्णनं ॥ १० । ११ यशोरदेश-वर्णनं ॥ १२ । १३ चन्द्रद्वीपविवरणं ॥ १४ । १५ चोटुलदेशविवरणं ॥ १६ । १७ आसामदेशवर्णनं ॥ १८ । १९ बरदयोगदेशवर्णनं ॥ २० कीकटान्तर्गतवङ्गदेशविवरणं ॥ २१ । २२ कीकटान्तर्वर्त्ति-अङ्गदेश-विवरणं ॥ २३ । २४ २५ २६ २७ २८ मगधदेश-विवरणं २९ । ३० । ३१ भोजदेशविवरणं ॥ ३२ राजगृहवर्णनं ॥ ३३ । ३४ जरासन्धदेशवर्णनं ॥ ३५ । ३६ । ३७ गयाप्रदेशविवरणं ॥ ३८ ३९ विशालदेशान्त-र्वर्त्तिदीर्घद्वारदेशविवरणं ॥ ४० ४१ । ४२ चम्पादेशविवरणं ॥ ४३ चम्पापुरवर्णनं ॥ ४४ । ४५ । ४६ मिथिलादेशवर्णनं ॥ ४७ । ४८ तीरभूक्तिदेशविवरणं ॥ ४९ । ५० । ५१ काशीमाहात्म्यकथनमुखेन काशीप्रदेशविवरणं ॥ ५२ । ५३ काशीसारोद्धाररत्नेश्वर माहात्म्यादिकथनं । ५४ ५५ काशीमाहात्म्यविश्वेश्वरमाहात्म्यादिकथनं । ५६ काशी माहात्म्यतद्देवतादीनां माहात्म्यकथनं ॥ ५७ मध्यदेशान्तर्वर्त्तिस्वर्गभूप्रदेशवर्णनं ॥

No. 201. ब्रह्मानन्दः । Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1764. Place of deposit, Upalatāgram Post Mehar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagabandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ब्रह्मानन्दं प्रवक्ष्यामि ज्ञाते तस्मिन्नशेषतः ।
ऐहिकामुष्मिकानर्थव्रातं हित्वा सुखायते ॥
ब्रह्मवित् परमाप्नोति शोकं तरति चात्मवित् ।
रसो ब्रह्मरसं लब्ध्वानन्दी भवति नान्यथा ॥
प्रतिष्ठां विन्दते स्वस्मिन यदा स्यादथ सोऽभयः ।
कुरुतेऽस्मिन्नन्तरं चेदथ तस्य भयं भवेत् ॥
वायुः सूर्य्यो वह्निरिन्द्रो मृत्युर्जन्मान्तरेऽन्तरं ।
कृत्वा धर्म्मं विजानन्तोप्यस्माद्भीता चरन्ति हि ॥
इत्यादि ।

End. निरुपाधौ ब्रह्मतत्त्वे भासमाने स्वयंप्रभे ।
अद्वैते चिपुटी नास्ति भूमानन्दोऽत उच्यते ॥
ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोध्याय ईरितः ।
विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तःप्रविश्यतां ॥
पायाद्धरिहरोनेन ब्रह्मानन्देन सर्व्वदा ।

पायाच्च प्राणिनः सर्व्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोध्यायः ।
शाके वेदरसाद्रिचन्द्रगणिते पञ्चानने तारुणे
बौधाहे युगयौतवे निजगुरोः पादारविन्दद्वयं । (?)
ध्यात्वा हृत्सरसीरुहे श्रुतिशिरः श्रीपञ्चदश्याख्यकेऽ-
लिखि श्रीवनमालिनामवटुना स्वज्ञानसन्दीपकः ॥

विषयः । इति श्री ब्रह्मानन्दे योगानन्दोनाम प्रथमोध्यायः ।
,, ,, आत्मानन्दो नाम द्वितीयोध्यायः ।
,, ,, अद्वैतानन्दो नाम तृतीयोध्यायः ।
,, ,, ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे चतुर्थोध्याय ईरितः ।
,, ,, विद्यानन्दस्तदुत्पत्तिपर्य्यन्तोऽभ्यास ईष्यतां ॥
,, ,, इति श्रीब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोध्यायः ।

No. 202. ब्रह्मानन्दः (सटीकः) टीका. By रामकृष्ण. Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 39. Lines, 16 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rajārampura, Pandit Maheśacandra Tarkacūḍāmaṇi. Appearance, tolerable. Verse and Prose. Generally correct.

Beginning. मूलस्य ब्रह्मानन्दं प्रवक्ष्यामि ज्ञाते तस्मिन्नशेषतः ।
ऐहिकामुष्मिकानर्थव्रातं हित्वा सुखायते ॥
ब्रह्मवित् परमाप्नोति शोकं तरति चात्मवित् ।
रसो ब्रह्मरसं लब्ध्वानन्दी भवति नान्यथा ॥ इत्यादि

टीकायाः नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।
ब्रह्मानन्दाभिधं ग्रन्थं व्याकुर्व्वे बोधसिद्धये ॥

End. मूलस्य ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय ईरितः
विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तःप्रविश्यतां ॥
प्रीयाद्धरिहरोऽनेन ब्रह्मानन्देन सर्व्वदा
पायाच्च प्राणिनः सर्व्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥
इति श्रीविषयानन्दे पञ्चमोऽध्यायः ॥
श्रीसीतारामाभ्यां नमः ॥

टीकायाः फलितमाह निरुपाधीति त्रिपुटीभानाभावाद्भूमानन्दोऽयं इत्युच्यते इत्यर्थः। इदानीं ग्रन्थमुपसंहरति ब्रह्मानन्देति। इदानीं ग्रन्थसमाप्तौ अभेदेन हरिहरं स्मरन् प्रार्थयति प्रीयादिति ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यभूमिवर्य्य-किङ्करेण रामकृष्णाख्येन विदुषा विरचितायां ब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥ इति श्रीब्रह्मानन्दनामकग्रन्थःसमाप्तः ॥

विषयः। १ अध्याये योगानन्दनिरूपणं ॥ २ अध्याये आत्मानन्दनिरूपणं ३ अध्याये अद्वैतानन्दनिरूपणं ॥ ४ अध्याये विद्यानन्दनिरूपणं ५ अध्याये विषयानन्दनिरूपणं ॥

No. 203. भर्त्तृहरिनिर्व्वेदनाटकं. By हरिहरोपाध्याय. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Dinājpura, Paṇḍit Kriṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

श्री शम्भवेनमः।

Beginning. शैत्यायादृत्य मूर्द्ध्ना रजनिकरकलाजाह्नवी चोपनीता।
यत्राङ्गोत्तापभीता पदमपि न जटाजूटतोऽधः प्रपेदे

× × × × ×
× × × + ×

नान्द्यन्ते सूत्रधारः। अलमतिविस्तरेण भो भोस्त्रिभुवनतरुप्रभृतिबीजस्य भूतस्य भगवतो भूतपते भैरवेश्वरस्य यात्रायां सुलभाः सामाजिकाः श्रीहरिहरप्रणीतेन भर्त्तृहरिनिर्व्वेदनाम्ना शान्तिरसप्रधानकेन नाटकेनोपासितुमीहामहे तत्र भवन्तः सावधाना भवन्तु ॥

End. गोरक्षः। तथापीदमस्तु
साधोः सिध्यतु कार्य्यमध्यतु चिरं राजा प्रजारञ्जनात्
लक्ष्मी रक्षतु पक्षपातमधुरा भूयादुदारात्मनां
त्वद्बोधापनमार्गनादथ सुहृत्सार्थात् सदर्थार्पणा-
दस्मिन् हारिहरे परीक्षितगुणा क्रीणातु गौर्गौरवं ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे ॥

Colophon. इति पञ्चमोऽङ्कः ॥ इति श्री हरिहरोपाध्यायकृत-भर्त्तृहरिनिर्व्वेदनामक-नाटकं समाप्तं ॥

विषयः। स्वप्रियाया भानुमत्या मृत्युश्रवणेन निर्विन्नस्य भर्तृहरिनामकस्य राज्ञो ज्ञान-प्राप्तिकथनं ॥

No. 204. भावशतकम्. By नागराज. Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 225 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari, District Gayā, Paṇḍit Mahavīraprasād. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः।

शुभं क्वचित् क्वचिदतीव सितेतराभं।
क्वापि प्रफुल्लनवपल्लवसन्निकाशं।
तप्तं क्वचित् क्वचन शीतलमस्तुतेजः
कैवल्यसंसृतिपथानुगतं सुदेव ॥

End. सोयं दुर्जयदोर्भुजङ्गजनितप्रौढप्रतापानल-
ज्वालाजालखिलीकृतारिनगरः श्रीनागराजो जयी ॥

Colophon. इति श्रीनागराजविरचितं भावशतकं सम्पूर्णं ॥

विषयः। भावादिनिरूपणं ॥

No. 205. भाषिकसूत्रव्याख्या. By अनन्तभट्ट. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 20. Lines, 10 on a page. Extent, 230 ślokas. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वन्दे विष्णुं महानन्दं भक्तकल्पमहीरुहं।
यच्छायासंश्रितैर्लभ्यं नरैरर्थचतुष्टयं ॥
कुपिताहिफणाच्छायां समीकृत्य परं सुखं।
सेवन्ते तत् पदं धीरास्तमनन्तं भजेन्वहं ॥

End. वचनप्रसूनमालानन्ताख्येन सूरिणा रचिता,
ध्रियतां हृदये सदये कमलामहिलेन पुरुषेण।

Colophon. इति श्रीमत्प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचितं भाषिकसूत्रव्याख्यानं समाप्तं।

विषयः। शतपथब्राह्मणस्वरसंस्कारकभाषिकसूत्रव्याख्या।

No. 206. भूवनेश्वरीस्तवटीका. By गौरमोहनविद्यालङ्कार. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 130 çlokas. Character Bengali. Date S.K. 1764. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta gram Medrā, Babu Parbaticaraṇ Bhaṭṭācāryya. Appearance, old, Prose. Generally Correct.

Beginning. ॐ नमो भुवनेश्वर्य्यै ॥

कालीपादयुगं रम्यं ध्यात्वा श्रीगौरमोहनः ।
टीकां तनोति विमलां धीरैरेषा प्रगृह्यताम् ॥
सन्त्यत्र बहवो दोषा गुणलेशो न विद्यते ।
तथापि गृह्यतां कृत्वा बालके मयि नैर्घृण्याम् ॥
अथ सर्व्वविद्याप्रधानाया भूवनेश्वर्य्या स्तवस्यार्थसुबोधाय व्याख्यायते, अथानन्दमयीमित्यादि अथ पूजाद्यनन्तरं आनन्दमयीं नित्यानन्दविशिष्टां साक्षात् शब्दब्रह्मस्वरूपिणीं पूर्णब्रह्मस्वरूपिणीमिति च पाठान्तरं जगत्कारणमम्बिकां जगतां ब्रह्मादीनां कारणं बीजं अम्बिकां जगन्मातरं अथवा अम्बिकानाम्नीं अहं ईड़े स्तुतिं करोमीत्यादि ।

End. श्रुतिसुरचितपाकमित्यादि, श्रुत्या सुरचितमिव पाकं निष्पन्नं यत्र तदेतत् स्तोत्रं धीमतां बुद्धिशालिनां मध्ये इह जगति यो मर्त्यः मनुष्यः आर्द्रान्तरात्मा आर्द्रो द्रवीभूतोऽन्तरात्मा यस्य स्नेहयुक्तः सन् नित्यं पठति स जनः × × × × विभूतीतां उच्चैःपदं यथा स्यात् तथा भवति श्रुतिसुचरितपाकमिति च पाठान्तरं ।

Colophon. इत्युपेन्द्र भट्टवंशोद्भवश्रीगौरमोहनविद्यालङ्कारभट्टाचार्य्यविरचिता श्रीमद्-भूवनेश्वरी-स्तवटीका समाप्ता । शकाब्दा १७६४ ।

विषयः । भूवनेश्वरी स्तवस्य व्याख्यानं ।

No. 207. भूखण्डं (स्कन्दपुराणीयं). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of Deposit, Dinājpura Rājvāḍi. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं ।
देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

त्रिदशानां यथाविष्णुस्तीर्थानां तीर्थराड्‌इव ।
तथा जयति भूखण्डे शम्भलग्राम उत्तमः ॥

स्कन्द उवाच ।

End. नन्दिग्रामस्य माहात्म्यं हरेश्चैव द्विजोत्तम ।
कथितञ्च मया पुण्यं शालग्रामे शिलामये ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे भूखण्डे शम्भलग्राममाहात्म्यं ॥ समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ । २ । ३ अध्याये शम्भलमाहात्म्यकथनेन ययातेर्वरलाभकथनं ॥ ४ अर्ककुण्डमहिमवर्णनं ॥ ५ दशाश्वमेधवर्णनं ॥ ६ पिशाचमोचनं ॥ ७ एकान्तिवर्णनं ॥ ८ अवन्तीश्वरवर्णनेन यज्ञदत्तमोक्षनिरूपणं ॥ ९ यमतीर्थवर्णनं ॥ १० । ११ प्रयागवर्णनं ॥ १२ । १३ भविष्यगङ्गावर्णनं ॥ १४ गोमतीतीर्थवर्णनं ॥ १५ रेवाकुण्डवर्णनं ॥ १६ गोपालमाहात्म्यवर्णनं ॥ १७ । १८ मोक्षतीर्थवर्णनं ॥ १९ चक्रतीर्थ-वर्णनं ॥ २० गुप्ततीर्थ-वर्णनं ॥ २१ गयावर्णनं ॥ २२ । २३ । २४ कूपादिवर्णनं ॥

No. 208. भैरवस्तवराजः. (विश्वसारोद्धारीयः) Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 72 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā Ayodhyā Raghunāthvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ वटुकस्तोत्रं ।
कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं ।
शङ्करं परिपप्रच्छ पार्व्वती परमेश्वरं ॥

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वशास्त्रागमादिषु ।
आपदुद्धारकं मन्त्रं सर्व्वसिद्धिप्रदं नृणां ॥

श्रीभगवानुवाच ।

शृणु देवि महामन्त्रमापदुद्धारहेतुकं ।
सर्व्वदुःखप्रशमनं सर्व्वशत्रुनिवर्हणं ॥ इत्यादि ।

End. एतत् श्रुत्वा ततो देवो नामाष्टशतमुत्तमं ।
भैरवाय प्रहृष्टाभूत् स्वयञ्चैव महेश्वरी ॥

Colophon. इति विश्वसारोद्धारे आपदुद्धारकल्पे भैरवस्तवराजः समाप्तः ।

विषयः । वटुकभैरवस्य स्तवकथनं ॥

No. 209. भ्रमरगीतं. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 5. Lines 4 on a page. Extent, 25 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

अथ प्रजल्पः ।

Beginning. असूयेर्ष्यामदयुजा यत्तिरस्करणं भद्रया प्रियस्या
कौशलोद्गारः प्रजल्पः स तु कीर्त्तितः ।? यथा ।
मधुप कितव बन्धो मा स्पृशांघ्रिं सपत्न्याः
कुचविलसितमालाकुङ्कुमश्मश्रुभिर्नः,
वहतु मधुपतिस्तन्मानिनीनां प्रसादं
यदुसदसि विड़म्ब्यं यस्य दूतस्त्वमीदृक् ॥

अथ सुजल्पः ।

End. यत्तार्जवात् सगाम्भीर्य्यं सदैन्यं सहचापलं
त्वत्कण्ठश्च हरिः स्पृष्टः स सुजल्पो निगद्यते ॥ यथा-
अपिवत मधु पूर्य्यामर्य्यपुत्रोधनास्ते ?
स्मरति स पितृगेहान् सौम्यबन्धुंश्च गोपान्
क्वचिदपि स कथां नः किंकरीनां गृणीते,
भुजमगुरुसुगन्धं मूर्ध्न्यधास्यत् कदा नु ॥

Colophon. × × × ×

विषयः । सोदाहरणप्रजल्पादिसुजल्पान्तलक्षणान्युक्तानि ।

No. 210. भ्रमरगीतव्याख्या. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 5. Lines, 15 on a page. Extent, 305 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares city, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

अथ चित्रजल्पः ।

Beginning. प्रेष्ठस्य सुहृदालोके गूढ़रोषातिव्यथितः ।
भूरिभारमयो जल्पो यस्तौत्रोत्कण्ठितो यमः ॥

चित्रजल्पो दशाङ्गोयं प्रजल्पः परिजल्पितं ।
विजल्पोजल्पसंजल्पा अवजल्पोऽतिजल्पितं ॥
आजल्पः प्रतिजल्पश्च सुजल्पश्चेति कीर्त्तितः ।
एष भ्रमरगीताख्यो दशमे प्रकटीकृतः ।
असंख्यभाववैचित्र्य-चमत्कृतिसुदुस्तरः ॥

End. अत्र प्रथमचरणे आर्जवं। द्वितीये स्वप्रसङ्गानुपस्थापनेन गाम्भीर्य्यं । तृतीये, दैन्यं। चतुर्थे, चापल्लसुत्कण्ठा च । अत्र चित्रजल्पलपनमाधुर्य्यश्रवणोत्कण्ठया कृष्ण एव भ्रमररूपेण तत्रागत इत्यैश्वर्य्यपत्तीया आज्ञः ॥

Colophon. इति भ्रमरगीतव्याख्या.

विषयः। उज्ज्वलनीलमन्युक्तरीत्या भ्रमरगीतव्याख्या ।

No. 212. मण्डपदक्षिणद्वारनिर्णयः. By नारायणदेव. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi. Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

क्षीराम्भोनिधिमध्यगे सुललिते चिन्तामणेरालये ।
गीर्वाणद्रुमवाटिकापरिवृते सिद्ध्यष्टकेनावृते ।
वैदूर्य्याष्टदलाम्बुजे जनकजायुक्तं बृहत् तारकं,
सानन्दं तदुपास्महे परतरं रामाभिधानं महः ।

End. यद्वा मयाच लिखितं सदथासद्वा
ग्रन्थान् विलोक्य विविधान् स्वमतानुरूपं ।
माध्यन्दिनीयविबुधा ह्यवलोक्य तच्च
दोषे मयि प्रददतु ध्रुवमाशिषोर्त्थाः ।

Colophon. श्रीमच्छुक्लयजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनीयशाखाध्यायि-देवोपाभिधनारायणसूरिकृतो दक्षिणद्वारनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः। मण्डपदक्षिणद्वारे यजुर्वेदीयोभयोः शाखयोः कस्या ग्रहणं इति सन्देहे तन्निरूपणम् ।

No. 213. मन्त्रकाशीखण्डटीका (मन्त्ररहस्यप्रकाशिका). By नीलकण्ठ. Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia 17. Lines, 13 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. विश्वेशं माधवं ढुण्ढिं दण्डपाणिञ्च भैरवं ।
वन्दे काशीं गुहां गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकां ॥
प्रतेरथमिति द्वादशर्चं सूक्तं । अथ बृहद्देवताबृ-
सेतिहासं प्रतेसूक्तं मन्यते शाकटायनः ।
यास्को द्रौघनमैन्द्रं वा वैश्वदेवन्तु शौनकः ॥

End. ततो लब्धज्ञानेनानारब्धकार्य्याणि काश्यां कृतान्यपि पुण्यानि पापानि च नश्यन्ति इतरे तु पुण्यपापे उक्तरीत्या भोगेन क्षपयित्वा कैवल्यमश्नुते । तदेवं काश्यां तनुत्यजो जन्तुमात्रस्य श्रुतिस्मृतिन्यायैः परमानन्द-प्राप्तिर्ध्रुवेति सिद्धम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरि-सूनोर्नीलकण्ठस्य कृतिः खोद्धृतमन्त्रकाशीखण्डव्याख्या रहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ।

विषयः वेदस्यकाशीविषयकमन्त्राणां व्याख्या.

No. 214. तन्त्रसारोक्तमन्त्रमुक्तावलीविधिः Substance, yellow foolscap paper, 6 × 3 inches. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 575 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīś. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ नमः शिवाय ।
अथ तन्त्रसारोक्तमन्त्रमुक्तावलीविधिः ।
तत्र प्रथमं भुवनेश्वरीमन्त्राः । ह्रीँ ऐँ क्रीँ ऐँ ऐँ ह्रीँ श्रीँ । आँ ह्रीँ क्रोँ ॥ अथान्नपूर्णा मन्त्राः ह्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ ह्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ह्रीँ श्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा ॥ इत्यादि ।

End. अथादर्शनमन्त्राः । ॐ ह्रूँ फट् कालि कालि मांसशोणितरक्तं खादय देव मापश्यतु मादृति ह्रूँ फट् स्वाहा । स्तम्भिनि अमुकस्य मनः स्तम्भय स्तम्भय ऊँ फट् ।

Colophon. इति तन्त्रसारोक्तमन्त्राः । ॐ नमो गुरवे ।

विषयः भुवनेश्वरीमन्त्राः । अन्नपूर्णामन्त्राः । त्रिपुरामन्त्राः । अदूरितामन्त्राः । महिषमर्द्दिनीमन्त्राः । जयदुर्गामन्त्राः । श्रीमन्त्राः । हरिद्रागणेशमन्त्राः । सूर्य्यमन्त्राः । अग्निमन्त्राः । विष्णुमन्त्राः । रामचन्द्रमन्त्राः । वासुदेवमन्त्राः । नृसिंहमन्त्राः । वराहमन्त्राः । कृष्णमन्त्राः । शिवमन्त्राः । क्षेत्रपालमन्त्राः । भैरवमन्त्राः । भद्रकाल्यादीनां मन्त्राः । वीरसाधनादिमन्त्राः । मारणवशीकरणोच्चाटनादिमन्त्राः ॥ अदर्शनमन्त्राश्चेति कतिपय-मन्त्राणां सङ्ग्रहः ।

No. 215. मन्त्ररामायणम्. Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 43. Lines, 2 on a page. Extent, 146 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. शिरो मे राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ।
कौशल्येयो दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियः श्रुती ॥ १ ।
घ्राणं पातु मखत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः,
जिह्वां विद्यानिधिः पातु कण्ठं भरतवन्दितः । २ ।
स्कन्धौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकार्म्मुकः
करौ सीतापतिः पातु हृदयं जामदग्न्यजित् । ३ ।
मध्यं पातु खरध्वंसी नाभिं जाम्बवदाश्रयः,
सुग्रीवेशः कटिं पातु सक्थिनी हनूमत्प्रभुः । ४ ।
जानुनी सेतुकृत् पातु जङ्घे दशमुखान्तकः ।
पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः । ६ ।

End. नावा न चोदः प्रदिशः पृथिव्याः स्वस्तिभिरतिदुर्गाणि विश्वा,
स्वां प्रजां बृहदुक्थो महित्वावयेष्वदधद्वापरेषु ।

Colophon. × × × × ×

विषयः । प्रथमतो रामरक्षास्तोत्रं ततो वेदस्थरामविषयकमन्त्राः ।

No. 216. मन्त्ररामायणव्याख्या (मन्त्ररहस्यप्रकाशिका). By नीलकण्ठ. Substance, country-made paper, 11 × 2½ inches. Folia, 43. Lines, 12 on a page. Extent, 1,545 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. रामायणं द्रुमं नौमि रामरक्षा नवाङ्कुरं ।
गायत्री बीजमाम्नायं मूलं मोक्षो महाफलं ॥
अत्र रामरक्षायाः रामायणद्रुमाङ्कुरत्वं स्पष्टमवगम्यते, तत्स्थानां राघवादिपदानां क्रमेण रामायणार्थसूचकत्वात्, तस्याः गायत्रीबीजत्वं वेदमूलत्वं चोपपादनीयं तेन रामायणस्यापि तदुभयं सिध्यति ।

End. लक्ष्मणार्य्यपरतां गिरामिमां लक्ष्मणार्य्यपुरुषेण दर्शितां ।
साङ्गवेदपदवाक्यमानवित् कोपि वीक्ष्य सुमतिः प्रमोदतां ॥
श्रीरामरक्षाव्याख्यानं मन्त्ररामायणाभिधं ।
व्याख्यान्तराद्यन्तरेण प्रीयतां करुणानिधिः ॥
दर्शितः सीतयाध्वायं वेदारण्ये निरध्वनि ।
सन्तो विपुल × × × यास्कभाष्यानुयायिनः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्द्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरिसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतिः स्वोद्धृतमन्त्ररामायणव्याख्या मन्त्ररहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । मन्त्ररामायणव्याख्या.

No. 217. मन्त्राभिधानं. By यदुनन्दनभट्टाचार्य्य. Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Kālāpāḍā, P. O. Rājārampura, Paṇḍit Sitānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीरामः ॥
प्रणम्यादौ महामायां सृष्टिस्थित्यन्तकारिणीं ।
मन्त्राभिधानं क्रियते यदुनन्दनशर्म्मणा ॥ ॐ कारः ।
ॐ कारं वर्त्तुलं तारं वामस्थ? हंसः कारणं ।
मन्त्राद्यः प्रणवः सत्यं विन्दुशक्तिस्त्रिदैवतं ॥ इत्यादि

End. ह्रं क्रोधाख्योहं तनुत्रश्च शस्त्रदो रिपुसंज्ञकः ।

वौषट् । नेत्रयुग्मं तथा वौषट् शत्रुदैवतमेवच ।
फट् । शस्त्रास्त्रौ फट् कोटिका स्यादङ्गान्तेऽमरवाचकः ॥

Colophon. इति यदुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितं मन्त्राभिधानं समाप्तं ॥

विषयः । ॐ कारस्य देवताकथनं । तथा अकारादिमातृकावर्णादीनां देवतार्थकथनं ।

No. 218. मन्दारमञ्जरी (तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या). By व्यास-यति. Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia 40. Lines, 11 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।
लक्ष्मीकरतलाम्भोजलालनीयपदाम्बुजं
प्रणमामि हयग्रीवं देवताचक्रवर्त्तिनं ॥
श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यचरणाम्बुरुहं स्वयं
शिवेन्द्रादिशिरोभूषामादरादभिवादये ॥

End. हयग्रीवपदाम्भोजनखदीधितिचन्द्रिकां
मनश्चकोर संसारसंतप्त सततं पिव ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मीनारायणाख्ययतिकुलतिलकादधीतमाध्वशास्त्रमतेन व्यास-यतिना विरचिता मन्दारमञ्जरी तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । माध्वतत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या ।

No. 219. मन्मथसंहिता. Substances, country-made paper, 7 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Palce of deposit, Calcutta Viśvakoṣa Office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
एकदा सुखमासीनं मन्मथं जगतां पतिं ।
रतिः पप्रच्छ धर्म्मिष्ठा सर्व्वलोकहितेरता ॥
किमत्रसारं संसारे तन्मे वद सुरोत्तम ।

End. धनधान्यधरायुक्तो यशस्वी ज्ञानसंयुतः ।
तपस्वी राज्यपूज्यश्च संहिताश्रवणाद्भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीमन्मयसंहितायां फाल्गुणमाहात्म्ये पञ्चमोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । रतिमदनसम्भाषणमुखेन मैथुनप्रकारभेदकालाकालादिनिरूपणं ॥

No. 220. महाभागवतपुराणं. Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 178. Lines, 10 on a page. Extent, 5300 çlokas. Character, Bengali. Date of writing S.K. 1734. Place of deposit, Upalatāgrām Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkāvagīś. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै ।

यामाराध्य विरिञ्चिरस्य जगतः स्रष्टा हरिः पालकः
संहर्त्ता गिरिशः स्वयं समभवद्ज्ञेया च या योगिभिः ॥
यामाद्यां प्रकृतिं वदन्ति मुनयस्तत्वार्थविज्ञाः परां
तां देवीं प्रणमामि विश्वजननीं स्वर्गापवर्गप्रदां ॥

एकदा नैमिषारण्ये शौनकाद्या महर्षयः ।
पप्रच्छुर्मुनिशार्दूलं सूतं वेदविदांवरं ॥
व्यासशिष्य महाप्राज्ञ सर्व्ववेदविदां वर ।
पुराणं साम्प्रतं ब्रूहि स्वर्गमोक्षसुखप्रदं ॥

सूत उवाच ।

यदुक्तं श्रीमहेशेन नारदाय महात्मने ।
पुराणं परमं गुह्यं महाभागवताह्वयं ॥
यदाह भगवान् व्यासः श्रद्धया भक्तिशालिने ।
स्वयं जैमिनये पूर्व्वं पुनस्तद् वो ब्रवीम्यहं ॥ इत्यादि ।

End. य इदं परमाख्यानं श्रावयेद् द्विजसन्निधौ ।
सद्भक्त्या जैमिने तस्य पापं नश्यति तत्क्षणात् ॥
अप्यनेकशतं कोटिजन्मान्तरसुसञ्चितं ।
एतदन्यच्च मुने पापं मोक्षमवाप्नुयात् ॥ ?

Colophon. इति श्रीमहाभागवते महापुराणे एकाशीतितमोऽध्यायः समाप्तः सौर चैत्रस्य विंशद्दिवसे भृगुवासरे कृष्णपक्षीयचतुर्दश्यान्तिथौ षष्ठदण्डसमये समाप्तेयं पुस्तिका । श्रीघनश्यामशर्म्मणः स्वाक्षरम् । शकातीताब्दाः । १७३४ ।

विषयः। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे महाभागवतप्रकाशनं नाम प्रथमोऽध्यायः। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे द्वितीयोध्यायः। ३। ४। ५। ६। ७। ८। इति श्रीछायासत्यग्निप्रवेशः। ९ इति श्री— १०। ११। १२। १३। १४। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे श्रीभगवतीगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे शिवनारद-संवादे। १५। इति श्रीपार्व्वतीहिमालयसंवादे। १६। इति श्रीभगवतीगीतासूप-निषत्सु। १७। इति श्रीशिवनारदसंवादे। १८। इति श्रीभगवतीगीतासमाप्तिर्नाम। १९। इति श्री— २०। २१। २२। २३। २४। २५। २६। २७। २८। २९। इति श्रीकार्त्तिकेयजन्मकथनं नाम्। ३०। इति श्रीतारकासुरसंवादे कार्त्तिकेयसमागमो नाम ३१। इति श्री— ३२। इति श्रीतारकवधो नाम। ३३ ३४। इति श्री— ३५। ६० इति श्रीमहाकालीदर्शने। ६१। इति श्री—६२। इति श्रीकालीप्रसङ्गसमाप्तिर्नाम। ६३। इति श्रीशिवगानप्रसङ्गो नाम। ६४। इति श्रीवामनोपाख्याने। ६५। इति श्रीशिवसहस्रनाम-स्तोत्रं समाप्तं। ०। इति श्री— ६९। ७०। इति श्री गङ्गामाहात्म्ये। ७१। ७२। इति श्रीगङ्गामाहात्म्ये। ७४। ७५ इति श्रीकामाख्यामहात्म्ये नाम। ७६। इति श्री— ७७। इति श्रीकामाख्यामाहात्म्ये नाम। ७८। इति श्रीतुलसीमाहात्म्ये नाम। ७९। इति श्रीरुद्राक्षमाहात्म्ये नाम। ८०। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे एकाशीतितमो-ऽध्यायः। ८१।

No. 221. महाभारतसारः, (ज्ञानचन्द्रोदयः). By रामचन्द्र. Substance, country-made paper, $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै॥

ढुण्डिराजं प्रणम्यादावन्नपूर्णां सुरेश्वरीं।
विश्वेश्वरं विश्ववन्द्यं कालभैरवमेव च॥
दण्डपाणिं महादेवीमाद्यामाराध्य भक्तितः।
अविमुक्ते महाक्षेत्रे जन्तूनां मुक्तिदायके॥
महाराजश्रीभवान्या स्थापितां परदेवतां।
महाकालीं महामायां महादेवोपरिस्थिताम्॥
क्रियते रामचन्द्रेण श्रीमता ब्राह्मणेन वै।
महाभारतसारोऽयं ज्ञानचन्द्रोदयाभिधः॥

देवसंकीर्त्तनं पूर्व्वं ततो धर्म्मप्रशंसनं ।

+ + + + ॥

ततस्य मानसं तीर्थं संसारकूपवर्णनं ।

भारतस्यमिदं सर्व्वं ग्रन्थेऽस्मिन् लिख्यते मया ॥ इत्यादि ।

End. प्रभवादद्भुताद्भूमेः सलिलस्य च तेजसः ।

परिग्रहान् मुनीनाञ्च तीर्थानां पुण्यता स्मृता ॥

तस्मात् भौमेषु तीर्थेषु मानसेषु च नित्यशः ।

उभयेषु च यः स्नाति स याति परमां गतिं ॥

Colophon. इति श्रीमहाभारते मानसतीर्थवर्णनं । अतः परं खण्डितं ।

विषयः । देवसङ्कीर्त्तन । धर्म्मप्रशंसनं । धनवैराग्यकथनं । स्त्रीवैराग्यकथनं । स्त्रीस्वभाव निरूपणं । शोकापनोदनकथनं । दानधर्म्ममोक्षधर्म्मादिनिरूपणं । शिवभक्तिकथनं । गङ्गामानस-तीर्थमाहात्म्यकथनं ॥

No. 222. महालक्ष्मीव्रतकथा (भविष्यपुराणोक्ता). Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 145 çlokas. Character, Bengali. Date S. K. 1709. Place of deposit, Dacca Sonārgā Kṛṣṇapura, Paṇḍit Śaratcandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्ण उवाच ।

शृणु राजन् कथां दिव्यां सर्व्वपापप्रणाशिनीं ।

यां श्रुत्वा लभते चायुर्धर्म्मपुत्र युधिष्ठिर ॥

युधिष्ठिर उवाच ।

स्वस्थानलाभपुत्रायुःसर्व्वैश्वर्य्यसुखप्रदं ।

व्रतमेकं ममाचक्ष्व विचार्य्य पुरुषोत्तम ॥

श्रीकृष्ण उवाच ।

दुर्व्वारवृत्रदैत्येन परिव्याप्ते त्रिपिष्टपे ।

एतदेव कृतस्यादौ देवेन्द्रं प्राह नारदः ॥

End. व्रतमिदमथ चक्रे नारदेनोपदिष्टं

सुरपतिरपि यस्माद् वाञ्छितार्थन्तु लेभे ।

त्वमपि कुरु तदेतद्धर्म्मसूनो यथास्या-

दभिमतफलसिद्धिः पुत्रपौत्रादिवृद्धिः ॥

Colophon. इति भविष्यपुराणोक्तमहालक्ष्मीव्रतकथा समाप्ता ।

शुभमस्तु शकाब्दाः । १७०९ ।

विषयः । महालक्ष्मीव्रतानुष्ठानफलकथनम् ।

No. 223. "महावीरचरित्रस्य बालबोधः". Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 17 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1762. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. दुरियवयसमीरं मोहपङ्कानीरं

पणमिय जिनवीरं + + + + ।

नङ्गवीरं भवत पड़िकुलंभ्यस्स सुक्खानुकूलं

धरिय + + समूलं किञ्चि किन्नेमि + + लं ॥

End. हे जिन सदा सदा तुझने वालह उत्ययो

तनहारापगना हि विषइ सुसदा प्रणाम कुज्जो ॥

Colophon. इति श्रीमहावीरचरित्रस्य बालबोधः समाप्तः । संवत् १९६२ ।

विषयः । गुर्जरभाषायां महावीरचरित्रवर्णनम् ।

No. 224. महाशान्तिकल्पः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 112 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ महाशान्तिकल्पः ।

ॐ महाशान्तिं प्रवक्ष्यामि यां प्राप्य महतीं श्रियं ।

ब्राह्मणः क्षत्रियो वापि वैश्यो वा + + सर्जति ॥

End. एतद्ब्राह्मणामातिथ्यं कुर्य्यात् संवत्सरादपि ।

आरोग्यबलसंपन्नो जीवेच्च शरदां शतम् ॥

Colophon. इति महाशान्तिकल्पे पूर्व्वार्द्धं समाप्तम् ।

विषयः । महाशान्तिविधिः ।

No. 225. महिम्नः स्तवटीका (कौमुदीनाम्नी) By वाचस्पति. Substance, country-made paper, $13 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garbeta, Gram Bhaṭṭagrāma, Rāmahṛidaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।

प्रणम्य गिरिजानाथं संसाराम्भोनिधौ वरं ।
व्याख्यां महिम्नः स्तोत्रस्य करवाणि यथामति ॥
विद्वन्मनःकुमुदिनी × × भर्त्तृसमासिता ।
वाचस्पतिकृता व्याख्याकौमुद्यस्तु सदा मुदे ॥
तिष्ठन्ति यदि सन्न्यासिकृता व्याख्याः परात्परं ।
तासां सारं समाकृष्य द्विधेदानीं प्रतन्यते ॥
महिम्न इत्यादि । इत्यादि ।

End. कुसुमदशनेत्यादि — टीकाकारैरधृतमपि व्याख्यायते शिशुशशधरोऽर्द्धचन्द्रो मौलौ यस्य गुरुर्महान् निजोऽसाधारणो महिमा यस्य तस्य देवस्य दासः सेवकः सर्व्वेषां गन्धर्व्वाणां राजा सिद्धेति पाठे सिद्धानां गन्धर्व्वाणाञ्च राजा सिद्धश्चासौ गन्धर्व्वराजश्चेति वा कुसुमदशनः पुष्पदन्तो नाम यस्य स एतादृशो यः सोऽस्य देवदेवस्य रोषात् भ्रष्ट एव दिव्यादपि दिव्यं यस्य महिम्नः स्तवनमिदमकार्षीदिति ।

Colophon. इति महिम्नः स्तोत्रटीका समाप्ता ।

नानावेदपुराणशास्त्रजनितज्ञानाद् दृढप्रत्यय-
स्तस्मात् वै हरितो हरस्य च मिथो भेदानभिज्ञो यदा ।
तदैकोक्त्या कृतिकुसुमदन्तोऽपि च महान्
कृतं शर्व्वस्यैव स्तवनमिदममोघं परमदं ॥
श्रीदुर्गा । लिपिरियं श्रीव्रजकिशोरदेवशर्म्मणः पुस्तिका च ।
वाल्मीकिः सनकः सनन्दनमुनिर्व्यासो वशिष्ठो भृगु-
र्जावालिर्ज्जमदग्निजङ्गजनका गर्गस्तथा गौतमः ।

मान्धाता नृपतिस्तथैव सगरो वैण्यो दिलीपो नलः
पुण्यो धर्म्मसुतो ययातिनहुषौ कुर्व्वन्तु ते मङ्गलम् ॥

विषयः । शिवमहिमस्तोत्र-व्याख्यानं ।

No. 226. महिम्नःस्तुति-टीका By मधुसुदनसरस्वती. Substance country-made paper, 16×2 inches. Folia, 65. Lines, 4 on a page. Extent, 1000 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1629. Place of deposit, Dinājpura, Babu Girīsacandra Cakravarti, Pleader. Appearance very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो हरिहराभ्याम् ॥

विश्वेश्वरं गुरुं नत्वा महिमाख्यस्तुतेरयं ।
पूर्व्वाचार्य्यकृतव्याख्यासंग्रहः क्रियते मया ।
कश्चित् किल गन्धर्व्वराजः + + + शिव निर्म्माल्यलङ्घनेन मत्पुष्प-चौरस्य चन्द्रज्ञानादिका सर्व्वापि शक्तिर्विनंक्ष्यति इत्यभिप्रायेण राज्ञा शिवनिर्म्माल्यं पथि निक्षिप्तं ॥ इत्यादि ।

End. इदं श्रीमद्गुरोः पादपद्मं नत्वा कृता मया ।
+ + + + +
भूतिभूषितदेहाय द्विजराजेन राजते ॥
एकात्मने नमो नित्यं हरये च हराय च ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीविश्वेश्वरचरणारविन्दमधुव्रत-श्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचिता महिमाख्यस्तुतिव्याख्या समाप्ता ॥ श्रीरस्तु । शकाब्दा १६२९ ॥

विषयः । महिम्नः स्तुतेर्व्याख्यानं ॥

No. 227. मातृकानिर्घण्टुः By आचार्य्य. Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, District Gayā Paṇḍit Mahāviraprasād. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीवसिंहं गणेशानं भारतीमीश्वरीं शिवां ।
नत्वा वच्ये मातृकाया निघण्टुं बालबोधये ॥ ?

End. नन्दी च परमात्मा च सम्वर्त्तकलतान्तकौ ।
वज्रकायो ऽक्षयो व्यापी नृसिंहः चार्णकः स्मृतः ॥
मातृकाया निघण्टोऽयं कण्ठपीठे निधाप्यतां ।
विस्फोटनाय मन्त्राणां सलिले पण्डिता जनाः ॥
शरीरे सर्व्वमन्त्राणामुद्धाराय सुबुद्धिभिः ।

Colophon. इति श्रीमद्देशिकमण्डलीमुकुटमाणिक्योपमपरमहंस-श्रीमदाचार्य्यविरचितो मातृकानिघण्टुः समाप्तः ॥

विषयः । मातृकाबीजादिनिरूपणं ॥

No. 228. माध्वमन्त्रार्थमञ्जरी By **नारायण**. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 98. Lines, 10 on a page. Extent, 3200 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1689. Place of deposit, Ṭikāri, Paṇḍit Vāmācāri Shastri. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमदानन्दविज्ञानतीर्थतीर्थो जगद्गुरुः ।
श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यः सतीर्थयतु मे मनः ॥
येनावतीर्य्य भुवि सर्व्वपुराणवेद-
सङ्गारतादिनिगमान् बहुधा विचार्य्य ।
सद्ब्रह्मसूत्रगदितैः सुनयैस्तदीय-
तात्पर्य्यनिर्णयपरिग्रथनं व्यधायि ॥
निजनिजग्रन्थेनिजग्रन्थे च तत्र सः ?
मानं सूक्तानि जग्राह निजग्राह च तैः खलान् ।
तेषामर्थं निजैः श्लोकै र्लेशेनानुवदन् प्रभुः ।
तत्रैव चरमेऽध्याये स्वयं व्याख्यामसूचयत् ॥
यदीयवाक्तरङ्गाणां विप्रुषो विदुषां गिरः ॥
जयति श्रीधरावासो जयतीर्थपयोनिधिः ।
वेदव्यासगुरोः पादपद्मपोतावलम्बनात् ॥
तरिष्यामि निरातङ्को गहनं सूक्तसागरं ।
सूक्तानि तानि गहनार्थयुतान्यपीह
श्रीपूर्णबोधकरुणोदितशुद्धबुद्धिः ।

प्रीत्यै हरेरथ गुरोरपि वैश्वनाथि-
र्नारायणः प्रविदणोति यथामनीषं ॥
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा यच्च + + + चापलं
तद्भक्तकरुणासिन्धु + + + गुरुर्मम ॥ इत्यादि ।

End. प्राणातिरिक्तमरुतान्तु एकोनपञ्चाशत्संख्योपेतत्वात् यतित्वमनुपपन्नं यद्वा निर्धारणे षष्ठी जात्यभिप्रायेणैकवचनं । ततश्च + + + देवानां मध्ये अस्मान् ये बर्द्धयन्ति ते एत एव । सर्व्वेषु देवेषु + + + श्रेष्ठास्तेष्वपि सर्व्वाधिकारिणां ज्ञानादिदानेनातिवृद्धिकरा ये मुख्यप्राणरूपा मरुतस्ते यूयं नः अस्मान् स्वस्तिभिः परममङ्गलप्रदानैः सदा पालयतेत्यर्थः ॥ * ॥

Colophon. इति नारायणेनेह गुरुपूजार्थमुद्धृता ।
श्रुतिकल्पतरोर्भूयान्मध्वमन्त्रार्थमञ्जरी ॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥
संवत् १६८९ ॥

विषयः । महाभारततात्पर्य्यप्रतिपादकसूक्तादीनां व्याख्यानं तथा प्रथमादिमाध्वमतीय-सूक्तादीनां व्याख्यानञ्च ॥

No. 229. माध्वानां पूजापद्धतिः By सत्यबोधार्य्यशिष्य. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 432 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

प्रणम्य रमणं लक्ष्म्याः पूर्णबोधादिसद्गुरून् ।
यथामति हरेः पूजापद्धतिः क्रियते मया ॥
वेदव्यासोक्तिमालोच्य पूर्णप्रज्ञेन यत्कृतं ।
तन्त्रसारे तु तत्सर्व्वं मया संगृह्यतेऽधुना ॥

End. सत्यबोधार्य्यशिष्येण संगृहीतेयमादरात् ।
पूजायाः पद्धतिं कुर्य्यात् प्रीत्यै माधवमाध्वयोः ॥

Colophon. इति पूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । माध्वमते वैष्णवाणां पूजाविधिः ।

No. 230. मासनिर्णयः By भट्टोजि दीक्षित . Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent, 578 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1778. Place of depoist, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणाधिपतये नमः ॥

ओम् । चैत्रशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः ।

तत्र औदयिकी तिथिर्ग्राह्या,

चैत्रे मासि जगद्ब्रह्मा ससर्ज प्रथमेऽहनि ।

शुक्लपक्षे समग्रं तु तदा सूर्य्योदये सतीति ॥ हेमाद्रौ ब्रह्मोक्तेः । इत्यादि ॥

End. अमासोमेन भौमेन रविणा गुरुणा तथा ।

योगोयं पद्मको नाम सूर्य्यपर्व्वशतोधिकः ॥ इति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीभट्टोजिदीक्षितविरचितो मासनिर्णयः । संवत् १७७८ ।

मगधदेशान्तर्गतपट्टनग्रामे लिखितम् ।

विषयः । मासतिथ्यादीनाम् निर्णयः ।

No. 231. माहेश्वरकवचम् . Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 84 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunāthvāṭi Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥

राजोवाच ।

अङ्गन्यासं यदुक्तं भो महेशाक्षरसंयुतं ।

विधानं कीदृशन्तस्य कर्त्तव्यं केन हेतुना ।

तद्वदस्व महाप्राज्ञ विस्तरेण ममाग्रतः ॥

भृगुरुवाच ।

माहेशं कवचं राजन् देवैरपि सुदुर्लभं ।

यः करोति स्वगात्रेषु स पूतात्मा भवेन्नरः ॥ इत्यादि ।

End. तस्मान्माहेश्वरं नाम कवचं सुरगणार्चितं ।

श्रोतव्यं पठितं नित्यं सततं भावुकप्रदं ॥

माहेशं कवचञ्चैतत् सर्व्वव्याधिविनाशकं ।

यः करोति नरो नित्यं स व्रजेत् शाङ्करं पुरम् ॥

Colophon. इति शकुन्तलाभरतभृगुसंवादे कर्म्मविपाके माहेश्वरकवचं समाप्तं ॥

विषयः । महेश्वरस्य कवचकथनम् ॥

No. 232. मुक्तिचिन्तामणिः By गजपतिपुरुषोत्तमदेव. Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 46. Lines, 8 on a page. Extent, 860 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, District Gaya, Paṇḍit Mahāvīraprasād Miśra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजगन्नाथाय नमः ॥

नीलाद्रौ तत्तदर्थिभ्यो दातुमर्थचतुष्टयं ।

यद × नेत्रपद्वीं × × × स्तं हरिं नुमः ॥

वायुपुराणे,—

End. शुष्कं पर्य्युषितं वापि नीतं वा दूरदेशतः ।

दुर्जनेनापि संस्पृष्टं सर्व्वथैवाघनाशनं ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीगजपतिश्रीपुरुषोत्तमदेवेन संगृह्य विरचितो मुक्तिचिन्तामणिर्नाम ग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । पुरुषोत्तममाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 233. मुक्तिवादार्थः By गदाधरः. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur Post Garvetā Grām Telivani, Paṇḍit Bagavatīcharaṇa Smṛtitīrtha. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रयोजनमुद्दिश्यैव पुमांसस्तदुपाये प्रवर्त्तन्ते अतः शास्त्रस्य प्रथमतः प्रयोजनं दर्शयन्ति शास्त्रकृतः, तच्च स्वतः प्रयोजनं सुखं तद्भोगो दुःखाभावश्च तत्त्वच्च अन्येच्छाधीनेच्छाविषयत्वं न तु प्रयोजनान्तरजनकत्वे सति प्रयोजनत्वं सुखसाक्षात्काररूपभोगं प्रति विषयतया जनके सुखेऽव्याप्तेः गौणप्रयोजनत्वं अन्येच्छाधीनेच्छाविषयत्वञ्च भोजनादेस्तत्र सुखादिरूपफलानुसन्धानादेवेत्यादि ॥

End. उत्तरवाक्यस्थेनापि वाकारेण पूर्व्वकल्पव्यवच्छेदसाहित्यस्य उत्तरकल्पे, उत्तरकल्पव्यवच्छेदसाहित्यस्यापि पूर्व्वकल्पे बोध इतिव्युत्पत्तेः व्रीहिभिर्यजेत यवैर्वा इत्यादावपि व्रीह्यादौ यवासाहित्यबोधस्यापि व्युत्पत्तिसिद्धत्वात् इत्यन्यत्र विस्तरः ।

Colophon. इति गदाधरभट्टाचार्य्यविरचितमुक्तिवादार्थः सम्पूर्णः ॥ श्रीश्रीरामः शरणं ।

विषयः । सायुज्यादिभेदेन मुक्तेर्निरूपणम् ॥

No. 234. मुमुर्षुमृतकृत्यादिपद्धतिः By शङ्कर शर्म्मा. Substance, palm leaves, 10 × 1½ inches. Folia, 37. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Grām Bhādughar, Post Brāhmanberiā, Zilla Comilla, Paṇḍit Amara Caṇdra Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वेशं कृत्यनिष्ठानां मुदे शङ्करशर्म्मणा ।
मुमुर्षुमृतकृत्यादिपद्धतिः सव्यवस्थिका ॥
तन्यते तु व्यवस्थादावनुकृत्य निदेशनं ।
स्मार्त्तानुसारिणी ज्ञेया विद्वद्भिरपि तादृशैः ॥

तत्रादौ मुमुर्षुकृत्यं ।

शूद्रितत्वे हारीतः ।
शूद्रान्नेन तु भुक्तेन उदरस्थेन यो मृतः ।
स वै खरत्वमुष्ट्रत्वं शूद्रत्वञ्चाधिगच्छति ॥ इत्यादि ।

End. विष्णुधर्म्मोत्तरे ।
यस्योपयोगि यद् द्रव्यं देयं तस्यैव तद्भवेत् ॥

यन्नोद्दिश्य पात्रसमीपे दानं तत्र तन्नामगोत्रोच्चारणपूर्व्वकं प्रतिग्रहीतुर्हस्ते जलं दद्यात् स्वीकारात् पूर्वं दक्षिणा ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितं) ।

विषयः । मृतस्य मुमुर्षोश्च कर्त्तव्यनिरूपणम् । तत्रादौ मुमुर्षुकृत्यं । मृतसंस्कारविधानम् । सद्गमनव्यवस्था-पर्णनरदाहविधिकथनम् । अशौचान्तदिनकृत्यादिनिरूपणम् । दानपद्धतिः ।

No. 235. मुरलीचन्द्रिकागुञ्जमालाप्रादुर्भावः . Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 55 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakoṇā, Grām Ayodhyā Raghunāthvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

यस्य स्मरणमात्रेण नरो याति निरापदं ।
श्रीकृष्णे लभते भक्तिं तं नमामि जगद्गुरुं ॥

श्रीनारद उवाच ।

मुरली केन तपसा प्राप्ता कृष्णं जगत्पतिं ।
या करोति सदा कृष्णमुखाम्भोरुहचुम्बनम् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येतत्कथितं पुत्र तत्त्वं परमशोभनं ।
गोपनीयं प्रयत्नेन न देयं यस्य कस्यचित् ॥
सर्व्वारिष्टप्रशमनं जगदानन्दकारणं ।
सर्व्वसम्पत्करं तत्त्वं प्रेमभक्तिप्रदायकम् ॥
एतज्ज्ञानाति यस्तत्त्वं जीवन्मुक्तो भवेद्धि सः ।
यस्मिन् गृहे विलिखितमेतत् तिष्ठति नित्यशः ।
तत्र कृष्णो जगन्नाथः सर्व्वदुःखनिवारकः ॥
तत् तस्य मननादेव शोकातीतो भवेन्नरः ।
क्षणक्षयविमुक्तोऽसौ भक्तानां प्रवरो भवेत् ॥

Colophon. इति पद्मपुराणे पातालखण्डे ब्रह्मनारदसंवादे मुरलीगुञ्जचन्द्रिकानां प्रादुर्भावः पञ्चषष्टितमोऽध्यायः ॥

विषयः । वंशीचन्द्रिकागुञ्जमालानां कृष्णप्राप्तितपस्यादि-कथनम् ॥

No. 236. मूल्याध्यायविवरणम् By कामदेवदीक्षित. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

प्रणम्य विघ्ननाशं हि मुनिं कात्यायनं ततः ।
दीक्षितान् वासुदेवांश्च गुरून् नत्वा सरस्वतीम् ॥ १ ॥
हितार्थं याज्ञिकानाञ्च मूल्याध्यायस्य काङ्क्षितम् ।
स्वकृतत्वात्पुराचार्य्यैर्व्याख्यानं क्रियते मया ॥ २ ॥

End. व्याख्यातः कामदेवेन मूल्याध्यायः सतां प्रियः ।
तत्त्वेन प्रयासेन प्रीयतां परमेश्वरः ॥

Colophon. इति श्रीदीक्षितकामदेवकृतं मुल्याध्यायविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । यज्ञीयद्रव्यानां मूल्यनिरूपणं ॥

No. 237. मेघदूतटीका By दिवाकर उपाध्याय. Substance, palm leaf, 11×1½ inches. Folia, 95. Lines, 4 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Girīśā-candra Cakravartti. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

कश्चिदिति ॥
कश्चित् यक्षः रामगिर्य्याश्रमेषु वसतिं चक्रे इत्यन्वयः । तत्र आश्रमेष्विति बहुवचनात् इतस्ततः परिभ्रमन्नेकत्र धृतिं बबन्धेति ध्वनितं । इत्यादि ।

End. एवमनेन प्रकारेण दुःखं कथयन्नाशिषं ददाति ते तव क्षणमात्रमपि वियुता नाधिकया विच्छेदो माभूत् मा भविष्यति कालसामान्ये लुङ्
× × × × इति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदिवाकरोपाध्यायकृता मेघदूतटीका समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 238. मोक्षोपायः. Substance, Teḍet leaf, 14×2. Folia, 110. Lines, 5 on a page. Extent, 2750 çlokas. Character, Maithili. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā. Late Paṇḍit Rāmatāraṇa Śiromaṇi. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. (१—३ पत्रं नास्ति) ।

हृष्टरोमा महातेजा विश्वामित्रोऽभ्यभाषत ।
सदृशं राजशार्दूल तवैवैतन्महीतले ॥
महावंशप्रसूतस्य वशिष्ठवंशवर्त्तिनः ।
× × × × × × ॥
तस्य विघ्नकरा घोरा राक्षसा मम संहिताः ।
त्वातुमर्हसि मामार्त्तं शरणागतमर्थिनम् ॥
तवास्ति तनयः श्रीमान् दृप्तशार्दूलविक्रमः ।
× × × सदृशो वीर्य्ये रामो रक्षोविदारणः ॥
तं पुत्रं राजशार्दूल रामं सत्यपराक्रमं ।
काकपक्षधरं शूरं ज्येष्ठं मे दातुमर्हसि ॥
× × × × × ।
कृतास्त्रमकृतास्त्रं वा नैनं शक्ष्यन्ति राक्षसाः ॥

वाल्मीकिरुवाच ।

तथा वशिष्ठे ब्रुवति रामभृत्यजनान् नृपः ।
कथं कीदृक् स्थितो राम इति पप्रच्छ बुद्धिमान् ॥

जना ऊचुः ।

रामो राजीवपत्राक्षो यतः प्रभृति यागतः ।
स विप्रस्तीर्थयात्रायास्ततः प्रभृति दुर्म्मनाः ॥
यत्नात् प्रार्थनयास्माकं निजव्यापारमाह्निकं ।
सायमस्नानवदनः करोति न करोति च ॥
किं सम्पदा किं विपदा किं गेहेन किमीहितैः ।
सर्व्वमेवासदित्युक्त्वा तुष्णीमेवावतिष्ठते ॥
× × × × × ।
ईदृशःस्यान्महासत्त्वः क इवास्मिन् महीतले ।
प्राकृते व्यवहारे तं यो निवेशयितुं क्षमः ॥

विश्वामित्र उवाच ।

एवमेतत् सं महाप्राज्ञा भवन्तो रघुनन्दनं ।
दृष्टानयन्तु त्वरिता हरिणं हरिणा इव ॥
एष मोहो रघुपतेर्नापन्नो नापि चागतः ।
विवेकवैराग्यकृतो बोध एष महोदयः ॥
एतस्मिन् त्याजिते युक्त्या मोहे स रघुनन्दनः ।
विश्रान्तिमेष्यति पदे तस्मिन् वयमिवोत्तमे ॥
× × × × × × ।
एवं मुनीन्द्रे ब्रुवति पितुः पादाभिवन्दनं ।
कर्तुमभ्याजगामाथ रामः कमललोचनः ॥
× × × × ।

दशरथ उवाच ।

पुत्र प्राप्तविवेकस्त्वं कल्याणानाञ्च भाजनं ।
जडवज्जी × × × × खेदो × × × दीयताम् ॥
वृद्धविप्रगुरुप्रोक्तं त्वादृशेनानुतिष्ठता ।
पदमासाद्यते पुण्यं × × × मनुधावता ॥
× × × × × × ।

वशिष्ठ उवाच ।

राजपुत्र महाबाहो शूरस्त्वं विजितास्त्वया ।
दुरुच्छेदा दुरारम्भा × × × विषया × × ॥
किं × × × × × × × योग्ये व्यामोहसागरे ।
विनिमज्जसि कल्लोलबहुले आपगाम्भसि ॥

विश्वामित्र उवाच ।

किं निष्ठाः के च ते केन कियन्तः कारणेऽर्णवे ।
आधयः प्रतिलुम्पन्ति × × × × × × × × ॥
यथाभिमतमाशु त्वं ब्रूहि प्राप्स्यसि राघव ।
सर्व्वं एव पुनर्येन भेत्स्यन्ति × × नाधयः ।
इत्युक्तमस्य × × × रघुवंशवन्धु
रारभ्यवाक्यमुचितार्थविलासगर्भं ।

तत्याज खेदमभिगर्जति वारिवाहे
वर्षी यथा त्वनुमिताभिमतार्थसिद्धिः ॥
इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणे वैराग्योत्पत्तिप्रतिपादको नाम प्रथमः सर्गः ॥ इत्यादि ।

End. बभूवुस्ते महाभेषु शिखरेषु महीभृतां ।
बहवो बान्धवाः सिंहाः किं तानपि न शोचसि ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितं) ।

विषयः । इति मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणे वैराग्योत्पत्तिप्रतिपादनं । जगद्दोषप्रकाशनं । इति मोक्षोपाये मुमुक्षुव्यवहारप्रकरणं। इति मोक्षोपाये उत्पत्तिप्रकरणार्थनिर्देशः। इति मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणं । इति मोक्षोपाये उत्पत्तिप्रकरणे नीलोपाख्यानं । इति मोक्षोपाये सूच्युपाख्यानं । इति मोक्षोपाये वाल्मीकीये उत्पत्तिप्रकरणं । इति स्थितिप्रकरणे भीमाद्युपाख्यानं । इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये कचगाथाः । इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये × × × × प्रकरणे जनकोपाख्यानं । (अतःपरं खण्डितम्) ।

No. 239. यजमानपत्न्यन्यतरासन्निधाने दर्शपौर्णमासप्रयोगः By वैद्यनाथमिश्र . Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
नित्यनैमित्तिके यावच्छक्यं न्यायमनुस्मरन् ।
वैद्यनाथः प्रतनुते यष्ट्रादीनामभावतः ॥

End. बाधमानमार्तिज्यं बलीय इति वचनात् पूर्व्वमाध्वर्यवं पश्चाद् याजमानादिकं, यत्र कर्मणां सन्निपातस्तत्र यथासामर्थ्यं, अन्यो विशेष एकाध्वर्युप्रयोगादुन्नेय इति ।

Colophon. इति वैद्यनाथमिश्रोन्नीतन्यायप्राप्तो यजमानपत्न्यन्यतरासन्निधाने दर्शपौर्णमासप्रयोगः ।

विषयः । उभयोर्मध्ये अन्यतरस्याभावे दर्शादिविधि-कथनम् ।

No. 240. यमकभारतम् By आनन्दतीर्थ। Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

ध्यायेत्तं परमानन्दं यन्मायापतिमयद्परमानन्दं
उज्झितपरमानन्दं पत्याद्याद्याश्रमः सदैव परमानन्दम् । ?

End. इति नारायणनामा वक्रतीर्थसुपूजितः
सुरायणनामा पूर्णगुणैरधिकपूर्णः ।
ज्ञानोपसुक्तिभिः स्वधिकपूर्णः ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितं यमकभारतं ।

विषयः । माध्वमते श्रीकृष्णस्तुतिः ॥

No. 241. यात्राप्रयोगतत्त्वम् । By हरिशङ्कर . Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 17. Lines, 5 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpura, Babu Girīsacandra Cakravartti, Pleader. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितं ।
यात्राप्रयोगतत्त्वञ्च वक्ति श्रीहरिशङ्करः ॥
प्रमाणं तत्र यात्रायां पुराणेषु प्रतिष्ठितम् ।

End. यात्राकारणभूतस्य पुरुषस्य च भूपतेः ।
दुष्टान् ग्रहांस्तु विज्ञाय ग्रहशान्तिं समारभेत् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे जैमिन्यृषिसंवादे पुरुषोत्तममाहात्म्ये पञ्चविंशत्यध्याये-रथोत्पत्तितदुत्पातशान्तिकथनम् ॥ * ॥ इति यात्राप्रमाणं ॥

विषयः । नानापुराणवचनप्रमाणेन भगवतो रथयात्रादि-प्रयोगकथनम् ॥

No. 242. योगशास्त्रम् . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 13 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacaṇḍra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमो दुर्व्वाररागादिवैरिवारनिवारिणे ।
अर्हते योगनाथाय महावीराय तायिणे ।
पन्नगे च सुरेन्द्रे च कौशिके पादसंस्पृशि ।
निर्विशेषमनस्काय श्रीवीरस्वामिने नमः ॥

End. ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्तिष्ठन् परमेष्ठिस्तुतिं पठन् ।
किंधर्मः किंकुलस्यास्मि किंव्रतोऽस्मीति च स्मरन् ।

Colophon. (असम्पूर्णोयम् ।)

विषयः । जैनहठयोगकथनम् ।

No. 243. रकारादिरामसहस्रनामस्तोत्रम् (ब्रह्मयामलीयम्) . Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date S. K. 1757. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā. Late Paṇḍit Rāmatāraṇa Siromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ।
त्वत्तः श्रुता मया पूर्व्वं मन्त्राणां शतकोटयः ॥
तन्त्राणि तन्त्रजालानि सरहस्यानि यानि च ।
तानि तानि महासिद्धिकल्पितानि शुभानि च ॥
× × × × × × × ।

श्रीदेव्युवाच ।

प्राणनाथ शिव शम्भो करुणानिधिशङ्कर ।
श्रीरामतत्त्वजिज्ञासा जायते परमेश्वर ॥
रहस्यं रामचन्द्रस्य रकाराक्षरपूर्व्वकं ।
नामसाहस्रकं ब्रूहि यद्यहं तव वल्लभा ॥ इत्यादि ।

End. श्रीरामचन्द्रः श्रितपारिजातः समस्तकल्याणगुणाभिरामः ।
सीतामुखाम्भोजनिचक्षरिष्णुर्निरन्तरं मङ्गलमातनोति ॥
नीलाम्बुजश्यामलकोमलाङ्गं सीतासमारोपितवामभागं ।
पाणौ महासायकचारुचापं नमामि रामं रघुवंशनाथम् ॥
श्रीहरिः ॐ हरिः ॐ हरिः रां रां हरिः क्लीं क्लीं ह्रीं स्वाहा ।

Colophon. इति श्रीब्रह्मयामले हृष्टिप्रशंसायां उमामहेश्वरसंवादे रकारादिसहस्रनाम-स्तोत्रं सम्पूर्णं ॥ ॐ तत्सत् । लिपिरियं श्रीरामतारणदेवशर्म्मणः । शकाब्दाः १७५७ । ५ । १२ ।

विषयः । श्रीरामस्य रकारादिसहस्रनामकथनम् ॥

No. 244. रसमङ्गलः By गहनानन्दमुनि . Substance, country-made paper, 6 × 13 inches. Folia, 17. Lines, 18 on page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgari. Date Samvat 1733. Place of deposit, Ṭikāri, Baithbigha, Dist. Gayā, Paṇḍit Mahāvīraprasād Misra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्री ने य मः न शि न्यां ॥ ?

विधिरेष समाख्यातः सर्वशास्त्रेषु दुर्लभः ।
तत्रादौ कथ्यते सम्यग्रसादेरभिधानकम् ॥
वैद्यानां ग्रन्थव्यक्त्यर्थं तदेवत्वभिधीयते ।
रसः सूतो रसेन्द्रश्च पारदः शिवचेतकः ॥
शम्भुबीजं रसानाञ्च नामान्येतानि शास्त्रवित् । इत्यादि ।

End. यन्त्रं तस्य यथा यच्च लिख्यते तत् सुबोधतः ॥

Colophon. इति श्रीपरादर्शकप्राणनाथश्रीगहनानन्दमुनिविरचिते रसमङ्गले विषशोधनो नाम ऊनविंशतिः पटलः ।
अथातः संप्रवक्ष्यामि तुत्थसंस्कारमुत्तमं
आदौ तुत्थं समादाय × × × ×
यामद्वयात् समुद्धृत्य शुद्धिमायाति निश्चितं
कुण्डयन्त्रं यथा यच्च लिख्यते तत् सुबोधतः ॥
इदं कुण्डयन्त्रं ॥ * ॥ इ श्री रा र्श क ण ष ग ना न्द नि विचि र मं ले त्य स्का ना ना षिं नि ठ लः २० ॥ शुभमस्तु संवत् १७३३ ॥

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME III. PART II.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1907.

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME III.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1907.

PREFACE.

There are altogether 366 MSS. described in this volume. The MSS. were examined in various parts of Bengal and in Benares. A new feature of this volume is the description of a large number of Jaina MSS. An analysis of the contents, arranged according to subject-matter, is given below.

The Vedas.—The Vedic works in this volume are mostly liturgical. There are, however, commentaries by Sāyana (1) on the Uttarāgrantha of the Sāmavedasaṃhitā, and (2) on the Sāmavidhāna Brāhmaṇa. The value of the MSS. is enhanced by the fact that they belong to the collection of Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār, a well-known Vedic scholar of Benares. (3) Devatā-brāhmaṇabhāṣya is a commentary on the Devatā-brāhmaṇa or Devatādhyāya, the fifth brāhmaṇa of the Sāmaveda.

Slaughter of animals for sacrificial purposes was a common practice in ancient India. But with the spread of Buddhistic and Vaiṣṇava ideas, slaughter of animals was regarded as sinful, and instead of living animals, a section of the Brahmins began to sacrifice animals made of dough. Piṣṭapaśukhaṇḍanam, by Ṭīkākāra Śarmā, the son of Garjāra Bhaṭṭa, a worshipper of Kālī, shows the futility of the practice. The author combats the theories of the Vaiṣṇavas of the Mādhva sect. Piṣṭapaśu-Khaṇḍanavākyārtha-dīpikā, by Rakṣapāla, is a commentary on the above. Piṣṭapaśu-pratipādaka-Vidhivākya-prakaraṇam is a treatise current among the Mādhva sect. It attempts to find out injunctions from the Vedas against the killing of living animals and for sacrificing their images. Piṣṭapaśūjjīvanaṃ also relates to the same thing. Unmārgabhañjanaṃ, by Tumbara, the disciple of Timāji Raghunātha, refutes the theories of the Mādhvas in the matter of sacrificing cakes

shaped as animals. The writer speaks of the Mādhvas as treading the wrong path—Unmārga.

The Rudrādhyāya of the white yajurveda is extensively used up to the present day by the followers of that Veda. They think that the Rudra praised in these chapters is the terrific deity Rudra of the tantras; so the Rudra worship is a curious medley of Vedic and Tantric rites. An illustration of this will be found in the Rudrapaddhati, by Viśvanātha, the son of Śambhudeva, and the younger brother of Rāmadeva.

The change of pronunciation from the Saṃhitā to the Brāhmaṇa was so marked that it attracted the attention of scholars at a very early age. There is a short work entitled Bhāṣikasūtras. The Bhāṣikasūtra-vyākhyā, by Ananta Bhaṭṭa, is a commentary on that ancient work.

It is well known that the sacred fireplaces and sacrificial sheds engaged the attention of the writers of the Kalpasūtras, and that later authors have written many special treatises on these subjects.

Kuṇḍakalpadruma, by Mādhava, composed in 1712, Vikrama Saṃvat, and 1533 saka, *i.e.*, in 1656 A.D., is noted for the accuracy of mathematical calculations. It has been printed in the Kuṇḍagranthaviṃśati.

Kuṇḍamaṇḍapavidhānam treats of sacred fireplaces and sacrificial sheds of the followers of the Atharva Veda only.

The sacrificial altars of the Vedic age had a variety of shapes, and considerable geometrical skill was necessary in the construction of these altars. This also engaged the attention of the early writers of the Kalpasūtras. The portion of these sūtrus treating of the construction of altars are known as Śulvasūtras. Kātyāyana has a special treatise on them. Āpastamba, Baudhāyana and Mānava Sūtras have chapters allotted to them. A follower of the Āpastamba śākhā, named Ārya Mādhava, performed many sacrifices and found it difficult to collect from the Bhāṣyas and other commentaries all that was said about altars. So his son, Sundara-

rāja, prepared a special treatise entitled Śulvapradīpavivaraṇaṃ. It is complete in six chapters called Paṭalas.

Mayūreśa Upādhyāya, the son of Puruṣottama, and the grandson of Gopāla, surnamed Dūpanamogha, belonging to the Maudgalya Gotra, wrote a commentary on a work on the formation of altars, entitled Vedipaddhati-ṭīkā. The work commented upon seems to be Vedipaddhati, and the colophon makes it probable that the commentator was also the author of the work.

Before the compilation of a comprehensive work on Grammar by Pāṇini, the Brāhmiṇs resorted to various shifts to preserve the purity of the pronunciation and grammatical construction of the Vedas. They sometimes counted words ending in particular letters, Visargas, Anusvāras and so on. They counted the number of compound words and words of peculiar construction, and embodied the result of their counting in the form of books, to be memorised. One such work is described in this volume, entitled Cāturjñānam, *viz.*, the knowledge of four things: (1) Visarga sandhi; (2) sandhis resulting in diphthongs; (3) words ending in the letter *N;* and (4) the distinction of simple and compound words, throughout the whole of the Ṛgveda. The extent of the work is 600 ślokas. See p. जे preface to the Nirukta, edited by Ācārya Satyavrata Sāmaśramī.

The rest of the works on this subject are liturgical, *e.g.*, Cayanaprayoga, on the kindling of sacred-fire; Pākatantrakuśaṇḍikāprayoga, on the use of ordinary 'Homa' in sacrificial cooking; Taittirīya-homa-paddhati on the homa according to the black Yajurveda; Yajamāna-patny-anyatarā-sannidhāne Darśa-paurṇamāsa-prayoga on the question how the fortnightly ceremonies of those who keep up the sacred fire throughout their lives are to be performed in the absence either of the householder or of his wife; Ṛgvedīya-śrāddha-prayoga treats of the performance of the Śrāddha ceremony by the followers of the Ṛgveda; Samantraka-yajurvedi-graha-yajñāgni-sthāpana-vidhi treats of the kindling of fire for the purpose

of propitiating the planets by the followers of the yajurveda; Āhitāgnerdāhāgni-nirṇaya deals with the question of the kind of sacred fire by which the dead body of a sāgnika brāhmaṇa is to be burnt ; Āpastamba-sūtrokta-saṃskāra-prayoga treats of sacraments according to the sūtras of Āpastamba; Apatnīkādhānāgnihotrādinirṇaya treats of Agnihotra by one who has no wife ; Sāgnikāpastamba-dāha-vidhi treats of the cremation of Sāgnika brāhmaṇas according to Āpastamba ; Sāmavedīya-Saṃskāra-vidhi treats of the sacraments of the professors of the Sāmaveda. Vrātya-stoma-paddhati treats of the process of admitting into the caste system those who have lost their caste by the non-observance of the essential ceremonies. The work was composed by Mādhavācārya, who obtained his livelihood from Balarāma of Benares. The Vrātyastoma was a potent machinery in the hands of the Brahmins for giving powerful warriors and chiefs the status of a kṣatriya.

Śrautopayogi-kārikā contains a number of anonymous couplets helpful to the performances of Śrauta sacrifices.

The Pavamāna sacrifice is the modification of the Paurṇamāsa or full-moon sacrifice of those Brāhmans who keep up a sacred fire.

Pavamānayantra treats of the invocation of gods and placing them in the sacred shed.

Pavamānanyāsa treats of protecting the person of the worshipper by placing different letters of the Pavamnamantra in different parts of his body.

Saṃhita-sūtra, in 150 ślokas, appears to be a short work on pronunciation and sandhi. This is a different work from that described by Weber, in his Berlin Catalogue, p. 9.

Mūlyādhyāyavivaraṇam appears to be an amplification by Kāmadeva Dīkṣita in anuṣṭubh verses of the pariśiṣṭa entitled Mūlyādhyāya, belonging most probably to the Kāṇva śākhā of the white yajurveda. It treats of the prices of articles to be used in Vedic sacrifices.

Upaniṣads.—Advaya-tārakopaniṣat treats of the process of perceiving "self" by means of yoga.

Avadhūtopaniṣat or rightly Turīyātīta Avadhūtopaniṣat seems to develop a higher stage of yogi's progress towards liberation than contemplated in the work of the same name described by Eggeling. It, in fact, concerns itself with the last stage of progress.

Number 23 contains a Bhāṣya commentary on the Ātharavaṇopaniṣat, unknown to Aüfrecht, by Ānandatīrtha, the founder of the Mādhva sect.

Numbers 97 and 98 contain descriptions of two Bhāṣyas on the well-known Chāndogyopaniṣat., (1) by Ānandatirtha, and (2) by Sāyana.

Number 168 contains a Bhāṣya by Vidyāraṇya Muni on the Paramahaṃso-paniṣat, which treats of the renunciation of the world for the acquisition of true knowledge, and which begins with the words अथ योगिनां etc.

Number 196, Bahvṛcopaniṣat, is the same as Eggeling No. 132 B.

Bilvopaṇiṣat, No. 271, on the subject of worshipping Śiva by means of the leaves of the Bilva tree, appears to have never been described before.

Vaiśvānaropaniṣat, No. 289, is a brand new discovery.

Śukarahasyopaniṣat, No. 304, appears to be an interlocution between Vyāsa and Śuka, and the subject seems to be the mystery of the wrold.

Number 317 is a Vivaraṇa commentary by Śaṃkarabhagavat on the Saṃhitopanisat or what is called the Aitareya or Bahvṛcopaniṣat. See Eggeling, p. 117, No. 12. This is not a commentary on the Bahvṛcopaniṣat mentioned above, for it begins differently.

Gopālottararatāpanīvivṛti is a commentary written in the interests of the followers of Caitanya by four great divines of the sect—Viśveśvara, Janārddana Bhaṭṭa, Prabodhayati and Jīva Gosvāmī, the last of whom seems to have edited the work.

Smṛti.—Āpastamba's Kalpasūtras are represented in this volume by eight works, Nos. 25–30, 149 and 254. The first is anonymous; it is a collection of couplets on the domestic rites by Āpastamba; the second also relates to the same rules; it is composed by Yopana Bhaṭṭa, an inhabitant of the Āndhra country; the third is a liturgical work on the same by an inhabitant of Tālabṛnta; the fourth is by Govardhana Bhaṭṭa, who was surnamed Kavimaṇḍana, the decorator of poets; it treats of the daily duties of Brāhmins; the fifth is by Haradatta, and on the exposition of Dharmasūtras; the sixth is by Siṃha Bhaṭṭa on the peculiar process of performing sacraments according to Āpastamba; the seventh is by Dhūrttasvāmī, but unfortunately it proceeds up to the 6th paṭala of the 11th Praśna, relating to domestic rites.

Rāmāgnicit, commonly called Rāmāṇḍāra, wrote a commentary on the Bhāṣya of Dhūrttasvāmī, on the Āpastamba śrauta sūtras. The MS. described in this volume contains the 9th Praśna only, that on the expiations.

Pitṛmedha Sūtra speaks of the last rites, *i.e.*, cremation of father. The work is attributed to Bharadvāja.

Hārītasmṛti is the same as the Bṛddha-Hārītasaṃhitā of the Calcutta collection of Smṛtis. Hārīta is one of the recognised twenty Smṛti authors of the Hindus. But the Vaiṣṇavas of later times have added to his work a complete system of rituals of their own. In the colophon the work is described as the Viśiṣṭa-Dharmaśāstra or a Smṛti work current among the followers of Rāmānuja.

Smṛti-bhūṣaṇa, by Koneri Bhaṭṭa, is a complete digest of Vaiṣṇava rituals of the Mādhva sect. The author's Guru, Keśavārya, made an extensive compilation entitled Sārasaṃgraha. The author makes an abstract of his *guru's* work and describes himself as a descendant of Padmanābha.

Kṛṣṇāmṛta-mahārṇava and not Kṛṣṇa Karṇāmṛta-mahārṇava, as Aüfrecht says, is an original work by the founder of

the Mādhva sect, treating of the conduct of the followers of that sect.

Padyamālā, by Jayatirtha, treats of the worship of Hari according to the rituals of the Mādhva sect.

Viṣṇutattvaprakāśa, by Vanamālī, who lived at a place 12 miles to the east of Vṛndāvana, is a work on Smṛti for the use of the Vaiṣṇavas of the Mādhva sect.

Viṣṇutattva-vinirṇaya, by the founder of the sect, and its commentary, called Ṭīkā-vinirṇaya, are to be found in this volume.

Smṛtyarthasāgara, Nos. 359 and 360, by Mallāri Nṛsiṃhācārya, the first treating of Kāla and the second of Āhṇika. This also is a standard work of the Mādhva sect.

Rājadharma Kaustubha is part of the Smṛti Kaustubha, compiled by Anantadeva, the son of Āpodeva, under the patronage of Baj Bahadur of Malwa.

Tithyarkaprakāśa, by Divākara, of the Bhāradvāja family of Benares. His father was Mahādeva, and his mother, Bālā, the great-grand-daughter of Bhaṭṭa Nārāyaṇa of the Kauśika gotra, who settled at Benares shortly after the downfall of the Nizām Shāhi dynasty of Ahmednagar. The author's son, Vaidyanātha, prepared an index to this work. See No. 132.

Durgotsavaviveka, by Śrīnātha Ācāryacūḍā-maṇi, is unknown to Aüfrecht. It is based on Kālaviveka of Jīmūta vāhana.

Nirṇaya-sindhu is a well-known compilation of Smṛti by Kamalākara Bhaṭṭa, made in the early part of the seventeenth century. No. 158 is a description of a commentary on it by Kṛṣṇa Bhaṭṭa, entitled Ratnamālā.

Divyānuṣṭhānapaddhati, by Bhaṭṭa Nārāyaṇa, the son of Bhaṭṭa Rāmeśvara, treats of the administration of various forms of oaths current in India.

Dattakavidhi, and Putraparigrahavidhi, are two works on adoption, described in this volume. The first is by

Vācaspati Miśra, and, therefore, of some importance, and the second is anonymous.

Prayogasāra, complete in two Nos. 191 and 192, appears to be a new work, for Aüfrecht mentions many works of the same name, none of which agree with it.

Numbers 228 and 229 treat of the Smṛtis of the Mādhva sect. The first explains the mantras, and second the method of worship.

In modern times, MSS. being rare, the paṇḍits of Bengal cannot and do not study many works on the same subject, but they indulge to a very great extent in dialectical disputations on technical terms of Smṛti. Two such works have been described in this volume, *viz.*, Vivāha-vādārtha, and Śrāddha-vādārtha.

The seven Pākayajñas are treated of in three books, Saptasaṃsthā-prayoga, Saptapāka-saṃsthā-prayoga, and Prayogaratnīya Sapta-saṃsthā prayoga; the first is by Ananta Dīkṣita, the son of Viśvanātha Yajñopavīta; the second is by Viśvanātha, born of a family famous for their proficiency in Smṛti, and the third is by Nārāyaṇa Bhaṭṭa, the famous son of Rāmeśvara.

The consecration of the images of gods is represented by two works, No. 334 by Vāsudeva, and 335 by Mādhavācārya. The consecration of the image of Hanumān is represented in No. 362.

There are two works on Sthālīpāka: Nos. 356 and 357. The last is by Kamalākara.

When the study of Smṛti became very elaborate, works were written for the use of non-experts, in the form of collections of Vyavasthās or expert-opinions. The present volume contains two such works, being Nos. 291 and 292; one is by Aniruddha and the other by Rāmanātha. They contain expert opinions on all subjects treated of in ordinary Smṛti works, in fact all subjects in which lay-Hindus might ask questions to learned brāhmiṇs.

Sāpiṇḍa-kalpa-latikā, by Sadāśiva, whose other name

was Āpodeva, whose father's name was Śrīpati, and whose grandfather's name was Nīlakaṇṭha, and who lived at Devālayapura, is an useful work. It gives in 36 verses a list of all kindreds who participate in the same funeral cake.

Kurukṣetramāhātmya is a compilation of the religious rites peculiar to Kurukṣetra. The author appears to be Harigiri, who derived his knowledge of the holy places at Kurukṣetra and the rites to be performed there, from Rāmacandra Sarasvatī. The work is written in modern Naiyāyika style, as it defines a pilgrim—Saṃyatendriyatve sati tīrthābhigamanakāmaḥ.

Vratodyāpanopayogīpadārtha-nirṇaya treats of the articles used in the concluding ceremony of a Vrata, which is performed at stated intervals for several years.

Rāmānuja-mata-khaṇḍaṇaṃ is a refutation of the theories of Rāmānuja, in the interests of the followers of Smṛti.

Avadhūtāśrama is an anonymous work, giving the denominations of various classes of Sannyāsīs and their respective duties. The householders are enjoined to serve these Sannyāsīs as the supreme God, and thereby gain all the merit of charity, pilgrimage, fast and austerity.

Mukticintāmaṇi, by Gajapati Puruṣottama-deva, a king of Orissa, treats of the religious duties on pilgrimage at Purī. It is a compilation from various sources and has been printed and published from Orissa.

Grammar.—The Kātantra system of grammar is represented in this volume by three works; the first is Padāvalī, the second is the Kātantra Pañjī-vyākhyā, a commentary by Rāmakṛṣṇa on the Pañjī by Trilocana Dāsa; and the third is the Kalāpa Vyākaraṇotpatti prastāva. The last gives the following history of the composition of the work.

King Śālivāhana, one of the rulers of the Andhra dynasty, was a Dravidian by race. He had many wives of diverse races. Once on a time he was sporting with his wives in a tank, and throwing water at them. One of the

queens, apparently of Aryan origin, told him, "Modakaṃ dehi," *i.e.*, do not sprinkle me with water. The king without understanding her, sent for some balls of sweetmeat and presented them to her. The queen railed at him for his want of knowledge of Sanskrit, and the humiliated king made up his mind to study that language and requested Sarvavarmācārya to teach him grammar within as short a time as possible. The Ācārya in this extremity worshipped Śiva and got the sūtras from the tail of the peacock belonging to Kārttika. As the peacock's tail is known as Kalāpa, the book was called Kalāpa. It is called Kātantra because it was for a long time the shortest grammar in Sanskrit.

The Saṃkṣipta-sāra school is represented by six works, from Nos. 318 to 323. Of these Nos. 319 and 320 are by Vaṃśīvadana, a celebrated writer of this school; Nos. 321 and 322 by Gopāla Cakravarttī, and No. 323 by Rāmeśvara Tarkālaṅkāra.

There are two works on Śikṣā described in this volume; one is a commentary on the Pāṇinīya Śikṣā and the other is a commentary on Piṅgala's Śikṣā, which is based on Pāṇini. The names of the commentators in both cases are absent. The commentator on Piṅgala's Śikṣā says that he has written a commentary on the celebrated Chandah Sūtras of Piṅgala.

Pāṇini's grammar is represented in this collection by three works: (1) Pūrva-pakṣa-samādhānaṃ by Horila; (2) Siddhānta-kaumudī-vilāsa by Bhāskara; and (3) Jñāpakasamuccaya or a collection of Jñāpakas or indications of general principles from the use of redundant words in the Sūtras, by Puruṣottamadeva, whose commentary on the Paribhāṣā is well known.

The Saupadma school is represented in this volume by two works, (1) Supadma-Ṭīkā by Rāmaśaṅkara Tarkapañcānana, and (2) Supadma-makaranda-prakāśa by Viṣṇu Miśra.

The Sārasvata system has been represented in three

works. Raghunātha, the son of Vināyaka, an inhabitant of Hāṭakeśapura, wrote a commentary on the Sarasvatī sūtras entitled Laghubhāṣya. There are two MSS. of this Bhāṣya in this collection, yet it is not complete.

Sārasvata bhāṣyam, by Rāmanārāyaṇa Śarmā, is a new commentary on the above Sūtras.

Siddhānta candrikā Vyākhya, by Lokeśakara, the son of Kṣemaṅkara, was completed in samvat 1741, *i.e.*, 1685 A.D.

Purāṇa.—Vināyaka-māhātmya, also called Gaṇeśa Māhātmya, has been noticed in pp. 1344–45 of the India Office Catalogue. But the opening verse of the present MS. differs from that in the India Office, and the number of chapters are twenty-four in the India Office MS., while the codex under notice contains twenty-two chapters only.

Gopīpremāmṛta forms a part of the Ādityapurāṇa according to Ulwar No. 785, but, according to No. 81, it forms a part of the Āgamapurāṇa. It is an interlocution between Arjuna and Kṛṣṇa and written in imitation of the Bhagavatgītā.

Caṇḍīvādārthamālā is a work on modern dialectics applied to the elucidation of the text of the Devīmāhātmya.

Janmarahasya from the Bhaviṣypurāṇa is an interlocution between Kṛṣṇa and Nārada, on the various Avatāras of Kṛṣṇa, stress being given to the Kṛṣṇa incarnation.

Mahālakṣmīvratakathā, is the same work as Sanskrit College Catalogue 2. 512, the only difference being that here it has been said to be from the Bhaviṣyapurāṇa, instead of from the Bhaviṣyottara.

Brahmakhaṇḍa, belonging to the Bhaviṣyapurāṇa, gives in the prophetic tone a topographical description of Bengal and the surrounding countries. The topography is very recent as it describes Jessore, Burdwan, Candradvīpa, etc.

Jñānacandrodaya, otherwise called Mahābhārata Sāra, was compiled at Benares by Rāmacandra, a Brāhmaṇa. He makes his obeisance to the goddess Mahākālī consecrated by Rāṇi Bhavānī, a powerful Zemindar of Natore, and a

contemporary of Lord Clive. It treats of moral and religious topics culled from the Mahābhārata.

Sītākavaca is an amulet from the Brahmāṇḍapurāṇa. It forms part of an interlocution between Dharaṇī and Śeṣa.

Asura-Khaṇḍa forms a part of the Śaṅkarasaṃhitā of the Skandapurāṇa. It is complete in fifteen chapters. Aüfrecht makes it a part of Saurasaṃhitā. It describes the adventures of Tāraka, the lion-faced demon.

Ayodhyā-Khaṇḍa, a part of the Skandapurāṇa, is complete in ten Adhyāyas. It was spoken at a great sacrifice at Kurukṣetra, by Rāma. The description of Ayodhyā comes in the last chapter.

Dvārakā-Khaṇḍa is a misprint for Dvārakāmāhātmya, a part of the Prahlādasaṃhitā of the Skandapurāṇa. The present MS. appears to be complete in 46 chapters, while those in the Bodleian Library and India Office have 34 chapters only. The Calcutta Sanskrit College MS., though it professes to be the same as this, appears to be a very different work.

Śaṅkarasaṃhitā is a part of the Skandapurāṇa. No. 297 is a MS. of the Sambhavakāṇḍa of the Śivarahasyakhaṇḍa of that Saṃhitā. It is complete in fifty chapters. It deals with the story of Tāraka and the birth of the war-god.

Bhūkhaṇḍa is a part of the Skandapurāṇa. The MS. is complete in twenty-four chapters. The colophon says: "Iti Śrīskandapurāṇe Bhūkhaṇḍe Śambhala-grāma-māhātmya" though Śambhalagrāma has been treated of only in the first three chapters.

Vīramāhendrakāṇḍa forms a part of the Śivarahasya khaṇḍa of the Śaṅkarasaṃhitā of the Skandapurāṇa. It is complete in seven chapters.

An incomplete copy of the Setumāhātmya from the Skandapurāṇa contains 35 chapters. For the complete work containing 52 chapters, see India Office Catalogue, pp. 1330-31.

Ṛṣabhagītā is a panegyric upon Ṛṣabha, a Ṛṣi, who is called here the 8th incarnation of Viṣṇu.

Mokṣopāya appears to be an old and dilapidated copy of the Yogavāsiṣṭha Rāmāyaṇa. In the colophons it is called :—

Iti Vālmīkīye Mokṣopāye . . and sometimes ItiMokṣo pāye.

Vedastuti-bhāvārthadīpikādīpanaṃ, by Rādhāramaṇa, Dāsa, a follower of Caitanya. In the tenth skandha of the Bhāgavatapurāṇa there is a hymn entitled Śrutistuti or Veda-stuti. Śrīdharasvāmī commented on the whole of the Bhāgavata, and his commentary is known as the Bhāvārtha Dīpikā. The present work is a commentary on the Bhāvārtha dīpikā on the Śrutistuti hymn.

Rādhāṣṭamīvratakathā is a part of the Bhaviṣyottara-Purāṇa. It is an interlocution between Kṛṣṇa and Nārada.

Rādhāṣṭamīpūjāvidhiḥ and Rādhikājanmarahasyaṃ, Nos. 249 and 252, are both from the Brahmavaivarttapurāṇa.

Rāmarakṣāstotra, the extent of which is 146 ślokas only, is commonly styled Mantrarāmāyaṇa. Portions of it are written in Vedic style. The MS. has been noticed in No. 215. It is commented upon by Nīlakaṇtha, the son of Govindaśūri of the Caturdhara family of Benares. The commentary is called Mantrarahasyaprakāśika noticed in No. 216.

Similarly there is a work called Mantra-kāśī-khaṇḍa, a commentary on which by the same Nīlakaṇtha is noticed in No. 213. Both the texts were restored by the commentator himself.

There are two new commentaries on the Devīmāhātmya unknown to Aüfrecht; one is by Kevala and the other by Mādhava Śarmā. The last was composed in 1531 Śaka.

Nāgojībhaṭṭa wrote a commentary on the same work, and along with it he wrote a short treatise on the method of using the Devīmāhātmya, under the title of Saptaśati-prayoga, which is noticed in No. 327.

Mahābhāgavatapurāṇa is one of the three claimants for the fourth position among the Mahāpurāṇas; the other two are Śrīmad Bhāgavata and Devī Bhāgavata. It is curious, however, that the name of the fourth purāṇa in the authoritative list of Mahāpurāṇas is Bhāgavata only; and it is difficult to say which of the three claimants is the real Bhāgavata. The MS. under notice appears to be the same as I. O. No. 3547, but it shows varieties of reading.

How unprofitably and uselessly Indian paṇḍits used their time and scholarship, will be apparent from a consideration of No. 296. In the Devīmāhātmya there is a hymn beginning with "Śakrādayaḥ sura gaṇāḥ," which is called the Śakrādistuti. It is a hymn to the Devī. But in the MS. under notice it has been explained as praising Viṣṇu.

Muralīcandrikāguñjamālā-Prādurbhāva, a modern work on Vaiṣṇavism, is said to be a part of the Pātālakhaṇḍa of the Padmapurāṇa, the interlocutors being Brahmā and Nārada. It deals with the meritorious deeds performed by the flute, the Guñja wreath and others in their previous existences, which enabled them to be so intimate with Kṛṣṇa in their present existence.

Mīmāṃsā.—Pūrva-Mīmāṃsā-paribhāṣā, by Kṛṣṇayajvan or Kṛṣṇa Dīkṣita, explains sacrificial terms and the uses of objects indicated by them.

Vidhirasāyaṇa, No. 269, should more properly be Vidhirasāyaṇasukhopajīvinī, a commentary on the Vidhirasāyaṇa by the author himself.

Nyāya.—Trisūtrī-nibandha-vyākhyā by Śaṅkara Miśra. It is a commentary on Trisūtrīnibandha, *i.e.*, the commentary by Udayana on the first three Sūtras of Gotama and on subsequent commentaries on them. Thus in the extracts are explained not only the commentary on the three Sūtras by Vācaspati Miśra, but also the Vārttika and the Bhāṣya on them. Śaṅkara says that he is not himself responsible for this work, but the real responsible person is his father, whose words and

explanations he has simply copied. He speaks of three commentaries previous to his own, *viz.*, Prakāśa, Darpaṇa and Udyota. Of these the Prakāśa by Vardhamāna is well known.

Gaṅgeśa, to be distinguished from the writer of the Tattva-Cintāmaṇi, wrote a short work on certain topics of modern Nyāya. Two copies of this work have been described in this volume, one from Dinājpur and the other from Comilla. One is called Lakṣaṇamañjarī and the other Lakṣanātattva. But they are substantially one and the same work.

Āloka is the name of a commentary on Gangeśa's Tattvacintāmaṇi by Jayadeva Miśra *alias* Pakṣadhara Miśra. Devanātha wrote an appendix to the Āloka. In the year Laṣaṃ 443 or about 1556 A.D., the work was copied by Rāghava under the orders of Devanātha.

Muktivādārtha is really Muktivāda by *Gadādhara.*

Vedānta.—The works on Vedānta noticed in this volume mostly belong to the Mādhva sect.

Tattvaprakāśikāvivaraṇaṃ, Tattvavivekaṭīkā, and Tattvasaṅkhyānavivaraṇam are commentaries by Jayatīrtha on works written by or attributed to Ānandatīrtha.

Mandāramañjarī by Vyāsayati is another commentary on Tattvaprakāśikā.

Tattvasudhānidhi is by Ānandatirtha himself. One of his commentaries on the Brahmasūtras has been named Anuvyākhyāna. A commentary on this, entitled Nyāyasudhā, by Jayatīrtha, will be found in this collection.

Tarkatāṇḍava also belongs to the same sect.

Dvaitaviveka, an anonymous work, treats of a sort of duality which is peculiar to the Mādhva sect.

Vedāntasiddhāntamuktāvalī, by Vanamālī, who has already been mentioned in the Smṛti section, is a compilation of the philosophical tenets of that sect.

Siddhānta Jāhṇavī, by Devācārya, belongs to the Nimbārka sect. The Vedāntasūtras were commented upon by

the founder of the sect, Niyamāditya. The name of the commentary is Vedāntapārijāta Saurabha. Śrīnivāsa wrote a commentary on this, entitled Nigada. The Sīddhānta Jāhṇavi is an abstract of Śrīnivāsa's commentary. The Siddhānta Setukā again is a commentary on the last by Sundara Bhaṭṭa.

Laghusaṃkṣepa-Śārīraka-Kutūhalam by Mahādeva Vedāntin, is a short work on the Advaita School of Vedānta. This is perhaps the second work of the author, the other being his commentary on the Sāṃkhyasūtras.

Ānandalaharīdīpikā, by Raghunandana Cakravarttī, is a new commentary on that work, unknown to Aüfrecht. His father was Candramauli Vādīndra-Tarkācārya.

Tantra.—Kumārītantra. The MS. under notice contains nine Paṭalas only. The first part of the work is called Kālīkalpa.

Tārāpradīpa is a modern tāntrika compilation by Yādava Ācārya Paṇḍita. It is complete in six paṭalas. It belongs to the left-handed school of Tantra, and in one paṭala treats of the six destructive rites.

There is a hymn addressed to Tāriṇī. It contains one thousand, one hundred and eight names, all beginning with *Takāra.* Its recital is credited with conferring emancipation and leading to the knowledge of Brahma. It is said to belong to the last part of the Nīlatantra, and curiously enough the tantra is spoken by Kṛṣṇa and not by Śiva. The present MS. No. 129 seems to contain the 33rd paṭala only.

Tṛca-Bhāskara, by Bhāskararāja, the son of Gambhīrarāja, a wellknown author. It is a tāntrika compilation, the prominent feature of which is a diagram, is used as an amulet for the cure of all diseases. The present MS. seems to be defective in the beginning, while the MS. in the Sanskrit College library is defective towards the end.

Tvaritarudravidhi treats of the formula "Oṃ namo Rudrāya. Kṣipraṃ Kāryasiddhirastu." It leads to speedy success. Two works Nos. 137 and 138 treat of this mantra.

Tantrakoṣa is a work on the power and significance of the fifty letters of the Sanskrit alphabet.

Vījavarṇābhidhānaṭīkā, by Gauramohana Bhaṭṭa, is a work of the same nature. Mātṛkā Nighaṇṭu by Paramahaṃsa Ācārya is another work of the same class.

Tantramaṇi is a tāntrika compilation by Kāśīśvara. The present MS. contains four paṭalas only.

Tantrarāja by Kāśīrāma Vācaspati is another compilation. Kāśīrāma is well known as a commentator of Raghunandana.

Tantrasārapariśiṣṭam by Yativara is a third compilation. The author mentions Āgamatattvavilāsa which is a very modern work.

Vāñchākalpalatāmanuvidhānaṃ and Vāñchākalpalatāvidhi are works treating of the tāntrika worship of Gaṇeśa. The one is from the Kumārasaṃhitā and the other is from the Ātharvaṇarahasya.

Rasamañgala by Gahanānanda Munī treats of the use of mercury, which in Sanskrit is sometimes called "rasa," for medicinal purposes.

Rasakarmamañjarī by Rājārāma Tarkavāgīśa is a work on the six occult practices of the Tāntrikas.

Ṣaṭkarmalakṣaṇa also treats of the same. See page 561 of Rasikamohan's edition of the Tantrasāra.

Śrīvidyāyāḥ Aiśvaryādi Svarūpākhyaṃ stotram is from the Śrīkrama.

Śivaśatanāmastotra is from the Mahāliṅgeśvaratantra and Śivasahasranāmastotram is from the Umāyāmala.

Bhairavastavarāja is from the Viśvasāroddhāra, an original tantra. It praises Baṭuka Bhairava.

Gauramohana Vidyālaṅkāra wrote a commentary on the hymn to Bhuvaneśvarī beginning with Ānandamayīm.

Sarvvānandataraṅgiṇī by Śivanātha Bhaṭṭācārya. Maher in Noakhali is one of the chief seats of Tāntrikism in Bengal. It is said that Sarvvānanda or Sarvvānandanātha had an interview with the great Devī Bhavānī. His descendants

are still living and are spiritual-guides to a great many families in Eastern Bengal. The present work is a sort of biography of Sarvvānanda, composed by his son Śivanātha.

Rudrākṣaphalaṃ appears to be a work different from Rudrākṣamāhātmyam, for which see page 621 of the Tantrasāra, Rasikmohana's edition.

Kāmyayantroddhāra, by Mahāmahopādhyāya Parivrājakācārya, is a collection of Tāntrika diagrams resorted to for votive purposes. The MS. is dated 1297 Śaka, *i.e.*, 1375 A.D. If the statement of the travelling paṇḍit is true, it is one of the oldest MS. written on paper in Bengal. It is also one of the oldest MS. written in Bengali character.

Pṛthvīvarāha-sṃvāda appears to be a work written in the interest of the Caitanya sect. It relates to the sacredness of Vṛndāvana and professes to form a part of the Ādivarāha tantra.

Nityānuṣṭhāṇaṃ seems to be the 26th paṭala of the Sanatkumārīya tantra. Like the preceding work it was written in the interest of the Caitanya sect.

Jñānaratnakoṣa is a work on Tāntrika architecture and sculpture. It professes to be a part of the Aparājitāpṛcchā.

Vaiṇṣava Works :—Kiśorakaumudī is a modern work on Vaiṣṇavism, inculcating the worship of the boy Kṛṣṇa. It is an interlocution between Sanatkumāra and Janaka.

Cittāmodasindhu, a poem by Ṣaṣṭhīdāsa Kavirāja, son of Tarkavāgīśa, written in the interests of the followers of Caitanya, at Gaṅgāpura, in the śaka year 1601.

Caitanya had his greatest opponent at Benares, in Prakāśānanda, a follower of the non-dual theory of Śaṇkara. But Prakāśānanda in the course of a controversy was so charmed with the excellence of Caitanya's theory and Caitanya's bearings upon his opponents that he became a disciple of Caitanya, changed his name into Prabodhānanda Sarasvatī, and wrote several works, one of which is Caitanyacandrāmṛta. A commentary on this work has been noticed in

this volume in number 95. The commentator's name is lost by a lacuna. He seems to have had a cognomen Dāruyantra.

Vaiṣṇavacandrikā is a work giving the rules of conduct of a Vaiṣṇava. It has been compiled from various sources. The author Rāmānanda Nyāyavāgīśa nearly completed the work, one day before his death. The work was subsequently completed by his pupil Vanamālī Vasu.

Sārasaṃgrahadīpikā by Rāmaprasāda Devaśarmā is another work on Vaiṣṇava rituals.

Harismṛtisudhāṅkura is a work containing songs in praise of Kṛṣṇa, attributed in the colophon to Raghunandan the great Smṛti compiler, but in the introduction the author calls himself Gauḍavāsī Raghunandana, a Vaiṣṇava born and bred up on the Ganges.

Govindavṛndāvana appears te be a work on Vaiṣṇava tantra. It is based upon Śrīkṛṣṇopaniṣad and composed by Nāgarakṛṣṇadāsa. It deals with the advent of Kṛṣṇa's flute and of Rādhā. It also gives some reason why the images of Kṛṣṇa with a flute in his hand are bent in three places.

Jyotiṣa :—Áṅkacūḍāmaṇi by Varāhamihira is a short work on the reconstruction of a lost horoscope.

Bhāvārthamañjarī by Acyuta is a commentary on the Jātakapaddhati of Śrīpati. The MS. was copied in Śaka 1571, by Mahādeva. Acyuta describes himself as belonging to Gautama gotra and as Mihirācārya, meaning astrologer. His father was Sāgara Bhaṭṭa and his grandfather Vāmana.

Jyotīrahasya by Harihara Nyāyālaṅkāra has for its epoch the śaka year 1598.

Siddhāntamakaranda, by Makaranda, was composed at Benares. The author in his calculations follows the Sūrya-siddhānta.

The following works noticed in this volume treat of Jyotiṣa as applied to Smṛti, *viz.*, (1) Jyotiṣkaṇikā by Kṛṣṇānanda Cakravarttī, composed under the patronage of Vikramāditya, probably the father of Pratāpāditya, who flourished in Akbar's time (The MS. was copied in Śaka 1887); (2)

Jyotiḥsaṃkṣepa by Kṛṣṇadāsa Cakravarttī, the son of Rāmacandra Cakravarttī, a Vārendra Brahmin of Dinajpur; (3) Jyotiḥsaṃkṣepasāra by Kṛṣṇacandra; (4) Jyotiḥsārasaṃgrahaḥ by Śrīpati; (5) Jyotiḥsāra by Dharmakhāna composed about the year 1777 Samvaṭ = A.D. 1721, and copied in Śaka 1670 = 1748 A.D.; the author Dharmakhāna belonged to the Siṃhavaṃśa of Rāḍhā.

Āyuḥprabodhinī by Rādhākṛṣṇa is on the astrological calculations on the longevity of men.

Sāmudrikacintāmaṇi, by Mādhava Grāmakara, is a work on divination.

Bṛhatsaṃgraha is a compilation of astronomical, astrological and other subjects, by Revatī Śarmā, the son of Devīdatta, the son of Caitanyakṛṣṇa, the son of Nārāyaṇa Tripada, belonging to the Śāṇḍilya gotra and professing the Kauthumī śākhā of the Sāmaveda. Revatīśarmā compares himself to Hanumān and was an inhabitant of Prakhyāyikāpura, otherwise known as Paṇḍitaṭola.

Praśnavidyā by Caṇḍeśvara is a work on divination.

Erotics:—Manmatha Saṃhitā is the only book on erotics in this volume. Rati and Madana have been introduced here as interlocutors. The present MS. containing five chapters appears to be the Phālgunamāhātmya of the Saṃhitā.

Drama:—There are three dramatic works noticed in this volume. The first is Bhartṛharinirveda by Harihara Upādhyāya, dealing with the renunciation of the world by Rājā Bhartṛhari on the death of his wife Bhānumatī. It is written in the interest of the Śaiva sect, at the festivities in honour of Bhairaveśvara, and Gorakṣanātha comes at the end to pronounce the epilogue. The second is Prabodhodaya, an allegorical representation by Śukleśvaranātha, enacted at the court of Bhagavantarāya of the family of Sagara, who flourished in the 17th century. (See pp. 38, Vol. II., of the Sanskrit College Descriptive Catalogue.) He ordered that the whole performance should be in Sanskrit. The subject-matter of the drama is the dispute between the

professors of various systems of philosophy on the eternity or non-eternity of sound. This may be an imitation of the Vidvanmodataraṅgiṇī by Cirañjīvaśarmā.

The third is a comedy entitled Gaurīdigambara-prahasana, by Śaṅkara Miśra, the commentator of the Vaiśeṣika-sūtras. It was enacted under the orders of Bhavanātha Miśra the father of the author. The drama treats of the marriage of Pārvatī with Śiva.

Kāvya:—A number of new commenteries on well-known Kāvyas have been described in this volume. Kumārasambhavaṭīkā by Bhagīratha Pītamuṇḍi, a Bengali Brāhmaṇa of the Rāḍhiya distribution; Kāvyādarśa-Ṭīkā by Tribhuvanacandra, a paṇḍita belonging to the Jaina religion, on two of the three chapters of the book; Kāvyaprakāśaṭīkā, by Śrīkṛṣṇa Śarmā, entitled Rasaprakāśa, ends with the fifth chapter; two commentaries on Ghaṭakarpara by Ramānātha and Devīdāsa, and two commentaries on Nalodaya, one by Vāgīś and the other by Rāmanārāyaṇa Siddhānta, composed in Śaka (?) 1635; Padyāvalī-ṭīkā, by a disciple of Dāmodara Gosvāmī, who on his turn was a distant disciple of Śyāmānanda Gosvāmī, who was one of the three leaders of Vaiṣṇavism who ruled the Vaiṣṇava society in the generation succeeding Caitanya.

Nandikeśvarastavavṛtti is a commentary on the Jaina hymn of Nandikeśvara, by Jinavallabha Sūri. The commentary is by Somagaṇi.

Nemicarita is a part of the Triṣaṣṭi-śalākā-puruṣa-carita by Hemacandra. It belongs to the eighth Parva of that work and treats of the emancipation of Nemi. It is a Jaina work.

Mahimnastavaṭīkā, by Vācaspati, is a brand new discovery.

No. 26 is a commentary on the Mahimnastava by Madhusūdana Sarasvati. Śrīkṛṣṇa stotra, No. 310, by Bilvamaṅgala or Līlāśuka, has the same commencement as No. 1198 of Raj. Mittra. But the two works appear to differ in various respects.

Saṅgīta-Raghunandana with a commentary entitled Vyaṅgārthacandrikā, No. 324, is by Viśvanātha Siṃha, who was at once a Brahmin, a Siṃha and a Mahārājādhirāja. The text of the present work was written when Viśvanātha was a kumāra. But the commentary was written when he was a Mahārājādhirāja. In the present work Viśvanātha, who must have flourished within the last two hundred years, attempts to propagate the cult of the combined worship of Sītā and Rāma, following the example of the combined worship of Rādhā and Kṛṣṇa by the followers of Caitanya. He attributes to Rāma and Sītā all those phases of love sport which form so prominent a feature of the worship of Rādhā Kṛṣṇa. The work seems to have been written in imitation of the Gītagovinda. From No. 2329 of Rāj. Mitra we know that Candralāta was the founder of this system of combined worship of Rāma and Sītā. Priyadāsa wrote a work on the succession of the teachers of this cult, and Viśvanātha Sīṃha was a pupil of Priyadāsa. Jayasīṃha was the father of Viśvanātha. Viśvanātha had for his minister Bhodulal who was an expert in Vedānta. Aufrecht seems to interpret the words Sītārāmcandrakṛpāpātra in the colophon of No. 73 Rāj Mittra by saying that Viśvanātha was an officer of Sītārāmacandra Bāhādur. But another and a better interpretation is possible. Viśvanātha was a missionary of Sītārāma worship, and as such he thought he was an object of special favour of Sītārāmacandra. The idea of a Mahārājādhirāja being an officer of a Bahadur does not commend itself.

Stotravivaranam, No. 355, is a commentary on a stotra or hymn of Viṣṇu commencing from his feet and ending in his hair. The text is attributed to Śaṅkara and the commentary is by Ānandagiri.

Hariharasubhāṣitam is an anthology divided into chapters dealing with training, advice, sojourn in foreign countries, panegyrics of kings, politics, erotics and spiritual excellence.

Meghadūta Ṭīkā by Divākara Upādhyāya, appears to be

a commentary of some merit, as it attempts to give the poetical meaning of particular words and phrases.

Yamakabhārata is one of the thirty-seven genuine works of Ānandatīrtha, the founder of the Mādhva system.

Sāra-mañjari, No. 247, a commentary on the Rāghava-Pāṇḍavīya of Kaviraja Paṇḍita, by Jitāmitra, is to be differentiated from the commentary of the same name on the same work described in Eggeling, p. 1442.

Śāntiśataka Ṭīkā by Vidyāvinodācāryacūḍāmaṇi is unknown to Aufrecht. Vṛndāvana kāvya is well known. No. 282 describes a commentary on it by Rāmanārāyaṇa, the son of Candraśekhara, written in seven years, from 1655 śaka to 1661 śaka, under the patronage of Rājā Kṛṣṇa Candra of Nadia, the well-known patron of literature. This is unknown to Aufrecht.

Vṛttaratnāvalī, No. 280, by Cirañjīva, is a panegyric on Yaśovanta Siṇha, the Nāyeb dewan of Dacca, under Sujā-uddaula, the Nawab of Bengal. He was an inhabitant of Western Bengal and patronized literature, both Vernacular and Sanskrit, and he was the Dewan who opened the gate closed by Sāyestā Khan at Dacca, because he was equally successful with that renowned Nawab in getting rice sold at eight maunds per rupee. The author is Cirañjīva, the son of Rāghavendra Bhaṭṭācārya Śatābadhana, a pupil of the great Naiyāyika Bhavānanda Siddhāntavāgīśa. Cirañjīva wrote many works both in Nyāya and in Kāvya, one of which is Vidvanmoda-taraṅgiṇī. The panegyric appears to have been composed in śaka 1658 about 1731 A.D., while Yaśovanta's reputation was at its height.

Bhramaragīta No. 209 with its commentary No. 210 are two unique works in which a bee is threatened and coaxed as a messenger from Kṛṣṇa by Rādhā. It describes ten different stages of love in absence. The ten stages are described in ten Anuṣṭubh verses, and ten examples are given in Mālinī. The commentary follows the method of Ujjvala-Nīlamaṇi.

Bhāvaśatakam, a century of verses on the sentiments of love by Nāgarāja. See Kāvyamālā, Part IV., p. 87.

Kumārapālacarita or Kumārapāla-prabandha was composed from oral tradition in the year samvat 1492 by Jinamaṇḍaṇagaṇi or Upādhyāya.

Upadeśa-samuccaya, by Sonaphūla Upādhyāya, the son of Rāmaśekhara, the son of Ananta, the son of Kṛṣṇadeva, the son of Dāmodara, the author of Darpaṇa, perhaps the Saṅgītadarpaṇa. The MS. is defective in the beginning. The advices given are both on spiritual and temporal subjects.

Medicine.—Rasaratnasāra, by Narasiṃha Kavirāja, a disciple of Rāmakṛṣṇa, the son of Nilakaṇṭha belonging to the Dākṣiṇātya Vaidika class, is a modern compilation of Hindu medicine, in which metals play an important rôle.

Vaidyakasāra (Śaṅkarākhya) by Rāmacandra is a short treatise on Hindu medicine. The author says that he received his inspiration from Pārvatī.

Pathyāpathyanighaṇṭu is a work on sick-diet. Anonymous.

Apathyaśamanam, the cure of diseases produced by indigestible food. It appears to be only a part of a larger work entitled Bhojanakautūhala. It was confined to a few physicians and therefore the name Vaidyavaiśeṣika.

Buddhist.—Āryavasudhārā is the only Buddhist book in this volume. It is in the form of a complete Māhāyāna sūtra. Vasudhārā or Vasundharā is still extensively worshipped in Nepal.

Jaina works.—Nirayāvalī Sūtram, the eighth upāṅga of the Jainas, has been edited by S. Warren, Antwerp, 1879. For the contents see Ind. Ant., Vol. XXI, p. 21.

Oghaniryukti, the fifth cheda sūtra in Dr. Rājendralal's list (see Notices, Vol III, p. 68), but not included in the list given by Weber in Ind. Ant., Vol. XVII, p. 285A. For a description see p. 79 of Peterson's fourth report on the search for Sanskrit MSS.

Vyavahāra Sūtram is the third chheda sūtra, according to Weber, but according to Dr. Rājendralal, the fourth kalpa-sutra For the description see Ind. Ant., Vol. XXI, p. 210.

Ṭhānāṅga-Sūtra-Vṛtti is a commentary on the third Aṅga of the Jainas, by Abhayadeva Sūrī. In the MS. under notice the first 55 leaves are missing. The work is divided into ten Adhyayanas.

Sāmayikaṭīkāvārttikaṃ appears to contain a Gujrāti and a Sanskrit commentary on the Sāmayika Niryukti which forms the 10th part of the Āvaśyaka Sūtra, the second Mūla Sūtra of the Jainas. See Ind. Ant., Vol. XXI, p. 386.

Pratyākhyānabhāṣyavandanakabhāṣyāvacūrṇī by Soma Sundaragaṇi. The Pratyākhyānasūtra and the Vandanaka Sūtra are parts of the Āvaśyaka Sūtra, the second Mūla Sūtra of the Jainas. See Ind. Ant., Vol, XXI, p. 389.

Navaliṅga Sūtram appears to be a short treatise on the determination of gender, attributed to Hemacandra. It has a commentary entitled Avacūrī.

Gautamī Sūtram, a work on Jaina ritual and Jaina yoga, in Sanskrit verse.

Gurvāvalīnāma Mahācchandaḥ by Muni Sundara is a paṭṭāvalī of the Tapāgaccha.

Vijayatilaka Mahopādhyāya wrote a hymn to Ṛṣabha Jina in imitation of Śatruñjaya Śṛṅgārahāra. No. 155 is a commentary on it.

Laghusaṃgrahaṇī :—Peterson thinks it to be the same as Saṃgrahaṇīratnaṃ. See Peterson, Vol. III, Index of books.

Praśnottararatnamālā appears to be the same as Peterson Palmleaf, 218. 4. It is a small work in 86 Ślokas, by Amoghavarṣa Nṛpatuṅga of the Rāṣṭrakūṭa dynasty, after his abdication (see Journal Bo. As. Soc., Vol. XX, p. 29). It appears that for a long time the book was attributed to Vimala, a Jaina monk of the Śvetāmbara sect, and it has been so recorded in the MS. under notice.

The Kammapayaḍi is a work in Prākṛt. The Tīkā No. 49 is by Malayagirī; see Peters, Vol. III, pp. 49-50.

Lokaṇāladvātṛṃśikā, in Prākṛt, contains description of the fourteen worlds in 32 verses.

Lokanālikāvacurṇi is a commentary in Sanskrit on the above. See Peterson No. 61, p. 223, Vol III.

Puṣpamālā according to Weber is a Jaina kathānaka. It is substantially the same as the story of King Śivi and the pigeon. See Weber, p. 1099.

Yoga Śāstram by Hemacandra. The first four out of the twelve prakāśas has been published by Dr. Windisch in the Journal of the German Oriental Society.

Upadeśataraṅgiṇī contains a number of moral stories of the Jainas.

Bṛhacchāntiṭīkā has been twice noticed in Nos. 197-198. There is a hymn called Śāntistotra or Śāntistava, attributed to Śānti, perhaps Śāntinātha. The commentary entitled Subodhā was composed by Harṣakīrtti, pupil of Candrakīrtti of the Nāgapurīya Tapāgaccha.

Śatakaṣaṭkalyāṇikanibandhastavanaṃ is a hymn to Mahāvīra giving the story of his life.

APPENDIX.

NEW MANUSCRIPTS IN NEPAL.

In 1897, I visited the Darbar Library of H. E. the Maharaja of Nepal, which then contained about 4,000 MSS. both on palm leaf and paper. I was, at an interview with the then Prime Minister and Commander-in-Chief, Sir Bir Sham Sher Jang Bahadur, informed that all possible efforts were being made to complete the Library by collecting all other MSS. available in Nepal. A subsequent visit in 1898 resulted in an account being given by me of the entire collection in an Extra volume of the "Notices of the Sanskrit MSS." entitled "A Catalogue of Palm-leaf and selected paper MSS. belonging to the Darbar Library, Nepal." A notice of about 100 MSS. added to the Library in 1897-1898 will be found on pp. 89-93 of this Report.

The present Prime Minister, Sir Chander Sham Sher Jang Bahadur Rāṇā, an able and energetic statesman and a great lover of lore, has, by his laudable and indefatigable zeal, added some more MSS. since 1898, and the Nepal Darbar has sent through the Government of India a list of this subsequent collection.

The collection contains 279 manuscripts of which three are Tibetan. A complete collection of the Kah-gur and of the Tang-gur is to be found among the additions. The Sanskrit manuscripts belong both to Buddhists and to Brahminists. One of these manuscripts, a copy of the Pañca-Rakṣā, was copied in Nepal, Samvat 36, *i.e.*, 916 A.D. Two works, Catuṣpīṭhāloka and Sarvavajrodaka, are dated in letter numerals: these belong to the eleventh century. Two manuscripts are dated in Nepal Samvat 315, *i.e.*, 1195 A.D. One was copied during the reign of Kāmadeva, but without

seeing the manuscript it is difficult to determine which of the kings bearing this name is referred to. Some of the Buddhist and Tāntric works mentioned in this list are extremely rare.

The Pramāṇabhāṣya Pramāṇavārtika, in one manuscript, appear to be commentaries on Pramāṇasamuccaya by Diṅnaga, for which so much unsuccessful search has already been made. Several copies of the Buddhacarita Kāvya are mentioned, but it is impossible to say whether they are complete.

The list has been copied for the Press by Pandit Govind Lal Bannerji, Board of Examiners, Calcutta.

BRAHMIN AND BUDDHIST.

A list of Sanskrit Works recently added to the Durbar Library, Nepal.

क्रमसारमहातन्त्रम् [शून्यात्माब्धियुते वसौ ज्यैष्ठे मासे सिते पक्षे सम्पूर्णं मंगलदिने] १

क्रमवेधसंहिता १

ब्रह्मण अष्टपञ्चिका १

कुलार्णवतन्त्रम् १

ललितविस्तरः १

दशभूमीश्वरः १

बोधिचर्य्यावतारः १

लोकेश्वरपाराजिका १

गण्डव्यूहः १

सद्धर्म्मपुण्डरीकम् १

जातकमाला १

देवप्रतिमालक्षणम् १

मुद्रजपार्णवतन्त्रम् (?) १

मनुष्यजातकम् [समरसिंहकुमारविरचितम्— सं १८९७ आश्विन सुदि ६ रोज ५] १

संगीतसारः १

नित्यप्रयोगरत्नाकरः १

तद्धितकोषः [भवदेवकृतः] ... ... सं १८४४ ... ... १

सारावली १

तारिणीपारिजातः १

कुञ्जिकातन्त्रम् १

शैवसर्व्वस्वसारः [विश्वनाथविरचितः]	...	ने सं ८४८	...	...	१
वैद्यसारचिकित्सा [मुतादीक्षता (?)]	...	...	...	...	१
रससारः [गोविन्दविरचितः]	...	...	...	...	१
श्रीमतसारः	...	...	ने सं ८४०	...	१
अष्टसाहस्रिका	...	...	ने सं ९६३	...	१
लङ्कावतारः	...	...	ने सं ९६६	...	१
ललितविस्तरः	...	...	,, ९६४	...	१
समाधिराजः	...	...	,, ९६७	...	१
गुह्यसमाधिः	...	...	,, ९६४	...	१
दशभूमीश्वरः	...	...	,, ९६७	...	१
सुवर्णप्रभा	...	...	,, ९६७	...	१
तथागतगुह्यकम्	...	...	,, ९६७	...	१
गण्डव्यूहः	...	...	,, ९६६	...	१
गुणकारण्डव्यूहः	...	...	...	...	१
कारण्डव्यूहः	...	...	,, ७८८	...	१
लोकेश्वरशतकम्	...	...	,, ९४४	...	१
क्रियासंग्रहः	...	...	...	...	१
अपरमिता (?)	...	...	...	...	१
मध्यमशास्त्रव्याख्यानम्	...	...	...	...	१
अवदानमाला	...	...	...	...	१
व्रतावदानम्	...	...	...	...	१
बृहत्धारणीसंग्रहः	...	...	...	...	१
स्तोत्रसंग्रहः	...	...	...	...	१
तारामूलबोधः	...	...	...	...	१
महाप्रत्यंगिराः प्रथमः पादः	...	...	...	...	१
समन्तभद्रमहाप्रणिधानम्	...	...	...	...	१
प्रज्ञापारमितामूलहृदयं	...	...	...	...	१
अश्वघोषबोधिसत्त्वः	...	...	...	...	१

बृहज्जातकमाला १
गुह्यातिगुह्यं १
चैत्यव्रतानुशंसा १
सप्तशती प्रज्ञापारमिता १
वज्रवाराहीरहस्यम् १
सुभाषितसंग्रहः १
पञ्चरक्षासूक्ष्मशास्त्रम् १
योगिनीजालतन्त्रम् १
स्वयम्भूचैत्यप्रणिधानं १
तीर्थमाहात्म्यम् १
धर्म्मसंग्रहः १
सूर्य्यशतकम् १
शतवर्णविवरणम् १
कुणालावदानम् १
अशोकदेशना १
महासंवर्त्तनकाव्यम् १
बोधिचर्य्यावतारानुशंसा १
वीतशोकः १
अजातशत्रुः १
सुवर्णकुमारावदानम् १
शक्रभेद(?)प्रकाशः १
विश्वभद्रबोधिसत्त्वः १
कपोतावदानम् (?)... ... ... १
क्रमदीपिका १
पूजाखंडम् १
नित्याह्निकतिलकम् १
गीतायाः शाङ्करभाष्यम् १
छत्यमहार्णवः १

साधनमाला १
लक्षहोमविधिः १
यजुर्वेदः १
ब्राह्मणसर्व्वस्वम् १
दुर्गतिपरिशोधनम् ... ... ने सं ७९४ ... ... १
जातकमाला ... ... ,, ९६५ ... ... १
मेधसूत्रम् ... ... ,, ७५९ ... ... १
षट्कभेरी अवदानम् १
कपिशावदानम् १
वसुन्धरावृत्तकथा १
धीमत्यवदानम् १
उपोषधावदानम् १
वज्रसत्त्वपाराजिका [अब्दे नेत्रशून्यव्योमैकसंख्ये भाद्रपक्षे] ... १
मंजुश्रीपाराजिका १
पिण्डपात्रावदानम् १
बुद्धोक्तसंसारामयः १
चतुष्पीठतंत्रस्य योगीवरविधिः (?) १
वसुन्धराकल्पः १
नागार्ज्जुनकृत-धर्म्मशास्त्रम् १
सद्धर्म्मपाराजिका १
वसन्ततिलकम् १
महापारमुभालंकारः १
द्वाविंशतिकावदानम् १
कालचक्रम् १
तारापाराजिका १
डाकार्णवः १
पञ्चविंशतिका १
दिव्यावदानम् १

व्रतावदानमाला १
जातकमाला १
पिण्डपात्रावदानम् १
समाधिराजः १
बोधिचर्य्यावतारः १
सेधसूत्रम् १
क्रियासमुच्चयः १
सुभाषितरत्नाकरः १
बुद्धचरित्रकाव्यम् १
अभिधर्म्मकोषः १
अवदानशतकम् १
विनयसूत्रम् १
गुह्यसमाजः १
अशोकावदानम् १
अभिधानोत्तरः १
वसुन्धरायाः कथा १
मंजुश्रीज्ञानतन्त्रम् १
हेरुकतन्त्रम् १
दानरत्नाकरः १
संमोहनतन्त्रम् [विमलप्रबोधविरचितम्] १
कालीकुलक्रमार्चनम् (तद्वत्) १
संपुटोद्भवमहातन्त्रराजः ... ... ने सं ७७८ ... ... १
वसन्ततिलकम् १
साधनसमुच्चयः १
कारण्डव्यूहः १
हारावली तन्त्रम् १

तालपत्रे — ग्रन्थाः ।

जयद्रथयामलम्	१
भारतं (विराटपर्व्व)	१
भगवतीसुदयोपालाश्वराजः	१
उष्णीषविजयो-नामधारणी [राजलक्ष्मी कामदेवराज्य]	१
चतुष्पीठनिबन्धः	१
अष्टसाहस्रिका	१
द्वाविंशतिकावदानम्	१
जातकमाला	१
वज्रावली तन्त्रम्	१
तत्त्वदशकम्	१
अम्बलचक्रम्	१
संमनचक्षुः (?)	१
शकुन्दलदेवपुत्रः	१
सर्व्वंददातिअवदानम्	१
महासंवर्त्तनकथा	१
हरिश्चन्द्रोपाख्यानम्	१
महाकौलज्ञाननिर्णयः	१
दुर्गतिपरिशोधनम्	१
कामशास्त्रम्	१
गीतगोपालः	१
आदिक्रमविधिः	१
वेणीसंहारनाटकम्	१
कल्याणकामधेनुः	१
गणेशसत्त्वराजः	१
चिकित्सा	१
नागानन्दनाटकम्	१

कन्यासाधनविधिः १
संशयपरिच्छेदः १
देवप्रतिमालक्षणम् १
पारमेश्वरमतम् १
समयविहारः १
योगरत्नमाला १
तत्त्वज्ञानसिद्धिपञ्जिका [पण्डितभिक्षुवीर्य्यश्रीमिश्रविरचिता शशाङ्क-
विन्दुवीय्येब्दे ? माघेऽसितभूतिथौ—मिथुने दशम्यां ... १
बुद्धचरित्रमहाकाव्यम् १
अनन्तया प्रसमर्थनम् (?) १
पाकविधिः १
तिथिनिर्णयः १
शवरतन्त्रस्य टीका १
महाभारतम् १
सप्तकुमारिकावदानम् १
सिद्धवीरमहातन्त्रम् (?) १
अमरकोषटीका १
स्तूपलक्षणकारिकाविवेचनम् १
उद्वर्त्तनविधानम् १
प्रज्ञोपायविनिश्चयः १
मितपदा पञ्जिका [महामण्डलाचार्य्यविरचिता, ने, आ पू १ चैत्र कृष्ण
सं १३ (?) वैशाखदिने २२] १
योगांवरसाधनम् १
वासवदत्ता १
अमरकोषः १
पञ्चरक्षा [ने ३६ फाल्गुनशुक्ल १० रोजे] १
चण्डी १
द्वैतनिर्णयः १

व्यवहाराध्यायः १
ब्रह्मयामलः १
भागवतम् १
चिकित्सा १
कामन्दकीयनीतिसारः १
नैषधकाव्यम् १
मृत्युञ्जययोगशास्त्रम् १
शतपथः १
लयसारः १
प्रमाणभाष्यप्रमाणवार्त्तिके १
षट्चक्रं १
तदेव १
पूजापद्धतिः १
पिङ्गलामततन्त्रम् ... ने सं २९५ चैत्र शुक्ल १५ ... ... १
सम्मृतिसमुच्चयः [द्रोणविरचित ने सं ४८१ माघ कृष्ण] १
नित्याह्निकतिलकम् ... ने, सं ५१५ ... ... १
सङ्गीतालोकः ... ने, सं ३१५ ... ... १
मतसारः १
वामकेश्वरदीपिका १
पूजाप्रदीपप्रतिष्ठाविधानम् ने सं २१५ ... ... १
ब्रह्मोक्तसंहिता १
अष्टसाहस्रिका १
योगशतकं नाम वैद्यशास्त्रम् [नागार्जुनकृतं ने, सं ४५२] १
पञ्चरक्षा ... ... ने सं ५०७ ... ... १
ध्वन्यालोकटीका १
चन्द्रपरिभाषापाठ टीका १
पञ्चरक्षा १
त्रिपुरसुन्दरीपद्धतिः १

चतुष्पीठालोकः [श्रीकल्याणवर्म्मविरचितः सं अलर भाद्र] ... १
षट्क्रमः १
सर्व्ववश्योदकम् ... सं अवुद्धे फाल्गुन शुक्ल १
चण्डीपाठः १
पद्मनाभसंग्रहः १
नित्यक्रिया १
वामकेश्वरः १
नानाविषयविधिः १
आख्यानविचारः १
दशतत्त्वसंग्रहः १
रुद्रयामले देवीप्रशंसा १
वज्रयोगिनीसाधनम् १
कालज्ञानम् १
श्रीवराहस्य विवाहखण्डम् १
कालगुणोत्तरः १
शिवधर्म्मः १
खण्डखाद्यम् १
सम्भृतिसारः १
विष्णुपूजाकल्पलता १
ज्योतिष सारावली १
कातन्त्रे दुर्गसिंहविवरणम् १
सम्भृतेः स्थापनम् १
वास्तुशास्त्रम् १
वैष्णवामृतसारोद्धारः १
धातुपाठवृत्तिः १
सिद्धमार्गप्रकाशिका १
वज्रावली १
चर्य्याचर्य्यटिका १

पद्मावत्याः पञ्जिका [महापण्डितवद्यपादकृता ने, ९१७] १
माघकाव्यम् १
तीर्थवाचस्पतिः १
प्रबोधचन्द्रोदयटीका १
रत्नावलीनाटिका १
कर्पूरमञ्जरी १
हिरण्यपारिजात १
अमृतकर्णिका १
नीलतन्त्रम् १
वषपिण (?) तृतीयः कल्पः १
ताराकल्पः १
हयग्रीवकल्पः १
वसुपादुका १
पसीवनी (?) १
लक्षपुष्पारोहणम् १
कल्पद्रुमावदानम् १
तलवकारोपनिषद् १
ज्ञानोदयग्रन्थमाला १
भास्करप्रकाशः १
संस्कृतभाष्यम् १
प्रश्नोपनिषद् १
वियोगवैराग्यशतकम् १
वाजसनेयोपनिषद् १
सत्यार्थप्रकाशः १
सूचीपत्रम् १
संस्कारविधिः १
वेदप्रकाशः १
शङ्कराचार्य्यः १

कठोपनिषद्	१
आर्य्यधर्म्मेन्द्र जी	१
मुण्डकोपनिषद्	१
आर्य्याग्रन्थावली	१
सरलार्थसंहिता	१
यजुर्वेदभाष्यम्	१
योगवाशिष्ठः	१
स्वरोदयसारः	१

मोटे ग्रन्थ।

कङ्गुर	१०४
तेंगपुर	२२४
सेरवें ढांपा	१

विषयः। १ पटले रसपर्यायकथनपूर्व्वकरससंस्कारकथनम्। २ शुद्धरसधातुगुणकथनम्। ३। ४ चन्द्रसूर्य्यालयाग्निसंवरणपाशकयन्त्रादिकथनम्। ५ रसजारणादिकथनम्। ६ रसशोधनादिकथनम्। ७। ८ रसमारणादिकथनम्। ९ रसजागरणबन्धनादिकथनम्। १०। ११ अभ्रशोधनादिकथनम्। १२ रसशोधनमारणकथनम्। त्रयोदशादष्टादशपटलपर्य्यन्तं खण्डितं। १९ विषशोधनकथनम्। २० तुत्थसंस्कारकथनम्।

No. 245. रसकर्म्ममञ्जरी By राजारामतर्कवागीश. Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 27. Lines, 6 on a page. Extent, 650 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Dist. Rajsahi, Paṇḍit Kālīcandra Bhaṭṭacāryya. Appearance, tolerable. Verse and Prose. Generally correct.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति द्वितीयपत्रप्रारम्भवाक्यम्।
षट्कर्म्मदेवताः प्रोक्ताः कर्म्मादौ ताः प्रपूजयेत्।
काली भद्रकाली। इत्यादि।

End. शिरो मुञ्च २ हृदयं मुञ्च २ उदरं मुञ्च २ कटिं मुञ्च २ उरुं मुञ्च २ गात्राणि मुञ्च २ ... ॐ ह्रँ ह्रँ ह्रँ फट् अमुकस्य सर्व्वज्वरं नाशय स्वाहा इति मन्त्रेण पत्रिकां लेखयित्वा कुमारीकल्पितसूत्रेण वेष्टयित्वा ज्वरिणः शिरसि बन्धयेत् * ॥

Colophon. इति श्रीराजारामतर्कवागीशभट्टाचार्य्यविरचितायां रसकर्म्ममञ्जर्य्यां शान्तिविधिकथनं नाम द्वितीयः पटलः ॥ * ॥

अतःपरं खण्डितं।

विषयः। १ मारणोच्चाटनादिकर्म्मणां कालादिनियमेन सामान्यविधिकथनम्। २ पटले अम्बकादिप्रयोगनिरूपणशान्तिविधिकथनम् ॥

No. 246. रसरत्नमाला, By नरसिंह कविराज. Substance, country-made paper, 6×13 inches. Folia, 70. Lines, 18 on a page. Extent, 1400 ślokas. Character, Nāgari. Date Saṃvat 1732. Place of deposit Tikāri, Baithbighā, District Gayā. Paṇḍit Mahāvīrprasād Miśra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

ईशमनीशं कारणमकारणं व्यक्तमव्यक्तं ।
आदिमनादिं शाश्वतमशाश्वतं गोपमच्युतं वन्दे ॥
कनकरजतमुक्तावज्रवैदूर्य्यहीरै-
र्मरकतरसरङ्गैः पद्ममाणिक्यमुख्यैः ।
विशदगुणकदम्बैर्गुम्फितारत्नमाला
विबुधनिवहलक्ष्या रामकृष्णप्रसादात् ॥
अथातः सम्प्रवक्ष्यामि रसलौहादिसंस्कृतिं ।
यद्विज्ञानेन भिषजो न मुह्यन्ति चिकित्सिते ॥

End. कान्तिं चिरस्थितं देहं सप्ताहत्रयमात्रात् सर्व्वरुजो हन्ति किं बहुना ।
+ + + । मुनिरचितशास्त्रपारं गत्वा सारं ततः समुद्धृत्य निबन्ध-
बान्धवानामुपकृतये × को × षट्कर्म्मा इत्यमृतसारलौहं ॥
तन्त्रार्णवान् विनिर्म्मथ्य नरसिंहेन सद्गुणैः ।
गूढवाक्यविषं त्यक्त्वा रत्नमाला समुद्धृता ॥
लौहमहीरुहघटिता मालेयं रत्नपूरिता तरणिः ।
× × × × × × ॥
यद्यपीयं न हि भवेत् पुराणभिषजः प्रिया ।
तथापि नव्यवैद्यानामानुकूल्यं करिष्यति ॥ * ॥

Colophon. इति दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायनीलकण्ठभट्टात्मजरामकृष्णभट्ट-परिचारक श्रीनरसिंहकविराजविरचितारसरत्नमाला समाप्ता ।

शुभमस्तु संवत् १७३२ ॥

विषयः । रसशोधनादिकथनम् । रसकर्पूर-रससिन्दूरादि-कथनम् । रसबन्धनादि-कथनम् । रसमारणादि-कथनम् । अभ्रमारणादिकथनम् । स्वर्णादिमारणकथनम् । रत्नगिरि-ज्वरपञ्चाननादिरसकथनम् । प्रतापलङ्केश्वररसादिकथनम् । महोदधिकनकसुन्दरादिसकल-रसकथनम् । पञ्चामृतपर्पटीकथनम् । विजयपर्पटीकथनम् । अग्निमुखलौहादिकथनम् । पञ्चामृतवटीकथनम् । ऊताशादिवटीकथनम् । राजयक्ष्मादिचिकित्साकथनम् । कासादि-चिकित्साकथनम् । स्वरभेदचिकित्साकथनम् । मूर्च्छादिचिकित्साकथनम् । वातव्याधिचिकित्सा । आमवातचिकित्सानिरूपणम् । उदावर्त्तचिकित्सा । गुल्मादिचिकित्सा । शोथादिचिकित्सा-निरूपणम् । कुष्ठादिचिकित्साकथनम् । स्त्रीरोगादिचिकित्सा । साध्यसाधनपरिमाणविधिकथनम् । स्थालीपाक-पुटनादिविधिकथनम् । अमृतसारलौहादिकथनम् ॥

No. 247. सारमञ्जरी (राघवपाण्डवीय टीका). By जितामित्र. Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 1500 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1749. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhṛdaya Bhaṭṭāchāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीरामः ॥

विघ्नविध्वंसशूरं तत्कन्दमानन्दसंहतेः ।
सुरारेश्चरणाम्भोजमम्बिकाया अपि स्तुमः ॥
टीकायां वितता व्याख्या इत्यालोच्य समासतः ।
जितामित्रेण धीरेण क्रियते सारमञ्जरी ॥
कर्त्तव्यविघ्नशान्त्येऽभिमतदेवतां नमस्कुर्व्वन् सृष्टिगुरुत्वेन प्रथमं ब्रह्माणं प्रणमन्नाह । खेति । इत्यादि ।

End. हरीणां वानराणां विसर्जनं प्रस्थापनं पक्षे कृष्णविसर्जनं तीर्थभूयात् उपाध्यायरूपात् कवेः वाल्मीकेः कुम्भभुवोऽगस्त्याच्च × × × × × पक्षे कवेरिति कुम्भभुवो विशेषणं । श्रिया । स रामः भरतसम्बन्धिन्या श्रिया जुष्टः पक्षे × × × × तत्काव्यकारयितुः राज्ञोऽप्येवं ।

Colophon. इति श्रीराघवपाण्डवीयटीकायां सारमञ्जर्य्यां श्रीजितामित्र-कृतायां त्रयोदशः सर्गः समाप्तः । शकाब्दाः १७४९ ।

कान्ते कथं कमलकोरकयुग्ममेतद्-
वक्रस्थितं समधुपं न तव प्रफुल्लं ।
सिन्दूरपूरकिरणे सति भालदेशे
शङ्के समीपमुखचन्द्रमयूखमग्नम् ॥

काकः कृष्णः पिकः कृष्णो न भेदः पिककाकयोः ।
वसन्ते पुनरायाते काकः काकः पिकः पिकः ॥

श्रीश्रीसीतारामाभ्यां नमोनमः ।

विषयः । राघवपाण्डवीयकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 248. राजधर्म्मकौस्तुभः. By अनन्तदेव. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 29, Lines, 11 on a page. Extent, 720 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

उपनिषदधिगतं रूपं मुनयो मनसा भजन्त्यरूपं यत् ।
कुरुष्व धृतोत्कटको × विजय × मद्दो जयति ।
यशःकर्पूरेण सर्व्वाशाः परिपूरयन्,
लज्जाजलनिधौ सर्व्वान् योत्क्षिपन्नृपतीन् परान् ॥

End. अथ यजमानो गवादिदक्षिणां । आचार्य्याय अन्येभ्यश्च भूयसीं दक्षिणां दत्वा यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयित्वा परमेश्वरार्पणं कुर्य्यात् । इति संक्षेपप्रचलार्चाविधिः ।

Colophon. इति श्रीमन्महाराजाधिराज-श्रीवाजवाहादुर-नृपवराज्ञाप्रदत्तेनापदेवसुतानन्तदेवविदुषा कृते राजधर्मकौस्तुभे पूर्त्तपद्धतिगोचरद्वितीयदीधितेः पूर्व्वार्द्धं समाप्तम् ।

विषयः । जलाशयोत्सर्गकथनम् ।

No. 249. राधाष्टमीपूजाविधिः (ब्रह्मवैवर्त्तपुराणीयः). Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 750 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakoṇā, Ayodhyā, Raghunātha-vāṭi, Babu Cakrapāni Rāya. Appearance, old. Generally correct.

Beginning. श्रीनारायणाय नमः ।

अथ राधाष्टमीपूजाविधिः ।

तत्रादौ स्वस्तिवाचनपूर्व्वकं संकल्पं कुर्य्यात् । श्रीविष्णुरोँ तत्सदद्य भाद्रमासि शुक्ले पक्षेऽष्टम्यान्तिथौ अमुकगोत्रः श्रीअमुकदेवशर्म्मा श्रीराधाकृष्णपादान् अर्चयिष्ये इति सङ्कल्प्य यज्जाग्रत इति पठेत् ॥ इत्यादि ।

End. प्रथमावरणे देवकन्या, द्वितीयद्वारे किङ्किनी, तृतीये स्रवङ्गी, चतुर्थे कामधेनुः, पञ्चमे मन्दारवृक्षमूले रत्नसिंहासने प्रद्युम्नः, × × × सप्तमे मुनिगणसहितः कृष्णवर्णो विष्णुः, दक्षिणे रुद्रकुण्डः । इति सप्तावरणं समाप्तम् ।

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्त्ते महापुराणे प्रकृतिखण्डे श्रीराधिकापूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । श्रीराधायाः पूजाविधानकथनम् ।

No. 250. राधाष्टमीव्रतकथा (भविष्योत्तरीया). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 140 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1708. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunātha-vāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो राधायै ॥

श्रीशौनक उवाच ।

आराधनानां सर्व्वेषां विष्णोराराधनं परं ।
ततोऽप्यधिकमस्त्यान्याराधनं चेद्वदस्व मे ॥

श्रीसुत उवाच ।

शृणुध्वं मुनयः सर्व्वे व्रतमेतत् सुगोपितं ।
कृष्णनारदसंवादं यच्छ्रुत्वा भक्तिमान् भवेत् ॥

श्रीनारद उवाच ।

श्रुताः सर्व्वावतारास्ते कृष्णविष्णो सनातन ।
राधिकायाः महादेव्याः प्रादुर्भावं वदस्व मे ॥ इत्यादि ।

End. सुत उवाच ।

श्रुत्वैतत् कृष्णवचनं नारदो मुनिसत्तमः ।
चकारैतद्व्रतं भक्त्या वैष्णवालापशिक्षया ॥
अथ दामोदरं स्तुत्वा राधया सहितं मुदा ।
प्रणम्य दण्डवद्भूमौ ययौ × × × × मुनिः ॥

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरे श्रीकृष्णनारदसंवादे श्रीराधाष्टमीव्रतकथा समाप्ता ।
ॐ नमो राधिकायै । शक० १७०८ ।

विषयः । श्रीराधाष्टमीव्रतकरणे फलकथनम् । श्रीराधाया जन्मादिविवरणकथनञ्च ।

No. 251. राधास्तोत्रम् (ऊर्द्धाम्नायतन्त्रोक्तम्). Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 1. Lines, 8 on a page. Extent, 16 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivāni, Paṇḍit Nilkamal Gosvāmī. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीराधिकायै नमः ।

अथ राधास्तोत्रम् ।

शिव उवाच ।

ॐ नमस्ते परमेशानि ब्रह्मरूपधराव्यये ।
ब्रह्मविष्णुशिवादीनां प्राणश्रीः परमेश्वरि ॥
राधा करोतु कुशलं दारादिषु धनादिषु ।
यस्याः पादसरोजस्य देवा मौलिमधुव्रताः ।
अभीष्टमधुधाराभिस्तृप्यन्त्येव न संशयः ॥
इन्द्रादिदिविसद्वृन्दवन्दितं पादपङ्कजं ।
यस्याः कचसमूहेन निर्जितं चामरं तथा ।
तां नमामि हरेः कान्तां स्मेराननसरोरुहाम् ॥ इत्यादि ।

End. एतत् स्तोत्रं पठेद् यस्तु सर्व्वपापप्रणाशनं ।
तस्य मुक्तिः करगता सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ॥
महार्णवे महारण्ये सिंहव्याघ्रभयानके ।
वारमेकं पठेद् यस्तु तस्य भीतिर्न जायते ॥
× × × × × × ।
पुत्रवृद्धिकरं स्तोत्रं धनवृद्धिकरं तथा ।
न प्रकाश्यमिदं देवि न देयं यस्य कस्यचित् ॥

Colophon. इति ऊर्द्धाम्नाये महातन्त्रराजे परमरहस्ये शिवशिवासंवादे श्रीराधास्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । श्रीराधायाः स्तुतिकथनं तस्य फलकथनञ्च ।

No. 252. राधिकाजन्मरहस्यम् (ब्रह्मवैवर्त्तीयम्). Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 80 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunātha-vāṭī. Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ कथा ।

शौनक उवाच ।

व्रतेन केन तपसा सर्व्वकामार्थसाधनं ।
गुह्याद्गुह्यतरं नाम राधिकाया व्रतं × × × ॥

सर्व्वतन्त्रेषु मन्त्रेषु गोपनीयं महामुने ।
तत् सर्व्वं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व मयि प्रभो ॥ इत्यादि ।

End. पूजयेद्गन्धपुष्पाभ्यां धूपदीपविधानतः ।
मिष्टान्नं क्षीर + + + नैवेद्यं विविधानि च ॥
मधुपर्कञ्चाचमनं वस्त्रालङ्कारभोजनैः ।
+ + + + + सर्व्वं श्रथिव्यां कामचारतः ॥

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्त्ते महापुराणे श्रीराधिकाया जन्मरहस्यं सम्पूर्णं ।

ॐ गुरवे नमः ।
शाके मुनिव्योमयुगेन्दुगण्ये
पुण्ये तथा फाल्गुणपौर्णमास्यां ।
त्रैलोक्यभाग्योदयपुण्यहेतुः
प्रभुः श्रीनन्दन आविरासीत् ॥

विषयः । राधाष्टमीव्रतशेषे श्रीराधाया जन्मादिविवरणकथने फलकथनं ॥

No. 253. श्रीरामसहस्रनामस्तोत्रं (रुद्रयामलीयं) Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 17. Lines, 7 on a page. Extent, 225 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Babu Vaikuṇṭhanāth Cakravartī. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. नमः श्रीमते रामानुजाय ।

कैलाशशिखरे रम्ये नानाधातुविचित्रिते ।
नानाद्रुमसमाकीर्णे नानापक्षिगणाश्रवे ॥
नानापुष्पलतागुल्मवेष्टिते प्रमथाश्रते ।
देवदानवगन्धर्व्वकिन्नरैरुपशोभिते ॥
मन्दमारुतसंवीते पार्व्वतीपरमेश्वरौ ।
उपविश्य कथां चक्रे शम्भुदेव मुदान्वितौ ॥
भक्त्या शम्भुं प्रणम्याथ पार्व्वती परिपृच्छति ॥

पार्व्वत्युवाच ।

देवदेव महेशान सर्व्वागमविशारद ।

त्वमेव शरणं नाथ त्राहि मां दुःखसागरात् ।
नाम्नां सहस्रं रामस्य ब्रूहि मे प्रमथाधिप ॥ इत्यादि ।

End. रामेति रामचन्द्रेति रामभद्रेति वा स्मरन् ।
नरो न लिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिञ्च विन्दति ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले हरगौरीसंवादे श्रीरामसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णं ॥

विषयः । श्रीरामस्य सहस्रनामकथनं ॥

No. 254. रामाख्यारे नवमःप्रश्नः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 80. Lines, 11 on a page. Extent, 1930 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. उक्ता हविर्यज्ञाः, अथ हविर्यज्ञा उक्ताः पूर्व्वं सौत्रामन्यपि पशुबन्धत्वात् उक्तप्रायेति हविर्यज्ञा इत्यविशेषोक्तेः तेषु प्रायश्चित्तमवश्यम्भवि दैवात् कालेऽपि इत्यादि ।

End. सर्व्वेषां सहप्रयोग आहवनीय एव उपदेशस्त्वेकैकया व्याहृत्यैकैकस्मिन्नग्नौ पूर्व्ववद्धोमं जुहुयादिति द्विरुक्तिपाठः प्रश्नपरिसमाप्त्यर्थः .

Colophon. समाप्तः प्रश्नः.

विषयः । आपस्तम्बप्रायश्चित्तसूत्रभाष्यवृत्तिः ।

No. 255. रामानुजमतखण्डनम् . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bahuvallbaha Cattarji, Pātāleśvar, Benares city. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. जयति श्रौतधर्मार्कः स्मार्त्तधर्मारुणोदयः ।
सत्पुराणैरुच्यमानः पाषण्डध्वान्तनाशकः ॥

इदानीं बहवो मुग्धा जना रामानुजीयानां दम्भमत्याचारं चाविलोक्य तैर्विप्रलब्धाः सन्तः शास्त्रसम्मतमपि स्वकुलधर्ममपहाय तन्मार्गे प्रविशन्ति स च मार्गः श्रुतिस्मृत्यादिमूलविधुरोऽत्यन्तनीचजात्युद्भूतपुरुष-प्रवर्त्तित इति तत्र प्रविष्टा वर्णाश्रमधर्माधिकारच्युता भवन्तीतीत्यादि ॥

End. तदा द्विजैः सर्व्वजगद्धितार्थं
सद्धर्मरक्षाकरपत्रमेतत्, ।
प्रकाशितं तस्य विलोकनेन
रामानुजीयाश्चकिता बभूवुः ॥
निरुत्तराधोवदनाः स्वकीयं
विज्ञाय पाषण्डमतं निकृष्टं
स्वीकृत्य सर्व्वं द्विजभाषितं ततो
गतास्त्विदण्डादय इत्यमेतत् ॥

Colophon. श्रीरामानुजीय-मत-खण्डनम् ।

विषयः । रामानुजाचार्य्य-प्रवर्त्तितमतखण्डनम् ।

No. 256. रुद्रपद्धतिः. By विश्वनाथ देव. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 550 ślokas. Character-Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणपतये नमः ।
जयति जगति रामो जानकीजानिरेको
दशरथकुलदीपः सच्चिदानन्दरूपः
दशमुखमुखशत्रूच्छेदविच्छेददक्षो
भृगुकुलतिलको × × न्मानहानिप्रवीनः ।

End. अनन्तरं यजमानेन द + × × रुद्रा × × × ति मन्त्रेण
देवदक्षिणहस्ते जपनिवेदनं ततः पीठदेवताविसर्जनादिकं कुर्य्यात् ।

Colophon. इति श्रीमन्माध्यन्दिनीयशाखादेवतनयरामदेवानुजविश्वनाथदेवविरचितायां
रुद्रपद्धतौ जापकृत्यं रुद्रविधानाख्यं द्वितीयप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । रुद्रानुष्ठानम् ।

No. 257. रुद्राक्षफलं. Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 30 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ परमदेवतायै नमः ।

ईश्वर उवाच ।

रुद्राक्षस्य फलं वक्ष्ये त्रिषु लोकेषु विश्रुतं ।
लक्षं सन्दर्शनात् पुण्यं स्पर्शनात् कोटिरुच्यते ॥
दशकोटिसमं पुण्यं धारणाल्लभते नरः ।
दशकोटिसहस्राणि दशकोटिशतानि च ॥
जपित्वा तु लभेत् पुण्यं नात्र कार्य्या विचारणा ॥
हस्ते वाहौ तथा कण्ठे मूर्द्ध्नि रुद्राक्षधारणात् ।
अवध्यः सर्व्वभूतानां रुद्रवद् विहरेद् भुवि ॥
देवासुराणां सर्व्वेषां वन्दनीयो यथा शिवः ।
उच्छिष्टो वा विकर्म्मस्थो युक्तो वा सर्व्वपातकैः ॥
मुच्यते सर्व्वपापेभ्यो रुद्राक्षधारणान्नरः ॥
रुद्राक्षकण्ठमाश्रित्य स्थापि वा म्रियते यदि ।
सोयं रुद्रत्वमाप्नोति किं पुनर्मानवादयः ॥ इत्यादि ।

End. अतःपरं सुखाधिक्यं रुद्राक्षं लभते यदि ।
फलमेतद्भवेत् देवि लभते नात्र संशयः ॥
विना मन्त्रेण यो धत्ते रुद्राक्षं भुवि मानवः ।
स याति × × × × ×
अतः परं खण्डितं) ॥

Colophon. — — — — —

विषयः । रुद्राक्षधारणेन फलादि कथनम् ।

No. 258. लक्षणमञ्जरी. By गङ्गेश. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 95 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Girishchandra Cakravarti. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वा गुरुपदाम्भोजं परं ब्रह्मस्वरूपकं ।
क्रियते लक्षणमञ्जरी गङ्गेशेन च धीमता ॥

नियन्त्रितविषयादवशेष्यत्वं पारिशेष्यत्वं । क्रियारम्भकक्षणादिसिद्धिचरम-
कालपर्य्यन्तक्षणकालापन्नत्वं वर्त्तमानत्वं ॥

End. पदार्थानां साधने शक्तिर्योग्यता । एकवक्त्राविलम्बितोच्चारितत्वं सन्निधि-
मत्वं । बाधविरहस्य योग्यता । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ * ॥

Colophon. — — — — — —

विषयः । समवायादिसम्बन्धनिरूपणं । धातुविभक्त्यादिकथनं । करणाधिकरणादिकथनं ॥
आकाङ्क्षायोग्यतादिनिरूपणं ॥

No. 259. लक्षणातत्वं. By गङ्गेश. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 60 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally incorrect.

Beginning. ॐ नमोगणेशाय । ॐ सरस्वत्यै नमः ।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं परं ब्रह्मस्वरूपकं ।
क्रियते लक्षणातत्वं गङ्गेशेन सुधीमता ॥

No. 260. लक्षहोमकारिका. By नारायणभट्ट. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia 2. Lines, 11 on a page. Extent, 34 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1783. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ लक्षहोम कारिका
वैश्वसंगं पुसा × × × दत्वाचार्य्यसदर्त्विजः ।
कुम्भीर × सचार्य्यर्त्विक् भद्रं मन्त्रं प्र × × द्विशेत् ॥

Colophon. सर्व्वकर्मसमाप्तिं च विप्राशीर्वचनानि च,
अयुतात् ये यज्ञमखे रुद्रादौ वासमण्डपे ॥
संकेतश्चारड़ाख्येण भट्टनारायणेन च ॥

End. इति अरड़ोपनामकनारायणभट्टकृतः संक्षेपतो ग्रहयागः समाप्तः संवत् १७८३.

विषयः। ग्रहयागविधिकथनम्.

No. 261. लघुसंक्षेपशारीरककुतूहलम्. By महादेव. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 460 ślokas Character, Nāgara. Date Saṃvat 1766. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. इत्थं समन्वयस्योक्त्या वाक्यतो खण्डगोचरः।
जातोपि बोधमानेन भेदकेन निषीद्यते॥
मज्जत्यल्पाव्वपु शिलास्तरन्तीत्यादि वाक्यतः।
जाताबुद्धिर्यथा वाह्याऽद्वैतबुद्धिस्तथात्मनि॥
प्रत्यक्षो मम संसारो वाक्यमाह विमुक्ततां।
एवं वाक्यापरिज्ञाने दुर्निवाराह्यवाध्यता॥
मम कर्त्तृत्वभोक्तृत्वे आह कर्मविधिर्महान्।
वेदान्तानिर्विशेषत्वमाहुः सत्प्रतिपक्षवत्॥

End. धनेन बन्धुभि र्दारैः किन्ते यस्त्वं मरिष्यसि।
गुहां प्रविष्टमात्मानं विजानीहि मृतेःपुरा॥
धनमूलं दमो दण्डं अर्थमूलं कलत्रमे।
काममूलं वयोरूपं मोक्षमूलमुपारमः॥

Colophon. वेदान्तिनामहादेवशर्मणा निर्मितेऽद्भुते,
तृतीयलघुसंक्षेपशारीरककुतूहले॥
संवत् १७६६ पौष शुक्लपक्षो।

विषयः। ब्रह्मविद्योदयकथनं।

No. 262. "लघुसंग्रहणीटीका". Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 175 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍālācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सकलवाचकोपाध्यायेभ्यो नमः ।
प्रणम्य परयाभक्त्या जिनेन्द्रचरणाम्बुजं ।
लघुसंग्रहणीटीकां करिष्येहं सुदाम्बरं ॥ इत्यादि ।

End. तिस्रो दृष्टयः प्राप्त × × ते कोर्थः षोड़शदण्डकेषु तिस्रो दृष्टयो भवन्तीत्यर्थः । दशमं दृष्टिद्वारं व्याख्यातत्त्वसमुच्चयार्थः ॥ (इतो नास्ति .)

Colophon. — — — — — —

विषयः । जैनसिद्धान्तसारलघुसंग्रहणीव्याख्या ।

No. 263. लोकणालद्वात्रिंशिका . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 12 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. जिनं दंसनं विनाजं लोयं पुरंतु जम्म मरणे हिं ।
उकउ जिणोनन्तभवे तस्स सरूवं किमवि बुच्छं ॥

End. दुयरलिहिय वग्गिय सं वड्ढिया
लोगसार सुबलम्ब सूयधम्म कित्तिय
नह जयह जहा उमहण दृह डिसं ॥

Colophon. इति लोकणाल द्वात्रिंशिका ।

विषयः । जैनमते चतुर्दशलोकानां वर्णनम् ।

No. 264. लोकनालिकावचूर्णिः . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 7. Lines, 13 on a page. Extent, 160 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1651. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगुरुभ्योनमः ।
श्रीजिन सम्यक् शुद्धभावदर्शनं विना जी × × यं चतुर्दशरज्वात्मकलोकं पूरयन् अष्टविधपुद्गलपरावर्त्ते व्याप्त की × × तस्य लोकस्य स्वरूपं किमपि ब्रुवे ।

End. इह षट्पञ्चाशत्पंक्तिरूपैः प्रदरे लिखितः स च व × × तस्य वर्गीकृतः स × × तस्य बुधा सर्व्वतः समचतुरस्रीकृतः। स च लोकस्य तस्य सारस्वरूपं उपलभ्य ज्ञात्वा तथा यतत इह न भ्रमन्ति इशमित्यर्थः।

Colophon. इति लोकनालिद्वाचिंशावचूर्णिः.

विषयः। लोकनालिकाव्याख्या।

No. 265. वाञ्छाकल्पलतामनुविधानम्. Substance, country-made paper, 12× 6 ½ inches. Folia, 2. Lines, 16 on a page. Extent, 52 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पार्वत्युवाच।

भगवन् सर्व्वमन्त्राश्च भवता मे प्रकीर्त्तिताः।
तत्र विद्या गणेशस्य वाञ्छाकल्पलता मनुः॥ १॥
सूचितः कृपया देव संगुप्तो न प्रकाशितः।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि सर्व्वलोकहिताय वै॥ २॥

End. असाध्यं साधयेल्लोके अवशं वशमानयेत्।
किमत्र बहुनोक्तेन सर्व्वान् कामानवाप्नुयात्॥

Colophon. इति कुमारसंहितायां वाञ्छाकल्पलतामनुविधानं दशमः पटलः।

विषयः। गणेशार्चनविधानं.

No. 266. वाञ्छाकल्पलताविधिः. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 125 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अस्य श्रीविद्यागणपतिमहामन्त्रस्य दक्षिणामूर्त्तिर्ऋषिरनुष्टुप् छन्दः श्रीमहाविद्यागणपतिर्देवता ऐं बीजं क्लीं शक्तिः सौः कीलकं मम चतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं वाञ्छाकल्पलतायाः पूर्व्वं षोड़शाक्षरमूलमन्त्रजपे विनियोगः।

End. आवर्त्तनत्रये लक्ष्मीः पञ्चाष्टौ जगद्वशं ।
दशाष्टौ शिवादीनां देवानां शक्तिभाग्भवेत् ॥
लक्षाष्टौ सार्व्वभौमो दरिद्रोऽपि भवेन्नरः ।
नार्थवादोऽथर्वणस्य वसिष्ठस्य वचो यथा ॥

Colophon. इत्याथर्वणरहस्ये वाञ्छाकल्पलताविधिश्चतुर्थः पर्य्यायः ॥

विषयः । महाविद्यागणपतेः पूजादिविधानं .

No. 267. वास्तुप्रदीप . Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 21. Lines, 9 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1572. Place of deposit, Calcutta, Visvakoṣa office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

विद्वच्छाब्दिकसङ्गतोक्तिरचनैर्यद्वास्तुविद्यावता
मानन्दाभिगमो भवेन्मुनिमतः सज्ज्योतिरुद्योतितः ।
तत् सम्प्रत्यपि वासुदेवसुधिया वास्तु प्रदीपाभिधो
ज्योतिर्वेदविदां विधौयत इति प्रत्यक्षदृग्बुद्धये ॥

End. सौम्येऽर्थलाभः शिवगेऽर्थसिद्धि
र्ग्रामे पुन र्ग्रामतस्तथैव ।
ग्रामेऽथवा यत्र पतङ्गसूनुः
पीड़ाकरोदृष्टिवशाद् द्वयोस्तु ॥
यत्रानिष्टफलः सौरिस्तत्र पूज्यः प्रयत्नतः ।
क्षेत्रभात् क्षेत्र × × देशभात् देशकर्म्मकं ॥
कराद्रिधर्त्तैः १५७१ प्रमिते शकाब्दे त्विषे सिते चन्द्रदिने दशम्यां
वास्तुप्रदीपो रचितः स्वबुद्ध्या श्रीवासुदेवेन मगद्विजेन ॥ २० ॥

Colophon. इति श्रीवासुदेवपण्डितविरचितो वास्तुप्रदीपः समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । गृहादिनिर्म्माणविधिकथनं तथा गृहद्वारादीनां फलकथनं ॥

No. 268. वास्तुशान्तिपद्धतिः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 30. Lines, 10 on a page. Extent, 600 ślokas. Character. Nāgara. Date Saṃvat 1834. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वास्तुपद्धतिः ।

नत्वा गुरुं गणपतिं वास्तूपशमपद्धतिः ।

नानानिबन्धानालोक्य यथामतिरिहोच्यते ॥

तत्रादौ वास्तुफलं मात्स्ये ॥

End. ज्ञम्भकाये मांसरुधिरोपि × × × × × × × × × अव निषिद्धग्रामसूकरादिमांसव्यतिरिक्तानि मांसानि ग्राह्याणि, एषामलाभे विप्राय माषभक्तम् ।

Colophon. इति क्षत्रियादीनां पौराणवास्तुशान्तिप्रयोगः । संवत् १८३४ ।

विषयः । वास्तूनां शान्तिप्रयोगकथनम् ॥

No. 269. विधिरसायनम्. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 720 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa, Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. उद्घाट्य योगकलया हृदयाब्जकोषं

धन्यैश्चिरादपि यथारुचि गृह्यमाणः ।

यः प्रस्फुरत्यविरतं परिपूर्णरूपः

स मे समादिशतु शाश्वतिकं सुकुन्दः ॥

जन्मस्थे सलयं समस्तजगतां यस्यैव लीलायितं

यस्मिन्नापतते भवस्थिरमहापाशक्षयः प्राणिनां,

तद्ब्रह्मादिभिरप्यगम्यविभवं विश्वाधिकं शाश्वतं

साम्बं ब्रह्मरसालमूलरसिकं पश्येयमन्तर्दृशा ।

यत् कुमारिलमतानुसारिणा निर्मितं विधिरसायनं मया,

यद्यरूपमनतिस्फुटाशयं तत् सुखावगतये विविच्यते ।

End. इति लभ्यते, तदेतत् सर्व्वं दशमे ऐन्द्रवायव × × × प्रवचनादादितः (इतो नास्ति) ।

Colophon. × × × × × × ।

विषयः । कुमारिलभट्टमतानुसारतोमीमांसादर्शनव्याख्या ।

(असम्पूर्णोयं ग्रन्थः)

No. 271. विल्वोपनिषत्. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ओम् अथ वामदेवः परमेश्वरं सृष्टिस्थितिलयकारणमुमासहितं स्वशिरसा प्रणम्येतीहोवाच । अधीहि भगवन् सर्व्वविद्यां सर्व्वरहस्यवरिष्ठां सदा सद्भिः पूज्यमानां निगूढां ।

End. ओम् सह नाववतु, सहनौ भुनक्तु । सहवीर्य्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु माविद्विषावहै । ओम् शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

Colophon. इति विल्वोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । विल्वेन शिवार्चनविधिकथनं ।

No. 272. विवाहवादार्थः । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 84 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. अथ विवाहवादार्थः । चरमसंस्कारानुकूलव्यापारो विवाहः । अत्र चरमत्वं स्वावच्छेदकशरीरावच्छिन्नस्वाधिकरणवृत्तिसंस्कारप्रागभावसमानकालीनत्वं तेन न नामकरणादावतिव्याप्तिः । अत्र चान्यदीयसंस्कारमादायासम्भववारणार्थं स्वाधिकरणवृत्त्यन्तं । अवच्छिन्नान्तनिवेशाच्च जन्मान्तरीयसंस्कारमादाय नाव्याप्तिः । इत्यादि ।

End. स्वरूपसता विवाहजन्यतारूपविशेषणरहितेन विवाहजन्यतावच्छेदकीभूतसंस्कारनिष्ठविलक्षणधर्म्मेण विशेषणत्वेन स्वीकारव्यावर्त्तकत्वेनेत्यर्थः । ब्राह्माद्यष्टत्यागानन्तरं तादृशग्रहणमेव विवाह इति चेन्न तादृशज्ञानासमर्थवालकादेर्विवाहेऽव्याप्तिरिति ।

Colophon. इति विवाहवादार्थः समाप्तः ।

विषयः । विवाहस्य तात्पर्य्यग्रहकथनपुरःसरं सम्यगर्थप्रकाशनं ।

No. 273. विष्णुतत्वनिर्णयटीकाविवरणम् ॥ Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 85. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri Fort, Paṇḍit Śāstrī. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

यो ह्येतत् सकलं जगत् प्रकृतिमुपादाय रजसा ।
सृजति तदनुप्रविश्य सकलं सत्वेन संरक्षति ॥
यो हीदं सकलं गुणेन तमसा संहर्त्तुमुद्योतते ।
तं क्रीडादिगुणं परं प्रियतमं वन्दे श्रियासंयुतं ॥
सज्जनाभीष्टमज्ञानविनाशायाकरोद्बुधः ।
भाष्येदं तमहं मध्वाचार्य्यं वन्दे गुरुं परं ॥
श्रीमज्जयतीर्थपूज्यचरणो ग्रन्थादौ मङ्गलमाचरति विश्वस्येति ॥ अहं रमावल्लभं वन्द इत्यर्थः ग्रन्थारम्भे वाग्व्यापारस्यापेक्षितत्वात् तस्य वन्दनस्यावश्यकर्त्तव्यत्वात् पार्थक्येन वन्दने स्वातन्त्र्यप्रतीतिः स्यात् तदर्थं रमावल्लभमित्युक्तं ।

End. अतएव रजतत्वविशिष्टस्य रजतस्य शुक्तावारोप इति रजतत्वं तत्र मुख्यं नत्वौपचारिकमिति प्रसिद्धमितिभावः । प्रादुर्भावस्योत्पत्तिशब्दार्थत्वं गौण्यावृत्त्येत्याह प्रादुर्भाव इति ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितस्य विष्णुतत्वनिर्णयस्य टीकायाविवरणं द्वितीयः परिच्छेदः ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृतविष्णुतत्वनिर्णयस्य टीकाया व्याख्यानं ।

No. 274. विष्णुतत्वप्रकाशः Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 85. Lines, 11 on a page. Extent, 2,800 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri Fort, Paṇḍit Vāmācāri Śastrī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ॥

श्रीवत्सोजयुगे यदङ्घ्रिकमलं संधातुकामा सदा
यस्याज्ञां शिरसा वहन्ति विबुधा ब्रह्मेशशक्रादयः
योगीशा मनसार्चयन्ति यमजं संशोधितेनानिशं
गोप्याबद्ध उलूखले तिवशोऽव्यक्तोमुकुन्दोहि सः ।
श्रीव्यासं मारुतं वन्दे मयि मर्द्दनदीक्षितं ।
जयाख्यं तान्त्रिकाचार्य्यं तथान्यान् सात्वतां वरान् ॥
पादाब्जं श्रीगुरोर्नत्वा श्राव्यते वनमालिना ।
विष्णुतत्वप्रकाशोऽयं प्रीतये कमलापतेः ॥
इह निखिल श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानि तात्पर्य्यनिर्णायकोपक्रमादि-लिङ्गोपेतानि सपञ्चरात्राणपुनर्भवमिच्छतां पुंसां ध्येयं ज्ञेयं रमापतिमेक-मत्येनामनन्ति । इत्यादि ॥

End. वर्षे वर्षे महादेवि परानारी पतिव्रता शिवरात्रौ महादेवं नित्यं भक्त्या प्रपूजयेदिति वीक्षाश्रुतेर्नेदं व्रतं नित्यमिति चेन्न अत्रहि शिवरात्रौ शिव पूजैवोक्ता न तु व्रतमित्यनित्यमेव व्रतमिति ॥ * ।
प्रकाशे विष्णुतत्वस्य रचिते वनमालिना ।
परिच्छेदो द्वितीयोऽयं समाप्तश्चाच्युतेच्छया ॥ * ॥
श्रीगोविन्दविहारभूषितभूवो वृन्दावनात् प्राग् दिशि
क्रोशानां त्रियुगे पुरे द्विजवरा उच्चैर्भरद्वाजजाः
श्रीसत्राहमुचो वसन्ति सुकुले तेषा प्रसूतेन वै
पूर्णः श्रीवनमालिना विरचितो विष्णुप्रकाशोमुदा ॥
× × × × × ×
क्रियास्तुवैभवं वाचामघराशेश्च शोधनं ॥

Colophon. — — — — —

विषयः । १ परिच्छेदे श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणवचनादिभिः शिवादितो विष्णोर्भेदकथनेन तन्माहात्म्यादिकथनं ॥ २ परिच्छेदे सर्व्वदेवेषु विष्णोराराधनीयत्वकथनेन पञ्चरात्रविधानादि-कथनं ॥ विप्राणां त्रिपुण्ड्रधारणे दोषकथनं ॥ एकादशीश्राद्धे दोषकथनं ॥ शिवरात्रिव्रता-नित्यत्वकथनेन तस्मिन् वैष्णवाणामनधिकारकथनं ॥

No. 275. विष्णुतत्वविनिर्णयः. Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

सदा गणैकविज्ञेयं समतीतक्षराक्षरं ।
नारायणं सदावन्दे निर्दोषाशेषसद्गुणम् ॥
विशेषणानि यानीह कथितानि सदुक्तिभिः ।
साधयिष्यामि तान्येव क्रमात् सज्जनसंविदे ॥

End. स्वतन्त्रायाखिलेशाय निर्दोषगुणरूपिणे ।
प्रेयसे मे सुपूर्णाय नमो नारायणाय ते ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचिते श्रीमद्विष्णुतत्त्वविनिर्णये तृतीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । माध्वमते विष्णोर्याथार्थनिर्णयकथनम् ॥

No. 276. विष्णुसहस्रनाम (कुलानन्दसंहितीयं) । Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 200 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāran Śiromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । श्रीदेव्युवाच ।

भगवन् सर्व्वमन्त्राश्च भवता मे प्रकाशिताः ।
चतुःषष्ठिश्च तन्त्राणि मातृणामुत्तमानि च ॥
कलापदं कलासारं तथान्यत् कुलिकामतं ।
नामान्तरस्य बीजाख्यं तोतलं तोतलोत्तरं ॥
... ... ।
भवतोक्तानि मे देव सर्व्वज्ञानमयानि च ॥
विष्णोर्नामसहस्रञ्च मया दृष्टं मुहुर्मुहुः ।
न कथ्यते कथं देव जगन्मोक्षप्रदायकं ॥ इत्यादि ।

End. इतीदं कथितं देवि विष्णोर्नामसहस्रकं ।

अहं सदाशिव स्वोभौ यतः सर्व्वप्रवर्त्तकौ ॥

× × × × × ×

तामेव विद्यां मनसि कृत्वा शङ्करमागता ।

सर्व्वं वृत्तमशेषेण शङ्कराय न्यवेदयत् ॥

तच्छ्रुत्वा परमप्रीतो देवो देवीञ्च मस्वजे ।

रहस्यंकथितं सर्व्वं भैरवि प्राणवल्लभे ॥

Colophon. इति कुलानन्दसंहितायां चत्वारिंशत्सहस्रां भैरवभैरवीसंवादे महाप्रकृतिनिरूप्तं श्रीविष्णोर्नामसहस्रं समाप्तं ॥ ॐ तत्सत् । लिपिरियं श्रीरामतारणशर्म्मणः । वीरभूमौ सिउड़िग्रामे त्वरया यत्नेन लिखितमिदं । शकाब्दाः १७७८ ज्येष्ठस्य २२ दिवसे ।

विषयः । श्रीविष्णोः सहस्रनाम कथनं ।

No. 277. विष्णुसहस्रनामभाष्यं । Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 50. Line, 8 on a page. Extent, 1,200 slokas, Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Zilla Midnapur. Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇ Śiromaṇi. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकारिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

कृष्णद्वैपायनं व्यासं सर्व्वलोकहितेरतं ॥

वेदान्तभास्करं वन्दे समाधिनिलयं मुनिं ॥

सहस्रमूर्त्तेः पुरुषोत्तमस्य

सहस्रनेत्राननपादबाहोः ।

सहस्रनामस्तवनं प्रशस्तं

निरुच्यते जन्मजरादिशान्त्यै ॥

श्रीवैशम्पायनो जनमेजयमुवाच । श्रुत्वाधर्म्मानित्यादि ॥ इत्यादि ।

End. इमं स्तवमित्यादिना सहस्रशाखेन भगवता कृष्णद्वैपायनेन साक्षान्नारायणेन कृतमिति सर्व्वैरर्थिभिः सादरं पठितव्यं सर्व्वफलसिद्धये इति दर्शयति ।

प्रमादात् कुर्व्वता कर्म्म प्रच्यवेताध्वरेषु यत् ।
स्मरणादेव तद्विष्णोः सम्पूर्णः स्यादिति स्मृतिः ॥
आदरेण यथा स्तौति धनवन्तं यथेच्छया ।
तथाचेद्विश्वकर्त्तारं को न मुच्येत बन्धनादिति ॥
सहस्रनामसम्बन्धिव्याख्या सर्व्वसुखावहा ।
श्रुतिस्मृतिन्यायमूला रचिता हरिपादयोः ॥
चक्रायुधस्य नामानि सदा सर्व्वत्र कीर्त्तयेत् ।
नाशौचं कीर्त्तने तस्य स पवित्रकरो यतः ॥
सहस्रनामव्याख्येयं ब्रह्मज्ञानप्रदीपिका ।
शङ्कराचार्य्यभगवत् पादाचार्य्येण निर्म्मिता ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशङ्करभगवत्कृतौ श्रीविष्णोः सहस्रनामभाष्यं सम्पूर्णं । शुभमस्तु शकाब्दाः १७७८ ।

विषय । श्रीविष्णोः सहस्रनामव्याख्यानं ।

No. 278. वीजवर्णाभिधानटीका . BY गौरमोहनभट्टः . Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 4. Lines, 9 on a page. Extent, 110 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Medrā, Babu Pārvatī Caraṇa Bhaṭṭāchāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।

आदौ प्रथमतः वीजवर्णानां वीजानिच वर्णाश्च ते × × × × × × × × स्फुटं व्यक्तं यथा स्यात् तथा उच्यते कथ्यते तत्र × × × ग्रन्थं प्रवर्त्तयेत् प्रवर्त्तयतीत्यर्थः तु अन्ते यस्य स त्वन्तः अथ आदौ यस्य सोऽथादिः त्वन्तोऽथादिश्च न पूर्व्वभाक् पूर्व्वं न भजतीत्यर्थः । प्रतिज्ञावचनानन्तरं सामान्याक्षरनामाद्यष्टवर्गलक्षणमाह वर्णोऽक्षरमित्यादि वर्णाद्यर्णान्तचतुष्कं सामान्याक्षरे स्वरादिद्वयं स्वराक्षरे ककारादिमकारपर्य्यन्तं पञ्च पञ्च भूत्वा वर्गाः स्युः परं यादिवान्तचतुष्कं शादिहान्तचतुष्कञ्च क्रमेण वर्गद्वयं स्यात् । इत्यादि ।

End. मायाया वीजत्वेन कामवीजं वा कामादीनां वर्णतया तत् साहचर्य्यात् मायाया तृतीयस्वरत्वपाठाच्च परन्तु गुरूपदेशवचनान्तरैकवाक्यत्वेन

तात्पर्य्यमवगत्य व्यवहर्त्तव्यं अन्यथा "लक्ष्मीः परा × × × योनि-युता च शक्ति"रितिषोड़श्याः परापदेन वा न परावीजं मायावीजं वा ग्राह्यं इत्यत्र न नियामकः स्यात् ।

Colophon. इत्युपेन्द्रभट्टवंशीयश्रीगौरमोहनभट्टरचिता वीजवर्णाभिधानटीका समाप्ता ।

विषयः । वीजवर्णाभिधानस्य व्याख्यानं ।

No. 279. वीरमाहेन्द्रकाण्डं. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 370 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpura Rāj Vāti. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

अथ वाचं निशम्यायं स्कन्दस्तां गुरुणोदितां ।
वीक्ष्यैनं करुणादृष्ट्या तिष्ठेत्याह तदा द्विजाः ॥

End. गत्वा तु मधुना तात जित्वा सर्व्वानिमान् क्षणात् ।
बद्धा तं सहसेनाभिः प्रापयिष्यामि ते ऽन्तिकं ॥
निशम्यैवं वचःप्रोक्तं सुपुत्रेण तदासुरः ।
सन्तुष्टो विससर्जैनं वनायासुरनायकः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे वीरमाहेन्द्रकाण्डे सप्तमोऽध्यायः ॥ * ॥ वीरमहेन्द्रकाण्डं समाप्तं ॥

विषयः । असुरादीनां वीरत्वप्रकटनं ।

No. 280. वृत्तरत्नावली. By चिरंजीव. Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 187 ślokas. Character, Nāgara. Date Śaka 1653. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. तमोगुणविनाशिनी सकलकाममूद्योतनी ।
धरातलविहारिणी जड़समाजविद्वेषिणी ॥
कलानिधिसहायिनी लसदलोलसौदामिनी ।
मदन्तरवलम्बिनी भवतु कापि कादम्बिनी ॥ १ ॥

श्रीगोवर्द्धनभूपनन्दन तव प्रोद्दाम वीरस्फुरत्
संग्रामे यशवन्तसिंहमहिमारम्भातिसंभावनां ॥
सद्यच्छिन्नकवन्धकन्धरगलद्धाराभरामोदिता ।
साचण्डी सहयोगिनीभिरभितः सम्वर्द्धयत्याशिषा ॥ २ ॥

End. द्वैताद्वैतमतादिभिर्नयविधिप्रोद्बुद्धबुद्धिः श्रुतौ ।
भट्टाचार्य्यशतावधान इति यो गौड़ोत्भवोभूत् कविः ॥
नानाशास्त्रविदात्मजेन सुचिरंजीवेन दत्ता मुदे ।
गौड़श्रीयशवन्तसिंहनृपतेः श्रीवृत्तरत्नावली ॥

Colophon. इति श्रीचिरंजीवेन शतावधानभट्टाचार्य्यात्मजेन विरचिता वृत्तरत्नावली समाप्तिमिता । शकाब्दाः १६५३ .

विषयः । छन्दोग्रन्थः .

No. 281. वृद्धिश्राद्धपद्धति . By अनन्तदेव . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 61. Lines, 10 on a page. Extent, 1220 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1764. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणपतये नमः ।

नत्वा श्रीगुरुपादाब्जं वृद्धिश्राद्धस्य पद्धतिं ।
उद्धवस्य तनुजोहं करोमि शिष्टसम्मतां ॥
विविधः + + + संप्रदायसतां तथा ।
माध्यन्दिनीयविधिना शोधयन्तु धिया बुधाः ॥

End. श्रीशम्भोश्चरणद्वन्द्वमाधाय हृदयाम्बुजे
श्रीउद्धवतनूजेन विश्वेशपुरवासिना ।
रचितोऽनन्तदेवेन वृद्धिश्राद्धविनिर्णयः
गुरवः + + तुष्यन्तु विद्वांसश्च तथा मयि ॥

Colophon. इति श्रीमद्द्विवेदोद्धवात्मजानन्तदेवकृतं आभ्युदयिकनिरूपणं समाप्तिमगमत् . संवत् १७६४ . आषाढ़शुक्लाष्टम्याम् ।

विषयः । वृद्धिश्राद्धविध्यादिकथनम् ।

No. 282. वृन्दावनकाव्यटीका. By **रामनारायण.** Substance, country-made paper, 13×3½ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 250 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhṛdaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।

नत्वा नन्दव्रजानन्दपरं गोपालरूपिणं ।
परमानन्दसन्दोहकरं गोपधरं हरिं ॥
यमकश्लेषचित्रार्थपताकाश्चान्द्रशेखरिः । (?)
रामनारायणः श्रीमान् जयेत् यष्ठीकथाकरोत् ।
वृन्दावनाख्यकाव्यार्थं स्फुटं मालाङ्कभाषितं ॥
रामनारायणो ग्राह्यो बुधैर्न दोषचिन्तया ।
नहि सर्व्वार्थवित् कश्चित् जायते मानुषोभुवि ॥

मालाङ्कनामा कविः श्रीकृष्णस्य वृन्दावनलीलां विविधयमकश्लेषवर्णनेन प्रकाशयन् वृन्दावनाख्यकाव्यनामतया निदर्शनीकृत्य काव्यविघ्नविनाशनरूपतया तन्मुखवन्धतयाच प्रथमं कृष्णरतिरूपमङ्गलमाह । वरदायेति । इत्यादि ।

End. स प्रसिद्धो हली वलरामः तं प्रसिद्धं पीतवाससं श्रीकृष्णं इति वचनमाह कथितवान् कुत्रेत्याह पशुमतां गोपानां × × × × रटे हली कीदृक् आयतनेत्रः दीर्घचक्षुः तं कीदृशं कंसासुरादनुद्विग्नं अशङ्कितमिति यावत् पुनः कीदृक् किं कुर्व्वन् वा हसितानां विमलतया दशनैर्दन्तैर्लाजानां (खइ) इति प्रसिद्धानां छायां कान्तिं किरन्निव क्षिपन्निव कीदृशानां सहलीलाजानां लीलया सहजातानां ॥

Colophon. वाणपञ्चरसचन्द्रमिश्रिते
कृष्णचन्द्रपरचान्द्रशेखरिः ।
कलासु तर्केन्दुमिते शकाब्दे
श्रीरामनारायण देवशर्म्मा ॥
टीकां समुद्ग्रथ्य करोति यत्नैः
राषाढ़मासस्य मुदा समग्रां ।
श्रीरामनारायण देवशर्म्मा
काव्यार्थमालोक्य करोति यत्नं ॥

नचात्र दोषः कविभिर्विमृग्यः ।

सन्तःसतां जीवनमाङ्ग × × ॥ श्रीदुर्गा ॥

विषयः । मालाङ्कृतश्रीकृष्णलीलामयवृन्दावनकाव्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 283. वेदस्तुतिभावार्थदीपिकादीपनं By राधारमणदास. Substance, country-made paper, 11 × 5½ inches. Folia, 19. Lines, 13 on a page. Extent, 700 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kriṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।

श्रीचैतन्यं नृसिंहं मुरारिं

विद्वद्वर्य्यं श्रीधरं भक्तमुख्यं ।

मिश्रं चन्द्रं गोकुलोपाधिकञ्च

नत्वा कुर्व्वे व्याकृतिं व्याकृतेस्तां ॥

राधारमणदासेन राधारमणसेविना ।

श्रुतिस्तुतेः स्वामिटीकाव्याख्यानं क्रियते ऽद्भुतं ॥ इत्यादि ।

End. उपनिषद्भिर्नीराजिते पदाम्बुजे यस्य तं, कर्म्मिणो भजनेन भोगप्रदं, नचस्य योगप्रदं, "ददामि बुद्धियोगं तं येन मामुपयान्ति" । इति गीतोक्तेः ॥

गोवर्द्धनोपालस्य पुत्रः श्रुत्यर्थसम्भवं ।

राधारमणदासोऽयं व्याख्यानमकरोन्मुदा ॥

कृष्णगोविन्दमिश्रेण राधारमणदासेन दीपिकादीपनं कृतं ॥

Colophon. इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे श्रुतिस्तुतौ भावार्थदीपिकादीपने सप्ताशीतितमोऽध्यायः ॥

विषयः । स्वामिकृत-भागवतदशमस्कन्धीय-श्रुतिस्तुतिव्याख्याया भावार्थदीपिकाया व्याख्यानं ।

No. 284. वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावली By वनमाली. Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 146. Lines, 12 on a page. Extent, 4,500 ślokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1873. Place of deposit, Ṭikāri, District Gayā, Paṇḍit Vāmācārī. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति तेन द्वितीयपत्रप्रारम्भो लिखितः ॥

तदर्थं विचारविधेर्विषयादिकं न सम्भवति उत सम्भवति, तदर्थं विषयीभूतब्रह्म जीव एव उतान्यदिति । यदि प्रत्यग्भूतो जीवस्तदा तस्य निश्चितत्वेन विषयाभावादनारम्भनीयं शास्त्रं यद्यन्यद्ब्रह्म तदा तस्यानिश्चितत्वेन विषयसम्भवाच्छास्त्रमारम्भनीयमिति ॥ इत्यादि

End. कृतनिगमविभागं योगिभिः सेविताङ्घ्रिं
धृतमुनिवरवेशं वासुदेवांशमीशं ।
यतिगुरुमरुदंशं श्रीमदानन्दतीर्थं
मतिनिधिजयतीर्थं व्यासतीर्थञ्च वन्दे ॥
श्रीगोविन्दविहारभूषितभुवो वृन्दावनात् प्राग्दिशि
क्रोशानां त्रियुगे सुभुविये? विप्रा भरद्वाजजाः ।
श्रीसन्नाहसुचो वसन्ति सुकुले तेषां सुजातेन वै
वर्णिश्रीवनमालिना श्रुतिनये वृत्तिः समाप्ता कृता ॥

Colophon. इति श्रीवनमालिविरचितायां वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावल्यां चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ शुभमस्तु संवत् १८७३ ॥

विषयः । जीवब्रह्मनिरूपणं ॥ जीवब्रह्मणोरभेदज्ञाने मुक्तिरित्याद्युपन्यासेन मुक्तिस्वरूपादिनिरूपणं ॥

No. 285. वेदिपद्धतिटीका By मयूरेश. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 20. Lines, 13 on a page. Extent, 520 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

दुण्ढिं विश्वेश्वरं विष्णुं नत्वा देशिककाशिकां ।
मयूरेशः प्रकुरुते वेदिपद्धतिकाशिकां ॥ टीकामिति शेषः ॥

End. यथामति कृता व्याख्या सुबोधा वेदिपद्धतेः ।
विचार्य्य साध्वसाध्वत्र शोधनीयं प्रयत्नतः ॥

Colophon. इति श्रीमौद्गल्यगोत्रान्वयदूपनमोघेत्युपनामकगोपालोपाध्यायसुतपुरुषोत्तमोपाध्यायात्मज मयूरेश्वरोपाध्यायविरचिता स्वकृता वेदिपद्धतिटीका सम्पूर्णा।

विषयः । यज्ञवेदिनिर्माणपद्धतिव्याख्या ।

No. 286. वैद्यकसारः (शंकराख्यः) By रामचन्द्र. Substance, country-made paper, 6×5 inches. Folia, 9. Lines, 15 on a page. Extent, 180 ślokas. Character, Nāgara. Date S'aka 1725. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

स्वास्थ्यं लोके शरणममलं देववैद्याश्विनौ तौ ।
रोगग्रस्तो वदति कृपया त्राहि मां रोगसिन्धौ ॥
तस्मै दद्यादभयमिति तं वैद्यधन्वन्तरित्वं ।
नत्वा रामोऽखिलसुखकरं शंकराख्यं प्रचक्ष्ये ॥
दूतः प्रश्नो हृदयकलना नाड़िकारोगलक्ष्य ।
मद्यं दाहो वमनविमलं स्नेहनं स्वेदनं च ॥

End. गायन्तो शतशृङ्गशैलशिखरे श्रीचण्डिका संस्कृतैः ।
श्लोकै वैद्यकसंज्ञकैः सुललितैर्वृत्तैर्विचित्रैः शतैः ॥
भक्तानां गदनाशनाय विमलस्तुत्या मया प्रार्थिता ।
दत्तं शास्त्रमिदं वृतन्तु यशसा श्रीशंकराख्यं शुभं ॥

Colophon. इति रामचन्द्रविरचिते शंकराख्यवैद्यकसारः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेण साधारणरोगाणां उपशमोपायकथनं ।

No. 287. वैयासिकन्यायमाला, सटीका, (वेदान्ताधिकरणमाला) By भारतीतीर्थमुनि । Substance, country-made paper, 11×5½ inches. Folia, 76. Lines, 12 on a page. Extent, 3,000 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1814. Place of deposit, Ṭikāri, District Gaya, Paṇḍit Vāmācārī Śāstri. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं श्रीविद्यातीर्थरूपिणं ।
वैयासिकी न्यायमाला श्लोकैः संगृह्यते मया ॥
एको विषयसन्देहपूर्व्वपक्षावभासकः ।
श्लोकोऽपरस्तु सिद्धान्तयादौ सङ्गतयःस्फुटाः ॥
शास्त्रेऽध्याये तथापादे न्यायसङ्गतयस्त्रिधा ।
शास्त्रादिविषये ज्ञाते तत्तत् सङ्गति रुच्यताम् ॥ इत्यादि ।

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य परमात्मानं श्रीविद्यातीर्थरूपिणं । इत्यादि ॥

प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्तये ।

× × × प्रणम्येति व्यासेन प्रोक्ता वैयासिकी × वेदान्तवाक्यार्थ-निर्णायकान्यधिकरणानि न्यायास्तेषामनुक्रमेण ग्रथनं माला ॥ इत्यादि ।

End. स्रष्टावप्रकृतत्वेन स्रष्टृता नास्ति योगिनाम् ।
स्वाराज्यमीशेभोगाय ददौ मुक्तिञ्च विद्यया ॥
ईश्वरो ह्युपासनया तोषितस्तेषां भोगमात्रसिद्धये
स्वाराज्यं ददौ, मुक्तिञ्च तत्त्वविद्योत्पादनेन ददौ ।
तस्मात् जगत्स्रष्टौ स्वातन्त्र्याभावेऽपि भोगमोक्षयोस्तेषां स्वातन्त्र्यमस्ति ॥

Colophon. इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीभारतीतीर्थमुनिप्रणीतायां वैयासिकन्यायमालायां चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ समाप्ता वेदान्ताधिकरणमाला । संवत १८१४ ॥ * ॥

विषयः । श्लोकेन ब्रह्मसूत्रस्याधिकरणादिनिरूपणं ॥ निरूपिताधिकरणस्य व्याख्यानञ्च ॥

No. 288. वैश्वदेवप्रयोगः By ढुण्ढि. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 35 ślokas. Character Nāgara. Date Saṃvat 1855. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वैश्वदेवप्रयोगः ।

पञ्चमहायज्ञानाञ्चात्र वैश्वदेवमिति कर्म्मनामधेयं, एतच्च पञ्चमहायज्ञस्यान पृथग्भूतमिति हरदत्तः, तन्न प्रकरणभेदात् संज्ञाभेदः ; यथा, तत् तथाचैतदिति सुदर्शनाचार्य्यः । इत्यादि ।

End. तत्र श्लोकः,

द्वावेकं द्वौच चतुरः प्रत्येकं तु त्रयं दश ।
प्रसव्येनैकमेकं तत् परिषिञ्चेद्वलीनिच ॥ इति .

Colophon. इति वैश्वदेवपञ्चमहायज्ञानां प्रयोगो दशपुत्रिढुण्ढिविरचितः समाप्तः । संवत् १८५५ । पौषवदि ।

विषयः । वैश्वदेवविधिः .

No. 289. वैश्वानरोपनिषद् . Substance, country-made paper, $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ वैश्वानरः प्रपद्ये जातवेदा मम शान्तिं प्रयच्छतु । दारेषु पुत्रेषु धनेषु हस्त्यश्वरथमनुष्येषु गोषु ग्रामेषु नगरेषु स सप्तार्चिः सप्तजिह्वः सद्विमुखः स श्रुवधारी सर्व्वदेवानां मुखं स सर्व्वभुक् स विष्णुः स ब्रह्मस्वरूपश्च शुक्ल-भास्वररूपश्च शान्तिं करोति । इत्यादि

End. एतदुपनिषदधीयानः सर्व्वान् कामानवाप्नोति सर्व्वान् पापान् नाशयति ब्रह्महत्यायाः पूतो भवति सुरापानात् पूतो भवति दीर्घायुराप्नोति धनधान्येन समृद्धो भवति सर्व्वे वश्यतामाप्नोति । ॐ तत् सत् ।

Colophon. इति वैश्वानरोपनिषत् समाप्ता ।

No. 290. वैष्णवचन्द्रिका By रामानन्द and वनमाली । Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page, Extent, 130 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarka-vāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. संसारार्णवमज्जमानपुरुषत्राणाय गोलोकतो ।
ह्याविर्भूत इह स्वयं सुपरमे वृन्दावने लीलया ॥
श्रीकृष्णः सह राधया परिचरै र्नन्दादिभिर्यः कलैः ।
सम्भौ मद्धृदये सदा निवसतात् कारुण्यमालम्ब्य सः ॥
श्रीराधाकृष्णयोरादौ स्वस्वरूपप्रदर्शनं ।
कारणञ्चावतारे तत् प्रापणे भक्तिलक्षणं ॥
भक्तानां लक्षणं पश्चात् प्रवृत्तादिप्रभेदतः ।
पुराणादिकशास्त्रेभ्यस्तन्त्रसारादिसंग्रहात् ॥
समुद्धृत्य मतात् कृत्स्नात् संक्षेपात् तद्विरच्यते ।
न्यायवागीशविख्यातश्रीरामानन्दशर्म्मणा ॥ इत्यादि ।

End. देवान् पितॄन् विप्रगणान् प्रणम्य
प्रातः समुत्थाय गुरोः पदाब्जं ।

ध्यात्वाहृदन्तर्हरिनाम कीर्त्तयन्
सानन्दचित्तोविहरेत् क्षितौ गृही ॥
धर्म्मानशेषान् परिहाय वैष्णवस्त्यक्ताश्रमः शश्वदनाथ नाथं ।
गोलोकनाथं सह राधया हृदा विभाव्य दास्यं परतोऽस्य याति सः ॥
मृत्योः प्राग्दिवसे समाप्तिमगमत् स्वल्पावशिष्टः क्रिया
रामानन्दविपश्चिता तदनु तच्छाचेण यत्नादयं ।
ग्रन्थः श्रीवनमालिनामवसुना कार्य्योऽवशिष्टस्ततो
द्वाभ्यां वैष्णवचन्द्रिकामृतमयी सम्पूर्णता मागता ॥

विषयः । वैष्णवकर्त्तव्यक्रियाकलापनिरूपणम् ।

No. 291. व्यवस्थासंग्रहः By अनिरुद्ध. Substance, palm leaves, 13 × 2 inches. Folia, 108. Lines, 5 on a page. Extent, 1,700 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Giriś Candra Cakravartti, Pleader. Appearance, very old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं पूर्व्वाचार्य्यप्रवर्त्तिताः ।
व्याख्या मन्वादिशास्त्राणां समालोच्य विविच्यते ॥
विशुद्धिरनिरुद्धेन स्वबोधविभवावधि ।
बोधार्थमल्पबुद्धीनां प्रबुद्धानाञ्च × × × ॥
मनुः ॥
जातदन्तोऽनुजाते च कृतचूड़े च संस्थिते ।
अशुद्धा बान्धवाः सर्व्वे सूतके च तथोच्यते ॥
जातदन्तादनुपश्चाज्जातोऽनुजातदन्त इत्यर्थः ॥

End. अन्तं खण्डितं ।

विषयः । जननमरणाद्यशौचव्यवस्थाकथनं ॥ श्राद्धविधिकथनं । तदधिकारिनिरूपणञ्च ॥

No. 292. व्यवस्थासारसंग्रहः By रामनाथ. Substance, palm leaves 15 × 1½ inches. Folia, 84. Lines, 2 on a page. Extent, 750 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa Appearance, old, Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे नमः ।

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं श्रीरामनाथशर्म्मणा ।
क्रियते ऽतिप्रयत्नेन व्यवस्थासारसंग्रहः ॥

अथ सामान्यतः सर्व्वतिथिव्यवस्था । यद्यपि रात्र्यादिपर्य्युदस्त × × कालोऽपि कर्म्मयोग्यस्तथापि मुख्यकाललाभे प्रशस्तत्वात् स एव नियामकः । मुख्यकालस्तु देवकृत्ये त्रिधाविभक्तदिनस्य पूर्व्वाह्णः । मनुष्यकृत्ये मध्याह्णः । पितृकृत्येऽपराह्णः । तिथेः पूज्यकालापेक्षा तु विधेयकर्म्मण्येव निषिद्धकर्म्मणि तु तिथिमात्रापेक्षा यत्र तु उभयदिने कर्म्मकाले तिथिलाभोऽलाभो वा तत्र तत्तिथिविहितं पूजादिकं कुत्र कर्त्तव्यमिति सन्देहे युग्मादिना व्यवस्था । इत्यादि ।

End. परचक्रोपघातांश्च ।

यथा शस्त्रप्रहाराणां कवचं विनिवारणम् ।
तथा दैवोपघातानां शान्तिर्भवति वारणं ॥

शान्तिधर्म्मद्वारा ऐहिकानिष्टस्य त्वरितनिवृत्तिरितिदर्शनान्मलमासेऽशौचे च स्वस्त्ययनं कार्य्यं ।

शूद्रान्नं शूद्रसम्पर्कं शूद्रेण च सहासनं ।
शूद्रविद्यागमः क्वचिज्ज्वलन्तमपि तापयेत् ॥
पितृश्राद्धे तु शूद्राणां यो भुङ्क्ते ब्राह्मणाधमः ।
सुरापी ब्रह्मघाती च पितृदेवार्चनाद्वहिः ॥
तावद्भवति शूद्रान्नं यावन्न स्पृशति द्विजः ।
द्विजानां करसंस्पर्शात्तदन्नं हरिरुच्यते ॥ हरये नमः ।

Colophon. अतः परं खण्डितत्वात् समाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । व्यवस्थासारसंग्रहेऽस्मिन् सन्ति केचन जटिलव्यवस्थानां संग्रहाः तत्र प्रथमे तिथिव्यवस्था सा पुनर्युग्मायुग्मभेदेन द्विविधा । संक्रान्तिव्यवस्था अशौचव्यवस्था सपिण्डीकरणादि-व्यवस्था शान्तिकर्म्मव्यवस्था च ।

No. 293. व्यवहारसूत्रं. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 46. Lines, 7 on a page. Extent, 1,000 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीशान्तिजिनाय नमः ।

जो भिक्खु मानियं परिहाय ठाणं
परिसेवित्ता आलोएज्जा अपलिउ
चियं आलोएमाणस्समानियं पलिउचियं
आलोत्र माणस्सदो मानियं ।

End. साहम्मिय वेयावच्चं करेमाणे समणे निग्गण्णे महानिज्जये महापज्जवसाणे भवद् ।

Colophon. ववहारस्स दसमो उद्देसो समत्तो । व्यवहारसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । जैनसाधूनां व्यवहारकथनम् ।

No. 294. व्रतोद्यापनोपयोगिपदार्थनिर्णयः. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 380 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमहाकाली-महालक्ष्मी-महासरस्वतीभ्यो नमः । श्रीसीतारामचन्द्राभ्यां नमः । अथ व्रतोद्यापनविषये किञ्चिदुच्यते, तत्रोद्यापनं नाम तत्तद्व्रते परिपूर्णे अपूर्णेवा कल्पोक्तं हवनदानब्राह्मणभोजनरूपः कर्मविशेषः ।

End. गीतायामपि ।

यत् करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय तत् कुरुष्व मदर्पणम् ।

Colophon. इति व्रतोद्यापनोपयोगिविषयः समाप्तः ।

विषयः । व्रतोद्यापनोपयोगिपदार्थकथनम् ।

No. 295. व्रात्यस्तोमपद्धतिः By माधवाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. नमस्कृत्याम्बिकां पूर्व्वान् ग्रन्थानालोच्य यत्नतः ।
व्रात्यस्तोमस्य सरणिं कुरुते माधवोऽधुना ।
व्रात्यशब्देनात्र पतितसाविचीको गृह्यते ॥

End. प्रभूणां वल्लरामाणां मुदे तल्लब्धजीविकः ।
माधवः प्राकरोत् काश्यां व्रात्यस्तोमस्य पद्धतिम् ॥

Colophon. इति माधवाचार्य्यशर्मप्रणीता व्रात्यस्तोमसरणिः समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । व्रात्यानां संस्कारविधिः ।

No. 296. शक्रादिमाहात्म्यस्य विष्णुपक्षे व्याख्यानम्. Substance, country-made paper, 20 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 132 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Grām Bhadughar, Post Brāhmanberia, Comilla, Paṇḍit Amarcandra Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गा । ॐ नमः कृष्णाय ।
तस्मिन् दुरात्मनि अतिवीर्य्ये कंसासुरे सैन्ये च देव्या कृष्णेण निहते सति शक्रादयः तां पालकं कृष्णं तुष्टुवुः । देव्या इति दिवधातोर्विजीगिषार्थाद्व्यञ्जनान्ता × × × देव्यः प्रस्तावात् कंसेन जेतुमिष्टः स चासावस्येति देव्या तृतीयैकवचने अधातोरित्याकारलोपः धातोरित्यशब्दोपलक्षणत्वात् आकारो वासुदेवः स्यादित्येकाक्षरकोषः । तासि तायृ सन्तानपालनयोः तायतीति क्विप् यवोर्व्यञ्जन इति यलोपः । इत्यादि ।

End. यद्वा भद्रं कर्त्तु शीलमस्येति भद्रकाली रश्रुतेर्लश्रुतिरिति । अन्तर्हिता अन्तर्द्धानं प्राप्तः अन्तर्हितं अयत इति क्विप् अन्तर्धानमन्तर्हितं तदयतेर्गत्यर्थत्वात् अयधातोः क्विप् यलोपश्च सा असुरान्तकारी × × × × × × × × अनधातोः क्विप् सम्भूतं प्राप्तः देवी क्रीड़ावान् देवशरीरेभ्यः गोपगोपीरूपेण शरीराणुत्पद्य ल्यब्लोपे पञ्चमी जगत्यहितैषिणी हितैषिणोभाव एवमादित्वादन् क्वचिदधिकारात् इडिनलोपाभावः तद्विद्यते यस्य इन् प्रत्ययः जगत्यहितेच्छावान् पुनश्च गौरीदेहासा पुनर्गौरीदेहपरिग्रहणेन असदीप्राप्तादानयोरसनं अः क्विप् भावे, सम्भूता पूर्व्ववत् उत्पत्तिं प्राप्तः उपकारिणी उपकारित्ववान् उपकारिणोभाव एवमादित्वादन् क्वचिदधिकाराद्इडिनलोपाभावः ।

Colophon. इति शक्रादिमाहात्म्यीयविष्णुपक्षव्याख्यानं सम्पूर्णं ।

विषयः । देवीमाहात्मीयशक्रादिमहात्म्यस्य विष्णुपक्षे व्याख्यानं ।

No. 297. शङ्करसंहिता. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 59. Lines, 10 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur Rajbāḍi. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

ॐ कारनिलयं देवं गजवक्त्रं चतुर्मुखं ।
विरिञ्चिंतमहं वन्दे सर्व्वविघ्नोपशान्तये ॥
सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः ।
× × × × × ॥
षोड़शैतानि नामानि यः पठेत् शृणुयादपि ।
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा
संग्रामे सर्व्वकार्य्येषु विघ्नस्तस्य न जायते ॥

End. सूत उवाच ।

अयन्तु सम्भवाख्यस्तु कान्तो वेदार्थसम्मतिः ।
कथितः श्रेयसामेव निदानं विदुषां सतां ॥ * ।

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे सम्भवकाण्डे पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ सम्भवकाण्डं समाप्तं ॥

विषयः । १ सूतमुनिसंवादकथनं ॥ २ ग्रन्थमानकथनं । ३ तृतीयाध्यायात् पञ्चाशत्तमाध्यायं यावत् तारकासुरोपाख्यानवर्णनेन कुमारोत्पत्तिवर्णनादि ।

No. 298. शतकल्याणस्तवनम्. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 3. Lines, 12 on a page. Extent, 72 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍālacāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजिनाय नमः ।

दुरिय रय समीरं मोहपङ्कोहनीरं ।
पणमिय जिनवीरं णिज्जियाणङ्गवीरं ॥

भवभड़पड़िकुलं सग्गसुक्खानु × × लं ।
चरियमिहसमूलं कि × × कित्ते निमूलम् ॥

End. एवं वीरजिने सने सयत्तमं मोहान्धविध्वंसनं
भव्वं भोरहकेह सोह जनथम् दोसाय रुच्छेयणम् ।
सोउं जं कुशलानुवन्धिकुशलं पत्तोमिकिञ्चित् ओ जा
उजानिजवल्लदि (..) सया पाय पणामि तुह ॥

Colophon. इति महावीर शतकपट्कल्यानिकनिबन्धं स्तवनं समाप्तं ।

विषयः । मातुरन्यमातृगर्भे गमनम् । गर्भः । जन्म । दीक्षा । केवलज्ञानम् । निर्वाणम् ।

No. 299. शब्दवादः. Substance, yellow paper, 12 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, ? ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

इति शब्दो हि द्विविधः । लिङ्गार्थाविभावकः पदार्थाविभावकश्च । लिङ्गार्थाविभावकः पदार्थाविभावकश्चेति शब्दस्यानुकरणविषय एव प्रयोगः स्वाभाव्यात् लिङ्गः स्वरूपार्थस्याभिधायको लिङ्गार्थाविभावकः । पदप्रति पाद्यसंख्यान्वितविशेष्यीभूतशब्दस्वरूपार्थस्याभिधायकः पदार्थविभावकः यथा वृक्षेति ॥ इत्यादि ।

End. एवञ्चेदिति शब्दाभावोपि भूसत्वाथमित्यादौ तदध्याहारात् शब्दस्याभिधेय-शून्यत्वं कल्प्यं यत् तेनाध्याहारस्तत्र लक्षणया स्वरूपोपस्थापने प्रथमैवेतिदिक् । इति शब्दवादः समाप्तः इति ।

Colophon. श्रीकालीचरणोपान्ते भक्तिरस्तु सदा मम ।

विषयः । लिङ्गार्थाविभावकत्वपदार्थाविभावकत्वप्रकाशकप्रकृतिप्रत्ययादिना शब्दानां स्वरूपत्वनिरूपणम् ।

No. 300. शान्तिशतकटीका By विद्याविनोदाचार्य्यचूड़ामणिः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1676. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣana. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. आदौ पचद्वयं नास्ति । इदानीमात्मनः पाण्डित्यं निन्दयन् ऐश्वर्य्यं कटाक्षयति क्लेति । ते क्षौणीभुजः राजानः वयमपि विद्वांसः क्षौणीभुजः इत्यादि ।

End. तेषामावश्यकता जन्मजराविवोगं मरणं दृष्ट्वा स्थितस्य चासो नोत्पद्यते न जायते यतःजन्म उत्पत्तिः जरा वार्द्धक्यं वियोगः इष्टविच्छेदः मरणं दशाविशेषः समाहारद्वन्द्वः सर्व्वद्वन्द्वो विभाषयैकवद्भवतीति ॥ *

Colophon. इति श्रीविद्याविनोदाचार्य्यचूड़ामणिकृतशान्तिशतकटीकायां चतुर्थपरिच्छेदः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ शक १६७६ ॥

विषयः । शान्तिशतकस्य व्याख्यानं ।

No. 301. शिक्षाभाष्यं or शिक्षाप्रकाशः. Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folio, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 180 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ज्योतिर्व्याकरणं छन्दः कल्पशिक्षानिरुक्तयः ।
नेत्रास्यपादो नः कर्णावस्य तं सततं नुमः ॥
व्याख्याय पिङ्गलाचार्य्यसूत्राणादौ यथायथं ।
शिक्षां तदीयां व्याख्यास्ये पाणिनीयानुसारिणीं ॥

End. स्वर्गे व्याप्नोति वा । द्विर्वचनं शिक्षाध्यायसमाप्त्यर्थं । विकृतिछन्दस्य × × × समसपरवक्त्रं वृत्तं अर्द्धसमा अर्द्धे इत्यधिकृत्य अपरवक्त्रं × × × औज्याविति लक्षणसूत्रात् ।

Colophon. इति शिक्षाप्रकाशः समाप्तः ।

विषय । वर्णानामुच्चारणप्रकारकथनम् ।

No. 302. शिवशतनामस्तोत्रं (महालिङ्गेश्वरतन्त्रोक्तं). Substance, country-made paper, 10 × 2½ inches. Folio, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 75 ślokas. Character, Bengali. Date, S.K. 1776. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārānchandra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीरामः ।

ॐ अस्य श्रीशिवशतनाममहास्तोत्रस्य श्रीनारद ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीसदाशिवो देवता ॐ नमः शिवायेति महाबीजं ह्रीं शक्तिः नमः कीलकं मम सर्व्वाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः । इत्यादि ।

End. एतज्ज्ञानं महेशानि पाषण्डे मा वदेत् क्वचित् ।
मूर्खाय भक्तिहीनाय दुष्टाय सुदुरात्मने ॥
शिवभक्तिविहीनाय शक्तिनिन्दापराय च ।
न प्रकाश्यं महादेवि प्रकाशाच्छिवहा भवेत् ॥
शिष्याय भक्तियुक्ताय शिवविष्णुपराय च ।
शतनाममहास्तोत्रं तस्मै देयं महेश्वरि ॥

Colophon. इति महालिङ्गेश्वरतन्त्रे श्रीशिवपार्व्वतीसम्वादे शिवस्य शतनामस्तोत्रं समाप्तं ॥ ॐ तत् सत् ॥
यदक्षरं परिभ्रष्टं मात्राहीनञ्च यद् भवेत् ।
पूर्णं भवतु तत् सर्व्वं त्वत्प्रसादान्महेश्वरः ॥
शकाब्दाः १७७६ । ११ । १९ । लिपिरियं श्रीरामतारणशर्म्मणः ॥

विषय । श्रीमहादेवस्य स्तुतिकथनं ।

No. 303. शिवसहस्रनामस्तोत्रं (उमायामलीयं) . Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folio, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa Siromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्री श्री ॐ नमः शिवाय ।

देव्युवाच ।
ॐ देव देव महादेव ज्ञानसिन्धो कृपामय ।
यत्ते नामानि गुह्यानि पवित्राणि शुभानि च ।
तन्मे कथय मे देव यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति ॥
श्रीशिव उवाच ।
तानि ते कीर्त्तयिष्यामि भुक्तिमुक्तिकराणि च ।
गोप्यानि सर्व्वतन्त्रेषु न देयानि पृथग्जने ॥ इत्यादि ।

End. क्रूररोगा घोरसत्वा अलक्ष्मीः कालकीर्णकाः ।
पठनाद् यस्य नश्यन्ति साधकस्य न संशयः ॥
वारमेकञ्च योऽधीयादश्वमेधफलं लभेत् ।
जपे होमे तथा दाने यदि देवार्चने तथा ॥

Colophon. इति उमायामले हरगौरीसंवादे परमशिवसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तं ।
ॐ तत् सत् ।

विषय । शिवस्य सहस्रनामस्तुतिकथनं ॥

No. 304. शुकरहस्योपनिषत् . Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folio, 3. Lines, 12 on a page. Extent, 100 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्यामः । देवर्षयो ब्रह्माणं संपूज्य प्रणिपत्य पप्रच्छुः भगवन्नस्माकं रहस्योपनिषदं ब्रूहि इति सोऽब्रवीत् ।
पुरा व्यासो महातेजाः सर्व्ववेदतपोनिधिः ।
प्रणिपत्य शिवं साम्बं कृताञ्जलिरुवाच ह ॥

End. पुत्रेण सहितः प्रीत्या परानन्दमुपेयिवान् ।
यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात् ॥
सर्व्वपापविनिर्मुक्तः साक्षात् कैवल्यमश्नुते ॥
इत्युपनिषत् ॥

Colophon. इति शुकरहस्योपनिषत् समाप्ता ।

विषय । व्यासशुकसंवादमभिमुखीकृत्य ब्रह्मविद्योपदेशः ।

No. 305. शुद्धिदीपिकाप्रकाशः By विष्णुदासदत्त . Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 86. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1636. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Śrīpati Bhaṭṭācārya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
श्लिष्यमाणं कमलया वन्दे कमलशायिनं ।
हरिं हेम्ना प्रसक्तस्य तुल्यं मरकताश्मनः ॥

नभोनदीकोकनदं जनानां ।
नेत्रापमृत्योरपहारकाञ्चनं ॥
सरोजशोभाकरकान्तिमण्डलं ।
दिवापतेर्मण्डलमाश्रयामि ॥

शिष्टानामयमाचारो यदभिमतदेवतानमस्कारपुरःसरमभिमतार्थसिद्धिं वाञ्छन्ति तदयमपि मद्दीक्षापनीयाचार्य्यश्रीश्रीनिवासो ज्योतिःशास्त्रस्य सूर्य्यकर्त्तृकत्वात् ग्रहराजत्वाच्च सभासदाद्याशीर्व्वादव्याजेन रविं स्तुवन्नाह हृष्णेति । इत्यादि ।

End. अधुना स्वग्रन्थस्यान्यग्रन्थादुपादेयत्वमाह । सुविस्तरादिति । अतिविस्तर-ज्योतिर्ग्रन्थात् श्रीश्रीनिवासनाम्नाचार्य्येण उद्धृतां संक्षेपेण गृहीतां इमां शुद्धिदीपिकां सुशिक्षिता अभियुक्ताः शिष्या बिभ्रतु धारयन्तु । × तथाहि बृहज्जातके जातकविचार एव । अत्र ग्रन्थे तु सर्व्वकर्म्मविधानं संक्षिप्योक्तमिति ।

कुतूहलाद्वा कविहार्द्दतो वा
निष्पाद्यवस्तुश्रुतिगोचराद्वा ।
वितन्यमानां कवयः कृतिं मे
चेतःप्रदानेन पवित्रयध्वं ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुदासदत्तकृतायां दीपिकाप्रकाशाख्यायां यात्रादिनिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

रसकालर्त्तुभूसंख्ये शकाब्दे चापगे रवौ ।
लिखिता पुस्तिका ह्येषा भूवनेश्वरशर्म्मणा ॥

विषयः । श्रीनिवासकृतशुद्धिदीपिकाया व्याख्यानं ।

No. 306. शुल्वप्रदीपविवरणं By सुन्दरराज. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 825 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1817. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. आपस्तम्बेन योयं व्यरचि भगवता शुल्वसंज्ञोगभीरः,
प्रश्नार्थं तस्य भाष्यप्रभृतिषु कथितं विस्तृतं वीक्ष्य कृत्स्नं ।

संक्षिप्तोद्बोधनार्थं कुशिककुलनिधिर्माधवार्य्यस्य यष्टुः,
पुत्रः शुल्वप्रदीपं विवरणमधुना सुन्दरो निर्मिमीते ॥
विहारयोगान् व्याख्यास्यामः, विहारो विहरणं, चतुरश्रादिरूपेण भूमेः करणं, तस्य योगाः उपायाः ।

End. पूर्व्वेषां कृतत्वात् व्यञ्जितश्चैतत् बोधायनेन । अश्वमेधः प्राप्नुयेत् आहार ऊर्द्धविधामभ्यसेत् ? नेतरदाद्रियते । आदितस्वेदाहरेत् आहृत्य कृतान्नात् प्रत्याददीतेति ॥

Colophon. इति सुन्दरराजीये शुल्वविवरणे शुल्वप्रदीपे षष्ठः पटलः शुभमस्तु संवत् १८१७ माघशुक्लप्रतिपदि—गुरौ जयरामेण लिखितं ।

विषयः । आपस्तम्बविनिर्मितशुल्वसूत्रव्याख्या ।

No. 307. ऋग्वेदीयश्राद्धप्रयोगः. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 190 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ओम् आचम्य पवित्रसहितः प्राणानायम्य पवित्रं ते विततं ब्रह्मणस्पते प्रभूर्गात्राणि पर्य्येषि विश्वतः । अतप्त तनूर्न तदामो अश्नुते, शृतास इद्वहन्तस्तत् समाशत ऊर्द्धकेशीं ।

End. वषट् ते वास आछणोमि तन्मे जुषस्व × × × पिविष्टहव्यं वर्द्धन्तु त्वासुष्टुतरोगिरो म यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ।

Colophon. इति श्राद्धयज्ञप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । ऋग्वेदीयश्राद्धकथनम् ।

No. 308. श्राद्धवादार्थः. Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 800 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1800. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Ramhṛdaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्येत्यादि मङ्गलाचरणविशेषविचारस्तु प्रायश्चित्तवादार्थेऽनुसन्धेयः । पार्व्वणादिश्राद्धतत्त्वं पार्व्वणादिप्रतिपादकस्मृतिवचनस्य तात्पर्य्यविषयीभूतार्थं वक्ति निरूपयतीत्यर्थः । ननु पार्व्वणस्य स्वशब्देन निर्द्देशः आभ्युदयिकादेः कथं आदिपदेन निर्द्देशः । ऊ । सकलश्राद्धमध्ये पार्व्वणस्य प्रधानत्व-ज्ञापनार्थं पार्व्वणस्य स्वशब्देन निर्द्देशः । अन्येषामपि आदिपदेन तेन पार्व्वणः प्रकृतिः अन्यो विकृतिः यत्र तु श्राद्धकरणमुक्तं तत्र पार्व्वणं कर्त्तव्य मितिभावः । इत्यादि ।

End. अत्र केचित् एकोद्दिष्टं नान्यद्वारा कारयितव्यमित्यत्रापि गोत्रजेतरत्वेन विशेषणीयमित्युक्तावपि न कदाचित् सगोत्रायेति विशेषणात् सगोत्रै-कोद्दिष्ट × अगोत्रजद्वारा, मातामहादेरेकोद्दिष्टन्तु अगोत्रद्वारापि करणीयमित्याहुः । अपरेतु वचने सगोत्रायेति विशेषण × × वपि एकोद्दिष्टं नान्यद्वारा कारयितव्यमित्यत्रापि गोत्रजेतरत्वेन विशेषणीयमिति स्मार्त्त-व्याख्याने सामान्यैकोद्दिष्टनिवेशात् मातामहादेरेकोद्दिष्टमपि अगोत्रजद्वारा न कार्य्यमित्याहुः वस्तुतस्तु पूर्व्वमतं समीचीनं वचनबलादिति गुरुचरणाः पार्व्वणादिश्राद्धन्तु गोत्रजागोत्रजद्वारा कर्त्तव्यमित्युभयमतसिद्धं ॥

Colophon. इति श्राद्धवादार्थः समाप्तः । शकाब्दाः १८०० तारिख ३० श्रावण ।

विषयः । श्राद्धतत्त्वीयवादावलीनां सम्यग्विचारः ।

No. 309. श्रीकृष्णकवचं. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 70 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candra-konā, Ayodhyā, Raghunathvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ रामः । अथ कृष्णकवचं ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ कवचं यत् प्रकाशितं ।
त्रैलोक्यमङ्गलं नाम कृपया कथय प्रभो ॥

सनत्कुमार उवाच ।

शृणु वक्ष्यामि विप्रेन्द्र कवचं परमाद्भुतं ।
नारायणेन कथितं कृपया ब्रह्मणे पुरा ॥

ब्रह्मणा कथितं मह्यं परं स्नेहाद् वदामि ते ।
अति गुह्यतरं तत्त्वं ब्रह्ममन्त्रौघविग्रहं ॥ इत्यादि ।

End. कवचस्य प्रसादेन जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ।
त्रैलोक्यं क्षोभयत्येव त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥
इदं कवचमज्ञात्वा भजेद् यः पुरुषोत्तमं ।
शतलक्षप्रजप्तोऽपि न मन्त्रः सिद्धिदायकः ॥

Colophon. इति सनत्कुमारतन्त्रे त्रैलोक्यमङ्गलं श्रीकृष्णकवचं समाप्तं ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य कवचं ॥

No. 310. श्रीकृष्णस्तोत्रं. Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivani. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगोपालाय नमः ।
यं वेद वेदविदपि प्रियमिन्दिराया
यन्नाभिनीरुहगर्भगृहो न धाता ।
गोपालबालललना वनमालिनं तं
गोधूलिधूसरशरीरमरीरमन्तां ॥
कनककमलभालः केशिकंसादिकालः
समरभुवि करालः प्रेमवापीमरालः ।
अखिलभुवनपालः पुण्यवल्लीप्रवालः
स्तव भवतु विभूत्यै नन्दगोपालबालः ॥ इत्यादि ।

End. अद्वैतवीथिपथिकैरुपास्याः
स्वानन्दसिंहासनलब्धदीक्षाः ।
हठेन केनापि वयं शठेन
दासीकृता गोपवधूविटेन ॥
न वयं कवयो न तार्किका
न च वेदान्तनितान्तपारगाः ।
न च वादनिरासकाः परं
कपटाभीरकिशोरकिङ्कराः ॥

अये मनो दुराचार विषयानुपसेवसे ।
गोविन्दे परमानन्दे मुकुन्दे किं न लीयसे ॥

Colophon. इति वैष्णवचूड़ामणिमहामहोपाध्यायश्रीविल्वमङ्गलभट्टेववरविरचितं श्रीकृष्णस्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य स्तुतिकथनं ।

No. 311. श्रीविद्याया ऐश्वर्य्यादिस्वरूपाख्यं स्तोत्रं. Substance, country-made yellow paper, 12×3 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।
ऐश्वर्य्यं श्वर्य्यहीनं शशधरलसितं बीजमत्यन्तगुह्यं
जड़ोवा मूर्खो वा यदि जपति जनः प्रत्यहं शुद्धचेताः ।
जिह्वाग्रे तस्य वाणी विहरति च सदा गेहमध्ये च लक्ष्मी-
स्त्रिरञ्जीवन्मुक्तः स भवति सहसा त्वत्प्रसादाद् भवानि ॥ (?)
प्रचण्डाद्यं मातर्वसुमतिसहितं वैष्णवी श्वर्कयुक्तं
सुगुप्तं मन्त्रेशं यदि लभति कश्चित् पुण्यवान् शुद्धचेताः । (?)
धरण्यां धन्योपि प्रवसति च सदा कामिनीं कामसङ्गां
स दीर्घायुः श्रीमान् त्रिभुवनविजयी सौख्यमोक्षं लभेच्च ॥ इत्यादि ।

End. मनस्त्वं कल्याणि त्वमसि परमात्मा परतरा ।
जगत्प्राणो मातस्त्वमसि गगनं त्वं ऋतवहः ॥
धरित्री त्वं दुर्गे धरणिधरकन्ये वनमयी- ।
स्तुतिः का ते मातस्त्रिभुवनमहिले सुन्दरि परे ॥
महापुण्ये कन्ये धरणिधरकन्ये मनुमये ।
जगद्वन्द्ये सन्ध्ये सकलगुणहीने गुणमये ॥
अये तारे सारे हरहृदयहारोज्ज्वलकरे ।
कृपापारावारे मयि वितर दीनेऽमृतमपि ॥

Colophon. इति श्रीक्रमे श्रीश्रीविद्याया ऐश्वर्य्यादिस्वरूपाख्यं स्तोत्रं समाप्तं ।

विषयः । श्रीविद्याया ऐश्वर्य्यादिख्यापनं ।

No. 312. श्रीसूक्तन्यासः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 1. Lines, 16 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ श्रीसूक्तन्यासो लिख्यते ओम् हिरण्यवर्णमिति पञ्चदश × × सूक्तस्य श्रीर्देवता कर्दमानन्दचिक्लीतेन्दिरासुता ऋषयः आद्यास्तिस्रोऽनुष्टुभः, ततः एकाप्रस्तारपंक्तिः ।

End. आनन्दकर्दमश्चैव चिक्लीत × × व विश्रुताः ऋषयः ते त्रयः पुत्राः त्वं श्रीर्देवी × × × देवता । श्रीवर्चस्वं इति श्रीसूक्तन्यासः समाप्तः ।

Colophon. × × × × ×

विषयः । लक्ष्मीसूक्तमन्त्रन्यासः ।

No. 313. श्रौतोपयोगिकारिका. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 252 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निहोत्रं मुनिश्रेष्ठ यस्मिन् देशे प्रवर्त्तते ।
दशयोजनविस्तीर्णं काशीक्षेत्रं तदुच्यते ॥

End. कुलालचक्रघटितं आसुरं मृण्मयं स्मृतं ।
तदेव चक्रघटितं स्यात्यादि खलु दैवतं ॥

Colophon. इति श्रौतोपयोगिकारिका समाप्ता ।

विषयः । श्रौतकर्मणुपयोगिपदार्थकथनम् ।

No. 314. षट्कर्म्मलक्षणं. Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 50 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavagīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ षट्कर्म्मलक्षणं । शारदायां ।

अथाभिधास्ये तन्त्रेऽस्मिन् सम्यक् षट्कर्म्मलक्षणं ।
सर्व्वतन्त्रानुसारेण प्रयोगफलसिद्धिदं ॥
शान्तिवश्यस्तम्भनानि विद्वेषोच्चाटनस्तथा ।
मारणं तानि शंसन्ति षट्कर्म्माणि मनीषिणः ॥
स्वदेवतादिक्पालादीन् ज्ञात्वा कर्म्माणि साधयेत् ।
रती-वाणी-रमा-ज्येष्ठा-दुर्गा-काली यथाक्रमात् ॥
षट्कर्म्मदेवताः प्रोक्ताः कर्म्मादौ कर्म्मसिद्धये ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वकार्य्येषु सौवर्णं क्रूरे स्यात् प्रेतकर्पटं ।
त्रिगङ्गं शान्तिके प्रोक्तं पञ्चगव्यन्तु वश्यके ॥
सर्व्वकार्य्येऽष्टगन्धः स्यात् क्रूरे चाष्टविधानि च ।
शान्तिके लेखनी दूर्व्वा वश्यादौ शिखिपुच्छिका ॥
गृहेषु शान्तिकर्म स्यात् वश्यञ्च चण्डिकागृहे ।
देवालयेषु सर्व्वाणि श्मशाने क्रूरकर्म्म च ॥
सर्व्वर्य्याः प्रथमे यामे शान्तिकर्म्म समारभेत् ।
तदा शान्तिं लभेद्धीमान् सत्यं हि सुरवन्दिते ॥

Colophon. इति षट्कर्म्मलक्षणं समाप्तं ।

विषयः । तान्त्रिकप्रसिद्धशान्तिवश्यादिषट्कर्म्मणाम् लक्षणनिरूपणं तेषां देवतादिनिर्देशः तेषां प्रयोगक्रमश्च ।

No. 315. षण्णवतिश्राद्धनिर्णयः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 30 ślokas. Character, Nagari. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथषण्णवतिश्राद्धनिर्णयः ।

तानि च अमामनुयुगक्रान्तिव्यतिपातमहालयाः ।
अन्वष्टक्यं च पूर्व्वेद्युः षण्णवत्यः प्रकीर्त्तिताः ।

End. अथ तर्पणं, अष्टकान्वष्टिका पूर्व्वेद्युः श्राद्धेषु षोड़शदिनव्यापिमहालयेषु श्राद्धान्ते इतरवादौसंपाते तु श्राद्धेनैव तर्पणनिर्णयः अन्यत् सर्व्वमन्यतो ऽवगन्तव्यमिति संक्षेपः ।

Colophon. × × × × ×

विषयः । षण्णवतिश्राद्धविधिः ।

No. 316. संहितासूत्रं. Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 150 ślokas. Character, Nāgari. Date, Samvat 1855. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. व्यनूनं वाद्दो अर्थं गन्तानूनं असामिभिमरुतः गन्तानो यज्ञं आगन्तामारिष्यन्यता आनो अद्य स मनस इति षट्पदकाले गन्तह्रस्वस्वरेण । नान्यायुवत् । एतं ते स्तोमं तु विजातविप्रः वस्त्रेव भद्रा विरशिने वज्रिणे चत्वारि अतत्तं मकारेण चतुर्थं अकारवर्जं ।

End. विशां क्षत्रिरसि मानुषीणां अन्यत्र मानुषाणां . सेनाजुवां न्यूहतुः ।

Colophon. इति संहितासूत्रं समाप्तं संवत् १८५५ ।

विषयः । संहितालक्षणानि विस्तारेण उक्तानि ।

No. 317. संहितोपनिषद्विवरणं. Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 61. Lines, 11 on a page. Extent, 2100 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. एषपन्या इत्याद्या बह्वृचब्राह्मणोपनिषत् तस्या इदं विवरणं अल्पग्रन्थं सुखावबोधार्थमारभ्यते । उपनिषदित्युपनिपूर्व्वस्य सदेः क्विबन्तस्य विशरणगत्यवसादनार्थस्य रूपमाचक्षते । विशेषेण चोपनिषच्छब्दवाच्यान्तविद्या, तादर्थ्यात् ग्रन्थोऽप्युपनिषत् ।

End. अथानन्तेवासित्वविशेषणात् संवत्सरवासिनोऽर्थप्राप्तं शिष्यत्वं इति, तथापि प्रवक्तुरशिष्यस्यैव नित्यप्राप्तिस्तथाच । यो बालं विज्ञातुं स्यान्मेधाविने तपस्विने वेतीत्येवं आचार्य्याः विद्याप्रवक्तारो मन्यन्ते द्विर्वचनं त्वशेषोपनिषत्समाप्तिदर्शनार्थं ।

Colophon. इति श्रीमच्छंकरभगवत्कृतौ संहितोपनिषद्विवरणं समाप्तं ।

विषयः । संहितोपनिषद्व्याख्या ।

No. 318. संक्षिप्तसारे कृदन्तटिप्पनी. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 25. Lines, 8 on a page. Extent, 800 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1742. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāncandra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

शतुःशकारकरणमायच्छदिति सिद्धये ।
ऋधातुकादिरस्य स्यादृच्छादेशः परे × × ॥
तत्रातीति न कर्त्तव्यं गोष्ठ इत्यत्र दूषणात् ।
तिष्ठन्तीति तदा न स्याद् यदि च स्यात्तकारवान् ॥
शाला × × × ×च्छानः शीले विज्ञेय एव दिक् ॥

दिशिति यद्यत्र श्यानः कृतः स्यात् तदा श्यासेः शानः स्यादीदित्यत्र लिङ्गदतिदिष्टस्यापि ग्रहणस्यादित्यर्थः । इत्यादि ।

End. मध्या । मध्यच्च तत् दिनञ्चेति कर्म्मधारय इति ननु वर्णस्य वर्णेनेत्यत्र अवयवद्वत्तिसमुदायद्वत्त्योः समासावयमेव निराकरिष्यति । तत् कथमेतदिति तत्रैव व्याख्यास्यामः । × × तैल पूर्व्वात् पातात् अस्मिन्नेव प्रत्यय इति न प्रत्यय इत्यर्थः । शाने । एकाजि जन्तादित्यतोऽम् कथं नानुवर्त्तते सन्निहितत्वात् । इत्यादि ।

Colophon. समाप्तेयं कृदन्तटिप्पनी । श्रीश्रीरामः शरणं । श्रीदुर्गा ॥ शकाब्दा १७४२ तारिक २८ भाद्र ।

विषयः । संक्षिप्तसारीयकृदन्तप्रकरणव्याख्याया व्याख्यानं ।

No. 319. संक्षिप्तसारे व्याकरणादर्शे सुवन्तपादविवरणं By वंशीवदन. Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 850 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1243. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Śrīpati Bhaṭṭāchāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाय नमो जयति ।

श्रीरामं जलदश्यामं जितकामं तनूश्रिया ।
रत्नसिंहासनासीनं ज्ञानमुद्राकरं भजे ॥

लश ॥ शतुः शकारकरणमित्यृच्छदिति सिद्धये
ऋधातुर्कादिरस्य स्यादृच्छादेशः परे शिति ।
तत्रातौति न कर्त्तव्यं गोष्ठ इत्यत्र दूषणात्
तिष्ठसौति तदा न स्याद् यदि च स्यात्तुकारवान् ॥ इत्यादि ।

End. स्वादौ । आदित्यऽकृत्वाऽदितिकृते प्रथमं सन्धिकार्य्याभावे अष्टाभिरित्यत्र भिस् ऐसादेशः स्यात् प्रसिद्धास्तु अत्र अङ्य परत्वानु × × × × स्थाने आद्विधानाभावे अष्टाभिरिति न स्यादित्यपि दोषमाहुः । तन्न यद्यत्र × × स्थानी स्यात्तदा × × पौत्येके इत्यनेन साष्टेतिपदं न स्यात् किन्तु साष्टनौति । अत्र । प्रियाष्टाभिति टीकायां नास्त्रीप्रकृतिदीर्घादिति तु निषेधः ।

Colophon. इति वंशीवदनकविचन्द्रविरचिते व्याकारणादर्शे सुवन्तपादविवरणो नाम षष्ठः किरणः ।

चिन्त्यं प्रमादमुद्धृत्य पुस्तिकेयं सुसङ्गता ।
कृता श्रीकविचन्द्रेण वंशीवदनशर्म्मणा ॥
शकाब्देऽनलवेदमिवविमिते मासे तथाषाढ़के ।
पक्षे चापितु कृष्णके शुभतिथौ वारे तथा भूमिजे ॥
नत्वा राघवपादपद्मयुगलं श्रीजानकीसेवितं ।
ग्रन्थं संलिखति क्रमेण सुकृती श्रीरामचन्द्रः सुधीः ॥

विषयः । संक्षिप्तसारीयसुवन्तपादव्याख्याया व्याख्यानं ।

No. 320. संक्षिप्तसारीयकारकपादटिप्पनी By वंशीवदन. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 25. Lines, 8 on a page. Extent, 800 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1748. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Sripati Bhaṭṭāchāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

× × × × × कल्पद्रुकल्पजल्पनं ।
× × दूर्व्वादलश्यामं श्रीरामं प्रणमाम्यहं ॥

क्रिया सर्व्वकारकाणां निरूपिका ।
प्रवृत्तौ च निवृत्तौ च कारकाणां य ईश्वरः ।

अप्रयुक्तः प्रयुक्तोवा स कर्त्ता नाम कारकं ॥

इतीश्वरत्वेन च प्रधानत्वात् कर्त्तुः प्रथमं लक्षणमाह विभक्तिविभजनोपायतया कर्त्तादिलक्षणानां व्याकरणाङ्गत्वमित्यादि ।

End. अतएव यत् × × × × × भावकर्म्मणोरात्मने इति क्वचिद्दृश्यते तल्लिपिकरप्रमादादेव । अनुदा × × आत्मनेपदमित्यतस्तत्रानुवृत्तिरिति ॥

श्रीवंशीवदनं विशिष्टविनयं विद्वज्जनप्रीणनं ।
सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् वशिष्ठः स्वयं ॥
व्याकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते ।
गोयीचन्द्रकृते च तद्विरचिते पादो गतः पञ्चमः ॥
शकाब्दाः १७४८ ।

विषयः । गोयीचन्द्रकृतकारकटीकाया व्याख्यानम् ॥

No. 321. संक्षिप्तसारकारकपादटिप्पनी (सारार्थदीपिका) By गोपालचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 34. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1747. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Sripati Bhaṭṭācāryya. Appearance fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।

क्रिया ॥ ननु प्रकृतिप्रत्ययादिविभागपरिकल्पनया शब्दशासनं व्याकरणं । तद्भिन्नत्वात् कथं क्रियामुख्यप्रयोजकादेर्व्याकरणत्वं अत्रोच्यते सुप्रत्ययन्तद्विधायकं लक्षणं विधास्यमानं कर्त्तादिसंज्ञां विना न सम्भवतीति तद्धितत्वात् कर्त्तादिलक्षणानामपि व्याकरणत्वं एवं सत्यधिकारप्राप्तस्य नाम्न एव कर्त्तादिसंज्ञां विदधत् कर्त्तृधीनव्यापारत्वात् कारकाणां कर्त्तुः प्राधान्यमतस्तल्लक्षणमेव प्रथममभिदधाति । क्रियानिमित्तं कारकमिति । इत्यादि ॥

End. षष्ठी । क्वचित्पदोपादानात् अर्थान्तरे च परे इत्याद्यर्थं सप्तम्यादिविषये लक्षणाभावाद् व्यवस्थापको विधिरयं वाच्यः ॥

गोयीचन्द्रकथासुधामतितरामास्वाद्य यत्नाचिरा
दालोक्याखिलटिप्पनीं गुरुमतं सम्यग्विभा × × × ॥

श्रीलश्रीकविचन्द्रपादकमलध्यानैकतानो × × ।
कारकटिप्पनीं कृतिमुदे गोपालवन्द्यः सुधीः ॥

Colophon. इति श्रीकविचन्द्रचरणारविन्दानन्दित × × × × श्रीगोपाल-चक्रवर्त्तिरिवचितायां सारार्थदीपिकायां कारकटिप्पनी समाप्ता ।

श्रीश्रीजाने दयाधाने चरणाब्जयुगे तव ।
श्रीहलधरकृतिना लिपिरेषा समर्पिता ॥
शकाब्दाः १७४७ ॥

विषयः । कारकटीकायाः व्याख्यानं ॥

No. 322. संक्षिप्तसारटिप्पनी (सारार्थदीपिका) (तिङन्तपादस्य). Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 99. Lines, 8 on a page. Extent, 2150 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1743. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grāma Khunverā, Paṇḍit Harāṇa Candra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

यस्मिन्नसज्जगदिदं सदिवावभाति ।
भोगीव × सकलोपहितोपि × ॥
यस्तद्गुणैः खमिव चिन्मय एक एतत् ।
तस्मै नमोऽद्भुतमयाय महेश्वराय ॥

सकलविषयव्यापकत्वात् सन्धिपादमभिधाय पदशासनं व्याकरणमिति श्रवणात् सकलपादानां धातुमूलकत्वात् धातुप्रत्ययमारभमाणस्तिङो वाक्य समापकत्वेन प्राधान्यात् तिङन्तमेवाभिदधत् वर्त्तमानकालस्य पुरोवर्त्तितया सान्निध्यात् तिङ्शब्देनाख्यातत्वप्रसिद्धा लडादयो व्यपदिश्यन्ते इति मन्वानश्चेति वर्त्तमानकालीन-लट्-लक्षणमाह । धातोरित्यादि । इत्यादि ॥

End. ग्रन्थ × × × × × कर्त्तरि विहितो ×× कर्म्म कर्त्तरि भवत्येवेति पूर्व्वे × × × × × कर्म्मकर्त्तरि कर्त्तृत्वस्य विद्यमानत्वादिति भावः ।

विशेषविज्ञानपरा मत्सरा (?)
व्याख्यानमेतत् कलयन्तु सन्ततं ।
मया पुनस्तेषु कृतोऽयमञ्जलि
र्दूष्यं वचोनोच्चविभाव्य मामकं ॥ (?)

श्रीमद्भिः कविचन्द्रपादकमलैराचार्य्यपञ्चाननै-
रन्यैर्वा यदवाचि कुत्रचिदथो विद्याविनोदेन च ॥
तत् सर्व्वं कलयन्तु निर्म्मलधियः सन्तोऽत्र संक्षेपतो
यत्तन्यद्विदितं मयेदमखिलं गृह्णन्तु सारार्थिनः ॥
युक्तं नोक्तमिदं पूर्व्वैरितीर्षाकलुषं वचः ।
को हि शब्दाम्बुधेः पारमगादेकं विनेश्वरं ॥

Colophon. इति श्रीकविचन्द्रचरणारविन्दनिःस्यन्दमानमकरन्दमधुव्रतगयघट्टवन्द्यघटीय-कुलप्रसूत श्रीगोपालचक्रवर्त्तिविरचितायां सारार्थदीपिकायां द्वितीय-स्त्रिङन्तपादः समाप्तः × × × × × × × शकाब्दा १७४३ ।

विषयः । संक्षिप्तसारीयतिङन्तप्रकरणव्याख्याया व्याख्यानं ।

No. 323. संक्षिप्तसारसुवन्तटीकादीधितिः By रामेश्वरतर्कालङ्कार. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folio, 24. Lines, 11 on a page. Extent, 1000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Srīpati Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

लुक् ॥ अथास्य सकलविषयव्यापकत्वात् ग्रन्थादौ करणं युक्तमितिचेन्न स्वतन्त्रेच्छोर्नियन्तुमशक्यत्वादिति केचित्, वयन्तु कारकपादे नाम्नः कर्त्तादि संज्ञाविधानपूर्व्वकं प्रथमादिसप्तविभक्तीनां प्रथमपुरुषादेश्च विधानमुक्त मित्यादि ।

End. सहाद्याभिर्वर्त्तते इति नन्वत्र संख्यानवृत्तित्वात् कथं बहुवचनं अतएव समासे पूजार्थस्वतिवर्जमित्यस्य प्रत्युदाहरणमेव दर्शयिष्यति । उ । एक-शेषात् बहुवचनमिति गुरवः तथाच चतुर्विंशत्यधिकशतमित्यर्थ अपरं आचार्य्यटिप्पन्यादौ बोध्यं ।

Colophon. इति श्रीरामेश्वरतर्कालङ्कारकृता सुवन्तदीकाटीधितिः समाप्ता ॥

विषयः । संक्षिप्तसारीयसुवन्तप्रकरणव्याख्याया व्याख्यानं ॥

No. 324. सङ्गीतरघुनन्दनः By वनाथसिंह (स्वकृतटीकासहितः). Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 52. Lines, 13 on a page. Extent, 1900 ślokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Ṭikāri Rāṇīganja, District Gayā, Paṇḍit Raghunātha Tripāṭhī. Appearance, tolerable. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजानकीवल्लभाय नमः ॥

मूलस्य । रामप्रेमपयोधिवर्द्धनविधुः शृङ्गारसारास्पदं
संसारार्णवपारतारणतरिर्माथातमोदीपिका ।
विद्युद्वा सुखवृन्दवर्षणकरी कादम्बिनी काप्यसौ
मद्धृत् कुञ्जनिवासिनीविजयतां श्रीजानकी सर्व्वदा ॥
श्रीसीतेविन्ध्य रिपुगजसिंहो जयसिंहो राजसिंहोस्ति ।
तनुते तस्य तनुजो ग्रन्थं सङ्गीतरघुनन्दनाख्यं ॥ इत्यादि ॥

टीकायाः । श्रीगणपतये नमः ॥
वन्दे तत् पदकमलं यस्य मकरन्दं पुनाति जगदखिलं ।
× × × × × × × ॥
नत्वा गौरीशपादाब्जं टीका व्यङ्गार्थचन्द्रिका ।
श्रीरामरासरसिकविनोदाय विधीयते ॥

End.

मूलस्य । ससखी सीता सङ्गीतेक्षणसुखितशिरः × × स्त्री ।
विश्वनाथ × × निन्द्यते समदमदन × × ॥ * ॥
इति श्रीमन्महाराजकुमार-श्रीविश्वनाथसिंहविरचिते सङ्गीतरघुनन्दने श्रीजानकीरघुनन्दनयोगानन्दनृत्यवर्णनं नामैकादशः सर्गः ॥
अतः परं खण्डितं ।

टीकायाः । श्रीजानकीरघुनन्दनस्य परमदिव्यरासवर्णनरसासवं निपीय कथनानर्हमपि-विरहवर्णनं करोमीति ॥ * ।

Colophon. इति सिद्धि-श्रीमन्महाराजाधिराजविश्वनाथसिंहकृतायां व्यङ्गार्थचन्द्रिकाख्यटीकायामेकादशः सर्गः ॥ अतः परं खण्डितं ।

विषयः । १ सर्गे मङ्गलाचरणं ॥ २ रामचन्द्रस्य गृहरासवर्णनं ॥ ३ रामचन्द्रस्य वसन्तरासवर्णनं ॥ ४ जानक्यन्तर्धानवर्णनं ॥ ५ कामवसन्तिकागमनवर्णनं ॥ ६ चारुशीलाकृतमानानुनयवर्णनं ॥ ७ जानकीसमागमवर्णनं ॥ ८ जानकीभूषणविधानवर्णनं ॥ ९ दोलावर्णनं ॥ १० सर्व्वाङ्गशोभावर्णनं ॥ ११ सर्गे जानकीरघुनन्दनसम्मीलनानन्दजनितनृत्यादिवर्णनं ॥

No. 325. सन्देहदोलावलीप्रकरणम् [मागधी]. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Nāgari. Date, Samvat 1594. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya, Mahārāja Balacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पड़िविम्बियपणय जयं जसुं, हिरहोरमउरमाखामो,
सयनागयं वनजद्दतं नमो जिनेसरं वीरं ।

End. इयकयं वयसंसयपयपव्वूत्तरमयरणं समासेन लिहियं,
जगपवरागमजिनवल्लहसूरिसिसेण ।

Colophon. इति सन्देहदोलावली प्रकरणं । संवत् १६९४. आश्विन सुदि दशमी ॥

विषयः । आत्मोपदेशच्छलेन आत्मसन्देहकथनम् ।

No. 326. संन्यासिव्यासपूजा. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 12 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आषाढ्यां पौर्णमास्यां प्रातःस्नानं कृत्वा क्षौरं विधाय स्नानं कृत्वा मध्याह्ने स्नानं कुर्य्यात्, सन्ध्यां विधाय व्यासपूजास्थानं गच्छेत् ।

End. निवसन्तु सुखेनात्र गमिष्यामः कृतार्थतां,
यथा शक्तिश्च शुश्रूषां गमिष्यामो वयं मुदा ॥
यज्ञेन यज्ञमयजमिति परेद्युर्विसर्जनं ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

Colophon. इति व्यासपूजा समाप्ता ।

विषयः । संन्यासिनां गुरुपादुकापूजनम् ।

No. 327. सप्तशतीप्रयोगः By नागोजीभट्ट. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Nāgar. Date Saṃvat 1810. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. सा सविधि ब्राह्मणे उप्य यः कामयेत पुन र्न प्रत्याजायेयमिती × ×
पुनर्भुवमधिकृत्य तदानुसन्धेयोऽस्या मन्त्र उक्तः रात्रिं प्रपद्ये पुनर्भूमयो

भूकन्यां × × × हस्तां युवतिं कुमारिणीमादित्यश्चक्षुषे वातः प्राणाय सोमो × × × पृथिव्यै शरीरमिति । अस्य रात्रौ जपमात्रात् सिद्धिः अस्यफलं × × × ज्ञानं परं सकलं तु मोक्ष इति तत्रैवोक्तं अयञ्च देवीविषयो मन्त्रः ।

End. अथ रहस्यत्रयस्य त्रयोऽध्यायाः × × × । तत्तत्कात्यायनीतन्त्रविरोधादिति ध्येयं । अत्र निष्कदक्षिणा दरिद्राणां चतुःसुवर्णदक्षिणा समर्थानां ॥

Colophon. इति श्रीशिवभट्टसूनो नागोजीभट्टकृते मार्कण्डेयपुराणान्तर्गत-सप्तशतीव्याख्याने चण्डीस्तोत्रप्रयोगविधिः । संवत् १८१० ।

विषयः । चण्डीपाठक्रमकथनं देवीसूक्तादिव्याख्यानञ्च ॥

No. 328. सप्तसंस्थाप्रयोगः By अनन्तदीक्षितः. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent, 840 ślokas. Character, Nāgar. Date ? Place of deposit, Benares City, Bibihāṭi, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमामि पार्व्वत सूनु भक्तानां सिद्धिदायकं ।
क्रियते उपकाराया वशिष्टा सप्तसंज्ञका ॥

श्रवणाकर्माद्या इत्यर्थः । इदानीं श्रवणाकर्माद्याः सप्तावशिष्टा उच्यन्ते ।

End. वृत्तिकादिषु काम्यश्राद्धं वृत्तिकारमतेनाष्टमीश्राद्धवत् सर्व्वं कार्य्यं । यद्वा-शोनकोक्तरीत्या वृद्धिश्राद्धवत् इत्यष्टकाविकृतिश्राद्धप्रयोगः ।

Colophon. इति श्रीमद्यज्ञोपवीताभिधान-श्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन सर्वोपकारायावशिष्टसमन्त्रकश्रवणाकर्माद्यपाकसंस्थाप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । श्रवणाकर्मादिसप्तपाकयज्ञसंस्थाकथनम् ।

No. 329. सप्तपाकसंस्थाप्रयोगः (प्रयोगसारीयः) By विश्वनाथ. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 460 ślokas. Character, Nāgari. Date Samvat. 1908. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

इदानीमवशिष्टाः सप्तपाकसंस्था उच्यन्ते । आसां × × × × × × × एताः कार्य्या नवेत्युक्तं प्राक् प्रायश्चित्तप्रकरणे × × × स्थालीपाके प्रमाणमप्युदाहृतं तत्र ।

End. श्राद्धं समाप्य पवित्रं ग्रन्थिं विसृज्य शुचिदेशे क्षिपेदाचम्य तदहरेव वर्गत्रयस्य तिलतर्पणं कुर्य्यात् । अनुमन्त्रणादिपिण्डप्राशनान्तसर्व्वमन्त्रेषु अनूहः ज्ञेयः ।

Colophon. इति अतिसंक्षिप्तश्रवणाकर्मादिसप्तपाकयज्ञसंस्थाप्रयोगाः ।

इति श्रीमत् स्मार्त्तवंशोत्पन्नाल्पज्ञानश्रीविश्वनाथकृते प्रयोगसाराख्ये सप्तपाकसंस्थाप्रयोगः समाप्तः । संवत् १९०८ वैशाखकृष्णाष्टम्याम् ।

विषयः । संक्षेपेण श्रवणादिसप्तपाकयज्ञसंस्थाकथनम् ।

No. 330. सप्तसंस्थाप्रयोगः (प्रयोगरत्नीयः) By नारायणभट्ट. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nāgari. Date Saṃvat 1777. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आश्वलायनमाचार्य्यं प्रणम्य पितरं गुरुं,
भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः,
पञ्चविंशतिसंस्कारेषूत्कृष्टा दशसंस्कृतीः
पाकयज्ञान् सप्त शिष्टान् व्यक्ति शिष्टेष्टतुष्टये ।

End. कृत्तिकादिषु काम्यश्राद्धं वृत्तिकारमतेन अष्टमीश्राद्धवत्सर्व्वं कार्य्यं, यद्वाशौनकोक्तरीत्या वृद्धिश्राद्धवत् ।

Colophon. इति रामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्टकृते प्रयोगरत्ने अष्टकाविकृतिश्राद्धप्रयोगः ।

इति सप्तसंस्थाप्रयोगः समाप्तः । संवत् १७७७. कार्त्तिककृष्णैकादशी ।

विषयः । द्विजातीनां सप्तविधसंस्कारकथनम् ।

No. 331. समन्त्रकयजुर्वेदिग्रहयज्ञाग्निस्थापनविधिः (कपिलपञ्चरात्रोक्तः) By बृहद्वशिष्ठ. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folio, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1725. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa Śiromaṇi. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।

अथ बृहद्वशिष्ठप्रणीतकपिलपञ्चरात्रोक्तसमन्त्राग्निस्थापनसहितग्रहयज्ञपद्धति र्लिख्यते । तत्र ग्रहदोष-नराधिप-प्रबलशत्रु-दुःसहरोगादिनिमित्तं निरवकाशशान्तिकं मलमासादिसमयाशुद्धावपि कार्य्यं । स्त्रीपुत्रादिरूपकाम्यसावकाशकर्म्मणि मलमासादीतरशुद्धकालोऽपेक्षितः । तत्र रविसोमबुधबृहस्पतिशुक्रवासरेषु चित्रानुराधामृगशिरोरेवतीपुष्याश्विनीहस्तारोहिण्युत्तरात्रयेषु चन्द्रतारानुकूले शुभलग्ने वैधृति-व्यतीपात-विष्टि-रिक्तातिथिनिरंशादिरूपप्रतिकूलसमयेतरस्मिन् काले यज्ञमारभेत । इत्यादि ।

End. एवं ग्रहविप्रानपि भोजनादिना परितोष्य स्वयमपि
बान्धवैः सह सानन्दं भुक्त्वा स्वच्छन्दं विहरेदिति ॥

Colophon. इति कपिलपञ्चरात्रोक्तबृहद्वशिष्ठप्रणीतसमन्त्रकयजुर्वेदिग्रहयज्ञाग्निस्थापनविधिः समाप्तः । लिखितं श्रीरामलोचनदेवशर्म्मणा आत्मनः पाठार्थं । शकाब्दाः । १७२५ । १० । ५ ।

विषयः । यजुर्वेदिनां अग्निस्थापनग्रहयज्ञविधिकथनं ॥

No. 332. सरस्वतीसूत्रटीका (लघुभाष्यं). Substance, country-made paper, 15 × 6 inches. Folia, 127. Lines, 15 on a page. Extent, 5715 ślokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1858. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. उभये स्वराः, अकारादय एकारादयश्च स्वरसंज्ञाः स्युः । संज्ञाप्रदेशा इयं × × × × इत्यादयः । अथ उभयग्रहणं किमर्थं, अकारादीनां एकारादीनाञ्चानुवृत्त्यैव लब्धत्वात् । उच्यते ।

End. अन्योक्तेः कर्मणीत्यादिशब्देन विधानात् प्रथमा कारकविभक्तिर्भवतीदं च

वार्त्तिककृदाशयं विवरितुं प्रकरणान्ते श्रीसरस्वत्या × × प्रथमेति सूत्रं कृतमिति दिक् ।

Colophon. हाटकेशपुरस्थायी विनायकसुतोऽकरोत् ।
रघुनाथाभिधोव्याख्यां × × यथामति ॥
इति कारकप्रकरणं । संवत् १८५६ कार्त्तिककृष्णपक्षे ।

विषयः । सारस्वतसूत्रव्याख्या ।

No. 333. सरस्वतीसूत्रटीका (लघुभाष्यम्). Substance, country-made paper, 15×6 inches. Folia, 25. Lines, 15 on a page. Extent, 875 ślokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1898. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरघुनाथाय नमः ।
समासस्यान्वये नाम्नां, अत्र योगत्रयं, समास इत्याद्यो योगः । संज्ञाधिकारस्यायं, अन्वर्थाचेयं संज्ञा, समानि एकीभूतानि पदानि अर्था आसते यस्मिन् आधारे × × × । अथवा । इत्यादि ।

End. इत्यत्र वेदान्तव्याकरणयोरेक एव सिद्धान्त इति दिक् ॥
हाटकेशपुरस्थायी विनायकसुतोऽकरोत्,
रघुनाथाभिधोव्याख्यां सज्ञानाञ्चैव नागरः ॥

Colophon. इति सरस्वतीसूत्रविवरणे लघुभाष्याख्ये रघुनाथकृतौ पूर्व्वार्द्धं समाप्तं । संवत् १८९८ चैत्र कृष्णपक्षे ।

विषयः । सारस्वतसूत्रव्याख्या ।

No. 334. सर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः By वासुदेव. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 160. Lines, 4 on a page. Extent, 1280 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1908. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ स्थावरविष्णुशिवादिप्रतिष्ठोच्यते ।
तत्रादौ मूर्त्तिनिर्माणप्रकारः । कृत्यरत्नाकरे । इत्यादि ।

End. अन्यतरकुण्डाग्निनाशे आचार्य्यकुण्डादग्निरग्रयः ।
आचार्य्यकुण्डाग्निर्यावत् समाप्तिं विशेषतो रक्षणीय इति ॥

Colophon. इति वासुदेवकृतायां प्रयोगमालायां विष्णुप्रतिष्ठादिसर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः ।
संवत् १९०८ ।

विषयः । सर्व्वदेवानां प्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 335. सर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः By माधवाचार्य्य. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 127. Lines, 9 on a page. Extent, 2032 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1911. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

उदगयने माघादिपञ्चसु मासेषु शुक्लपक्षे चतुर्थी-षष्ठी-नवमी-चतुर्द्दशी-व्यतिरिक्तासुबुधगुरु मङ्गलान्यतमस्मिन् वारे भौमभिन्नसर्व्ववारेषु वा अश्विनीरोहिणीमृगपुनर्वसुपुष्योत्तराहस्तास्वात्यनुराधाश्रवणाज्येष्ठामूलधनिष्ठा रेवत्याद्यन्यतमस्मिन् नक्षत्रे सुलग्ने प्रतिष्ठा कार्य्या ।

End. स्थिरलक्ष्मी-कीर्त्तिलाभ-शत्रुपराजय-सर्व्वपापनिरसन-विष्णादिलोकप्राप्त्यर्थं विष्णुमूर्त्तिप्रतिष्ठां करिष्ये ।

Colophon. सर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः समाप्तः । संवत् १९११ ।

विषयः । सर्व्वदेवप्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 336. सर्व्वानन्दतरङ्गिनी By शिवनाथभट्टाचार्य्य. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Bengali. Date, Sam. 1256. Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīś. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. नत्वा श्रीगुरुपादाब्जं तनोति गुरुकिङ्करः
श्रीसर्व्वानन्दनाथस्य सर्व्वानन्दतरङ्गिनीं ॥
सूक्ष्मं तेजस्तथास्थूलं त्रिविधं शिवभाषितं ।
ब्रह्मरन्ध्रे गुरुः सूक्ष्मं सर्व्वकारणकारणं ॥ (?)

शिवशक्त्यात्मकं ब्रह्म हंस इत्यक्षरद्वयं ।
तद्रूपं योगिभिर्ध्येयं चन्द्रे पक्षद्वयं यथा ॥
ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्त्तिं ।
द्वन्द्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यं ॥
एकं नि × × × मचलं सर्व्वदा साक्षिभूतं ।
भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि ॥ इत्यादि ।

End. अत एव हि शान्तानां सुरापानं प्रशस्तकं ।
कथं निन्दसि नो दण्डिन् विचार्य्य शरणं व्रज ॥

Colophon. इति श्रीसर्व्वानन्दात्मज-श्रीशिवनाथभट्टाचार्य्यविरचिता सर्व्वानन्दतरङ्गिनी-समाप्ता ॥ सन १२५६ ।

विषयः । सर्व्वानन्दनाथस्य मेहारवास्तव्यस्य साक्षात्कृतभवानीचरणयुगस्येतिवृत्तवर्णनं । कदासौ प्रादुरासीदिति नास्ति निश्चयः परन्तु मेहारे राज्यं कुर्व्वति दासाभिधे राजनि सर्व्वानन्द आसीदित्येवाच श्रूयते ।

No. 337. साग्निकापस्तम्बदाहविधिः. By बालकृष्णः Son of आपदेवः. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 315 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीरामं मोहिनी राजपितरं मातरं तथा ।
आपदेवं गुरुं चापि प्रणिपत्य यथाक्रमम् ॥
आपस्तम्बमुनिं नत्वा दृष्ट्वा तत्सूत्रवार्त्तिकं ।
निबन्धांश्च तथाचारं शिष्टानां चैवपद्धतीः ॥

End. सुतेन ह्यापदेवस्य बालकृष्णेण सूरिणा ।
ग्रन्थाननेकानालोक्य कृताह्यन्त्येष्टिपद्धतिः ॥

Colophon. इति श्रीमदापदेवसूतबालकृष्णरचितः-
साग्निकापस्तम्बमृतदाहविधिः समाप्तः ॥

विषयः । साग्निकापस्तम्बीयमृतदाहनविधानम् ।

No. 338. सामवेदीयसंस्कारपद्धतिः By वीरेश्वर. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 147. Lines, 8 on a page. Extent, 2352 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1879. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

देवादित्यकुले जातः × × त्रैलोक्यसंसदि

पद्धतिं विदधे श्रीमान् श्रीमद्वीरेश्वरः स्वयं ।

End. गौरी पद्मा शची मेधा सावित्री विजया जया ।

देवसेना स्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः ॥

धृतिः पुष्टिस्तथा तुष्टिस्तथा मे कुलदेवता ।

इतिगणपतिसहितमातृपूजा ।

Colophon. श्रीकृष्णाय नमः । संवत् १८७९ ।

विषयः । सामवेदीयानां संस्कारविधिः ।

No. 339. सामायकटीकावार्त्तिकं (मागधी-संस्कृत-गुर्ज्जरभाषासु). Substance, country-made paper, 16 × 6 inches. Folia, 21. Lines, 22 on a page. Extent, 1386 ślokas. Character, Nāgara. Date 1827. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवीतरागाय नमः ।

परिक्कमामि भन्ते इयिया वहिया ए विरहसा ए अण × × ।

ते अइ गमणे ठास गमने चक्कमने पाणे गमणे विजुगमने हरिदुगमणे ॥

इत्यादि ।

End. समाधिध्यानके वि × × × न्हारो मरण होय वहुरि जिन गुण सम्पविहो उमभ्भं कहिये ।

जिनेश्वर देवका जुगुनकैं केवलदर्शन अर केवलज्ञान तिहि कीन्हारे प्राप्ति होय ।

Colophon. इति श्रीशास्त्रानुसारध्यानामृतं भव्यानां मुक्तिदं सामयिकं सर्व्वकर्मक्षयार्थं शास्त्रमङ्गलं दिस्तु इति । संवत् १८२७ फागुणसुदि ।

विषयः । जैनमते सामायकसमाध्यवस्था नाम व्याख्या ।

No. 340. सामुद्रिकचिन्तामणिः By माधवः. Substance, country-made paper, 6×13 inches. Folia, 102. Lines, 18 on a page. Extent, 2500 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, Baith Bighā, District Gayā, Paṇḍit Mahāvirā prasād Missra. Appearance tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. आद्यं खण्डितं ।

End. भोजनकाले यस्य मध्यदृषवाहनं दन्तिनं वा पश्येत् सोऽपि सद्यो मरिष्यति ।

प्रकीर्णकेशां नग्नां वा स्त्रियं वा पाशधारिणीं ।
पश्येत् भोजनकाले यः सोऽपि सद्यो मरिष्यति ॥
भुज्यमानस्तदात्मीयमन्नरन्ध्रेण पश्यति ।
यः स मृत्युमवाप्नोति सद्य एव न संशयः ॥
इति कालगतिं बुद्धा बाह्याभ्यन्तरलक्षणैः ।
कुर्य्यान्निःश्रेयसे यत्नं यावदेव परिक्षयं ॥
सर्व्वं शरीरिणां साध्यं शरीरं खलु दुर्लभं ।
तत् कालवचनेनैव कृत्वा देहं प्रतिष्ठितं ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीश्रीग्रामकरोपनामक-माधवकृते सामुद्रिकचिन्तामणौ तृतीयोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । स्त्रीपुंसामाङ्गिकशुभाशुभलक्षणादिकथनं । रिष्टारिष्टफलादिकथनं ॥

No. 341. सापिण्ड्यकल्पलतिका By अपोदेवापरनामकश्रीसदाशिवदेव. Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1943. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमद्गजाननषड्ाननयुक्शिवौ च
श्रीविट्ठलं निजगुरुंगुरुमेव नत्वा,
सापिण्ड्यकल्पलतिकां तनुते विचित्रां
देवः सदाशिव इमां शिशुबोधनाय ॥

End. पद्यप्रसूनैः षन्नेत्रसंख्यकैः
सुसंस्कृता कल्पलता मदीया ।

अध्यापकाध्येतृजनाय नित्यं
दद्यादभीष्टानि परःशतानि ॥

Colophon. इति श्रीमद्देवालयपुरवासि-श्रीनीलकण्ठसूरिसूनुश्रीश्रीपतिसूनु × × अपोदेवापरनामधेयेन श्रीसदाशिवदेवेन रचिता सापिण्ड्यकल्पलतिका समाप्ता । संवत् १९४३ ।

विषयः । सापिण्ड्यव्यवस्था ।

No. 342. सामविधानब्राह्मणभाष्यम् By माधव. Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 41. Lines, 11 on a page. Extent, 1640 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थम् महेश्वरं ॥

End. इदं शिष्येण प्रयोक्तव्यं । य एतानि दातुं न शक्नुयात् स शुश्रूषया अल्पधनप्रदानेन च उपाध्यायं तोषयित्वा तेनानुज्ञातः सन् उक्तविधानेन सामानि प्रयुञ्जानो यं कामं कामयितव्यफलविशेषं कामयते तमाप्नोति । अभ्यासखण्डः इति तृतीयाध्याये नवमः खण्डः ।

Colophon. इति श्रीमत् सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे तृतीये सामविधानाख्ये ब्राह्मणे तृतीयोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गतसामविधानब्राह्मणव्याख्या ।

No. 343. सारसंग्रहदीपिका By रामप्रसाददेवशर्म्मा. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 62. Lines, 8 on a page. Extent, 1500 ślokas. Character, Bengali. Date, S.K. 1741. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunathvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गोपीजनवल्लभाय ।

वन्दे गुरुपदद्वन्द्वं सहस्रारस्थितं परं ।
यस्य विज्ञानमात्रेण मूकमावर्त्तयेच्छ्रुतिं ॥
वर्हापीड़ाभिरामं मृगमदतिलकं कुण्डलाक्रान्तगण्डं ।
कञ्जाक्षं कम्बुकण्ठं स्मितसुभगमुखं स्वाधरे न्यस्तवेणुम् ।
श्यामं शान्तं त्रिभङ्गं रविकरवसनं भूषितं वैजयन्त्या
वन्दे वृन्दावनस्थं युवतिशतवृतं ब्रह्म गोपालवेशम् ॥
प्रह्लादनारदपराशरपुण्डरीक
व्यासाम्बरीषशुकशौनकभीष्मदाल्भ्यान् ।
रुक्माङ्गद × × × फाल्गुणादीन्
पुण्यानिमान् परमभागवतान् नमामि ॥
ब्राह्मणेभ्योनमो नित्यं वैष्णवेभ्यश्च सादरं ।
येषां पादरजो नित्यं वाञ्छन्ति विबुधाः सदा ॥
वाञ्छाकल्पतरुभ्यश्च कृपासिन्धुभ्य एव च ।
पतितानां पावनेभ्यो वैष्णवेभ्यो नमो नमः ॥
इदं सारसंग्रहञ्च दीपिकां दीपरूपिकां ।
अज्ञानानां हितार्थाय तन्यते रामशर्म्मणा ॥
दीक्षाद्यनन्यभक्तिश्च निरूप्यन्ते यथामति ।
सुकवीनां पदद्वन्द्वे प्रणम्य च मुहुर्मुहुः ॥ इत्यादि

End. श्रीमद् गोविन्दमूर्त्तेस्तु सद्दीक्षाक्रमतोऽन्वहं ।
कुरु ब्राह्ममुहूर्त्तादिनिशान्तं पादसेवनं ।
विहाय सर्व्वान् देवादीन् कुरु नारायणार्चनं ॥
सख्यं कुरु जगन्नाथे श्रीकृष्णे परमात्मनि ।
अहं ममेति सन्त्यज्य तस्मिन्नात्मनिवेदनमिति । ११३० ।

श्रीगीतायां ।

सर्व्वधर्म्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वां सर्व्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुच ॥ ११३१ ।

श्रीएकादशे च ।

अज्ञायैवं गुणान् दोषान् मयादिष्टानपि स्वकान् ।
धर्म्मान् सन्त्यज्य यः सर्व्वान् मां भजेत् स च सत्तमः ॥

Colophon. इति श्रीमद्गोकुलानन्दपदारविन्दमधूप-श्रीलश्रीरामप्रसाददेवशर्म्मणा विरचिता सारसंग्रहदीपिका समाप्ता ॥

ॐ हरये नमः ।

पतितः स्खलितो वार्त्तः क्षुत्वा वा विवशो गृणन् ।
हरये नमः इत्युच्चैर्मुच्यते घोरकिल्बिषात् ॥

अयं ग्रन्थः श्रीकृष्णचरणेऽर्पितोऽस्तु शकाब्दाः १७४१ । ७ । २६ ।

मार्गशीर्षेऽसिते पक्षे द्वादश्याञ्च कुजेऽहनि ।
समाप्तोऽभूच्च ग्रन्थोऽयं राधाकृष्णप्रसादतः ॥

विषयः । आदौ श्रीगुर्व्वादिवन्दना । दीक्षाविधिः । गुरुलक्षणं । दीक्षामाहात्म्यं । देवतान्तरदीक्षा । श्रीकृष्णोपासनामाहात्म्यं । प्रकृतिमाहात्म्यं । विष्णुमन्त्रोपासकमाहात्म्यं । सन्न्यासिलक्षणं । श्रीकृष्णगुणकीर्त्तनं । महाप्रलयादिवर्णनं । विष्णुमन्त्रमाहात्म्यं । भक्तलक्षणं । नामभजनं । वैष्णवमाहात्म्यं । कृष्णनामव्युत्पत्तिः । ब्रह्मलक्षणं । ललितादिश्रीदामाद्यन्तावरणपूजाविधिः । वलदेवध्यानं । महाप्रसादमाहात्म्यं । प्रदक्षिणविधिः । प्रणामप्रार्थनाविधिः । कृष्णार्चनप्रसिद्धपुष्पनिर्णयः । तुलस्यर्पणमाहात्म्यं । तुलसीचयनकालनिरूपणं । तुलसीचयनमन्त्राः । तुलसीरोपणमाहात्म्यं । तुलसीवनपूजनविधिः । करवीरपुष्पमाहात्म्यं । राधा-लक्ष्मी-सावित्री-दुर्गा-सरस्वती-प्रभृतिप्रकृत्युत्पत्तिः । विभूति-गोलोक-वृन्दावनवर्णनं । प्रणवमाहात्म्यं । ध्यान-ब्राह्मणान्नदान-नामाङ्कधारणमाहात्म्यादिकथनं । वैष्णवश्राद्धविधिकथनं । श्राद्धपूर्व्वदिनकृत्यनिरूपणं । पात्रदानविधिकथनं । शालग्राममाहात्म्यकीर्त्तनं । एकादशीव्रतकथनं । अनन्यभक्तिलक्षणनिरूपणम् ॥

No. 344. सारस्वतभाष्यम् By रामनारायणशर्म्मा. Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 113. Lines, 5 on a page. Extent, 2,250 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1741. Place of deposit, Bhānderpur, District Bogudā, Paṇḍit Kālīsaraṇa Cakravarti. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

कृपामृतधुनी यस्य जगत्सन्तर्पयन्त्यपि ।
स्वर्धुनीव सदा भाति भजे श्रीगुरुपद्युगं ॥
प्रणम्य श्रीरामचन्द्रमसद्दैत्येन्द्रनाशकं ।

आरेभे विशदीकर्तुं श्रीसारस्वतभाष्यकं ॥

× × × × ×

सिद्धिं प्रापु र्ये × × माधवं मुनिसत्तमाः ।

सारस्वतानि सूत्राणि नत्वा तं विवृणोम्यहं ॥

वृद्धमादिरादेदौ ? । यस्यादिराकारादिर्भवति तद्वृद्धसंज्ञकं स्यात् ।

इत्यादि ॥

End. टाङ्गो वैम् वा न स्यात् अर्थान्नित्यमेवाम् यथा नदीवाचकानां । उन्मत्तगङ्गं देशेनायं धनवान् उन्मत्तयमुनं देशे स्थितः । वृद्ध्यर्थात् किं × × × × × × × । एकविंशतिभारद्वाजं कृतं ॥

Colophon. इति श्रीरामनारायणशर्म्मविरचिते सारस्वतवृद्भाष्ये नामप्रकरणे चतुर्थः पादः ॥ × × × × × ।

अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । सारस्वतभाष्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 345. सिद्धान्तकौमुदीविलासः By भास्कर. Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 273. Lines, 9 on a page. Extent, 5500 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri Fort, Paṇḍit Bābācārī Śāstrī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ कौमुदीविलासोलिख्यते ।

धातुर्लीलामावहन्तीमुखाब्जैर्दोर्भिर्विष्णोर्लोचनैः शङ्करस्य ।

मूर्त्तिस्त्र्यास्रग्गाङ्गेयकाया सौरी माया कापि पायादपायात् ॥

मुनिसिद्धान्तसुधामयकौमुद्यामप्यपेतदोषायां ।

विद्वन्मानसकमलं भास्करकृतितः प्रमोदमादत्तां ।

वमयति शब्दिकरसिकं कौमुद्यां किल मनोरमा कलिता ।

तद्वद्विद्वच्चक्रं रमयिष्यति मे विलास इह किं नो × × × ।

ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृतं शास्त्रप्रवर्त्तकाचार्य्यपाणिनिकात्यायनपतञ्जलिनमस्काररूपं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नन् सूत्रवार्त्तिकभाष्याणां सर्व्वतो विभावितत्वोक्तेः × × × × × × सिद्धान्तकौमुदीत्यन्वर्थेन नाम्ना प्रतिपाद्यं विशिष्टमर्थं ध्वनयन् । इत्यादि ॥

End. व्याप्तिन्यायाश्रयेत्वव्ययीभावस्याव्ययीभावस्येत्यव्ययसंज्ञाविधानं व्यर्थं स्यादिति कौ × × × × × ॥

अतःपरं खण्डितम् ॥

Colophon. — — — — — — —

विषयः । सिद्धान्तकौमुद्या व्याख्यानम् ॥

No. 346. सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्या (तत्त्वदीपिका). By लोकेशकर. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 102. Lines, 8 on a page. Extent, 1428 ślokas. Character, Nāgara. Date of composition, Śaka 1741. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य जगतां नाथं महेशं साम्बमव्ययं,
सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्या क्रियते तत्त्वदीपिका ॥
प्रारेप्सितनिरन्तरपरिसमाप्तये विहितं मङ्गलं, शिष्यशिक्षायै निबध्नन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते ॥ नमस्कृत्य इत्यादिना ॥

End. एवञ्चतदध्येतॄणां कार्य्यसिद्धिः स्यादिति ध्वनितं ।
लोकेशकरसंज्ञेन श्रीचेमङ्करसूनुना
मुरे भूपादुमाशम्भो विहिता तत्त्वदीपिका ॥
चन्द्रवेदक्षयभूमिसंयुते वत्सरे नभसि मासि शोभने
शुक्लपक्षदशमीतिथाविथं दीपिकाविबुधदीपिका तथा ॥

Colophon. इति लोकेशकरविरचिता सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्याने तत्त्वदीपिका सम्पूर्णा ॥

विषयः । सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्या ॥

No. 347. सिद्धान्तजाह्नवी By श्रीदेवाचार्य्य. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 78. Lines, 4 on a page. Extent, 900 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Hatwa Kailadeoā Maṭha. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णविहारिणे नमः ॥
नियमेन यदानन्दो जगद्भासयते ऽखिलं ।
तमहं नियमानन्दं वन्दे कृष्णं जगद्गुरुं ॥

इह खलु सकलविश्वहेतुर्निरवधिकरुणा × × × श्रीवासुदेव-विषयकजिज्ञासावतां शास्त्रविचारसमर्थानां मुमुक्षूणां तद्भावापत्तिरूप-मोक्षोपलब्धये सर्व्ववेदार्थमध्यायचतुष्टयात्मकं शारीरकमीमांसाख्यं वेदान्त-सूत्रं सूत्रयामास तच्च मुमुक्षुजनोद्दिधीर्षया श्रीपुरुषोत्तमसंज्ञया ऽनादि-वेदान्तसन्ततिं सनातनीमपि कलौ नष्टामुद्धर्तुं अवनितलावतीर्णो भगवान् सुदर्शनावतारो नियमानन्दाख्य आद्याचार्य्यो वेदान्तपारिजातसौरभाख्य-ग्रन्थरचनया वाक्यार्थरूपेण व्याचकार तदपि भगवांश्रीनिवासाचार्य्यो निगदं बभाषे तस्यातिगम्भीराशयत्वेनोक्तलक्षणाधिकारिकत्वेन च मन्द-मतीनां निखिलवेदान्तार्थजिज्ञासूनां शिथिलप्रयत्नानां अवगाहनार्हत्वेन प्रवृत्त्यनर्हत्वात् तेषामुपकारार्थं मिताक्षररूपां सिद्धान्तजाह्नव्याख्यां सूत्रवृत्तिं समारंभे । हरिः ॐ अथातो ब्रह्मजिज्ञासा. अत्राथ शब्द आनन्तर्य्यार्थः × × × × × । इत्यादि ॥

End. तथाहि यतो वा इमानि भूतानि जायन्त इति यच्छब्देन जगत्कारणमुपक्रम्य तद्विजिज्ञासस्व चेति वाक्यशेषेण तस्य जगत्कारणस्य × × × परामर्श इत्युक्तं × × किञ्चाद्याचार्य्यचरणैः वेदान्तपारिजातसौरभ-पठितवाक्यचतुष्टयस्यैतन्मूलभूतस्य श्रीनिवासचरणैर्भगवद्भिः वेदान्तकौस्तुभे तद्भाष्ये निगदं भाषितत्वात् अत्रापि सूत्रव्याख्यामुखेनास्माभिरपि व्याख्यात-प्रायत्वेन पौनरुक्त्यापातदोषाच्च नेहव्याख्यार्थं × × × सूत्रव्याख्यैव कृतार्थत्वात् ।

श्रीनिवासपदाम्भोजस्मरणोद्बुद्धबुद्धिनां ।
संक्षिप्तेयं मुमुक्षूणां परमानन्दलब्धये
कारुण्यसिन्धोश्चरणाम्बुजं मुदाध्यायेन्मुमुक्षुः सततं सुमङ्गलं,
तरेत संसारमपारवारिधिं लभेत स्वानन्दमनन्तकम् सुधीः ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसन्ततिपदाश्रितश्रीभगवन्नियमानन्दाचार्य्यपदपङ्कजमक-रन्दभृङ्गश्रीदेवाचार्य्यविरचितायां सिद्धान्तजाह्नव्यां शारीरकमीमांसा-व्याख्यायां चतुःसूत्रीव्याख्यानं नाम प्रथमस्तरङ्गः समाप्तः ॥

विषयः । शारीरकमीमांसायाः व्याख्यानम् ॥

No. 348. सिद्धान्तमकरन्दः. By मकरन्दः. Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 23. Lines, 13 on a page. Extent, 700 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1815. Place of deposit, Belsaḍa, District Chapra, Paṇḍit Hanumān Tewari. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीसूर्य्यसिद्धान्तमतेन सम्यक् विश्वोपकाराय गुरोः प्रसादात् ।
तिथ्यादियन्त्रं वितनोमि काश्यां आनन्दकन्दोमकरन्दनामा ॥
सिद्धान्तमकरन्दे तिथिकन्दे काश्यां वाराद्दौ धनम् इत्यादि ॥

End. अङ्के दिनमानस्तु योग एतदनन्तरं
सूर्य्यराहोर्घटिका × × × × ।
दृश्यते च तदाचन्द्रः प्रायः प्रोक्तं मनीषिभिः ॥

Colophon. इति श्रीमकरन्दः सम्पूर्णः ॥ संवत् १८१५ ।

विषयः । गणितसुखेन नक्षत्रसौरभकथनम् । योगगुह्यादिकथनम् । योगसौरभकथनम् । ग्रहाणां अंशकभेदकथनम् । रव्यादिफलकथनम् ॥

No. 349. सिद्धान्तसेतुका By सुन्दरभट्ट. Substance, country-made paper, 12×6 inches. Folia, 78. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Kailadcoā Maṭh, Hatwa, District Saran. Appearance new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीमन्नित्यकुञ्जविहारिराधाकृष्णौ विजयेतेतमाम् ॥
शास्ता बुद्धेर्यश्च विश्वस्य हेतुः कर्म्माध्यक्षः सर्व्वभूतान्तरात्मा ।
देवाचार्य्यस्तस्य देवस्य रूपं भर्गं नित्यं चिन्तयेऽहं वरेण्यं ॥
इह खल्वनादिवेदान्तसम्प्रदायं प्रवर्त्तयितुं सकलविश्वजन्मादिकारणमोक्षप्रदाटसुक्तोपसर्व्ववेदान्तवेद्याखिलशक्ति × × × × भगवान् सुदर्शनो नियमानन्दाभिध आचार्य्यरूपेणावनितलावतीर्णः × × × × भगवान् करुणासागरः श्रीदेवाचार्य्यरूपो ऽत्राविर्भूत्वा विस्तृतं सर्व्ववेदान्तशास्त्रं संक्षेपेण प्रकाशयितुं समस्तवेदान्तसारभूतां मितव्याख्यासिद्धान्तजाह्नव्याख्यां शारीरकमीमांसासूत्रवृत्तिं प्रणीतवान् । तस्य च यथामति पदयोजनामात्रं व्याख्यानं मिताक्षरं सिद्धान्तसेतुकाभिधं अञ्जसा तदर्थोप-

लब्धये समारभ्यते । श्रीगोविन्दप्रसादकामेन तत्र तावच्चिकीर्षितग्रन्थ-निर्विघ्नसमाप्त्यर्थं श्रीभगवदाचार्य्यवन्दनरूपं मङ्गलमाचरति । नियमेनेति ॥

End. हि शब्दोऽवधारणाऽयोगव्यवच्छेदार्थे यस्मादेवं तस्मान्मुमुक्षोः सततं ब्रह्म-भूतस्य श्रीमाधवस्य पादारविन्दचिन्तामोक्षान्तरं × × × शास्त्र-निर्गलितोऽर्थः । तथाह सूत्रकारः ।

आलोच्य सर्व्वशास्त्राणि विचार्य्य च पुनः पुनः ।
इदमेकं सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः सदा ॥ इति ।
वेदान्ताभ्यनुगीयमानमहिमस्तकोप्रतिष्ठो हि यो
ध्यानाभ्यासविनिश्चलेन मनसा साक्षात् कृतो मोक्षदः ।
तं देवं कमलाभिलालितपदं गोपीकटाक्षार्चितम् ।
गोपालं शरणं व्रजामि सततं वंशीकरं सद्गुरुम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसन्ततिपदाश्रितश्रीदेवाचार्य्यविरचितसिद्धान्तजाह्नवी-टीकायां सुन्दरभट्टविरचितायां सिद्धान्तसेतुकायां प्रथमतरङ्गमर्य्यादा समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । श्रीदेवाचार्य्यकृत-सिद्धान्तजाह्नवीव्याख्यायाः शारीरकमीमांसाटत्तेर्व्याख्यानम् ॥

No. 350. सीताकवचम्. Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 1. Lines, 8 on a page. Extent, 18 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāṇa Candra Tarkavāgīśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीरामाय नमः ॥ ॐ नमः सीतायै ॥

धरण्युवाच ।

देवदेवकृपासिन्धो कृपयानुग्रहान्मयि ।
सीतायाः कवचं पुण्यं पाठ्यतां पापनाशनम् ॥
ॐ ध्यात्वा चम्पकवर्णाभां कोमलाङ्घ्रिसरोरुहाम् ।
बालातपाभवसनां करभप्रतिमोरुकाम् ॥
पूर्णचन्द्राभवदनां नीलकुञ्चितकुण्डलाम् ।
मणिकङ्कणसौन्दर्य्यां विलसत्करपल्लवाम् ॥
सर्व्वसद्गुणसम्पन्नां हेमकुम्भलसत्कुचाम् ।
आजानुलम्बितभुजां करपद्मधृताम्बुजाम् ॥

किरीटहारकेयूरमुखभूषणभूषिताम् ।
रत्नसिंहासनगतां देवस्त्रीगणसेविताम् ॥
श्रीरामवामभागस्थां तप्तचामीकरप्रभाम् ।
सीतायास्त्र पठेत् पुण्यं कवचं पापनाशनम् ॥

End. श्रीसीताकवचस्यास्य शेषऋषिरुदाहृतः ।
ब्रह्मोक्तिरनुष्टुप् छन्दो देवता श्रीसीताजनकात्मजा ।
सीतारामप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ॥
ॐ सीता रक्षतु मूर्द्धानं नयने जानकी मम ।
उदरं पातु कौशल्यातनयप्रेयसी सदा ॥
उरू रक्षतु मे नित्यं रामपत्नी दृढ़व्रता ।
देवी पातु च सर्व्वाङ्गं मम पङ्कजलोचना ॥
दैत्यदानवभूतेभ्यः पातु मां राघवप्रिया ।
राजरोगभयेभ्यो मां पादौ पङ्कजधारिणी ॥
प्रयाणकाले सीताया यः पठेत् कवचं परम् ।
मुच्यते सर्व्वपापेभ्यो भुक्तिं मुक्तिञ्च वर्द्धते ॥
अश्वमेधायुतफलं लभते च पठेन्नरः ।
नित्यं भक्त्या पठेद् यस्तु तस्य सीताप्रसीदति ॥
× × × × × ।
राज्यलाभश्च भवति रामे भक्तिश्च निश्चला ॥
इतीदं कवचं गुह्य सायं प्रातः पठेन्नरः ।
तस्य भक्तिः समृद्धिः स्यादायुः कीर्त्तिश्च वर्द्धताम् ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणोक्तधरणीशेषसंवादे सीताकवचं समाप्तम् ॥
ॐ तत् सत् ॥

विषयः । — — — — — —

No. 351. सुगड़ाङ्गसूत्रम् . Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 56. Lines, 13 on a page. Extent, 2240 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandrasuri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. बुज्झि भति उट्टिज्जा बन्धणं परिजानिया,
किमाह बन्धणं वीरे, किम्वा जानन्ति उट्टइ ।.

चित्तपन्नमचित्तं वा एरिगिभ्भ कि + मवि,

अस्सं वा अनुजानाइं एवं दुक्खा न मुच्चति ॥

End. इच्छामिणं भन्ते तुभ्भं अतियं

उभ्भा मातो धम्मतो पञ्चमहव्वइयं,

सपड़िक्कमणं सम्मत्तं वीयं सूय गड़ं अङ्गं ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । — — — — — ?

No. 352. सुपद्मटीका (शाङ्करी) By रामशङ्कर. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent, 1,300 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājārāmapura, Dinajpur, Paṇḍit Śyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

नत्वा दुर्गापदद्वन्द्वं ज्ञानमोक्षप्रदायकं ।

मिश्रादिमतमालोक्य ज्येष्ठभ्रातृमतं तथा ॥

तर्कपञ्चाननोपाधिर्द्विजश्रीरामशङ्करः ।

सुपद्मस्य तनुं टीकां कुरुते नाम शाङ्करीं ॥

ग्रन्थादित्वात् प्रथमं प्रणाममभिधीयते प्रणम्येति पद्मनाभः एतान्

प्रणम्य भाषायां लक्षणं सूत्रं आह ब्रवीति ॥ इत्यादि ।

End. अन्तं खण्डितं ॥ मध्यञ्च खण्डितं ॥

विषयः । सुपद्मव्याकरणस्य संक्षेपतो व्याख्यानं ॥

No. 353. सुपद्ममकरन्दप्रकाशः By विष्णुमिश्र. Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 202. Lines, 10 on a page. Extent, 11,000 ślokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1741. Place of deposit, Rājārāmpur, Dinajpur, Paṇḍit Śyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः गणेशाय ।

गौरीचरणसरोजं स्फुरदनुरागम्भजामि भक्तेषु ।

आसाद्यास्मिन्मानसमखिलाभीष्टं जनोऽभ्येति ॥

यस्याः प्रसादमासाद्य वाचस्पतिवचस्विता ।
अशेषजननीमाद्यां भारतीमानतो स्मितां ॥
दुरूहं पद्मनाभस्य वचनं विवृणोमि यत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति तत्सन्तो यूयमत्र परीक्षकाः ॥

अथेहाशेषविशेषपदेषु विभ्रान्तानन्तजन्तुसन्तानोपचिकीर्षया व्याकरणं चिकीर्षुः परमकारुणिको ग्रन्थकृत् सकलशिष्टाचारानुमितवेदप्रामाण्यात् प्रत्यूहव्यूहवारणकारणं प्रणीय अभीष्टदेवतप्रणतिलक्षणं मङ्गलं शिष्यान् शिक्षयिष्यन् तत्सम्बन्धपद्यमादौ निबध्नाति प्रणम्येत्यादि। अस्यार्थः दीव्यन्तीति देवाः प्रतिनियतविश्वव्यापाराः प्राप्तमाहात्म्याः इत्यादि ।

End. अस्, अस्तात्, अतस्, विविष्टात्, आत्, एन आच्, सादि, कृत्वस सु, शस् चिचसात् भाव, वदादयाः सप्तत्रिंशत्प्रत्यया अव्ययसंज्ञकाः इत्यर्थः शिवमेतत्सर्व्वं ।

Colophon. इति सुपद्ममकरन्दप्रकाशे विंशतितमो विन्दुः ॥
गाढ़ध्वान्तनिमग्नपिष्टपसमुद्धारैकशिल्पं गुरुः
प्रत्यक्षाखिलदेवतामयवपुर्मित्रप्रसुप्ताशुभः ।
धीरश्रीयुतविष्णुमिश्ररचितां श्रीपूर्व्वरामेश्वर-
टीकां ग्लौश्रुतिसिन्धुचन्द्रगणिते शाके लिखत् पाञ्चकीं ॥

विषयः । पद्मनाभकृतसुपद्मव्याकरणस्य व्याख्यानं ॥

No. 354. सेतुमाहात्म्यं . Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 89. Lines, 9 on a page. Extent, 2,800 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājbāṭi. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नैमिषारण्यनिलया मुनयः शौनकादयः ।
अष्टाङ्गयोगनिरताः सत्वज्ञानैकतत्पराः ॥
मुमुक्षवो महात्मानो निर्म्ममा ब्रह्मवादिनः ।
धर्म्मज्ञाः मानवहिताः सत्यव्रतपरायणाः ॥
कथयन्तोमहापुण्यां कथां पापप्रणाशिनीं ।
भुक्तिमुक्तेरुपायञ्च जिज्ञासन्तः परस्परं । इत्यादि ।

End. सूत उवाच ।

युष्माकमेवं कथितं शृगालस्य कपेरपि ।
पापाद्विमोक्षणं विप्रा धनुःकोटिनिमज्जनात् ।
भक्त्या यमिममध्यायं शृणोति पठतेऽपि वा ।
स्नानजं फलमाप्नोति धनुःकोटौ स मानवः ।
योगिवृन्दैरसुलभां मुक्तिं प्राप्याशु विन्दति ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे सेतुमाहात्म्ये धनुःकोटिप्रशंसायां शृगालवानरमोक्षण पञ्चविंशोऽध्यायः ॥

विषयः । १ अध्याये सूतमुनीश्वरसम्वादः ॥ २ श्रीरामसेतुबन्धमाहात्म्यादिकथनम् ॥ ३ चक्रतीर्थप्रशंसा । ४ । ५ अलम्बुषाविधूमशापमोक्षणम् ॥ ६ महिषासुरसैन्यवधादिकथनम् ॥ ७ महिषासुरवधकथनम् ॥ ८ वरदातीर्थप्रशंसामुखेन सुदर्शनस्य वेताल्लत्वप्राप्तिकथनम् ॥ ९ सुदर्शनसुकर्णमोक्षणं ॥ १० गन्धमादनप्रशंसामुखेन पापविनाशप्रभावकथनम् ॥ ११ सीतासरःप्रशंसामुखेन इन्द्रस्य ब्रह्महत्यामोक्षणनिरूपणम् ॥ १२ मङ्गलतीर्थप्रशंसाकथनेन मनोजवाल्लक्ष्मीनाशकथनम् ॥ १३ अमृतवापिप्रशंसाकथनेन अगस्त्यभ्रातृविमोचनम् ॥ १४ ब्रह्मकुण्डप्रशंसादिकथनम् ॥ १५ हनूमत्कुण्डप्रशंसामुखेन धर्मसखस्य शतपुत्रप्राप्तिकथनम् ॥ १६ अगस्त्यतीर्थप्रशंसामुखेन कुक्षीवदुद्वाहोद्योगवर्णनम् ॥ १७ कक्षीवतो विवाहनिष्पत्तिकथनम् ॥ १८ रामतीर्थमाहात्म्यादिकथनम् ॥ १९ लक्ष्मणतीर्थमाहात्म्यादिकथनम् ॥ २० जटातीर्थप्रशंसादिकथनम् ॥ २१ लक्ष्मीतीर्थप्रशंसामुखेन धर्मपुत्रस्य सम्पदाप्तिकथनम् ॥ २२ अग्नितीर्थमाहात्म्यादि कथनेन पिशाचमोक्षणनिरूपणम् ॥ २३ सूर्यस्य हिरण्मयपाणिप्राप्तिकथनम् ॥ २४ शिवतीर्थमाहात्म्यकथनेन भैरवस्य ब्रह्महत्यामोचनम् ॥ २५ शङ्खतीर्थमाहात्म्यादिकथनम् ॥ २६ गङ्गायमुनागयामाहात्म्यादिकथनम् ॥ २७ कोटितीर्थप्रशंसामुखेन कृष्णस्य मातुलवधदोषशान्तिकथनम् ॥ २८ । २९ । ३० धनुःकोटिमाहात्म्यादिकथनम् ॥ ३१ अश्वत्थाम्नःसुप्तमारणदोषशान्तिकथनम् ॥ ३२ धर्मगुप्तोन्मादमोक्षणम् ॥ ३३ । ३४ शृगालवानरसम्वादेन सुमतेर्महापातकमोक्षणम् ॥ ३५ शृगालवानरमोक्षणम् ॥

No. 355. स्तोत्रविवरणं (विष्णोःपादादिकेशान्तस्तुतिविवरणम्) . By आनन्दगिरि. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 320 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. यद्विशुद्धं परं ब्रह्म सच्चिदानन्दमद्वयं ।
तदेवाहं परं तत्त्वं स शिवः स परो हरिः ॥
अहमस्मि परं ब्रह्म निश्चितं चित्त चिन्त्यतां ।
चिद्रूपत्वादसंगत्वादबाध्यत्वात् प्रयत्नतः ॥
अच्युतानन्द गोविन्द सच्चिदानन्द शाश्वतः ।
सच्चेतोरसतां नित्यं त्वच्चारुचरणाम्बुजे ॥
संसारसर्पपरिदष्टविनष्टदृष्टेः
सञ्जीवनाय कृपया परयोपपन्नं ।
ब्रह्मावबोधपरमौषधमुद्वहन्तं
तं शंकरं परतरं नियतं नमामि ॥

End. भगवत्पादीयमिदं स्तोत्रं यः पठति शृणोति वा
स सकामश्चेत् विष्णुलोकं व्रजति
निष्कामश्चेत् स्वे आत्मनि ज्ञानं ज्ञेयं ब्रह्माप्नोति ।
भ्रान्तमज्ञानं तस्य विनाशेन अर्कवदाभाति अत्र भक्तानामेवाधिकारः ॥

Colophon. इति श्रीमच्छंकराचार्य्यकृतस्तोत्रविवरणं आनन्दगिरीयं समाप्तं ।

विषयः । श्रीमत् शंकराचार्य्यकृतविष्णुस्तोत्रस्यानन्दगिरिकृतविवरणम् ।

No. 356. स्थालीपाकप्रयोगः . Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 110 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य शुभतिथौ ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं पौर्णमासस्थालीपाकेन यक्ष्ये । दर्शे तु दर्शस्थालीपाकेन यक्ष्ये । इति संकल्पयेत् । अग्निं प्रज्वाल्य ध्यात्वा + + + गौतमो वामदेवो ऽग्निस्त्रिष्टुप् अग्निमूर्त्तिध्याने विनियोगः ।

End. ओम् च मे स्वरश्च मे यज्ञोपवीते नमश्च, यत्ते न्यूनं तस्मै त उपय × × तस्मै ते नमः स्वस्ति च × × अनेन पौर्णमासस्थालीपाकेन श्रीअग्निरूप-परमेश्वरः प्रीयतां ।

Colophon. इति दर्शस्थालीपाकः ।

विषयः । दर्शपौर्णमासहोमप्रकारः ॥

No. 357. स्थालीपाकप्रयोगः (प्रयोगरत्नम्). By कमलाकरभट्ट. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 65. Lines, 8 on a page. Extent, 1040 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1910. Place of deposit, Bibihāṭ, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीरामकृष्णतनयः कमलाकरसंज्ञितः, ।

श्रीरामं पितरं नत्वा संस्कारान् व्यक्ति साम्प्रतं ॥ गौतमः । इत्यादि ।

End. ततो ब्रह्मणे अन्यस्मै वा दक्षिणां ऊतशेषं वा सहिरण्यं वा कृत्वा यस्य स्मृत्येत्युक्त्वा श्रीपरमेश्वरार्पणमस्तु ।

Colophon. इति जगद्गुरुनारायणभट्टसूनुरामकृष्णभट्टात्मज-श्रीकमलाकरभट्टकृत-स्थालीपाकः प्रयोगः ॥ पौषवदि शनौ । संवत् १९१० ।

No. 358. स्मृतिभूषणः. By कोनेरि. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 58. Lines, 9 on a page. Extent, 1044 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1905. Place of deposit, Bibihāti, Benares City, Paṇḍit Vāmanācarya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

श्रीवेङ्कटं गिरिद्रोणिवासशङ्खदगाधरं ।

कामदं सर्व्वलोकानां श्रीनिवासं भजे ऽनिशं ॥

End. विचार्य्य धर्मशास्त्राणि सारमादाय केवलं

श्रीकेशवार्य्यगुरुभिः कृतो यः सारसंग्रहः

उद्धृतं सारभूतार्थं श्रुत्वा गुरुमुखाम्बुजात्

पद्मनाभकुलोत्पन्नसूरीणामनुवर्त्तिना ॥

कोनेरिनाम्ना तद्वंशजातेनामलबुद्धिना

मन्दानां सुखबोधाय कृतो ऽयं स्मृतिभूषणः ।

Colophon. इति श्रीपद्मनाभ-कुलोत्पन्नकेशवाचार्य्यतनुजेन कोनेरिनाम्नाकृतः स्मृतिभूषणः समाप्तः ।

विषयः । माध्वमते स्मृतिसारसंग्रहः ।

No. 359. स्मृत्यर्थसागरः (कालतरङ्ग). By नृसिंहाचार्य्य. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 93.. Lines, 6 on a page. Extent, 930 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

ओम् कालाशौचाह्निकानां वै वस्तुशुद्धेश्च निर्णयाः ।
चत्वारस्तु तरङ्गाख्याः प्रोच्यते ऽत्र क्रमान्वयात् ॥
तत्रादौ कालस्य सर्व्वधर्मसाधारणत्वात्तन्निर्णयः क्रियते ॥

End. तत्र चन्दनेन सह आम्रकुसुमं वा प्राश्यः । फाल्गुनकृष्णद्वितीया चातुर्मास्य-द्वितीया अनध्यायः । फाल्गुनामावास्या इति फाल्गुनमासः ।

Colophon. इति कृष्णारिनृसिंहाचार्य्यकृतः प्रथमः कालतरङ्गः ।

विषयः । कालनिर्णयः ।

No. 360. स्मृत्यर्थसागरः. (आह्निकतरङ्ग) By कृष्णारिनृसिंह. Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 71. Lines, 10 on a page. Extent, 1500 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari Fort, Paṇḍit Bābācāri Śastrī. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सदाचारानुस्मृत्यनुसारेणाह्निकमुच्यते ॥ प्रत्यहं रात्रेः पश्चिमभागे षड्घटिककालात्मके ब्राह्मे मुहूर्त्ते उद्बुध्य नारायणादिनामस्मरणं कृत्वा शयनादुत्थाय सम्यक् भूमिं प्रार्थयेत् ॥ इत्यादि ॥

End. मन्त्रतस्तन्त्रतश्छिद्रं देशकालार्हवस्तुतः ।
सर्व्वं करोति निश्छिद्रमनुसंकीर्त्तनं तवेति ॥

वामनं प्रति शुक्राचार्य्योक्तेः ॥

स्मर्त्तव्यः सततं विष्णुर्विस्मर्त्तव्यो न जातुचित् ।
सर्व्वे विधिनिषेधाः स्युरेतयोरेव किङ्कराः ॥

Colophon. इति श्रीमदाचार्य्योक्तेय ॥

इति च्छलारिष्टसिंहेन कृते स्मृत्यर्थसागरे ।

स्यादाह्निकतरङ्गो ऽयं श्रीमध्वपतितुष्टिदः ॥

विषयः । द्विजानामाह्निककृत्यकथनं ॥ शयनभोजनकालादिनिरूपणञ्च ॥

No. 361. स्वरूपाख्यस्तोत्रटीका (आनन्दोद्दीपिनी) By ब्रह्मानन्दसरस्वती. Substance, country-made paper, 15×3½ inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 300 ślokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1754. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Grām Khunverā, Late Paṇḍit Śrīpati Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्री रामः ।

अथानन्दमयीं ब्राह्मीं त्रिगुणां निर्गुणात्मिकां ।

वन्दे तां नीलकुहरत्विषाऽसितविनाशिनीं ॥

संचिन्त्य कृष्णाङ्घ्रिसरोरुहामलं संगृह्य वेदागमयासवाक्यं ।

हिताय तन्मन्त्रजपार्थिनां मुदा कुर्व्वे स्फुटानन्दकलास्वरूपां ॥

आनन्दोद्दीपनी टीका स्वरूपाख्यस्तवस्य च ।

मनोरमेण सुधिया ब्रह्मानन्देन भण्यते ॥ इत्यादि ।

End. कुरङ्गाक्षीत्यादि । कुरङ्गाक्षीवृन्दं श्रीरत्नसमूहः तं साधकं अनुसरति अनुगच्छति तस्य कुबेरप्रतिनिधिः क्षौणीपतिरपि वशगो भवति तस्य रिपुः कारागारं कलयति गच्छति चकाराद् यमालयञ्च गच्छति तत् केलिकलया लताकुतुकलीलया स स्वयं जीवन्मुक्तः भवस्य शिवस्य प्रतिनिधिः सदृशो भवति तत् कीदृक् प्रेम्ना रसेन तरलमित्यर्थः ।

भवेयं हे मातस्तव जननि दासार्चनरतः

कुकर्म्मा कः सद्यः समुचितकुलाचार × × × ।

तथा × × स्तर्त्तुं भवजलनिधिग्राहनिकरं ।

समिच्छेन्मोक्षं यत् तवचरणध्यानप्रकरणात् ॥ ?

Colophon. इति ब्रह्मानन्दसरस्वतीकृता स्वरूपाख्यस्तोत्रस्यानन्दोद्दीपिनी टीका समाप्ता ॥

शकाब्दा १७५४ ।

विषयः । फेत्कारिणीतन्त्रोक्तस्य प्रकृतेः स्वरूपनिरूपकस्तोत्रस्य व्याख्यानं ॥

No. 362. हनूमत्प्रतिष्ठा. Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 60 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1843. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहनूमत्प्रतिष्ठा ।

हनूमते नम इति नाममाच विशेषः ।

ग्रामान्ते ग्रामसीमान्तेहनूमन्तो महाबलाः

पश्चिमाभिमुखं स्थित्वा रक्षार्थं तु सुखार्थिना । इत्यादि ।

End. दक्षिणादानेन आचार्य्यादींस्तोषयित्वा ।

संकल्प्य यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत् ।

Colophon. इति प्रकारान्तरेण हनूमत्प्रतिष्ठा । संवत् १८४३ ।

विषयः । हनूमत् प्रतिष्ठाविधिः ।

No. 363. हरिस्मृतिसुधाङ्कुरः By **रघुनन्दन.** Substance country-made paper, 18×3 inches. Folia 43. Lines, 5 on a page. Extent, 1,400 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Paṇḍit Kṛṣṇapada Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

शब्दब्रह्मस्वरूपं कथयति कपिलो जैमिनिः कर्म्मरूपं

नित्यं विज्ञानरूपं परमसुखमयं व्याससुख्या वदन्ति ।

यो जाह्नवीनिकट × × जन्मवासः

यः श्रीहरेश्चरणसेवकदासदासः ।

यो गौड़वासिरघुनन्दननामधेयः

स श्रीहरिस्मृतिसुधाङ्कुरमातनोति ॥

× × × तदुक्तं सङ्गीतदामोदरे ॥

सङ्गीतं सुकवित्वञ्च सरस्वत्याः स्तनद्वयं ।

एकमापातमधुरमन्यदालोचनाविधिः ।

तत्रापीश्वरसङ्गीतकवित्वे पुरुषार्थदे । तदुक्तं तत्र ।

भगवत् कीर्त्तनं नाम सद्यः कलिमलापहमित्यादि ।

End. पतितपावन दुरितनाशन कठिनचञ्चलचेतनं ।

समनुतारय विषयसागरपतितश्रीरघुनन्दनं ॥

दृष्ट्वा कार्त्तिकमात्मजं शिशुतरं विज्ञातुमेवं मुदा
कस्यायं वचनं करोति कुतुकात् किंकर्त्तुमङ्कागतं ।
आङ्कानं परिकुर्व्वतोर्निवसतोः सौवर्णभिन्नासने
यद्वाक्येन शिवाशिवारमणयोस्तद्वाक्यपात्रं भव ।

Colophon. इति वन्द्यघटीयहरिहरभट्टाचार्य्यात्मजश्रीरघुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितः श्रीहरिस्मृतिसुधाङ्कुरः सम्पूर्णः ॥

विषयः । नानारागरागिणीनिरूपणमुखेन हरिविषयकसङ्गीतनिरूपणं ॥

No. 364. हरिहरसुभाषितं. Substance country-made paper, 18×6 inches. Folia, 100. Lines, 9 on a page. Extent, 2,500 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1904. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः गणेशाय ।

पायाज्जायापयोजातजन्मनो मन्मनो मुदा ।
शारदा पारदासारतुल्यधावल्यधारिणी ॥
गोविन्दाख्यानपीयूषस्रवैरिवसितीकृतां ।
व्यासादिवदनाम्भोजभ्रमरीं भारतीं भजे ॥

End. समाधाय धियां धारां निराकारां चिदम्बरे ।
आत्मानमाप्नुहि भ्रातराप्तमोक्षमधोक्षजं ॥
लक्ष्मीमाधवयोः सूनोरनूनोऽयं गिरां गुणैः ।
सुभाषितानां संक्षेपः प्रेक्षावद्भिः परीक्ष्यतां ॥
× × × × × × × ।
ब्रह्मास्वादसुखावखातमनसां गोष्ठीषु सांसारिकाः ।
स्वर्गोत्सङ्गनिसादिनोऽपि कुपरीपाका वराका इव ॥

Colophon. इति श्रीहरिहरसुभाषिते परमार्थप्रकरणं ॥ श्रीश्रीनाथाय नमः ।

विषयः । ग्रन्थकृतो मङ्गलाचरणम् ॥ विनयोपदेशकथनम् ॥ सुहृदुपदेशकथनम् ॥ प्रवासोपदेशकथनम् ॥ राजप्रशस्तिकथनम् ॥ राजनीतिप्रकरणम् ॥ समयनिरूपणम् ॥ शृङ्गारवर्णनम् ॥ नायकनायिकोपदेशकथनम् ॥ प्रकीर्णप्रकरणम् ॥ परमार्थप्रकरणं ॥

No. 365. 'हारीतस्मृतिः' रामानुजमतानुयायिनी. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent 320 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat, 1904. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalacarya, Mahārāja Bālacandrasūri, Appearance new. Verse. Correct.

Beginning.

यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारषद्याः परश्शतं ।
विघ्नं निघ्नन्तु सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥
ॐ अम्बरीषस्तु तं गत्वा हारीतस्याश्रमं नृपः ।
ववन्दे तं महात्मानं बालार्कसदृशप्रभं ॥
संस्पृष्टकुशलस्तेन पूजितः परमासने ।
उपविष्टस्ततो विप्रमुवाच नृपनन्दनः ॥

अम्बरीष उवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्मज्ञ सर्व्ववेदविदांवर ।
पृच्छामि त्वां महाभाग परमं धर्ममव्ययं ॥
कथं वर्णाश्रमाणान्तु नित्यनैमित्तिकी क्रिया ।
कर्त्तव्या मुनिशार्दूल नारीणाञ्च नरस्य च ॥
स्वरूपजीवपरयोः कथं मोक्षपदस्य च ।
तत्प्राप्तिसाधनं ब्रह्मन् वक्तुमर्हसि सुव्रत ॥
एवमुक्तः स विप्रर्षिस्तेनराजर्षिणा तदा ।
उवाच परमप्रीत्या नमस्कृत्य जनार्द्दनं ॥

हारीत उवाच ।

शृणुराजन् प्रवक्ष्यामि सर्व्ववेदोपबृंहितं ।
यदुक्तं ब्रह्मणा पूर्व्वं पृच्छतो मम भूतले ॥

End.

यस्त्विदं शृणुयाद्भक्त्या नित्यं विष्णोश्च सन्निधौ ।
अश्वमेधसहस्रस्य फलं प्राप्नोत्यसंशयं ॥
हारीतमेतच्छास्त्रन्तु परमं धर्मसंहितं ।
आलोक्य पूजयेद्विष्णुं परमैकान्तमश्नुते ॥
एतच्छ्रुत्वाम्बरीषस्तु हारीतोक्तं नृपोत्तमः ।
ववन्दे परया भक्त्या तमृषिं वैष्णवोत्तमः ॥
वैशिष्टं परमैकान्त्यमेतच्छास्त्रं ममाव्ययं ।
भारद्वाजादयः सर्वे नृपाश्च जनकादयः ॥

योगिनः सनकाद्याश्च नारदाद्या महर्षयः ।
विशिष्टाद्या वैष्णवाश्च विष्वक्सेनादयःसुराः ॥
एतच्छास्त्रानुसारेण पूजयामासुरीश्वरं ।
परमं वैष्णवं शास्त्रं एतद्वैष्णवमुत्तमं ॥
ज्ञात्वैव परमैकान्ती पूजयेद्विष्णुमीश्वरं ।

Colophon. इति श्रीहारीतस्मृतौ विशिष्टधर्मशास्त्रे इत्याधिकारो नामाष्टमोऽध्यायः। संवत् १९०४ ।

विषयः । प्रथमाध्याये—वैष्णवधर्मप्रतिपादनं, आचारप्रायश्चित्तं । पञ्चसंस्कारप्रतिपादनञ्च । द्वितीये—पञ्चसंस्कारविधानम् । तृतीये—नानादेवमन्त्रविधानम् । चतुर्थे—आचारकथनं नित्यपूजाविधिश्च । पञ्चमे—नैमित्तिकपूजाविधिः । षष्ठे—महोत्सवविधिः प्रायश्चित्तानिच । सप्तमे—नानाविधोत्सवविधिः । अष्टमे—प्रकीर्णकम् ।

No. 366. 'हेमदण्डकं'. Substance country-made paper, 14×4 inches. Folia, 61. Lines, 5 on a page. Extent, 1000 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Verse. Correct.

Beginning. योध्रुव अलख अमूरती अनहारीचिद्रूप ।
अज अविनाशी अमरपदपूर्णानन्दस्वरूप ॥

End. शारदशशीथी प्रगटोजिन पीयूषपवाहतिम ।
खरतरगच्छमी जिनलाभसूरिससराह ॥
तामसीस गणिगणिमणि रत्नराजतसुसीस् ।
ज्ञानसारमुनिकीनो हेमदण्डकसुजगीस् ॥

Colophon. इतिहेमदण्डकं सम्पूर्णम् ।

विषयः । जैनज्ञानोपदेशः ।

INDEX.

नामानि । पत्रे ।

अच्युतः (मिहिराचार्य्यः) ६३

अनन्तः २५

अनन्तदीक्षितः २१५

अनन्तदेवः (आपोदेवात्मजः) १६३

अनन्तदेवः (द्विवेद्युद्भवात्मजः) (विश्वेशपुरवासी) ४१, १८४

अनन्तपण्डितः (नीलकण्ठपण्डितस्य प्रपौत्रः बालपण्डितस्य पौत्रः तिमाजिपण्डितस्य पुत्रः) २०

अनन्तभट्टः (प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजः) १३३

अनिरुद्धः १९१

अभयदेवः ७२

अमरसेनः ७

अहोबलशास्त्री ११

आचार्य्यः (देशिकमण्डलीमुकुटमाणिक्योपमपरमहंसः) १४७

आनन्दगिरिः २३४

आनन्दघनजी २

आनन्दचन्द्रः १२६

आनन्दतीर्थः ... १४, ४१, ६०, ७६, ७७. ८१, १०६, १५८, १७८, १८०

आपोदेवः ११, ५३, २२०

उद्भवः (द्विवेदी) १८४

उदीचिभट्टाचार्य्यः ५६

उपेन्द्रभट्टः १३४, १८३

ऋषभदेवः १०१

कमलाकरभट्टः (जगद्गुरुनारायणभट्टस्य पुत्रोरामकृष्णभट्टस्तस्य पुत्रः) १२, २३६

कामदेवदीक्षितः १५४

काशीरामवाचस्पतिः ७६

नामानि ।	पत्रे ।
काशीश्वरः	७८
कुमारपालः	३९
कृष्णकान्तः	५५
कृष्णगोविन्दः	६७
कृष्णचन्द्रः	६९
कृष्णदासशर्म्मा (रामचन्द्रचक्रवर्त्तिपुत्रः)	६७
कृष्णदेव औहतः	२५
कृष्णभट्टः	१०३
कृष्णयज्वा	११९
कृष्णानन्दः	१०७
केवलः	९४
केशवाचार्य्यः	२३७
कोनेरिः (पद्मनाभकुलोत्पन्नकेशवाचार्य्यपुत्रः)	२३१
कौशाम्बी	१९
क्रमदीश्वरः	२१०
क्षेमङ्करः	२२७
गङ्गेशः	१७०, १७१
गजपतिपुरुषोत्तमदेवः	१५१
गदाधरः	१५१
गहनानन्दमुनिः (परादर्शकप्राणनाथः)	१६०
गोपालचक्रवर्त्ती	२१०
गोपालोपाध्यायः	१८७
गोयीचन्द्रः	२१०
गोवर्द्धनभट्टः	१७
गोविन्दसूरिः (पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्द्धरवंशावतंसः) ...	१४०
गौरमोहनभट्टः (विद्यालङ्कारः) उपेन्द्रभट्टवंशोद्भवः)	१३४, १८२
घटकर्परः	५४, ५५

नामानि ।	पत्रं ।
घनश्यामशर्म्मा	१४२
चण्डेश्वरः	१२५
चन्दनवाला (श्रेष्ठिकन्या) (जैनधर्म्मावलम्बिनी)	५६
चन्द्रकीर्त्तिसूरिः (नागपुरीयतपोगणराजा)	१२७, १२८
चन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्काचार्य्यः	१५
चन्द्रिका	२६
चिरञ्जीवः (शतावधानभट्टाचार्य्यात्मजः)	१८३
चैतन्यकृष्णः	१२८
छलारिन्टसिंहः	२३७
जनार्द्दनभट्ट	४९
जम्बीरराजभारती	८७
जयतीर्थः (आचार्य्यः) (प्रगुरुः)	१०५
जयतीर्थः (भिक्षुः) (आनन्दतीर्थशिष्यः)	७५, ७७, ७९
जयतीर्थः (मुनीन्द्रः)	१०८, १४८, १८७
जयरामः	२०१
जिताभिचः	१६३
जिनमण्डनगणिः	३९
जिनमण्डनोपाध्यायः	३८
जीवगोस्वामी	४९
जीवदेवः (आपोदेवात्मजः)	११
टीकाकारशर्म्मा	११६
ढुण्डिः	१८९
तालवन्तः	१६
तिमाजिपण्डितः	२०
तिमाजिरघुनाथः	२४
तीर्थनाथः	४८
तुम्बरः (तिमाजिरघुनाथगुरुपादपद्माराधकः)	२४

नामानि ।	पत्रे ।
त्रिभुवनचन्द्रः (वादिसिंहापरनामकः)	३३
त्रिलोचनः	३१
दण्डी	३४
दर्पणकारः	२५
दामोदरः	२५
दामोदरस्वामी	११०
दिवाकरः (महादेवभट्टपुत्रः)	८५
दिवाकरः	१२
दिवाकर उपाध्यायः	१५४
दुर्गसिंहः	३१
देवनाथः	७४
देवाचार्य्यः (सनत्कुमारसन्ततिपदाश्रितःनियमानन्दाचार्य्यपदपङ्कज-मकरन्दमधुव्रतः)	२२८, २३०
देवीदत्तः	१२८
देवीदासः	५५
धर्म्मखानः	७१
धूर्त्तस्वामी	९८
नरनाथः	९९
नरसिंहकविराजः (दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायनीलकण्ठभट्ट-स्तस्य पुत्रोरामकृष्णभट्टस्तस्य परिचारकः)	१६१
नरसिंहाचार्य्यः	८१
नागदेवभट्टः (प्रथमशाखी)	१३३
नागराजः	१३३
नागोजिभट्टः (शिवभट्टपुत्रः)	२१५
नारायणः	१२८
नारायणः (विश्वनाथात्मजः)	१४८
नारायणः (रामेश्वरसूरिपुत्रः)	८५

नामानि ।	पत्रे ।
नारायणसूरिः (माध्यन्दिनीयशाखाध्यायिदेवोपाभिधः)	१३७
नारायणभट्टः (रामेश्वरभट्टपुत्रः)	२१६
नारायणभट्टः (जगद्गुरुः)	२३६
नारायणभट्ट (अरड़ोपनामकः)	१७१
नियमानन्दाचार्य्यः	२२८
नीलकण्ठः (चतुर्द्धरवंशावतंसगोविन्दसूरिपुत्रः)	१३८, १४०
नीलकण्ठपण्डितः (गोदावरीपरिसरालङ्कृतपुण्यस्तम्भस्थितिविराजमानः)	२०
नीलकण्ठभट्टः (शङ्करस्य पुत्रः)	८६, १२१
नीलकण्ठभट्टः (दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायः)	१६२
नृसिंहाचार्य्यः (कलारिः)	२३७
पद्मनाभः	२३७
पिङ्गलाचार्य्यः	१९७
पुरुषोत्तमदेवः	६६
पुरुषोत्तमोपाध्यायः	१८७
पूर्णप्रज्ञः	१४९
पूर्णबोधः	१४८, १४९
प्रख्यायिकापुरं	१२८
प्रबोध-यतिः	४९
प्रबोधानन्दसरस्वती	५९
बलरामः (प्रभुः)	१९४
बर्द्धमानः	३३
बालकृष्णः (आपोदेवपुत्रः)	२२०
बालकृष्णः (भारद्वाजकुलोत्पन्नः)	८६
बालकृष्णभट्टः	६४
बालपण्डितः	२०
बुक्कमहीपतिः	२३
बृहद्दधिष्ठः	२१७

नामानि । पत्रे ।

बृहस्पतिः (महीन्तापनीयः, कविचक्रवर्त्ती, राजपण्डितः, पण्डित-सार्व्वभौमः, कविपण्डितचूड़ामणिः, रायमुकुटमणिः, महाचार्य्यः) ६

ब्रह्मपुरं २२

ब्रह्मानन्दसरस्वती २३८

भगवन्तरायदेवः १२३

भगीरथः (पीतमुण्डिकुलोत्पन्नः) ३९

भट्टनारायणः (पदवाक्यप्रमाणपारावारधुरीणमीमांसाद्वैतसाम्राज्य धुरन्धरः) ३

भट्टोजिः ३९

भट्टोजिदीक्षितः (लक्ष्मीधरसूरिपुत्रः) १०, १५०

भवनाथमिश्रः ८९

भवानी (राज्ञी) १४३

भारतीतीर्थमुनिः (परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यः) १८८

भारतीतीर्थविद्यारण्यः १३२

भास्करः २२६

भास्करराजः (जम्बीरराजभारतीदीक्षितात्मजः) ८७

भुवनेश्वरशर्म्मा २००

मकरन्दः २२९

मधुसूदनसरस्वती १४७

मयूखः २६

मयूरेशः (दूपनमोघेत्युपनामकगोपालोपाध्यायपुत्रपुरुषोत्तमोपाध्यायात्मजः) १८७

महादेवः १७२

महादेवभट्टः (विद्वच्छिरोमणिः, भारद्वाजः, बालकृष्णस्य पुत्रः) ... ८६

महेशघोषः ५२

माधवः (ग्रामकरोपनामकः) २२२

नामानि ।	पत्रे ।
माधवशर्म्मा	९५
माधवाचार्य्यः	५६, १९३, २२३
मुद्गलभट्टः	२२
मुनिसुन्दरसूरिः	४७
यतिवरः	८०
यदुनन्दनभट्टाचार्य्यः	१४०
यशोवन्तसिंहः	१८४
यादवाचार्य्यः	८२
योपनभट्टः (महामहोपाध्यायः) (आन्ध्रः)	१९
रक्षपालः	११६
रघुनन्दनः (वन्द्यघटीय हरिहरभट्टाचार्य्यात्मजः)	२३९
रघुनन्दनचक्रवर्त्ती (महामहोपाध्यायश्रीशचन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्काचार्य्य-पुत्रः)	१४
रघुनाथः (हाटकेशपुरस्थायी) (विनायकसुतः)	२१८
रघुपतिः	१८
रघुवीरशर्म्मा (गर्द्दे, इत्युपनामकः)	११२
रमानाथः	५४
राङ्गोजिभट्टः	६५
राजारामतर्कवागीशः	१६१
राजेन्द्रदेवः (नवद्वीपनाथः, वाजपेयी)	६०
राधाकृष्णः	१८
राधारमणदासः	१८६
रामकान्तः	११४
रामकिशोरः (सर्व्वविद्यासन्ततिः)	२७, ३१
रामकृष्णः (भारतीतीर्थविद्यारण्यभूमिवर्य्यकिङ्करः) ...	५, १३, ५३, १३१
रामकृष्णः	१२
रामकृष्णभट्टः (दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायनीलकण्ठभट्टपुत्रः) ...	१६२

नामानि ।	पर्व ।
रामकृष्णभट्टः (जगद्गुरुनारायणभट्टपुत्रः)	२२६
रामचन्द्रः	१४३, १८८
रामचन्द्रचक्रवर्त्ती	६८
रामचन्द्रभट्टः	३३
रामचन्द्रसरस्वती	४०
रामतारणशर्म्मा (वीरभूम्यन्तर्गत सिउड़िग्रामनिवासी)	१८१, १९८
रामदेवः	१७९
रामनरसिंहः	११४
रामनाथः	९९, १९१
रामनारायणः (चन्द्रशेखरपुत्रः)	१८५
रामनारायणशर्म्मा	२२५
रामनारायणसिद्धान्तः	९९
रामप्रसाददेवशर्म्मा	२२३
रामभट्टः (छोसिङ्गोपनामकः, भट्टविश्वनाथात्मजः, भट्टमुद्गलानुजः) ...	२२
रामलोचनदेवशर्म्मा	२१७
रामशङ्करः	२३२
रामशेखरः	२५
रामानन्दन्यायवागीशः	१९०
रामानुजः (दिवाकरपुत्रः)	८७
रामेश्वरः	२३३
रामेश्वरतर्कालङ्कारः	२१२
रामेश्वरभट्टः	२१६
रामेश्वरसूरिः	८५
रुद्रस्वामी	१८
रेवतीशर्म्मा (प्रख्यायिकापुरीयपण्डितटोलानिवासी, नारायणस्य प्रपौत्रः, चैतन्यकृष्णस्य पौत्रः, देवीदत्तस्य पुत्रः) ...	१२८
लक्ष्मणः (रामकृष्णात्मजः, दिवाकरानुजः, अस्य माता उमादेवी) ...	१२

नामानि	पत्रे ।
लक्ष्मीधरसूरिः	१०
लक्ष्मीनारायणः (यतिकुलतिलकः)	१४१
लोकेशकरः (क्षेमङ्करपुत्रः)	२२७
वनमाली (वर्णी)	१८७
वनमालीवसुः (रामानन्दन्यायवागीशच्छात्रः)	२९, १७९, १९०
वयरसेनः	७
वरददत्तः	५३
वराहमिहिराचार्य्यः	१
वंशीवदनः (कविचन्द्रः, अस्यमाता रायमती)	२०८, २०९
वागीशः	९८
वाचस्पतिः	१४६
वाचस्पतिमिश्रः (महामहोपाध्यायः)	९०
वासुदेवः	१७५, २१८
विक्रमादित्यः	६७
विजयतिलकः (महोपाध्यायः)	१०१
विद्याविनोदः	५६
विद्याविनोदाचार्य्यचूडामणिः	१९६
विमल (सितपटगुरुः)	१२५
विल्वमङ्गलभूदेवः	२०४
विश्वनाथः	२१५
विश्वनाथदेवः (शम्भुदेवपुत्रः, रामदेवानुजः)	१६९
विश्वनाथभट्टः (होसिङ्गोपनामकः)	२२
विश्वनाथसिंहः (महाराजाधिराजः)	२१३
विश्वेश्वरः	४९
विष्णुदासदत्तः	१९९
विष्णुमिश्रः	२१२
वीरेश्वरः	२२१

नामानि ।	पत्र ।
वैद्यनाथः (दिवाकरसूरिपुत्रः)	८६
वैद्यनाथमिश्रः	१५७
वैद्यनाथसूरिः (रामचन्द्रभट्टपुत्रः)	३३
व्यासतीर्थः	१८७
व्यास-यतिः (लक्ष्मीनारायणाख्ययतिकुलतिलकादधीतमाध्वशास्त्रः) ...	१४१
व्रजकिशोरदेवशर्म्मा	१४६
शङ्करः (नारायणपुत्रः)	३, ८६
शङ्करमिश्रः (महोपाध्यायः, सन्मिश्रभवनाथात्मजः)	५२, ८८
शङ्करशर्म्मा	१५२
शङ्कराचार्य्यः	४६, १८२, २३५
शतावधानभट्टाचार्य्यः	१८४
शत्रुञ्जयः	१०१
शम्भुदेवः	१६९
शिवनाथभट्टाचार्य्यः (सर्व्वानन्दपुत्रः)	२१९
शिवभट्टः	२१५
शिवरामशर्म्मा	२२
शुक्लेश्वरनाथः	१२२
श्यामदाससेनः	५२
श्यामानन्दगोस्वामी	१०९
श्रीकण्ठः	११४
श्रीकरः (महामहोपाध्यायः)	९३
श्रीकृष्णशर्म्मा	३४
श्रीनाथाचार्य्यचूड़ामणिः (महामहोपाध्याय-श्रीकरात्मजः) ...	९२
श्रीनिवासतर्कवागीशः	९
श्रीपतिभट्टः	६३, ७०
षष्ठीदासकविराजः (गौड़देशीयगङ्गापुरवासी, वैदिकः)	५७
सत्यबोधाचार्य्यः	१४९

नामानि ।	पत्रे ।
सदानन्दतीर्थः	८२
सदाशिवदेवः (आपोदेवापरनामकः)	२२२
सनत्कुमारः	२२८
सरपुरा (यवनग्रामसमीपे)	१२९
सरस्वतीकण्ठाभरणः	७३
सर्व्वानन्दनाथः (मेहारवास्तव्यः)	२२०
सायनाचार्य्यः	२३, ६१
सिंहभट्टः	१८
सुन्दरभट्टः	२२९
सुन्दरराजः (कुशिककुलनिधिर्माधवार्य्यस्य यष्टुः पुत्रः)	२००
सोनफुलोपाध्यायः (दर्पणकारस्य पुत्रो दामोदरस्तस्य पुत्रः कृष्णदेव-औहतस्तस्य पुत्रोऽनन्तस्तस्य पुत्रोरामशेखरस्तस्य पुत्रः)	२५
सोमसुन्दरसूरिः	३९, १२२
हरदत्तः	१८९
हरदत्तमिश्रः	१७
हरनाथशर्म्मा	११०
हरिशङ्करः	१५८
हरिहरन्यायालङ्कारः	६९
हरिहरोपाध्यायः	१३२
हर्षकीर्त्तिसूरिः (चन्द्रकीर्त्तिसूरिशिष्यः)	१२७, १२८
हलधरशर्म्मा	१२५
हेमचन्द्र आचार्य्यः	१०५
हेमाद्रिः	२६
होरिलशर्म्मा	११९